

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2006

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
email: info@mze.cz

Produkce a tisk: MS Polygrafie s.r.o. – Bělá pod Bezdězem

A large, stylized green leaf graphic that serves as a background for the text. The leaf is oriented diagonally, with its tip pointing towards the bottom right corner of the page. The text is printed in white, bold, uppercase letters on the leaf's surface.

**ZPRÁVA
O STAVU
ZEMĚDĚLSTVÍ ČR
ZA ROK 2006**

„ZELENÁ ZPRÁVA“

Zprávu o stavu zemědělství ČR za rok 2006 zpracoval Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky pod gescí Ministerstva zemědělství.

OBSAH

Použité zkratky	VI
Vysvětlivky k použitým číselným údajům	IX
Úvod	X
Souhrn ke Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2009	I
I Obecné podmínky vývoje agrárního sektoru ČR	16
1.1 Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru	16
1.2 Důležitá rozhodnutí orgánů EU v hodnoceném období a rozpočet EU	18
1.3 Podnikatelské prostředí	18
1.4 Povětrnostní podmínky a jejich dopady	19
2 Zemědělství a životní prostředí. Ochrana zvířat	21
2.1 Opatření agrární politiky ve prospěch životního prostředí	21
2.2 Vliv agrárního sektoru na jednotlivé složky životního prostředí	22
2.3 Ekologické zemědělství	23
2.4 Obnovitelné suroviny	24
2.5 Ochrana zvířat	24
3 Kvalita potravin a maloobchod	25
3.1 Bezpečnost a kvalita potravin	25
3.2 Distribuce potravin	28
3.3 Spotřeba potravin	29
3.4 Vývoj spotřebitelských cen potravin	30
3.5 Vydání za potraviny	31

4	Struktury agrárního sektoru, využití půdy a vlastnické vztahy	34
4.1	Podnikatelská struktura zemědělství	34
4.2	Organizace prvovýrobců na agrárním trhu	35
4.3	Podnikatelská struktura zpracovatelů agrárních surovin	36
4.4	Dodavatelská odvětví	37
4.5	Agrární komoditní burzy	39
4.6	Úvěry a zajišťovací služby	40
4.7	Věda, výzkum, vzdělávání a poradenství	42
4.8	Využití půdního fondu	44
4.9	Trh s půdou	45
4.10	Privatizace a restituce	47
5	Agrární produkce a její bilance	49
5.1	Rostlinná produkce celkem a podle rozhodujících komodit	49
5.2	Živočišná produkce celkem a podle rozhodujících komodit	68
5.3	Produkce potravinářského odvětví celkem a podle rozhodujících oborů	78
5.4	Nepotravinářská zemědělská produkce	79
5.5	Rybářství	83
5.6	Včelařství	83
6	Ceny a trhy agrárních produktů a vstupů do zemědělství	85
6.1	Cenový vývoj na agrárním trhu ČR a EU	85
6.2	Agrární zahraniční obchod	87
6.3	Cenový vývoj materiálových a finančních vstupů do zemědělství	90
7	Ekonomické výsledky agrárního sektoru	92
7.1	Celkový ekonomický výsledek zemědělství (Souhrnný zemědělský účet)	92
7.2	Ekonomické výsledky zemědělských podniků	93
7.3	Ekonomické výsledky oborů zpracovávajících zemědělské suroviny	108

8	Rozvoj venkova a zemědělství	112
8.1	Evropský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	112
8.2	Programy rozvoje venkova	113
8.3	Trh práce a sociální postavení zemědělců na venkově	114
9	Podpory agrárního sektoru	116
9.1	Přímé a ostatní platby	116
9.2	Podpory v rámci strukturální politiky EU	118
9.3	Národní podpory a opatření	121
9.4	Podpory tržních cen	124
9.5	Dofinancování podpor z předvstupního období	126
10	Souhrnné hodnocení agrární politiky	127
P1	Přehled legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru	130
P1.1	Úvodní stručný komentář k přehledu legislativních opatření	130
P1.2	Přehled legislativních opatření přijatých od roku 1. 1. 2006 do 1. 3. 2007 a publikovaných ve Sbírce zákonů	130
P1.3	Připravované právní předpisy v roce 2006	134
P2	Stručný popis daňového zákonodárství ČR (stav a vývoj)	135
P3	Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za účetní rok 2004	136
P4	Tabulky v příloze	138

POUŽITÉ ZKRATKY

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AWU	Annual Work Unit (roční pracovní jednotka)
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BSE	boviní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Středoevropská dohoda v oblasti volného obchodu)
COCERAL	European association representing trade in cereals, feedstuffs, oilseeds, olive oil and agrosupply at the European Union (Asociace obchodníků s obilovinami a olejinami v EU)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČŠS	Český škrobářenský svaz
ČHMÚ	Český hydrologický a meteorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSCHMS	Český svaz chovatelů masného skotu
ČSN	česká státní norma (česká technická norma)
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
č. ž.	čisté živiny
DDT	dichlor-difenyl-trichlorethan (dichlor-difenyl-trichlormetyl-methan)
DG SANCO	Health and Consumer Protection Directorate-General (Generální ředitelství pro ochranu zdraví a ochranu spotřebitele v EU)
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EAGGF (EZOZF)	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský orientační a záruční fond)
EFTA	European Free Trade Agreement (Evropské sdružení volného obchodu, tj. Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 10	státy přistouпивší do Evropské unie 1. 5. 2004 (Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta)
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 25	Evropská unie od 1. 5. 2004
EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (vč. Rumunska a Bulharska)
EUR	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Sítí testovacích podniků)
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)
FOB	Free of Board (volně na palubu lodi, tzn. prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě)
GIS	geograficko-informační systém
GJ	gigajoule
GM	geneticky modifikované
GŘC	Generální ředitelství cel
GWh	gigawatthodina
HDP	hrubý domácí produkt

HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHSKMn	chemická spotřeba kyslíku (manganová)
ILO	International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)
IP	integrovaná produkce
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
ISTA	International Seed Testing Association (Mezinárodní asociace pro zkoušení semen)
j. hm.	jatečná hmotnost
KBTPM	krávy bez tržní produkce mléka
KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
KN	kombinovaná nomenklatura
kt	kilotuna
KVS	Krajská veterinární správa
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPF	lesní půdní fond
LPIS	Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MATIF	Marche a Terme International de France (Francouzský mezinárodní termínový trh)
MEŘO	metylester řepkového oleje
MF	Ministerstvo financí
MJ	měrná jednotka
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NČZ	nové členské země
NH	národní hospodářství
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100 l moštu)
NO ₃ ⁻	dusičnany
NP	národní park
NPK	dusík - fosfor - draslík
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistique (územní statistické jednotky)
NV	nařízení vlády
o. p.	orná půda
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OFIVAL	Office National Interprofessionnel des Viandes, de l'Elevage et de l'Aviculture (Národní meziprofesionální agentura pro maso, chov domácích zvířat a drůbeže)
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
OOC	obchodní odbytové ceny
OP	Operační program
OP RVMZ	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství)
OR	ochrana rostlin
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. a.	per annum (ročně)
p. b.	procentní bod
PAH	polyaromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenylly

PF ČR	Pozemkový fond ČR
PFO	podniky fyzických osob
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PHM	pohonné hmoty a mazadla
PJ	petajoule (10 ¹⁵)
PPO	podniky právnických osob
RO SZIF	Regionální odbory SZIF
RRD	rychle rostoucí dřeviny
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SISPO	Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce
SNS	Společenství nezávislých států
SOT	společná organizace trhu
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SVÚ	Státní veterinární ústav
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TIS ^{ČR} SZIF	Tržní informační systém České republiky SZIF
TJ	terajoule
TTP	trvalé travní porosty
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
USDA	United State Department of Agriculture (Ministerstvo zemědělství USA)
ÚZPI	Ústav zemědělských a potravinářských informací
VaV	výzkum a vývoj
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZMP	Zentrale Markt- und Preisberichtsstelle GmbH Bonn
ZOD	zranitelná oblast dusíkem
ZPF	zemědělský půdní fond
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa
ž. hm.	živá hmotnost

VYSVĚTLIVKY K POUŽITÝM ČÍSELNÝM ÚDAJŮM

Údaje použité ve Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2006 (Zpráva 2006) pocházejí z různých zdrojů. Základním zdrojem jsou statistická data ČSÚ, dále údaje rezortní statistiky MZe, výběrového šetření FADN, výročních zpráv některých institucí, např. PGRLF, SZIF, data mezinárodních organizací atd. Zdroje použitých údajů jsou u každé tabulky uvedeny.

Ukazatele v tabulkách, u nichž to datové zdroje umožnily, jsou převážně prezentovány v časové řadě 2002 - 2006.

Uzávěrka dat pro Zprávu 2006 byla s ohledem na daný termín zpracování její konečné verze stanovena na 13. 4. 2007, u kapitol, které se týkají agrárního zahraničního obchodu, na 6. 4. 2007. Ve Zprávě 2006 jsou proto uvedeny pouze údaje, které byly dostupné k těmto termínům. Většina údajů za marketingový rok 2006/07 i za kalendářní rok 2006 má charakter předběžných dat. Pokud jsou použity kvalifikované odhady VÚZE, je na to upozorněno. Vzhledem k tomu, že i v předchozích Zprávách měly údaje za analyzovaný rok předběžný charakter, nemusí být vždy hodnota téhož ukazatele za určitý rok ve všech Zprávách stejná. Ve Zprávě 2006 se to týká především údajů za rok 2005, které jsou zde uváděny ve své zpřesněné podobě, zatímco ve Zprávě 2005 byly použity předběžné nebo odhadované hodnoty. Údaje z výběrového šetření FADN obsahují definitivní výsledky za rok 2004 a 2005.

Vzhledem k počítačovému zpracování (Microsoft Excel) obsahují tabulky zaokrouhlené ukazatele (součty, procenta apod.). Proto součtové ukazatele nemusí vždy přesně odpovídat součtům jednotlivých položek.

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý;
- x údaj není smysluplný;
- 0 nebo 0,0 údaj existuje, ale jeho výše je nevýznamná nebo nulová.

ÚVOD

Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2006 je již třetí zprávou od vstupu ČR do EU a obdobně jako v předchozích dvou letech můžeme považovat rok 2006 za celkově úspěšný. Potvrzuje se, že vstup do Evropské unie přinesl významné zlepšení výsledků českého zemědělství již tři roky po sobě. Finální ukazatel odvětví, v terminologii Souhrnného zemědělského účtu podnikatelský důchod, byl za rok 2006 odhadnut ve výši 7,0 mld. Kč, takže meziročně došlo k jeho nevýznamnému poklesu o cca 0,6 mld. Kč (7,3 %). Daný výsledek byl mj. ovlivněn nepříznivými výkyvy povětrnostních podmínek, záplavami (cca 30 tis. ha) a zhoršenými výsledky českého agrárního zahraničního obchodu. Vyšší meziroční růst dynamiky agrárního dovozu proti agrárnímu vývozu měl za následek, že celkový stupeň krytí agrárního dovozu vývozem se v roce 2006 zhoršil o 5,1 p. b. na 70,6 %.

Ke stabilitě odvětví zemědělství významně přispěly zdroje vyplývající z účasti na Společné zemědělské politice EU. Celkový objem podpor do odvětví zemědělství v roce 2006 dosáhl 33,5 mld. Kč. Z toho rozhodující část podpor započitatelných do Souhrnného zemědělského účtu dosáhla 21,7 mld. Kč (tj. o 14 % více než v roce 2005), z čehož vyplývá, že hospodářské výsledky odvětví jsou ve stále rostoucí míře závislé na podporách. Podnikatelský důchod bez započtení podpor by v roce 2006 dospěl ke ztrátě ve výši -14,7 mld. Kč (-11,4 mld. Kč v roce 2005).

Stoupající stupeň závislosti českého zemědělství na podporách lze zřetelně doložit ukazatelem podílu podpor na důchodu z faktorů. V roce 2006 tento ukazatel vzrostl o 7,8 p. b. na 69,4 %. Vlivem meziročního poklesu počtu pracovníků v zemědělství dochází opět k růstu tzv. indikátoru A, tj. ukazatele důchodu z faktorů na přepočteného pracovníka (211 tis. Kč/AWU v roce 2006). Daný růst signalizuje zvyšující se výkonnost pracovníků v zemědělství za podmínky narůstajících podpor z veřejných zdrojů.

Z věcného hlediska je Zpráva 2006 strukturována shodně jako Zpráva 2005 s tím, že je poskytnut relativně větší prostor otázkám rozvoje venkova a zemědělství (kap. 8) při významné redukci celkového rozsahu Zprávy 2006. Proti předchozím zprávám se ve Zprávě 2006 poprvé prezentují oficiální výrobní a ekonomické výsledky členských států EU 25 (bez Malty) podle standardního šetření FADN za účetní rok 2004.

SOUHRN KE ZPRÁVĚ O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2006

✓ Vývoj národního hospodářství ČR v roce 2006 pokračoval, stejně jako v roce 2005, vysokým meziročním přírůstkem HDP o 6,1 % (ve stálých cenách roku 2000). Dosažený růst byl tak v ČR o 3,2 procentního bodu (p. b.) vyšší než v průměru za EU 25 a v porovnání s eurozónou (EU 12) bylo tempo hospodářského růstu v ČR vyšší o 3,5 p. b.

Reálný ekonomický růst měřený přírůstkem hrubého domácího produktu ve s. c. roku 2000 dosáhl meziročně 6,1 %, tedy stejného tempa jako v roce 2005. Dosažený růst byl tak v ČR o 3,2 p. b. vyšší než v průměru za EU 25 a v porovnání s eurozónou (EU 12) bylo tempo hospodářského růstu v ČR vyšší o 3,5 p. b. Podle předběžných údajů Eurostatu překročila ČR v roce 2006 poprvé 75% průměrnou úroveň objemového indexu HDP na obyvatele v paritě kupní síly za EU 25. Při přepočtu běžným směnným kurzem činí tento poměr 45 %.

Vybrané charakteristiky vývoje národního hospodářství ČR za roky 2005 a 2006

Ukazatel	MJ	2005	2006 ¹⁾
Hrubý domácí produkt (HDP) - běžné ceny (b. c.)	mld. Kč	2 970,3	3 204,1
	meziroční index	106,8	107,9
Hrubý domácí produkt - stálé ceny (s. c.) roku 2000	meziroční index	106,1	106,1
Úroveň HDP na obyvatele ²⁾	EU 25 = 100	73,6	76,1
	EU 12 = 100	68,0	71,9
Průměrná měsíční mzda ³⁾	Kč	19 030	20 211
	meziroční index	105,5	106,2
Průměrná míra inflace	%	1,9	2,5
Průměrné úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům ⁴⁾	%	4,20	4,11
Obchodní bilance	mld. Kč	38,6	44,4
Běžný účet platební bilance	mld. Kč	-77,1	-133,3
Saldo státního rozpočtu	mld. Kč	-56,3	-97,6
Deficit sektoru vládních institucí ⁵⁾	% HDP	3,53	2,95
Dluh sektoru vládních institucí ⁵⁾	% HDP	30,42	30,37
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr) ⁶⁾	%	7,9	7,1
Devizový kurz nominální (průměr) - Kč/EUR	Kč	29,784	28,343
- Kč/USD	Kč	23,947	22,609

Prameny: ČSÚ; ČNB; MF; MPSV; Eurostat

Poznámky:

1) Tabulka obsahuje údaje zveřejněné do 13. 4. 2007.

2) Přepočet pomocí parity kupní síly; založeno na výsledcích srovnávacího projektu a odhadech OECD.

3) Zahnuje pouze subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci a všechny organizace nepodnikatelské sféry.

4) Úrokové sazby ze stavu korunových úvěrů - nové obchody.

5) Vládní deficit a vládní dluh podle Maastrichtu.

6) Podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (zaměstnaní spolu s nezaměstnanými), kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a mezinárodní organizace práce (ILO)

Zatímco v roce 2005 mělo klíčovou roli v ekonomickém růstu výrazné zlepšení exportní výkonnosti ekonomiky, v roce 2006 to byly především výdaje na konečnou spotřebu a tvorba hrubého fixního kapitálu. Na hospodářském růstu se i v roce 2006 významně podílel zahraniční obchod. Obchodní bilance dosáhla nejvyšší kladné hodnoty v historii ČR i přes posilování směnného kurzu české koruny vůči euru i dolaru a skončila přebytkem ve výši 44,4 mld. Kč při meziročním zlepšení o 5,8 mld. Kč.

Hospodářský růst se projevil i na trhu práce, protože průměrná míra nezaměstnanosti (7,1 %) dosáhla osmiletého minima. Průměrná míra nezaměstnanosti je v ČR dlouhodobě nižší než průměr za EU 25 a klesla i pod úroveň průměru zemí EU 15. Současně průměrná hrubá nominální mzda překročila dvacetitisícovou hranici (20 211 Kč). Protože tato mzda vzrostla meziročně o 6,2 % a spotřebitelské ceny o 2,5 %, zvýšila se reálná mzda o 3,6 %.

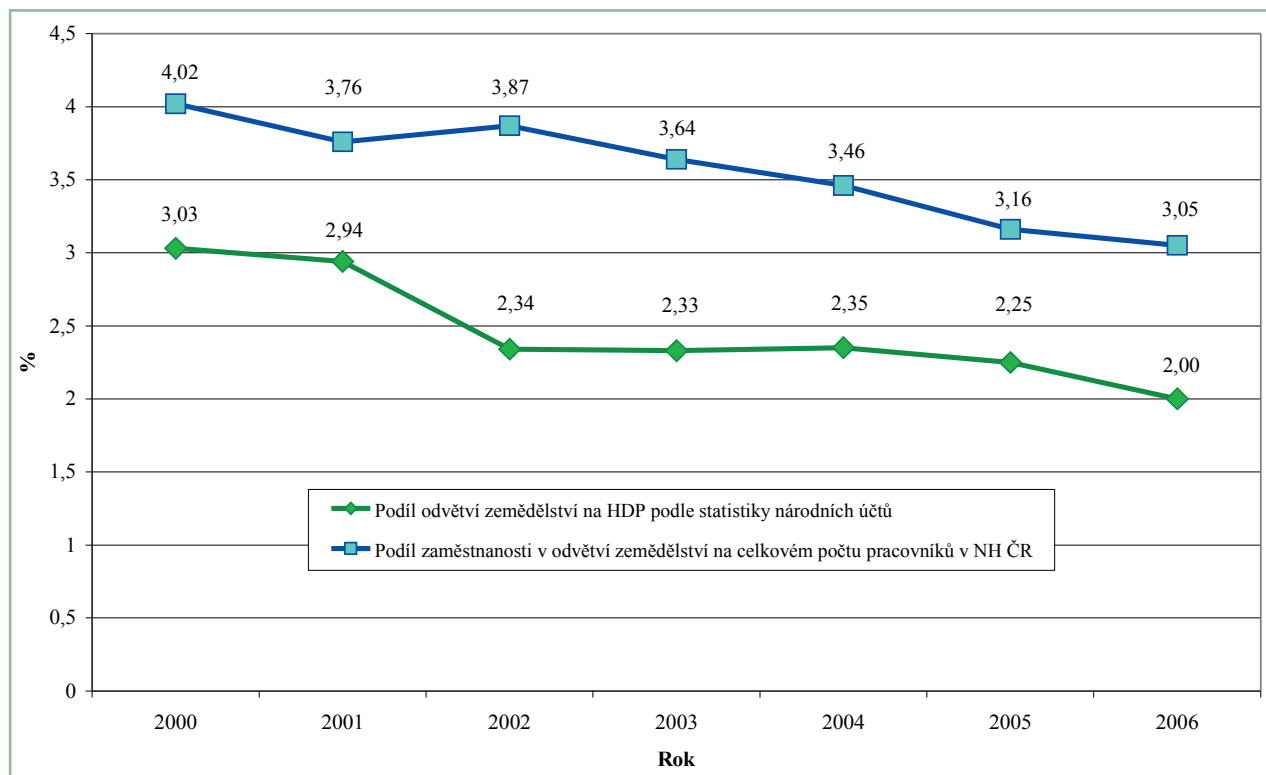
Přes meziroční nárůst inflace o 0,6 p. b. došlo ke snížení úrokových sazeb ze stavu nově poskytnutých korunových úvěrů nefinančním podnikům o 0,09 p. b. V roce 2006 se nadále zhadnocoval devizový kurz české koruny jak proti euru o 4,8 %, tak i vůči dolaru o 5,6 %.

Podle statistiky národních účtů činil v roce 2006 podíl odvětví zemědělství na celkové hrubé přidané hodnotě (HPH) v základních běžných cenách (b. c.) 2,0 %, což představuje meziroční snížení o 0,25 p. b. Pokles podílu byl ovlivněn především výrazným meziročním zvýšením HPH v národním hospodářství, který činil v základních b. c. 233,8 mld. Kč při současném mírném snížení HPH vytvořené v odvětví zemědělství. Pokles HPH v odvětví zemědělství byl způsoben zejména poklesem objemu jeho produkce vyjádřené ve stálých základních cenách (s. c.) roku 2000 (podle odhadu SZÚ ČSÚ o 4,6 %) v důsledku méně příznivého průběhu počasí. Negativní vliv poklesu objemu produkce byl částečně eliminován 2,2% meziročním zvýšením cen zemědělských výrobců (CZV). Na poklesu tvorby HPH v zemědělství působilo rovněž meziroční zvýšení mezispotřeby o 1,1 %. Tento nárůst byl způsoben meziročním zvýšením cen vstupů do odvětví zemědělství o 1,6 %.

Uvedený podíl odvětví zemědělství (včetně nezemědělských činností zemědělských podniků, myslivosti a souvisejících činností) na hrubém domácím produktu (2,00 %) a na celkovém počtu pracovníků (3,05 %) se již přibližuje nízkým úrovním těchto ukazatelů v nejvýspějších zemích EU 15.

✓ V roce 2006 dosáhl podíl odvětví zemědělství na hrubém domácím produktu 2,00 % a na celkovém počtu pracovníků v národním hospodářství 3,05 %. Oba podíly znamenají další přiblížení ČR obdobným parametrům vyspělých zemí EU 25

Pozice zemědělství v rámci národního hospodářství ČR

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

V případě podílu odvětví zemědělství podle statistiky národních účtů je výpočet proveden z hrubé přidané hodnoty (HPH) v běžných cenách;

Odvětví zemědělství = včetně nezemědělských činností zemědělských podniků, myslivosti a souvisejících činností;

HDP = hrubý domácí produkt;

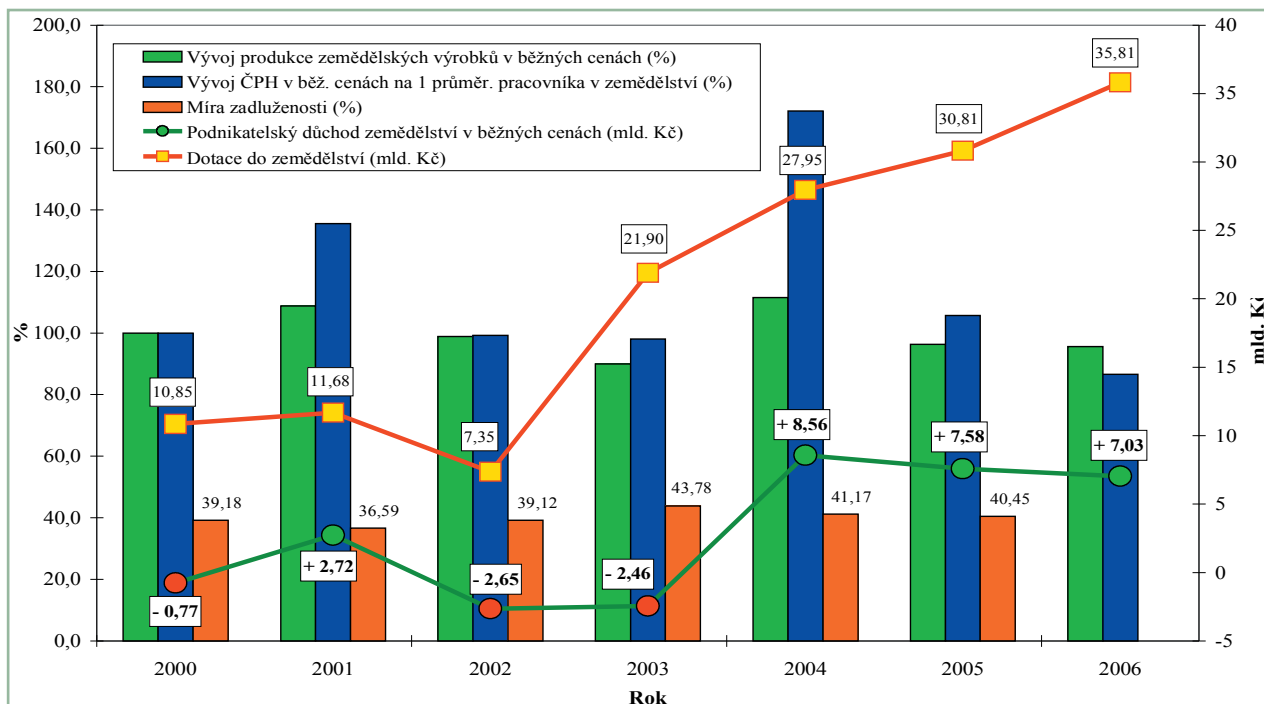
SZÚ ČSÚ = Souhrnný zemědělský účet zpracovaný Českým statistickým úřadem (ČSÚ).

✓ Rok 2006 potvrdil, že vstup ČR do EU přinesl zemědělství ČR významné zvýšení příjmů a stabilizaci podnikatelského důchodu. Meziroční pokles podnikatelského důchodu je především důsledkem mírného poklesu objemu zemědělské produkce a růstu cen vstupů do zemědělství. Naopak příznivě na podnikatelský důchod působil mírný meziroční růst cen zemědělských výrobců a růst objemu podpor, které meziročně vzrostly o 16,2 %

Podle odhadu výsledků SZÚ za rok 2006 a jejich porovnáním s výsledky za roky 2003 až 2005 lze odvětví zemědělství charakterizovat jako relativně stabilizované. Finální ukazatel odvětví - podnikatelský důchod (PD) - byl za rok 2006 odhadnut ve výši 7,03 mld. Kč. V porovnání s rokem 2005 (zemědělsky průměrný rok) došlo k nevýznamnému poklesu o cca 0,6 mld. Kč (7,3 %), zatímco vzhledem k roku 2004 (zemědělsky nadprůměrný rok) činil pokles o 1,5 mld. Kč (téměř 18 %). Ve srovnání s rokem 2003 (zemědělsky podprůměrný rok), kdy ČR ještě nebyla členským státem EU, činí v roce 2006 nárůst podnikatelského důchodu 9,5 mld. Kč.

Ke zmíněné stabilitě odvětví zemědělství přispěla zejména dotační politika v rámci SZP EU. V roce 2006 představoval meziroční nárůst celkového objemu podpor zemědělství 16,2 %.

Zemědělství ČR – podnikatelský důchod, produkce, produktivita, dotace a zadluženost

Pramen: SZÚ ČSÚ; Výběrové šetření FADN CZ

Poznámky:

U ukazatelů Vývoj produkce zemědělských výrobků a Vývoj ČPH na 1 průměrného pracovníka v zemědělství je v jednotlivých letech použit index rok 2000 = 100. Údaje jsou převzaty ze SZÚ ČSÚ v běžných cenách příslušných let.

Údaje o zadluženosti zemědělství za rok 2006 z FADN CZ nejsou k dispozici

Hospodářský výsledek (zisk) za průměr podniků v souboru byl v roce 2005 vykázán ve výši 1 840 Kč/ha z. p. Jeho snížení ve srovnání s rokem 2004 představuje 1 094 Kč/ha z. p. (-37,3 %) a je výrazně shodné s poklesem čisté přidané hodnoty (-1 099 Kč/ha z. p.).

Průměrná úroveň čisté přidané hodnoty v roce 2005 dosáhla 1 246 Kč/ha z. p. a proti roku 2004 poklesla o 1 099 Kč (-8,9 %). Na dosažené čisté přidané hodnotě se projevil především cenový vývoj. Cenové indexy ČSÚ za rok 2005 dokumentují meziroční pokles CZV o 9,2 % za současného růstu cen vstupů o 4 %. Rovněž hrubá zemědělská produkce svým výsledkem 73,6 mld. Kč ve s. c. 1989 nedosáhla mimořádně dobré úrovně roku 2004. Pokles ve stálých cenách o 3,7 mld. Kč představuje 4,8 % (výraznější byl pokles v běžných cenách o 10,2 %).

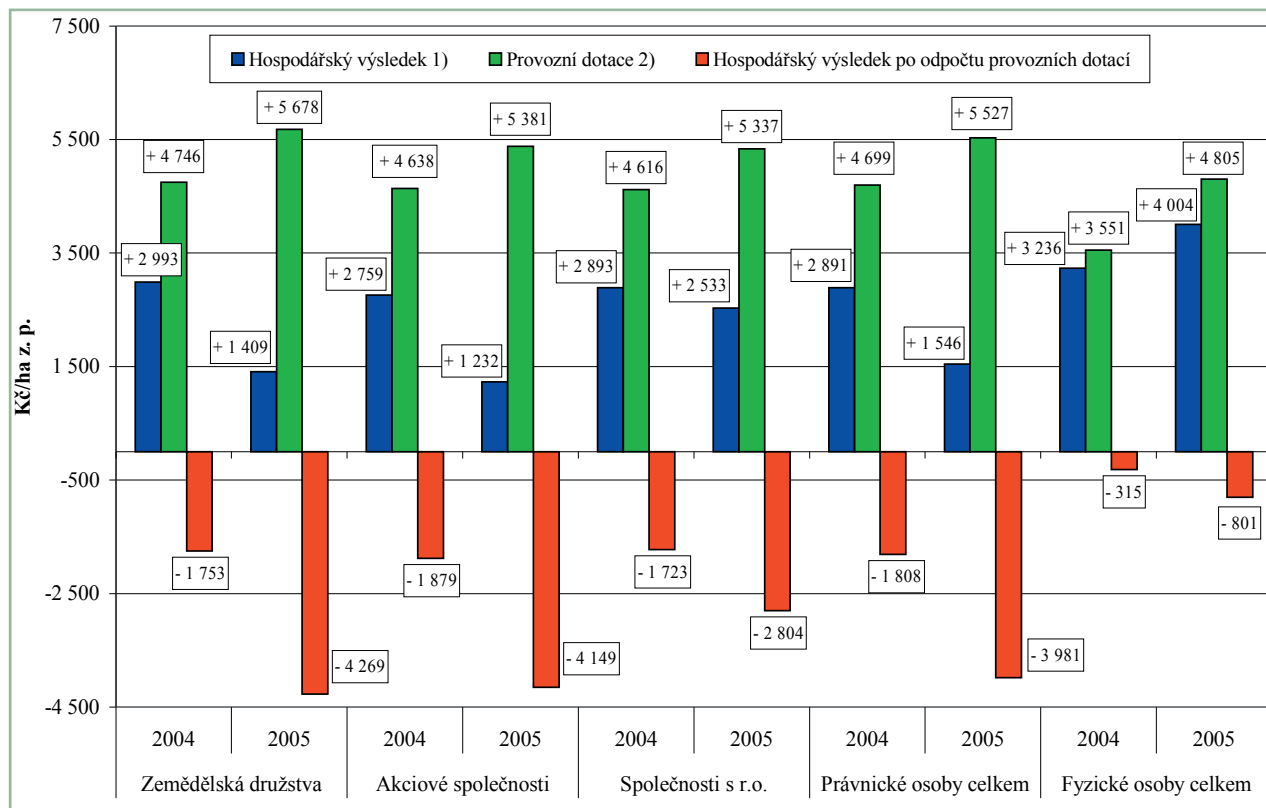
Vývoj čisté přidané hodnoty v roce 2005 dal jednoznačný základ meziročnímu zhoršení výsledku hospodaření.

Úroveň čisté přidané hodnoty pozitivně ovlivnily dotace provozního charakteru. Jejich objem vzrostl ve všech uvedených skupinách podniků.

Průměrná úroveň dotací dosáhla v roce 2005 za celý soubor podniků 5 440 Kč/ha z. p. s meziročním nárůstem 885 Kč (+19,4 %). Podíl dotací představuje 14,8 % z hrubého příjmu a je vyšší proti roku 2004 o 2,8 p. b. .

✓ Definitivní výsledky šetření FADN CZ za rok 2005 ukázaly, že všechny podnikatelské formy zemědělských podniků dosáhly za rok 2005, v přepočtu na 1 ha z. p., kladný hospodářský výsledek, který však byl ve srovnání s rokem 2004 u právnických osob významně nižší. U fyzických osob došlo naopak meziročně k mírnému růstu hospodářského výsledku. Rozhodujícím faktorem tohoto vývoje byl meziroční nárůst celkového objemu provozních dotací, návazně na uplatnění Společné zemědělské politiky EU

Definitivní hospodářské výsledky podle podnikatelských forem za roky 2004 a 2005 (Kč/ha z. p.)

Pramen: Výběrové šetření FADN CZ

Poznámka: 1) Hospodářské výsledky představují zisk nebo ztrátu před zdaněním, vč. provozních dotací.

2) Provozní dotace = jsou zahrnuty všechny vyplacené podpory vztahované k danému roku.

✓ Podle definitivních výstupů šetření FADN CZ dosahovaly v roce 2005, obdobně jako v roce 2004, u ukazatele objemu čisté přidané hodnoty připadajícího na přepočteného pracovníka (AWU) nejlepších výsledků střední a zejména velké podniky fyzických osob (PFO) a také podniky právnických osob (PPO), kategorie společností s r. o. Naopak nejmenších hodnot tohoto ukazatele dosahovaly v obou sledovaných letech malé PFO

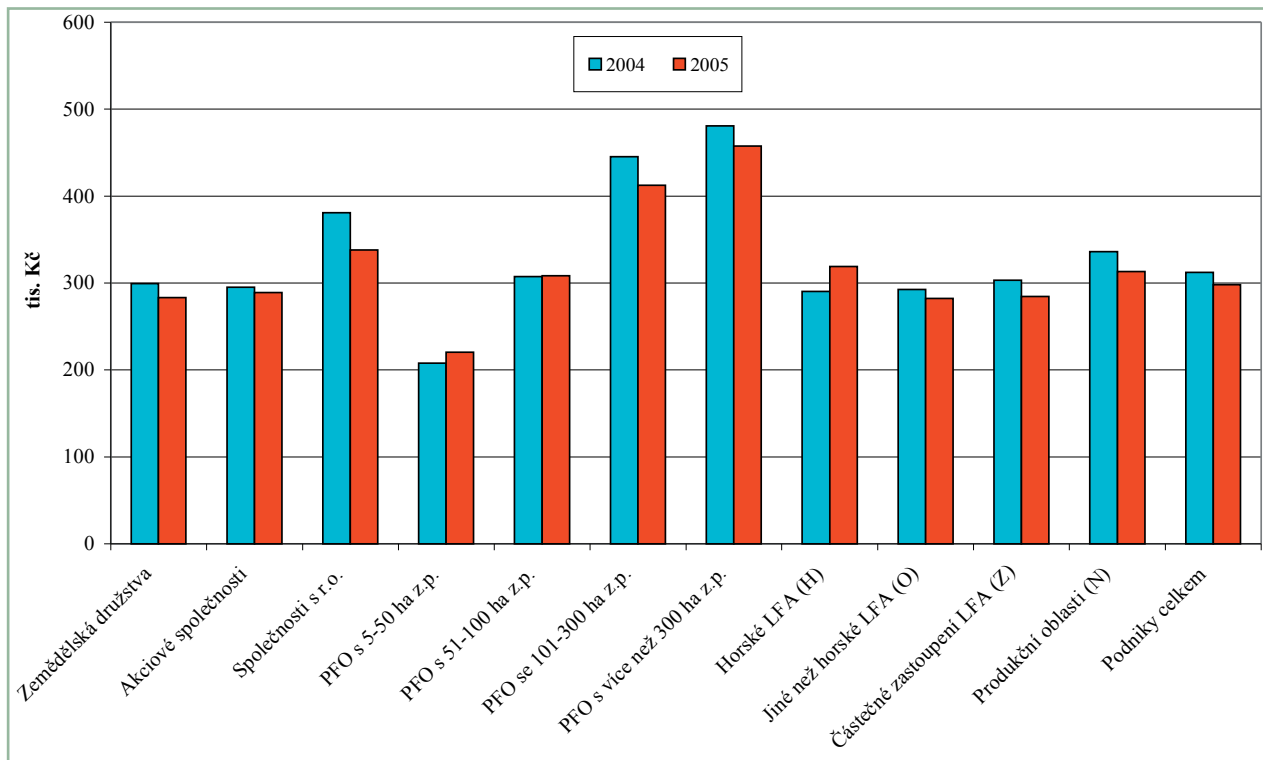
Čistá přidaná hodnota (ČPH) vyjádřená na 1 přepočteného pracovníka (AWU) je výsledným ukazatelem působení ekonomických vztahů v zemědělských podnicích. Za průměr podniků dosáhla čistá přidaná hodnota v roce 2005 úrovně 298 tis. Kč/AWU (proti roku 2004 pokles o 14,3 tis. Kč).

Meziroční pokles objemu ČPH/AWU se týkal většiny kategorií zemědělských podniků, s výjimkou podniků PFO s výměrou do 50 ha z. p. a podniků PFO s výměrou 51 až 100 ha z. p., u kterých objem ČPH/AWU meziročně mírně vzrostl. Na dobrou výchozí úroveň navázaly v roce 2005 zejména PFO s výměrou nad 100 ha z. p. a u PPO společnosti s ručením omezeným.

Podniky hospodařící v méně příznivých oblastech (LFA) vykázaly v roce 2005 převážně mírný meziroční pokles objemu ČPH/AWU, s výjimkou horských LFA u nichž došlo k meziročnímu nárůstu objemu ČPH/AWU. Celkově dosáhly podniky hospodařící v LFA, obdobně jako v předchozím roce, přibližně stejného rozložení čisté přidané hodnoty navzájem mezi skupinami podniků.

Z regionálního pohledu se všechny kategorie podniků s pěstují v LFA (kategorie: horské LFA, jiné než horské LFA a s částečným zastoupením LFA) vyznačovaly v roce 2005 vyrovnanou, mírně podprůměrnou hodnotou ukazatele ČPH/AWU; nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele vykázaly podniky v produkčních oblastech.

Objem čisté přidané hodnoty (ČPH) v tis. Kč připadající na 1 AWU podle kategorií zemědělských podniků a podle regionálního členění, v letech 2004 a 2005

Pramen: Definitivní výsledky Výběrového šetření FADN CZ za roky 2004 a 2005.

Poznámky:

AWU = Annual Work Unit (roční pracovní jednotka, obdobně jako průměrný přepočtený pracovník). Do použité AWU jsou zahrnuti jak zaměstnanci, tak pracující rodinní příslušníci zemědělských podniků;

LFA = Oblasti méně příznivé pro zemědělství;

PFO = Podniky fyzických osob, PPO = Podniky právnických osob.

✓ **V roce 2006 došlo k mírnému zpomalení ekonomického vývoje v potravinářském průmyslu. Výsledek hospodaření před zdaněním za podnikatelské subjekty se 100 a více pracovníky meziročně poklesl na hodnotu 15,4 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 1,1 %**

Výsledek hospodaření před zdaněním za podnikatelské subjekty se 100 a více pracovníky v roce 2006 meziročně poklesl na hodnotu 15,4 mld. Kč (-1,1 %). Tempo růstu se zmírnilo i u účetní přidané hodnoty, i když zaznamenala zvýšení objemu o 760 mil. Kč (+1,5 %). Na poklesu výsledku hospodaření před zdaněním potravinářského průmyslu celkem mělo rozhodující vliv jeho meziroční snížení u většiny oborů.

Ve struktuře výnosů potravinářského průmyslu celkem se meziročně zvýšily tržby za prodej zboží (+5,8 %, tj. 2,6 mld. Kč), pomaleji rostla jejich minoritní složka – aktivace (+3,2 %, tj. 110 mil. Kč). Výnosy celkem klesly u většiny oborů potravinářského průmyslu.

Pokles nákladů potravinářského průmyslu celkem (-0,6 %, tj. 1,5 mld. Kč) byl ovlivněn především snížením jejich majoritní složky – výkonové spotřeby (-3,9 %, tj. 6,4 mld. Kč).

Efektivnost hospodaření potravinářského průmyslu u podnikatelských subjektů se 100 a více zaměstnanci v roce 2006, ve srovnání s rokem 2005, stagnovala, a to i přes mírný meziroční růst výnosnosti vlastního kapitálu o 0,3 % (z 18,6 p.b. v roce 2005 na 18,9 p.b. v roce 2006). Nákladová rentabilita i výnosnost celkových pasív zůstaly meziročně stabilní, pouze při poklesu vlastního kapitálu (-2,5 %, tj. 2,1 mld. Kč) vzrostla jeho výnosnost.

✓ **Vývoj klimatických podmínek v roce 2006 byl nepříznivý pro většinu polních plodin, s výjimkou řepky olejné. Z hlediska výnosů se prakticky u všech významných plodin řadí spíše k průměrným. V oblasti živočišné výroby rok 2006 znamenal pokračující mírný pokles stavů dobytka, ale i pokles produkce u některých významných odvětví (mléko, vepřové maso, drůbeží maso)**

Povětrnostní podmínky v ČR, charakterizované úhrny srážek a průměrnými měsíčními teplotami, se vyznačovaly v období od září 2005 do září 2006 některými, pro zemědělskou výrobu nepříznivými, výkyvy. Zimní období 2005/06 bylo bohaté na sněhové srážky a následně pozdní jarní tání sněhu až v měsíci dubnu v celé ČR, ale zejména ve středních a vyšších polohách, oddálilo začátek jarních prací. V důsledku tání velkého množství sněhu a vlivem dalších dešťových srážek došlo v několika vlnách k povodním na řadě míst ČR. V zemědělství se rozsah záplav týkal území o rozloze 30 032 ha z p. n., na které byly poskytnuty kompenzace. Také jarní měsíce roku 2006 byly srážkově nadnormální. Vlivem posunu vegetační doby se zpozdily i sklizňové práce, s výjimkou nejteplejších oblastí ČR je také postihlo deštivé počasí v měsíci srpnu. Daná skutečnost se projevila na průběhu žníchových prací i na kvalitě sklizených obilovin a řepky.

Meziroční pokles produkce **obilovin** celkem ze sklizně roku 2006 byl z podstatné části důsledkem extrémně nepříznivého vývoje počasí v průběhu celého vegetačního období, které bylo dovršeno suchým a horkým červencem s následujícím chladným a srážkově nadprůměrným srpnem. Kromě množství byla negativně ovlivněna také kvalita. Celkově bylo v roce 2006 sklizeno 6 386 tis. tun obilovin, což znamená meziroční pokles o 16,6 %.

Hektarový výnos **cukrové řepy** v ČR v roce 2006 dosáhl průměrné hodnoty 50,39 t. Ve srovnání s rokem 2005 se především v důsledku opožděného setí a nedostatku dešťových srážek v červenci snížil o 7,2 %. Vzhledem ke snížení produkčních ploch cukrovky (meziročně o 11,7 %, na 55,8 tis. ha) došlo v roce 2006 k meziročnímu snížení sklizně o 18 % a bylo sklizeno 2 812 tis. tun.

Po další redukci ploch o 2,7 tis. ha činily v roce 2006 se zápočtem ploch domácností celkové produkční plochy **brambor** v ČR 38,6 tis. ha. Rok 2006 byl pro bramborařství rokem mimořádně neúrodným. Při průměrném výnosu 21,70 t/ha dosáhla celková produkce brambor 836,6 tis. t.

Sklizeň **řepky olejné** byla v roce 2006 velmi úspěšná. Z 292,2 tis. ha bylo při hektarovém výnosu 3,01 t sklizeno celkem 880,2 tis. t řepkového semene, což představuje meziroční nárůst o 14,4 %.

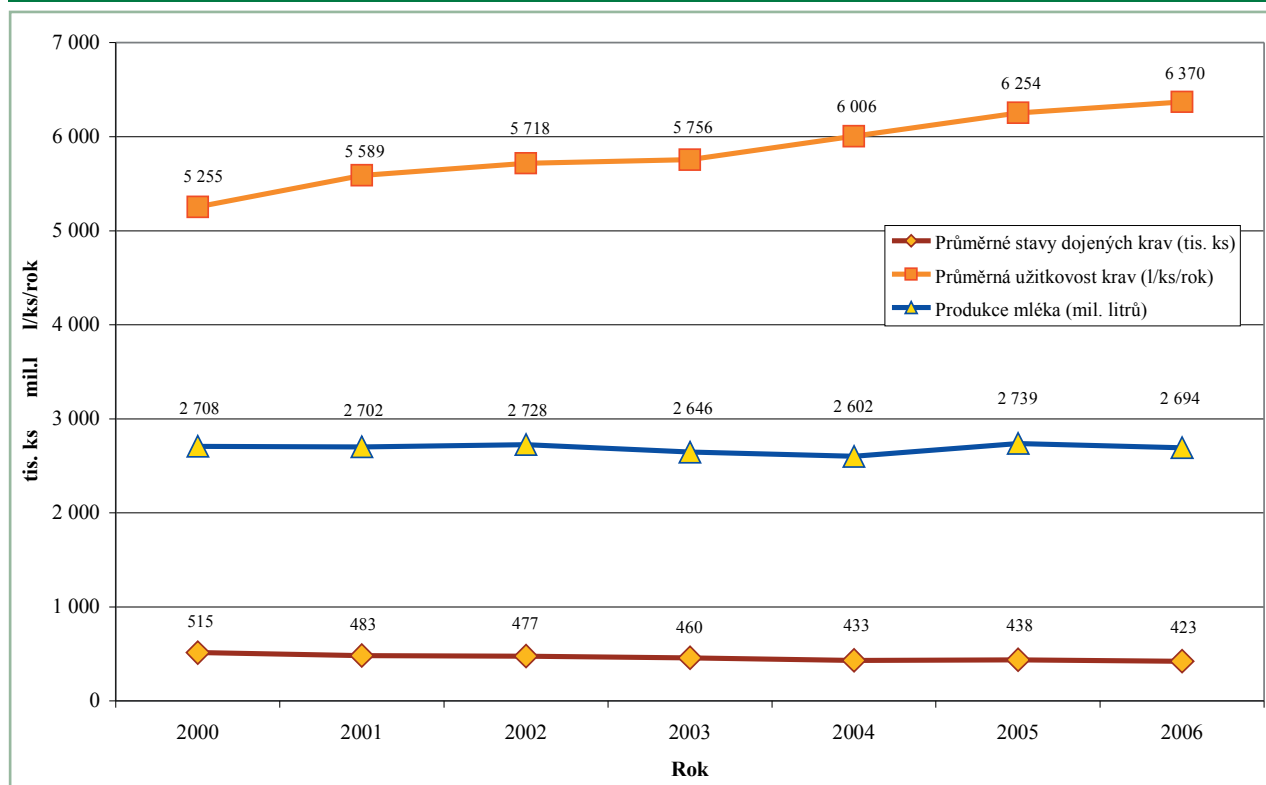
Produkce sušeného **chmele** v roce 2006 dosáhla 5 453,0 t, tj. o 30,4 % méně než v roce 2005, při průměrném výnosu 1,01 t/ha (meziroční pokles o 26,8 %).

Sklizeň **ovoce** dosáhla v roce 2006 v ČR objemu 432,4 tis. t a byla tak ve srovnání s rokem 2005 vyšší o 41 %. K výraznému zvýšení produkce došlo v sektoru domácností (o 84 % na 264,4 tis. t). Téměř jednou polovinou se na sklizni domácností podílela jablka, v zemědělském sektoru činil podíl jablek 81 %. Celková sklizeň jablek v roce 2006 dosáhla 263,6 tis. t (meziroční nárůst o 26 %).

Produkce **zeleniny** po zahrnutí sklizně domácností dosáhla v roce 2006 objemu 291,6 tis. tun, což představuje meziroční zvýšení o 6,7 %. Produkční plocha zeleniny v roce 2006 činila 16,4 tis. ha, což představuje meziroční nárůst o 29,1 %.

Celková plocha **vinic** ČR se v roce 2006 podle údajů ČSÚ snížila o 243 ha na 17,6 tis. ha a na celkové výměře vinic EU se tak podílí přibližně 0,3 %. Produkce moštových vinných hroznů byla proti předchozímu roku nižší o 8 % a činila 57,6 tis. t při průměrném hektarovém výnosu 3,71 t/ha (proti roku 2005 pokles o 15 %).

Vývoj stavů dojených krav, jejich užitkovosti a produkce mléka v letech 2000 až 2006

Pramen: ČSÚ, MZe – Situační a výhledová zpráva Mléko;

V oblasti **živočišné výroby** znamenal rok 2006 u některých odvětví mírný meziroční pokles stavů dobytka, ale také pokles produkce. U **mléka** produkce poklesla o 1,6 %, návazně na pokles průměrného stavu dojených krav o 3,4 %, a to i při růstu jejich užitkovosti o 1,9 %. Poklesly stavy **skotu celkem** (o 1,7 %) při současném mírném růstu produkce **hovězího masa** (o 2,2 %). Stavy **prasat celkem** meziročně poklesly o 1,3 % a produkce **vepřového masa** poklesla o 4,8 %. Stavy **drůbeže celkem** mírně vzrostly (o 1,4 %), avšak poklesla produkce **drůbežího masa** (o 5,4 %). Průměrné stavy **slavic** meziročně vzrostly (o 4,8 %) a mírně vzrostla rovněž produkce **vajec** (o 1,8 %). Meziročně vzrostly stavy **koz** (o 14,1 %) a stavy **ovcí** (o 5,9 %), přičemž produkce **skopového masa** vzrostla o 18,7 %.

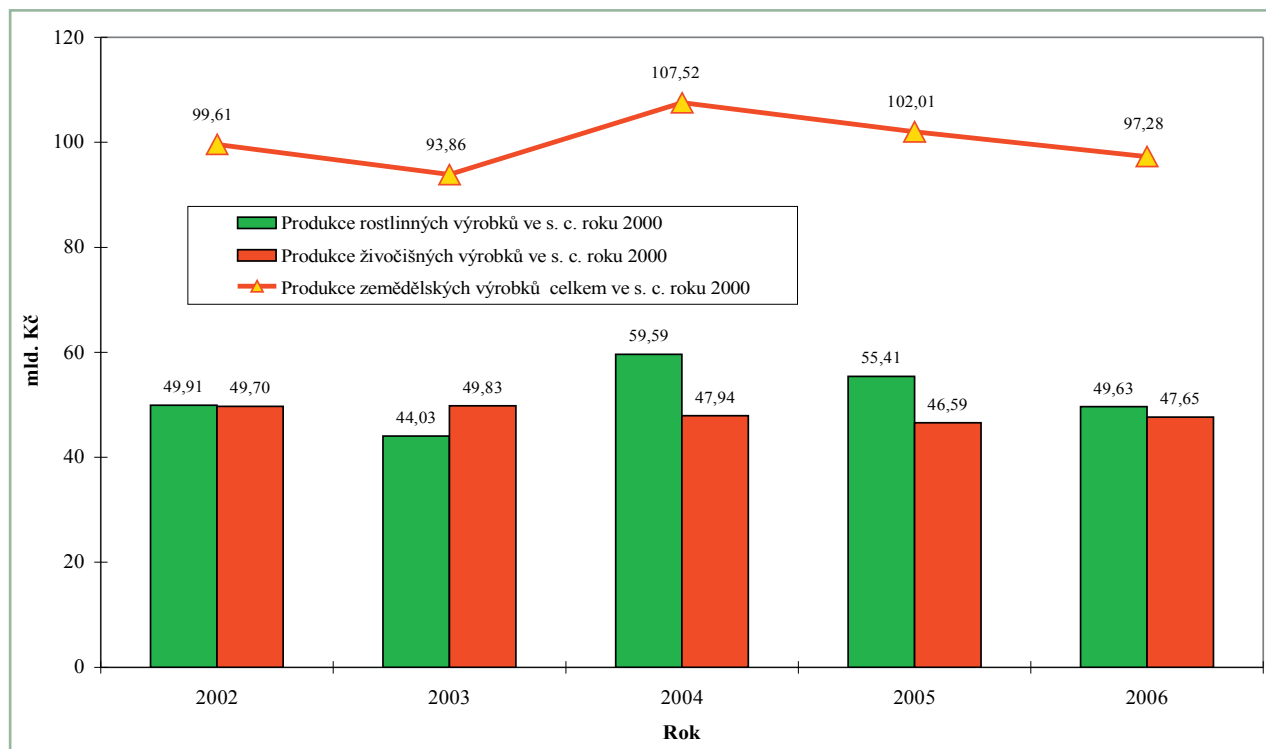
✓ **Produkce zemědělských výrobků (ve stálých cenách roku 2000) v roce 2006, ve srovnání s rokem 2005, poklesla o 4,64 %, a to zejména v důsledku poklesu objemu produkce rostlinných výrobků o 10,43 %, při současném mírném růstu produkce živočišných výrobků o 2,28 %**

Produkce zemědělských výrobků za rok 2006, ve stálých základních cenách roku 2000, činila 97,28 mld. Kč (meziroční pokles o 4,64 %), z toho rostlinná produkce 49,63 mld. Kč (meziroční pokles o 10,43 %) a živočišná produkce 47,65 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,28 %).

Rostlinná produkce ve stálých základních cenách roku 2000 se v roce 2006 podílela na produkci zemědělských výrobků 51,02 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly obiloviny (40,24 %) a technické plodiny (24,88 %).

Živočišná produkce byla na produkci zemědělských výrobků ve stálých základních cenách roku 2000 zastoupena 48,98 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly výroba mléka (41,68 %) a chov jatečných prasat (28,14 %).

**Vývoj produkce zemědělských výrobků za léta 2002 až 2006
(podle odhadu Souhrnného zemědělského účtu ČSÚ, ve stálých cenách roku 2000)**

Pramen: Souhrnné zemědělské účty (SZÚ) ČSÚ za roky 2002 až 2006 (za rok 2006 druhý odhad z února 2007)

✓ V roce 2006 došlo v celoročním průměru k meziročnímu oživení cen zemědělských výrobců (CZV) o 2,2 %. Ceny vstupů do zemědělství meziročně vzrostly jen mírně o 1,6 %. Znamená to, že po výrazném rozevírání cenových nůžek v roce 2005, došlo v roce 2006 k jejich mírnému uzavírání

V roce 2006 došlo v ČR k meziročnímu oživení cen zemědělských výrobců o 2,2 %, zejména vlivem nižší produkce komodit rostlinné výroby ze sklizně v roce 2005 a 2006 v důsledku nepříznivého vývoje počasí.

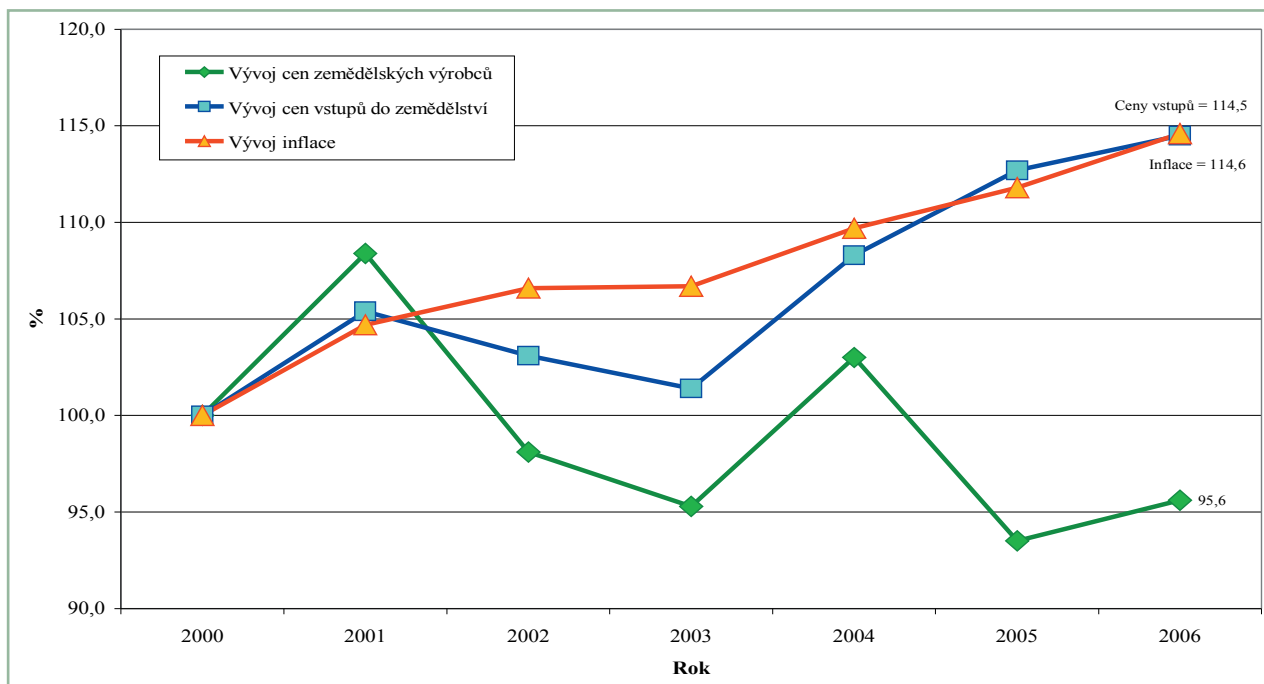
Až do sklizně v roce 2006 měly rostoucí ceny obilovin vliv na růst spotřebitelských cen pekárenských výrobků, jmenovitě chleba a pečiva. Zvyšování cenové hladiny bylo patrné i u dalších komodit již po sklizni v roce 2005 a pokračovalo (kromě cukrovky) i v roce 2006. Snížená produkce v důsledku nepříznivého vývoje počasí značně ovlivnila ceny brambor, ovoce i zeleniny v ČR i okolních zemích. Naopak ceny cukru byly vzhledem k vysoké nabídce nižší než v roce 2005.

V meziročním porovnání došlo u všech hlavních komodit živočišné produkce ke snížení CZV s výjimkou jatečného skotu. Vývoj CZV hovězího masa byl v ČR příznivě ovlivněn vývojem situace na trhu hovězího masa v EU, kde došlo ke zvýšení CZV při zvýšení produkce i spotřeby.

Index cen vstupů do zemědělství se meziročně zvýšil o 1,6 %, přičemž ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství vzrostly o 1,7 % a ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic o 1,1 %.

Nejvýrazněji zdražila osiva a sadba (o 9,4 %), společně s energií a mazivy (o 7,7 %), v rámci nichž významně vzrostly ceny maziv (o 18,9 %), paliv na topení (o 13,8 %), v závěsu s cenami elektřiny (o 8,9 %) a motorových paliv (o 4,9 %). Mírněji se zvýšily ceny umělých hnojiv a půdních zlepšovacích prostředků (o 2,7 %) a veterinárních služeb (o 2,0 %). Naopak zlevnila zvířata pro chov a výrobu (o 3,0 %), pesticidy (o 1,7 %) a služby pro zemědělství (o 1,1 %). Zajímavá situace nastala u krmiv, jejichž ceny se snížily (o 1,9 %), jako výsledek poklesu cen krmných směsí (o 4,5 %) a růstu cen jednoduchých krmiv (o 9,8 %).

Vývoj cen zemědělských výrobců, cen vstupů do zemědělství a inflace v letech 2000 až 2006 (rok 2000 = 100)

Pramen: ČSÚ, VÚZE

Poznámka: Vývoj cen vstupů do zemědělství = vč. vlivu cen zvířat pro chov a výrobu, cen za údržbu a opravy budov a cen budov.

✓ Zemědělský půdní fond se v roce 2006 změnil pouze nevýznamně

Rozloha České republiky k 31. 12. 2006 činila 7 887 tis. ha. Z toho zemědělský půdní fond (ZPF) byl 4 254 tis. ha, tj. 53,94 % z celkové rozlohy. Struktura ZPF podle údajů ČÚZK se meziročně změnila s výjimkou výměry vinic a chmelnic nevýznamně. Proti roku 2005 došlo ke snížení rozlohy zemědělské půdy o cca 5,0 tis. ha, tj. o 0,12 %.

Výměra evidovaných vinic se v roce 2006 zvýšila o 235 ha (1,26 %) proti roku 2005. Výměra ovocných sadů (převážně intenzivních ovocných sadů) se snížila o 269 ha. Rozsah evidovaných chmelnic dlouhodobě stagnuje na cca 11 tis. ha, přičemž k produkci chmele je podle údajů ÚKZUZ a LPIS využíváno pouze 6 tis. ha. Vzhledem k tomu, že výměra trvalých travních porostů vzrostla pouze o 2 437 ha, prakticky beze změny zůstalo i procento zornění (71,4 %) v roce 2006. Daná situace byla ovlivněna i snížením výměry zemědělské půdy celkem ve prospěch lesních pozemků, jejichž výměra se zvýšila o necelých 2 tis. ha (na 2 649 tis. ha lesních pozemků v roce 2006). Rozsah neosetě orné půdy a úhor se proti roku 2005 snížil z 45 tis. ha na 44 tis. ha v roce 2006.

Podle evidence „uživatelsky využívané zemědělské půdy“ (LPIS), která je evidovaná při MZe, byl k 24. 2. 2006 rozsah zemědělské půdy 3 511 tis. ha, tj. o 743 tis. ha méně než podle údajů ČÚZK. Rozdíl mezi evidencí zemědělské půdy podle LPIS a ČÚZK je dán odlišnou metodikou evidence. ČÚZK eviduje půdu (pozemky) podle vlastníků, kdežto LPIS eviduje půdu (užitkové bloky) podle uživatelů, kteří žádali o podpory.

Struktura zemědělské půdy podle jednotlivých typů LFA v roce 2006 zůstala stejná jako v roce 2005. Méně příznivé oblasti (LFA) v roce 2006 zaujímaly 50,2 % z p. ČR. Metodika vymezení těchto oblastí se provádí na základě nařízení vlády č. 241/2004 Sb.

Na zemědělské půdě se nachází chráněné oblasti podle zákona č. 114/1992 Sb. o rozloze 361 tis. ha, tj. 8,5 % celkové rozlohy zemědělské půdy ČR. Z toho na orné půdě je 136 tis. ha a na trvalých travních porostech 220 tis. ha chráněných oblastí podle zákona č. 114/1992 Sb. (národní parky, CHKO, maloplošná chráněná území, ptačí oblasti, Evropsky významné lokality, Natura 2000).

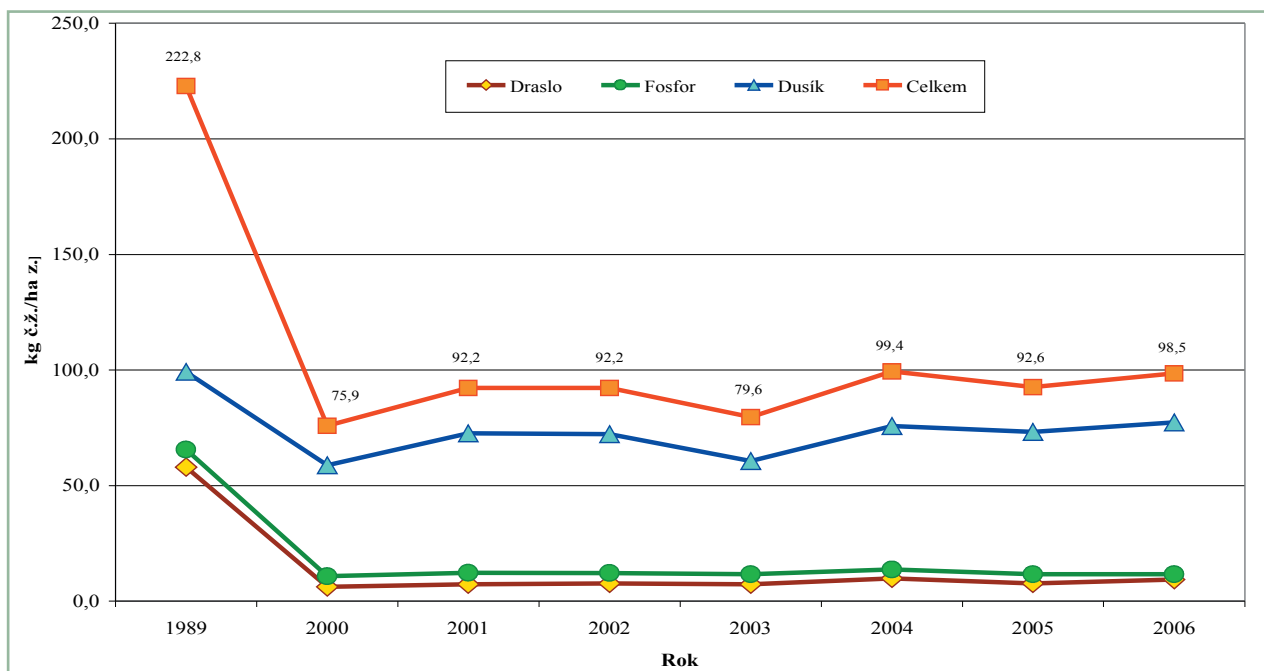
V roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 došlo k celkovému zvýšení spotřeby živin o 6,4 %. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 98,5 kg č. ž./ha z. p. (v roce 2005 92,6 kg č. ž./ha z. p.). Celkový výnos čistých živin ze statkových hnojiv byl 53,5 kg. ha (v roce 2005 54,4 kg č. ž./ha z. p.). V roce 2006 se zastavila sestupná tendence spotřeby vápenatých hmot, proti roku 2005 byl zaznamenán nárůst jejich spotřeby o 10,1 %, na 102,5 tis. tun.

Spotřeba účinných látek v přípravcích na OR na 1 ha z. p. byla 1,17 kg. l. Z celkové spotřeby přípravků na OR v roce 2006 reprezentovaly herbicidy a desikanty 58,9 %, fungicidy 19,9 %, insekticidy a rodenticidy 7,2 %. Podíl mykobakteriálních přípravků činil 0,07 % z celkové spotřeby.

V roce 2006 bylo evidováno 205 ekologických havárií na vodách, z toho zemědělská výroba způsobila 7 havárií (9 havárií v roce 2005). Počet havárií způsobených zemědělstvím neustále klesá.

Spotřeba energie v zemědělství v podnicích s více než 20 pracovníky byla podle odhadu VÚZT 17 mil. GJ. Podle propočtů ČSÚ a VÚZT se spotřebovalo v zemědělství 422,2 mil. l motorové nafty. V roce 2006 v rezortu zemědělství bylo vydáno 116 rozhodnutí o integrovaném povolení ve smyslu zákona č. 76/2002 Sb., o IPPC.

Aplikace průmyslových hnojiv v letech 1989 až 2006 (kg č. ž./ha z. p.)

Pramen: Ročenky životního prostředí ČR

✓ Trh s půdou v ČR v roce 2006 nadále rosti

Trh s půdou v ČR v roce 2006 nadále posiloval. Hlavním důvodem tohoto růstu byl prodej zemědělských pozemků ve vlastnictví státu a podpory programu „Půda“ pro nákup půdy ze zdrojů PGRLF.

Výměra prodané zemědělské půdy ve vlastnictví státu prostřednictvím PF ČR podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb. v roce 2006 se proti roku 2005 snížila (index 81,00). Průměrná výměra prodávaného pozemku se v roce 2006 meziročně zvýšila o cca 9,5 % a průměrná kupní cena za 1 m² se proti roku 2005 zvýšila nepodstatně o 1,1 %, a to z 4,43 Kč/m² na 4,48 Kč/m² (tab. T4.9/01).

Celková výměra státní půdy převedené do soukromého vlastnictví za období od 25. 5. 1999 do 31. 12. 2006 představuje 342 tis. ha, tj. 68 % z celkové předpokládané nabídky státní půdy (cca 500 tis. ha).

Z programu PGRLF „Půda“ se do 8. 3. 2007 prodalo 28 216 ha z. p., a to pro 650 zájemců, z toho bylo 594 schválených žádostí o dotace úroků. Na jednu žádost se v průměru nakoupilo 47 ha. Prodej zemědělské půdy v roce 2006 proti roku 2005 poklesl z 16 727 ha na 7 546 ha, tj. o 55 %. Průměrná cena nakupované půdy činila 3,28 Kč/m².

Výměra prodané zemědělské půdy od ostatních vlastníků (převážně fyzických osob) v roce 2006 byla přibližně 45 tis. ha, tj. 40 % z veškeré prodávané zemědělské půdy v ČR.

Veškerá prodávaná zemědělská půda (státní, z programu Půda a ostatní vlastníci) v roce 2006 představovala přibližně 113 tis. ha, tj. 2,7 % z celkového zemědělského půdního fondu. Meziroční podíl prodeje zemědělské půdy v ČR je srovnatelný s podílem prodeje zemědělské půdy v zemích EU 15.

Tržní ceny zemědělské půdy pro zemědělské účely s výměrou nad 5 ha v roce 2006 poklesly z 3,71 Kč/m² na 3,36 Kč/m², tj. o 9,4 %. Vstup ČR do EU se ani v druhém roce neprojevil v nárůstu tržních cen zemědělské půdy. Dlouhodobý průměr tržních cen zemědělské půdy pro zemědělské užití od roku 2000 do roku 2006 je 3,82 Kč/m².

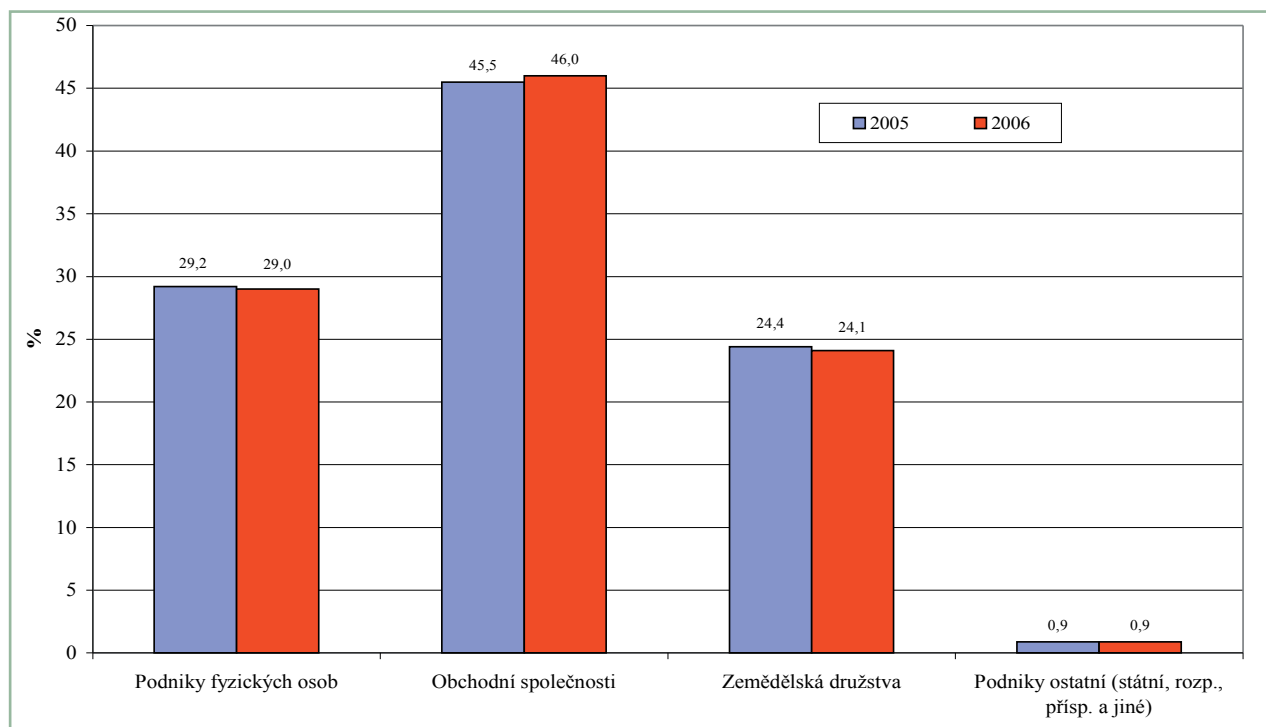
Naopak tržní ceny zemědělské půdy pro nezemědělské účely s výměrou do 1 ha se v roce 2006 zvýšily, a to z 95,77 Kč/m² v roce 2005 na 129,08 Kč/m², tj. o 34,8 %.

✓ Vývoj podnikatelské struktury zemědělství, podle výměry obhospodařované zemědělské půdy, byl v roce 2006, ve srovnání s rokem 2005, charakterizován mírným růstem podílu obchodních společností, při současném mírném poklesu podílu podniků fyzických osob a zemědělských družstev

Koncem roku 2006 hospodařilo v ČR podle aktualizovaného zemědělského registru 46 279 subjektů (podniků) se zemědělskou výrobou. Necelé 2 tis. podniků (4,3 %) bylo zaměřeno výhradně na živočišnou výrobu (neobhospodařovaly zemědělskou půdu). Ostatní podniky hospodařily celkem na 3 536 tis. ha z. p., z toho na 2 614 tis. ha o. p.

Rozhodující podíl na obhospodařované půdě připadá nadále na podniky právnických osob (PPO) – 71 % na z. p. a 75 % na o. p. Mezi těmito podniky výrazně převažují obchodní společnosti (především akciové společnosti a společnosti s r. o.; v malé míře jsou zastoupeny i veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti). Významný podíl mají dosud také družstva, zatímco podíl ostatních právnických osob je velmi malý (0,9 % na z. p. a 0,8 % na o. p.). Pro velikostní strukturu zemědělských podniků v ČR je příznačné velmi odlišné zastoupení velkých a malých podniků u právnických a fyzických osob. Koncem roku 2006 připadlo 76,5 % z celkové výměry z. p. obhospodařované PPO na podniky větší než 1 tis. ha, z toho na podniky nad 2 tis. ha 41,1 %, zatímco u PFO analogicky 10,2 % a 1,5 %.

Podnikatelská struktura na zemědělské půdě v letech 2005 a 2006

Pramen: ČSÚ – Zemědělský registr

Vývoj podnikatelské struktury českého zemědělství v období po roce 1995 se vyznačuje soustavným mírným nárůstem podílu PFO na obhospodařované půdě. V roce 2006 se proti roku 1995 tento podíl u PFO s výměrou nad 3 ha z. p. zvýšil o 5,3 p. b. Zvýšila se i průměrná výměra těchto podniků – z 39,5 ha v roce 1995 na 46,3 ha v roce 2006. Podíl PPO se naopak soustavně snižoval, převážně na úkor družstev (jejich podíl na výměře z. p. obhospodařované všemi zemědělskými podniky se snížil ze 47,0 % v roce 1995 na 24,3 % v roce 2006). Průměrná výměra PPO se ve sledovaném období snížila z 1 136,3 ha na 964,5 ha z. p.

✓ Privatizace státního majetku v zemědělství je v zásadě ukončena a vyřizování restitučních nároků v zemědělství v roce 2006 dále pokračovalo

Privatizace státních statků a obdobných státních podniků hospodařících na zemědělské půdě (dále jen státních statků) je v zásadě ukončena. Z původního počtu 316 státních statků, které vstoupily do privatizace, byla vyhlášena likvidace a dosud neukončena u 8 státních statků, a dále u 12 státních statků byl vyhlášen konkurz.

Vyřizování uplatněných restitučních nároků v zemědělství je, až na řešení sporných případů, téměř ukončeno. V rámci správních řízení bylo do 31. 12. 2006 rozhodnuto celkem o 1 809 813 ha zemědělské a lesní půdy. Z toho bylo skutečně vydáno 1 312 490 ha, nevydáno s nárokem na náhradu prostřednictvím Pozemkového fondu (PF) ČR bylo 128 672 ha. Z důvodů nenaplnění zákonných podmínek pozemkové úřady rozhodly o nevydání 272 036 ha.

V rámci restitucí administruje PF ČR vypořádání oprávněných osob ze zákona o půdě. Jedná se o nároky na náhrady (např. znehodnocení vrácených budov, za odebraný živý a mrtvý inventář).

Dále se jedná o vypořádání nároků oprávněných osob na převod pozemků. Tyto nároky vypořádává PF ČR bezúplatným převodem jiných pozemků z vlastnictví státu a správy PF ČR do vlastnictví oprávněných osob (tzv. náhradní pozemky) a zápočtem nároků oprávněných osob na převod pozemků podle § 11 odst. 2 zákona o půdě na úhradu kupní ceny pozemků při prodeji půdy podle zákona č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

PF ČR pokračoval v roce 2006 v prodeji státní půdy, kterou spravuje, na základě zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby, podle zákonem stanovených podmínek.

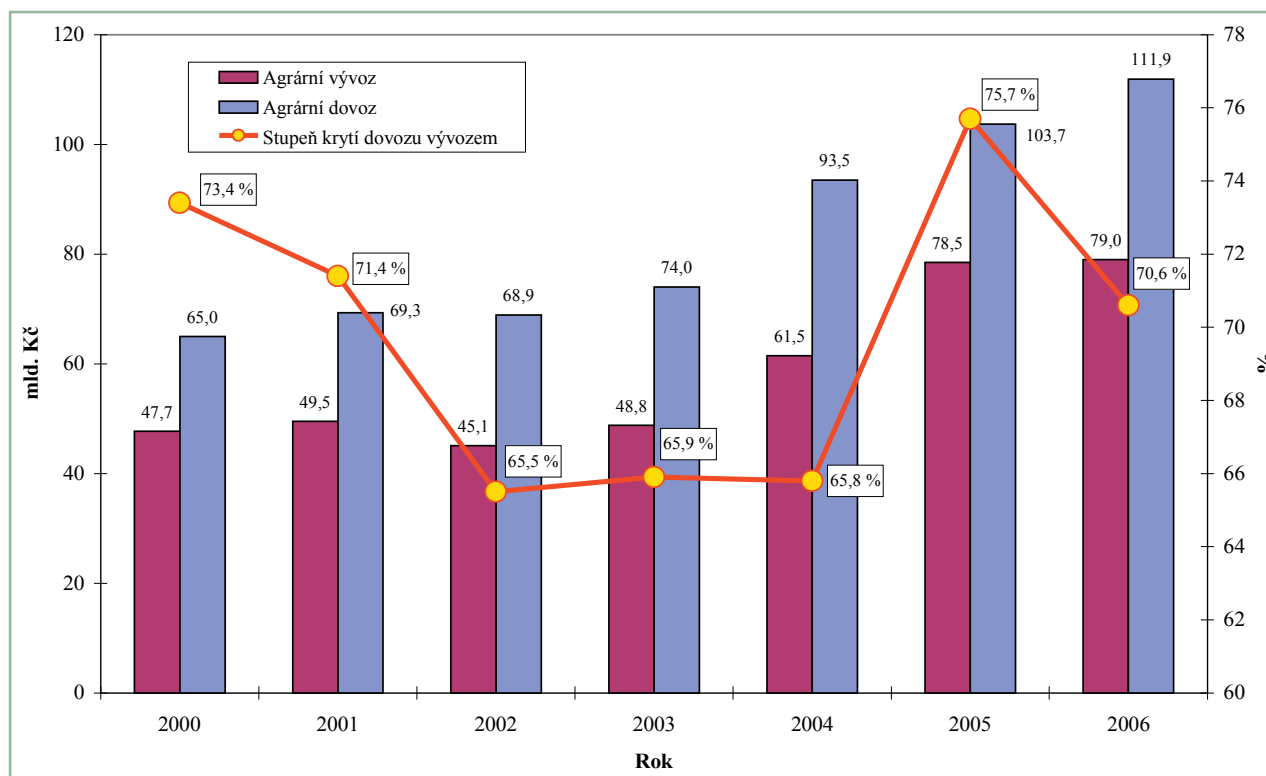
Pozemkový fond také pronajímá státní půdu a ostatní státní majetek do doby jejich privatizace.

✓ Pasivní saldo agrárního zahraničního obchodu (AZO) se v roce 2006 meziročně zhoršilo (z 25,2 mld. Kč v roce 2005 na 32,9 mld. Kč v roce 2006). K tomuto vývoji došlo především z důvodu nárůstu agrárního dovozu (meziročně o 7,9 %), přičemž agrární vývoz také rostl, avšak jen velmi mírně (meziročně o 0,6 %)

Obrat agrárního zahraničního obchodu ČR v roce 2006 se meziročně zvýšil o 8 684,3 mil. Kč, tj. o 4,8 %, a to především v důsledku přírůstku dovozu o 8 195,8 mil. Kč (7,9 %). Souběžně zvýšení agrárního vývozu činilo 488,6 mil. Kč (0,6 %).

V důsledku většího meziročního zvýšení dovozu v porovnání s vývozem došlo k nárůstu hodnoty schodku bilance českého agrárního zahraničního obchodu z 25 224,6 mil. Kč na 32 931,8 mil. Kč, tj. o 30,6 %.

Agrární zahraniční obchod - vývoj stupně krytí dovozu vývozem v letech 2000 až 2006

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, VÚZE

Celkový stupeň krytí agrárního dovozu vývozem se zhoršil proti roku 2005 ze 75,7 % na 70,6 %, z toho stupeň krytí dovozu vývozem v rámci obchodu se zeměmi EU 25 ze 72,0 % na 66,7 % (se státy EU 15 z 52,1 % na 49,2 % a se státy EU 10 ze 117,8 % na 103,3 %).

Rozhodujícími obchodními partnery českého agrárního sektoru byly v uplynulém období země EU 25, přičemž jejich pozice v této oblasti po vstupu nových členských států EU výrazně posílila. Hodnota vývozu v rámci agrárního obchodu se státy EU 25 v roce 2006 činila 68 588,8 mil. Kč a stoupla meziročně o 1 945,7 mil. Kč, tj. o 2,9 %. Hodnota dovozu ze zemí EU 25 (102 883,2 mil. Kč) se zvýšila proti roku 2005 o 10 296,7 mil. Kč, tj. o 11,1 %.

K nejvyššímu meziročnímu nárůstu exportu došlo v roce 2006 u komoditních agregací Mléko a mléčné výrobky, vejce a med (o 1 946,2 mil. Kč) a Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 1 053,9 mil. Kč). Dalšími kapitolami s významným nárůstem hodnoty vývozu byly Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy (o 590,1 mil. Kč) a Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje (o 545,6 mil. Kč).

V komoditní skladbě dovozu došlo k nejvýraznějšímu nárůstu hodnoty importu u kapitol Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy (o 1 841,4 mil. Kč), Obiloviny (o 1 218,4 mil. Kč) a Mléko a mléčné výrobky, vejce a med (o 1 131,5 mil. Kč). Značný meziroční nárůst dovozu zaznamenaly rovněž komoditní agregace Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 754,2 mil. Kč) a Kakao a kakaové přípravky (o 611,2 mil. Kč).

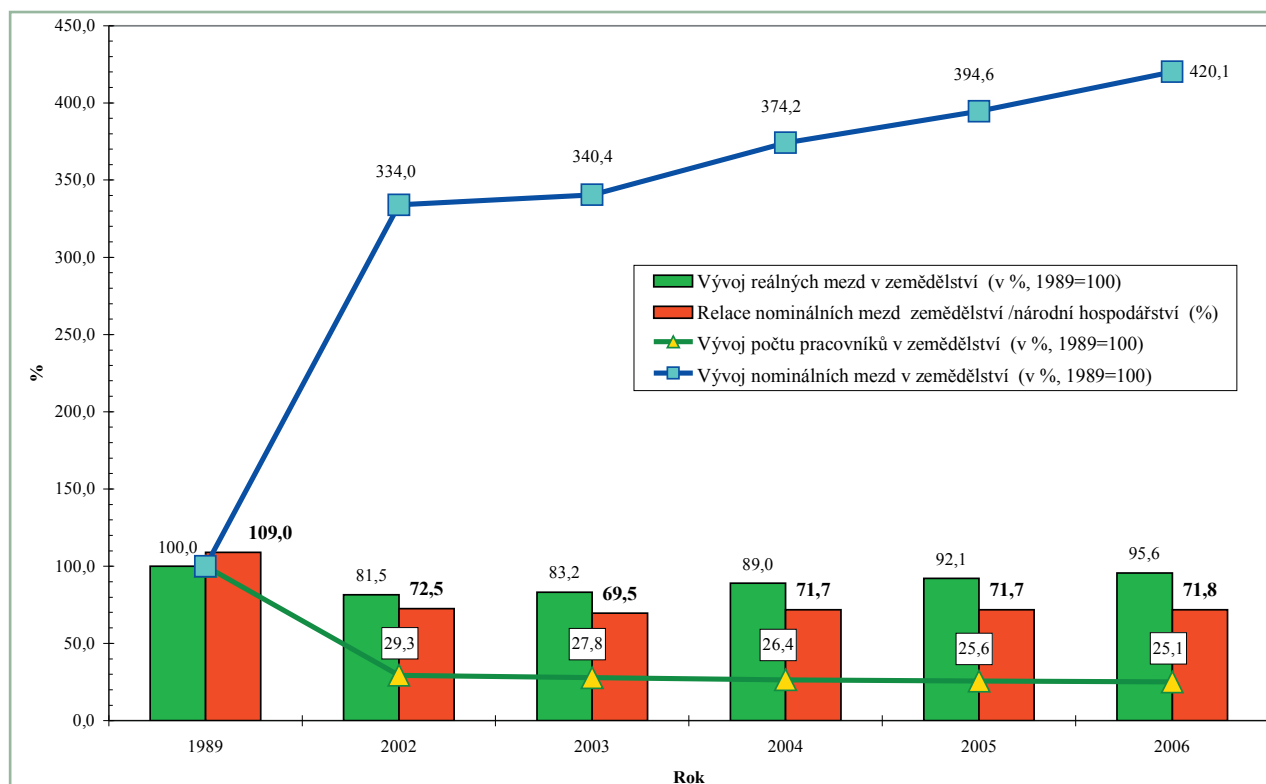
✓ V roce 2006, i přes mírný růst nominálních i reálných mezd, nadále přetrvává výrazná mzdová disparita zaměstnanců v zemědělství ve srovnání s průmyslem a národním hospodářstvím

Mzdy v zemědělství již dlouhodobě zaostávají za průměrnými mzdami v národním hospodářství a ani rok 2006 neznamenal zásadní obrát. Průměrná měsíční nominální mzda v národním hospodářství celkem již přesáhla hranici 20 tis. Kč a dosáhla 20 211 Kč, v průmyslu 19 544 Kč a v zemědělství pak pouze 14 514 Kč. Relativní nárůst proti předchozímu roku činil v zemědělství 6,4 %, přičemž obdobného nárůstu mezd dosáhl jak průmysl (6,6 %), tak i národní hospodářství celkem (6,2 %). Vzhledem k výrazně nižšímu průměru nominálních mezd v zemědělství to znamenalo další prohloubení jejich absolutního rozdílu jak vůči průmyslu (na 5 030 Kč), tak i národnímu hospodářství (na 5 697 Kč) - v obou případech schodek meziročně narostl o více než 300 Kč. Disparita mezd se meziročně prakticky nezměnila a činila vůči průmyslu 74,3 % a vůči národnímu hospodářství 71,8 % (vůči průmyslu došlo k prohloubení o 0,1 p. b., vůči národnímu hospodářství naopak ke zmírnění o 0,1 p. b.).

Vzhledem k meziročnímu relativnímu nárůstu nominálních mezd v zemědělství byly i hodnoty nárůstu reálných mezd značně vyrovnané. Ani v roce 2006 nedosáhlo zemědělství úrovně roku 1989, i když se již značně přiblížilo (95,6 %), a lze očekávat, že se tak stane v časovém horizontu 1 až 2 let. Situace v národním hospodářství (145,3 %) a průmyslu (136,1 %) je výrazně příznivější.

Postavení zemědělců nadále negativně podmiňuje nízká cena práce v odvětví (nízká úroveň mezd, přetrvávající disparita mezd zemědělství vůči národnímu hospodářství apod.), ovlivňuje ho i celková situace na agrárním trhu práce a nízká nabídka pracovních míst ve venkovském prostoru obecně. Sektor zemědělství omezuje počty pracovních míst a nová prakticky nevytváří, přesto agrární nezaměstnanost mírně klesá, což je do velké míry dáno skutečností, že z resortu v poslední době odcházejí zejména pracovníci důchodového věku (a nezvyšují tak tlak na agrárním trhu práce). Zároveň se na agrárním trhu práce projevuje nesoulad v požadavcích na kvalitní pracovní sílu a v nedostatečné nabídce kvalifikovaných, zejména mladších pracovníků.

Vývoj počtů pracovníků a nominálních a reálných mezd v zemědělství v letech 1989 až 2006

Pramen: ČSÚ

✓ **Ekologické zemědělství (EZ) zaznamenalo v roce 2006 výrazný nárůst počtu ekologických farmářů i rozsahu ekologicky obhospodařovaných ploch, rozšířila se nabídka biopotravin a zlepšil se kontrolní systém EZ**

Rok 2006 byl pro ekologické zemědělství velmi významný. Po stagnaci ploch v letech 2003 - 2005 došlo k výraznému nárůstu počtu ekologických farmářů a řada českých výrobců biopotravin rozšiřuje svou nabídku o nové komodity. Významné změny byly také v oblasti kontrolního systému EZ. V roce 2006 došlo k vytvoření konkurenčního prostředí v oblasti kontroly, vedle stávající kontrolní organizace KEZ o. p. s. pověřilo MZe výkonem kontroly další dvě kontrolní organizace (ABCERT GmbH a Biokont CZ, s r. o.). Pro ekologické zemědělce to znamená možnost volby, která organizace u nich bude kontrolovat dodržování pravidel EZ.

K 31. 12. 2006 ekologicky hospodařilo 963 farem na ploše 281 535 ha, tj. o 26 553 ha více než v roce 2005. Stejně tak se zvýšil podíl zemědělské půdy obhospodařované v EZ, který nyní dosahuje 6,6 %. Zajímavý trend je, že se nezvyšuje výměra trvalých travních porostů (TTP) v EZ, která je na úrovni roku 2003. Naopak se zvyšuje výměra orné půdy (za rok 2006 o 2 713 ha na celkových 23 479 ha), zvyšuje se také výměra trvalých kultur i ostatních ploch (meze, remízky atd.).

V rámci nového programového období 2007 - 2013 dojde k navýšení plateb pro ekologické zemědělce. Výše dotace na ekologické zemědělství je rozdílná v závislosti na pěstované kultuře a v roce 2006 byla stejná jako v roce 2005.

V ČR působí v současné době dvě organizace ekologických zemědělců. Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO sdružuje přibližně polovinu všech ekologických zemědělců, druhým svazem ekologických zemědělců je sdružení Libera.

Se zvyšujícím se počtem ekologických zemědělců roste počet výrobců biopotravin. Proti roku 2005 se jejich počet navýšil ze 125 na současných 152 podniků. V roce 2006 dosáhl maloobchodní obrát s biopotravinami 520 milionů korun a proti roku 2005 vzrostl o 48,5 %. Český trh s biopotravinami tak loni zaznamenal rychlý růst v rámci Evropy.

✓ **Celkové výdaje na podporu agrokomplexu ČR se v roce 2006 meziročně zvýšily. Při započtení plateb realizovaných v roce 2007 (nárokově rok 2006) došlo meziročně ke zvýšení podpory agrokomplexu o 16,2 % (o téměř 5 mld. Kč), a to především v důsledku nárůstu přímých plateb a plateb v rámci HRDP a OP**

Jednou z hlavních kategorií finančních podpor do českého zemědělství jsou po vstupu ČR do EU **přímé platby (PP)**, poskytované na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Tyto podpory jsou vypláceny v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb. V roce 2004 byla tato výše na úrovni 25 % přímých plateb země EU 15, v roce 2005 dosáhla úrovně 30 % a v roce 2006 to bylo 35 %. Od roku 2006 se do přímých plateb, hrazených EU, řadí také oddělená platba za cukr.

U přímých plateb byla vyjednána možnost jejich navýšení z národních zdrojů formou tzv. národních doplňkových plateb. Pro většinu podporovaných komodit dosáhlo v roce 2005 navýšení úrovně 60 % a v roce 2006 úrovně 65 % podpor stávajících země EU, tj. o 30 p. b. nad úroveň PP. V ČR administruje a kontroluje vyplácení přímých plateb SZIF. K přímým platbám náleží rovněž podpory vybraných komodit, schválené EU jako národní podpory (state aid), financované ze zdrojů ČR. Tyto podpory se poskytují dle tzv. Zásad, vydávaných na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2006

Celkový objem podpor pro rok 2006 v rámci **SAPS** ze zdrojů EU byl pro ČR určen ve výši 8 794,0 mil. Kč. V roce 2006 bylo SZIF předloženo 21 186 žádostí na výplatu jednotné platby na plochu na celkovou rozlohu 3 492,7 tis. ha v požadované částce 8 793,4 mil. Kč. Do 31. 12. 2006 byla prostřednictvím SZIF realizována výplata u 14 830 žádostí na rozlohu 3 105 tis. ha v celkové částce 7 818,4 mil. Kč. Zbývajících 6 356 žádostí bude proplaceno do 30. 6. 2007.

Účelem **oddělené platby za cukr** je částečně kompenzovat pěstitelům finanční ztráty způsobené postupným snižováním garantované (minimální) ceny cukrové řepy. Sazba oddělené platby za cukr byla v ČR stanovena pro rok 2006/07 ve smyslu Nařízení vlády č. 142/2006 Sb. Pěstitelům řepy bude poskytnuta částka 565,35 mil. Kč, která byla vydělena celkovým množstvím cukrové řepy, v přepočtu na standardní 16% cukernatost, určené k výrobě kvótového cukru, v příslušných smlouvách o dodávkách cukrové řepy za reprezentativní období, kterým byl v ČR zvolen rok 2005/06. Platba je podmíněna přiznáním SAPS žadateli pro kalendářní roky 2005 a 2006. Pro rok 2006 byla stanovena SZIF sazba v rámci oddělené platby za cukr ve výši 170,61 Kč/t cukrové řepy přepočtené na standardní 16% cukernatost. Do 31. 12. 2006 bylo SZIF vyplaceno pěstitelům 24,86 mil. Kč, ostatní žádosti budou proplaceny do 30. 6. 2007.

Pro rok 2006 jsou **národní doplňkové přímé platby** ze zdrojů ČR vypláceny dle NV č. 145/2005 Sb. v období od 1. 12. 2006 do 30. 6. 2007. S ohledem na potřebu cílené podpory byly pro národní doplňkové platby vybírány komodity, které jsou systémem SAPS nejvíce znevýhodněny. Pro tyto komodity byly v roce 2006 národní doplňkové platby vypočteny v minimální možné výši dané Přístupovou smlouvou EU. MZe stanovilo na rok 2006 sazby národních doplňkových plateb na pěstování chmele, pěstování lnu na vlákno, pěstování vybraných plodin na orné půdě a na chov přežvýkavců. Na SZIF bylo v roce 2006 na tyto platby podáno celkem 17 571 žádostí a vyčleněna částka 7 302,2 mil. Kč.

Rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR podle hlavních směrů podpor (mil. Kč)

Podpory	2005			2006 ¹⁾		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby celkem	6 948	7 339	14 287	7 499	9 265	16 764
- SAPS	0	7 339	7 339	0	8 700	8 700
- oddělená platba za cukr	0	0	0	0	565	565
- národní doplňkové platby	6 861	0	6 861	7 409	0	7 409
- podpory vybraných komodit	87	0	87	90	0	90
HRDP celkem	1 162	4 632	5 794	1 330	5 319	6 649
- platby LFA	492	1 967	2 459	579	2 314	2 893
- agro-envi programy	670	2 665	3 335	751	3 005	3 576
Operační program (OP) Zemědělství celkem	405	1 111	1 516	923	2 669	3 592
- OP - zemědělství	272	635	907	470	1 097	1 567
- OP - potravinářský průmysl	13	29	42	52	122	174
- OP - lesnictví	13	29	42	55	128	183
- OP - rozvoj venkova	101	403	504	305	1 218	1 523
- OP - rybářství	5	12	17	36	85	121
- OP - ostatní (vzdělávání, tech. pomoc)	1	3	4	5	19	24
OP - MPO	188	564	752	23	67	90
SAPARD celkem	153	462	615	26	95	121
- SAPARD - zemědělství	17	53	70	4	12	16
- SAPARD - potravinářský průmysl	33	100	133	15	44	59
- SAPARD - venkov	71	214	285	7	36	43
- SAPARD - pozemkové úpravy	32	95	127	0	3	3
Národní podpory rezortu MZe celkem	4 464	0	4 464	5 387	0	5 387
- výdaje MZe (dotace, NV)	1 513	0	1 513	1 633	0	1 633
- výdaje MZe (ostatní)	1 040	0	1 040	1 552	0	1 552
- podpory PGRLF	1 013	0	1 013	968	0	968
- pozemkové úřady/úpravy ²⁾	396	0	396	456	0	456
- výdaje ostatních institucí rezortu ³⁾	502	0	502	778	0	778
Národní podpory ostatních rezortů celkem	1 979	0	1 979	1 920	0	1 920
- MŽP, MPO, MD	137	0	137	194	0	194
- programy ČMZRB	188	0	188	43	0	43
- daňové a podobné úlevy	1 654	0	1 654	1 683	0	1 683
Společná organizace trhu (SOT) celkem	339	1 064	1 403	117	1 165	1 282
- subvence vývozu	0	782	782	0	525	525
- ostatní výdaje v rámci SOT	339	282	621	117	640	757
Úhrnem	15 638	15 172	30 810	17 225	18 580	35 805

Pramen: Podklady MZe, SZIF, PGRLF a dalších institucí

Poznámky: 1) Předpoklad k 30. 6. 2007.

2) V rezortu MZe od 1. 2. 2003.

3) Dále byla poskytnuta ze zdrojů MZe návratná finanční výpomoc Vinařskému fondu ve výši 20 mil. Kč (2005), 47 mil. Kč (2006)

Podpory vybraných komodit byly vypláceny žadatelům z národních zdrojů na základě dotačních programů stanovených v Zásadách, kterými se poskytují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2006 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Týkaly se podpory včelařství, podpory pěstitelů máku a podpory založení údržby bylin pro energetické využití.

Dále byly v roce 2006 poskytovány prostřednictvím SZIF **podpory v rámci strukturální politiky EU**. Jednalo se o investiční podpory v rámci Operačního programu rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství a o podpory v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP).

Operační program Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství umožňuje čerpání prostředků z fondů EU pro období 2004 – 2006 celkem ve výši 250 mil. EUR. OP je zaměřen především na podporu investičních akcí realizovaných v zemědělství, ve zpracování potravinářských výrobků, v lesním a vodním hospodářství, v rybářství a při pozemkových úpravách. Skládá se ze tří priorit, které jsou dále rozpracovány na jednotlivá opatření a podopatření. První prioritou jsou Investice do zemědělského majetku, resp. do zemědělských podniků (v roce 2006 vyplaceno 1 923,6 mil. Kč), druhou prioritou je Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí (v roce 2006 vyplaceno 1 661,7 mil. Kč) a třetí prioritou je Technická pomoc (v roce 2006 vyplaceno 7,5 mil. Kč). Celkově bylo v rámci OP za rok 2006 vyplaceno 3 592,8 mil. Kč.

Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) je orientován především na ekonomickou stabilizaci zemědělství v horších přírodních podmínkách (LFA) a na uplatňování principů udržitelného rozvoje v zemědělském sektoru prostřednictvím agroenvironmentálních opatření (AEO).

V rámci HRDP plyne největší objem finančních prostředků na **podporu hospodaření v LFA**. Nárok na dotace v roce 2006 činil 2 893 mil. Kč. Podpory jsou vypláceny pouze na travní porosty a mají proto také povahu opatření, které podporuje chov skotu a dalších zvířat, využívajících travní porosty. Průměrná výše dotace na opatření LFA je 3 971 Kč/ha TTP.

Celkový objem podpor v podaných žádostech v rámci **agroenvironmentálních opatření (AEO)** dosáhl v roce 2006 částky 3 559,6 mil. Kč, z toho nejvíce na ošetřování travních porostů (1 866 mil. Kč) a na pěstování meziplojin (928 mil. Kč). Požadavky na integrované systémy pěstování ovoce nebo révy vinné ve výši 161,5 mil. Kč se týkají plochy 15 251 ha. AEO byla v roce 2006 realizována na celkové ploše 1 185 tis. ha, především na ošetřování travních porostů. Celkový nárok na dotace na ošetřování travních porostů byl na plochu 707 tis. ha. Ekologické zemědělství bylo podpořeno na ploše 218,8 tis. ha.

Na opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti zažádalo v roce 2006 celkem 150 žadatelů, vyplaceno bylo celkem 28,6 mil. Kč.

V roce 2006 bylo podáno 44 žádostí o zařazení do opatření Zakládání skupin výrobců, největší zájem byl o odvětví produkce týkající se masa. Bylo žádáno o celkem 70 mil. Kč a vyplaceno bylo 60,5 mil. Kč.

V rámci opatření Lesnictví bylo v roce 2006 podáno 1 045 žádostí na celkovou výměru 1 254 ha, z toho činilo zalesnění zemědělské půdy 382 ha, založení porostů rychle rostoucích dřevin 34 ha a následná péče 838 ha. Celková částka na podané žádosti v roce 2006 činila 94 mil. Kč.

Po vstupu do EU vstoupil v platnost nový systém a nová struktura **národních podpor** zemědělství a venkova. Národní podpory podléhají schválení Evropskou komisí.

Vedle již uvedených národních podpor (národní doplňkové platby) se jedná především o dotační programy poskytované na základě „Zásad“ podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Další podstatnou část národních podpor představovaly podpory - dotace z úvěrů, poskytovaných prostřednictvím PGRLF především v rámci jednotlivých programů INVESTIC. Kromě toho poskytl PGRLF dotace úroků z překlenovacích úvěrů pro subjekty hospodařící v LFA a také významnou pomoc v rámci programu „Podpora pojištění“.

Významnou část národních podpor a opatření tvořila v roce 2006 také opatření na řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty, daňová zvýhodnění u bionafty, úvěrové výpomoci prostřednictvím ČMZRB a dále výdaje na tzv. obecné služby, tj. výzkum, servisní činnosti, monitoring cizorodých látek, pozemkové úpravy ad.

✓ **Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) v roce 2006 nadále zajišťoval realizaci Společné zemědělské politiky (SZP) EU v ČR, přičemž současně plnil funkci akreditované Platební agentury pro provádění opatření SZP financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu**

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je pověřen zabezpečováním Společné zemědělské politiky Evropské unie v ČR. SZIF je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství. Činnost SZIF se řídí zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, který je v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace Platební agentury pro provádění opatření Společné zemědělské politiky, financované ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu.

Základem poskytovaných finančních podpor jsou Přímé platby (PP), vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy a Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP), zaměřený na podporu multifunkčního zemědělství včetně zpracování zemědělských produktů a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova. Další finanční pomoci jsou tržní opatření Společné organizace trhu (SOT), které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání. SZIF převzal rovněž kontrolu a vedení předstupního programu SAPARD a nově plní také roli Marketingové agentury při propagaci domácích potravinářských produktů (např. udělování značky KLASA).

✓ **PGRLF se v roce 2006 zaměřil především na podporu investic zemědělců, vyrovnání úrokového zatížení u úvěrů poskytovaných do zemědělství, programy úvěrové podpory zemědělců při nákupu půdy a podporu zemědělského pojištění z vlastních zdrojů**

V roce 2006 poskytoval PGRLF podpory na základě následujících programů:

Vyrovnání úrokového zatížení – Cílem programu bylo vyrovnat rozdíl úrokového zatížení úvěrů poskytovaných do zemědělství ve srovnání s ostatními odvětvími ekonomiky. Program byl určen na podporu podnikatelských záměrů, bezprostředně souvisejících se zemědělskou výrobou. Tento program byl ukončen k 31. 12. 2006.

Investice – Cílem programu, který je složen z jednotlivých podprogramů, je podpořit rozvoj perspektivních podnikatelských subjektů v odvětví. Zásadními prioritami pro poskytování podpor prostřednictvím těchto programů Fondu je cílené uskutečnění restrukturalizace těchto subjektů, se zaměřením na podporu tvorby vzájemně výhodných vazeb mezi prvovýrobci, zpracovateli a distributory.

- **Zemědělec** – Cílem podprogramu je zejména vytvořit předpoklady pro rozvoj perspektivních zemědělců-prvovýrobců a usnadnit investiční obnovu lesa.
- **Zpracovatel** – Cílem podprogramu je podpořit rozvoj konkurenceschopných zpracovatelských organizací.
- **Odbytová organizace** – Cílem podprogramu je podpořit vybudování a rozvoj odbytových organizací.
- **Hygiena** – Cílem podprogramu je zajištění veterinárních a hygienických podmínek provozů, zpracovávajících živočišné a rostlinné produkty tak, aby tyto provozny odpovídaly příslušným hygienickým a veterinárním předpisům ČR i EU.
- **Půda** – Cílem podprogramu je podpořit nákup nestátní zemědělské a omezeně lesní půdy, včetně trvalých porostů, za účelem hospodaření (provozování zemědělské výroby) na této půdě.

Mláďi – Cílem programu je usnadnit zahájení a rozvoj zemědělské výroby na bázi rodinných subjektů pro mladé podnikatele a mladé rodiny do 40 let.

Kromě výše uvedených programů poskytoval PGRLF finanční podporu z vlastních zdrojů na program:

Podpora pojištění – Účelem podpory je zpřístupnění ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.

Výsledky PGRLF, a. s. v roce 2006

Dle typu organizace/ dle typu programu	Počet žádostí	Z toho schválených	Výše úvěru (tis. Kč)	Poskytnuté garance (tis. Kč)	Přiznané dotace (tis. Kč)	Vyplaceno z přiznaných dotací (tis. Kč)
SHR	1 105	1 053	1 613 878	39 718	268 945	155 088
společnosti s r. o.	472	446	1 226 834	91 774	110 124	103 688
akciové společnosti	685	663	2 411 883	492 719	267 289	354 986
zemědělská družstva	393	386	1 245 040	209 408	54 406	85 705
ostatní	13	12	32 762	- 2 830	5 771	5 771
ČR celkem	2 668	2 560	6 530 397	830 789	706 535	705 238
Provoz	0	0	- 52	- 43 475	2 347	32 498
Vyrovnání úrokového zatížení	453	441	2 101 481	820 836	38 778	30 437
LFA	0	- 1	- 1 000	- 56 000	4 891	14 819
Zemědělec	0	- 1	- 5 220	- 15 929	- 28 382	28 541
Investice - zemědělec	1 949	1 876	4 007 679	134 957	554 718	537 157
Investice - zpracovatel	5	4	23 263	3 000	3 257	9 064
Investice - odbytová organizace	2	1	1 750	0	1 453	6 231
Investice - hygiena	1	0	0	- 12 600	241	14 350
Investice - půda	258	240	402 496	0	136 940	27 936
Lesy	0	0	0	0	5	135
Služby	0	0	0	0	- 7 713	4 070
Mláďi	439	426	0	0	0	0

Pramen: PGRLF, a. s.

I OBECNÉ PODMÍNKY VÝVOJE AGRÁRNÍHO SEKTORU ČR

I.1 Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru

I.1.1 Vývoj národního hospodářství

Ekonomický růst

Reálný ekonomický růst měřený přírůstkem hrubého domácího produktu ve s. c. roku 2000 dosáhl meziročně 6,1 %, tedy stejného tempa jako v roce 2005 (tab. T1.1/01). Dosažený růst byl tak v ČR o 3,2 p. b. vyšší než v průměru za EU 25 a v porovnání s eurozónou (EU 12) bylo tempo hospodářského růstu v ČR vyšší o 3,5 p. b. Podle předběžných údajů Eurostatu překročila ČR v roce 2006 poprvé 75% průměrnou úroveň objemového indexu HDP na obyvatele v paritě kupní síly za EU 25. Při přepočtu běžným směnným kurzem činí tento poměr 45 %.

T1.1/01 - Vybrané ukazatele vývoje národního hospodářství¹⁾

Ukazatel	MJ	2005	2006
Hrubý domácí produkt - b. c.	mld. Kč	2 970,3	3 204,1
	meziroční index	106,8	107,9
Hrubý domácí produkt - s. c. 2000	meziroční index	106,1	106,1
Úroveň HDP na obyvatele²⁾	EU 25 = 100	73,6	76,1
Úroveň HDP na obyvatele²⁾	EU 12 = 100	68,0	71,9
Průměrná měsíční mzda (nominální)³⁾	Kč	19 030	20 211
	meziroční index	105,5	106,2
Průměrná míra inflace	%	1,9	2,5
Průměrné úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům⁴⁾	%	4,20	4,11
Obchodní bilance	mld. Kč	38,6	44,4
Běžný účet platební bilance	mld. Kč	-77,1	-133,8
Saldo státního rozpočtu	mld. Kč	-56,3	-97,6
Deficit sektoru vládních institucí⁵⁾	% HDP	3,53	2,95
Dluh sektoru vládních institucí⁵⁾	% HDP	30,42	30,37
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr)⁶⁾	%	7,9	7,1
Devizový kurz nominální (průměr) - Kč/EUR	Kč	29,784	28,343
- Kč/USD	Kč	23,947	22,609

1) Tabulka obsahuje údaje zveřejněné do 13. 4. 2007.

2) Přepočet pomocí parity kupní síly; založeno na výsledcích Evropského srovnávacího programu a odhadech OECD.

3) Zahnuje pouze subjekty podnikatelské sféry s 20 a více zaměstnanci a všechny organizace nepodnikatelské sféry.

4) Úrokové sazby korunových úvěrů - nové obchody.

5) Vládní deficit a vládní dluh podle Maastrichtu.

6) Podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (zaměstnaní spolu s nezaměstnanými), kde číselní jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a ILO.

Pramen: ČSÚ; ČNB; MF; MPSV; Eurostat

Zpracoval: T. Medonos (VÚZE)

Zatímco v roce 2005 mělo klíčovou roli v ekonomickém růstu výrazné zlepšení exportní výkonnosti ekonomiky, v roce 2006 to byly především výdaje na konečnou spotřebu a tvorba hrubého fixního kapitálu. Na hospodářském růstu se i v roce 2006 významně podílel zahraniční obchod. Obchodní bilance dosáhla nejvyšší kladné hodnoty v historii ČR i přes posilování směnného kurzu české koruny vůči euru i dolaru a skončila přebytkem ve výši 44,4 mld. Kč při meziročním zlepšení o 5,8 mld. Kč. Rozhodující příznivý vliv na vývoj bilance měl obchod se stroji a dopravními prostředky, kde vzrostlo aktivum o 64,6 mld. Kč, zatímco v případě agrárního zahraničního obchodu došlo k prohloubení schodku o 7,7 mld. Kč. Na nabídkové straně ekonomiky se na meziročním zvýšení hrubé přidané hodnoty podílel největší měrou zpracovatelský průmysl, který se sice na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílel pouze z 26,3 %, jeho podíl na přírůstku byl však 56,7 %¹⁾. Naopak nejvyšší pokles hrubé přidané hodnoty ve s. c. byl zaznamenán v odvětví zemědělství (-7,2 %).

Hospodářský růst se projevil i na trhu práce, protože průměrná míra nezaměstnanosti (7,1 %) dosáhla osmiletého minima. Průměrná míra nezaměstnanosti je v ČR dlouhodobě nižší než průměr za EU 25 a klesla i pod úroveň průměru zemí EU 15. Současně průměrná hrubá nominální mzda překročila dvacetitisícovou hranici (20 211 Kč). Protože tato mzda vzrostla meziročně o 6,2 % a spotřebitelské ceny o 2,5 %, zvýšila se reálná mzda o 3,6 %.

Růst spotřebitelských cen byl ovlivněn především zvýšením cen v oddílech služby pošt a telekomunikací o 6,8 % a bydlení o 6,3 %. Ceny potravin a nealkoholických nápojů byly do první poloviny roku 2006 nižší než v roce 2005. Zrychlení jejich růstu nastalo ve druhé polovině roku s výsledným meziročním zvýšením o 0,8 % (v roce 2005 klesly o 0,3 %). Vyšší byly hlavně ceny pekárenských výrobků a obilovin o 7,0 %, brambor o 67,9 % a čerstvé zeleniny o 10,9 %. Přes meziroční nárůst inflace o 0,6 p. b. došlo ke snížení úrokových sazeb ze stavu nově poskytnutých korunových úvěrů nefinančním podnikům o 0,09 p. b. V roce 2006 se nadále zhodnocoval devizový kurz české koruny jak proti euru o 4,8 %, tak i vůči dolaru o 5,6 %.

¹⁾ Nevýhodou české ekonomiky je vysoká materiálová a energetická náročnost vyplývající z její struktury, protože na 100 EUR vyrobeného HDP je potřeba 540 kg surovin – šestkrát méně než v zemích EU 15, třikrát méně než nejhorší z nich (Finsko) a také méně než Slovensko, Maďarsko, Polsko i Slovinsko. Energetická náročnost, vyjádřená jako spotřeba primárních energetických zdrojů na jednotku HDP (při použití přepočtu paritou kupní síly), je v ČR 2,3krát vyšší než hodnota zemí EU 15, ale ve srovnání s maximální hodnotou je rozdíl jen 4 % (Portugalsko). Srovnání energetické náročnosti ČR a zemí EU 10 však vychází pro ČR příznivěji (Slovensko má energetickou náročnost vyšší, Polsko téměř stejnou, Maďarsko mírně nižší).

Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií

Přistoupení ČR k eurozóně je podmíněno dosažením vysokého stupně konvergence k pěti maastrichtským kritériím. Ze společného dokumentu MF a ČNB², který projednala vláda koncem října 2006, obsahujícího vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění české ekonomiky s eurozónou vyplývá, že ČR se daří plnit kritéria cenové stability (s výjimkou roku 2004) a stability dlouhodobých úrokových sazeb bez větších problémů. Očekává se mírný nárůst v případě obou kritérií s ohledem na připravované změny v oblasti spotřebních daní a růst deregulovaných cen.

Naproti tomu ČR nedokáže plnit kritérium udržitelnosti veřejných financí v dlouhodobém časovém horizontu. Pokud jde o oblast vládního dluhu, jeho úroveň je (i při výhledu růstu v nejbližších letech) stále relativně nízká a tedy významně pod referenční hodnotou 60 % HDP. Rizikem z hlediska udržitelnosti vývoje veřejných rozpočtů a budoucí dynamiky vládního zadlužování jsou však odsouvané reformy zejména důchodového systému a systému zdravotní péče. Posledním kritériem je stabilita měnového kurzu, které bude možné formálně vyhodnotit až po vstupu ČR do Evropského kurzového mechanismu a stanovení centrální parity kurzu Kč/EUR. Za předpokladu hypotetické centrální parity na úrovni průměru denních kurzů v období 2003 – 2005 bylo kolísání měnového kurzu Kč/EUR menší než hypotetické pásmo $\pm 15\%$ v období let 2003 až 2006. Podle zatím nezávazného odhadu MF lze předpokládat, že ČR zavede EUR v roce 2012.

1.1.2 Pozice agrárního sektoru

Podle statistiky národních účtů činil v roce 2006 podíl odvětví zemědělství na celkové HPH v základních b. c.³ 2,0 %, což představuje meziroční snížení o 0,25 p. b. (tab. T1/I.02 a příl. tab. I/I.01). V případě potravinářského průmyslu klesl tento podíl na 2,97 %. Pokles podílu byl ovlivněn především výrazným meziročním zvýšením HPH v národním hospodářství, který činil v základních b. c. 233,8 mld. Kč při současném mírném snížení HPH vytvořené v odvětví zemědělství. Pokles HPH v tomto odvětví byl způsoben zejména poklesem objemu produkce vyjádřené ve s. c. roku 2000 (podle SZÚ o 4,6 %) v důsledku méně příznivého průběhu počasí. Negativní vliv poklesu objemu produkce byl částečně eliminován 2,2% meziročním zvýšením CZV. Na poklesu tvorby HPH v zemědělství působilo rovněž meziroční zvýšení mezispotřeby o 1,1 %. Tento nárůst byl způsoben meziročním zvýšením cen vstupů do odvětví zemědělství o 1,6 %.

Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu meziročně klesl ze 4,2 % na 3,7 % a podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu se snížil z 5,7 % na 5,3 % a v důsledku toho se prohloubilo záporné saldo AZO z 25,2 mld. Kč na 32,9 mld. Kč. Na prohloubení záporného salda se podílely především produkty s nižší přidanou hodnotou (meziroční zvýšení záporného salda o 40 %). Převís dovozu nad vývozem u potravinářských výrobků se meziročně zvýšil o 23 %. Vlivem rychlejšího růstu agrárních dovozů než vývozu došlo meziročně ke zhoršení stupně krytí dovozů vývozy o 5,1 p. b. na 70,6 % v roce 2006.

T1.1/02 - Vybrané ukazatele postavení agrárního sektoru v národním hospodářství

Ukazatel	2005	2006
Podíl na HDP¹⁾ v základních b. c. - podle statistiky národních účtů (%)		
- odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu	2,90	2,71
z toho - odvětví zemědělství ²⁾	2,25	2,00
- výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků	3,29	2,97
Podíl zemědělství³⁾ na HDP v základních b. c. - podle SZÚ (%)	1,06	0,93
Podíl agrárního zahraničního obchodu (%) - na celkovém vývozu	4,20	3,69
- na celkovém dovozu	5,67	5,33
Podíl vydání za potraviny, nápoje a tabákové výrobky na celkových spotřebních vydáních domácností⁴⁾ (%)	23,47	23,11
z toho za potraviny a nealkoholické nápoje ⁴⁾ (%)	20,61	20,30
Podíl na celkovém počtu pracovníků v NH⁵⁾ (%)	3,98	3,70
- odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu		
z toho - odvětví zemědělství ²⁾	3,16	3,05
- výroba potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků	2,96	2,81
Poměr průměrné měsíční mzdy v odvětví zemědělství k průměrné měsíční mzdě v NH (%)	71,65	71,81
Podíl na celkových výdajích státního rozpočtu (%) - odvětví zemědělství⁶⁾	5,01	4,67
- MZe (kap. 329)	5,45	4,93
Podíl výdajů státního rozpočtu pro odvětví zemědělství na HDP v b. c. (%)	1,58	1,49

1) Vypočteno z hrubé přidané hodnoty v běžných cenách (údaje týkající se HPH neobsahují revize ČSÚ provedené po 31. 3. 2007).

2) Včetně nezemědělských činností zemědělských podniků, myslivosti a souvisejících činností.

3) Zemědělská prvovýroba, poskytované zemědělské služby a neodělitelné nezemědělské činnosti.

4) Pro rok 2006 předběžný údaj.

5) Podle metodiky ILO.

6) Podle odvětvového třídění rozpočtových výdajů (výdaje z kapitoly MZe i dalších ústředních kapitol).

Pramen: ČSÚ; MF

Zpracoval: T. Medonos (VÚZE)

Významným ukazatelem váhy agrárního sektoru v národním hospodářství je podíl výdajů domácností za potraviny, nápoje a tabákové výrobky na celkových výdajích za zboží a služby. Podle předběžných údajů se v roce 2006 tento podíl snížil v ČR o 0,4 p. b. na úroveň 23,1 %, z toho výdaje za potraviny a nealkoholické nápoje zaujímají 20,3% podíl.

² Dokument „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění české ekonomiky s eurozónou“ je dostupný na: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/menova_politika/strategie_dokumenty/download/slidenost2006_cz.pdf.

³ Základní cena je cena za jednotku vyrobené produkce bez daně splatné na tuto jednotku v důsledku její výroby nebo prodeje, ale včetně dotace vázané na tuto jednotku (tzn. dotace na výrobky, na rozdíl od ostatních dotací na výrobu).

V odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu dochází k soustavnému poklesu podílu na celkovém počtu pracovníků, který se snížil v roce 2006 na 3,7 %. Podíl osob zaměstnaných ve sledovaném odvětví poklesl na 3,8 %. Zemědělství nadále výrazně zaostává v úrovni průměrných mezd. Podíl zemědělství na výdajích státního rozpočtu poklesl z 5,0 % v roce 2005 na 4,7 % v roce 2006 v důsledku menší dynamiky růstu výdajů do odvětví zemědělství. Zatímco výdaje státu do odvětví zemědělství vzrostly o 3,1 %, celkové výdaje státního rozpočtu meziročně vzrostly o 10,6 %.

1.2 Důležitá rozhodnutí orgánů EU v hodnoceném období a rozpočet EU

V květnu 2006 byla dosažena interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí týkající se odsouhlasení nového finančního rámce, který podporuje činnost Evropské unie v období 2007 - 2013.

V souvislosti s výše uvedenou dohodou přijala v průběhu roku 2006 Rada na návrh Komise řadu nařízení, týkajících se pravidel pro dobrovolné odlišení přímých plateb, kterými se mění nařízení (ES) č. 1782/2003, a nově se stanovují společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci SZP. Tyto změny zároveň stanovily nová pravidla pro využití peněžních prostředků ve prospěch rozvoje venkova.

Komise dne 18. prosince 2006 navrhla přezkoumat 21 odvětvových nařízení o společné organizaci trhů a sloučit je do jediného společného nařízení s cílem racionalizovat a zjednodušit právní rámec, aniž by došlo ke zpochybnění základních politických orientací (KOM(2006) 822).

Dne 20. února 2006 byla schválena rozsáhlá reforma společné organizace trhu v odvětví cukru.

V souvislosti s výskytem influenzy ptáků v EU byla dne 25. dubna 2006 přijata změna právních předpisů upravujících společnou organizaci trhu v odvětví vajec a drůbežího masa, která umožňuje na základě žádosti členských států přijmout výjimečná opatření na podporu trhu. Rada přijala dne 19. června 2006 nařízení zjednodušující obchodní normy pro vejce (nařízení Rady (ES) č. 1028/2006 ze dne 19. června 2006 o obchodních normách pro vejce).

Dne 20. března 2006 bylo pozměněno nařízení o jakostních zemědělských produktech, aby se usnadnil jejich zápis do rejstříku, zjednodušily administrativní postupy a upřesnila úloha členských států (nařízení Rady (ES) č. 509/2006 ze dne 20. března 2006 o zemědělských produktech a potravinách, jež představují zaručené tradiční speciality; nařízení Rady (ES) č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin).

Dne 21. prosince 2006 Rada přijala v souvislosti s dovozními režimy nařízení o ekologické produkci a označování ekologických produktů (nařízení Rady (ES) č. 1991/2006 ze dne 21. prosince 2006, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 o ekologickém zemědělství a k němu se vztahujícím označování zemědělských produktů a potravin).

V souladu s finančním výhledem na období 2007 - 2013 a s interinstitucionální dohodou o rozpočtové kázi a řádném finančním řízení (viz výše) přijala Rada zásadní právní akt k realizaci EAFRD (Rozhodnutí Rady č. 2006/144/ES ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 - 2013). Dne 19. června 2006 Rada stanovila částku podpory Společenství na rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro období od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013 ve výši 69,7 mld. EUR a doplnila ji ročním rozpisem. Kromě toho byly dne 20. února 2006 stanoveny strategické směry Společenství pro rozvoj venkova (2007 - 2013) (Rozhodnutí Rady č. 2006/144/ES ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova /programové období 2007–2013/), jež se zaměřují na tři základní oblasti: zemědělsko-potravinářské hospodářství, životní prostředí a hospodářství a obyvatelstvo venkova v širším smyslu.

V oblasti veterinární byla stanovena nová pravidla prevence, tlumení a eradikace určitých forem TSE (transmisivní encefalopatie) a byla upravena otázka maximálních limitů reziduí veterinárních léčivých přípravků v potravinách živočišného původu.

Ve snaze zjednodušit řízení SZP bylo umožněno novým členským státům, které přistoupily k EU v roce 2004, nadále uplatňovat režim jednotné platby na plochu další dva roky až do konce roku 2010. Současně bylo umožněno využívat od roku 2007 možnosti uhlíkového kreditu i pro nové členské státy.

Pokud se týká ochrany vod a lesního hospodářství, byly přijaty nové zásadní směrnice: o jakosti vod ke koupání, o znečišťování některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí, o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky a o ochraně podzemních vod před znečištěním.

1.3 Podnikatelské prostředí

Na podnikatelské prostředí působí především ceny vstupů a výstupů ovlivňované inflací, daně a daňové úlevy, úvěrové služby a výše podnikatelského rizika. Zásadní vliv na podnikatelské prostředí zemědělství měly podpory plynoucí z EU a podmínky jednotného trhu EU. Specifickým faktorem působícím v českém zemědělství je málo rozvinutý trh s půdou (viz kap. 4.9 a 4.10). Destabilizujícími faktory v českém prostředí je úroveň právní úpravy včetně schopnosti řešit problémy a dobře a rychle administrovat podpory zejména z EU.

Vliv cenového vývoje na agrární trh a podnikatelské prostředí

CZV ve vztahu k cenám vstupů a ke SC mají limitující vliv na podnikatelskou „atmosféru“. SC v průměru od počátku roku prakticky stagnovaly (kromě brambor, zeleniny a pekárenských výrobků, kde došlo k výraznému zdražení). Ceny vstupů do zemědělství meziročně mírně vzrostly (101,6 %) a rovněž tak CZV (102,2 %). Průměrná celoroční cenová hladina roku 2006 se proti roku 2005 zvýšila. Meziroční míra inflace dosáhla v roce 2006 úrovně 2,5 %.

Mezi faktory zásadně ovlivňující obchod a vývoj cen v roce 2006 patřil zejména nestabilní trh se zemědělskými komoditami, do kterého musel vstupovat stát se svými regulačními opatřeními, dále pokračující liberalizace agrárního zahraničního obchodu a působení a vliv velkých nadnárodních obchodních řetězců. Konkurenční boj o zákazníka se projevoval zejména v cenové oblasti, kdy tlak na SC byl přes zpracovatele přenášen na prvovýrobce.

Daňové zatížení a daňové úlevy⁴

Daňové zatížení českých podnikatelů odpovídá průměru EU 27. Velkou konkurenční nevýhodou je vysoké sociální a zdravotní pojištění. V roce 2006 klesla složená daňová kvóta (ukazatel celkového daňového zatížení občanů) v důsledku snížení daně z příjmů o 0,6 p. b., což se v zemědělství projevilo poklesem daně z příjmu zhruba o 36 % (přil. tab. I.3/01).

⁴ Podrobněji viz Příloha P2.

Úvěrové služby

V roce 2006 pokračoval příznivý trend alokace úvěrů do zemědělství (meziroční nárůst o 12,5 %). Investičně pozitivně působí skutečnost, že došlo k navýšení objemu dlouhodobých úvěrů, které činí 75 % úvěrů a pohledávek celkem.

Podnikatelské riziko a jeho eliminace

Přístup podnikatelů k eliminaci rizika se odráží především v úrovni a využívání pojištění. Zemědělské pojištění v roce 2006 podle údajů ČAP přesáhlo objemem předepsaného pojistného úroveň roku 2005 o 3 % převážně z titulu pojištění rostlinné výroby. Systém státní podpory zemědělského pojištění poskytovaný prostřednictvím PGRLF, a. s., podpořil zájem o zemědělské pojištění. Zemědělským podnikatelům byla nabídnuta finanční úleva ve výši 35 %, resp. 50 % z uhrazených nákladů na pojištění plodin a speciálních plodin a 20 % nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ hromadných škod.

Závěrem lze konstatovat, že v roce 2006:

- pokračoval trend zlepšující se úvěrové politiky českých finančních institucí a i zahraničních institucí působících v ČR a snížilo se daňové zatížení v důsledku snížení daně z příjmu, ale
- podnikatelské prostředí bylo naopak náročnější především v důsledku narůstající zahraniční konkurence a tlaku zejména nadnárodních obchodních řetězců; zároveň však poskytovalo prostor pro širší spektrum podnikatelských aktivit, restrukturalizaci a diverzifikaci výroby v zemědělství především z titulu rostoucích podpor ze zdrojů EU;
- velký počet nařízení a předpisů, včetně zdlouhavého administrativního vyřizování zejména podpor, vedl k určité nejistotě a nestabilitě v podnikatelském prostředí.

Alarmující je ekonomická závislost zemědělských podnikatelů na podporách a dotacích.

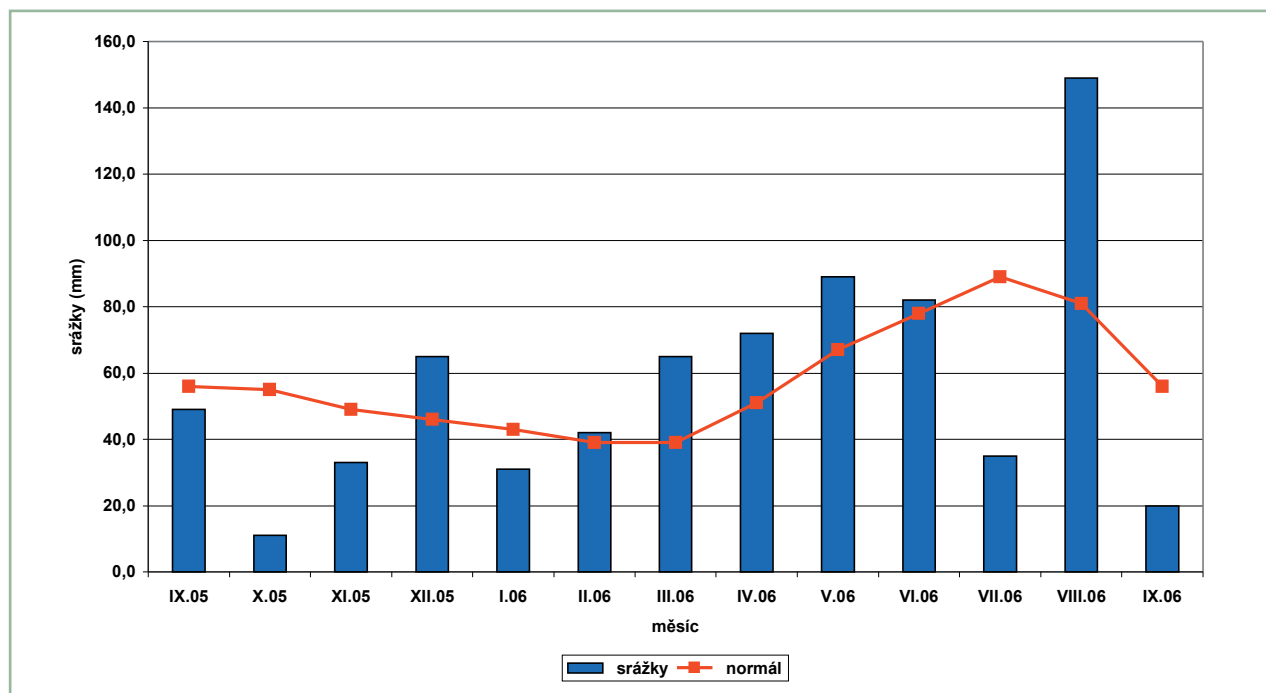
1.4 Povětrnostní podmínky a jejich dopady

Povětrnostní podmínky v ČR, charakterizované úhrny srážek a průměrnými měsíčními teplotami, se vyznačovaly v období od září 2005 do září 2006 některými, pro zemědělskou výrobu nepříznivými, výkyvy. Zimní období 2005/06 bylo bohaté na sněhové srážky a následně pozdní jarní tání sněhu až v měsíci dubnu v celé ČR, ale zejména ve středních a vyšších polohách, oddálilo začátek jarních prací. Také jarní měsíce roku 2006 byly srážkově nadnormální. V důsledku tání velkého množství sněhu a vlivem dalších dešťových srážek došlo v několika vlnách k povodním na řadě míst ČR. V zemědělství se rozsah záplav týkal území o rozloze 30 032 ha z. p., na které byly poskytnuty kompenzace. Vlivem posunu vegetační doby se zpозdily i sklizňové práce, s výjimkou nejteplejších oblastí ČR je také postihlo deštivé počasí v měsíci srpnu. Daná skutečnost se projevila na průběhu žňových prací i na kvalitě sklizených obilovin a řepky.

Úhrny srážek v období od září 2005 do září 2006

Srážkově nadnormální byly především měsíce únor až červen a hlavně srpen 2006, srážkově podnormální se ukázaly měsíce říjen a listopad 2005 a červenec a září 2006.

Graf T1.4/01 - Měsíční úhrny srážek a dlouhodobý normál v ČR září 2005 - září 2006

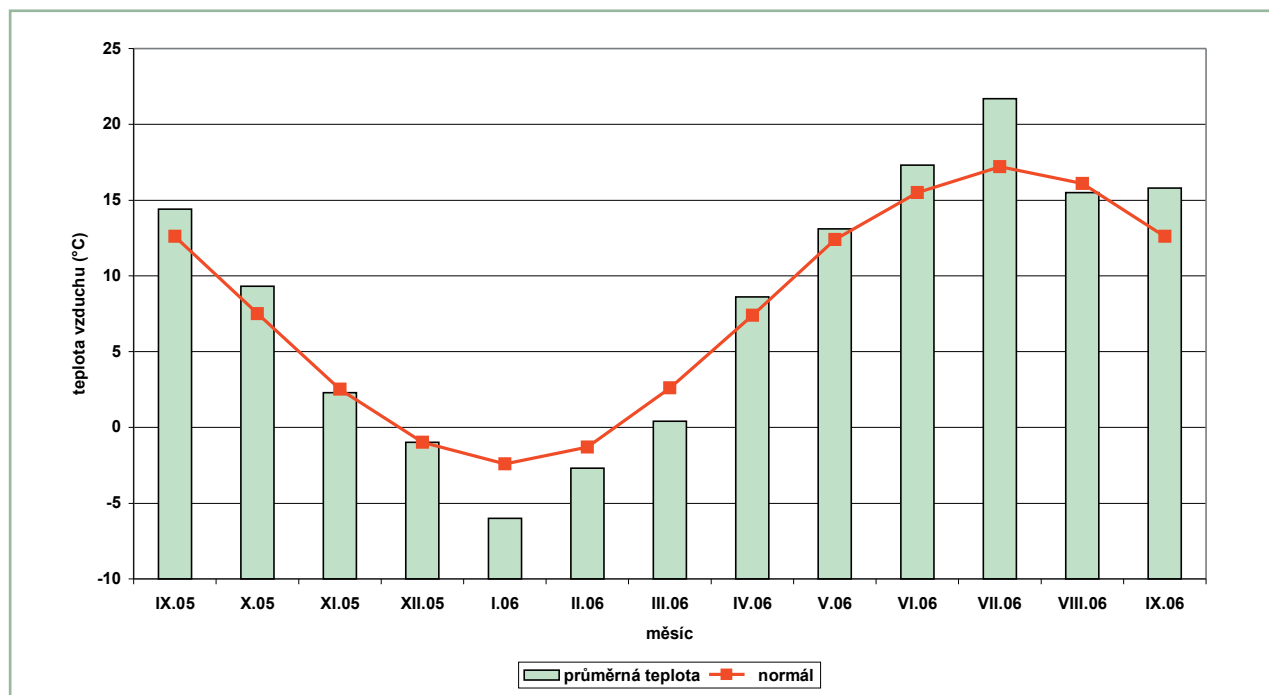

Pramen: ČHMÚ
Zpracoval: V. Kopecká (ČHMÚ)

Teploty vzduchu v období od září 2005 do září 2006

Teplotně nadnormální byly měsíce září a říjen 2005, duben až červenec a září 2006. Naopak teplotně podnormální byly zejména měsíce leden až březen a srpen 2006.

Graf T1.4/02 - Průměrná měsíční teplota vzduchu a dlouhodobý normál v ČR září 2005 - září 2006

Pramen: ČHMÚ

Zpracoval: V. Kopecká (ČHMÚ)

2 ZEMĚDĚLSTVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ. OCHRANA ZVÍŘAT

2.1 Opatření agrární politiky ve prospěch životního prostředí

Agroenvironmentální opatření je opatřením HRDP s největším objemem finančních prostředků poskytovaných do environmentálních aktivit zemědělství. V tab. T2.1/01 je uveden přehled týkající se podaných žádostí o dotaci na jednotlivé tituly v roce 2006.

T2.1/01 - Přehled o AEO v roce 2006

AEO	Podané žádosti o dotace	Požadovaná výměra	Požadované dotace	Suma všech vyplacených dotací z nároku 2005
	počet	tis. ha	mil. Kč	mil. Kč
Ekologické zemědělství	742	218,78	308,17	276,20
Ošetřování travních porostů	7 183	707,18	1 866,47	1 784,70
Zatravňování orné půdy	1 648	33,79	245,57	101,40
Tvorba travnatých pásů na svažitých půdách	14	0,08	0,72	0,50
Pěstování meziplovin	3 176	202,63	928,07	897,90
Trvale podmáčené louky a rašelinné louky	55	0,20	2,46	1,70
Ptačí lokality na travních porostech	144	6,08	31,61	30,80
Biopásy	157	1,32	14,07	5,20
Osevní postup v ochranných zónách jeskyní	1	0,05	0,03	0,00
Integrované systémy pěstování ovoce nebo révy vinné	338	15,25	161,50	60,90
Celkem	13 458	1 185,36	3 559,65	3 159,30

Pramen: SZIF

Zpracoval: K. Koutná (VÚZE)

Z celkového počtu byl největší zájem o podopatření Ošetřování travních porostů. Zemědělci vstupující do titulů tohoto podopatření se zavazují plnit podmínky podopatření v rozsahu veškerých ploch, které obhospodařují v době vstupu do podopatření. Podmínkou je ošetřovat veškeré travní plochy podle stanovených postupů. EZ bylo v největším rozsahu realizováno v regionech s vysokým podílem travních porostů na zemědělské půdě. Na tento titul bylo požádáno o dotace ve výši cca 308,2 mil. Kč, na plochu cca 218,8 tis. ha. Podopatření Péče o krajinu zastřešuje řadu titulů vhodných pro speciální podmínky jednotlivých stanovišť, pro které byl vždy vypracován management ošetřování odpovídající daným specifikům a potřebám. Tituly jsou přesně cíleny a mohou být uplatňovány jen na části zemědělcem obhospodařovaných ploch. Podopatření Péče o krajinu zahrnuje celkem šest titulů, z nichž největší podíl finančních prostředků směřoval do žádostí o titul Pěstování meziplovin.

V podopatření 1.1.1. programového dokumentu OP Zemědělství, investiční záměr c) bylo podáno 345 žádostí, z nichž bylo schváleno 311 projektů. Celková finanční podpora schválených projektů činila 665,8 mil. Kč. Na podopatření 2.1.1. investiční záměr b) bylo podáno 384 žádostí, z nichž bylo schváleno 311 projektů. Celková finanční hodnota schválených projektů dosáhla k 31. 12. 2006 výše 1 309,1 mil. Kč.

Z programu SAPARD na opatření 2.3. „Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a k uchování krajiny“ bylo za rok 2006 vyplaceno celkem 5,8 mil. Kč (z toho 75 % z EU, 25 % z ČR).

V rámci národních podpor byly dále vypláceny dotace týkající se zemědělství a životního prostředí na základě nařízení vlády č. 505/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Z tohoto nařízení bylo vyplaceno 10,6 mil. Kč na ochranu lesních porostů založených před rokem 2004 podle tohoto nařízení (14,7 mil. Kč v roce 2005).

Na včelařství bylo vynaloženo 79,8 mil. Kč, což je srovnatelné s podporou v minulých letech. Restrukturalizace sadů v integrovaném systému hospodaření byla podporována částkou 103,3 mil. Kč. Hřebčiny získaly podporu 68,0 mil. Kč. Výše finanční podpory na národní programy zachování genofondu pro zemědělství za rok 2006 (mikroorganismy, rostliny, hospodářská zvířata, koordinace programu) dosáhla 65 mil. Kč. Na mimoprodukční funkce rybníků bylo v roce 2006 vynaloženo 69,4 mil. Kč.

Program Zemědělec - ekologie a investice do půdy v rámci PGRLF byl již ukončen a v roce 2006 probíhalo plnění již dříve uzavřených smluv. Na protierozní opatření, hydrologické opatření a ekologické opatření v rámci pozemkových úprav bylo vynaloženo 128 mil. Kč. Za omezené užívání pozemků v ochranných pásmech vodních zdrojů byly státními podniky Povodí v roce 2006 poskytnuty náhrady 47 zemědělským subjektům ve výši téměř 4,7 mil. Kč a 1 lesnímu subjektu ve výši téměř 1,2 mil. Kč.

MŽP z Programu revitalizace říčních systémů vyplatilo v roce 2006 ZVHS, podnikům Povodí, Lesům ČR a Národnímu hřebčínu Kladruhy nad Labem celkem 45,4 mil. Kč dotací. Z Programu péče o krajinu vyplatilo MŽP celkem více než 7 mil. Kč.

Prostřednictvím SFŽP bylo vyplaceno podnikatelským subjektům v zemědělství, myslivosti a souvisejících činnostech celkem 3,8 mil. Kč.

V roce 2006 bylo požadováno na základě vyhlášky č. 432/2005 Sb. cca 11 mil. Kč. Žádáno bylo zejména z důvodů zákazu hnojení v I. zóně CHKO, dále omezení rybní osádky na rybnících a za další omezení ve prospěch ohrožených druhů.

Na ukončovaná opatření v rámci programu HRDP vypsaná pro období 2004 – 2006 navazuje v novém programovém období 2007 – 2013 Program pro rozvoj venkova ČR.

2.2 Vliv agrárního sektoru na jednotlivé složky životního prostředí

Pro posouzení vlivu zemědělství na životní prostředí a krajinu byl vytvořen systém indikátorů uvedený v tab. T2.2/01. Indikátory jsou rozděleny do tří oblastí. První skupina I - 15 se týká zejména způsobu využití krajiny a hospodaření na zemědělské půdě, indikátory 16 - 29 popisují vstupy do zemědělství a emise ze zemědělství a indikátory 30 - 35 se zabývají monitoringem ekosystémů.

Z tab. T2.2/01 vyplývá, že výměra ZPF proti roku 2005 nepatrně klesla (o 0,1 %). Stále přetrvává vysoký stupeň zornění (71,4 %), stupeň zatrávnění a podíl trvalých kultur se nezměnily.

Výměra Natury 2000 celkem bez překryvů v roce 2006 dosáhla 1 046,3 tis. ha. Z toho výměry evropsky významných lokalit zaujímaly 724,4 tis. ha, tj. 9,2 % celkové rozlohy ČR. Tak zvané ptačí oblasti, vyhlášené v roce 2004, vykázaly plochu 693,9 tis. ha (8,8 % celkové rozlohy ČR). Celkový rozsah oblastí chráněných podle zákona 114/1992 Sb. se na základě údajů z GIS odhaduje na 1 650 tis. ha (20,9 % plochy ČR), proti roku 2005 nedošlo ke změně. Rozloha ZOD a LFA zůstala stejná jako v roce 2005.

V roce 2006 došlo k nárůstu ploch s geneticky modifikovanými plodinami u nás i ve světě (překročení hranice 100 mil. ha). V EU se v roce 2006 pěstovala na cca 62,2 tis. ha GM kukuřice odolná vůči škůdcům zavíječi kukuřičnému (tzv. Bt kukuřice), což je jediná plodina povolená pro pěstování v EU. S pěstováním Bt kukuřice má ČR již dvouleté praktické zkušenosti. V roce 2006 zaujímala tato plodina plochu 1 290 ha a v roce 2007 je očekáván další výrazný nárůst pěstitelských ploch. Důvody vzrůstajícího zájmu o Bt kukuřici u našich zemědělců jsou zřejmé: narůstající tlak škůdce zavíječe kukuřičného na produkčních plochách v ČR a převažující pozitivní zkušenosti s odrůdami Bt kukuřice získané během prvních dvou let pěstování.

V roce 2006 došlo k dalšímu nárůstu ploch s pěstováním zeleniny v systému integrované produkce. Zeleninu pěstovalo na ploše 4 839 ha 54 pěstitelů (v roce 2005 na výměře 3 509 ha 39 pěstitelů). Svaz integrované produkce hroznů a vína (SIPHV) k 31. 12. 2006 registroval 155 podniků hospodařících na ploše 6 886 ha (6 822 ha, 163 pěstitelů v roce 2005). Výměra výsadeb členů SISPO k 1. 8. 2006 byla 10 244 ha s celkem 214 pěstiteli a 3 nevýrobními podniky (9 312 ha, 178 podniků v roce 2005). V roce 2006 došlo k významnému zvýšení výměry zemědělské půdy v EZ (281,5 tis. ha proti 255 tis. ha v roce 2005), rovněž se zvýšil počet ekologických farmářů a zvýšil se počet výrobců biopotravin. V ČR neexistuje žádný monitoring technologií obdělávání půd. Výměra o. p. kde se používají minimalizační technologie je odhadována na 850 tis. ha. Půdoochranné technologie jsou odhadem aplikovány na cca 200 tis. ha ploch.

V roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 došlo k celkovému zvýšení spotřeby živin o 6,4 %. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 98,5 kg č. ž./ha z. p., v roce 2005 92,6 kg č. ž./ha z. p. (příl. tab. 2.2/01). Celkový výnos čistých živin ze statkových hnojiv byl 53,5 kg/ha. Také spotřeba vápenatých hmot byla v roce 2006 vyšší, a to o 10,1 % než v roce 2005. Spotřeba účinných látek v přípravcích na OR na 1 ha z. p. byla 1,17 kg, l. Z celkové spotřeby přípravků na OR v roce 2006 reprezentovaly herbicidy a desikanty 58,9 %, fungicidy 19,9 %, insekticidy a rodenticidy 7,2 %. Podíl mykobakteriálních přípravků činil 0,07 % z celkové spotřeby.

V roce 2006 bylo evidováno 205 ekologických havárií na vodách, z toho zemědělská výroba způsobila 7 havárií. Spotřeba energie v zemědělství v podnicích s více než 20 pracovníky byla podle odhadu VÚZT 17 mil. GJ. Podle propočtů ČSÚ a VÚZT se spotřebovalo v zemědělství 422,2 mil. l motorové nafty (viz kap. 4.4). V roce 2006 v rezortu zemědělství bylo vydáno 116 rozhodnutí o integrovaném povolení ve smyslu zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění.

V roce 2005 byl u DDT a jeho metabolitů překročen limit (10 µg/kg sušiny) podle platné vyhlášky u 52,9 % vzorků ornice a u 38,2 % vzorků podorníční orných půd. Sledování obsahu polyaromatických uhlovodíků (PAH) a polychlorovaných bifenylů (PCB) v půdách ukázalo, že obsah těchto látek v půdě je relativně stabilní a že výrazný pokles obsahu PAH i PCB v půdě nelze očekávat. Monitoring cizorodých látek v ekosystémech je podrobněji popsán v kap. 3.1.

Údaje ÚKZÚZ vedou k závěrům, že došlo ke změně v zastoupení ploch s nadlimitními obsahy rizikových prvků, a to ke zvýšení na 7,0 % z. p. (proti 6,6 % v roce 2005)⁵.

Z výsledků kontrol provedených v zemědělských podnicích hospodařících v ZOD je zřejmé, že nejvýraznější riziko znečištění povrchových a podpovrchových vod vlivem zemědělské činnosti je v oblasti skladování statkových hnojiv.

T2.2/01 - Indikátory pro posouzení vlivu zemědělství na životní prostředí

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2006
1	Výměra ČR z toho ZPF, LPF (ha, %), ČÚZK.	Výměra ČR: 7 886,7 tis. ha. ZPF: 4 254,4 tis. ha, 53,9 % celkové rozlohy ČR. LPF: 2 649,1 tis. ha, 33,6 % celkové rozlohy ČR.
2	Zornění a zatrávnění (%), ČÚZK.	Zornění: 71,4 % (3 039,7 tis. ha o. p.). Zatrávnění: 22,9 % (976,2 tis. ha TTP).
3	Podíl trvalých kultur na ZPF (%), ČÚZK.	5,6 % z. p. (238,5 tis. ha chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů).
4	Podíl ZCHÚ celkem bez překryvů na rozloze ČR (ha, %), MŽP.	Přibližně 1 248,5 tis. ha, 15,8 % celkové rozlohy ČR (velkoplošná ZCHÚ a maloplošná ZCHÚ mimo NP a CHKO). Z toho je přibližně 285 tis. ha z. p.
5	Podíl soustavy Natura 2000 na rozloze ČR (ha, %), MŽP, MZe.	Ptačí oblasti: 693,9 tis. ha (8,8 % celkové rozlohy ČR), z toho cca 109,7 tis. ha z. p. Evropsky významné lokality podle národního seznamu: 724,4 tis. ha (9,2 % celkové rozlohy ČR).
6	Celkový podíl území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. na rozloze ČR (ha, %), MŽP.	1 650 tis. ha, tj. 20,9 % výměry ČR (odhad na základě údajů z GIS).
7	Podíl ZOD na rozloze ČR (ha, %), MZe.	2 886,2 tis. ha (36,6 % celkové výměry ČR), z toho 1 598,6 tis. ha z. p. (45,5 % z. p.) podle LPIS.
8	Podíl LFA (ha, %), MZe.	LFA tvoří 2 139 tis. ha z. p., tj. 50,3 % z. p. (horské oblasti, ostatní LFA, oblasti se specifickými omezeními).
9	Výměra odvodněných a zavlažovaných ploch (ha, %), VÚMOP, ZVHS.	Odhad: 1 084 tis. ha odvodněných ploch (25,5 % z. p.). Závlahy jsou vybudovány na asi 155 tis. ha (3,6 % z. p.), ale podstatná část v současné době není provozuschopná.
10	Výměra území potenciálně ohroženého půdní a větrnou erozí (ha, %), VÚMOP.	Potenciálně ohroženo vodní erozí: 1 797 tis. ha (42,2 % z. p.). Potenciálně ohroženo větrnou erozí: 320 tis. ha (7,5 % z. p.).
11	Výměra území potenciálně ohroženého nedostatkem přístupné vláhly (ha, %), VÚMOP.	Přibližně 45 tis. ha (1,1 % z. p.).
12	Výměra území potenciálně ovlivněného zasolením a podmáčením (ha, %), VÚMOP.	Slabě zasoleno: asi 6,6 tis. ha (0,2 % z. p.). Podmáčeno: odhaduje se 100 tis. ha (2,4 % z. p.).

⁵ Tento nárůst je způsoben především metodicky - plošný průzkum půd proběhl v období 1990 - 1992, v dalších letech je databáze doplňována a pokračuje se v odběru a analýze půd systémem tzv. „zahušťování“. To znamená, že v místech se zjištěnými nadlimitními obsahy jsou prováděny další odběry vzorků půd za účelem stanovení plošného rozsahu kontaminace.

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2006
13	Podíl ploch, na kterých se pěstují geneticky modifikované plodiny (ha), MŽP, MZe.	GM plodiny schválené pro uvádění do životního prostředí (polní pokusy, výzkum): přibližně 1,2 ha -brambory, kukuřice, slivoň Stanley (zdroj MŽP). GM plodiny schválené pro uvádění do oběhu: 1 290 ha Bt kukuřice MON810 (zdroj MZe – podle evidence Zemědělských agentur).
14	Podíl ploch s alternativním způsobem hospodaření (ha, %), IPZ, SIPHV, SISPO.	EZ: 281,5 tis. ha (6,6 % z p.) včetně ploch v konverzi. IP: 4 839 ha zeleniny, 6 886 ha vinné révy, 10 244 ha ovoce. IP celkem: 22 tis. ha z p. (0,5 % z p.).
15	Změny technologie zpracování půdy, VÚRV.	Odhaduje se, že minimalizační technologie se používají na 850 tis. ha až 1 mil. ha o. p. a půdoochranné technologie se používají asi na 200 tis. ha o. p.
16	Spotřeba statkových hnojiv (kg č. ž./ha z p.), MZe.	N: 20,0 kg č. ž./ha z p., P ₂ O ₅ : 12,9 kg č. ž./ha z p., K ₂ O: 20,6 kg č. ž./ha z p.
17	Spotřeba minerálních hnojiv (kg č. ž./ha z p.), MZe.	N: 77,4 kg č. ž./ha z p., P ₂ O ₅ : 11,7 kg č. ž./ha z p., K ₂ O: 9,4 kg č. ž./ha z p.
18	Spotřeba vápenatých hmot (tis. t), MZe.	102,5 tis. t vápenatých hmot.
19	Spotřeba kalů z ČOV na z. p. (t), MZe.	Podle informací CEHO ¹ bylo aplikováno na z. p. 27,4 tis. t čistírenských kalů.
20	Spotřeba přípravků na OR (kg, l účinných látek/ha z p.), SRS.	Celkem aplikováno 9 924,1 tis. kg, l, což představuje 1,17 kg, l účinných látek/ha z p.
21	Spotřeba přípravků na OR na bázi mikroorganismů (kg, l), SRS.	Celkem 6,6 tis. kg, l.
22	Biologická ochrana rostlin, SRS.	Ošetřeno přibližně 19,5 tis. ha kulturních plodin.
23	Havarijní znečištění vod zem. původu (%), ČIŽP.	3,4 % z celkového počtu havárií evidovaných na ČIŽP.
24	Spotřeba energie v zemědělství (GJ), VÚZT.	Odhaduje se 17 mil. GJ.
25	Odhad spotřeby PHM v zemědělství (mil. l), VÚZT.	Přibližně 422,2 mil. l motorové nafty ² .
26	Stavy hospodářských zvířat (ks), ČSÚ.	Skot: 1 391 tis. ks, prasata: 2 830 tis. ks, ovce a kozy: 185 tis. ks, drůbež: 24 592 tis. ks. Data jsou uváděna k 1. 4. 2006.
27	IPPC (počet rozhodnutí o vydání integrovaného povolení), MŽP	Vydáno celkem 116 rozhodnutí v resortu zemědělství (z toho 93 pro velkochovy drůbeže nebo prasat).
28	Integrovaný registr znečišťování (IRZ).	Emise do ovzduší (kg/rok): amoniak (NH ₃): 10 984 709, oxid dusíku (NO _x /NO ₂): 35 855, oxid uhelnatý (CO): 12 752 (údaje za ohlašovací rok 2005) ³ .
29	Emise amoniaku ze zem. činnosti (kt), VÚZT.	V roce 2005 byla produkce amoniaku: 63,1 kt, v roce 2006: 62,2 kt.
30	Monitoring cizorodých látek v agrárním ekosystému, MZe.	Sledování zemědělských půd na UKŽÚZ: nejčastější organický polutant je DDT (překročení limitu u 53 % vzorků ornice a 38 % vzorků podorníčí o. p.). Nadlimitní obsah rizikových prvků: asi na 7,0 % z p., nejčastější polutanty (As, Cd, Cr).
31	Monitoring cizorodých látek v lesním ekosystému, MZe.	Vzorky hub: zvýšený obsah kadmia u 40,5 % vzorků, rtuti u 3,1 % vzorků, byla nalezena rezidua organochlorovaných pesticidů (hlavně DDT).
32	Monitoring cizorodých látek ve vodním ekosystému, MZe.	Sledování ZVHS: nejlepší výsledky vykazovaly drobné vodní toky v oblasti povodí Ohře a Dolního Labe, nejhorší výsledky v oblastech povodí Horní Vltavy.
33	Monitoring znečištění podzemních vod - mělké vrty (% vzorků překračujících limit pro pitnou vodu), ČHMÚ.	Dusičnany - 20,1 %, dusitany - 0,3 %, amonné ionty - 19,4 %, CHSK _{mn} - 20,4 %, nepolární extrahovatelné látky - 0,3 %, chloridy - 19,0 %, suma pesticidů - 2,1 %.
34	Monitoring kvality povrchových vod podle nitrátové směrnice (% vzorků překračujících limitní hodnoty), ZVHS.	Zranitelné oblasti: celkem 6,8 % rozborů překročilo limit 50 mg NO ₃ ⁻ /l, 38,8 % rozborů překročilo limit 25 mg NO ₃ ⁻ /l. Nezranitelné oblasti: 1,8 % rozborů překročilo limit 50 mg NO ₃ ⁻ /l, celkem 26,1 % rozborů překročilo hranici 25 mg NO ₃ ⁻ /l.
35	Kontrola zemědělského hospodaření s ohledem na nařízení vlády č. 103/2003 Sb., ÚKŽÚZ.	Uskutečněno 66 kontrol podniků v ZOD (cca 83,5 tis. ha). V 17 případech (25,8 %) byly zjištěny závažné nedostatky.

2.3 Ekologické zemědělství

Rok 2006 byl pro ekologické zemědělství velmi významný. Po stagnaci ploch v letech 2003 - 2005 došlo k výraznému nárůstu počtu ekologických farmářů a řada českých výrobců biopotravin rozšiřuje svou nabídku o nové komodity. Významné změny byly také v oblasti kontrolního systému EZ. V roce 2006 došlo k vytvoření konkurenčního prostředí v oblasti kontroly, vedle stávající kontrolní organizace KEZ o. p. s. pověřilo MZe výkonem kontroly další dvě kontrolní organizace (ABCERT, GmbH, a Biokont CZ, s. r. o.). Pro ekologické zemědělce to znamená možnost volby, která organizace u nich bude kontrolovat dodržování pravidel EZ.

K 31. 12. 2006 ekologicky hospodařilo 963 farem na ploše 281 535 ha, tj. o 26 553 ha více než v roce 2005. Stejně tak se zvýšil podíl zemědělské půdy obhospodařované v EZ, který nyní dosahuje 6,6 %. Zajímavý trend je, že se nezvyšuje výměra TTP v EZ, která je na úrovni roku 2003. Naopak se zvyšuje výměra orné půdy (za rok 2006 o 2 713 ha na celkových 23 479 ha), zvyšuje se také výměra trvalých kultur i ostatních ploch (meze, remízky atd.). Vývoj struktury půdního fondu v EZ je uveden v tab. T2.3/01.

T2.3/01 - Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR

Plochy	Výměra 2005		Výměra 2006		Meziroční index
	ha	%	ha	%	
Orná půda	20 766	8,1	23 479	8,3	113,1
TTP	209 956	82,3	232 189	82,5	110,6
Trvalé kultury	820	0,3	1 196	0,4	145,9
Ostatní plochy	23 440	9,2	24 671	8,8	105,3
Celkem	254 982	100,0	281 535	100,0	110,4

Pramen: MZe

Zpracoval: K. Koutná (VÚZE)

V rámci nového programového období 2007 - 2013 dojde k navýšení plateb pro ekologické zemědělce.

Výše dotace na ekologické zemědělství je rozdílná v závislosti na pěstované kultuře a v roce 2006 byla stejná jako v roce 2005.

V ČR působí v současné době dvě organizace ekologických zemědělců. Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO sdružuje přibližně polovinu všech ekologických zemědělců, druhým svazem ekologických zemědělců je sdružení Libera.

Se zvyšujícím se počtem ekologických zemědělců roste počet výrobců biopotravin. Proti roku 2005 se jejich počet navýšil ze 125 na současných 152 podniků. V roce 2006 dosáhl maloobchodní obrát s biopotravinami 520 milionů korun a proti roku 2005 vzrostl o 48,5 %. Český trh s biopotravinami tak loni zaznamenal rychlý růst v rámci Evropy.

Od roku 2006 se mění postup při registraci v ekologickém zemědělství. V praxi je nezbytné postupovat tak, že žadatel nejdříve zkontaktuje kontrolní organizaci, kterou si vybere, přihlásí se u ní ke kontrole a certifikaci a uzavře s ní smlouvu o kontrole. Kontrolní organizace poté provede vstupní kontrolu podniku a vystaví příslušné potvrzení, které tvoří přílohu žádosti o registraci, která se podává na MZe.

S účinností od 1. 2. 2006 začala platit nová prováděcí vyhláška č. 16/2006 Sb., která nahradila všechny dosud platné prováděcí vyhlášky k zákonu č. 242/2000 Sb. V rámci legislativních změn došlo k výraznému zjednodušení právních předpisů pro EZ.

Od ledna 2006 se také připravuje nové nařízení EU o ekologickém zemědělství, které nahradí od 1. 1. 2009 současné nařízení Rady (EHS) č. 2092/1991. Základní rysy návrhu nařízení byly odsouhlaseny ministry zemědělství EU na prosincovém jednání v Bruselu. Návrh musí schválit ještě Evropský parlament a Evropská komise musí připravit prováděcí právní předpisy, které stanoví podrobná pravidla pro hospodaření ekologických zemědělců a pro výrobu biopotravin.

Dovoz biopotravin ze třetích zemí

Podmínky dovozu biopotravin ze zemí, které nejsou členskými státy EU, upravuje článek 11.6. nařízení Rady (EHS) č. 2092/1991. V roce 2006 bylo vystaveno MZe 42 dovozních zmocnění z 11 zemí mimo EU. Jedná se o dovozy z Japonska, Číny, Kanady, Indie, Turecka, Paraguaye, Egypta, USA, Jihoafrické republiky, Mexika a Peru. Byly dovezeny například tyto biopotraviny: jablečný ocet (346 t), pohanka loupaná, kroupy (103 t), jáhly (73 t), červená čočka loupaná (15 t).

2.4 Obnovitelné suroviny

V posledních letech je kladen stále větší důraz na trvale udržitelný rozvoj (dále TUR), jeho předpokladem je i vyšší podíl využívání obnovitelných surovin. Podle zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, je základním cílem TUR uspokojování potřeb současné generace, aniž by se tak stalo na úkor potřeb příštích generací. Obnovitelné suroviny jsou definovány jako produkty zemědělství, lesnictví a rybolovu, které mají využití mimo oblast potravin a krmiv. Naplnění cílů TUR vede k novým příležitostem v národním hospodářství i k udržení či zvyšování zaměstnanosti ve venkovském prostoru.

Politika udržitelné dopravy podporuje využívání šetrných způsobů dopravy vůči životnímu prostředí a plně započítávání sociálních a environmentálních nákladů vzhledem k narůstajícímu objemu dopravy se stále větším hlukem a znečištěním. Resort zemědělství významně napomáhá TUR v dopravě pokračováním Oleoprogramu a zaváděním programu Bioetanol. Podrobnosti jsou uvedeny v kap. 5.4.

V ČR se rozvíjí produkce a využívání prádlných rostlin. Pro získávání rostlinného vlákna je v našich podmínkách vhodný především len prádlný a konopí seté (viz kap. 5.1.6). Kromě tradičního využití lněného vlákna se nově zkouší využití vláken ve stavebním průmyslu i v dalších průmyslových odvětvích. Byly realizovány první zakázky pro automobilový průmysl, kde jsou lněná vlákna použita k výrobě vnitřní výbavy automobilů. Podstatně vyšší nárůst produkce byl zaznamenán u konopí setého. V ČR však nejsou v současné době dostatečné kapacity na přípravu vlákna ze stonku konopí setého, pracuje se hlavně s dovezeným kotonizovaným vláknem z Číny a Polska.

Tradiční je v ČR nepotravinářské využití škrobu. Plochy určené k pěstování škrobových plodin od roku 2000 pravidelně stoupají. Obnovitelnou surovinou v obalovém průmyslu jsou např. biodegradabilní, termoplastová balení z kukuřičného škrobu.

Další příležitostí jsou přírodní barviva. Ve světě se ročně spotřebuje přibližně 1 mil. t barviv, z toho poptávka po přírodních barvivech však činí pouze 1 %. V ČR v současnosti není průmyslový závod, který by se zabýval barvením přírodními barvivy. Tato barviva jsou spíše využívána jednotlivci se zájmem o šetrný životní styl.

ČR patří mezi evropské státy, v nichž se za posledních 100 let významně zvýšila rozloha lesů i zásoby dřeva. Využití dřeva na jednoho obyvatele ČR za rok (0,23 m³) se však řadí v Evropě na jedno z posledních míst, zatímco např. v Rakousku byl během posledních 15 let zaznamenán vzrůst spotřeby dřeva na jednoho obyvatele z 0,30 na 0,62 m³. Podíl staveb na bázi dřeva na bytové výstavbě tvoří v ČR zatím jen 1 %.

2.5 Ochrana zvířat

Ochrana zvířat proti týrání je oblastí, která je realizována na základě zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou stanoveny tyto hlavní orgány ochrany zvířat: MZe, ÚKOZ a SVS ČR. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které organizačně zabezpečuje činnost ÚKOZ. Dozor nad touto oblastí provádějí inspektoři KVS.

Ve vztahu k nařízení Rady (ES) č. 1/2005, o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech, byla v roce 2006 připravena další novela zákona č. 246/1992 Sb., kterou se nepodařilo v uvedeném roce realizovat; dokončení legislativního procesu se předpokládá v roce 2007. V červenci 2006 nabyla účinnosti vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat. V prosinci 2006 se stal součástí českého právního řádu Protokol o změně Evropské dohody o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely, jako sdělení MZV č. 118/2006 Sb. m. s.

Pro inspektory KVS byl uspořádán postgraduální kurz o předpisech ES. Dále SVS ČR zabezpečila pro příslušné inspektory školení k využití nového software „Klient-welfare“. Na VFU proběhly další kurzy k získání kvalifikace pro inspektory ochrany zvířat (podle § 26 zákona č. 246/1992 Sb.). Na 6 školících pracovištích proběhly kurzy pro dopravce zvířat, které již měly aktualizovanou náplň podle nového nařízení Rady (ES) č. 1/2005. Po jejich absolvování získalo cca 2 400 osob příslušnou kvalifikaci řidiče a průvodce.

MZe podle projektů spolupráce s ES uspořádalo pro chovatele, zemědělské poradce a pracovníky SZIF regionální školení k problematice welfare zvířat. Tato problematika byla také součástí obsahu různých odborných setkání chovatelů. Poměrně rozsáhlé a složité diskutovaným problémem s producenty drůbeže byla otázka stanovení podmínek pohody kuřat v chovech pro produkci masa. Vzhledem k nevyjasněným technickým podmínkám přinesla řadu problémů příprava na realizaci a následná realizace nařízení Rady (ES) č. 1/2005.

Kontrolní mise Evropské komise - DG SANCO/8040/2006, která proběhla v ČR ve dnech 20. 3. až 24. 3. 2006, byla zaměřena na kontrolu existence a dodržování předpisů spojených s problematikou pohody zvířat a dozorovou funkci státních orgánů v oblasti porážení a utrácení zvířat. V závěru kontrolní mise bylo konstatováno, že úřední veterináři provádějící kontroly mají k dispozici komplexní právní předpisy, programy kontrol, kontrolní seznamy, školení i systém sankcí. Opatření, která byla přijata příslušným orgánem v návaznosti na doporučení z předcházející mise, byla hodnocena jako uspokojivá.

Situace ochrany zvířat v ČR v roce 2006 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS ČR č. 4/2007 „Program ochrany zvířat - situace v roce 2006“, který vydalo MZe v dubnu 2007. Program ochrany zvířat SVS ČR funguje již od roku 1993. Za toto období bylo v ČR provedeno celkem 146 926 dozorových akcí a za týrání zvířat bylo podle § 203 trestního zákona celkem stíháno 593 a odsouzeno 271 osob.

V souladu s právními předpisy bylo za rok 2006, v rámci dozoru nad ochranou zvířat a péčí o jejich pohodu, provedeno celkem 15 584 kontrol a v 777 případech byla uložena nápravná opatření podle § 22 odst. 1 písm. h) zákona č. 246/1992 Sb.

3 KVALITA POTRAVIN A MALOOBCHOD

3.1 Bezpečnost a kvalita potravin

Hlavní prioritou kontrolní činnosti, stejně jako v minulých letech, byla kontrola bezpečnosti potravin a krmiv.

S účinností od 1. 1. 2006 platí pro oblast bezpečnosti a kvality potravin a krmiv, zdraví a pohody zvířat a rostlinolékařství tzv. hygienický balíček⁶ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověřování, zda jsou dodržovány právní předpisy o krmivech a potravinách a ustanovení o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách pro zvířata.

Orgány státního dozoru

Kontrolu potravinového řetězce od zemědělské prvovýroby až po finální výrobky v působnosti MZe zajišťují tyto orgány dozoru: SZPI, SVS ČR, SRS a ÚKZÚZ.

SZPI v rámci stanovených kompetencí při výrobě a uvádění do oběhu (včetně dovozu ze třetích zemí) kontroluje jakost a zdravotní nezávadnost zemědělských produktů, surovin k výrobě potravin a potravin zejména ne živočišného původu. Kontroluje také označení potravin předepsanými údaji a správnost tohoto označení. Dále provádí kontrolu v oblasti vinařství a tabákových výrobků. SZPI vykonává dozor nad ohlášením zásob a na vstupním místě potravin a surovin rostlinného původu ze třetích zemí.

SZPI je Národním kontaktním místem systému včasné výměny informací (Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF) v ČR. Tento systém je vzájemně propojenou sítí, která spojuje členské země EU s EK a EFSA⁷. Výměna informací mezi členy sítě zabraňuje uvedení nebezpečných potravin a krmiv do oběhu na vnitřním trhu, případně umožňuje jejich stažení z oběhu.

SVS ČR vykonává státní dozor v oblasti bezpečnosti a kvality potravin při výrobě, skladování, přepravě, dovozu a vývozu surovin a potravin živočišného původu, při prodeji surovin a potravin živočišného původu na tržnicích a tržistištích, při prodeji potravin živočišného původu v prodejnách a prodejních úsecích, kde dochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže, vajec nebo k prodeji zvěřiny, a v prodejnách potravin, pokud jsou místy určené při příchodu surovin a potravin živočišného původu z členských států EU. SVS dále provádí kontroly v těchto oblastech: ochrana zdraví a pohoda zvířat, identifikace a registrace zvířat.

Hlavní činností SRS jsou ochrana rostlin a rostlinných produktů, ochrana proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů (sleduje výskyt, vydává opatření), přípravky na ochranu rostlin (rozhoduje o určení, sleduje a vyhodnocuje účinnost, správnost použití, vyhodnocuje nežádoucí účinky, vydává přehledy o jejich registraci apod.), rozhoduje o pověření provádět některé odborné úkony fyzickými nebo právními osobami a vykonává jejich kontrolu.

ÚKZÚZ provádí dozor v oblasti odrůdového zkušebnictví, krmiv, agrochemie, půdy a výživy rostlin, osiv a sadby pěstovaných rostlin, trvalých kultur (vinohradnictví a chmelářství). V oblasti živočišné produkce mimo jiné provádí dozor nad prováděním klasifikace těl jatečných zvířat.

Provozovatelé potravinářských nebo krmivářských podniků musí dbát na to, aby byla zajištěna sledovatelnost potravin a krmiv, což je také kontrolováno orgány státního dozoru. Každá dozorová akce je zaznamenávána do informačního systému.

Orgány státního dozoru mimo jiné kontrolují, zda provozovatel potravinářského nebo krmivářského podniku zavedl systém HACCP a funkčnost tohoto systému, zda zajistil sledovatelnost ve všech fázích výroby, zpracování a distribuce. Z úředních kontrol jsou pořizovány protokoly, které jsou zaznamenávány rovněž do informačního systému příslušných orgánů.

Vzhledem ke zvýšenému výskytu onemocnění listeriózou v závěru roku 2006 přistoupily všechny státní dozorové orgány, které kontrolují zdravotní nezávadnost potravin, k vyšší četnosti kontrol.

Monitoring cizorodých látek v potravních řetězcích

Monitoring cizorodých látek probíhá na základě usnesení vlády ze dne 2. října 1991 č. 369, ze dne 10. června 1992 č. 408, ze dne 9. prosince 1998 č. 810, ze dne 10. prosince 2001 č. 1320 a ze dne 15. prosince 2004 č. 1277, která stanovují povinnost MZe zajistit sledování cizorodých látek v celé vertikále potravního řetězce, včetně vstupů ovlivňujících přímo či nepřímo zdravotní nezávadnost potravin, krmiv a zemědělských surovin určených k jejich výrobě.

Monitoring cizorodých látek v potravinách a surovinách určených k výrobě potravin

Monitoring SZPI

V roce 2006 bylo SZPI odebráno v rámci monitoringu cizorodých látek celkem 2 343 vzorků. Hygienickému limitu nevyhovělo 18 vzorků (0,77 %).

Ovoce a zelenina

V případě zeleniny bylo odebráno celkem 424 vzorků na stanovení reziduí pesticidů. Maximální reziduální limit byl překročen u 3 vzorků. Jednalo se o vzorek mrkve, papriky a špenátu. Byla sledována rovněž přítomnost dusičnanů a chemických prvků (kadmia a olova) ve vzorcích mrkve. Odebráno bylo celkem 77 vzorků zeleniny na stanovení dusičnanů. Nejvyšší obsah byl zaznamenán u červené řepy, salátu a ředkve.

U 342 hodnocených vzorků ovoce nebylo zaznamenáno překročení maximálního limitu reziduí.

Vzorky sušeného ovoce (rozinky, filky) byly vyšetřovány na přítomnost aflatoxinů a ochratoxinu A. Vzorek rozinek z Íránu nevyhověl limitu pro ochratoxin A.

Brambory a výrobky z brambor

Na přítomnost reziduí pesticidů bylo odebráno celkem 29 vzorků. Pouze u jednoho vzorku byl zaznamenán pozitivní nález chlorprophamu.

Dusičnany byly detekovány u všech analyzovaných vzorků brambor (limit není stanoven). Hladina akrylamidu u smažených bramborových lupínků se pohybovala v rozmezí od 561 do 2 550 µg/kg.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potravinový živočišného původu, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní pravidla pro organizaci úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) 41/2004 ze dne 21. dubna 2004.

⁷ Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority).

Obilniny a obilné výrobky

U této skupiny bylo odebráno celkem 197 vzorků, které byly podrobeny analýzám na přítomnost mykotoxinů. Výsledky šetření poukázaly na poměrně vyšší procento pozitivních nálezů pouze u deoxinivalenolu. Dále se analyzovala rezidua pesticidů a chemických prvků. V případě reziduí pesticidů byly zaznamenány 2 pozitivní nálezy (po jednom u mouky a rýže).

Nápoje

Přítomnost patulinu byla sledována v jablečných šťávách, žádný z analyzovaných vzorků nepřekročil limit. V daném roce bylo odebráno celkem 14 vzorků piva na stanovení nitrosaminů, přičemž u 9 vzorků byl zjištěn pozitivní nález. Ve všech případech se jednalo o piva vyrobená v ČR.

Dětská výživa

U dětské výživy je pravidelně sledována přítomnost mykotoxinů, polyaromatických uhlovodíků, reziduí pesticidů a dusičnanů. V rámci monitoringu cizorodých látek bylo odebráno 227 vzorků a u žádného vzorku nebyl překročen maximální reziduální limit.

Káva, koření

Vzorky koření byly podrobeny analýzám na přítomnost aflatoxinů, ochratoxinu A, nepovolených barviv a bromidů. Z 9 vzorků kávy odebraných na stanovení ochratoxinu A nevyhověl vzorek instantní kávy (limit překročen více než trojnásobně).

Lihoviny

Sledováním metanolu v ovocných destilátech se zjistilo, že ze 76 analyzovaných vzorků nevyhověly limitu 3 vzorky meruňkovic. Limit pro ethylkarbamát byl z 72 analyzovaných vzorků překročen u 9.

Oleje

Bylo odebráno celkem 44 vzorků rostlinných olejů na stanovení PAH, z nichž u 11 byl zjištěn pozitivní nález. Vzorek dýňového panenského oleje překročil limit pro benzo(a)pyren.

Více informací o činnosti SZPI lze nalézt na internetové adrese www.szpi.gov.cz.

Monitoring SVS ČR

SVS ČR provedla v roce 2006 v rámci monitoringu reziduí a kontaminantů (cizorodých látek) celkem 69 154 vyšetření, z toho 59 662 vyšetření v rámci plánovaných odběrů, 8 815 jako cílená vyšetření při dohledávání zdrojů kontaminace a opakovaných vyšetření a 677 vyšetření u vzorků dovážených komodit (tab. T3.1/01). V hodnoceném roce bylo celkové zastoupení nevyhovujících nálezů 0,15 %, tj. mírné snížení proti roku 2005 (0,17 %).

U skupin výrobků: mléko a mléčné výrobky, výrobky kojenecké a dětské výživy s podílem živočišných bílkovin, tuzemské masné výrobky, včetně konzerv, tuzemský med, slepičí vejce a vaječné výrobky vzorky vyhovovaly limitům.

Rezidua nepovolených hormonálních látek u skotu, ovcí a koz, prasat, drůbeže a faremně chované zvěře stejně jako kontaminace surovin a potravin živočišného původu radioizotopy nebyla prokázána.

V oblasti krmiv a krmných surovin živočišného původu vzorky splňovaly limity. Výjimkou je pozitivní průkaz robenidinu a monenzinu ve finálních krmných směsích, který byl zaznamenán ve dvou případech. Vody používané k napájení hospodářských zvířat obsahovaly v několika případech vyšší hodnoty dusičnanů i dusitanů.

U surovin z moře byl zaznamenán pouze jeden nevyhovující vzorek sardelové pasty obsahující nadlimitní obsah kadmia. Vzorky tuzemských sladkovodních ryb splňovaly hygienické limity, výjimkou jsou rezidua malachitové zeleně a její leukoforms, které byly zjištěny ve 4 vzorcích kapra a u 14 vzorků pstruha.

Obsah chemických prvků, chlorovaných pesticidů, PCB, dioxinů a reziduí veterinárních léčiv až na ojedinělé výjimky vyhovoval hygienickým limitům. Závažná byla zjištění reziduí chloramfenikolu (zakázaného léčiva pro zvířata produkující potraviny) u ovce a prasat. Tyto případy iniciovaly provedení mimořádné kontrolní akce.

T3.1/01 - Celkový přehled vyšetření na cizorodé látky podle komodit a důvodů vyšetření v roce 2006

Komodita	Počet vyšetření (počet)	Pozitivní		Nadlimitní	
		počet	%	počet	%
Lovná zvěř, bioindikátory	4 385	872	19,9	9	0,2
- monitoring	4 246	848	20,0	5	0,1
- cílené vyšetření	137	23	16,8	4	2,9
- dovoz	2	1	50,0	0	0,0
Hospodářská zvířata	35 496	2 085	5,9	36	0,1
- monitoring	34 438	1 988	5,8	17	0,1
- cílené vyšetření	1 057	97	9,2	19	1,8
- dovoz	1	0	0,0	0	0,0
Potraviny a suroviny živočišného původu	21 041	3 565	16,9	55	0,3
- monitoring	15 917	1 912	12,0	9	0,1
- cílené vyšetření	4 860	1 594	32,8	45	0,9
- dovoz	264	59	22,3	1	0,4
Krmiva	8 232	2 693	32,7	4	0,1
- monitoring	5 061	952	18,8	3	0,1
- cílené vyšetření	2 761	1 631	59,1	1	0,0
- dovoz	410	110	26,8	0	0,0
Celkem vzorky	69 154	9 215	13,3	104	0,2
- monitoring	59 662	5 700	9,6	34	0,1
- cílené vyšetření	8 815	3 345	37,9	69	0,8
- dovoz	677	170	25,1	1	0,1
Potraviny a suroviny rostlinného a jiného původu	3 233	896	27,7	13	0,4
Vody	1 190	449	37,7	46	3,9
Ostatní vzorky	309	269	87,1	0	0,0

Pramen: SVS ČR

Zpracoval: J. Drápal (SVS ČR)

Více informací o činnosti SVS ČR lze nalézt na internetové adrese www.svs.cz.**Kontrola a monitoring ÚKZÚZ**

ÚKZÚZ v rámci zajištění bezpečnosti potravin sleduje kvalitu krmiv a kontroluje přítomnost zakázaných a nežádoucích látek v krmivech. V roce 2006 bylo provedeno 3 225 úředních kontrol krmiv, odebráno 3 503 vzorků a provedeno 19 979 stanovení, z toho 539 stanovení bylo nevyhovujících. Z počtu 3 503 odebraných vzorků bylo 355 vzorků nevyhovujících. V tomto roce bylo celkové zastoupení nevyhovujících vzorků 10,1 %. Bylo zahájeno 30 správních řízení, v nichž byly uloženy pokuty v celkové výši 267 tis. Kč.

Monitoring krmiv

ÚKZÚZ v rámci monitoringu zakázaných a nežádoucích látek v krmivech v roce 2006 odebral 1 027 vzorků krmiv, z toho bylo 11 vzorků nevyhovujících (tab. T3.1/02).

T3.1/02 - Monitoring krmiv ÚKZÚZ

Materiál	Vzorky		Stanovení		Nedostatky
	celkem	nevyhovující	celkem	nevyhovující	
Doplňkové krmné směsi pro hospodářská zvířata	223	0	684	0	
Doplňkové látky	9	0	65	0	
Kompletní krmné směsi pro hospodářská zvířata	240	6	1 534	6	vysoký obsah mědi, zinku a kokcidostatika
Krmné suroviny	457	4	2 098	4	vysoký obsah kadmia a dioxinů
Minerální krmiva	36	1	285	1	vysoký obsah dioxinů
Mléčné krmné směsi	11	0	64	0	
Premixy	41	0	395	0	
Určitá proteinová krmiva	10	0	57	0	
Celkem	1 027	11	5 182	11	

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: P. Šíma (ÚKZÚZ)

V rámci monitoringu cizorodých látek v zemědělské půdě a vstupech do půdy provádí ÚKZÚZ bazální monitoring zemědělských půd, sledování atmosférické depozice, kontrolu hnojiv, kontrolu kalů z čistíren odpadních vod a kontrolu kvality půdy po aplikaci kalů z čistíren odpadních vod. Více informací lze nalézt na www.ukzuz.cz.

VÚMOP sleduje obsah rizikových látek v půdách a rostlinách. Více informací lze nalézt na www.vumop.cz.

VÚRV sleduje imisní situaci v rezortu zemědělství. Více informací lze nalézt na www.vurv.cz.

ZVHS pokračovala v roce 2006 v monitoringu cizorodých látek na vybraných drobných vodních tocích a malých drobných nádrží. Více informací lze nalézt na www.zvhs.cz a na www.voda.mze.cz.

Monitoring cizorodých látek v lesních ekosystémech byl v roce 2006 zaměřen zejména na zjišťování obsahu těžkých kovů a vybraných organických látek v jedlých houbách a další hodnocení jakosti malých zdrojů pitné vody a vody odtékající z lesních povodí do větších zdrojů. Více informací lze nalézt na www.vulhm.cz.

3.2 Distribuce potravin

Tržby v maloobchodě stabilně rostou, ale výrazně se liší jednotlivé maloobchodní segmenty. Tržby za nepotravinářské zboží rostou dynamicky, naopak tržby za potravinářské zboží klesají. Tržby v úseku „maloobchod smíšeným zbožím s převahou potravin“ rostou rychleji než v segmentu „specializovaný maloobchod potravinami“. Tento rozdíl odráží skutečnost, že v první skupině je zastoupena většina nadnárodních řetězců, jejichž expanze je mimořádně dynamická. Situace se však v poslední době stabilizovala a „specializovaný maloobchod potravinami“ již výrazně neztrácí tržní pozice.

Nejvýraznějším rysem změn v maloobchodní síti je rychlý nástup hypermarketů, které patří mezi nejsilnější distribuční kanály (v polovině roku 2006 jejich počet překročil 200). Růst počtu supermarketů byl určen expanzí nadnárodních řetězců, která v posledních letech postupně ochabuje. Důraz je v současné době kladen na změnu směrem ke konceptu konvenience⁸ prodejen. Diskontní prodejny vykazovaly koncem 90. let mírný pokles, v poslední době dynamicky rostou. Ke zrychlení došlo především vstupem řetězce Lidl na trh. Kromě toho otevřelo Tesco svou první diskontní prodejnu a vstup dalších zahraničních řetězců nelze vyloučit.

Regionální rozmístění prodejen hypermarketů⁹, supermarketů¹⁰ a diskontů¹¹ je rozdílné. Hypermarkety vykazují největší koncentraci ve velkých městských aglomeracích, v současnosti však vstupují i do menších měst. Diskonty jsou rozšířeny zejména v severozápadních Čechách, což je dáno jak strukturou osídlení, tak historickým průběhem expanze, která postupovala od německých hranic do českého vnitrozemí. Supermarkety mají velmi silnou pozici v Praze, v ostatních regionech se prosazují tam, kde není tak silná konkurence diskontů a hypermarketů.

Specifickým fenoménem je rozvoj nákupních center, která zahrnují v typickém případě velkoplošné prodejny. Existují i typy vnitroměstských nákupních pasáží, sdružujících velký počet malých prodejen specializovaných na různé sortimenty. Moderní nákupní centra západního typu se začala v ČR realizovat v závěru devadesátých let. Od roku 1999 se v shopping centrech objevuje i zakomponování zábavních a sportovních zařízení do celkové nabídky. V rámci těchto center je již umístěno 192 hypermarketů.

S expanzí moderních formátů a strukturálními změnami se profilují charakteristické modely nákupního chování zákazníků a tato diferenciací je jedním z nejvýznamnějších trendů současných změn. Různé typy prodejen oslovují různé typy zákazníků a ovlivňují zpětně nabídku. Jednotlivé řetězce preferují sice charakteristická, ale pestrá směsice různých nákupních typů. Jedním z rozhodujících důvodů pro volbu prodejny je její poloha. Další faktory, jako např. cena, sortiment, prostředí apod. jsou až na dalších místech. Řada zákazníků nakupuje v prodejnách, které jim příliš nevyhovují jen proto, že jsou snadno dostupné, a proto se dá očekávat, že s rostoucí hustotou maloobchodní sítě (možností výběru ve všech lokalitách) se budou jednotlivé skupiny zákazníků více orientovat na prodejnu, která jim vyhovuje nejlépe.

Na prvním místě největších obchodních firem z hlediska tržeb v sortimentu potravin byla v roce 2006¹² společnost Schwarz ČR¹³ (obrat 39,8 mld. Kč), dále následuje Ahold ČR¹⁴ (obrat 32,5 mld. Kč) a Makro Cash&Carry ČR (obrat 30,0 mld. Kč). Na dalších pozicích se umístily skupiny Tesco Stores ČR (obrat 26,2 mld. Kč), REWE¹⁵ (obrat 24,7 mld. Kč), Tengelmann¹⁶ (obrat 12,3 mld. Kč), Globus ČR (obrat 12,1 mld. Kč), Delvita (obrat 8,3 mld. Kč) a Spar česká obchodní společnost (obrat 8,2 mld. Kč).

Preference zákazníků jsou v posledních letech stabilizované a dochází pouze k dílčím změnám v pořadí sledovaných faktorů. Důležitost faktorů se změnila minimálně, což je potvrzením rostoucí komplexnosti rozhodování zákazníka. Jako nejdůležitější faktory byly vnímány čerstvost a kvalita zboží (známka 1,26¹⁷), cenová úroveň (1,45), zřetelné označení cen (1,51), orientace v prodejně (1,57) a šíře sortimentu (1,58). Stále jsou nejnáročnější zákazníci hypermarketů, rozhodující je pro ně čerstvost a kvalita zboží, cenová úroveň, šíře sortimentu, zřetelné označení cen, orientace v prodejně a čistota v prodejně. Naopak nejméně nároční byli v roce 2006 zákazníci malých samoobsluh (na rozdíl od předchozího šetření, kdy byli nejméně nároční zákazníci diskontů). Nadprůměrně důležitá je pro ně jen příjemná a ochotná obsluha. Zákazníci supermarketů upřednostňují čistotu prodejen, časovou dostupnost a příjemnou atmosféru. Pro zákazníky diskontů je nadprůměrně důležitá cenová úroveň a orientace v prodejně.

V roce 2005 spotřebitelské preference naznačily stagnaci hypermarketů a nárůst obliby diskontů. Výsledky z roku 2006 potvrzují oblibu diskontů a zároveň opět mírný nárůst preferencí hypermarketů. Obliba supermarketů (po poklesu v minulých letech) zůstala stabilní. Menší samoobsluhy ztratily podíl preferencí na úkor hypermarketů.

Hypermarket je hlavním nákupním místem pro 39 % zákazníků, diskontní prodejny preferuje již 24 % dotázaných, supermarkety uvádí jen 15 %. Obliba malých samoobsluh a pultových prodejen poklesla na 13 %.

Stejně jako v předchozích letech byla i v roce 2006 nejčastějším důvodem pro volbu hlavního nákupního místa uváděna blízkost prodejny (pro 65 % dotázaných), dále příznivé ceny (59 % dotázaných) a široký výběr zboží (49 %).

Typy nakupujících se liší v důrazu na jednotlivé faktory, rozhodující o volbě prodejny:

- Pro nemobilní nakupující zůstává poloha prodejny prioritou (bez ohledu na cenovou citlivost či náročnost).
- Mobilní typy spotřebitelů kladou na polohu prodejny menší důraz a liší se podle cenové citlivosti a náročnosti.

⁸ „Výhodné, vhodné“ prodejny, ve kterých si může zákazník v dané chvíli pohodlně nakoupit vše, co právě potřebuje, jsou pro zákazníky časově dostupné v kteroukoliv dobu, jsou tedy výhodné jak nabízeným sortimentem, tak i prodejní dobou.

⁹ Samoobslužná prodejní jednotka s více než 2 500 m² prodejní plochy, výrazně zastoupení mají nepotravinářské sortimenty, s více než 18 pokladnami.

¹⁰ Samoobslužná prodejní jednotka se 401 - 2 500 m² prodejní plochy, zcela převažuje rychlobrátkové zboží, se 4 - 18 pokladnami.

¹¹ Samoobslužná prodejní jednotka, zcela převažuje rychlobrátkové zboží, prodejní plocha odpovídá supermarketům, je zde výrazně omezen sortiment a snížená cenová úroveň.

¹² Odhad INCOMA Research.

¹³ Zahrnuje diskontně orientované hypermarkety Kaufland a diskontní prodejny Lidl.

¹⁴ Zahrnuje hypermarkety Hypernova a supermarkety Albert.

¹⁵ Zahrnuje diskonty Penny Market a supermarkety Billa.

¹⁶ Zahrnuje diskonty Plus diskont.

¹⁷ Ocenění v bodové stupnici od 1 do 5, kdy 1 je nejvyšší ocenění a 5 nejnižší (systém školních známek).

Deset nejnavštěvovanějších obchodních řetězců představuje hlavní nákupní místo pro 77 % dotázaných. Tradičně silný je Kaufland (17 % preferencí), na druhém místě je Tesco (hypermarket+obchodní dům), které získalo (i díky akvizici Carrefouru) 10 % preferencí. Penny Market si udržel 9 % preferencí, také čtvrtý Plus Diskont zůstává na stejných preferencích (8 %) jako v roce 2005. Na páté místo se dostal supermarket Albert (7 %) těsně sledován Jednotou a Hypernovou. TOP 10 uzavírají Lidl (5 %), Globus (4 %) a Billa (3 %). Z vývoje preferencí hlavního nákupního místa je zřejmé mírné posílení pozice hypermarketů.

Hypermarkety si zákazníci volí převážně kvůli širokému sortimentu a příznivým cenám. Zákazníci Intersparu oceňují kombinaci širokého výběru a příznivých cen doplněnou výhodnou polohou prodejny. Zákazníci Globusu nadprůměrně preferují široký výběr a dobrou nabídku čerstvého zboží, u Hypernovy a Makra oceňují zejména akční ceny a dostatečnou plochu parkovišť. Tesco přitahuje příjemným prostředím a dlouhou prodejní dobou. Diskontní prodejny vyhledávají zákazníci zejména pro nízké ceny a akční slevy. Pro návštěvníky supermarketů (s výjimkou Billy) je prvořadým faktorem blízkost prodejny či její příhodná poloha a dále rychlé odbavení a dlouhá prodejní doba. Naopak podprůměrnou roli hrají výhodné ceny. Zákazníci Billy upřednostňují velký výběr a akční ceny a slevy, Delvitu navštěvují převážně pro dlouhou prodejní dobu a pestrou nabídku čerstvého zboží.

3.3 Spotřeba potravin

Celková spotřeba potravin vyjádřená ve stálých cenách roku 1989 (kvalifikovaný odhad VÚZE) v roce 2006 stagnovala. Podle předběžného odhadu spotřeba potravin rostlinného původu vzrostla o 1 % a spotřeba živočišných potravin se snížila o 0,6 %.

V roce 2006 se spotřebitelské ceny úhrnem zvýšily o 2,5 %, ceny potravin a nealkoholických nápojů stouply jen o 0,8 %. Opět se však zvýšily ceny za bydlení, které patří spolu s výživou k nezbytným potřebám. Změna spotřeby přitom odpovídá do značné míry koupěschopné poptávce, tj. vývoji spotřebitelských cen a příjmů. Spotřeba potravin v letech 2005 a 2006 je uvedena v tab. T3.3/01.

T3.3/01 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2005	2006 ¹⁾	Meziroční index
Maso celkem v hodnotě na kosti	81,4	81,1	99,6
v tom - hovězí	9,9	10,0	101,0
- telecí	0,1	0,1	100,0
- vepřové	41,5	41,0	98,8
- drůbež	26,1	26,2	100,4
- ostatní	3,8	3,8	100,0
Ryby celkem	5,8	5,7	98,3
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka bez másla	238,3	239,3	100,4
Vejce	13,7	14,0	102,2
Máslo	4,8	4,7	97,9
Sádlo	4,9	4,7	95,9
Rostlinné tuky a oleje	16,1	16,2	100,6
Cukr rafinovaný celkem	40,5	44,0	108,6
Obiloviny celkem v hodnotě mouky bez rýže	102,3	100,3	98,0
Brambory celkem	72,5	71,0	97,9
Luštěniny	2,2	2,2	100,0
Zelenina celkem v hodnotě čerstvé	77,8	79,0	101,5
Ovoce mírného pásma v hodnotě čerstvého	47,1	49,0	104,0
Jižní ovoce	33,4	35,0	104,8

1) Odhad VÚZE - na základě statistických údajů o tržní produkci, ostatním prodeji, a salda zahraničního obchodu s potravinami (z dat platných v dubnu 2007).

Pramen: Spotřeba potravin v roce 2005, ČSÚ

Zpracoval: O. Štiková (VÚZE)

Celková spotřeba masa a masných výrobků se v roce 2006 nepatrně snížila. Spotřeba hovězího masa a drůbeže se mírně zvýšila a spotřeba vepřového masa poklesla. Přitom spotřebitelské ceny hovězího masa se zvýšily, ale ceny drůbeže i vepřového masa klesly. Je tedy zřejmé, že na spotřebu mají stále větší vliv jiné faktory než spotřebitelské ceny.

Spotřeba masa celkem je v ČR nižší než ve většině dalších států EU. Vysoká spotřeba masa celkem je ve Španělsku (136,1 kg v roce 2002), naopak nejnižší je ve Finsku (69,9 kg). Ze sledovaných států EU je v ČR nejnižší spotřeba hovězího masa, naopak nejvyšší spotřebu vykazuje Francie (27,8 kg v roce 2002). Ve spotřebě vepřového masa je ČR přibližně uprostřed sledovaných zemí. Nejvyšší spotřeba je ve Španělsku (67,9 kg v roce 2002), nejnižší v Řecku (27,9 kg). Na druhé straně spotřeba drůbeže v ČR, i přes pokles v roce 2006, překročila průměrnou úroveň EU 15 (v roce 2002 činila 23,1 kg v EU 15).

V roce 2006 meziročně mírně vzrostla spotřeba mléka a mléčných výrobků (o 0,4 %). Zvýšila se spotřeba přírodních sýrů, smetan, kysaných mléčných výrobků a jogurtů. Naopak ke snížení spotřeby opět došlo u konzumního mléka a mléčných konzerv. Přitom spotřebitelské ceny konzumního mléka a ostatních mléčných výrobků se snížily, ale ceny sýrů se mírně zvýšily.

Přes zvyšující se spotřebu mléka a mléčných výrobků je úroveň spotřeby v ČR stále nižší než ve většině sledovaných zemí EU. Při mezinárodním srovnání je problémem odlišná metodika sledování spotřeby. Státy EU 15 vykazují tzv. čerstvé mléčné výrobky, v ČR je vykazována celková spotřeba mléka a mléčných výrobků v hodnotě mléka bez másla. Spotřeba mléka tekutého a ostatních mléčných výrobků (podle metodiky

EU 15) v ČR v roce 2006 dosáhla 85 kg, v zemích EU 15 byla v roce 2002 podstatně vyšší. Vysoká spotřeba těchto potravin byla ve Švédsku a Dánsku, nejnižší byla v Itálii. Spotřeba sýrů (včetně tvarohů) je v ČR přibližně na průměrné úrovni, spotřeba v jednotlivých státech EU 15 se však výrazně liší. Nejvyšší spotřebu má tradičně Francie (23,7 kg), naopak nízká je v Irsku (7,3 kg).

U potravinové skupiny tuky došlo k velmi mírnému snížení spotřeby živočišných tuků (másla i sádla) a nepatrnému zvýšení rostlinných jedlých tuků a olejů. Spotřebitelské ceny sádla a olejů mírně rostly, naopak ceny rostlinných jedlých tuků a másla se snížily.

V roce 2006 se zvýšila spotřeba ovoce mírného pásma i ovoce jižního, při snížení spotřebitelských cen jak čerstvého ovoce, tak i ovocných výrobků. Také spotřeba zeleniny celkem vzrostla. Spotřebitelské ceny se zvýšily zejména u zeleniny čerstvé, velmi mírně rostla cena zeleninových výrobků a cena mražené zeleniny stagnovala.

V ČR je nižší spotřeba ovoce a zeleniny než v ostatních státech EU 15. V roce 2006 se v ČR spotřebovalo přibližně 17 kg citrusového ovoce (v EU 15 v roce 2001/02 zhruba 39 kg), ovoce mírného pásma 49 kg (v EU 15 přibližně 60 kg) a zeleniny 79 kg (v EU 15 více než 90 kg).

V roce 2006 se v ČR snížila spotřeba výrobků z obilovin, brambor a mírně i ryb, naopak se zvýšila spotřeba cukru i vajec a stagnovala spotřeba luštěnin.

Ve srovnání s ostatními státy EU je v ČR vysoká spotřeba obilovin. Průměrná spotřeba obilovin v EU 15 v marketingovém roce 2001/02 činila 81,3 kg. Spotřeba vajec (v ČR 14,1 kg) se v zemích EU 15 v roce 2002 pohybovala od 9,0 kg (Portugalsko) do 17,8 kg (Španělsko).

3.4 Vývoj spotřebitelských cen potravin

Tempo růstu spotřebitelských cen v úhrnu se v roce 2006 zrychlilo. Průměrná meziroční míra inflace (vyjádřená celkovým přírůstkem spotřebitelských cen) v roce 2006 činila 2,5 %, což je o 0,6 p. b. vyšší hodnota než v roce 2005. Silná konkurence na trhu se zbožím způsobila, že obdobně jako v předchozím roce bylo zvýšení cen zboží úhrnem (+2,0 %) nižší než celkový růst cen služeb (+3,5 %). Trend cenového vývoje v ČR byl téměř totožný s vývojem cen v členských zemích EU 25 jako průměru (podle výpočtů VÚZE z údajů Eurostat činil meziroční harmonizovaný index spotřebitelských cen v roce 2006 za ČR 2,1 % a 2,2 % za EU 25).

Na růst cenové hladiny působilo z vnějších vlivů především zvýšení světových cen ropy a zemního plynu, z tuzemských pak administrativní úpravy cen (vzestup cen elektřiny, plynu, tepla, pohonných hmot apod.). K protiinflačním faktorům patřily např. posílení směnného kurzu koruny (vůči EUR i USD), rychlý hospodářský růst a v neposlední řadě cenová politika obchodních řetězců, která již po několik let úroveň cen významně ovlivňuje.

Do vyššího meziročního přírůstku spotřebitelských cen v roce 2006 se stejně jako v minulých letech nejvýrazněji promítl nárůst cen ve skupině bydlení o 6,3 % (zemního plynu o 19,1 %, elektřiny o 9,0 % a dále tepla a teplé vody, vodného a stočného) a zvýšení cen potravin a nealkoholických nápojů. Nejrychleji ze všech výdajových skupin rostla cenová hladina pošt a telekomunikací (o 6,8 %). Naproti tomu úroveň inflace brzdil pokles cen odívání a obuvi (o 6,0 %) a cen bytového vybavení vč. zařízení domácnosti (o 1,3 %), který u obou skupin trvá nepřetržitě už od roku 2000.

Na rozdíl od roku 2005, kdy ceny potravin a nealkoholických nápojů úhrnný růst cen zboží a služeb zmírnil, v roce 2006 přispěly k vyšší míře inflace. Celkový meziroční nárůst cenové hladiny uvedené skupiny představoval 0,8 %. Z výpočtů VÚZE z údajů Eurostat vyplývá, že v porovnání s vývojem v EU 25 (průměr) rostla cenová úroveň potravin a nealkoholických nápojů v ČR v roce 2006 o 1,8 p. b. pomaleji. Společně s Polskem vykazovala naše republika u potravin nejnižší meziroční cenový přírůstek ze všech členských zemí. Nejdynamičtěji z 25 zemí EU se zvýšily ceny potravinářského zboží v Maďarsku, Lotyšsku (shodně o 8,2 %) a na Kypru (o 5,5 %).

Ceny samotných potravin v roce 2006 vzhledem k roku 2005 stouply o 1,1 %, ceny nealkoholických nápojů se naopak o 1,1 % snížily. Růst cen potravin byl důsledkem cenového vývoje v 2. polovině roku: zatímco do května se cenová hladina této podskupiny nacházela pod úrovní cen roku 2005, od června zejména vlivem zvyšujících se cen pekárenských výrobků byly ceny potravin v úhrnu vyšší než ve srovnatelném období předchozího roku.

T3.4/01 - Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží

Skupina	2005/04	2006/05
Potraviny	99,8	101,1
v tom - maso a masné výrobky	101,1	98,5
- ryby a rybí výrobky	99,8	101,5
- mléko, mléčné výrobky, vejce	100,6	99,1
- oleje a tuky	100,3	96,9
- pekárenské výrobky, obiloviny	98,1	107,0
- cukr, marmeláda, cukrovinky, cukrářské výrobky	102,5	98,2
- ovoce a ovocné výrobky	101,4	93,8
- zelenina a zeleninové výrobky, brambory, luštěniny	90,6	117,4
- ostatní potravinářské výrobky a přípravy	101,4	101,6
Nealkoholické nápoje	98,7	98,9
v tom - káva, čaj, kakao	99,0	99,0
- minerální vody, šťávy, ostatní nealkoholické nápoje	98,5	98,8

Pramen: ČSÚ - Indexy spotřebitelských cen, 2006, 2007

Zpracoval: I. Mrhálková (VÚZE)

Spotřebitelské ceny základních potravinových skupin zaznamenaly v roce 2006 zcela odlišný vývoj než v roce 2005 (tab. T3.4/01). U všech sledovaných skupin, jejichž cena v předchozím roce klesla, došlo v roce 2006 k cenovému růstu. Naopak skupiny, které v roce 2005 vykazovaly zvýšení cenové úrovně, zaregistrovaly v roce 2006 snížení cen (s výjimkou ostatních potravinářských výrobků). Indexy cen potravinářského zboží v podrobnějším členění jsou uvedeny v příl. tab. 3.4/01.

Na navýšení úrovně spotřebitelských cen potravin v roce 2006 se podílel především vývoj cen pekárenských výrobků a zeleniny (vč. brambor), tj. těch skupin, které v roce 2005 nejvýrazněji napomohly snížení cenové hladiny potravin. Vlivem podstatného růstu cen brambor a čerstvé zeleniny došlo po 3 letech poklesu k zestupu spotřebitelských cen zeleniny v úhrnu o 17,4 %. Rekordní meziroční růst spotřebitelských cen brambor v roce 2006 (o 67,9 %) byl reakcí na značné zvýšení CZV (důsledek snížené nabídky brambor na trhu) a vyšší dovozní hodnoty této komodity. Průměrná spotřebitelská cena konzumních brambor v roce 2006 dosáhla 12,24 Kč/kg a byla nejvyšší za posledních 10 let. Přesto, že ceny čerstvé zeleniny v maloobchodní síti markantně stouply (o 10,9 %), jejich nárůst byl podstatně pozvolnější než u CZV. Přírůstek cen zeleninových i bramborových výrobků byl mírnější než u zeleniny (1,7 %, resp. 2,6 %).

Růst spotřebitelských cen pekárenských výrobků byl vyvolán zvýšením CPV této potravinové skupiny, k němuž došlo od poloviny roku 2006. Vyšší marže obchodníků však způsobila, že meziroční nárůst spotřebitelských cen pekárenských výrobků v roce 2006 (o 7,0 %) výrazně předstihl růst CPV. Nejprogresivněji vzrostly ceny běžného pečiva (o 16,6 %) a chleba (o 9,1 %); na druhé straně v souladu s vývojem CPV se snížila cena pšeničné mouky (o 7,7 %).

Mírný a téměř shodný meziroční přírůstek (1,5 %, resp. 1,6 %) vykazovaly ceny ryb a rybích výrobků a ostatních potravinářských výrobků.

Pro zbývající základní potravinové skupiny byl v roce 2006 charakteristický pokles úrovně cen. Zanedbatelný posun cen směrem dolů (o 0,9 %) byl zřejmý u agregované skupiny mléko, mléčné výrobky, vejce. Spotřebitelská cena konzumního mléka se v návaznosti na vývoj CPV i CZV snížila o 2,6 %; její pokles však byl mírnější než u obou uvedených cen. Ceny sýrů po růstu v roce 2005 v roce 2006 prakticky stagnovaly, ceny ostatních mléčných výrobků svou úroveň nepatrně snížily. Po značném propadu cen vajec a vaječných výrobků v roce 2005 došlo ke zmírnění dynamiky poklesu téměř o 14 p. b. na 97,9 %.

Přibližně stejným tempem klesla cenová úroveň masa a masných výrobků (index 98,5) a cukru a výrobků z cukru (index 98,2). Směr cenového vývoje jednotlivých zástupců masa a masných výrobků byl (s výjimkou uzenářského zboží) podobný jako v roce 2005. Mírný růst poptávky po hovězím výsekovém masu se projevil zvýšením cen na všech úrovních výrokové vertikály této komodity. V návaznosti na vývoj CPV se zvýšila spotřebitelská cena hovězího výsekového masa o 3,5 %. Cena vepřového výsekového masa v obchodní síti se podobně jako cena zpracovatelů o 2,9 % snížila. Do vývoje cen drůbeže se promítl výskyt ptačí chřipky v závěru roku 2005. Zvýšené dovozy kuřat za příznivé ceny společně s poklesem CZV i CPV přispěly v roce 2006 k meziroční redukci spotřebitelských cen drůbeže o 6,3 %. Spotřebitelská cena kuřecího kuřete činila v roce 2006 v průměru 46,81 Kč/kg, což odpovídá cenové úrovni v roce 1995. Cena uzenářského zboží se po mírném zvýšení v předešlém roce zanedbatelně snížila, naopak masové konzervy shodně jako v roce 2005 cenovou hladinu nepatrně zvýšily.

Zatímco cukr zaznamenal v roce 2005 jedno z nejvyšších cenových navýšení, v roce 2006 patřil mezi komodity s nejrychlejším poklesem spotřebitelských cen (o 5,4 %). Ceny čokoládových cukrovinek se snížily dynamičtěji (dopad snížení DPH z 19 % na 5 % od poloviny července roku 2006) než ceny nečokoládových cukrovinek; přírůstek cen cukrářských výrobků byl identický jako v předcházejícím roce.

Uvnitř skupiny oleje a tuky došlo po stagnaci v roce 2005 téměř k 5 % poklesu ceny másla, rovněž se snížila cena rostlinných tuků. Cenová úroveň sádla v porovnání s růstem v roce 2005 zpomalila dynamiku růstu o 5,2 p. b. a vzrostla o 1,4 %. Několikaletý sestupný trend ceny jedlých olejů byl v roce 2006 vystřídán jejím mírným navýšením.

Ze všech hodnocených skupin vykazovaly nejvýraznější posun cen směrem dolů (o 6,2 %) ovoce a ovocné výrobky. Cenová hladina čerstvého ovoce mírného pásma následovala vývoj v roce 2005 a klesla v průměru o 7,2 %. Podobně (o 7,8 %) se snížila úroveň cen jižního ovoce a nevýrazně také ovocných výrobků.

Meziroční vývoj cen nealkoholických nápojů v roce 2006 byl téměř totožný jako v roce 2005. Jak ceny potravin pro přípravu teplých nápojů (káva, čaj, kakao), tak i v úhrnu ceny sirupů a koncentrátů, minerálních a stolních vod, ovocných a zeleninových šťáv a ostatních nealkoholických nápojů se mírně snížily.

3.5 Vydání za potraviny

Vydání domácností za potraviny jsou ovlivněna řadou faktorů. Souvisí zejména se spotřebou potravin (jak v oblasti kvantity, tak v orientaci poptávky na kvalitnější výrobky) a úrovní spotřebitelských cen potravinářského zboží. V širším pojetí je výše vydání za potraviny závislá na disponibilních zdrojích domácností, tj. čistých peněžních příjmech, stejně jako na změnách ve vydáních za ostatní zboží a služby, resp. na spotřebitelských cenách ostatního zboží a služeb. V posledních letech došlo k významnému růstu koupěschopné poptávky, která ovlivnila spotřebu potravin, resp. vydání za potraviny, výrazněji než vývoj cen jednotlivých druhů potravin.

Obecně platí dlouhodobý rostoucí trend vydání domácností za potraviny (Statistika rodinných účtů). V roce 2005¹⁸ činil meziroční přírůstek těchto vydání v průměrné zpravidajské domácnosti 1,7 % (tab. T3.5/01) a byl tedy podstatně nižší než v roce 2004 (3,7 %). Pokles růstu absolutních vydání za potraviny v roce 2005 byl ovlivněn mírným poklesem spotřebitelských cen potravin (meziroční index spotřebitelských cen potravin v roce 2005 činil 99,8 %), částečně působily změny ve spotřebě potravin, přestože nebyly výrazné (domácnosti mírně zvýšily spotřebu potravin živočišného původu a naopak snížily spotřebu některých rostlinných potravin, plynule rostla spotřeba čerstvé zeleniny).

Přestože absolutní vydání za potraviny rostou, podíl vydání za potraviny na celkových spotřebních vydáních domácností každoročně klesá. V roce 2005 poklesla výše tohoto ukazatele v průměrné zpravidajské domácnosti v porovnání s rokem 2004 o 0,5 p. b. a činila 18,5 %. Na jedné straně je tato skutečnost dána poklesem spotřebitelských cen potravin a změnami ve spotřebě potravin. Na druhé straně rostla koupěschopná poptávka, čisté peněžní příjmy domácností v roce 2005 vzrostly výrazněji než v roce 2004 (meziroční přírůstek čistých peněžních příjmů za průměrnou zpravidajskou domácnost v roce 2005 činil 6,3 % proti 4,2 % v roce 2004). Domácnosti tak disponovaly vyššími finančními zdroji na ostatní spotřební vydání. Ta nejvíce vzrostla v oblasti bydlení (podíl na celkových spotřebních vydáních v porovnání s rokem 2004 se zvýšil o 0,8 p. b. a činil 20,1 %), dále za dopravu (zejména osobní dopravní prostředky) a za zdraví (přil. tab. 3.5/01). Růst podílu těchto vydání souvisel především s růstem spotřebitelských cen za ostatní zboží a služby (meziroční index spotřebitelských cen bydlení v roce 2005 činil 104,1 %, dopravy 101,4 %, zdraví 107,6 %).

Podíl vydání domácností za potraviny, nápoje a tabák (ukazatel používaný v mezinárodním měřítku) v roce 2005 činil v průměrné zpravidajské domácnosti 23,5 % a meziročně klesl o 0,6 p. b.; v roce 2006 činil již podle odhadu 23,1 % (propočty VÚZE podle čtvrtletních příloh Statistiky rodinných účtů).

¹⁸ Statistika rodinných účtů (ČSÚ) uvádí každoročně data s ročním zpožděním, tzn., že roční aktuální údaje jsou za rok 2005.

T3.5/01 - Vývoj čistých peněžních příjmů a vydání za potraviny, nápoje a tabák v průměrné zpravodajské domácnosti

Ukazatel	Příjmy, vydání (Kč/os./rok)		Meziroční index	Podíl na spotřebních vydáních (%)	
	2004	2005		2004	2005
Čisté peněžní příjmy	102 217	108 676	106,3	x	x
Spotřební vydání celkem	87 259	91 085	104,4	100,0	100,0
z toho - potraviny, nápoje a tabák	21 003	21 378	101,8	24,1	23,5
v tom - potraviny	16 555	16 841	101,7	19,0	18,5
- nealkoholické nápoje	1 931	1 934	100,2	2,2	2,1
- alkoholické nápoje a tabák	2 517	2 603	103,4	2,9	2,9

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2005, 2006; výpočty VÚZE

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

V zemích EU 25 činil v roce 2004 podíl vydání za potraviny, nápoje a tabák (vč. narkotik) na celkových vydáních domácností 16,3 % (Europe in Figures – Eurostat Yearbook 2006). Nejvyšší podíl vydání v rámci zemí EU (příl. tab. 3.5/02) měly v roce 2004 Litva (35,2 %) a Lotyšsko (29,4 %). Vyšší podíl než ČR vykazovaly také Estonsko, Maďarsko a Polsko. Nejnižší podíl vydání měly Irsko (12 %) a Spojené království (12,9 %), dále Rakousko, Nizozemsko a SRN.

T3.5/02 - Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových spotřebních vydáních jednotlivých typů domácností (%)

Ukazatel	Domácnosti							
	zaměstnanců		zemědělců		sam. činných		důchodců	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Spotřební vydání celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho - za potraviny, nápoje a tabák	22,7	22,1	24,1	23,9	21,9	21,6	31,1	29,7
v tom - potraviny	17,7	17,2	19,0	18,7	17,1	16,9	25,6	24,5
- nápoje nealkoholické	2,2	2,1	2,3	2,3	2,1	2,1	2,5	2,3
- nápoje alkoholické	1,5	1,5	1,7	1,8	1,6	1,5	2,2	2,1
- tabák	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1	0,8	0,8

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2005, 2006; výpočty VÚZE

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

Z hlediska podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových spotřebních vydáních v jednotlivých typech sledovaných domácností v ČR dosahují stále nejvyšší úroveň domácnosti důchodců (tab. T3.5/02). I přes výrazné meziroční snížení v roce 2005 (o 1,4 p. b.) byl tento podíl na vysoké úrovni a činil 29,7 %. Příčinou je jak vysoká hmotná spotřeba potravin, tak nižší příjmová úroveň a nižší vydání za ostatní zboží a služby. Domácnosti důchodců vykazují nejvyšší absolutní vydání za základní životní potřeby, tj. za potraviny, bydlení a za zdraví. Ostatní druhy výdajů měly v roce 2005 na nejnižší úrovni. Výjimku tvořila vydání za tabák a alkoholické nápoje a za spoje, kde nižších výdajů dosahovaly domácnosti zemědělské.

Nejnižší podíl vydání za potraviny, nápoje a tabák měly v roce 2005 domácnosti samostatně činných osob. Tyto domácnosti se vyznačují nejnižší hmotnou spotřebou potravin a současně nejvyššími ostatními výdaji, jako např. za odívání a obuv, dopravu, spoje, rekreaci a kulturu, vzdělávání, stravovací a ubytovací služby.

T3.5/03 - Vývoj vydání domácností za hlavní druhy potravin (Kč/os./rok)

Ukazatel	Průměrná zpravodajská domácnost		Domácnosti							
			zaměstnanců		zemědělců		sam. činných		důchodců	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Maso vepřové	851	921	765	821	613	709	828	911	1 224	1 296
Maso hovězí	290	298	248	259	166	196	325	330	437	420
Ostatní maso	222	226	199	200	155	172	216	212	323	335
Uzenářské zboží	1 858	1 916	1 748	1 802	1 778	1 928	1 717	1 758	2 405	2 434
Drůbež	892	922	836	865	620	631	876	907	1 179	1 191
Ryby	437	442	407	407	393	411	444	459	564	564
Mléko konzumní	659	657	606	615	719	727	628	621	878	827
Vejce	296	262	263	235	121	116	260	226	483	411
Tuky a oleje	820	824	717	723	819	817	697	697	1 325	1 297
Ovoce, ovocné výrobky	1 172	1 215	1 110	1 146	901	964	1 159	1 205	1 508	1 548
Zelenina, zeleninové výrobky	927	978	871	925	633	690	940	997	1 209	1 227
Brambory	205	157	188	142	106	78	184	142	308	233
Cukr, cukrovinky, marmeláda	1 324	1 291	1 257	1 224	1 278	1 293	1 195	1 185	1 723	1 641
Pekárenské výrobky	3 045	3 047	2 960	2 975	3 109	3 101	2 876	2 836	3 521	3 480

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2005, 2006

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

Z porovnání vydání domácností za základní druhy potravin (tab. T3.5/03) vyplývá, že nejméně peněžních prostředků vydávají domácnosti za brambory. Výrazné meziroční snížení těchto vydání v roce 2005 (při nárůstu jejich spotřeby v domácnostech) bylo způsobeno poklesem spotřebitelských cen brambor (meziroční index spotřebitelských cen brambor v roce 2005 klesl na 63,5 %). Dále domácnosti vynakládaly relativně málo prostředků za ostatní maso (pokles spotřeby), za vejce (meziroční index spotřebitelských cen vajec a výrobků v roce 2005 činil 84,1 %, spotřeba mírně vzrostla) a za hovězí maso (pokles spotřeby v domácnostech o 3,3 %).

Naopak nejvíce prostředků vydávaly domácnosti za pekárenské výrobky (tento trend trvá již od roku 1991). V roce 2005 se v porovnání s rokem 2004 mírně zvýšila spotřeba pečiva a mouky za současného poklesu spotřebitelských cen pekárenských výrobků. Dalšími významnými položkami ve vydáních domácností jsou uzenářské výrobky, cukr a cukrovinky a ovoce a ovocné výrobky. U všech těchto skupin se v roce 2005 meziročně zvýšily spotřebitelské ceny. K nejvyššímu nárůstu ve vydáních průměrné zpravodajské domácnosti v roce 2005 v porovnání s rokem 2004 došlo u vepřového masa (o 8 %, důvodem je - při nepatrném snížení spotřebitelských cen - vzrůst jeho spotřeby o více než 5 %) a u zeleniny (o 6 %, zvýšení spotřeby).

4 STRUKTURY AGRÁRNÍHO SEKTORU, VYUŽITÍ PŮDY A VLASTNICKÉ VZTAHY

4.1 Podnikatelská struktura zemědělství

Koncem roku 2006 hospodařilo v ČR podle aktualizovaného zemědělského registru 46 279 subjektů (podniků) se zemědělskou výrobou (tab. T4.1/01). Necelé 2 tis. podniků (4,3 %) bylo zaměřeno výhradně na živočišnou výrobu (neobhospodařovaly zemědělskou půdu). Ostatní podniky hospodařily celkem na 3 536 tis. ha z. p., z toho na 2 614 tis. ha o. p.

T4.1/01 - Podnikatelská struktura fyzických a právnických osob v zemědělství¹⁾, stav koncem roku 2006

Právní forma	Počet podniků	Obhospodařovaná zemědělská půda		Obhospodařovaná orná půda		Průměrná výměra ²⁾	
		ha	%	ha	%	ha z. p.	ha o. p.
Fyzické osoby celkem	43 296	1 023 790	29,0	652 438	25,0	24,6	15,7
z toho - soukromě hospodařící rolníci	30 521	971 284	27,5	624 116	23,9	33,0	21,2
Právnické osoby celkem	2 983	2 511 749	71,0	1 961 618	75,0	921,4	719,6
v tom - obchodní společnosti celkem	2 275	1 627 107	46,0	1 241 216	47,5	798,0	608,7
z toho - spol. s r. o.	1 601	796 664	22,5	558 184	21,4	548,7	384,4
- a. s.	631	814 964	23,1	672 305	25,7	1 489,9	1 229,1
- družstva	596	852 901	24,1	699 777	26,8	1 468,0	1 204,4
- ostatní³⁾	112	31 741	0,9	20 625	0,8	299,4	194,6
Celkem	46 279	3 535 539	100,0	2 614 056	100,0	79,8	59,0

1) Zemědělsky aktivní subjekty s velikostními parametry odpovídajícími prahovým hodnotám AGC 2000.

2) Vypočteno za podniky obhospodařující zemědělskou půdu.

3) Státní podniky, příspěvkové organizace aj.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

Rozhodující podíl na obhospodařované půdě připadá nadále na podniky právnických osob (PPO) – 71 % na z. p. a 75 % na o. p. Mezi těmito podniky výrazně převažují obchodní společnosti (především akciové společnosti a společnosti s r. o.; v malé míře jsou zastoupeny i veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti). Významný podíl mají dosud také družstva, zatímco podíl ostatních právnických osob je velmi malý (0,9 % na z. p. a 0,8 % na o. p.).

T4.1/02 - Struktura početních stavů hospodářských zvířat podle právních forem podniků, stav koncem roku 2006

Právní forma	Skot				Prasata		Drůbež	
	celkem		z toho krávy					
	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%
Fyzické osoby celkem	304 642	21,7	124 255	21,7	276 644	9,6	3 625 634	13,4
z toho - SHR ¹⁾	289 869	20,6	119 026	20,7	259 450	9,0	3 453 634	12,7
Právnické osoby celkem	1 102 415	78,3	449 596	78,3	2 601 266	90,4	23 516 760	86,6
v tom - obchodní společnosti celkem	644 768	45,8	265 250	46,2	1 920 596	66,7	20 864 118	76,9
z toho - spol. s r. o.	246 316	17,5	103 647	18,1	515 173	17,9	8 174 862	30,1
- a. s.	394 222	28,0	159 623	27,8	1 402 100	48,7	12 689 253	46,8
- družstva	443 258	31,5	177 901	31,0	655 335	22,8	2 501 702	9,2
- ostatní	14 389	1,0	6 445	1,1	25 335	0,9	150 940	0,6
Celkem	1 407 057	100,0	573 851	100,0	2 877 910	100,0	27 142 394	100,0

1) SHR - samostatně hospodařící rolník.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

Ještě vyšší podíl než na obhospodařované půdě mají PPO na početních stavech základních druhů hospodářských zvířat. Podle údajů v tab. T4.1/02 připadlo na PPO více než 78 % skotu a krav, více než 90 % prasat a necelých 87 % drůbeže. Z rozhodujících právních forem podniků zůstávají největšími chovateli skotu celkem a krav družstva, následovaná a. s. a PFO. Na chovu prasat se nejvíce podílejí a. s., následovaná (s velkým odstupem) družstva a s. r. o., na chovu drůbeže a. s., s. r. o. a PFO.

Pro velikostní strukturu zemědělských podniků v ČR je příznačné velmi odlišné zastoupení velkých a malých podniků u právnických a fyzických osob (tab. T4.1/03 a příl. tab. 4.1/01). Koncem roku 2006 připadlo 76,5 % z celkové výměry z. p. obhospodařované PPO na podniky větší než

1 tis. ha, z toho na podniky nad 2 tis. ha 41,1 %, zatímco u PFO analogicky 10,2 % a 1,5 %. V průměru za obě základní právní formy (PFO a PPO) připadlo na 65,6 % podniků s výměrou do 10 ha 2,0 % celkové výměry obhospodařované z. p., kdežto na 4,2 % podniků s výměrou nad 500 ha 73,6 % celkové výměry. Z celkového počtu 350 podniků s výměrou nad 2 tis. ha je pouze 6 PFO a ostatních 344 jsou PPO. Mezi 46 podniky s výměrou nad 4 tis. ha z. p. jsou zastoupeny jen PPO (z toho 20 a. s. a 19 družstev).

T4.1/03 - Velikostní struktura podniků fyzických a právnických osob obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2006

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z. p. (ha)	Podniky celkem				Podniky fyzických osob				Podniky právnických osob			
	počet		výměra obhospodařované z. p.		počet		výměra obhospodařované z. p.		počet		výměra obhospodařované z. p.	
	abs.	%	ha	%	abs.	%	ha	%	abs.	%	ha	%
> 0 až < 5	23 948	54,1	36 543	1,0	23 761	57,1	36 124	3,5	187	6,9	419	0,0
5 ≤ 10	5 117	11,5	35 495	1,0	5 039	12,1	34 927	3,4	78	2,9	568	0,0
10 ≤ 50	9 000	20,3	201 402	5,7	8 731	21,0	194 319	19,0	269	9,9	7 083	0,3
50 ≤ 100	2 043	4,6	143 315	4,1	1 907	4,6	133 582	13,1	136	5,0	9 733	0,4
100 ≤ 500	2 372	5,4	517 784	14,6	1 849	4,4	367 883	35,9	523	19,2	149 901	6,0
500 ≤ 1 000	788	1,8	575 083	16,3	222	0,5	151 996	14,8	566	20,8	423 087	16,8
1 000 ≤ 2 000	691	1,6	978 137	27,7	68	0,2	89 553	8,7	623	22,9	888 584	35,4
2 000 a více	350	0,8	1 047 781	29,6	6	0,0	15 406	1,5	344	12,6	1 032 375	41,1
Celkem	44 309	100,0	3 535 540	100,0	41 583	100,0	1 023 790	100,0	2 726	100,0	2 511 750	100,0

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divilá (VÚZE)

Vývoj podnikatelské struktury českého zemědělství v období po prvním Agrocenzu z roku 1995 (příl. tab. 4.1/02) se vyznačuje soustavným mírným nárůstem podílu PFO na obhospodařované půdě. Proti roku 1995 se tento podíl u PFO s výměrou nad 3 ha z. p.¹⁹ zvýšil o 5,3 p. b. Zvýšila se i průměrná výměra těchto podniků – z 39,5 ha v roce 1995 na 46,3 ha v roce 2006. Podíl PPO se naopak soustavně snižoval, převážně na úkor družstev (jejich podíl na výměře z. p. obhospodařované všemi zemědělskými podniky se snížil ze 47,0 % v roce 1995 na 24,3 % v roce 2006). Průměrná výměra PPO se ve sledovaném období snížila z 1 136,3 ha na 964,5 ha z. p.

Z porovnání údajů za ČR se skupinou původních členských zemí EU vyplývá, že podnikatelská struktura českého zemědělství si uchovává některá výrazná specifika (příl. tab. 4.1/03). Týká se to zvláště vysokého podílu PPO a s tím souvisejícího nízkého podílu rodinných pracovníků na celkovém počtu osob činných v zemědělství (v přepočtu na plně zaměstnané), podstatně vyšší koncentrace z. p. (zejména a. s. a družstva), vysokého podílu cizí (najaté) půdy u rozhodující části podniků a podstatně nižší intenzity zemědělské výroby v ČR než ve srovnávaných zemích EU 15.

4.2 Organizace prvovýrobců na agrárním trhu

Cílem organizací výrobců v EU je zvýšení konkurenceschopnosti na trhu zemědělských komodit. Rozvoj odbytových organizací v ČR podporoval před vstupem do EU stát. Po vstupu ČR do EU byl podpůrný program změněn. V roce 2004 bylo schváleno opatření „Zakládání skupin prvovýrobců“, které bylo následně vymezeno nařízením vlády č. 655/2004 Sb. Žádost o zařazení do uvedeného programu měla být podána nejpozději do 31. 10. 2006 a vztahovala se na všechny odbytové organizace zpětně od vstupu do EU, splňující podmínku 3 mil. Kč obchodní produkce ročně.

V rámci uvedeného programu HRDP „Zakládání skupin prvovýrobců“, které bylo zahájeno v roce 2005, bylo zařazeno celkem 374 skupin výrobců. Z tohoto počtu v roce 2005 vstoupilo do programu 54 skupin a v roce 2006 bylo začleněno ostatních 320 skupin. V roce 2006 bylo podáno celkem 44 žádostí o dotaci ve výši 70 mil. Kč.

Každá skupina výrobců může do svého programu zařadit libovolný počet komodit. Celkově 374 skupin výrobců zařadilo do svého programu 935 komodit.

¹⁹ Jako základní prahová hodnota pro vymezení zpravodajské jednotky Agrocenzu 1995 byly zvoleny 3 ha obhospodařované z. p. Pro Agrocenzus 2000, následující zemědělská strukturální šetření i zemědělský registr byla tato prahová hodnota snížena na 1 ha z. p.

T4.2/01 - Žádosti na dotace podle komodit

Komodita	Žádosti	
	počet	%
Obiloviny	227	24,3
Olejniny	226	24,2
Brambory	27	2,9
Len a konopí pěstované na vlákno	5	0,5
Květiny a okrasné dřeviny	1	0,1
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	22	2,4
Školkařské výpěstky ovocných dřevin	2	0,2
Jatečný skot	146	15,6
Jatečná prasata	186	19,9
Jatečná drůbež	84	9,0
Jatečné ovce a kozy	8	0,9
Jateční běžci	1	0,1
Celkem	935	100,0

Pramen: MZe dle údajů SZIF

Zpracoval: J. Ouředník (VÚZE)

Většina odbytových organizací je specializována na prodej vybraných komodit omezenému počtu zpracovatelů.

Mezi odbytové organizace s celostátním působením lze zařadit CENTROODBYT národní odbytové družstvo, které obchoduje s vepřovým a hovězím masem.

Na trhu s mlékem dosahovalo největšího podílu odbytové družstvo MLECOOP s celostátní působností. Druhou nejsilnější odbytovou organizací na úseku komodity mléko je mlékařské a hospodářské družstvo JIH. Na úseku komodity ovce a kozy působí společnost OVEKO, a. s., která do svých aktivit mimo prodeje zařadila provádění kontroly užitkovosti a poradenství.

V obchodu s komoditou slepičí vejce vyvíjejí svou činnost dvě společnosti - ČESKÁ VEJCE CZ, a. s., a ZLATÁ VEJCE, a. s. Obě společnosti zobchodovaly v roce 2006 více než 80 % domácí tržní produkce vajec.

Největšího rozsahu v obchodu s obilovinami a olejinami dosahuje AGROODBYT ČR, který se podílí více než 10% na trhu. Organizace producentů ovoce a zeleniny dodaly do obchodních řetězců více než 40 % tržní produkce zeleniny.

4.3 Podnikatelská struktura zpracovatelů agrárních surovin

Zpracovatelé agrárních surovin jsou převážně zařazeni v sektoru výroby potravinářských výrobků a nápojů. Podle registru ČSÚ zůstal počet podnikatelských subjektů v tomto sektoru v roce 2006 ve výši 14 401 na úrovni roku 2005. V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 se však do určité míry změnila jejich podnikatelská struktura.

Největší počet, 10 497 subjektů, bylo v roce 2006 fyzických osob (proti roku 2005 je to méně o 81) a většina z nich podnikala podle živnostenského zákona. Počet těchto subjektů, ve stále náročnějších konkurenčních podmínkách, však trvale klesá.

Z obchodních společností jsou stále více využívanou právní formou společnosti s r. o. (2 631 firem, proti 2 588 v roce 2005) a a. s. (505 firem, tj. o 8 více než v roce 2005).

Také zahraničních osob bylo ke konci roku 2006 evidováno 451 (v roce 2005 o 37 méně). Zbývající část výrobců sektoru výroby potravin a nápojů využívá k podnikání další právní formy.

Z hlediska velikostní struktury potravinářské výrobní základny převládaly v roce 2006, stejně jako v předcházejících letech, v kategorii firem od 20 zaměstnanců, sledovaných ČSÚ, malé podniky do 49 zaměstnanců. Podíl podniků od 500 zaměstnanců činil v roce 2006 pouze 2,5 % a počet velmi velkých podniků se dále snížil na 7 firem. Pokračující úbytek těchto firem je způsoben růstem produktivity práce, který je založen na výrazné redukci počtu zaměstnanců, a tím přesunu těchto firem do nižší velikostní kategorie.

Výkonnostně nejvýznamnější velikostní kategorií byly v roce 2006 podniky od 100 do 299 zaměstnanců. Podíl těchto podniků na tržbách potravinářského sektoru v b. c. dosáhl v roce 2006 téměř třetiny (33 %), zatímco jejich podíl na počtu podniků představoval v roce 2006 zhruba jednu pětinu (19 %).

T4.3/01 - Velikostní struktury potravinářských podniků s 20 a více zaměstnanci

Počet zaměstnanců	Průměrný počet podniků		Meziroční index
	2005	2006	
20 - 49	521	531	101,9
50 - 99	216	213	98,6
100 - 499	240	235	97,9
500 - 999	20	18	90,0
1 000 a více	8	7	87,5
Celkem	1 005	1 004	99,9

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních údajů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci

(kód publikace: 8001 - 06 a oborové údaje)

Zpracoval: J. Mezera (VÚZE)

Podíl sedmi největších podniků s 1 000 a více zaměstnanci na tržbách v b. c. činil v roce 2006 již jen 13 %. Rozsah objemu tržeb těchto podniků v b. c. i ve s. c. v roce 2006 opět klesl, ale v přepočtu na jednoho pracovníka vzrostl, což potvrzuje růst produktivity u těchto největších podniků.

Oborový pohled na počty podniků s 20 a více zaměstnanci v roce 2006 v meziročním porovnání poskytuje tab. T4.3/02.

T4.3/02 - Průměrný počet podnikatelských subjektů podle výrobních oborů

Ukazatel	2005	2006	Meziroční index
Výroba masa a masných výrobků	176	181	102,8
Zpracování ryb	9	8	88,9
Zpracování ovoce, zeleniny a brambor	37	41	110,8
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů	4	4	100,0
Úprava a zpracování mléka	65	60	92,3
Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků	46	47	102,2
Výroba hotových krmiv	68	72	105,9
Výroba ostatních potravinářských výrobků	495	485	98,0
Výroba nápojů	105	106	101,0
Průmysl potravinářský a tabákový celkem	1 005	1 004	99,9

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních údajů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci

(kód publikace: 8001 - 06 a oborové údaje)

Zpracoval: J. Mezera (VÚZE)

Příliv přímých zahraničních investic do výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku činil za rok 2006 podle předběžných údajů ČNB celkem 2 478,6 mil. Kč, což představuje podíl 1,8 % na celkovém objemu těchto investic vstupujících do národní ekonomiky ČR. V porovnání s rokem 2005 došlo v roce 2006 k poklesu přílivu přímých zahraničních investic do hodnoceného sektoru z hlediska objemu, ale nikoliv z hlediska podílu na celkových zahraničních investicích.

Přímé zahraniční investice celkem do výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku za celé sledované období od roku 1993 dosáhly předběžně částky 57 mld. Kč a podílely se na objemu investic do národní ekonomiky 3,5 %.

Odliv přímých investic z ČR do zahraničí ze sektoru výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku za rok 2006 činil předběžně 1 115,1 mil. Kč (tj. 3,7 % z celkového objemu), což představuje výrazný vzestup v porovnání s rokem 2005. Za celé sledované období tento odliv dosáhl 1 766,1 mil. Kč, což představuje 1,5% podíl v rámci národní ekonomiky.

4.4 Dodavatelská odvětví**Osivo a sadba**

V roce 2006 bylo podle zákona č. 219/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zaevidováno a zaregistrováno 591 semenářských firem s oprávněním pro výrobu a dovoz rozmnožovacího materiálu a jeho uvádění do oběhu.

Z údajů uvedených v příl. tab. 4.4/01 vyplývá, že v roce 2006 došlo proti roku 2005 ke snížení množitelských ploch luskovin a olejnin a k výraznému snížení plochy množení u brambor. Důvodem byl nižší zájem o certifikovaná osiva tuzemské produkce a nárůst dovozů ze zemí EU. Dlouhodobě se projevuje zvýšený zájem o osivo trav, jejichž produkce každoročně stoupá.

ÚKZÚZ - odbor osiv a sadby je členem Mezinárodní asociace pro zkoušení semen ISTA. V roce 2006 bylo vystaveno celkem 932 mezinárodních certifikátů, z toho 770 ISTA a 162 OECD.

Přípravky na ochranu rostlin

Podle údajů SRS bylo v roce 2006 spotřebováno na 1 ha z. p. 1,17 kg, l účinných látek přípravků na ochranu rostlin (dále přípravky na OR). Biologickými přípravky na ochranu rostlin (mikrobiálními a makrobiálními) bylo ošetřeno 19 490 ha kulturních plodin. Největší podíl biologické ochrany tvořila ochrana kukuřice, révy vinné a okrasných rostlin.

Celková roční spotřeba přípravků na OR vzrostla o 2,9 % na 9 924 tis. kg, l (přil. tab. 4.4/02) v celkové hodnotě 6 194 mil. Kč (4 405 tis. kg účinných látek). Náklady na ošetření 1 ha z. p. přípravky na OR v roce 2006 dosáhly částky 1 443,10 Kč.

V roce 2006 bylo v ČR registrováno (povoleno používat) celkem 526 přípravků na OR, držitelů platných rozhodnutí SRS o registraci přípravku na OR bylo 81 a 34 držitelů vlastnilo rozhodnutí SRS o povolení k dovozu souběžných přípravků na ochranu rostlin.

Průmyslová hnojiva

Největšími výrobci a distributory průmyslových (minerálních) hnojiv v ČR jsou firmy LOVOCHEMIE, a. s., Lovosice, dále AGRA GROUP, a. s., Střelské Hoštice, AGRO CS, a. s., Česká Skalice. Mezi největší firmy zabývajícími se obchodem a distribucí s komoditami chemického průmyslu pro zemědělsko-potravinářský sektor jsou AGROFERT Holding, a. s., a AKROPOL Chem, s. r. o.

K 31. 12. 2006 bylo zaregistrováno podnikatelskými subjekty u ÚKZÚZ celkem 2 909 hnojiv, pomocných půdních látek, pomocných rostlinných přípravků a substrátů. Z tohoto množství je zhruba 60 % z dovozu a zbytek, tj. zhruba 40 %, je tuzemské provenience.

Průmyslová krmiva

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2006 podle expertních odhadů byl 3,06 mil. t. V porovnání s rokem 2005 došlo k celkovému poklesu výroby o 2,9 %, a to zejména u výroby KS pro drůbež. Vývoj výroby KS v letech 2002 - 2006 je uveden v přil. tab. 4.4/03.

Z porovnání počtu registrovaných krmivářských podniků v letech 2005 - 2006 (tab. T4.4/01) vyplývá, že počty výrobců, dovozců, dodavatelů, distributorů a provozovatelů mobilních mícháren krmných směsí se téměř nemění.

V roce 2006 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005, o hygieně krmiv, které vstoupilo v platnost 1. 1. 2006, byla zahájena evidence krmivářských provozů, zabývajících se výrobou krmiv pro potřebu vlastních hospodářství, na které se tato povinnost dříve nevztahovala. Proces registrace není ukončen a bude pokračovat i v průběhu roku 2007.

T4.4/01 - Počet registrovaných subjektů vyrábějících nebo uvádějících do oběhu krmiva¹⁾ k 31. 12.

Provozovatelé krmivářských podniků	2005	2006
Výrobci	468	474
Dovozci	240	234
Dodavatelé	92	96
Distributoři	50	51
Provozovatelé mobilních výroben krmiv	31	34
Evidované výrobní provozy (výroba krmiv pro potřebu vlastních hospodářství²⁾)	406	14 282

1) Provozovatelé krmivářských podniků definováni podle zákona 91/1996 Sb. o krmivech, ve znění pozdějších předpisů a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005.

2) V této skupině jsou zařazeny všechny evidované provozy na úrovni prvovýroby, dopravní a další provozy, kterým vznikla povinnost registrace provozů na základě výše uvedeného nařízení. Do této skupiny jsou v rámci činnosti na úrovni prvovýroby zařazeny výrobní krmiv pro potřebu vlastních hospodářství, které nebyly v minulých letech evidovány.

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), J. Svoboda (ÚKZÚZ)

Na základě odhadu Evropského sdružení výrobců krmiv (FEFAC) poklesla celková výroba KS v EU 25 v roce 2006 proti roku 2005 o 1,6 % (přil. tab. 4.4/04).

Veterinární péče

Velmi vážným problémem v roce 2006 byl nepříznivý vývoj nálezové situace ve vztahu k vysoce patogenní aviární influenze (ptačí chřipce) ve světě a zejména zavlečení této nákazy do Evropy.

V roce 2006 na úseku péče o zdraví zvířat, zejména při předcházení vzniku a šíření nálezů, bylo vynaloženo z rozpočtových výdajů Organizační složky státu na úhradu povinných preventivních a diagnostických úkonů celkem 50,9 mil. Kč.

Z rozpočtových výdajů SVÚ bylo vynaloženo v roce 2006 na péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv, na ochranu zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty (monitoring BSE, monitoring cizorodých látek, ostatní laboratorní diagnostika pro státní veterinární dozor) celkem 303,0 mil. Kč.

Na prováděných kontrolách zdraví zvířat, vydávání zdravotnických potvrzení a dalších úkonech, schválených KVS, se v roce 2006 podílelo 2 227 soukromých veterinárních lékařů (mimo veterinární lékaře SVS).

V Komoře veterinárních lékařů ČR bylo k 31. 12. 2006 registrováno 2 638 soukromých veterinárních lékařů. Ne všichni z nich vykonávají praktickou veterinární činnost v chovech hospodářských zvířat a ne všichni z těch, kteří vykonávají praxi v chovech hospodářských zvířat, ji vykonávají na plný pracovní úvazek.

Zemědělská technika

Vzhledem k příznivé dotační politice EU a podporám v rámci OP Zemědělství v posledních letech vznikla příležitost pro zemědělské podnikatelské subjekty obnovit již často morálně i fyzicky amortizovaný strojní park. Výsledky statistických šetření ČSÚ dokladují, že dochází k postupnému růstu výkonu u traktorů. V roce 2005 v porovnání s rokem 2003²⁰ došlo k nárůstu podílu traktorů s výkonem od 60 kW

²⁰ Poslední dostupné údaje.

o 13,9 % na rozdíl u traktorů s výkonem do 59 kW, kde došlo k poklesu o 15,1 % (příl. tab. 4.4/05). Z uvedené tabulky v příloze vyplývá, že při obnově traktorů v zemědělských podnicích je v posledních letech kladen důraz na zlepšování technicko-ekonomických ukazatelů. Prodej traktorů a sklízecích mlátiček je uveden v příl. tab. 4.4/06.

Z tabulky T4.4/02 vyplývá, že v roce 2005 v porovnání s rokem 2003 nastal výrazný nárůst jak ve využívání služeb v zemědělství, tak i nárůst podnikatelských subjektů, které tyto služby poskytují. Z celkového počtu podnikatelských subjektů využívaly služby v roce 2005 podniky fyzických osob a to z 84,9 %, proti roku 2003 to byl výrazný nárůst.

T4.4/02 - Služby pro zemědělství ČR¹⁾

Druh služeb	Počet ZJ v roce 2003		Počet ZJ v roce 2005	
	využívající služby	poskytující služby	využívající služby	poskytující služby
Orba a kulturační práce	1 702	1 037	4 163	1 542
Hnojení přírodními nebo průmyslovými hnojivy	1 729	489	3 392	695
Ochrana rostlin	2 188	515	4 899	733
Sklizeň obilovin	3 744	1 354	9 607	2 131
Sklizeň okopanin	636	163	1 333	235
Ostatní služby v rostlinné výrobě	2 203	1 187	5 480	1 987
Služby v živočišné výrobě	2 169	216	4 310	307

1) Tabulka obsahuje počty zpravodajských jednotek (ZJ) podniků fyzických a právnických osob podle druhů zemědělských prací, na které si na smluvním základě služby najímají a které služby pro zemědělství naopak poskytují.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Pohonné hmoty a ostatní energie

V roce 2006 se spotřebovalo v zemědělství v podnicích s více než 20 pracovníky 16 990 TJ různých druhů energie. Na této spotřebě se podílela motorová nafta 54,2 %, elektrická energie 20,1 %, zemní plyn 15,9 % a lehké topné oleje 4,8 %.

Podle propočtů VÚZT a ČSÚ se v roce 2006 spotřebovalo v zemědělství 422,2 mil. litrů motorové nafty (tab. T4.4/03). Na celkové spotřebě motorové nafty se rostlinná výroba podílela 85,7 % a živočišná výroba 14,3 %.

Nová metodika pro výpočet celkové spotřeby motorové nafty nezahrnuje spotřebu služeb poskytovanou zemědělství jinými resorty, zejména v dopravě a spotřebu vzniklou při nezemědělské činnosti podniků.

T4.4/03 - Spotřeba motorové nafty v zemědělství (mil. l)

Odvětví	2005	2006 ¹⁾	Meziroční index
Rostlinná výroba	381,4	361,9	94,9
Živočišná výroba	77,0	60,3	78,3
Ostatní spotřeba a přímé služby v resortu	49,7	-	-
Celková spotřeba v zemědělství	508,1	422,2	83,1

1) Odhad.

Pramen: VÚZT

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), O. Syrový (VÚZT)

4.5 Agrární komoditní burzy

V roce 2006 probíhalo pravidelné burzovní obchodování na pěti komoditních burzách, a to na základě státních povolení vydaných MZe. Burzovní obchodování probíhá pod dohledem státu (zákon č. 229/1992 Sb.) vykonávaným ze zákona funkcí burzovního komisaře.

Za nejvýznamnější agrární burzy, které obchodují převážně s obilovinami, olejninami a v menší míře i s živočišnými produkty, lze v současné době považovat Plodinou burzu Brno (PBB), Obchodní burzu Hradec Králové (OBHK) a Komoditní burzu Praha (KBP). Jednotlivé burzy se prezentují na svých webových stránkách, kde lze najít podmínky a pravidla burzovních obchodů.

Roční obchodované objemy zemědělských komodit pro stručnou prezentaci jsou uvedeny u těchto burz:

PBB - celkově bylo nabídnuto v roce 2006 k obchodování v jednotlivých paritách (podle INCOTERMS 2000) objemově 421 tis. t, což představovalo ve finančním vyjádření 1 460,4 mil. Kč v členění cca 272 tis. t (981,1 mil. Kč) v nabídce prodeje a cca 148 tis. t (479,3 mil. Kč) poptávky k nákupu. Skutečně uzavřené obchody byly ve druhém pololetí objemově negativně ovlivněny krátkodobým převisem nabídky nad poptávkou a poklesem ceny z důvodu snížené kvality (porostlost - naklíčená zrna), která výsledně způsobila nízkou zobchodovatelnost proti minulým letům. PBB obchoduje ve 14denním intervalu kombinací internetového a klasického tzv. parketového burzovního obchodování za přítomnosti oprávněných osob včetně placených účastníků burzovní seance a za dohledu burzovního komisaře. Plodinová burza má celorepublikovou působnost a je členem středoevropských burz se sídlem ve Štrasburku a rovněž členem České asociace komoditních burz.

OBHK - objem obchodovaných olejnin dosáhl celkem 97 tis. t v hodnotě přes 521,6 mil. Kč. U obilovin byl objem nabídky a poptávky cca 51 tis. t v hodnotě 133,3 mil. Kč, u jatečných prasat dosahovala registrovaná nabídka s poptávkou přes 10 tis. ks v celkové hodnotě 43,2 mil. Kč. V roce 2006 bylo na OBHK dosaženo nízkého zobchodování, takže i zde se negativně projevil převis poptávky z roku 2005 a problém s kvalitou obilovin. Obchodní burza obchoduje pouze prostřednictvím internetové sítě každou středu s obilovinami, olejninami, luštěninami a hovězím a vepřovým masem. Burza ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze realizovala projekt BURIS - ESO, který umožňuje účastníkům obchodování a dohodcům uzavírat obchody prostřednictvím sítě internetu. Burza je zakládajícím členem České asociace komoditních burz.

KBP - rok 2006 představoval pro tuto burzu složité období transformace a specializace výhradně na dřevní hmotu. Obchodování se zemědělskými komoditami a jinými komoditami nebylo povoleno. Do KBP vstoupily další lesnicko - dřevařské firmy, které představují širší možnosti rozvoje. KBP nadále obchoduje pouze na elektronickém parketu. Během celého roku 2006 výrazně převyšovala poptávka po dřevní hmotě nabídku. Celková hodnota podaných kupních a prodejních pokynů dosáhla finančního objemu 1 546 mil. Kč, a to v 7 481 obchodních pokynech. Byly uzavřeny 3 burzovní obchody o celkové hodnotě 540,1 tis. Kč. Obchodující členové zaregistrovali na burze přímé obchody v celkové finanční výši 140 mil. Kč.

Lze konstatovat, že komoditní burzy agrárního zaměření plní v současné době v odpovídající míře celospolečenskou funkci regulovaného burzovního obchodu s výslednou tvorbou ceny.

4.6 Úvěry a zajišťovací služby

Úvěry v zemědělství, myslivosti a rybolovu

V roce 2006 pokračoval poměrně vysoký růst čerpání úvěrů podniků. Na růstu úvěrů se nejvíce podílely úvěry do odvětví pronájmu strojů a zařízení, zpracovatelského průmyslu a v menší míře úvěry do výstavby a stavebnictví. Tento pokračující růst souvisel s pozitivním vývojem ekonomické aktivity, s nízkou úrovní úrokových sazeb a s příznivým postojem měnových finančních institucí při poskytování úvěrů.

Příznivé podmínky pro čerpání úvěrů v roce 2006, včetně úrokových sazeb, měly vliv na alokaci úvěrů do zemědělství, myslivosti a rybolovu. V roce 2006 byl zaznamenán výrazný nárůst úvěrů proti minulému roku, konečné zůstatky úvěrů a pohledávek k 31. 12. 2006 se zvýšily v porovnání s rokem 2005 o 12,5 %. Z časového hlediska pak nejrychleji rostly úvěry dlouhodobé (tab. T4.6/01).

Z celkového objemu úvěrů a pohledávek do zemědělství, myslivosti a rybolovu k 31. 12. 2006 činily investiční úvěry 69,0 % s meziročním nárůstem o 19,4 %. Největší podíl z celkových investičních úvěrů z časového hlediska zaujímaly dlouhodobé investiční úvěry, a to 74,5 %.

T4.6/01 - Časová struktura úvěrů a pohledávek v zemědělství, myslivosti a rybolovu stav k 31. 12. (mil. Kč)

Ukazatel	2005	2006	Meziroční index
Úvěry a pohledávky za klienty celkem	22 607,6	25 444,0	112,5
v tom - krátkodobé (do 1 roku)	4 419,0	4 779,5	108,2
- střednědobé (1 - 5 let)	6 962,2	6 569,5	94,4
- dlouhodobé (nad 5 let)	11 226,4	14 095,0	125,6
z toho - investiční úvěry celkem	14 705,9	17 565,6	119,4

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Přímé zahraniční investice do zemědělství, lesnictví a rybolovu

Celkový objem přímých zahraničních investic do zemědělství, lesnictví a rybolovu (tab. T4.6/02) v roce 2006 byl -1 229,0 mil. Kč. Tento výsledek v záporných číslech nastal z důvodů snížení základního kapitálu, a nebo případným zrušením přímých investic.

Vývoj reinvestovaného zisku ukazuje, že v posledních třech letech mírně roste ziskovost přímých zahraničních investic v zemědělství, myslivosti a rybolovu v ČR, např. v roce 2003 činil reinvestovaný zisk 11,3 mil. Kč.

T4.6/02 - Přímé zahraniční investice do zemědělství, lesnictví a rybolovu¹⁾ (mil. Kč)

Ukazatel	2005	2006 ²⁾
Základní kapitál	2,0	-1 343,1
Reinvestovaný zisk	107,0	114,1
Ostatní kapitál	10,2	0,0
Celkem	119,2	-1 229,0

1) Statistika PZI ČNB vychází z definice přímé zahraniční investice, stanovené OECD v souladu s Eurostatem a MMF.

Základní kapitál zahrnuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti (základní kapitál v pobočkách, všechny podíly v dceřiných a přidružených společnostech). Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend.

2) Předběžné údaje.

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

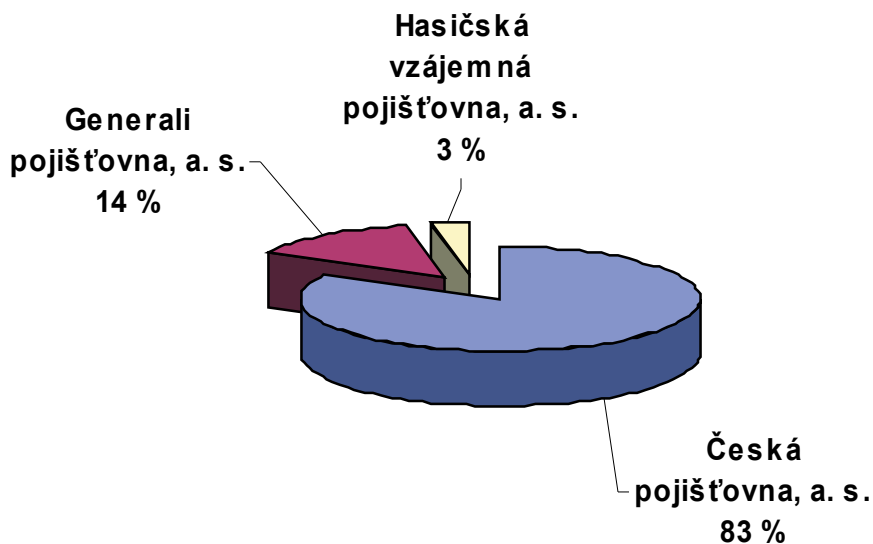
Největší podíl na celkovém objemu přímých zahraničních investic do zemědělství, lesnictví a rybolovu v ČR (podle dostupných údajů ČNB do roku 2005) mělo Nizozemsko, Německo a Francie.

Zemědělské pojištění

V roce 2006 došlo v zemědělském pojištění v ČR ke strukturální změně zvyšující úroveň konkurence v této oblasti. Pojištění zemědělským podnikatelům nabízely Česká pojišťovna, a. s., Generali pojišťovna, a. s., a Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s. Na trh nově vstoupila rakouská Agra pojišťovna²¹. Níže uvedený graf dokumentuje váhu jednotlivých pojišťoven na trhu zemědělského pojištění v roce 2006.

Graf T4.6/01 - Podíl pojišťoven na trhu zemědělského pojištění v roce 2006

Graf T4.6/01 - Podíl pojišťoven na trhu zemědělského pojištění v roce 2006

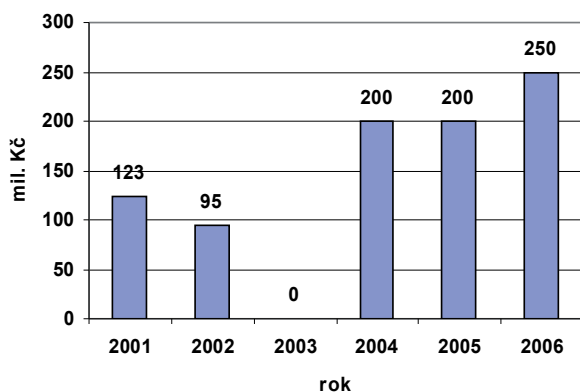
Pramen: Česká asociace pojišťoven
Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

Pojišťovny v ČR nabízely různé pojistné produkty a jejich kombinace pro komodity rostlinné výroby a pro hospodářská zvířata podle konkrétních pojistných podmínek jednotlivých institucí²². Mezi nepojistitelná rizika v ČR patří především sucha a komerční rizika vyplývající z vlivu ostatních výrobních i nevýrobních sektorů a z pohybu cen na agrárním trhu.

V roce 2006 byla zemědělským podnikům a podnikatelům poskytnuta podpora v rámci programů PGRLF ve výši 35 % z uhrazených nákladů na pojištění plodin, 50 % na speciální plodiny a 20 % z nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ hromadných škod. Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širšímu okruhu zemědělců a dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti riziku a nepředvídatelným škodám. Podpora nákladů na pojištění rostlinných komodit i zvířat se v roce 2006 významně zvýšila proti roku 2005 (viz graf T4.6/02).

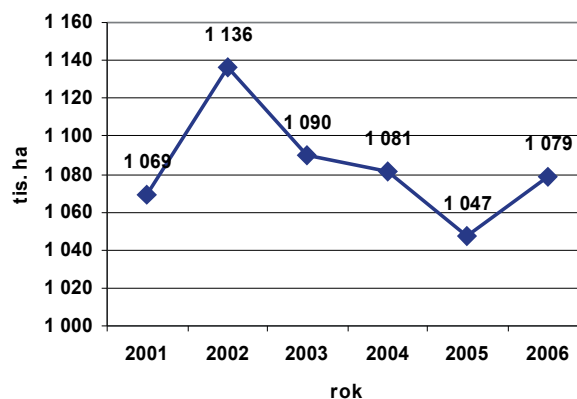
V souvislosti s tím se zvýšila výměra půdy kryté pojištěním (viz graf T4.6/03).

Graf T4.6/02 - Dotace pojistného

Pramen: PGRLF, a. s.
Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

Graf T4.6/03 - Půda krytá pojištěním

Pramen: Česká asociace pojišťoven
Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

²¹ Tato pojišťovna není členem České asociace pojišťoven a data o úrovni pojištění v roce 2006 nejsou zatím k dispozici.

²² Viz aktuálně webové stránky konkrétních pojišťoven.

Propojištěnost²³ plodin v ČR dosáhla zhruba 35 %. Propojištěnost zvířat se v průměru pohybuje na vyšší úrovni a podle odhadů pojištěven převyšuje 80 % stavů hospodářských zvířat. Stále ještě je však propojištěnost zejména plodin nižší než ve většině států EU.

V roce 2006 se z klimatických rizik významně projevil zejména mraz a vyzimování a v souvislosti s mimořádně velkým množstvím sněhu i záplavy, které postihly zejména rybářské podniky v jižních Čechách a pěstitele na Moravě a v Polábí. Tradičně největší škody na polních plodinách způsobilo krupobití, které bylo v roce 2006 zaznamenáno již koncem května. Velmi silně byli postiženi pěstitelé chmele a ovoce v severozápadních Čechách. Nákazovou situaci počátkem roku ovlivnilo šíření ptačí chřipky. V chovech drůbeže se však zřejmě i díky provedeným ochranným opatřením nákazová situace neprojevila. Výskyt BSE v roce 2006 byl evidován ve třech případech.

Zemědělské pojištění celkem se v roce 2006 opakovaně zvýšilo (nárůst pojistného o 3 %) především vlivem nárůstu pojištění plodin (o 5 %), ale i růstem pojištění hospodářských zvířat, které překonalo klesající tendenci (příl. tab. 4.6/01).

Problémem zůstává právní úprava systému zemědělského pojištění kompatibilního s pravidly EU a WTO, který by výrazně omezil nutnost jednorázových státních podpor v případě významné živelné pohromy. Přes veškerou iniciativu se tento dlouhodobě navrhovaný systém dosud nepodařilo realizovat.

PGRLF - činnost a podpory v oblasti úvěrování a zemědělského pojištění

Hlavním dlouhodobým předmětem činnosti PGRLF je poskytování záruk na úvěry podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby a subvencování části úroků z úvěrů a leasingového navýšení podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby.

PGRLF dále poskytuje služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy u fyzických a právnických osob.

V roce 2006 byly poskytovány podpory podle vyhlášených programů na základě pokynů podle stavu k 18. 1. 2006.

Kromě výše uvedených programů poskytoval PGRLF v roce 2006 finanční podporu z vlastních zdrojů na:

- programy spojené s ochranou a tvorbou životního prostředí. Tato podpora je realizována prostřednictvím programů Zemědělec a Investice – zemědělec – předmět: Ekologie a investice do půdy;
 - program Podpora pojištění v roce 2006.
- Činnost PGRLF k 31. 12. 2006 charakterizovaly další podrobné údaje:
- úhrady ze záruky dosáhly hodnoty 3 273 mil. Kč, tj. 10,45 % přiznaných garancí;
 - dospělé garance činily 4 222 mil. Kč (13,49 % přiznaných garancí);
 - skutečná úroková sazba placená v roce 2006 klienty PGRLF bankám činila, při dotaci úroku ve výši 3,34 p. b., 2,13 p. a.; průměrné úročení bankovních úvěrů klientů PGRLF dosáhlo hodnoty 6,45 %;
 - celková výše přiznaných dotací podle smluv uzavřených 1. 1. - 31. 12. 2006 činila 750 mil. Kč a vyplaceno bylo 705 mil. Kč.

Činnost PGRLF podrobně dokumentuje tab. T9.3/02.

4.7 Věda, výzkum, vzdělávání a poradenství

Věda a výzkum

Základním dokumentem pro řízení oblasti vědy a výzkumu v působnosti MZe je „Koncepte výzkumu a vývoje v působnosti MZe ČR na léta 2004 – 2008“ schválená ministrem zemědělství dne 19. února 2004. Tato rezortní koncepce vychází z „Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 – 2008“ a „Koncepte agrární politiky pro období po vstupu do EU (2004 – 2013)“. Na přípravě programů MZe na úseku vědy a výzkumu se významně podílí Česká akademie zemědělských věd (ČAZV), a to jako poradní orgán ministra zemědělství. Současně se ČAZV spolupodílí na vyhodnocování a zveřejňování výsledků výzkumu, zejména jejich publikováním v I I recenzovaných vědeckých časopisech.

V roce 2006 se vědeckou činností v oblasti zemědělství, potravinářství, vodního a lesního hospodářství a problematiky rozvoje venkova zabývalo dále celkem 9 příspěvkových organizací zřízených MZe. Na rezortním výzkumu a vývoji (dále jen VaV) se dále podílelo kromě příspěvkových organizací také 13 soukromých výzkumných ústavů v působnosti MZe, výzkumná pracoviště univerzit a vysokých škol, řada dalších výzkumných ústavů, organizací a institucí a soukromých podnikatelských subjektů. Výzkumná činnost u těchto výzkumných institucí spočívá především v řešení projektů VaV a výzkumných záměrů.

V příspěvkových organizacích zřízených MZe pracovalo v roce 2006 celkem 1 550 přepočtených pracovníků, což proti roku 2005 znamená nárůst o 37 osob. Tento nárůst byl způsoben přechodem 64 osob z rezortu ministerstva kultury do rezortu MZe, tj. do Národního zemědělského muzea Praha, které se od 1. 5. 2006 stalo příspěvkovou organizací MZe.

Rezortní VaV, jeho administrace a organizace, tzn. vyhlašování veřejných soutěží ve VaV, zabezpečení hodnocení návrhů výzkumných projektů a záměrů, evidence a hodnocení průběhu a výsledků řešených projektů a záměrů, archivace ukončených projektů a záměrů a jejich výsledků apod., byl v roce 2006 pod přímým řízením odboru I 3020 MZe „Výzkum, vzdělávání a zakladatelská činnost“, a to především prostřednictvím oddělení „Národní agentura pro zemědělský výzkum“ a oddělení výzkumu.

V průběhu roku 2006 byl v oblasti VaV kladen důraz na zvyšování odborné úrovně vědecko-výzkumných prací, efektivnosti a účelnosti vynaložených veřejných finančních prostředků v souvislosti s nastoleným trendem náročnějšího hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků. Hodnocení provádí Rada pro výzkum a vývoj (dále jen RVV) na základě bodu II.3. usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků.

V rámci rezortního Programu výzkumu MZe 2003 – 2007, přijatého v roce 2002, bylo v roce 2006 řešeno 88 projektů VaV, z nichž 13 bylo v tomto roce ukončeno. V rámci dalšího rezortního výzkumného programu, tj. „Výzkumného programu MZe 2005 – 2009“, který byl vyhlášen v roce 2004, bylo v roce 2006 řešeno 37 projektů VaV, z nichž 2 byly v tomto roce ukončeny. Dalších 111 projektů VaV, které byly řešeny v roce 2006, vzešlo z „Národního programu výzkumu 2004 – 2009“. Šest projektů VaV z uvedených 111 bylo v roce 2006 ukončeno.

Údaje o řešených projektech jsou průběžně předávány do „Centrální evidence projektů VaV“ (Informační systém RVV - CEP), která je veřejně dostupná na webové stránce RVV www.vyzkum.cz.

²³ Propojištěnost vyjadřuje podíl plochy pojištěných plodin na celkové výměře a podíl pojištěných hospodářských zvířat na jejich celkovém počtu v ČR.

V rámci nového rezortního „Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007 – 2012“ byla 1. listopadu 2006 vyhlášena veřejná soutěž ve VaV. MZe bylo doručeno 309 návrhů projektů VaV, z nichž 280 postoupilo do odborného hodnocení.

V oblasti mezinárodní spolupráce pokračovalo v roce 2006 řešení projektů v rámci mezinárodních programů výzkumu a vývoje, jmenovitě v 6. Rámcovém programu EU a dalších výzkumných programech.

V souladu s „Úmluvou o biologické rozmanitosti“ („Convention on Biological Diversity“) přijatou 5. 6. 1992 v Rio de Janeiro, podepsanou ČR dne 4. 3. 1994, včleněnou v plném znění do právního pořádku ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a v souladu s dalšími mezinárodními dohodami pokračoval v roce 2006 stálý program uchování genetických zdrojů pro zemědělství. Do systému ochrany genetických zdrojů byly zapojeny příspěvkové výzkumné ústavy MZe, MŽP, univerzity, privátní výzkumné ústavy, svazy chovatelů i soukromí chovatelé.

Schválený rozpočet celkových výdajů na výzkum a vývoj ve výši 767,1 mil. Kč byl v průběhu roku 2006 upraven na celkovou částku 768,0 mil. Kč. Prostředky na výzkum a vývoj byly čerpány v roce 2006 v celkové výši 767,2 mil. Kč, tj. na 99,91 %. Účelové prostředky čerpané v celkové výši 317,4 mil. Kč včetně transferů byly v roce 2006 vynaloženy na podporu řešení celkem 236 projektů VaV. Institucionální prostředky na podporu řešení 14 výzkumných záměrů byly čerpány formou institucionálního neinvestičního příspěvku příspěvkovým organizacím MZe ve výši 440,2 mil. Kč a investičního institucionálního příspěvku ve výši 9,6 mil. Kč.

Konzervativní ochranu a využití jednotlivých položek „Národního programu genetických zdrojů“ včetně údržby informačního systému a provozu genobank podpořilo MZe v roce 2006 formou dotací soukromým subjektům a rozpočtovým opatřením vyjmenovaným příspěvkovým organizacím celkovou částkou 65,0 mil. Kč.

Pro efektivnější realizaci výsledků výzkumu řešitelé projektů zpracovávají plán uplatnění výsledků s uvedením uživatele výsledků výzkumu, způsobů a termínů, jakými budou a v jakém časovém horizontu tyto výsledky využity. Tento plán uplatnění výsledků je nedílnou součástí smlouvy o uplatnění výsledků, která je v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. uzavírána mezi poskytovatelem a příjemci. Účelem těchto smluv je zajištění komplexnějšího a urychleného přenosu nových poznatků do provozní praxe. Přenos nových poznatků ke konečnému uživateli je podporován též prostřednictvím poradenské a vzdělávací sítě MZe.

Informace o výsledcích státem podporovaných výzkumných projektů jsou předávány do „Rejstříku informací o výsledcích“ (Informační systém RVV - RIV), který je veřejně dostupný na webové stránce RVV www.vyzkum.cz. Výsledky řešení jsou rovněž dostupné v knihovně ÚZPI a jsou též zveřejňovány v rámci běžných publikačních aktivit.

Vzdělávání

Vzdělávání organizované MZe probíhalo v roce 2006 podle schváleného vzdělávacího plánu. Většina plánovaných rozpočtových prostředků byla využita pro vzdělávání zaměstnanců ministerstva, resp. organizací státní správy resortu. K obvyklým vzdělávacím aktivitám zaměřeným na jazykové a environmentální vzdělávání, rozšiřování dovedností k využívání informačních technologií, znalosti o EU a na rozšiřování a prohlubování odborných znalostí se ve 2. pololetí přidala i příprava expertů vybraných pro předsednictví ČR v Radě EU.

Vzdělávání zemědělské veřejnosti bylo zaměřeno na osvětovou a informační činnost v resortu, např. na ochranu vod, ekologické zemědělství, integrované povolení (IPPC), geneticky modifikované rostliny a vzdělávací aktivity zaměřené na seznámení veřejnosti s novými právními předpisy ČR a EU. Část vzdělávacích aktivit byla zaměřena i na další odborné vzdělávání. Mezi ně patřily např. vzdělávací aktivity pilotního programu center odborného vzdělávání.

V průběhu roku 2006 prošlo vzdělávacími aktivitami organizovanými a financovanými MZe celkem 13 987 osob. Na vzdělávání zemědělské veřejnosti bylo vynaloženo z prostředků ministerstva celkem 5,7 mil. Kč.

V roce 2006 byly prakticky ukončeny rekvalifikační kurzy, které poskytovaly účastníkům kvalifikaci potřebnou pro výkon obecných zemědělských činností. Bylo tomu tak zčásti proto, že většina uchazečů o získání odborné způsobilosti absolvovala příslušný kurz v období let 2004 – 2005. Částečně pokles zájmu ovlivnil i nález Ústavního soudu č. 409/2006 Sb., který rozhodl, že pro zápis do evidence zemědělského podnikatele není třeba odbornou způsobilost prokazovat. Počet absolventů tohoto kurzu od roku 2000 do konce roku 2006 se blíží 2 000. Účastníci kurzu, většinou mladí začínající zemědělští podnikatelé, hodnotili kurz pozitivně.

Podobně jako v minulých letech podpořilo MZe v roce 2006 spolupráci výrobních podniků se středními a vyššími odbornými školami částkou 14,4 mil. Kč prostřednictvím dotačního titulu 9.E. „Školní závody“. Špičkové podniky na svých pracovištích pod vedením zkušených instruktorů dlouhodobě umožňují praktickou přípravu studentů včetně přístupu k novým technologiím. Často se stává, že absolventi škol nacházejí uplatnění právě v těchto podnicích.

V roce 2006 se ministerstvo významně podílelo na tvorbě „Národní soustavy kvalifikací“. Bylo prvním ústředním orgánem, který zřídil sektorové rady pro všechna čtyři výrobní zaměření resortu. Za účasti odborné veřejnosti (podnikatelů, zástupců nevládních organizací, vzdělávacích a výzkumných subjektů, státní správy a dalších osob) se pracovníci MZe a ÚZPI podíleli na přípravě kvalifikačních a hodnotících standardů pro zemědělská, potravinářská, lesnická a vodohospodářská povolání a tým zároveň zabezpečoval přípravu ministerstva na úlohu autorizujícího orgánu ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Tento zákon umožňuje fyzickým osobám získat osvědčení o znalostech a dovednostech, které získaly při výkonu zaměstnání, účasti v odborných kurzech nebo samostudiem.

Poradenství

Součástí hlavních úkolů MZe v roce 2006 v oblasti poradenství byla finální příprava „Zemědělského poradenského systému“ v souladu s požadavky nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a příprava systémových opatření pro „Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013“.

V souladu s ustanoveními nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 byla poradenská a informační podpora zaměřena na pomoc při zohledňování principů ochrany životního prostředí v zemědělské praxi, tj. na dodržování zákonných požadavků při hospodaření, respektování vhodných agroenvironmentálních podmínek a v souladu s potřebami podniků i na posílení jejich konkurenceschopnosti v rámci EU. Novým prvkem bylo zpracování podkladů pro agroenvironmentální audit zemědělských podniků.

Na základě priorit pro poradenství podporované z veřejných prostředků a projednaných Národní radou poradenství pro zemědělství a rozvoj venkova byly v „Zemědělském poradenském systému“ MZe realizovány programy veřejné podpory poradenských služeb, vzdělávání a akreditace poradců, metodické, odborné a informační podpory poradenství.

Poradenské služby poskytované zemědělským podnikatelům byly realizovány akreditovanými poradci vedenými v Registru poradců MZe. Ke konci roku 2006 bylo pro programy MZe akreditováno celkem 283 poradců. Veřejně podporované poradenské služby byly v rámci programu 9.F. „Podpora poradenství v zemědělství“ poskytnuty v roce 2006 celkem 1 304 žadatelům v celkové částce 30,2 mil. Kč.

Na program regionálního poskytování informací prostřednictvím „Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova“ (KIS), úspěšně zahájený v roce 2005, navázal v roce 2006 „Program informační podpory poradenství“ finančně podpořený z národních zdrojů

částkou 7,8 mil. Kč. V rámci programu byly zájemcům z cílových skupin v každém kraji poskytovány odborné a související informace převážně prostřednictvím webových stránek a e-mailů, ale i osobními konzultacemi ve střediscích, písemně v informačních zpravodajích a dopisech a rovněž i telefonicky. Celkem 13 KIS zveřejňovalo na webových stránkách 7 881 příspěvků. Dále bylo prostřednictvím KIS uspořádáno 85 seminářů. Záměr MZe zpřístupnit takto cíleně poskytované informace co nejširšímu počtu zemědělců se tak postupně naplňuje.

Odborná a metodická podpora pro „Zemědělský poradenský systém“ byla řešena na základě tematických úkolů a poradenských projektů zpracovaných VÚRV, VÚZE, VÚŽV, VÚZT, ÚZPI a ÚHÚL za přispění vybraných odborníků zemědělských univerzit, oborových a komoditních sdružení a zemědělské praxe.

Na základě zadání MZe směřovaly výstupy poradenských projektů k přípravě na dodržování zákonných požadavků na hospodaření a k přípravě agroenvironmentálních auditů a systémů jakosti v oblasti cross-compliance.

Navíc experti výše uvedených institucí zpracovali pro poradce, metodiky poradenství, a pro pracovníky zapojené ve státní a veřejné správě a v nevládních organizacích resortu podklady pro legislativu, studijní a metodické materiály, protokoly a metodiky minimálních standardů hospodaření. Současně působili jako lektori na kurzech, seminářích a prezentacích pořádaných jak pro účastníky poradenského systému, tak i pro odbornou veřejnost.

4.8 Využití půdního fondu

Rozloha ČR k 31. 12. 2006 byla 7 887 tis. ha. Z toho zemědělský půdní fond byl 4 254 tis. ha, tj. 53,94 % z celkové rozlohy. Proti roku 2005 došlo ke snížení rozlohy zemědělské půdy o cca 5,0 tis. ha, tj. o 0,12 %.

Podle evidence „uživatelky využívané zemědělské půdy“ (LPIS), která je evidovaná při MZe, byl k 24. 2. 2006 rozsah zemědělské půdy 3 511 tis. ha, tj. o 743 tis. ha méně než podle údajů ČÚZK.

Struktura ZPF podle údajů ČÚZK se meziročně změnila s výjimkou výměry vinic a chmelnic nevýznamně (tab. T4.8/01).

T4.8/01 - Změny jednotlivých druhů pozemků v roce 2006 (ha)

Druh pozemku	Výměra		Rozdíl	Meziroční index
	2005	2006		
Zemědělská půda celkem	4 259 481	4 254 403	-5 078	99,9
Orná půda	3 047 249	3 039 669	-7 580	99,8
Chmelnice	10 967	10 844	-123	98,9
Vinice	18 671	18 906	235	101,3
Ovocné sady	46 994	46 725	-269	99,4
Zahrady	161 811	162 033	222	100,1
Trvalé travní porosty	973 789	976 226	2 437	100,3

Pramen: Statistická ročenka půdního fondu ČÚZK, 2006

Zpracoval: J. Němec (VÚZE)

Výměra evidovaných vinic se v roce 2006 zvýšila o 235 ha (1,26 %) proti roku 2005. Výměra ovocných sadů (převážně intenzivních ovocných sadů) se snížila o 269 ha. Rozsah evidovaných chmelnic dlouhodobě stagnuje na cca 11 tis. ha, přičemž k produkci chmele je podle údajů ÚKZUZ a LPIS využíváno pouze 6 tis. ha. Vzhledem k tomu, že výměra trvalých travních porostů vzrostla pouze o 2 437 ha, prakticky beze změny zůstalo i procento zornění (71,4 %) v roce 2006. Daná situace byla ovlivněna i snížením výměry zemědělské půdy celkem ve prospěch lesních pozemků, jejichž výměra se zvýšila o necelých 2 tis. ha (na 2 649 tis. ha lesních pozemků v roce 2006). Rozsah neosetě orné půdy a úhor se proti roku 2005 snížil z 45 tis. ha na 44 tis. ha v roce 2006.

Struktura zemědělského půdního fondu v evidenci LPIS je v tab. T4.8/02.

T4.8/02 - Evidovaná zemědělská půdy podle LPIS

Druh pozemku	2005 ¹⁾		2006 ²⁾		Rozdíl (p. b.)
	výměra (ha)	podíl výměry (%)	výměra (ha)	podíl výměry (%)	
Zemědělská půda celkem	3 509 497	100,00	3 511 505	100,00	0,00
Orná půda	2 620 419	74,67	2 606 781	74,24	-0,43
Chmelnice	6 188	0,18	6 158	0,18	-0,00
Vinice	12 653	0,36	13 395	0,38	0,02
Ovocné sady	20 532	0,59	20 129	0,57	-0,01
Zahrady³⁾	-	-	-	-	-
Travní porosty	848 317	24,17	863 623	24,59	0,42
Jiná kultura	1 388	0,04	1 419	0,04	0,00

1) Stav k 7. 4. 2005.

2) Stav k 24. 2. 2006.

3) Zahrady nejsou jako samostatná kultura v LPIS evidovány.

Pramen: MZe

Zpracoval: L. Liška (MZe)

Rozdíl mezi evidencí zemědělské půdy podle LPIS a ČÚZK ve výši 743 tis. ha je dán odlišnou metodikou evidence. ČÚZK eviduje půdu (pozemky) podle vlastníků, kdežto LPIS eviduje půdu (užitkové bloky) podle uživatelů, kteří se přihlásili o podpory. Tuto evidenci zpracovává MZe, podle zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Evidovaná výměra zemědělské půdy v LPIS se může každoročně i v průběhu jednoho roku měnit v závislosti na evidenci uživatelů, kteří žádají o podpory.

Kategorizace ZPF se z hlediska vymezení méně příznivých oblastí (LFA)²⁴ v roce 2006 proti roku 2004 a 2005 zásadně nezměnila. Metodika vymezení těchto oblastí se provádí na základě nařízení vlády č. 241/2004 Sb. Struktura zemědělské půdy podle jednotlivých typů LFA v roce 2006 zůstala stejná jako v roce 2005 (tab. T4.8/03). K novým změnám by mělo dojít již v roce 2007 v souvislosti s novým programem EAFRD.

Na zemědělské půdě se nachází chráněné oblasti podle zákona č. 114/1992 Sb. o rozloze 361 tis. ha, tj. 8,5 % celkové rozlohy zemědělské půdy ČR. Z toho na orné půdě je 136 tis. ha a na trvalých travních porostech 220 tis. ha chráněných oblastí podle zákona č. 114/1992 Sb. (národní parky, CHKO, maloplošná chráněná území, ptačí oblasti, Evropsky významné lokality, Natura 2000).

T4.8/03 - Struktura zemědělské půdy podle jednotlivých typů LFA

Typ oblasti	2005 - 2006 ¹⁾	
	výměra z. p. (tis. ha)	% ze z. p.
Horské oblasti	622	14,58
Ostatní méně příznivé oblasti	1 219	28,58
Oblasti se specifickými omezeními	298	6,99
Méně příznivé oblasti celkem	2 139	50,15
Nezařazené oblasti celkem	2 126	49,85
Zemědělská půda celkem	4 265	100,00

1) Výměra z. p. v roce 2006 se snížila pouze o 0,12 % a podíl LFA zůstal stejný.

Pramen: Nařízení vlády č. 241/2004 Sb.

Zpracoval: M. Štolbová (VÚZE)

4.9 Trh s půdou

Trh s půdou v ČR v roce 2006 mírně stagnoval. Hlavním důvodem této stagnace byl nižší prodej zemědělských pozemků ve vlastnictví státu a z podpory programu „Půda“ na nákup půdy ze zdrojů PGRLF.

Výměra prodané zemědělské půdy ve vlastnictví státu prostřednictvím PF ČR podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb. v roce 2006 se proti roku 2005 snížila (index 81,00). Průměrná výměra prodáváného pozemku se v roce 2006 meziročně zvýšila o cca 9,5 % a průměrná kupní cena za 1 m² se proti roku 2005 zvýšila nepodstatně o 1,1 %, a to z 4,43 Kč/ m² na 4,48 Kč/ m² (tab. T4.9/01).

Celková výměra státní půdy převedená do soukromého vlastnictví od 25. 5. 1999 do 31. 12. 2006 představuje 342 tis. ha, tj. 57 % z celkové předpokládané nabídky státní půdy, tj. cca 600 tis. ha (upřesnění disponibilní výměry od blokací podle § 2 zákona č. 95/1999 Sb., v pozdějším znění).

T4.9/01 - Prodej pozemků ve vlastnictví státu a kupní cena¹⁾

Ukazatel	MJ	2005	2006	Meziroční index
Celková výměra	ha	75 285,70	60 976,57	80,99
Průměrná výměra pozemku	ha	0,96	1,04	108,33
Kupní cena	Kč/m ²	4,43	4,48	101,13

1) Prodej podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb.

Pramen: PF ČR

Zpracoval: J. Němec (VÚZE)

Z programu PGRLF „Půda“ se do 8. 3. 2007²⁵ prodalo 28 216 ha z. p., a to pro 650 zájemců, z toho bylo 594 schválených žádostí o dotace úroků. Na jednu žádost se v průměru nakoupilo 47 ha. Prodej zemědělské půdy v roce 2006 proti roku 2005 poklesl z 16 727 ha na 7 546 ha, tj. o 55 %. Průměrná cena nakupované půdy činila 3,28 Kč/ m².

Výměra prodané zemědělské půdy od ostatních vlastníků (převážně fyzických osob) v roce 2006 byla přibližně 45 tis. ha, tj. 40 % z veškeré prodávané zemědělské půdy v ČR.

Veškerá prodávaná zemědělská půda (státní, z programu Půda a ostatní vlastníci) v roce 2006 představovala přibližně 113 tis. ha, tj. 2,7 % z celkového zemědělského půdního fondu. Meziroční podíl prodeje zemědělské půdy v ČR je srovnatelný s podílem prodeje zemědělské půdy v zemích EU 15.

Tržní ceny zemědělské půdy pro zemědělské účely s výměrou nad 5 ha v roce 2006 poklesly z 3,71 Kč/m² na 3,36 Kč/m², tj. o 9,4 %. Vstup ČR do EU se ani v druhém roce neprojevil v nárůstu tržních cen zemědělské půdy. Dlouhodobý průměr tržních cen zemědělské půdy pro zemědělské užití od roku 2000 do roku 2006 je 3,82 Kč/ m².

Naopak tržní ceny zemědělské půdy pro nezemědělské účely s výměrou do 1 ha se v roce 2006 zvýšily, a to z 95,77 Kč/m² v roce 2005 na 129,08 Kč/m², tj. o 34,8 % (tab. T4.9/02).

²⁴ Nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění nařízení vlády č. 121/2005 Sb.

²⁵ K 16. 2. 2007 byl ukončen příjem žádostí o podporu poskytovanou PGRLF v rámci stávajícího programu Půda.

T4.9/02 - Vývoj tržních cen zemědělské půdy podle velikostních kategorií prodávaných pozemků (Kč/m²)

Výměra pozemků	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾	2000 - 2006 ¹⁾
Do 1 ha	92,14	108,78	97,14	116,68	104,24	95,77	129,08	105,42
1 - 5 ha	13,60	19,95	12,90	13,23	13,63	10,76	17,74	13,90
Nad 5 ha	4,20	5,57	3,40	3,57	3,75	3,71	3,36	3,82
Celkem	27,12	34,85	21,24	23,90	19,59	18,89	25,68	22,78

1) 1. polovina roku 2006.

Pramen: Výběrové šetření VÚZE

Zpracoval: J. Kučera (VÚZE)

Průměrné tržní ceny zemědělských kultur za období 2000 - 2006 jsou uvedeny v příl. tab. 4.9/01.

Průměrný nájem zemědělské půdy v roce 2006²⁶ v ČR u fyzických osob činil 1 142 Kč/ha a u právnických osob se zvýšil z 910 Kč/ha v roce 2005 na 1 092 Kč/ha. Nájemné u fyzických a právnických osob se proti minulosti mírně diferencuje podle výrobních oblastí (výrobní oblasti se dlouhodobě vyhodnocují) viz tab. T4.9/03 i podle členění na oblasti méně příznivé (LFA) a mimo LFA (vyhodnocují se od roku 2004) viz tab. T4.9/04.

T4.9/03 - Průměrný nájem na 1 ha pronajaté půdy podle výrobních oblastí (Kč/ha)

Výrobní oblast	Fyzické osoby			Právnické osoby		
	2005	2006 ¹⁾	meziroční index	2005	2006 ¹⁾	meziroční index
Kukuřičná	1 580	1 627	102,97	1 239	1 363	110,01
Řepařská	1 378	1 447	105,01	1 329	1 395	104,97
Bramborářská	705	790	112,06	672	705	104,91
Bramborářsko-ovesná	727	909	125,03	607	850	140,03
Horská	556	695	125,00	450	630	140,00
ČR	1 038	1 142	110,02	910	1 092	120,00

1) Předběžný odhad.

Pramen: Výběrové šetření FADN CZ

Zpracoval: J. Němec (VÚZE)

Relativní zvýšení nájemného v bramborářsko-ovesné a horské oblasti do značné míry ovlivnily podpory, které uživatelé zemědělské půdy získali v roce 2005 a 2006 v méně příznivých oblastech. Naopak plošné podpory v kukuřičné a řepařské výrobní oblasti nezařazené do LFA se projeví ve zvýšení nájmu jen minimálně.

T4.9/04 - Průměrné nájemné v oblastech LFA a mimo LFA v roce 2006¹⁾ (Kč/ha)

Oblast LFA	Fyzické osoby	Právnické osoby
Horská	695	630
Ostatní	850	778
Mimo LFA	1 537	1 379
ČR	1 142	1 092

1) Odborný odhad.

Pramen: Výběrové šetření FADN 2005

Zpracoval: J. Němec (VÚZE)

Samostatnou oblastí pronájmu zemědělské půdy je pronájem půdy ve vlastnictví státu, kterou spravuje PF ČR, v rozsahu 424 tis. ha. Z toho je pronájato 411 tis. ha. Fyzickým osobám je pronájato 122 tis. ha, právnickým osobám je pronájato 289 tis. ha. Nepronajatých pozemků je 13 tis. ha.

Průměrné nájemné ze zemědělské půdy je v ČR výrazně nižší než v okolních zemích EU. V roce 2006 průměrné nájemné v ČR v přepočtu činilo 39,38 EUR/ha u fyzických osob a u právnických osob 37,65 EUR/ha. Nájemné v Německu v roce 2005 bylo 225,00 EUR/ha, v Rakousku 266,57 EUR/ha, na Slovensku 13,67 EUR/ha a v Maďarsku 52,99 EUR/ha.

²⁶ Průměrné nájemné za rok 2006 je odborný odhad, bude upřesněno v roce 2007 po zpracování šetření FADN z roku 2006.

4.10 Privatizace a restituce

Situace ve vypořádání restitučních nároků

Vyřizování uplatněných restitučních nároků v zemědělství je, až na řešení sporných případů, téměř ukončeno. V rámci správních řízení bylo do 31. 12. 2006 rozhodnuto celkem o 1 809 813 ha zemědělské a lesní půdy. Z toho bylo skutečně vydáno 1 312 490 ha, nevydáno s nárokem na náhradu prostřednictvím PF ČR bylo 128 672 ha. Z důvodů nenaplnění zákonných podmínek pozemkové úřady rozhodly o nevydání 272 036 ha.

T4.10/01 - Vyřizování restitucí v rezortu zemědělství¹⁾

Ukazatel	2005		2006	
	počet případů	%	počet případů	%
Uplatněné nároky ²⁾	231 951	100,0	231 990	100,0
Ukončené nebo téměř ukončené restituční případy	229 627	99,0	230 264	99,3
Vydaná správní rozhodnutí ³⁾	441 603	100,0	444 869	100,0
z toho - rozhodnutí v právní moci	424 066	96,0	432 317	97,2

1) Restituční případy ve smyslu zákona č. 229/1991 Sb. v platném znění, vždy k 31. 12.

2) Rozdíl v počtu uplatněných restitučních případů je dán upřesněním evidence.

3) K jednomu restitučnímu případu je možno vydat více rozhodnutí. Počet správních rozhodnutí a podaných odvolání se může lišit u jednotlivých restitučních případů při jejich revokaci, po několika odvoláních apod. Odvolání: v průměru 2/3 k soudům, 1/3 k MZe.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad MZe

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Privatizace státních podniků hospodařících na zemědělské půdě

Privatizace státních statků a obdobných státních podniků hospodařících na zemědělské půdě (dále jen státních statků) je v zásadě ukončena. Z původního počtu 316 státních statků, které vstoupily do privatizace, byla vyhlášena likvidace a dosud neukončena u 8 státních statků, a dále u 12 státních statků byl vyhlášen konkurz.

T4.10/02 - Majetek schválených privatizačních projektů státních statků podle metod privatizace (k 31. 12. 2006)

Metoda privatizace	Majetek celkem (mil. Kč)	Podíl (%)
Veřejná dražba	1 905	6,28
Veřejná soutěž	3 375	11,13
Přímý prodej	14 734	48,59
Aktiová společnost	1 616	5,33
Bezúplatný převod	8 695	28,67
Celkem	30 325	100,00

Pramen: MZe - Odbor privatizace

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Úloha Pozemkového fondu ČR ve vypořádání restitučních nároků, v privatizaci a v pronájmu státní půdy a ostatního majetku

V rámci restitucí administruje PF ČR vypořádání oprávněných osob ze zákona o půdě. Jedná se o nároky na náhrady (např. znehodnocení vrácených budov, za odebraný živý a mrtvý inventář).

Dále se jedná o vypořádání nároků oprávněných osob na převod pozemků. Tyto nároky vypořádává PF ČR bezúplatným převodem jiných pozemků z vlastnictví státu a správy PF ČR do vlastnictví oprávněných osob (tzv. náhradní pozemky) a zápočtem nároků oprávněných osob na převod pozemků podle § 11 odst. 2 zákona o půdě na úhradu kupní ceny pozemků při prodeji půdy podle zákona č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

T4.10/03 - Vypořádání restitučních náhrad ze státního majetku a půdy ve správě PF ČR

Položka restitučních náhrad	Celkem od počátku činnosti PF ČR k 31. 12. 2006		V průběhu roku 2006
	mil. Kč	%	mil. Kč
Nároky na náhrady¹⁾			
- převzato	11 024,98	100,00	72,45
- vypořádáno	10 797,84	97,94	122,71
- zbývá vypořádat	227,14	2,06	.
Nároky na náhradní pozemky²⁾			
- převzato	7 513,00	100,00	100,40
- vypořádáno	6 191,42	82,41	118,79
- zbývá vypořádat	1 321,58	17,59	.

1) Podle § 18a, § 20 zákona č. 229/1991 Sb., o půdě.

2) Podle § 11, odst. 2, § 17, odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb. Od 14. 4. 2006 podle novely zákona o půdě § 11a.

Pramen: PF ČR

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Od účinnosti zákona č. 178/2006 Sb., tj. 5. 5. 2006, vypořádává PF ČR nároky na peněžité náhrady podle § 16 odst. 1 zákona o půdě. Uvedené náhrady se poskytují i za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek. Do 31. 12. 2006 bylo vyplaceno celkem 12,03 mil. Kč peněžitých náhrad.

Pozemkový fond také pronajímá státní půdu a ostatní státní majetek do doby jejich privatizace (příl. tab. 4.10/01).

Prodej státní půdy a ostatního státního majetku

PF ČR pokračoval v roce 2006 v prodeji státní půdy, kterou spravuje, na základě zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby, podle zákonem stanovených podmínek. Podrobněji viz kap. 4.9.

Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy naplňují preambuli zákona o půdě, podle které se mají upravovat vlastnické vztahy k půdě v souladu se zájmy hospodářského rozvoje venkova i v souladu s požadavky na tvorbu krajiny a životního prostředí. V rámci pozemkových úprav se mimo jiné vyjasňují vlastnické vztahy, tzn. upřesňuje se katastr nemovitostí a vzniká nová digitální katastrální mapa.

V současnosti byly jednoduché nebo komplexní pozemkové úpravy provedeny na zhruba 10,6 % výměry zemědělského půdního fondu, na dalších zhruba 7,5 % této půdy jsou pozemkové úpravy v řešení. Postup pozemkových úprav se zatím nedaří urychlit tak, jak by odpovídalo potřebě vyjadřované zejména vlastníky půdy včetně obcí, ale také uživateli půdy a zainteresovanými orgány státní správy. Jde o finančně velmi náročné operace, které prakticky plně hradí stát. V posledních letech lze částečně využívat na některé geodetické činnosti a zejména na realizaci společných zařízení v pozemkových úpravách (polní cesty, protierozní, vodohospodářská a ekologická opatření) i fondy EU.

Stav provádění pozemkových úprav je zřejmý z tab. T4.10/04.

T4.10/04 - Stav provádění pozemkových úprav ke konci roku 2006

Pozemkové úpravy	Ukončené				Rozpracované	
	počet		výměra (ha)		počet celkem	výměra (ha)
	nově v roce 2006	celkem	nově v roce 2006	celkem		
Komplexní pozemkové úpravy	91	663	40 947	267 817	630	273 001
Jednoduché pozemkové úpravy¹⁾	103	3 166	12 837	185 343	196	48 629

1) Proti roku 2004 došlo k výraznému snížení počtu a výměr rozpracovaných JPÚ v důsledku zásadního zpřesnění evidence JPÚ.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad

Zpracoval: K. Kaulich (MZe)

T4.10/05 - Finanční zdroje pozemkových úprav podle institucí v roce 2006 (mil. Kč)

Rok	MZe	PF ČR	SAPARD	OP Zemědělství	ŘSD ¹⁾	MŽP	Ostatní	Celkem
2005	396	162	22	418	65	2	0	1 065
2006	456	74	0	573	138	4	4	1 249

1) Ředitelství silnic a dálnic.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad

Zpracoval: K. Kaulich (MZe)

5 AGRÁRNÍ PRODUKCE A JEJÍ BILANCE

5.1 Rostlinná produkce celkem a podle rozhodujících komodit

5.1.1 Obiloviny

Po předchozích dvou marketingových letech, kdy v důsledku nadprůměrných produkcí obilovin ze sklizní 2004 a 2005 došlo v EU k převisu nabídky nad poptávkou, se pro marketingový rok 2006/07 situace na obilném trhu EU změnila. Ze sklizně roku 2006 předpokládá EU 15²⁷ meziroční pokles celkové produkce obilovin o 1,4 %. V zemích EU 10 se očekává 14,7% meziroční snížení produkce (7,6% snížení proti tříletému průměru). Pro EU 25 by podle těchto odhadů měl být meziroční pokles produkce o 4,6 % (proti tříletému průměru na úrovni 5,4 %). Vzhledem k nepříznivému počasí ve vegetačním období i v průběhu žní roku 2006 na většině území EU došlo v mnoha zemích ke zhoršení kvality produkce. Přesto ceny obilovin, které se v předchozích dvou letech nadprodukce držely na nízké úrovni, začaly stoupat již v průběhu sklizně roku 2006 a do konce roku 2006 pokračovaly v růstu. Evropská Komise průběžně reagovala na změnu situace na obilném trhu mj. omezením i rušením vývozních náhrad a vypisováním stálých nabídkových řízení na prodej obilovin ze zásob intervenčních agentur na trh Společenství (vč. prodeje pšenice obecné a žita za účelem zpracování na mouku ve Společenství). Růst poptávky po potravinářském i krmeném obilí v okolních zemích EU v průběhu první poloviny marketingového roku 2006/07 oživil ceny a byl podnětem zvýšeného zájmu o levnější obiloviny z ČR. Vyrůstající zájem o expedice na export avizovala v závěru roku 2006 také Plodinová burza Brno. Pro marketingový rok 2007/08 se v EU 25 očekává²⁸ meziročně vyšší produkce obilovin o 18,0 mil. t (7,4 %), z toho pšenice o 9,5 mil. t (8,1 %). Ve srovnání s marketingovým rokem 2006/07 se v EU 15 předpokládá nárůst produkce obilovin o 12,1 mil. t (6,3 %), přičemž k největšímu objemovému i procentnímu zvýšení by mělo dojít u pšenice, a to o 6,6 mil. t (6,8 %). Také země EU 10 by měly zaznamenat výrazný nárůst produkce obilovin o 5,9 mil. t (11,5 %), z toho pšenice o 2,8 mil. t (15,2 %). V nových členských zemích Bulharsku a Rumunsku, označovaných jako EU 2, se ze sklizně roku 2007 předpokládá téměř 12% meziroční zvýšení produkce obilovin.

V ČR vstupovaly obiloviny do marketingového roku 2005/06 s extrémně vysokými počátečními zásobami. Přes výraznou nadprodukcí obilovin z předchozí sklizně došlo pro sklizeň roku 2005 jen k mírnému meziročnímu snížení osevních ploch (o 13,8 tis. ha)²⁹. Na celkové osevní ploše byly obiloviny zastoupeny téměř 60 %. Přestože byl průměrný hektarový výnos obilovin ze sklizně roku 2005³⁰ meziročně nižší o 0,71 t/ha (4,75 t/ha), jeho úroveň byla základem další vysoké produkce. Sklizeň roku 2005 přesáhla průměrnou produkci posledních pěti let o 638,1 tis. t (9,1 %) a vedla, spolu se zásobami, k opakované tvorbě přebytků. Převaha nabídky nad poptávkou stabilizovala v počátku marketingového roku 2005/06 CZV obilovin na nízké úrovni předchozího marketingového roku. Po oživení obilného trhu EU vývozem především z intervenčních zásob do třetích zemí a intraobchodem začaly v první polovině roku 2006 CZV obilovin v ČR zvolna narůstat. Důvodem bylo mimo jiné i mírné snížení, vývoz obilovin zaznamenal v průběhu marketingového roku 2005/06 výrazné zvýšení (zhruba o 809 tis. t). V souvislosti s mimořádně úspěšným exportem došlo k meziročnímu snížení intervenčního nákupu obilovin o 364 tis. t. Průběžné snižování zásob (vč. intervenčních) vedlo k pomalému, avšak poměrně plynulému růstu CZV obilovin. V závěru marketingového roku 2005/06 dosahovaly konečné zásoby zhruba 19,0 % domácí spotřeby (28,6 % v marketingovém roce 2004/05). Ze sklizní let 2004 a 2005 bylo do intervenčního nákupu převzato 1 451,7 tis. t obilovin. Téměř celé množství bylo do konce roku 2006 vyvezeno a prodáno v rámci vyhlášených nabídkových řízení z intervenčních zásob.

T5.1/01 - Bilance výroby a spotřeby obilovin¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	1 562,1	1 459,7	1 609,4	1 611,5	1 532,0	95,06
Hektarový výnos	t/ha	4,33	3,95	5,46	4,75	4,17	87,79
Počáteční zásoba	tis. t	1 870,9	1 368,8	1 014,9	1 775,1	1 149,6	64,76
Výroba	tis. t	6 770,8	5 762,4	8 783,8	7 659,9	6 386,1	83,37
Dovoz	tis. t	100,7	52,1	63,5	61,1	458,0	749,59
Celková nabídka	tis. t	8 742,4	7 183,4	9 862,2	9 496,1	7 993,7	84,18
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	6 430,5	5 677,0	6 196,5	6 077,3	5 570,5	91,66
v tom - potraviny	tis. t	1 979,0	1 877,5	1 952,0	2 009,5	1 907,0	94,90
- osiva	tis. t	348,5	346,0	337,5	351,0	337,0	96,01
- krmiva	tis. t	4 102,0	3 452,5	3 892,0	3 685,0	3 213,0	87,19
- technické užití	tis. t	1,0	1,0	15,0	31,8	113,5	356,92
Vývoz	tis. t	943,1	491,5	1 152,7	1 961,9	1 571,0	80,08
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	724,3	0,0	907,9	543,8	4,0	0,74
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	-	170,0	236,5	4,0	1,69
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	-	737,9	307,3	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	7 373,6	6 168,5	8 087,1	8 346,5	7 141,5	85,56
Konečná zásoba	tis. t	1 368,8	1 014,9	1 775,1	1 149,6	852,2	74,13

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, SZIF

Zpracoval: J. Kreysová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

²⁷ COCERAL, March 2007.

²⁸ COCERAL, March 2007.

²⁹ ČSÚ, Soupis ploch osevů k 31. 5. 2005.

³⁰ ČSÚ, Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin za rok 2005.

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2006

Pro sklizeň roku 2006 došlo k meziročnímu snížení osevní plochy obilovin o 66,4 tis. ha a tím i ke snížení zastoupení obilovin na celkové osevní ploše³¹ na 59,1 %. Podzimní šetření MZe ploch ozimů vykázalo meziročně nižší plochy žita a triticales, naopak u osevu pšenice ozimé a ječmene ozimého byl zaznamenán meziroční nárůst. Nepříznivý průběh počasí od začátku vegetačního období ozimů (po nadprůměrných teplotách a suchu v období vzházení následovalo v prvních měsících roku 2006 hluboké promrzání, dlouho ležící vysoká sněhová pokrývka a v některých regionech i následné povodně) měl vliv na zvýšené množství zaorávek. Část zaoraných ozimů byla nahrazena výsevem jarních obilovin, který byl však v důsledku počasí v některých lokalitách opožděn. V souvislosti se zaorávkami ozimů došlo k částečné změně struktury obilovin. Ke snížení osevní plochy došlo u pšenice ozimé o 43,3 tis. ha (5,7 %), ječmene ozimého o 22,3 tis. ha (17,9 %), žita o 24,4 tis. ha (52,1 %) a triticales o 23,8 tis. ha (36,7 %). Navýšení ploch zaznamenaly jarní obiloviny, pšenice jarní o 4,3 tis. ha (7,5 %), ječmen jarní o 28,9 tis. ha (7,3 %), oves o 6,0 tis. ha (11,7 %), kukuřice na zrno o 4,9 tis. ha (6,2 %) a ostatní obiloviny o 3,2 tis. ha (39,0 %). Následný meziroční pokles produkce obilovin celkem ze sklizně roku 2006 o 16,6 % byl z podstatné části důsledkem extrémně nepříznivého vývoje počasí v průběhu celého vegetačního období, které bylo dovršeno suchým a horkým červencem s následujícím chladným a srážkově nadprůměrným srpnem. Kromě množství byla negativně ovlivněna také kvalita. S výjimkou kukuřice zaznamenaly všechny obilniny propad produkce i proti průměru let 2001 až 2005. Snížené množství a především kvalita produkce ze sklizně roku 2006 (v ČR i v okolních zemích EU) vedly k oživení cen obilovin ještě před závěrem sklizně. Sklizeň, prodávající v důsledku deštivého počasí, ovlivnila snížením výnosu a zvýšenými náklady na posklizňovou úpravu negativně ekonomiku pěstování obilovin.

Bilance pšenice v roce 2005/06 byla opět přebytková. Počáteční zásoby byly po extrémní produkci předchozího roku meziročně vyšší o 428,7 tis. t (77,5 %). Přes mírné snížení produkční plochy (o 5,0 %) a nižší hektarový výnos pšenice (o 13,5 %) byla produkce pšenice ze sklizně roku 2005 o 123,6 tis. t vyšší než průměr předchozích pěti let. Nabídka pro marketingový rok 2005/06 byla opět vysoká a v počátku marketingového roku stabilizovala CZV pšenice potravinářské i krmné na nízké úrovni předchozího období. Nízká cenová hladina umožnila, při současně vyšší zahraniční poptávce po obilovinách, zvýšení vývozu do třetích zemí i prodeje v rámci Společenství. Vývoz pšenice (vč. intraobchodu) dosáhl rekordní úrovně a realizoval se převážně v druhém pololetí marketingového roku. Převahu meziročně nižšího dovozu tvořila kvalitní potravinářská pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu. Snížení zásob (vč. intervenčních) pomohlo v závěru roku 2005 k oživení CZV a pozvolný růstový trend obou CZV pokračoval až do závěru marketingového roku 2005/06. V souvislosti s úspěšným vývozem a oživením cen se proti předchozímu roku snížila nabídka pšenice do intervence. Podíl konečných zásob na domácí spotřebě se snížil na 23,0 % (ze 30,2 % v roce 2004/05).

T5.1/02 - Bilance výroby a spotřeby pšenice a její ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	848,8	648,4	863,2	820,4	781,5	95,26
Hektarový výnos	t/ha	4,56	4,07	5,84	5,05	4,49	88,91
Počáteční zásoba	tis. t	1 374,3	900,7	552,9	981,6	713,3	72,67
Výroba	tis. t	3 866,5	2 637,9	5 042,5	4 145,0	3 506,3	84,59
Dovoz	tis. t	13,4	2,6	32,3	23,9	74,0	309,62
Celková nabídka	tis. t	5 254,2	3 541,2	5 627,7	5 150,5	4 293,6	83,36
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	3 598,0	2 792,5	3 245,0	3 104,4	3 028,5	97,56
v tom - potraviny	tis. t	1 170,0	1 050,0	1 150,0	1 200,0	1 150,0	95,83
- osiva	tis. t	177,0	189,0	185,0	190,0	175,0	92,11
- krmiva	tis. t	2 250,0	1 552,5	1 900,0	1 700,0	1 600,0	94,12
- technické užití	tis. t	1,0	1,0	10,0	14,4	103,5	718,75
Vývoz	tis. t	755,5	195,8	780,0	1 277,6	775,0	60,66
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	724,3	0,0	791,1	244,2	0,0	0,00
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	-	170,0	189,0	0,0	0,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	-	621,1	55,2	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	4 353,5	2 988,3	4 646,1	4 437,2	3 803,5	85,72
Konečná zásoba	tis. t	900,7	552,9	981,6	713,3	490,1	68,71
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁵⁾	Kč/t	2 716,00	2 948,00	2 189,00	2 601,00	3 149,00	121,07
CZV pšenice potravinářská⁶⁾	Kč/t	3 362,00	3 427,00	3 738,00	2 749,00	3 150,00	114,59
CZV pšenice krmná⁶⁾	Kč/t	2 751,00	2 829,00	3 249,00	2 336,00	2 548,00	109,08
Přímé platby⁷⁾	Kč/ha	.	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	107,52
CZV EU pšenice potravinářská⁸⁾	Kč/t	3 157,97	3 439,15	3 359,23	2 527,67	2 531,03	100,13
CZV EU pšenice krmná⁸⁾	Kč/t	2 813,91	2 943,45	2 973,19	2 261,10	2 202,72	97,42

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

5) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - pšenice ozimá, rok 2006 odhad.

6) Průměrné CZV za kalendářní roky.

7) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

8) Rakousko, kurz ČNB 2002 - 30,812 Kč/EUR, 2003 - 31,844 Kč/EUR, 2004 - 31,904 Kč/EUR, 2005 - 29,784 Kč/EUR, 2006 - 28,343 Kč/EUR.

Změna průměru CZV za rok 2005 proti předchozí Zelené zprávě vyplývá z upřesnění údajů AMA za druhé pololetí roku 2005.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko

Zpracoval: J. Krejsová (VÚZE), F. Küst (MZe)

³¹ ČSÚ, Soupis ploch osevů k 31. 5. 2006.

Meziroční snížení osevních ploch pšenice celkem pro sklizeň roku 2006 o 4,7 % bylo důsledkem snížení ploch pšenice ozimé o 43,3 tis. ha (5,7 %) po nutných zaorávkách. Zvýšený osev pšenice jarní o 4,3 tis. ha (7,5 %) tento propad nemohl nahradit. Zastoupení plochy pšenice v osevní ploše úhrnem činilo 30,2 % a ve struktuře obilovin si i nadále udržela nadpoloviční podíl 51,0 %. Vzhledem k zastoupení pšenice ozimé (92,1 % z celkové plochy pšenice) mělo její meziroční snížení plochy, výnosu (o 0,57 t/ha) a produkce (o 634,2 tis. t) zásadní podíl na celkově nižší produkci pšenice o 638,8 tis. t (15,4 %). Zastoupení pšenice v celkové produkci obilovin činilo 54,9 %. Podle hodnocení technologické jakosti³² vykazovaly vzorky pšenice sklizené do nástupu dešťů příznivé a poměrně vyrovnané parametry, zatímco analýza vzorků sklizených po nástupu dešťů prokázala pokles jakosti zrna zejména v parametru objemové hmotnosti a čísla poklesu³³. Hodnoty byly nevyrovnané v závislosti na místě odběru vzorku. Dovoz pšenice realizovaný v průběhu prvního pololetí marketingového roku 2006/07 potvrzuje předpoklad meziročního zvýšení dovozu pšenice. Největší objem dovozu za zmíněné období pocházel ze Slovenska (93,0 %). Na sníženou nabídku produkce roku 2006 reagovala cena pšenice potravinářské i pšenice krmné již v září, resp. v říjnu skokovým nárůstem. Po zveřejnění odhadu meziročně nižší a kvalitativně horší produkce nejen v ČR, ale ve většině obilnářsky důležitých zemích EU, cenový růst pokračoval. V prosinci 2006 činil nárůst CZV pšenice potravinářské a pšenice krmné proti srovnatelnému období předchozího roku 789 Kč/t (27,5 %), resp. 686 Kč/t (30,4 %). Přesto zůstala CZV pšenice v ČR na nižší úrovni než např. v Německu nebo Polsku, kam směřovala větší část vývozu (44,0 %, resp. 22,5 %) v průběhu prvního pololetí marketingového roku 2006/07. V zájmu ochrany obilního trhu EU před případným přílišným cenovým nárůstem, projevujícím se v marketingovém roce 2006/07 na světovém trhu, došlo v závěru roku 2006 k omezení tendrů na vývoz z intervenčních zásob do třetích zemí a k vypsání nabídkových řízení pro prodej těchto zásob na trh Společenství. V souvislosti s trvajícím zvýšenou poptávkou se předpokládá zpomalené pokračování cenového růstu. Vzhledem k vyrovnanosti bilance a meziročně vyšší cenové hladině se neočekává zvýšený zájem o prodej pšenice do intervence.

Do marketingového roku 2005/06 vstupoval ječmen s vysokou zásobou, a to jak v intervenci, tak na volném trhu. Podíl osevní plochy ječmene celkem pro sklizeň roku 2005 činil z osevní plochy úhrnem 19,6 %, na struktuře obilovin celkem se ječmen podílel 32,7 %. Převahu měl tradičně ječmen jarní, který zaujímal 76 % celkové plochy ječmene. Na meziročním zvýšení celkové plochy ječmene pro marketingový rok 2005/06 o 52,5 tis. ha (11,2 %) se podílel ječmen jarní nárůstem plochy na 396,7 tis. ha (o 43,3 tis. ha, 12,3 %) i ječmen ozimý nárůstem plochy na 124,8 tis. ha (o 9,2 tis. ha, 8 %). Vysoké zásoby a třetí nadprůměrná produkce po sobě byly, spolu s nízkou cenovou hladinou ječmene sladovnického i krmného, základem vysoké nabídky s výraznými vývozními dispozicemi a předpokladem prodeje do intervenčního nákupu. Zvýšení vývozu ječmene v marketingovém roce 2005/06 dosáhlo 38,2 %, k více než dvojnásobnému nárůstu došlo u intervenčního nákupu. Podíl konečných zásob na domácí spotřebě se v marketingovém roce 2005/06 snížil na 14,0 % (v roce 2004/05 byl 27,5 %). K mírnému meziročnímu zvýšení (o 5,1 tis. t) došlo v roce 2005 ve výrobě sladu z ječmene³⁴, která dosáhla 515,6 tis. t. Vývoz sladu v roce 2005 ve výši 215,0 tis. t byl mírně nižší než v roce 2004. Nejvíce sladu bylo vyvezeno do Polska, Ruska a Německa.

³² Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s. r. o.

³³ Objemová hmotnost je ukazatelem výtěžnosti při mlýnském zpracování. Určuje se jako hmotnost 1 litru zrna. Číslo poklesu souvisí s hodnocením potravinářské kvality zrna. Nízké číslo poklesu je znamením snížené pekařské kvality.

³⁴ Pramen: Český svaz pivovarů a sladoven (ČSPS).

T5.1/03 - Bilance výroby a spotřeby ječmene a jeho ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	488,1	550,0	469,0	521,5	528,1	101,27
Hektarový výnos	t/ha	3,67	3,76	4,97	4,21	3,59	85,27
Počáteční zásoba	tis. t	294,2	212,1	300,3	493,0	266,3	54,01
Výroba	tis. t	1 792,5	2 068,7	2 330,6	2 195,4	1 897,7	86,44
Dovoz	tis. t	12,1	9,9	5,6	4,6	270,0	5 869,57
Celková nabídka	tis. t	2 098,8	2 290,7	2 636,5	2 693,0	2 434,0	90,38
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	1 845,0	1 791,0	1 795,0	1 907,4	1 715,0	89,91
v tom - potraviny	tis. t	595,0	606,0	600,0	600,0	600,0	100,00
- osiva	tis. t	120,0	105,0	95,0	105,0	115,0	109,52
- krmiva	tis. t	1 130,0	1 080,0	1 100,0	1 200,0	1 000,0	83,33
- technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	0,00
Vývoz	tis. t	41,7	199,4	262,9	363,3	490,0	134,87
Intervenční nákup⁴⁾	tis. t	-	-	85,6	176,0	4,0	2,27
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	-	0,0	20,0	4,0	20,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	-	85,6	156,0	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	1 886,7	1 990,4	2 143,5	2 426,7	2 205,0	90,86
Konečná zásoba	tis. t	212,1	300,3	493,0	266,3	229,0	85,99
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁵⁾	Kč/t	2 800,00	2 323,00	2 083,00	2 503,00	3 241,00	129,48
CZV ječmene sladovnického⁶⁾		4 099,00	3 831,00	3 805,00	3 241,00	3 270,00	100,89
CZV ječmene potravinářského⁶⁾	Kč/t	3 892,00	3 489,00	3 556,00	2 743,00	2 879,00	104,96
CZV ječmene krmného⁶⁾	Kč/t	2 852,00	2 698,00	3 077,00	2 348,00	2 464,00	104,94
Přímé platby⁷⁾	Kč/ha	-	-	3 339,00	4 425,60	4 758,20	107,52
CZV EU ječmen sladovnický⁸⁾	Kč/t	3 572,91	3 682,55	3 431,28	2 867,21	2 578,27	89,92
CZV EU ječmen krmný⁸⁾	Kč/t	2 851,14	2 894,09	2 986,21	2 429,38	2 270,75	93,47

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

5) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - ječmen jarní, rok 2006 odhad.

6) Průměrné CZV za kalendářní roky.

7) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

8) Rakousko, kurz ČNB 2002 - 30,812 Kč/EUR, 2003 - 31,844 Kč/EUR, 2004 - 31,904 Kč/EUR, 2005 - 29,784 Kč/EUR, 2006 - 28,343 Kč/EUR.

Změna průměru CZV za rok 2005 proti předchozí Zelené zprávě vyplývala z upřesnění údajů AMA za druhé pololetí roku 2005.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko

Zpracoval: J. Kreysová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Pro marketingový rok 2006/07 si ječmen svým více než 20% zastoupením ve struktuře osevních ploch zachoval své významné postavení druhé obiloviny hned za pšenicí. Meziročním navýšením osevních ploch jarního ječmene o 7,3 % (proti průměru let 2001 až 2005 o 12,9 %) došlo nejen k nahrazení ploch zaorávek ozimu, ale i k meziročnímu navýšení celkové plochy ječmene. Přes zvýšení plochy ječmene byla v důsledku sníženého hektarového výnosu (o 0,62 t/ha) produkce ječmene celkem meziročně nižší o 297,7 tis. t (13,6 %). Podíl produkce ječmene jarního na celkové produkci ječmene byl 79,7 %. Celková nabídka ječmene je meziročně mírně nižší. V domácí spotřebě se očekává mírné snížení pro krmivářské užití. V průběhu roku 2006 bylo vyrobeno 521 tis. t sladu z ječmene³⁵ a kapacita všech 36 sladoven byla využita téměř stoprocentně. Kvalita ječmene ze sklizně roku 2006 byla negativně ovlivněna vývojem počasí a potřeby zpracovatelského průmyslu ke splnění závazků pro rok 2007 nemohou být uspokojeny tuzemskou produkcí. Zvýšenou potřebu dokladuje úroveň dovozu ječmene (125,4 tis. t) za první pololetí marketingového roku 2006/07 při současném snížení objemu vývozu. Přesto vývoz ječmene nadále převažuje nad dovozem. Dovoz ve zmíněném období pochází hlavně ze Slovenska (64,6 %), vývoz směřoval zejména do Saudské Arábie (44,3 %) a Německa (38,6 %). Na odhady podprůměrné produkce pro marketingový rok 2006/07 reagovala meziměsíčním oživením v srpnu 2006 CZV ječmene sladovnického (o 2,9 %), v září CZV ječmene krmného (o 2,7 %). V důsledku zvýšené domácí i zahraniční poptávky po obilovinách růstový trend CZV pokračuje.

Kvalitní žito pro potravinářské účely bylo v posledních letech zčásti dováženo. Po nadprůměrné sklizni roku 2004 se pro období marketingových let 2004/05 a 2005/06 potřeba dovozu potravinářsky kvalitního žita proti předchozím letům výrazně snížila a oživil se vývoz žita. Nízká CZV nestimulovala prvovýrobce ani k zachování pěstebních ploch. Pro marketingový rok 2005/06 zaznamenala plocha žita více než 20% meziroční snížení a při meziročně nižším výnosu se produkce snížila o 37,2 %.

³⁵ Pramen: Český svaz pivovarů a sladoven (ČSPS).

T5.1/04 - Balance výroby a spotřeby žita a jeho ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	35,3	41,9	59,2	46,9	22,5	47,97
Hektarový výnos	t/ha	3,37	3,80	5,29	4,19	3,33	79,47
Počáteční zásoba	tis. t	59,7	35,2	13,7	95,4	13,9	14,57
Výroba	tis. t	119,2	159,3	313,3	196,8	74,8	38,01
Dovoz	tis. t	66,1	31,0	12,9	11,8	71,0	601,69
Celková nabídka	tis. t	245,0	225,5	339,9	304,0	159,7	52,53
Domácí spotřeba ³⁾	tis. t	208,0	205,0	217,0	204,0	132,0	64,71
v tom - potraviny	tis. t	170,0	175,0	155,0	163,0	110,0	67,48
- osiva	tis. t	13,0	14,0	17,0	15,0	7,0	46,67
- krmiva	tis. t	25,0	16,0	45,0	20,0	15,0	75,00
- technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,00
Vývoz	tis. t	1,8	6,8	27,5	86,1	24,0	27,87
Celková poptávka	tis. t	209,8	211,8	244,5	290,1	156,0	53,77
Konečná zásoba	tis. t	35,2	13,7	95,4	13,9	3,7	26,62
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku ⁴⁾	Kč/t	2 848,00	2 517,00	1 972,00	2 302,00	3 062,00	133,01
CZV žita ⁵⁾	Kč/t	3 623,00	3 519,00	3 388,00	2 342,00	2 927,00	124,98
Přímé platby ⁶⁾	Kč/ha	.	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	107,52
CZV EU žita ⁷⁾	Kč/t	2 877,58	3 254,19	3 063,32	2 310,49	2 546,38	110,21

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2006 odhad.

5) Průměrné CZV za kalendářní roky.

6) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

7) Rakousko, kurz ČNB 2002 - 30,812 Kč/EUR, 2003 - 31,844 Kč/EUR, 2004 - 31,904 Kč/EUR, 2005 - 29,784 Kč/EUR, 2006 - 28,343 Kč/EUR.

Změna průměru CZV za rok 2005 proti předchozí Zelené zprávě vyplývá z upřesnění údajů AMA za druhé pololetí roku 2005.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko

Zpracoval: J. Krejsová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Vysoké počáteční zásoby udržely celkovou nabídku téměř na úrovni předchozího roku a umožnily nebývale vysoký vývoz, převážně v rámci intraobchodu EU. Od počátku marketingového roku 2005/06 měla cena žita mírně stoupající trend. Konečné zásoby se meziročně snížily o 85,4 % a dosáhly 7% úrovně domácí spotřeby.

Snížený zájem o pěstování žita, které je vzhledem k výnosové i kvalitativní nestabilitě rizikové, pokračuje. Svědčí o tom meziroční propad osevních ploch žita pro sklizeň roku 2006 o 52,1 % na rekordně nízkých 22,5 tis. ha. Žito bylo sklizeno o 121,9 tis. t méně (o 62,0 %) než v roce minulém. Významný meziroční propad produkce podprůměrné kvality nepokrývá pro marketingový rok 2006/07 potřeby domácích zpracovatelů. Pro zajištění požadavků potravinářských výrobců je nutné výrazné zvýšení dovozu kvalitního potravinářského žita. V prvním pololetí marketingového roku 2006 bylo žito dováženo převážně v rámci intraobchodu EU z Německa (84,5 %). Nízká produkce žita ze sklizně roku 2006, jeho špatná kvalita a v návaznosti nutný vysoký objem dovozu byly základem dalšího růstu CZV žita. CZV žita zaznamenala skokový meziměsíční nárůst již v září 2006. Cenový růst se projevil u cen žita na Plodinové burze Brno, kde výrazně vyšší cena, v porovnání s měsíčním průměrem CZV sledované ČSÚ, naznačuje obchodování s kvalitní potravinářskou surovinou. Souběžně s úbytkem zásob vykazuje CZV žita i nadále růstový trend.

Balance kukuřice na zrno v marketingovém roce 2005/06 byla opět přebytková. Další meziroční zvýšení ploch, široká nabídka hybridního osiva a téměř 17% meziroční nárůst hektarového výnosu (o 1,04 t/ha) ze sklizně roku 2005 daly základ zatím nejvyšší produkce kukuřice na zrno v ČR. Vysoké počáteční zásoby a nadprůměrná produkce vedly, i při nízkém dovozu, k celkové nabídce s vysokými vývozními dispozicemi a předpokladem meziročně vyšší nabídky do intervenčního nákupu. Převážná část dovozu pocházela ze Slovenska (63,7 %) a Francie (22,5 %). Většina vývozu směřovala do Německa (87,9 %). Podle očekávání se zvýšil intervenční nákup. Přes poměrně vysoké užití zůstaly konečné zásoby na 19,0 % úrovně domácí spotřeby. Snižování cenové hladiny, nastavené vysokou nabídkou předchozího marketingového roku, v pomalejším tempu pokračovalo do konce roku 2005. V důsledku zvýšené nabídky krmných obilovin v prvním pololetí roku 2006 měsíční průměry CZV v ČR s nevýraznými výkyvy v podstatě stagnovaly s mírnými náznaky růstu v souvislosti s postupným odčerpáváním zásob.

Produkční plocha kukuřice na zrno pro marketingový rok 2006/07, i při meziročním snížení o 8,2 tis. ha, převýšila pětiletý průměr o 8,6 tis. ha. Přesto, že hektarový výnos ze sklizně roku 2006 byl meziročně nižší o 0,42 t/ha, byl třetí nejvyšší od roku 2000. Produkce, třetí nejvyšší, opět potvrdila soběstačnost ČR ve výrobě této komodity a to i s vývozními dispozicemi. Vzhledem k nízké tuzemské CZV kukuřice a úrovni intervenční ceny, které nestimulovaly domácí producenty k nabídce kukuřice na českém trhu, došlo k využití možnosti lepšího zpeněžení kukuřice vývozem při současném omezení užití kukuřice v krmných směsích. Bilanční předpoklad zvýšeného vývozu byl potvrzen vysokým objemem vývozu (vč. intraobchodu) za první pololetí marketingového roku. Většina kukuřice směřovala ve zmíněném období do Německa (78,2 %) a Polska (17,1 %), zatímco dovoz pocházel převážně ze Slovenska (83,6 %) a Maďarska (12,4 %).

T5.1/05 - Balance výroby a spotřeby kukuřice a její ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	70,6	85,4	89,9	98,0	89,8	91,63
Hektarový výnos	t/ha	8,73	5,58	6,13	7,17	6,75	94,14
Počáteční zásoba	tis. t	95,1	166,4	97,4	115,7	90,7	78,39
Výroba	tis. t	616,2	476,4	551,6	702,9	606,4	86,27
Dovoz	tis. t	6,4	6,9	11,7	19,2	40,0	208,33
Celková nabídka	tis. t	717,7	649,7	660,7	837,8	737,1	87,98
Domácí spotřeba ³⁾	tis. t	426,0	487,0	477,0	478,0	378,0	79,08
v tom - potraviny	tis. t	13,0	14,0	14,0	14,0	14,0	100,00
- osiva	tis. t	13,0	13,0	13,0	13,0	14,0	107,69
- krmiva	tis. t	400,0	460,0	450,0	450,0	350,0	77,78
- technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,00
Vývoz	tis. t	125,3	65,3	36,8	173,0	250,0	144,51
Intervenční nákup ⁴⁾	tis. t	-	-	31,2	123,6	0,0	0,00
Prodej intervenčních zásob	tis. t	-	-	0,0	27,5	0,0	0,00
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	-	-	31,2	96,1	0,0	0,00
Celková poptávka	tis. t	551,3	552,3	545,0	747,1	628,0	84,06
Konečná zásoba	tis. t	166,4	97,4	115,7	90,7	109,1	120,29
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku ⁵⁾	Kč/t	2 424,00	2 645,00	3 244,00	2 326,00	2 882,00	123,90
CZV kukuřice ⁶⁾	Kč/t	3 158,00	2 952,00	3 680,00	2 746,00	2 940,00	107,06
Přímé platby ⁷⁾	Kč/ha	.	.	3 339,00	4 425,60	4 758,20	107,52
CZV EU kukuřice ⁸⁾	Kč/t	3 237,83	3 595,45	3 998,37	2 792,50	2 813,04	100,74

1) Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály VÚZE a MZe.

4) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

5) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2006 odhad.

6) Průměrné CZV za kalendářní roky.

7) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

8) Rakousko, kurz ČNB 2002 - 30,812 Kč/EUR, 2003 - 31,844 Kč/EUR, 2004 - 31,904 Kč/EUR, 2005 - 29,784 Kč/EUR, 2006 - 28,343 Kč/EUR.

Změna průměru CZV za rok 2005 proti předchozí Zelené zprávě vyplývala z upřesnění údajů AMA za druhé pololetí roku 2005.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF; AMA Rakousko

Zpracoval: J. Kreysová (VÚZE), F. Kůst (MZe)

Na cenovou stagnaci druhého pololetí předchozího marketingového roku navázala, v důsledku snížení zásob a mírného meziročního poklesu produkce, hruba od září 2006 CZV kukuřice postupným růstem, který, podpořen úspěšným vývozem, trval do konce roku 2006.

5.1.2 Cukrová řepa - cukr

Trh s cukrem se v letech 2004/05 – 2005/06 řídil pravidly režimu Společné organizace trhů (SOT) v odvětví cukru v EU podle nařízení Rady (ES) č. 1260/2001. Dne 20. 2. 2006 bylo schváleno Radou ministrů ES definitivní znění reformy SOT v odvětví cukru v EU na období let 2006/07 - 2014/15. Hlavním cílem reformy je snížení celkové produkce cukru v EU v rámci čtyřletého restrukturalizačního režimu cukrovárnického průmyslu a postupné dosažení rovnovážného stavu na trhu s cukrem. V rámci reformy dojde k postupnému snižování institucionálních cen cukrové řepy a cukru. Pěstitelům cukrové řepy jsou prostřednictvím oddělené platby za cukr poskytovány kompenzační platby za účelem zmírnění rozdílu mezi původní a sníženou minimální cenou řepy po reformě SOT s cukrem.

Setí cukrové řepy v ČR v roce 2006 probíhalo od 10. 4. do prvních dnů května, tj. bylo proti předešlým rokům o 10 až 20 dnů opožděné. Porosty vzešly velmi dobře. Počet rostlin na 1 ha byl ideální (přibližně 95 tisíc). Ošetření porostů v květnu bylo provedeno v dobré kvalitě. Vlivem teplého počasí a zanedbatelných srážek v červenci došlo k částečnému poškození listové plochy. Dešťové srážky a chladné počasí v srpnu přispěly naopak k regeneraci porostů. Vývoj počasí v červenci a srpnu přispěl k minimálnímu výskytu chorob - *cerkosporiózy* a *rizománii*. Teplé a slunečné počasí v září a říjnu umožnilo dosažení vysoké cukernatosti řepy a ideálních podmínek pro sklizeň s minimálními ztrátami.

Hektarový výnos cukrové řepy v ČR v roce 2006/07 dosáhl průměrné hodnoty 50,39 t³⁶. Ve srovnání s rokem 2005/06 se především v důsledku opožděného setí a nedostatku dešťových srážek v červenci snížil o 7,2 %.

³⁶ Údaj vypočtený z údajů SZIF (jako podíl zpracované cukrovky a plochy cukrové řepy).

V hospodářském roce 2006/07 vstoupilo do kampaně 10 cukrovarů, které patří šesti cukrovarnickým společnostem. Ve srovnání s rokem 2005/06 se snížil celkový jmenovitý výkon³⁷ cukrovarů o 4,0 %³⁸, avšak průměrný denní jmenovitý výkon³⁹ jednoho cukrovaru se zvýšil o 5,6 %⁴⁰. Vzhledem ke snížení počtu kampaňových dnů v roce 2006/07 ve srovnání s rokem 2005/06 se výroba cukru z kapacity 1 000 t/d.ř.⁴¹ (měřená produkci cukru v t za den) zvýšila v meziročním srovnání o 6,1 %⁴².

Podle nařízení Komise (ES) č. 1609/2005 se pro ČR dočasně snížilo⁴³ zaručené množství výroby cukru v rámci produkčních kvót o 18 771,2 t na celkovou úroveň 436 090,8 t⁴⁴ (snížení o 4,1 %). Na základě definitivních výsledků SZIF dosáhla výroba bílého cukru z řepy v ČR v roce 2005/06 množství 558,9 tis. t⁴⁵, byla tedy přibližně na úrovni roku 2004/05.

Pro rok 2006/07 bude podle článku 19 nařízení Rady č. 318/2006 v ČR staženo z trhu EU celkem 43 530,3 t cukru. Tímto opatřením se dočasně snížila kvóta cukru na 411 331,7 t. Do 28. 2. 2007 zaplatily cukrovary za 14 437,3 t dodatečné kvóty cukru z celkové dodatečné kvóty cukru přiznané ČR (v celkové výši 20 070 t). Celková kvóta cukru ČR pro hospodářský rok 2006/07 je tedy ve výši 425 769,1 t.

Základní a variabilní dávky⁴⁶, které platily cukrovarnické podniky do rozpočtu EU, činily v roce 2005/06 celkem 94 841,5 tis. Kč⁴⁷ (záloha včetně doplatku). Doplnková dávka⁴⁸ se za rok 2005/06 neplatila; producentům cukru bude naopak do 15. 4. 2007 vrácen přeplatek v celkové výši 14 744,6 tis. Kč. Dávky z cukru⁴⁹ tedy činily celkem 80 096,9 tis. Kč.

Vzhledem k přebytkům na domácím trhu s cukrem SZIF v roce 2006 intervenčně nakoupil 60,1 tis. t cukru v celkové hodnotě 1 151,6 tis. Kč.

V hospodářském roce 2005/06 byla z rozpočtu EU vyplacena pro cukr a isoglukózu použité v chemickém průmyslu a pro farmaceutické účely výrobní náhrada v celkové výši 37 420,0 tis. Kč⁵⁰.

Podle statistiky zahraničního obchodu ČSÚ bylo v hospodářském roce 2005/06 (od 1. 7. 2005 do 30. 6. 2006) do ČR dovezeno 44,7 tis. t cukru⁵¹ (93,5 % skutečnosti roku 2004/05) v celkové hodnotě 789,5 mil. Kč. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 359,8 tis. t cukru⁵² (165,6 % skutečnosti roku 2004/05) v celkové hodnotě 4 989,4 mil. Kč.

Množstevní saldo zahraničního obchodu s cukrem bylo v roce 2005/06 pozitivní a dosáhlo rekordní výše 315,1 tis. t (169,0 tis. t v roce 2004/05). Ve finančním vyjádření vykazuje bilance zahraničního obchodu s cukrem rovněž vysoké aktivní saldo v celkové výši 4 199,9 mil. Kč (2 803,2 mil. Kč v roce 2004/05).

Množstevní saldo zahraničního obchodu s cukrem ve výrobcích bylo pasivní jak v roce 2005/06 (-80,5 tis. t), tak v roce 2004/05 (-76,0 tis. t).

V roce 2006/07 byla v ČR platná minimální cena cukrové řepy pro výrobu cukru v rámci kvóty, kterou stanovila EK ve výši 32,90 EUR/t⁵³. V roce 2006/07 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy v ČR podle údajů ČSÚ v průměru 1 060 Kč/t, tj. 78,7 % skutečnosti roku 2005/06⁵⁴. Průměrná CPV krystalového cukru se v ČR v hospodářském roce 2005/06 snížila ve srovnání s rokem 2004/05 o 11,8 %, tj. na 18,50 Kč/kg.

V roce 2006/07 se odhaduje v důsledku zvýšení přímých materiálových nákladů (zejména osiv a hnojiv) a pracovních nákladů zvýšení nákladů vynaložených na 1 ha cukrové řepy (meziročně o 3,1 %) na 47 187 Kč.

³⁷ Jde o teoretický výkon.

³⁸ Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

³⁹ Jde o teoretický výkon.

⁴⁰ Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

⁴¹ Tisíc tun řepy za den.

⁴² Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

⁴³ Kvóty byly dočasně sníženy na základě koeficientu přiřazeného každé zemi, který vyjadřuje poměr výše kvót jednotlivých zemí z celkové kvóty podle čl. 10, odst. 4, nařízení Rady č. 1260/01. Pro ČR se kvóta A krátí koeficientem 0,010082 a kvóta B koeficientem 0,000312.

⁴⁴ Kvóta A se snížila o 18 207,7 t na 423 001,3 t a kvóta B o 563,5 t na 13 089,5 t.

⁴⁵ Z tohoto množství činila výroba cukru A 423,001 tis. t, výroba cukru B 13,09 tis. t a nad stanovenou kvótu bylo vyrobeno 122,79 tis. t cukru (C cukru). Do dalšího hospodářského roku bylo převedeno 9,95 tis. t cukru.

⁴⁶ Držitel kvóty platí základní dávku, která činí 2 % intervenční ceny a vztahuje se na cukr kvóty A i B a tzv. variabilní dávku ve výši maximálně 37,5 % z intervenční ceny.

⁴⁷ Z této částky je 25 % použito na správní výdaje SZIF.

⁴⁸ Nestačí-li očekávané dávky výroby cukru k pokrytí výdajů v sektoru cukru, stanoví EK svým nařízením doplňkovou dávku z výroby cukru prostřednictvím stanoveného koeficientu, který vyjadřuje v rámci celé EU poměr mezi celkovou ztrátou a výnosy ze základní a variabilní finanční dávky snížený o 1.

⁴⁹ Výběr výrobních dávek roce 2005/06 prováděly členské státy EU podle nařízení Rady č. 1260/2001 a nařízení Komise (ES) č. 314/2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro režim kvót v odvětví cukru a nařízení Komise (ES) č. 493/2006.

⁵⁰ Účelem výrobních náhrad je kompenzovat výrobcům chemických nebo farmaceutických výrobků náklady spojené s vyšší cenou zpracovávaného cukru (a dalších výrobků) na trhu EU ve srovnání se světovou cenou cukru. Režim poskytování výrobních náhrad je upraven nařízením Komise (ES) č. 1265/2001, nařízením Komise (ES) č. 493/2006 a nařízením vlády č. 337/2006.

⁵¹ Včetně obchodní výměny v rámci EU.

⁵² Včetně obchodní výměny v rámci EU. Podle SZIF bylo v roce 2005/06 vyvezeno 335,8 tis. t cukru - T5.1/06.

⁵³ Minimální ceny cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru se postupně snižují. Pokles příjmů v důsledku snižování minimálních cen je pěstitelům řepy částečně kompenzován tzv. "oddělenou platbou za cukr".

⁵⁴ Průměrná CZV cukrové řepy ze sklizně roku 2004. Po přepočtu řepy na 16 % cukrnatost a po úpravě ceny cukrovky B nařízením Komise (ES) č. 1462/2004 a cen realizovaných za produkci řepy „C“ průměrná CZV cukrové řepy ze sklizně roku 2005 činila 1 063,60 Kč/t.

T5.1/06 - Balance výroby a spotřeby cukrové řepy a cukru včetně ekonomiky¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha cukrové řepy pro výrobu cukru ³⁾	tis. ha	79,5	74,0	69,0	63,2	55,8	88,3
Hektarový výnos ⁴⁾	t/ha	50,50	46,88	50,57	54,31	50,39	92,8
Zpracovaná řepa ³⁾	tis. t	4 003	3 470	3 488	3 431	2 812	82,0
Balance cukru							
Počáteční zásoba	tis. t	96,6	12,8	103,1	232,2	105,0	-
Výnos bílého cukru	t/ha	7,01	6,96	8,09	8,84	8,38	94,7
Výroba cukru ze sklizené řepy ⁵⁾	tis. t	557,6	515,4	558,4	558,9	467,4	-
Dovoz celkem	tis. t	130,7	160,7	231,8	257,6	310,0	-
v tom - dovoz cukru	tis. t	24,0	32,9	47,8	44,7	65,0	-
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru ⁶⁾	tis. t	106,7	127,8	184,0	212,9	245,0	-
Celková nabídka	tis. t	784,9	688,9	893,3	1 048,7	882,4	-
Domácí spotřeba	tis. t	642,7	401,5	389,1	475,5	502,0	-
Vývoz celkem	tis. t	129,4	237,1	272,0	468,2	329,4	-
v tom - vývoz cukru ⁷⁾	tis. t	57,5	147,2	164,0	335,8	174,0	-
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru ⁶⁾	tis. t	71,9	89,9	108,0	132,4	155,4	-
Celková poptávka	tis. t	772,1	638,6	661,1	943,7	831,4	-
Konečná zásoba	tis. t	12,8	50,3	232,2	105,0	51,0	-
Ekonomika cukrové řepy							
Průměrné náklady ⁸⁾	Kč/ha	41 125	37 267	43 488	45 751	47 187	103,1
CZV při skutečně dosažené cukernatosti ⁹⁾	Kč/t	899,0	928,0	1 410,0	1 248,0	1 060,0	84,9
Přímé platby							
SAPS a národní doplňková platba ¹⁰⁾	Kč/ha	-	-	3 339,0	2 110,7	2 517,8	119,3
Oddělená platba za cukr ¹¹⁾	Kč/ha	-	-	-	-	10 236,6	-
Základní, resp. minimální cena EU ¹²⁾	Kč/t	1 468,8	1 518,0	1 520,9	1 419,8	961,0	67,7
	EUR/t	47,67	47,67	47,67	47,67	32,90	69,0

1) V letech 2002/03 - 2003/04 od 1. 9. do 31. 8. následujícího roku; v letech 2004/05 - 2005/06 od 1. 7. do 30. 6. následujícího roku; v roce 2006/07 od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007, proto se konečná zásoba roku 2003/04 nerovná počáteční zásobě 2004/05. Ve většině ukazatelů se údaje 2006/07 a 2005/06 nedají meziročně srovnávat vzhledem k rozdílné délce hospodářského roku.

2) Odhad.

3) Údaj SZIF, který je podle nařízení Komise č. 314/2002 v platném znění sdělován EK.

4) Údaj vypočtený z údajů SZIF (jako podíl zpracované cukrovky a plochy cukrové řepy).

5) V roce 2006/07 předběžná výroba cukru podle SZIF.

6) Od 1. 1. 2006 bez cukru obsaženého v minerálních vodách, sodovkách s cukrem, destilátech a likérech, neboť položky KN 2202 a 2208 nejsou ve statistice zahraničního obchodu ČSÚ nadále sledovány.

7) Od roku 2004/05 údaj SZIF (statistika vývozu cukru).

8) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2006 odhad. V nákladech není zohledněn podíl pěstitelů na výrobní dávce a některé další náklady (např. náklady na nákup dodatečné kváty cukru).

9) Za léta 2002 - 2005 průměrná realizační cena cukru podle výběrového šetření nákladovosti u podniků právnických osob FADN CZ, za rok 2006 cena ČSÚ.

10) V roce 2004: SAPS = 1 860 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,7 Kč/ha z. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,8 Kč/ha z. p.

11) Oddělená platba za cukr je částečnou kompenzací snížených příjmů pěstitelů cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru. Je pěstitelům vyplácena na množství cukrové řepy pro výrobu kvátového cukru, které bylo předmětem smluv o dodání uzavřených podle čl. 19 nařízení Rady (ES) č. 1260/2001 za zvolené reprezentativní období (rok 2005/06). Pro rok 2006 byla stanovena SZIF sazba oddělené platby za cukr ve výši 170,61 Kč/t cukrové řepy při standardní 16% cukernatosti.

12) Od roku 2006/07 minimální cena cukru podle nařízení Rady č. 318/2006. Pro přepočet byl použit kurz EUR/Kč = 29,21 Kč podle nařízení Komise č. 1279/2006.

Pramen: ČSÚ - Index cen zemědělských výrobců, statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; SZIF

Zpracoval: H. Strnadlová (VÚZE), I. Svoboda (MZe)

Vzhledem k očekávanému meziročnímu růstu nákladů a snížení CZV cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru se ve srovnání s předchozím rokem rentabilita pěstování cukrovky v roce 2006/07 meziročně snížila.

5.1.3 Brambory a bramborový škrob

Z celkové světové produkce cca 320 mil. t brambor tvoří přibližně 61,2 % produkce Asie a zemí bývalého SSSR, 20,2 % Evropy a 10,6 % Severní a Jižní Ameriky. Nejvyšší průměrný výnos dosahují pěstitelé ve Velké Británii (45,0 t/ha), na Novém Zélandu (44,25 t/ha) a ve Francii (43,18 t/ha). Z evropských pěstitelů podle velikosti produkčních ploch se mezi největší producenty řadí Polsko s 600 tis. ha, Německo s 280 tis. ha a Francie se 160 tis. ha.

V zemích EU 25 dochází postupně k mírnému snižování produkčních ploch. Podle předběžných údajů ZMP bylo v marketingovém roce 2006/07 sklizeno 1,96 mil. ha (o 0,03 mil. ha méně než v roce 2005/06). Celková produkce dosáhla 52,5 mil. t. Proti roku 2005/06 došlo v EU 25 ke snížení produkce o 6 mil. t. I v roce 2006 podléhalo v EU 25 společné organizaci trhu pouze pěstování a produkce brambor pro výrobu škrobu a výroba bramborového škrobu.

Postupné snižování produkčních ploch brambor v ČR není pouze důsledkem poklesu spotřeby pro lidskou výživu, ale s růstem hektarových výnosů roste produkce a tím i nabídka. Přestože průměrný hektarový výnos v ČR s drobnými výkyvy roste, dosahuje u brambor konzumních ostatních 50,7 % průměru EU 15 a pouze 44,7 % průměru EU 5⁵⁵. Přibližně srovnatelné variabilní náklady ČR při pěstování konzumních brambor v porovnání s předními pěstitelskými zeměmi EU⁵⁶, ale zhruba poloviční hektarové výnosy, mají zásadní vliv na CZV a konkurenceschopnost českého bramborářství. V marketingovém roce 2005/06 dosáhly celkové produkční plochy brambor (se zápočtem ploch domácností) 41,2 tis. ha, tj. proti roku 2004/05 pokles o 0,9 tis. ha. Produkce však vzrostla proti roku 2004/05 o 162,8 tis. t na celkových 1 156 tis. t. Brambory rané byly sklizeny z 3,3 tis. ha a produkce překročila 61,5 tis. t. Brambor ostatních⁵⁷ bylo podle údajů ČSÚ sklizeny 37,9 tis. ha a celková produkce dosáhla 1 094,5 tis. t. Průměrná CZV brambor konzumních ostatních klesla v roce 2005 proti roku 2004 podle údajů ČSÚ na 2 460 Kč/t (z 6 746 Kč/t). Podle stejných údajů přepočtených za marketingový rok 2005/06 však CZV dosáhla v průměru 3 050,50 Kč/t⁵⁸ a byla o 353,40 Kč/t vyšší než v roce 2004/05. Ve stejném období vzrostly SC v průměru o 1,01 Kč/kg na 8,03 Kč/kg. Celkem bylo v roce 2005/06 dovezeno do ČR 69,1 tis. t⁵⁹ brambor a vyvezeno 124,8 tis. t⁶⁰. Poprvé od roku 2000/01 překročil v roce 2005/06 vývoz brambor konzumních ostatních dovoz a kladné saldo dosáhlo 64,7 mil. Kč. Důvody bramborových výrobků a polotovarů však překročil po přepočtu na syrové brambory 133,9 tis. t (+4,7 tis. t proti roku 2004/05), vyvezeno bylo 47,5 tis. t (+15,2 tis. t proti roku 2004/05). Pěstování brambor konzumních ostatních se postupně přesouvá do příznivějších oblastí. Proti roku 2000 se nejvíce zvýšily pěstitelské plochy v krajích Středočeském, Jihočeském, Královéhradeckém, Pardubickém a v kraji Vysočina. Naopak k největšímu poklesu pěstebních ploch došlo ve Zlínském, Moravskoslezském, Ústeckém a Olomouckém kraji. Pozitivní změny nastaly v odrůdové skladbě, která se výrazně rozšířila a objevila se řada nových odrůd, které mají vysoký výnosový potenciál. V přehledu odrůd brambor ÚKZÚZ pro rok 2006 bylo zapsáno 167 odrůd. Proti roku 2000 nejvíce vzrostl počet odrůd raných a poloraných, které mají rozhodující vliv na celkový výnos. Přihlášená plocha množitelských sadbových porostů dosáhla v roce 2006 celkem 3 744,9 ha, tj. 12,5 % z produkčních ploch zemědělského sektoru. Plochy k odběru na posklizňové zkoušky dosáhly 3 629,7 ha a uznaná plocha činila 1 465 ha⁶¹.

T5.1/07 - Balance výroby a spotřeby brambor celkem a ekonomika brambor konzumních ostatních¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	46,9	43,5	42,1	41,2	38,6	93,7
Hektarový výnos	t/ha	23,57	19,35	23,57	28,05	21,70	77,4
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba	tis. t	1 106,0	841,5	993,2	1 156,0	836,6	72,4
Dovoz	tis. t	36,7	110,3	83,3	69,1	115,0	166,4
Dovoz ve výrobcích	tis. t	119,6	130,7	129,2	133,9	135,0	100,8
Celková nabídka	tis. t	1 262,3	1 082,5	1 205,7	1 359,0	1 086,6	80,0
Domácí spotřeba³⁾	tis. t	1 238,6	1 036,7	1 106,1	1 186,7	996,6	84,0
v tom - potraviny	tis. t	778,0	760,0	750,0	745,0	740,0	99,3
- sadba	tis. t	145,0	135,0	155,0	134,0	105,0	78,4
- krmiva a ztráty	tis. t	140,4	42,5	56,7	141,3	36,6	25,9
- technické užití - škrob	tis. t	175,2	99,2	144,4	166,4	115,0	69,1
Vývoz	tis. t	4,4	5,3	29,5	124,8	45,0	36,1
Vývoz ve výrobcích	tis. t	19,0	25,0	32,3	47,5	45,0	94,7
Celková poptávka	tis. t	1 262,3	1 082,5	1 205,7	1 359,0	1 086,6	80,0
Konečná zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ekonomika brambor konzumních ostatních							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	3 045,5	3 149,7	3 028,4	2 596,3	3 529,0	135,9
CZV brambory konzumní ostatní⁵⁾	Kč/t	3 485,1	7 047,1	2 697,1	3 050,5	6 123,0	200,7
Přímé platby⁶⁾	Kč/ha	.	.	3 339,0	2 110,7	2 517,8	119,3
CZV EU 5 brambory konzumní ostatní⁷⁾	Kč/t	2 153,8	4 900,8	2 045,0	4 512,3	7 272,8	161,2

1) Marketingový rok u brambor celkem začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku. Do bilance se započítávají rané brambory sklizené, dovezené či vyvezené od 1. 1. do 30. 6. začínajícího marketingového roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály MZE, VÚZE a ČSÚ.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, přepočtené průměrným hektarovým výnosem brambor konzumních ostatních - rok 2006 odhad.

5) Průměrné CZV za marketingový rok vypočtené aritmetickým průměrem z údajů ČSÚ.

6) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.

7) CZV brambor konzumních ostatních v EU 5 - Potato Markets Weekly - Agra Informa Ltd. 2007, přepočtené podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Ceny zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu; MZE; Agra Informa Ltd.; VÚZE; ČSÚ; ČNB.

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), J. Žižka (MZE)

⁵⁵ Porovnání hektarových výnosů EU 5 (Velká Británie, Německo, Belgie, Nizozemsko, Francie) a ČR v letech 2000/01 až 2006/07. Při porovnání hektarových výnosů s EU 15 byla použita stejná časová řada.

⁵⁶ Pramen: Brookest West, Canterbury, ENGLAND.

⁵⁷ ČSÚ přestal v roce 2005 uvádět v údajích o definitivních sklizních zemědělských plodin samostatné členění jednotlivých kategorií brambor. Pod názvem „brambory ostatní“ uvádí sloučené údaje o bramborách konzumních ostatních a bramborách pro výrobu škrobu.

⁵⁸ Výpočet proveden aritmetickým průměrem z měsíčních cenových údajů ČSÚ září 2005 až červen 2006.

⁵⁹ V roce 2005/06 bylo dovezeno 3,9 tis. t brambor sadbových (8,56 Kč/kg), 19,8 tis. t brambor raných (9,87 Kč/kg), 45,4 tis. t brambor konzumních ostatních (3,81 Kč/kg).

⁶⁰ V roce 2005/06 bylo vyvezeno 7,2 tis. t brambor sadbových (7,08 Kč/kg), 17,3 tis. t brambor raných (3,93 Kč/kg) a 100,3 tis. t brambor konzumních ostatních (2,36 Kč/kg).

⁶¹ Výsledky uznávacího řízení sadby brambor v roce 2006 - ÚKZÚZ Brno - údaj k 12. 3. 2007.

Po další redukci ploch o 2,7 tis. ha činily v roce 2006/07 se zápočtem ploch domácností celkové produkční plochy brambor v ČR 38,6 tis. ha⁶². Marketingový rok 2006/07 byl pro bramborářství ČR, ale i celou EU, rokem mimořádně neúrodným. Při průměrném výnosu 21,70 t/ha dosáhla celková produkce podle údajů ČSÚ 836,6 tis. t. Z celkových ploch bylo sklizeno 3,3 tis. ha brambor raných s produkcí 58,5 tis. t. Podle informací Výzkumného ústavu bramborářského, Ústředního bramborářského svazu ČR, ČŠS a ÚKZÚZ bylo brambor konzumních ostatních sklizeno celkem 29,2 tis. ha a při výnosu 21,72 t/ha činila produkce 633,9 tis. t. Brambory pro výrobu škrobu byly sklizeny ze 6,1 tis. ha a produkce dosáhla 144,2 tis. t. Na výrobu škrobu bylo zpracováno 110,6 tis. t brambor. Snížená nabídka brambor konzumních ostatních má vliv na výrazný růst CZV a následně SC. Průměrná CZV dosáhla v průběhu marketingového roku 6 123 Kč/t a stále roste. S ještě vyšší intenzitou roste SC, která v průběhu roku 2006/07 již dosahuje 13,17 Kč/kg.

Ekonomika pěstování brambor se v roce 2005/06 vyvíjela příznivě. Náklady na pěstování brambor konzumních ostatních dosáhly podle údajů výběrového šetření o nákladech VÚZE v síti FADN u právnických osob v průměru 73 709 Kč/ha a při výnosu brambor konzumních ostatních 28,39 t/ha činily náklady 2 596 Kč/t. Přestože v roce 2006/07 klesly produkční plochy i hektarový výnos brambor konzumních ostatních, dosáhnou pěstitelé při současném cenovém vývoji velmi dobrou rentabilitu⁶³.

Brambory pro výrobu škrobu - bramborový škrob

V marketingovém roce 2005/06 bylo zpracováno 166,4 tis. t brambor pro výrobu škrobu. Při průměrném výnosu 31,70 t/ha byla tato produkce sklizena z 5,3 tis. ha. Průměrná škrobnatost brambor činila 18,8 % a celkem bylo vyrobeno 36,3 tis. t bramborového škrobu. CZV brambor pro výrobu škrobu činila v roce 2005/06 v průměru 1 815 Kč/t. Bramborový škrob, který škrobárny vyrábily nad rámec přidělených kvót, musel být následně vyvezen mimo území EU bez nároku na poskytování vývozních náhrad. Navíc byla v marketingovém roce 2006/07 výrobní kvóta odpovídajícím způsobem výrobcům škrobu snížena. Od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005 byla SZIF pěstitelům brambor pro výrobu škrobu vyplacena z národních zdrojů národní doplňková platba ve výši 70,9 mil. Kč za dodaných 104,6 tis. t brambor. Za stejné období byla výrobcům bramborového škrobu vyplacena premie z rozpočtu EU ve výši 23,4 mil. Kč za 33,5 tis. t bramborového škrobu a výrobní náhrady za 5,4 tis. t výrobků zpracovaných z bramborového škrobu ve výši 1,9 mil. Kč a 232,4 tis. Kč za 361 t výrobků z pšeničného škrobu. Ve stejném období bylo jako vývozní náhrady za bramborový škrob vyplaceno 1,2 mil. Kč.

Situace v pěstování a zpracování brambor je v roce 2006/07 opačná. Velmi nízká sklizeň brambor se promítla i do nákupu brambor k výrobě bramborového škrobu. Pěstitelé dodali ke zpracování přibližně 75 % kontrahovaného množství (146,7 tis. t) brambor pro výrobu škrobu. Těchto brambor, vypěstovaných na 4,9 tis. ha s průměrným výnosem téměř 23,0 t/ha, bylo zpracováno 110,6 tis. t. Průměrná škrobnatost dosáhla 19,81 %. Výroba bramborového škrobu podle údajů ČŠS dosáhla 25,1 tis. t.

Od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006 byla SZIF pěstitelům brambor pro výrobu škrobu vyplacena z národních zdrojů národní doplňková platba ve výši 107,5 mil. Kč za dodaných 170,9 tis. t brambor. Za stejné období byly vyplaceny ze zdrojů EU v rámci SOT se škrobem premie výrobcům škrobu ve výši 22,4 mil. Kč za 34,3 tis. t bramborového škrobu. Jako výrobní náhrady na výrobky zpracované ze škrobu bylo dále vyplaceno 5,8 mil. Kč za 8,2 tis. t bramborového škrobu a 490,8 tis. Kč za 1 048,6 t pšeničného škrobu.

5.1.4 Olejnin

Ve světové produkci hlavních druhů olejnin⁶⁴ je očekáván v marketingovém roce 2006/07 podle odhadů USDA opětovný růst. Očekává se celková produkce olejnatých semen a plodů ve výši 397,18 mil. t, což je proti roku 2005/06 nárůst o 8,94 mil. t (+2,3 %). I v EU 25 došlo v roce 2006/07 podle odhadu COCERAL k nárůstu produkce olejnin⁶⁵ o 0,45 mil. t (+2,2 %) na celkových 20,5 mil. t. Plochy řepky olejné vzrostly v roce 2006 proti roku 2005 o 0,3 mil. ha na celkových 5,12 mil. ha. Ve stejném období vzrostly o 0,1 mil. ha plochy slunečnice a sóji.

V České republice dosáhly v roce 2006/07 produkční plochy olejnin celkem 437,9 tis. ha, tj. nárůst proti roku 2005/06 o 38,4 tis. ha (+9,6 %). K nejvyššímu nárůstu došlo u řepky olejné o 25,1 tis. ha (+9,4 %) a máku setého o 13,2 tis. ha (+29,5 %). Naopak nejvyšší pokles činil u hořčice na semeno 5,9 tis. ha (-21,9 %).

Řepka olejná byla v roce 2005/06 sklizena z 267,2 tis. ha a při průměrném hektarovém výnosu 2,88 t dosáhla celková produkce 769,4 tis. t. Plocha řepky olejné v roce 2005/06 zaujímala 12,3 % o. p. Po dovozu 76,2 tis. t řepkového semene a zápočtu počátečních zásob ve výši 125,9 tis. t dosáhla celková nabídka 971,5 tis. t. Podle dostupných údajů MZe a Svazu pěstitelů a zpracovatelů olejnin (SPZO) bylo v ČR zpracováno 748 tis. t a na zahraničních trzích našlo uplatnění 171,8 tis. t semene řepky olejné. Na zásobách zůstalo přibližně 50 tis. t. Kladné saldo zahraničního obchodu dosáhlo 565,1 mil. Kč. Podle údajů ČSÚ činila CZV řepkového semene za kalendářní rok 2005 v průměru 5 628 Kč/t a za marketingový rok 2005/06 dosáhla CZV v průměru 6 070 Kč/t. Ekonomika pěstování řepky olejné se v roce 2005/06 vyvíjela poměrně příznivě. Náklady na pěstování řepky olejné dosáhly, podle údajů výběrového šetření o nákladech zemědělských výrobců VÚZE v síti FADN, u právnických osob v roce 2005 v průměru 19 721 Kč/ha a při hektarovém výnosu 2,88 t činily náklady 6 847,60 Kč/t. V roce 2005 dosáhl nárok plateb pěstitelů řepky olejné ze systému SAPS a národních doplňkových plateb celkem 4 425,60 Kč/ha, tj. 1 536,70 Kč/t semene.

⁶² ČSÚ v roce 2006 změnil metodiku a ke sloučeným údajům o bramborách konzumních ostatních a bramborách pro výrobu škrobu nově přidal údaje o bramborách sadbových.

⁶³ Podle předběžných počtů výběrového šetření v síti FADN VÚZE dosáhly náklady zemědělských výrobců za rok 2006 u pěstitelů konzumních brambor ostatních 76 641 Kč/ha. Při průměrném hektarovém výnosu 21,72 t činily průměrné náklady hlavního výrobku 3 528,6 Kč/t.

⁶⁴ Sójové boby, bavlníkové semeno, podzemnice olejná, slunečnicové semeno, řepkové semeno, kopr, palmová jádra.

⁶⁵ Řepka olejná, slunečnice, sójové boby.

T5.1/08 - Balance výroby a spotřeby řepky olejné a její ekonomika¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	tis. ha	313,0	251,0	259,5	267,2	292,2	109,4
Hektarový výnos	t/ha	2,27	1,55	3,60	2,88	3,01	104,5
Počáteční zásoba	tis. t	30,0	8,0	0,0	125,9	49,7	39,5
Výroba	tis. t	709,5	387,8	934,7	769,4	880,2	114,4
Dovoz	tis. t	11,2	38,0	50,9	76,2	85,0	111,5
Celková nabídka	tis. t	750,7	433,8	985,6	971,5	1 014,9	104,5
Domácí průmyslové zpracování³⁾	tis. t	498,5	418,5	688,0	748,0	700,0	93,6
- technické užití - MEŘO	tis. t	210,0	200,0	150,0	306,0	300,0	98,0
Osivo	tis. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	100,0
Vývoz	tis. t	242,2	13,3	169,7	171,8	175,0	101,9
Celková poptávka	tis. t	742,7	433,8	859,7	921,8	877,0	95,1
Konečná zásoba	tis. t	8,0	0,0	125,9	49,7	137,9	277,5
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	8 368,7	11 046,5	5 428,6	6 847,6	6 702,0	97,9
CZV semene řepky olejné⁵⁾	Kč/t	6 467,0	7 348,0	7 183,0	5 628,0	6 657,0	118,3
Přímé platby⁶⁾	Kč/ha	.	.	3 339,0	4 425,6	4 758,2	107,5
Cena CIF Hamburg „00“ evropská produkce⁷⁾	Kč/t	9 329,8	8 806,8	6 733,7	6 992,5	7 958,4	113,8

1) Marketingový rok u řepky olejné začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí průmyslové zpracování - ve všech uvedených letech: materiály MZe, VÚZE a Sdružení pro výrobu bionafy.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - řepka olejná rok 2006 odhad.

5) Průměrné CZV za kalendářní rok.

6) V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 314,90 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 2 240,40 Kč/ha o. p.

7) Oilseed: Prices - World Markets and Trade - USDA; přepočteno podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Ceny zemědělských výrobků, Statistika zahraničního obchodu; MZe; VÚZE.

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), J. Potměšilová (MZe)

Sklizeň pro marketingový rok 2006/07 byla opět velmi úspěšná. Z 292,2 tis. ha bylo při hektarovém výnosu 3,01 t sklizeno celkem 880,2 tis. t řepkového semene. Při uplatnění zásob z minulého roku ve výši přibližně 49,7 tis. t a dovozu přibližně 85 tis. t dosáhne celková nabídka cca 1 014,9 tis. t. Podle kvalifikovaného odhadu bude v ČR zpracováno přibližně 700 tis. t řepkového semene a při předpokládaném vývozu 175 tis. t zůstane na skladech převážně obchodních organizací přibližně 137,9 tis. t řepkového semene. Semeno řepky olejné je z ekonomického hlediska i přes výpadek v letech 2002/03 a 2003/04 dlouhodobě velmi úspěšnou komoditou. Přibližně 95 % domácí produkce je obchodováno specializovanými organizacemi. Smlouvy mezi pěstiteli a odběrateli jsou v mnoha případech uzavřeny na několik let dopředu a pěstitelům jsou odběrateli vypláceny zálohy umožňující nákup osiv, intenzifikačních prostředků a ostatních nezbytných potřeb. V ČR však doposud nebylo založeno rozhodující odbytové družstvo.

Průměrná CZV semene řepky olejné dosáhla podle údajů ČSÚ za kalendářní rok 2006 v průměru 6 657 Kč/t, ale po přepočtu za 8 měsíců marketingového roku 2006/07 CZV již dosahuje 6 905 Kč/t. Ekonomika pěstování řepky olejné se i v roce 2006/07 vyvíjí příznivě. Podle předběžných údajů šetření o nákladech zemědělských výrobců VÚZE v síti FADN u právnických osob, dosáhly náklady na pěstování 20 172 Kč/ha. Při průměrném hektarovém výnosu 3,01 t činily náklady na jednotku produkce 6 702 Kč/t.

Nárok pěstitelů řepky olejné na SAPS a národní doplňkové platby vzrostl v roce 2006 proti roku 2005 o 332,60 Kč/ha, tj. o 7,5 %. Celkový nárok dosáhl 4 758,20 Kč/ha, tj. při průměrném hektarovém výnosu 3,01 t činí 1 580,80 Kč/t řepkového semene.

5.1.5 Chmel

Česká republika je třetím největším producentem chmele na světě (za Německem a USA). Je současně největším producentem jemného aromatického chmele s nižším výnosovým potenciálem, ale specifickými aromatickými vlastnostmi a zemí s největší plochou jedné odrůdy na světě. České republice se jako první zemi EU podařilo zaregistrovat zeměpisnou ochrannou známku Evropské unie - chráněné označení původu Žatecký chmel.

Světová sklizeň v zemích IHGC⁶⁶ v roce 2006 dosáhla podle předběžných údajů IHGC 81,1 tis. t, což představuje meziroční snížení o 12,9 %. Plochy chmele činily 45,9 tis. ha, tj. meziroční pokles o 8,1 %. Průměrný obsah alfa hořkých kyselin ze sklizně roku 2006 byl u většiny odrůd nižší než v roce 2005 (7,7 %, resp. 8,2 % v roce 2006). Potřeba alfa hořkých kyselin ve světě (8 138 t) je odhadovanou produkcí v roce 2006 ve výši 6 876 t pokryta na 84,5 %. Snížení světové produkce chmele v roce 2006 přispělo ke zvýšení tržních cen většiny odrůd chmele.

U největšího producenta chmele - Německa se v roce 2006 sklídilo z plochy 17,2 tis. ha přibližně 28,4 tis. t chmele při hektarovém výnosu 1,65 t. Kontraktace chmele v Německu pro období 2007 - 2010 se ve srovnání s předchozími lety výrazně zvýšila. Ceny kontrahovaného chmele se také zvýšily, zejména u vysokoobsažných chmelů.

⁶⁶ Mezinárodní sdružení pěstitelů chmele.

V USA došlo v roce 2006 k meziročnímu snížení pěstitelských ploch chmele o 0,3 % na 11,9 tis. ha a při zvýšení hektarových výnosů o 9,7 % došlo ke zvýšení produkce chmele meziročně o 9,0 % na 26,2 tis. t. Průměrná cena chmele (všech odrůd) pokračovala v dalším růstu a v roce 2006 se meziročně zvýšila o 0,2 % na 102 678 Kč/t (4 541 USD/t)⁶⁷.

V roce 2006 pokračovala reforma SZP z důvodu zjednodušování evropského práva. U komodity chmel bylo přijato nařízení Komise č. 1557/2006 ze dne 18. října 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady č. 1952/2005, pokud jde o evidenci smluv a sdělování údajů v odvětví chmele a nařízení Komise č. 1850/2006 ze dne 14. prosince 2006, kterým se stanoví pravidla pro vydávání ověřovacích listin původu pro chmel a chmelové výrobky.

V roce 2006 se produkční plocha chmele v ČR meziročně snížila o 258 ha (4,5 %) na 5 414 ha. Stále nejvíce zastoupenou odrůdou je Žatecký poloraný červeňák - jemný aromatický chmel, který byl v roce 2006 pěstován na 4 926 ha, tj. na 91,0 % z celkové výměry chmele (92,2 % v roce 2005). Tempo poklesu ploch této odrůdy chmele se zrychlilo. Hybridní odrůdy zaujímají nadále v odrůdové skladbě českých chmelů stále relativně malý podíl (488 ha, tj. 9,0 % z celkové plochy). Z hybridních odrůd chmele největší výměru zaujímají odrůdy Sládek (222 ha), Premiant (181 ha), Agnus (51 ha) a Bor (17 ha). V roce 2006 činila plocha výsazů chmele 109 ha (1,9 % ze sklizňové plochy), tj. o 65 ha více než v roce 2005. Produkce sušeného chmele v roce 2006 dosáhla 5 453,4 t, tj. o 30,4 % méně než v roce 2005, při průměrném výnosu 1,01 t/ha (meziroční pokles o 26,8 %). Průměrný hektarový výnos Žateckého poloraného červeňáku (0,96 t) se v roce 2006 meziročně snížil o 26,2 %.

Obsah chmelových hořkých látek byl v roce 2006 podprůměrný⁶⁸. Průměrný obsah alfa hořkých kyselin u Žateckého poloraného červeňáku se pohyboval kolem 2 % (dlouhodobý průměr je přibližně 3,4 %).

Nízké hektarové výnosy a podprůměrný obsah hořkých látek způsobily nepříznivé povětrnostní podmínky. Vzhledem k opožděnému nástupu jara a nízkým teplotám na jaře 2006 byl vývoj chmele opožděn. Extrémně vysoké teploty (hlavně v červenci) a nerovnoměrné rozložení srážek, zejména v letních měsících, negativně ovlivnily tvorbu květu, lupulinových žlázek, tvorbu alfa hořké kyseliny a také hmotnost chmelových hlávek. Chmelové porosty byly také poškozeny jarními záplavami a krupobitím v květnu a červnu⁶⁹.

Podle údajů ÚKZÚZ je věková struktura chmelnic nadále velmi nepříznivá. Celkově je 45,2 % chmelnic starších 15 let, z toho je 35,2 % starších 20 let (nejstarší chmelnice jsou v Ústecké oblasti); naopak ve stáří do 5 let je pouze 10,8 % chmelnic (největší podíl těchto chmelnic je v Žatecké chmelářské oblasti).

Pro rok 2006 byl EK notifikován a vyhlášen nový dotační titul 3.h) „Podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele“. V rámci tohoto programu bylo vysázeno 198,8 ha chmelnic s použitím uznané bezvirozní certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT“ (virus tested) nebo „VF“ (virus free) s celkovou finanční podporou 9,2 mil. Kč. Tento nový národní dotační titul by mohl zvýšit podíl výsazů v roce 2007 na cca 3 - 4 %. V rámci národního dotačního programu I.I. „Podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích, ovocných sadech a vinicích“ bylo vybudováno 67,5 ha kapkové závlahy ve chmelnicích s příspěvkem 4,05 mil. Kč při sazbě 60 tis. Kč/ha (94 ha v roce 2005).

Odhaduje se, že celková spotřeba chmele a chmelových výrobků v ČR se v roce 2006 meziročně zvýšila o 6 048 kg na 142 878 kg (v přepočtu na alfa hořké kyseliny), tj. o 4,5 % v důsledku vyššího výstavu piva a zvýšení měrné spotřeby chmele. Podle předběžných údajů se zvýšila se spotřeba granulovaného chmele⁷⁰ (o 1,2 %) a jeho podíl na celkové spotřebě chmele a chmelových výrobků v roce 2006 činil 44,1 % (45,5 % v roce 2005), spotřeba lisovaného chmele se zvýšila o 8,1 % a spotřeba extraktů o 7,0 %. Chmelový extrakt, který byl do konce roku 2004 téměř výhradně zahraničního původu, byl v roce 2006 používán také z nové české odrůdy Agnus (9,6 %, 8,0 % v roce 2005 ze spotřeby extraktu). Podle předběžných údajů se spotřeba českého chmele a chmelových výrobků v roce 2006 meziročně zvýšila pouze o 0,7 %, zatímco spotřeba zahraničního chmele a chmelových výrobků se zvýšila o 8,4 %. V roce 2006 došlo podle předběžných údajů k meziročnímu zvýšení spotřeby tuzemských chmelových extraktů (o 28,4 %), ale spotřeba tuzemského granulovaného chmele, vyrobeného z nových hybridních odrůd českého chmele meziročně klesla (o 3,0 %). Odhad spotřeby alfa hořkých kyselin na výrobu 1 hl piva je 7,23 g, tj. 100,7 % skutečnosti roku 2005.

⁶⁷ V roce 2005 činila průměrná cena chmele všech odrůd 102 419 Kč, tj. 4 277 USD.

⁶⁸ Průměrný obsah alfa hořkých kyselin byl v roce 2005 také pod úrovní dlouhodobého průměru.

⁶⁹ Ve třetí dekádu května byla na Rakovnicku poškozena ze 60 až 100 % značná část chmelnic krupobitím. Důsledkem poškození chmelových porostů bylo podstatné snížení hektarových výnosů chmele.

⁷⁰ Pivovary dávají přednost granulovanému chmelu s ochranou před oxidací, zejména peletám typu P 90, ale i P 45 vzhledem k jejich trvanlivosti, snadnějšímu dávkování a malému objemu. Lisovaný chmel, používaný v tuzemských pivovarech, je tuzemské provenience a používá se jen v několika pivovarech.

T5.1/09 - Výroba, spotřeba, zahraniční obchod a ekonomika chmele

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ¹⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha	ha	5 968,0	5 942,0	5 838,0	5 672,0	5 414,0	95,5
Hektarový výnos	t/ha	1,08	0,93	1,08	1,38	1,01	73,2
Výroba	t	6 442,0	5 527,0	6 311,0	7 831,0	5 453,0	69,6
Dovoz chmele²⁾	t	1 206,9	1 106,1	1 142,8	1 181,7	741,0	62,7
Dovoz chmelových extraktů²⁾	t	137,0	166,8	231,6	498,2	136,8	27,4
Domácí spotřeba chmele a chmelových výrobků v přepočtu na alfa hořké kyseliny²⁾	t	124,5	131,2	135,9	136,8	142,9	104,5
Vývoz chmele²⁾	t	5 304,7	3 497,2	5 158,5	4 887,7	4 442,1	90,9
Vývoz chmelových extraktů²⁾	t	13,3	26,4	7,1	21,7	9,9	45,8
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku³⁾	Kč/t	135 768,0	153 778,0	141 004,0	122 248,0	178 582,0	146,1
CZV⁴⁾	Kč/t	107 690,0	118 813,0	130 708,0	120 347,0	129 579,0	107,7
Přímé platby⁵⁾	Kč/ha	-	-	6 180,0	8 498,2	8 820,6	103,8

1) Odhad.

2) Za kalendářní rok. Jde o surový lisovaný a granulovaný chmel.

3) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob, rok 2006 odhad.

4) Průměrné CZV za kalendářní roky.

5) V roce 2004: SAPS = 1 860 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 4 320 Kč/ha chmelnic.

V roce 2005: SAPS = 2 110,7 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 6 387,50 Kč/ha chmelnic.

V roce 2006: SAPS = 2 517,8 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 6 302,80 Kč/ha chmelnic.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; Statistika zahraničního obchodu; MZe; VÚPS

Zpracoval: H. Strnadlová (VÚZE), M. Altová (MZe)

Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2006 byl podle předběžných údajů realizován ve výši 519,4 t, tj. 57,2 % skutečnosti roku 2005. Surový chmel je do ČR dodáván převážně za účelem zpracování, zejména z Polska a Ukrajiny⁷¹. Dovoz granulovaného chmele v roce 2006 činil 221,6 t, tj. 81,1 % skutečnosti roku 2005⁷². V roce 2006 se objem dovozu chmelového extraktu snížil na 136,8 t, tj. 27,4 % skutečnosti roku 2005.

Více než 80 % produkce chmele ze sklizně 2006 bylo exportováno. Vývoz chmele v roce 2006 činil 4 442,1 t, tj. 90,9 % skutečnosti roku 2005. Z tohoto důvodu znamená vliv silného kurzu české koruny vůči EUR, americkému dolaru i japonskému jenu velkou konkurenční nevýhodu, která značně snížila hodnotu vyvezeného chmele. Snížení exportu chmele v roce 2006 bylo ovlivněno nízkou produkcí chmele. Meziročně se podstatně snížil vývoz surového chmele, zatímco vývoz granulovaného chmele se snížil nepatrně. Největším odběratelem českého chmele zůstává Japonsko. Chmelových extraktů bylo v roce 2006 vyvezeno 9,94 t, tj. 45,8 % skutečnosti roku 2005. Podle předběžných výsledků dosáhlo v roce 2006 saldo zahraničního obchodu s chmelem a chmelovými výrobky v hodnotovém vyjádření 671,4 mil. Kč, tj. ve srovnání s rokem 2005 snížení kladného salda o 29,7 mil. Kč.

Podle údajů ČSÚ průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně 2006 činila 129 579 Kč/t, tj. 107,7 % skutečnosti roku 2005. Cenová úroveň chmele ze sklizně roku 2006 se zvýšila vlivem snížené nabídky v důsledku nízké sklizně.

V rámci systému povinné registrace smluv bylo pro rok 2007 smluvně zajištěno 4 640,1 t chmele (bez rozlišení odrůd a oblastí). Průměrná cena suchého chmele podle registrace pro rok 2007 je 133 579,7 Kč/t. Pro sklizeň 2008 je podle registrace smluvně zajištěno 3 287,4 t chmele.

V roce 2006/07 se odhaduje zvýšení nákladů na 1 ha chmele u podniků právnických osob (meziročně o 2,8 %) na 179 881 Kč, zejména v důsledku růstu přímých materiálových nákladů (zvýšení cen sadby, hnojiv, cen pohonných hmot a lehkých topných olejů pro sušení chmele), růstem nákladů pomocných činností a pracovních nákladů (zvýšování mezd, vyšší odvod sociálního a zdravotního pojištění, náklady na stravování, ubytování sezónních pracovníků). V důsledku podstatného snížení intenzity výroby chmele vlivem nepříznivého vývoje počasí se náklady na 1 t výrobku podle odhadu VÚZE v roce 2006 zvýšily meziročně o 46,1 %. Vzhledem k této skutečnosti se odhaduje, že v roce 2006 se míra rentability výroby chmele meziročně snížila a dosáhla záporných hodnot.

5.1.6 Len přadný, konopí seté

Světové osevní plochy lnu přadného se pohybují na úrovni přibližně 417 tis. ha. Z evropských zemí mají na těchto plochách největší podíl Francie, Belgie a Nizozemsko s přibližně 107 tis. ha. Světová produkce třeňového lnu⁷³ se odhaduje přibližně na 216 tis. t, z toho produkce zemí EU 25 se pohybuje okolo 137 tis. t. Největším výrobcem lnených tkanin je však Čína, kam také směřuje většina celkového sortimentu lnařských surovin produkovaných v hlavních pěstitelských zemích EU 25.

Len přadný je komodita řízená v EU zásadami SOT a jednotlivým členským zemím EU jsou stanovena národní garantovaná množství produkce dlouhých a krátkých vláken⁷⁴. Pěstitelům lnu přadného jsou vypláceny přímé platby na pěstovaný hektar a zpracovatelům podpory při zpracování dlouhého a krátkého vlákna do výše národního garantovaného množství.

V České republice bylo v roce 2006 podle údajů Lnářského svazu ČR lnem přadným oseto pouze 2 752 ha. K setí bylo použito 10 odrůd. Největší plochy byly osety odrůdou Agatha (28 %), Jordán (18,5 %), Tábora (13 %), Bonet a Venica (11 %). Setí bylo zahájeno v polovině dubna a v některých oblastech z důvodu nepříznivého počasí se protáhlo až do první dekády května. Pro vzházení byly dobré půdní i povětrnostní

⁷¹ Z Polska bylo v roce 2006 dovezeno 49,0 % a z Ukrajiny 27,5 % z celkového dovozu surového lisovaného chmele.

⁷² Dovozy granulovaného chmele se v posledních letech podstatně snižují vlivem vyššího využití nových českých odrůd v tuzemských pivovarech.

⁷³ Třeňový len – dlouhé vlákno urované v hrstích, které bylo získáno potěráním roseného stonku lnu.

⁷⁴ Národní garantované množství pro dlouhé lněné vlákno 1 923 t a 2 866 t pro krátké lněné vlákno a konopí.

podmínky, porosty v průběhu vegetace byly hodnoceny jako dobré. Trhání bylo zahájeno v polovině července a do konce srpna byly všechny plochy oseté lnem přádným vytrhány. Len vytrhaný v červenci se velmi rychle vyrosil a rosený stonk byl sklizen ve velmi dobré kvalitě. Vzhledem k suchému počasí, které nastalo ve druhé polovině srpna se později trhaný len rosil velmi pomalu. Ranní rosy nebyly pro rosení dostatečné, proto bylo do konce srpna sklizeno pouze 341 ha, tj. 12,4 % celkové plochy. Ostatní plochy byly postupně sklizeny až do 25. října.

Celkově lze sklizeň lněného stonku v roce 2006 hodnotit jako průměrnou, s kolísavou jakostí vlákna podle povětrnostních podmínek v jednotlivých regionech.

Podle údajů Lnářského svazu bylo v ČR sklizeno 2 752 ha a celková produkce rosených lněných stonků dosáhla pouze 9 tis. t. Průměrný výnos roseného stonku činil 3,27 t/ha. Při zpracování dosahuje průměrný obsah dlouhého vlákna 16,1 % a krátkého vlákna 18,1 %. Jakost dlouhého vlákna činí v průměru TEX 109 a při zpracování se pohybuje v rozmezí TEX 125 až 92. Průměrná CZV rosených stonků činila v roce 2006 podle údajů ČSÚ 3 108 Kč/t.

T5.1/10 - Bilance výroby a spotřeby roseného stonku lnu přádného¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Produkční plocha lnu přádného	tis. ha	5,8	6,0	5,5	4,3	2,8	63,8
Hektarový výnos rosených stonků	t/ha	2,73	2,32	3,60	3,40	3,27	96,2
Počáteční zásoba rosených stonků	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba	tis. t	15,3	13,8	19,3	14,7	9,0	61,4
Dovoz rosených lněných stonků	tis. t	0,5	0,1	0,1	0,0	0,1	200,0
Celková nabídka	tis. t	15,8	13,9	19,3	14,7	9,1	61,7
Domácí spotřeba celkem³⁾	tis. t	15,8	13,8	19,3	14,6	8,7	59,2
Vývoz rosených lněných stonků	tis. t	0,0	0,1	0,0	0,1	0,4	800,0
Celková poptávka	tis. t	15,8	13,9	19,3	14,7	9,1	61,7
Konečná zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	5 112,0	5 225,0	3 736,0	4 952,0	5 336,0	107,8
CZV - rosené lněné stonky⁵⁾	Kč/t	4 703,0	3 824,0	4 195,0	2 967,0	3 108,0	104,8
Přímé platby a dotace vstupů⁶⁾	Kč/ha	7 131,0	7 337,0	7 339,0	7 140,0	6 838,9	95,8
CPV - lnářské obchodní centrum Kontrajk - Belgie⁷⁾	Kč/t	52 448,0	53 179,0	59 182,0	49 383,0	52 176,0	105,7

1) Marketingový rok u lnu přádného začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba celkem - ve všech uvedených letech: materiály MZe, Lnářského svazu ČR a VÚZE.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN CZ - podniky právnických osob - len přádný. Rok 2006 odhad.

5) Průměrné CZV za kalendářní rok.

6) V roce 2002: pěstování lnu přádného na půdě uložené do klidu = 7 000 Kč/ha; dotační program 2.B = 300 % licenčních poplatků.

V roce 2003: pěstování lnu přádného na půdě uložené do klidu = 7 000 Kč/ha; dotační program 2.B = 250 % licenčních poplatků.

V roce 2004: SAPS = 1 860,00 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 1 479,00 Kč/ha o. p.; dotační program 1. F = 4 000 Kč/ha.

V roce 2005: SAPS = 2 110,70 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 5 029,30 Kč/ha o. p.

V roce 2006: SAPS = 2 517,80 Kč/ha z. p.; národní doplňkové platby = 4 321,10 Kč/ha o. p.

7) Vlas Berichten 2002 až 2006. Přepočteno podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ, Lnářský svaz ČR; Statistika zahraničního obchodu; MZe; VÚZE.

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), M. Tošovská (MZe)

Z bilance produkce a užití dlouhého vlákna v ČR (příl. tab. 5.1/10) vyplývá, že přibližně polovina potřebného množství vlákna se k nám musí dovážet, a to i v kvalitě, kterou můžeme získat ze stonků vypěstovaných v ČR. Rozšíření ploch lnu přádného na potřebnou rozlohu brání vedle rizikovitosti pěstování této plodiny nízká úroveň cen dlouhých vláken ovlivněná dovozem levného textilního zboží, chybějící provozní kapitál u pěstitelů i zpracovatelů, nedostatek finančně dostupné speciální sklizňové techniky a také snižující se dotace.

V roce 2006 dosáhl nárok plateb pěstitelů lnu přádného ze systému SAPS 2 517,80 Kč/ha z. p. a z národních doplňkových plateb 4 321,10 Kč/ha o. p., tj. celkem 6 838,90 Kč/ha.

Pěstování konopí v ČR a jeho uplatnění pro textilní užití i jako energetického zdroje se začalo ověřovat v roce 1998. Plochy této plodiny postupně narůstají. V roce 2006 bylo konopím oseto 1 161 ha. Pro pěstování v ČR byla odzkoušena odrůda Beniko, která je zapsána ve Státní odrůdové knize a je vedena i ve Společném katalogu EU, který obsahuje dalších 30 odrůd, na které se vztahuje podpora v rámci přímých plateb.

Podle údajů Lnářského svazu ČR činil v roce 2006 průměrný hektarový výnos konopného stonku 9 t a celková produkce dosáhla 10,4 tis. t.

Nárok plateb pěstitelů konopí na vlákno dosáhl v roce 2006 ze systému SAPS 2 517,80 Kč/ha a z národních doplňkových plateb 2 240,40 Kč/ha, tj. celkem 4 758,20 Kč/ha.

Zpracovatelům lnu a konopí bylo v roce 2006 v rámci SOT vyplaceno 15,5 mil. Kč za národní garantované množství dlouhého a krátkého lněného vlákna i konopí.

5.1.7 Ovoce

Sklizeň ovoce dosáhla podle ČSÚ v roce 2006 v ČR objemu 432,4 tis. t a byla tak ve srovnání s rokem 2005 vyšší o 41 %. K výraznému zvýšení produkce došlo v sektoru domácností (o 84 % na 264,4 tis. t). Téměř jednou polovinou se na sklizni domácností podílela jablka, v zemědělském sektoru činil podíl jablek 81 %. Celková sklizeň jablek v roce 2006 dosáhla 263,6 tis. t (meziroční nárůst o 26 %).

Rozloha intenzivních ovocných sadů, které mají rozhodující význam pro tržní produkci ovoce, činila v roce 2006 podle ÚKZÚZ 18,6 tis. ha. Z toho bylo 8 % mladých a neplodných, 11 % na začátku plodnosti, 31 % v plné plodnosti a polovina sadů je již v poklesu plodnosti. Nejhorší věková struktura je u angreštu, broskvoní, jabloní (57 % přestárých), rybízů a meruněk. Příznivá je pouze u švestek a slivoní, hrušní, třešní a višní. Téměř polovinu plochy intenzivních ovocných sadů zaujímají sady jabloňové.

V roce 2006 bylo v SISPO zapojeno již 216 pěstitelů ovoce (z toho 3 nevýrobní organizace). Z tohoto počtu je 47 členů držitelů známky SISPO s plochou ovocných sadů 4,6 tis. ha (převážně jabloňových).

Sklizeň ovoce z intenzivních ovocných sadů v roce 2006 meziročně vzrostla o 16 % na 191,0 tis. t zejména zásluhou vyšší sklizně jablek. V porovnání s ostatními roky se jednalo o sklizeň průměrnou. Produkce jablek dosáhla 159,2 tis. t (meziroční zvýšení o 15 %) při průměrném hektarovém výnosu 17,62 t/ha. Na celkové sklizni ovoce z intenzivních ovocných sadů se podílela 83 % a na tržní produkci jablek EU necelými 2 %. Významné pěstitelské oblasti (severní Čechy, Morava) zasáhlo krupobití. Vysoké letní teploty způsobily u některých odrůd jablek zvýšený výskyt úpalu a vlhké počasí v srpnu pak rozšíření houbových chorob, zejména strupovitosti. V některých oblastech skončilo až 60 % sklizených jablek ve zpracovných ovoce. V roce 2006 se meziročně zvýšila produkce i u dalších druhů ovoce, především u višní (o 38 % na 11,0 tis. t), třešní (o 127 % na 2,2 tis. t) a meruněk (o 30 % na 3,8 tis. t). Vlivem nízké poptávky po angreštu se jeho sklizeň neustále snižuje; produkce v roce 2006 klesla až na čtvrtinu roku 2005 (na pouhých 8,0 t).

Dovoz ovoce mírného pásma (bez ořechů vlašských) ve výši 187,0 tis. t za 3,4 mld. Kč zůstal v roce 2006 na úrovni roku předchozího. Největší podíl importu připadl na jablka (42 %), stolní hrozny (24 %) a broskve s nektarinkami (17 %). Nejvíce dodávek ovoce mírného pásma pocházelo z Itálie (32 %) a z Polska (18 %). Z Itálie se dovážely zejména stolní hrozny, jablka, broskve a nektarinky, z Polska především jablka. Import jižního ovoce v roce 2006 činil 313,5 tis. t, což bylo o pětinu méně než v předchozím roce, za 4,8 mld. Kč. Více než třetinu tohoto dovozu tvořily banány, následovaly pomeranče a mandarinky. Hlavním dodavatelem jižního ovoce bylo Španělsko (28 %). Dodávky skořápkového ovoce zůstaly na úrovni roku 2005 (19,8 tis. t za 1,1 mld. Kč), import sušeného ovoce meziročně poklesl o třetinu (9,6 tis. t za 352,6 mil. Kč). Celkový dovoz čerstvého a sušeného ovoce za rok 2006 činil 529,9 tis. t v celkové hodnotě 9,6 mld. Kč (meziroční snížení o 12 %, resp. o 13 %).

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2006 dosáhl 170,0 tis. t v celkové hodnotě 2,2 mld. Kč. Hlavní podíl tvořila v důsledku nízké kvality sklizených jablek moštová jablka (82 %). Jejich největším odběratelem bylo Německo.

Výsledná záporná bilance zahraničního obchodu s ovocem se v roce 2006 proti roku 2005 snížila na 359,9 tis. t (o 16 %) a ve finančním vyjádření na 7,4 mld. Kč (o 8 %).

Spotřeba ovoce v hodnotě čerstvého v roce 2005 meziročně poklesla na 80,5 kg/os./rok (o 6,0 kg). Snížila se především spotřeba ovoce mírného pásma, a to na 47,1 kg/os./rok (o 5,4 kg), mírně i ovoce jižního na 33,4 kg/os./rok (o 0,6 kg). Z jednotlivých druhů ovoce byl největší zájem konzumentů o jablka (24,4 kg/os./rok), u kterých dokonce spotřeba meziročně vzrostla (o 0,2 kg) a na celkové spotřebě ovoce mírného pásma se podílela již více než jednou polovinou. Podle odhadů VÚZE se v roce 2006 spotřeba ovoce meziročně zvýšila na 84,0 kg/os./rok.

T5.1/I I - Bilance výroby a spotřeby čerstvého ovoce mírného pásma včetně bobulovin a ořechů vlašských¹⁾

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Plocha plodných intenzivních sadů	tis. ha	16,5	16,6	17,1	17,1	17,1	100,0
Hektarový výnos (intenzivní sady)	t/ha	11,50	11,05	11,80	9,59	11,18	116,6
Domácí výroba ³⁾	tis. t	429,8	358,7	435,6	305,7	432,4	141,4
z toho - intenzivní sady ⁴⁾	tis. t	189,4	183,2	202,4	164,4	191,0	116,2
Dovoz	tis. t	117,5	120,6	150,3	184,5	187,7	101,7
Celková nabídka	tis. t	547,3	479,3	585,9	490,2	620,1	126,5
Čerstvá spotřeba + samozásobení ²⁾	tis. t	366,3	352,0	397,5	389,0	455,3	117,0
Nákup ke zpracování ⁵⁾	tis. t	93,0	77,9	90,7	43,0	70,0	162,8
Vývoz včetně reexportu	tis. t	88,0	49,4	97,7	58,2	94,8	162,9
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	547,3	479,3	585,9	490,2	620,1	126,5

1) Marketingový rok u většiny čerstvého ovoce mírného pásma je totožný s kalendářním rokem.

2) Včetně ztrát.

3) Podle ČSÚ.

4) Podle ÚKZÚZ.

5) Za rok 2006 odhad MZe.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu; MZe; OU ČR; ÚKZÚZ; ZS KOLÍ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

T5.1/12 - Bilance výroby a spotřeby jablek¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	Meziroční index
Plocha plodných intenzivních sadů	tis. ha	8,9	8,9	9,1	9,1	9,0	98,9
Hektarový výnos (intenzivní sady)	t/ha	18,33	17,15	17,97	15,26	17,62	115,5
Domácí výroba	tis. t	316,8	243,4	280,8	209,2	263,6	126,0
z toho - intenzivní sady	tis. t	163,4	152,5	163,6	138,4	159,2	115,0
Dovoz ³⁾	tis. t	34,5	50,0	56,3	89,1	78,0	87,5
Celková nabídka	tis. t	351,3	293,4	337,1	298,3	341,6	114,5
Čerstvá spotřeba + samozásobení ²⁾	tis. t	163,8	167,9	143,4	175,9	201,6	114,6
Nerealizovaná produkce	tis. t	20,0	22,0	25,0	18,0	28,0	155,6
Nákup ke zpracování ⁴⁾	tis. t	84,2	64,0	78,6	57,0	39,0	68,4
Vývoz ³⁾	tis. t	83,3	39,5	90,1	47,4	73,0	154,0
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	351,3	293,4	337,1	298,3	341,6	114,5

1) Marketingový rok u jablek začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Včetně ztrát.

3) Pro marketingový rok 2006/2007 odhad OU ČR.

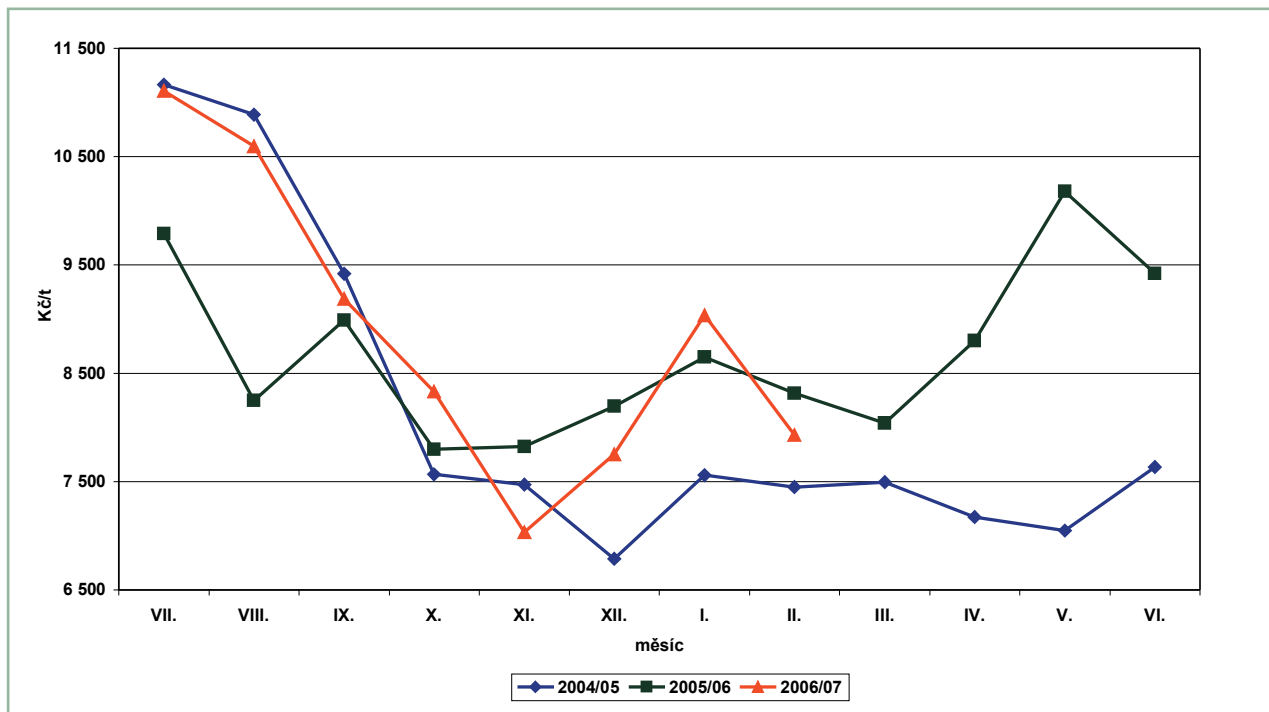
4) Údaj pouze od ZS KOLI, celková data o nákupu nejsou k dispozici. Za marketingový rok 2006/07 odhad OU ČR.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu; ÚKZÚZ; OU ČR; ZS KOLI

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Průměrné CZV ovoce byly v roce 2006 proti předchozímu roku mírně vyšší (index 2006/05 činil 109,8). Průměrná roční CZV meziročně nejvíce vzrostla u třešní (o 25 % na 24 746 Kč/t), broskví a nektarinek (o 18 % na 12 829 Kč/t) a konzumních jablek (o 11 % na 8 922 Kč/t). Největší pokles ceny byl zaznamenán u švestek (o 31 % na 8 090 Kč/t).

Graf T5.1/01 - Měsíční vývoj CZV konzumních jablek

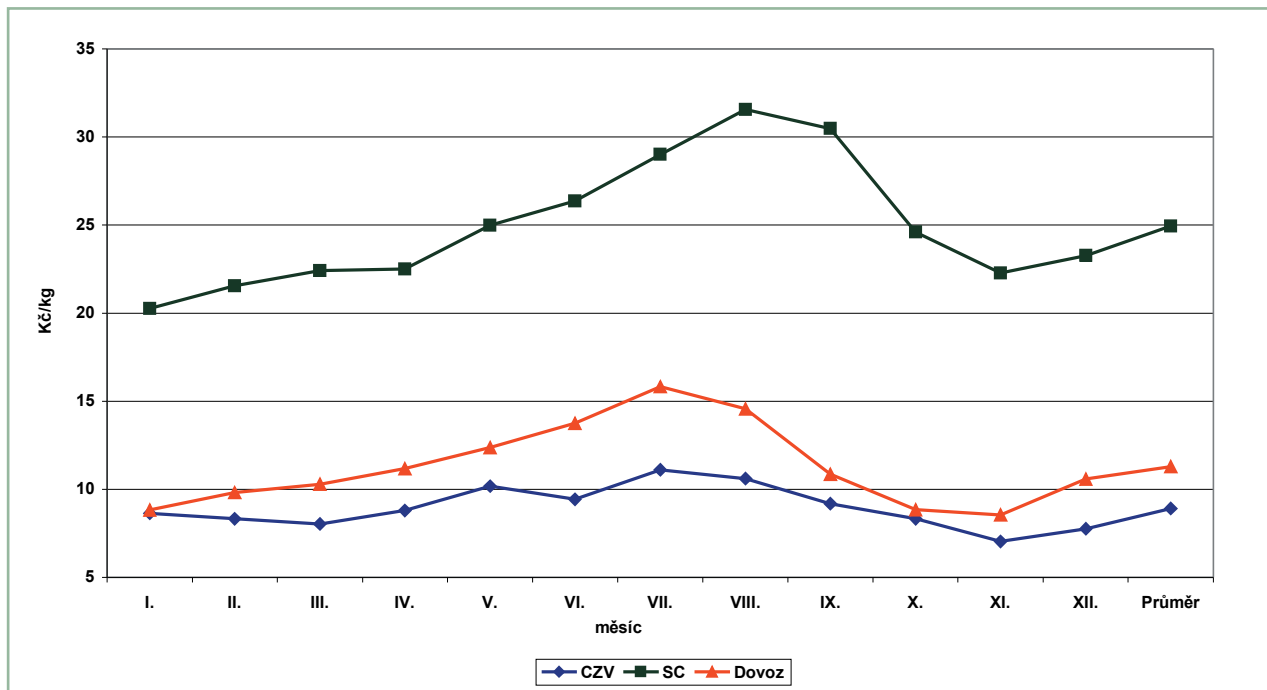

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Spotřebitelské ceny v roce 2006 naopak klesly (index 2006/05 činil 93,8). K největšímu snížení spotřebitelské ceny došlo u banánů (o 14 % na 30,65 Kč/kg), stolních hroznů a citrónů (o 13 % na 55,00 Kč/kg, resp. na 27,34 Kč/kg). Ze sledovaných druhů ovoce meziročně vzrostla především spotřebitelská cena broskví (o 13 % na 72,85 Kč/kg) a jablek (o 12 % na 24,94 Kč/kg).

Graf T5.1/02 - Porovnání CZV, SC a dovozních cen konzumních jablek v roce 2006

Pramen: ČSÚ
Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

5.1.8 Zelenina

Celková plocha pro pěstování zeleniny se v ČR v roce 2006, po výrazném snížení v roce 2005, opět zvýšila. Meziročně vzrostla o 29 % na 16,4 tis. ha, z toho plocha zemědělského sektoru činila 10,0 tis. ha. I přes toto navýšení pěstební plochy byla celková sklizeň zeleniny meziročně vyšší pouze o 6,7 % a dosáhla 291,6 tis. t. V zemědělském sektoru došlo dokonce k meziročnímu poklesu produkce o 6,2 % na 184,6 tis. t. Množství sklizené zeleniny v ČR se podílí na produkci zeleniny EU pouze 0,5 %. Z jednotlivých druhů zeleniny se v roce 2006 nejvíce sklízelo hlávkového zelí (19 % celkové produkce), cibule (16 %), rajčat a mrkve (po 12 %). Meziročně nejvíce vzrostla sklizňová plocha okurek nakládaček (o 82 %) na 1 411 ha, rajčat (o 82 %) na 1 456 ha, hrachových lusků (o 31 %) na 1 458 ha, hlávkového zelí (o 20 %) na 1 510 ha a cibule (o 19 %) na 2 970 ha.

Z pěstitelského hlediska byl rok 2006 průměrný. V důsledku dlouhé a tuhé zimy s vydatnou sněhovou pokrývkou došlo ke zpoždění výsevů a výsadeb zeleniny. Tropické letní počasí pozastavilo vývoj porostů a u některých druhů zeleniny došlo k zasychání a zastavení růstu. U cibulové zeleniny byl rok 2006 hodnocen jako průměrný a výnosově nevyrovnaný. I přes meziroční navýšení plochy cibule téměř o pětinu se celková produkce cibule proti roku 2005 snížila o 26 % na 45,4 tis. t. Pozdní nástup jara se projevil u kořenové zeleniny v opoždění výsevů. První sklizně začaly v pozdějších termínech. Větší množství srážek v srpnu a teplotně nadprůměrné září urychlily růst kořenové zeleniny. Houbové choroby (krčková hniloba) se vyskytly pouze u petržele. Pro košťálovou zeleninu byl z pěstitelského hlediska rok 2006 nepříznivý. Výsadby raných odrůd byly opožděné, porosty nevyrovnané. Zpožděná sklizeň raných odrůd se pak prolínala s již následnou sklizní odrůd letních a důsledkem toho došlo k převisu nabídky nad poptávkou a poklesu odbytových cen. Extrémně vysoké letní a zářijové teploty s nerovnoměrnými srážkami zapříčinily zastavení zakládání růžic a tím i pozdní sklizeň květáku, hlávkového zelí a kapusty. Rok 2006 nebyl příznivý také pro luskovou zeleninu. Produkce hrachu a fazolí byla v důsledku nevyrovnanosti porostů a jejich rozsáhlému zasychání vlivem vysokých letních teplot nízká. Vysoké teploty rovněž negativně ovlivnily výnosy i jakost zeleniny plodové.

Ani v roce 2006 se nezastavil trend ve zvyšování dovozu zeleniny do ČR. Objem dodávek čerstvé zeleniny dosáhl 512,0 tis. t (meziroční nárůst o 10 %) v celkové hodnotě 7,2 mld. Kč (+20 %). Hlavní podíl dovozu tvořila zelenina plodová. Z jednotlivých druhů zeleniny se dovezlo nejvíce rajčat, melounů (po 16 % celkového importu) a okurek (14 %). Další v pořadí byla cibule, která patří mezi tradiční český a u nás dříve úspěšně pěstovaný druh zeleniny, s objemem 54,0 tis. t, tj. 11 % celkového importu. Meziročně její dovoz vzrostl o 81 % a stejným podílem vzrostla i její dovozní cena (na 6,44 Kč/kg). Byl to důsledek nízké produkce cibule v ČR. Hlavním dodavatelem bylo Nizozemsko, které se na celkovém dovozu cibule do ČR podílelo jednou třetinou. Dalším významným dováženým druhem zeleniny byla paprika a hlávkové zelí (po 10 %). Největší objemy hlávkového zelí (62 %) pocházely z Polska. Největší množství čerstvé zeleniny se dovezlo do ČR ze Španělska (20 % celkového importu, dodávky tvořila téměř výhradně plodová zelenina), následovalo Nizozemsko, Polsko (po 15 %) a Německo (11 %).

Vývoz a reexport zeleniny z ČR za rok 2006 dosáhl 65,3 tis. t v celkové hodnotě 960,6 mil. Kč. Meziročně vzrostl v objemovém vyjádření o 18 % a ve finančním o 33 %. Z jednotlivých druhů zeleniny byla nejvíce exportována rajčata a hlávkové zelí (po 15 % celkového vývozu), následovaly okurky (14 %) a melouny (13 %). Největším odběratelem zeleniny z ČR bylo Slovensko (57 % celkového exportu zeleniny), kam směřovala především rajčata, melouny a hlávkové zelí. Celková záporná obchodní bilance s čerstvou zeleninou se dále prohloubila a činila v objemovém vyjádření 446,7 tis. t (meziroční zvýšení o 8 %) a ve finanční hodnotě 6,3 mld. Kč (meziroční nárůst o 18 %).

T5.1/13 - Bilance výroby a spotřeby čerstvé zeleniny¹⁾

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Produkční ploch	tis. ha	18,0	16,9	16,7	12,7	16,4	129,1
Hektarový výnos	t/ha	18,51	17,52	19,32	21,48	17,77	82,7
Domácí výroba	tis. t	332,3	295,6	322,3	273,4	291,6	106,7
Dovoz	tis. t	361,2	386,6	390,6	467,4	512,0	109,5
Celková nabídka	tis. t	693,5	682,2	712,9	740,8	803,6	108,5
Čerstvá spotřeba + samozásoben ²⁾	tis. t	616,9	588,2	605,9	685,6	738,3	107,7
Nákup ke zpracování ³⁾	tis. t	70,0	83,6	75,0	.	65,0	.
Vývoz	tis. t	6,6	10,4	32,0	55,2	65,3	118,3
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	693,5	682,2	712,9	740,8	803,6	108,5

1) Marketingový rok u zeleniny je totožný s kalendářním rokem.

2) Včetně ztrát a za rok 2005 a 2006 včetně nákupu zeleniny ke zpracování.

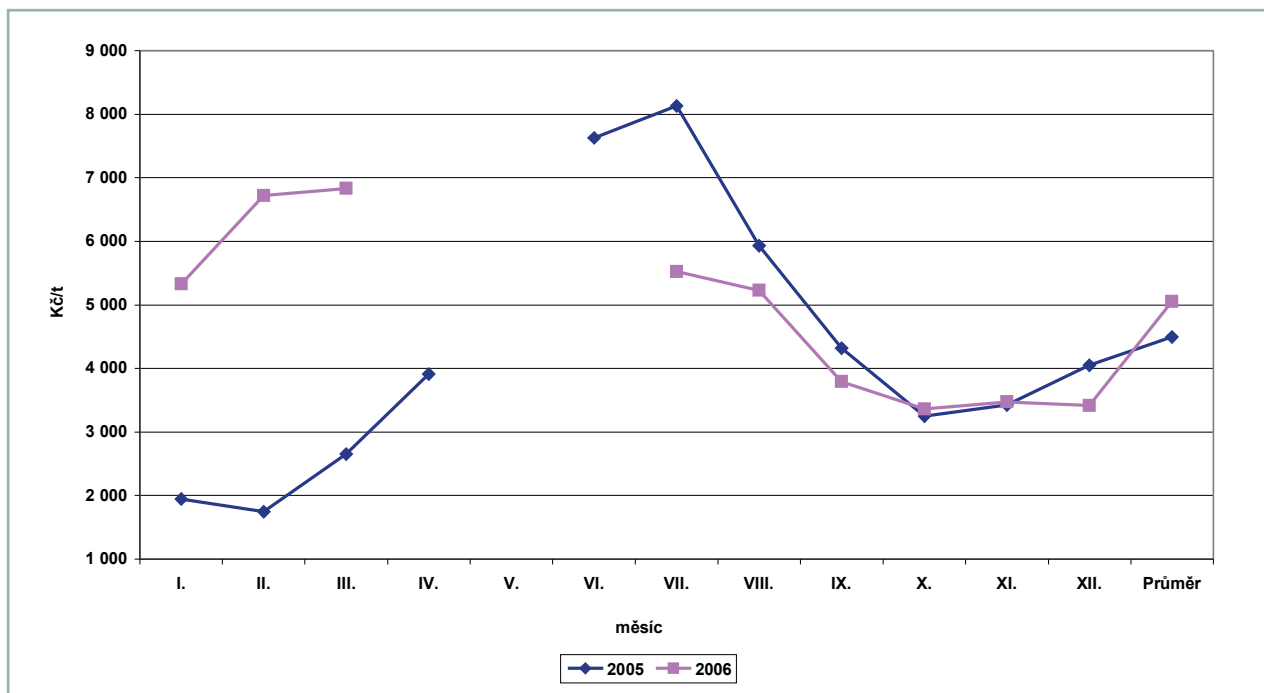
3) Rok 2005 - údaje nejsou k dispozici; rok 2006 - odhad MZe.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; ZS KOLÍ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Ceny zemědělských výrobců zeleniny byly v roce 2006 výrazně vyšší než v roce 2005 (index 2006/05 dosáhl 133,7). Průměrné roční ceny vzrostly téměř u všech sledovaných druhů zeleniny. K největšímu meziročnímu nárůstu CZV došlo u cibule (o 70 % na 5 311 Kč/t), červeného hlávkového zelí (o 43 % na 6 628 Kč/t), dále u celeru, papriky, petržele, hlávkové kapusty. Rovněž se zvýšila CZV mrkve (o 19 % na 6 328 Kč/t) a bílého hlávkového zelí (o 12 % na 5 054 Kč/t). V roce 2006 klesly CZV výrazněji pouze u ředkvičky (o 16 % na 28 069 Kč/t), brukve s natí (o 15 % na 26 156 Kč/t) a rajčat (o 12 % na 19 239 Kč/t).

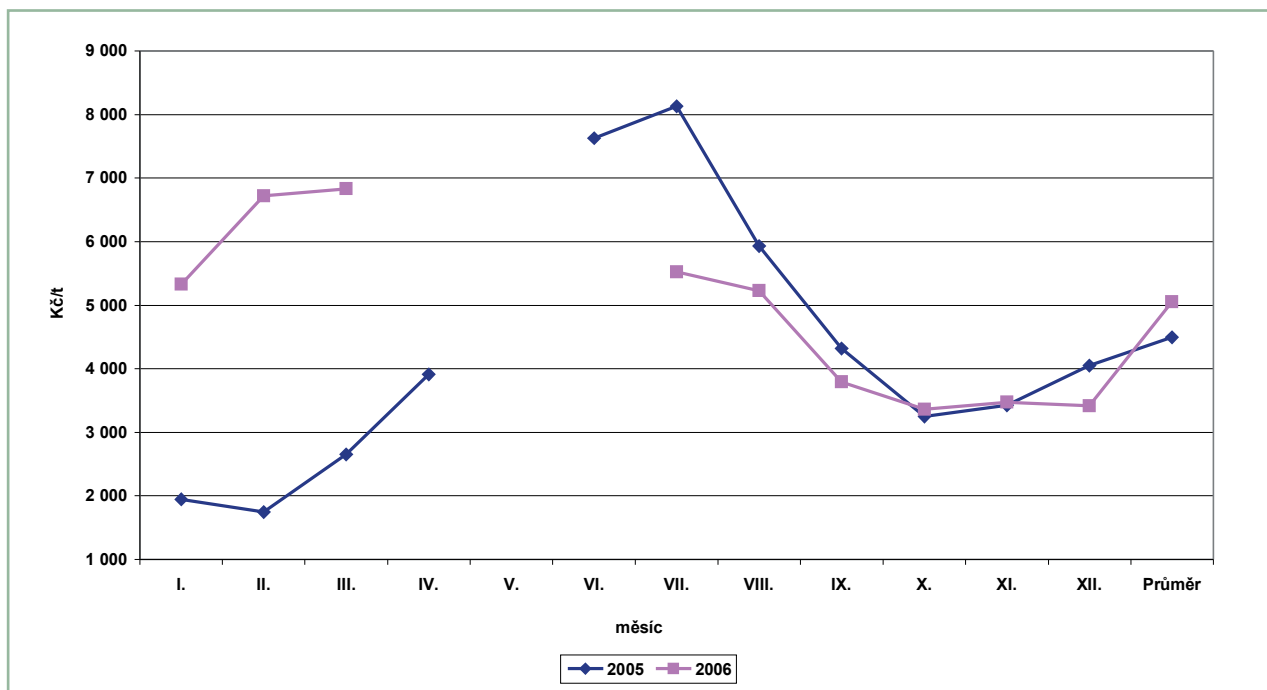
V roce 2006 se zvýšily i spotřebitelské ceny zeleniny, avšak jejich meziroční nárůst byl menší než u CZV (index 2006/05 činil 117,4). Výrazně vzrostla spotřebitelská cena cibule (o 54 % na 12,29 Kč/kg), celeru (o 48 % na 26,21 Kč/kg), česneku (o 28 % na 84,74 Kč/kg) a bílého hlávkového zelí (o 22 % na 10,34 Kč/kg), nejvyšší pokles spotřebitelské ceny byl zaznamenán u rajčat (o 9 % na 35,49 Kč/kg).

Graf T5.1/03 - Měsíční vývoj CZV zelí hlávkového bílého¹⁾

¹⁾ Údaje za měsíc květen 2005, duben 2006, květen 2006 a červen 2006 se nevyskytují.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

GrafT5.1/04 - Měsíční vývoj CZV cibule suché¹⁾

¹⁾ Údaje za měsíce červen a červenec se nevyskytují.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (VÚZE)

Spotřeba zeleniny (vyjádřená v hodnotě čerstvé) v roce 2005 dosáhla 77,8 kg/os./rok (meziroční snížení o 2,0 kg). K obrovskému poklesu zájmu konzumentů došlo u hlávkového zelí. Jeho spotřeba činila v roce 2005 pouze 8,3 kg/os./rok (meziroční pokles o 5,7 kg). Touto výší spotřeby ztratilo hlávkové zelí svoji tradiční prioritu mezi jednotlivými druhy zeleniny a zařadilo se až na čtvrté místo za rajčata, cibuli a melouny. Spotřeba cibule se výrazně snížila až na 9,3 kg/os./rok (meziroční pokles o 2,2 kg). Tato situace ukazuje na výrazný ústup zájmu spotřebitelů o tradiční české druhy zeleniny ve prospěch zeleniny plodové. Nejvyšší spotřeby bylo v roce 2005 dosaženo ze sledovaných druhů zeleniny u rajčat (10,3 kg/os./rok). Pro rok 2006 je VÚZE odhadována celková spotřeba zeleniny na 79,0 kg/os./rok.

5.1.9 Réva vinná – víno

Celková plocha vinic ČR se v roce 2006 podle údajů ČSÚ snížila o 243 ha na 17,6 tis. ha a na celkové výměře vinic EU se tak podílí přibližně 0,3 %. Z této výměry bylo 15,5 tis. ha vinic plodných, tj. čtyřletých a starších (meziroční zvýšení o 9 %). Produkce moštových vinných hroznů byla proti předchozímu roku nižší o 8 % a činila 57,6 tis. t při průměrném hektarovém výnosu 3,71 t/ha (proti roku 2005 pokles o 15 %).

Podle Registru vinic ÚKZÚZ činil k 31. 12. 2006 produkční potenciál vinic 19,6 tis. ha, z toho 18,4 tis. ha ploch bylo osázených a zbývající plochy tvořily vinice vykloučené, plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic a státní rezerva. Na dvou třetinách osázených ploch se pěstují odrůdy bílé a na jedné třetině modré. Věková struktura je tvořena z 21 % mladými neplodnými výsadbami (do 4 let), 18 % mladými plodnými vinicemi ve stáří 4 až 10 let, 39 % plodnými vinicemi do 30 let a 22 % vinicemi přestárlými. Počet zaregistrovaných pěstitelů révy vinné se v roce 2006 snížil o 5 % na 19 430. Z tohoto počtu obhospodařuje 76 % pěstitelů vinic plochu do 0,2 ha (11 % celkové plochy vinic v ČR), zatímco vinice nad 1 ha má pouze 4 % zaregistrovaných pěstitelů (74 % celkové plochy vinic). Zbývajících 20 % pěstitelů má osázenou plochu mezi 0,2 ha až 1 ha (15 % celkové plochy vinic).

Rok 2006 byl z hlediska přezimování révy vinné nejkritičtější za posledních devět let. Vysoké mrazy v lednu způsobily vymrznutí oček révy vinné v průměru o 30 % a dlouhá zima způsobila její opožděné rašení. Kvetení proběhlo v optimálním termínu. V některých lokalitách došlo ke sprchnutí květenství vzhledem k tomu, že květy révy vinné nestačily být opyleny (zejména u odrůd Veltlínské zelené, Sauvignon a Zweigeltrebe). Důsledkem teplého a suchého podzimu bylo dosaženo sice nadprůměrné cukrnatosti hroznů, ale podprůměrných výnosů. Problémy s výskytem šedé plísně byly minimální.

Na základě každoročního šetření Svazu vinařů ČR činil v roce 2006 průměrný hektarový výnos moštových hroznů 3,7 t/ha, tj. o 0,7 t/ha méně než v roce předchozím. Průměrná cukrnatost hroznů byla nejvyšší od roku 1995 a dosáhla 21,2°NM (meziroční zvýšení o 1,7°NM). Podíl modrých hroznů na celkové produkci činil 36 %. Jejich průměrný výnos dosáhl 3,9 t/ha a byl vyšší než u hroznů bílých, u kterých činil 3,6 t/ha. Tento rozdíl ve výnosu souvisí s nižším průměrným věkem porostů osázených modrými odrůdami. Cukrnatost byla mírně vyšší u hroznů bílých než u hroznů modrých (přibližně o 1°NM). Ve vinařské oblasti Čechy, která se podílí pouze 4 % na celkové výměře vinic ČR, bylo dosaženo o 16 % vyššího výnosu moštových hroznů (4,3 t/ha) a o 3 % nižší průměrné cukrnatosti (20,6°NM) než ve vinařské oblasti Morava, ve které jsou výsledné údaje téměř shodné s výsledky sklizně celé ČR. Průměrná CZV moštových hroznů činila 13 500 Kč/t, tj. o 2 200 Kč/t více než v roce předchozím, což bylo dáno vyšší cukrnatostí moštových hroznů a jejich nižší produkcí. Hodnota sklizených moštových hroznů v roce 2006 dosáhla 900 mil. Kč. Na základě této skutečnosti a nízkého průměrného výnosu moštových hroznů byla v roce 2006 zaznamenána ve vinohradnictví ČR ekonomická ztráta ve výši 35 % (téměř stejná jako v roce 2005).

V průběhu kalendářního roku 2006 se do ČR dovezlo 1 385 tis. hl vína za 2,7 mld. Kč. Meziročně se dovoz zvýšil v objemovém vyjádření o 8 % a ve finančním vyjádření o 6 %. Podíl bílého vína na celkovém importu činil 44 % a červeného 54 %. Dvě třetiny dodávek bílého vína tvořilo víno sudové, u vína červeného 54 %. Průměrná cena dovezeného bílého vína činila 15,73 Kč/l (u vína lahvového 26,48 Kč/l a vína sudového 10,12 Kč/l), vína červeného 20,26 Kč/l (u lahvového 30,85 Kč/l, u sudového 11,31 Kč/l). Největším dodavatelem vína byla v roce 2006, stejně jako v roce předchozím, Itálie, která se na celkovém importu vína do ČR podílela 40 % (meziroční nárůst o 17 %). Tři čtvrtiny dovezeného italského vína tvořilo víno sudové. Množství vína od dalších významných dodavatelů (Maďarska a Španělska) zůstalo v roce 2006 na úrovni roku předchozího. Na polovinu klesl import vína rakouského, naopak dovoz vína ze Slovenska se téměř zdvojnásobil a činil přibližně pětinu objemu dovezeného italského vína. Pro vinařský rok 2006/07 je odhadován import vína do ČR ve výši 1 400 tis. hl.

Vývoz vína z ČR se v roce 2006 proti roku minulému zvýšil v objemovém vyjádření o 42 % na 47 tis. hl (3 % realizovaného dovozu) a ve finančním vyjádření o 34 % na 197 mil. Kč. Podíl vyvezeného bílého vína na celkovém exportu činil 43 % a vína červeného 47 %. Výrazně převažoval vývoz vína v obalech do 2 l (95 %). Průměrná cena vyvezeného bílého vína byla v roce 2006 u bílého vína 35,75 Kč/l, u červeného 38,18 Kč/l. Největším odběratelem vína z ČR zůstalo Slovensko (83 % celkového exportu). Podíl vyvezeného vína na celkové domácí produkci činil 9 %. Celková obchodní bilance s vínem byla v roce 2006 záporná a dosáhla 1 338 tis. hl (meziroční nárůst o 7 %) a ve finančním vyjádření 2,5 mld. Kč (meziroční zvýšení o 3 %). Za vinařský rok 2006/07 se předpokládá vývoz vína z ČR ve výši 40 tis. hl.

Na výrobu vína se dovezlo v roce 2006 celkem 5,0 tis. t moštových hroznů za průměrnou cenu 10,99 Kč/kg, což bylo o 56 % více než v roce 2005. Jejich hlavním dodavatelem zůstalo Maďarsko a Slovensko.

Průměrná spotřeba vína v ČR se v roce 2005 zvýšila na 16,8 l/os./rok (o 0,3 l). Domácí výroba vína tak kryje tuto spotřebu přibližně z jedné třetiny.

T5.1/14 - Bilance výroby a spotřeby vína¹⁾

Ukazatel	MJ	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	Meziroční index
Plocha plodných vinic	tis. ha	10,8	11,8	13,0	14,2	15,5	109,2
Hektarový výnos	t/ha	5,25	5,70	5,38	4,39	3,71	84,5
Počáteční zásoba k 1. 8.	tis. hl	566	441	364	494	482	97,6
Domácí výroba	tis. hl	495	560	550	438	420	95,9
Dovoz suroviny a vína ²⁾	tis. hl	982	1 099	1 341	1 378	1 400	101,6
Celková nabídka	tis. hl	2 043	2 100	2 255	2 310	2 302	99,7
Spotřeba ²⁾	tis. hl	1 581	1 706	1 718	1 788	1 700	95,1
Vývoz ²⁾	tis. hl	21	30	43	40	40	100,0
Konečná zásoba k 31. 7. ²⁾	tis. hl	441	364	494	482	562	116,6

1) Vinařský rok u vína je od 1. 8. do 31. 7.

2) Pro vinařský rok 2006/07 odhad Svazu vinařů ČR (SV ČR).

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu; SV ČR

Zpracoval: I. Součková (VÚZE), J. Sedlá (SV ČR)

V rámci podpůrných programů čerpali vinohradníci v roce 2006 státní podpory na zavlažování vinic v částce 2,4 mil. Kč a na ozdravování polních a speciálních plodin ve výši 22,4 mil. Kč. V sektoru integrované systémy pěstování révy vinné byla pro rok 2006 stanovena sazba 1 642 Kč/ha a předpokládané dotace by měly činit 79,4 mil. Kč. V režimu ekologického pěstování vinic bylo možno získat dotaci 24 470 Kč/ha na plochu 11,8 ha v částce 288,7 tis. Kč.

5.2 Živočišná produkce celkem a podle rozhodujících komodit

5.2.1 Skot - mléko, hovězí maso

Mléko

V červenci roku 2006 byl zahájen třetí rok reformy SZP. V sektoru mléka byly sníženy intervenční ceny másla na 259,52 EUR/100 kg a sušeného odstředěného mléka na 174,69 EUR/100 kg. Kompenzační platby za snížení intervenčních cen byly stanoveny ve výši 35,275 EUR/t referenčního množství mléka. Možnost nákupu másla do intervenčních skladů byla omezena na celkovou výši 50 tis. t v termínu od 1. 3. do 31. 8. V referenčním období 2006/07 bylo zahájeno postupné zvyšování vnitrostátních referenčních množství v rámci EU 15 a pro vybrané země EU 10 byly uvolněny restrukturalizační rezervy. Vývoj výroby a nákupu mléka v EU však trendu zvyšování vnitrostátních referenčních množství neodpovídal. V EU 25 bylo v roce 2006 dodáno ke zpracování celkem 130,4 mil. t mléka, což je meziroční pokles o 0,9 %. Mírné snížení objemu nakoupeného mléka do jisté míry stabilizovalo mléčný trh v EU.

Po přechodném růstu produkce mléka po vstupu ČR do EU došlo v roce 2006 k meziročnímu snížení objemu vyrobeného mléka. Celková roční produkce 2 694,4 mil. l představuje meziroční pokles o 1,6 %. Na poklesu výroby se podílelo především snížení stavů dojených krav. Meziroční úbytek průměrných stavů o 15 tis. ks představoval pokles o 3,4 %. Růst průměrné roční užitkovosti o 1,9 % ve srovnání s předchozím rokem nekompenzoval úbytek stavů. Snížení produkce bylo reakcí zejména na pokles CZV a překročení referenčního množství v období 2005/06.

Ve struktuře stáda dojených krav podle počtu ukončených normovaných laktací pokračoval proces zvyšování podílu holštýnského plemene, jež od roku 2005 představuje v ČR majoritní populaci. V kontrole užitkovosti, prováděné Českomoravskou společností chovatelů, a. s., bylo v kontrolním roce 2005/06 (říjen – září) sledováno celkem 96,3 % stavů dojených krav. Z celkového počtu 334 928 krav s ukončenou normovanou laktací bylo 48,7 % krav holštýnského plemene (včetně kříženek z převodného křížení s podílem krve H 50 % a více), 45,6 % krav českého strakatého plemene a 5,7 % krav ostatních plemen a kříženek s nižším podílem krve dojných plemen.

Tržní produkce mléka udržela tradičně vysokou úroveň. Na základě údajů SZIF dodali čeští producenti ke zpracování v kalendářním roce 2006 celkem 2 609,8 mil. l, přímý prodej činil 2,3 mil. l a tržnost mléka dosáhla 97,0 %. Využití tržní produkce pro zpracování v ČR výrazně meziročně kleslo především vlivem růstu vývozu suroviny. Tuzemské mlékárny nakoupily od českých výrobců celkem 2 329,7 mil. l, což je meziroční pokles o 5,9 %. Nákup mléka v ČR od tuzemských producentů má trvale klesající tendenci po celé období od vstupu ČR do EU. Kvalita nakupovaného mléka je standardně na vysoké úrovni, v roce 2006 bylo 98,3 % množství v I. a vyšší jakostní třídě.

Objem tržní produkce v ČR byl významně ovlivněn systémem produkčních kvót. Vnitrostátní referenční množství mléka pro ČR bylo v přístupové smlouvě stanoveno ve výši 2 682,1 tis. t a obsahu tuku 4,21 %, v členění na vnitrostátní referenční množství pro dodávky ve výši 2 613,2 tis. t a vnitrostátní referenční množství pro přímý prodej ve výši 68,9 tis. t, s možností uvolnění restrukturalizační rezervy od roku 2006/07. Na základě oznámených změn k 1. únoru 2006 upravila EK nařízením Komise (ES) č. 832/2006 České republiky rozdělení vnitrostátního referenčního množství mléka, stanoveného pro období 2005/06, na vnitrostátní referenční množství pro dodávky ve výši 2 678,9 tis. t a vnitrostátní referenční množství pro přímý prodej ve výši 3,2 tis. t. Referenční množství pro dodávky bylo plněno v objemu 2 695,5 tis. t, což představuje překročení o 0,62 %. Dávka za překročení vnitrostátního referenčního množství pro dodávky činila celkem 146,7 mil. Kč. V referenčním období 2005/06 bylo evidováno celkem 2 871 držitelů individuálního referenčního množství (IRM) pro dodávky. Na překročení se podílelo 1 465 producentů. V rámci přímého prodeje výrobci prodali 2,6 tis. t mléka nebo mléčných výrobků, což je 81,3 % vnitrostátního referenčního množství přímého prodeje.

T5.2/01 - Balance výroby a spotřeby mléka a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾	Meziroční index 2006/05
Průměrný stav dojených krav	tis. ks	477,0	459,6	433,3	437,9	422,9	96,6
Průměrná roční užitkovost	l/ks	5 718,0	5 756,2	6 006,2	6 253,7	6 370,4	101,9
Balance zpracování mléka							
Výroba	mil. l	2 727,6	2 645,7	2 602,4	2 738,8	2 694,4	98,4
Počáteční zásoba	mil. l	64,6	132,6	92,1	69,4	66,3	95,5
Nákup mléka²⁾	mil. l	2 523,7	2 530,9	2 495,8	2 476,3	2 329,7	94,1
Dovoz	mil. l	241,3	281,4	329,6	535,4	701,3	131,0
Celková nabídka	mil. l	2 829,6	2 944,9	2 917,5	3 081,1	3 097,3	100,5
Domácí spotřeba	mil. l	2 054,5	2 080,5	2 110,1	2 182,2	2 190,7	100,4
Vývoz	mil. l	642,5	772,3	738,0	832,6	850,9	102,2
Celková poptávka	mil. l	2 697,0	2 852,8	2 848,1	3 014,8	3 041,6	100,9
Konečná zásoba	mil. l	132,6	92,1	69,4	66,3	55,7	84,0
Ekonomika							
Náklady na produkci³⁾	Kč/l	7,81	7,63	7,91	8,11	8,26	101,8
CZV mléko celkem	Kč/l	8,12	7,79	8,06	8,28	7,81	94,3
Přímé platby a dotace vstupů⁴⁾	Kč/l	0,03	0,14	0,30	.	.	x
Přímé platby a dotace vstupů⁴⁾	Kč/VDJ	.	.	850,0	2 006,6	2 581,6	128,7
CZV EU⁵⁾	Kč/l	9,59	9,52	8,52	8,31	7,65	92,1

1) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

2) Změna metodiky ČSÚ - nákup mléka do mlékáren.

3) Náklady respondentů s podvojním účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2006 odhad.

4) Rok 2004 kompenzační platba za období 13 měsíců.

5) CZV Francie, přepočít kurzem 29,784 Kč/EUR.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže; Statistika zahraničního obchodu; Agreste-le-bulletin; výpočty VÚZE a MZE

Zpracoval: I. Bošková (VÚZE), M. Hrubá (MZE)

Na základě prokázaného poklesu spotřeby mléka a mlékárenských výrobků ve vlastním hospodářství byla nařízením Komise (ES) č. 927/2006 počínaje obdobím 2006/07 začleněna restrukturalizační rezerva 55,8 tis. t do vnitrostátního referenčního množství pro dodávky. Vnitrostátní referenční množství pro období 2006/07 činí 2 737,9 tis. t v členění na 2 734,7 tis. t pro dodávky a 3,2 tis. t pro přímý prodej. Vnitrostátní referenční množství pro dodávky bylo k 31. 12. 2006 rozděleno ve výši 2 666,3 tis. t, volná výše rezervy činila 63,2 tis. t a blokováná výše rezervy 5,2 tis. t. Do 31. 12. 2006 bylo v rámci vnitrostátního referenčního množství pro dodávky prodáno celkem 2 019,4 tis. t, referenční množství přímého prodeje bylo naplněno k 31. 12. 2006 ve výši 1,7 tis. t. K 31. 12. 2006 bylo evidováno 2 679 držitelů IRM pro dodávky a 206 držitelů IRM pro přímý prodej.

Dalším významným nástrojem SOT bylo uplatnění systému vývozních subvencí. Na podporu vývozu mlékárenských výrobků do třetích zemí bylo v roce 2006 vyplaceno z rozpočtu EU celkem 389,1 mil. Kč. Do meziročního snížení vyplacené částky o 44,3 % se promítlo především snížení jednotkových sazeb subvencí a výrazný pokles subvencovaného množství sušeného odstředěného mléka.

V rámci systému intervencí byl podpořen nákup 852,2 t másla. Hodnota skladovaného másla byla 64,5 mil. Kč. Náklady na skladování másla činily 5,2 mil. Kč. Další podpory se týkaly výroby kaseinu a kaseinátů, ostatního užití mléka a programu školního mléka.

Podpora výrobců mléka se uskutečnila v rámci systému SAPS na plochu obhospodařované půdy a prostřednictvím národních doplňkových plateb na chov přežvýkavců. Sazba národní doplňkové platby na VDJ byla pro rok 2006 stanovena ve výši 2 581,60 Kč/VDJ. V roce 2006 bylo podáno celkem 10 676 žádostí, s celkovým nárokem 1 025 335 VDJ. Podpory nebyly do konce roku 2006 vyplaceny, neboť termín pro výplatu probíhá v období od 1. 12. 2006 do 30. 6. 2007.

V organizaci prodeje syrového mléka bylo registrováno v referenčním období 2005/06 celkem 93 odběratelů mléka, z toho 93 aktivních. Z registrovaného počtu odběratelů bylo 39 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 1 472,1 tis. t mléka, tj. 54,6 % množství dodaného k dalšímu zpracování. V období 2006/07 registroval SZIF 88 odběratelů mléka, z toho 87 aktivních. Z registrovaného počtu odběratelů bylo 43 odbytových organizací.

Uvolněním restrukturalizační rezervy bylo zvýšeno vnitrostátní referenční množství mléka o téměř 2,1 %, avšak produkce mléka v roce 2006 klesla. Úbytek produkce byl ovlivněn vývojem průměrné CZV mléka. Po trvalém poklesu CZV mléka v roce 2005 se v roce 2006 sice již projevil sezónní průběh s mírným růstem v druhé polovině roku, průměrná úroveň CZV v roce 2006 ve výši 7,81 Kč/l však byla o 5,6 % nižší než v roce předchozím. Pokles CZV je v souladu se záměry reformy SZP z roku 2003 a odpovídá celoevropskému trendu. Ke zvýšení příjmu za mléko přispívá systém přímých plateb.

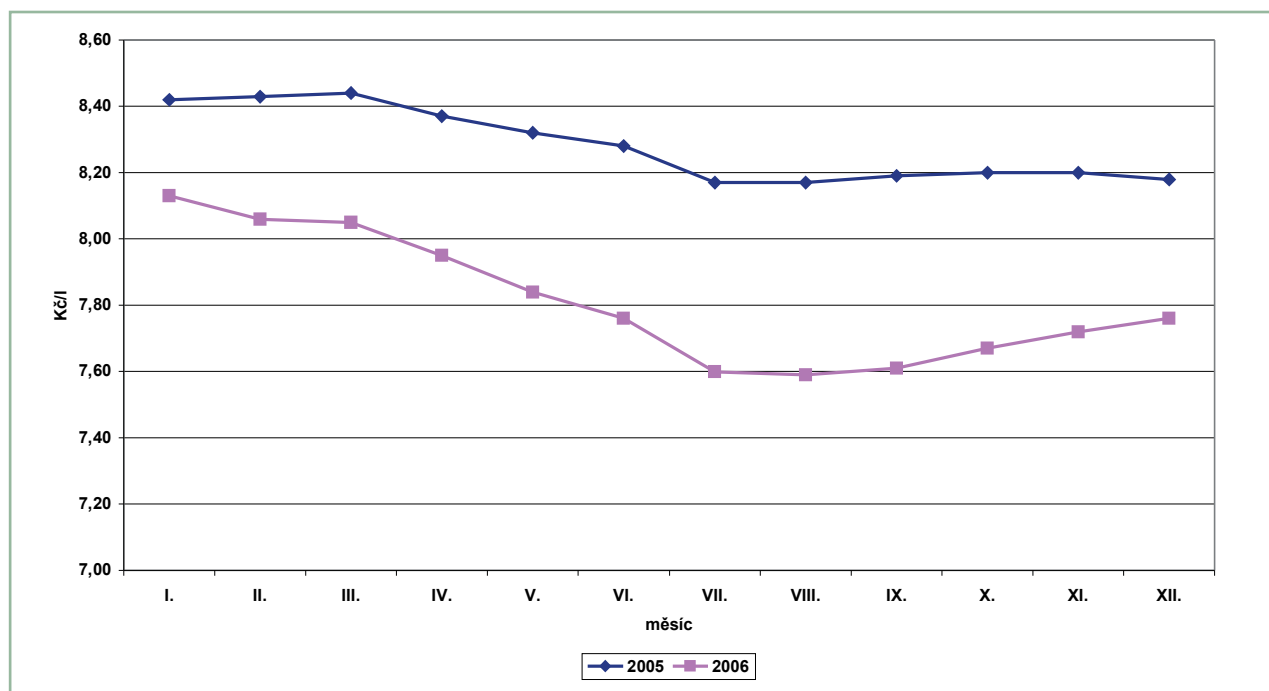
Objem a struktura produkce mlékárenských výrobků byla ovlivněna poklesem nabídky mléka ke zpracování, růstem zahraniční výměny a poklesem subvencí vývozu. Vývoz suroviny v objemu zhruba 280,1 mil. l představoval 10,7 % tržní produkce mléka. U většiny stěžejních mlékárenských výrobků byl zaznamenán meziroční pokles produkce. Klesla produkce komodit s nižší mírou přidané hodnoty (sušená mléka o 29 %, máslo o 3,6 %, smetany o 21 %), zároveň však došlo i k mírnému poklesu produkce sýrů (sýry přírodní o 4,0 %, sýry tavené o 5,6 %). Úroveň produkce sušených mlék a másla byla ovlivněna zejména poklesem vývozních subvencí a snížením nákupu mléka, výroba sýrů reagovala na růst jejich dovozů po vstupu do EU.

Meziroční růst dovozů mlékárenských výrobků o 31,0 % výrazně ovlivnil nabídku na domácím trhu. Dovoz másla meziročně vzrostl o 57,0 % a dosáhl 22,0 % jeho domácí produkce, dovoz sýrů přírodních a tvarohů meziročně vzrostl o 35,0 % a činil 40,4 % tuzemské výroby. Uplatnění tuzemských mlékárenských výrobků na zahraničních trzích má mírně rostoucí charakter. Meziročně vzrostl především vývoz konzumních mlék (o 110,0 %), jogurtů (o 102,3 %) a másla (o 59,0 %), vývoz sýrů přírodních a tvarohů se zvýšil o 18,0 %.

Reformní opatření spolu s vývojem konkurence na domácím trhu a podmínkami pro vývoz se odrazily ve vývoji cen mlékárenských výrobků. Průměrné CPV stěžejních mlékárenských výrobků se meziročně snížily, pokles vybraných CPV přesáhl 10 %.

Domácí spotřeba mléka a mlékárenských výrobků mírně převýšila úroveň předchozího roku, vlivem růstu dovozů se však zvýšil podíl zahraniční produkce na tuzemské spotřebě.

Graf T5.2/01 - Měsíční vývoj CZV mléka celkem

Hovězí maso

V EU 25 došlo v roce 2006, podle odhadu OFIVAL, meziročně k nárůstu produkce, spotřeby a cen hovězího masa při současném snížení dovozu i vývozu. Výroba hovězího masa včetně telecího se v roce 2006 zvýšila o 1,8 % na 7 979 tis. t. K nejvýraznějšímu meziročnímu růstu produkce došlo ve Velké Británii (o 13,3 %) a Irsku (o 8,4 %), naopak její snížení zaznamenalo především Nizozemsko (o 5 %), Belgie, Španělsko, ale také Polsko. Stavby skotu celkem se v EU 25 v roce 2006 snížily o 0,7 % a krav o 1,3 %. K jejich redukci došlo především v EU 15, zatímco v NČZ došlo ke zvýšení stavů chovaného skotu o 1,6 % a krav o 0,6 %. V roce 2006 bylo v EU 25 chováno 86,8 mil. ks skotu, z toho 34,7 mil. ks krav. Spotřeba hovězího masa včetně telecího se v roce 2006 v EU 25 podle odhadu OFIVAL zvýšila o 1,9 % na 8 138 tis. t, z toho k nejvýraznějšímu meziročnímu růstu došlo v Německu (o 7,0 %), Dánsku (o 5,8 %), Rakousku (o 4,2 %) a Polsku (o 4,1 %). Zatímco v EU 15 dosáhla v roce 2006 spotřeba na obyvatele 19,5 kg hovězího masa, v NČZ to bylo jen 7,0 kg. Stupeň soběstačnosti v roce 2006 v EU 25 byl 96,6 %, zatímco v roce 2005 dosáhl 97,1 %.

EU má již několik let zápornou bilanci zahraničního obchodu, která v roce 2006 dosáhla -296 tis. t. Export hovězího masa dosahoval 185 tis. t a ve srovnání s předchozím rokem zaznamenal pokles o 13,1 %. Dovoz hovězího masa do EU se meziročně snížil o 3,7 % a dosáhl 481 tis. t. Hlavními exportéry byla Argentina, Brazílie a Uruguay.

Ceny jatečného skotu na reprezentativních trzích EU se zvýšily v roce 2006 ve většině zemí Společenství, vyjma Maďarska. Podle OFIVAL vzrostla cena jatečného skotu v průměru o 6,6 % na 285,5 EUR/100 kg j. hm. Největší růst byl zaznamenán v Belgii (o 13,1 %), Španělsku a Irsku (o 8,1 %).

V ČR se proces restrukturalizace stáda krav v posledních dvou letech postupně stabilizoval, což se projevilo malými změnami podílu jednotlivých populací na celkovém stavu krav. V roce 2006 došlo kromě tradičního snížení stavu dojných krav také poprvé k poklesu počtu krav bez tržní produkce mléka.

V roce 2006 pokračoval záměr využívání specializovaných masných plemen a jejich kříženců ke zvýšení produkce kvalitního hovězího masa a zejména ve znevýhodněných oblastech k lepšímu využívání pastevních porostů a tím k udržení rázu krajiny. Záměr zvýšení kvality hovězího masa nebyl v plné míře realizován z důvodu zvýšení vývozu telat a zástavového skotu zejména zvířat českého strakatého plemene, masných plemen a jejich kříženců.

V roce 2006 pokračovala podpora chovu skotu formou národní doplňkové platby pro přežvýkavce (skot, ovce a kozy) podle nařízení vlády č. 145/2005 Sb. Platba byla stanovena na 1 VDJ v částce 2 581,60 Kč a je vyplácena v období od 1. 12. 2006 do 30. 6. 2007. Do konce roku 2006 byly podány na SZIF žádosti pro výplatu na 1 025,3 tis. VDJ přežvýkavců v částce 2 647,0 mil. Kč.

Produkce jatečného skotu v ČR pro využití na domácím trhu je v rozhodující míře zajišťována jedinci dojných a kombinovaných plemen a jejich kříženců. To má spolu s praktikovanou technologií výroby výsekového hovězího masa a snížením podílu hovězího masa v uzenářských výrobcích podstatný vliv na nízkou úroveň spotřeby hovězího masa na obyvatele. V roce 2006 podle odhadu VÚZE dosáhla roční spotřeba hovězího masa, vč. telecího, na obyvatele 10,1 kg a byla tak téměř shodná s rokem 2005.

Podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2006 se stavy skotu meziročně snížily o 23,7 tis. ks (tj. o 1,7 %) na 1 373,6 tis. ks. K poklesu došlo téměř ve všech kategoriích zvířat. Stavy dojných krav se meziročně snížily o 2 % (o 8,5 tis. ks) na 424 tis. ks a stavy krav BTM o 1 % (o 1,4 tis. ks) na 139,7 tis. ks. Stavy krav s tržní produkcí mléka jsou při kvótovém systému prodeje mléka regulovány podle nárůstu jejich průměrné užitkovosti. Zvýšení průměrného prodeje mléka o 100 l na dojnici/rok znamená pro ČR při současné kvótě prodeje mléka redukcí stavu krav o 5 - 6 tis. ks (v rozmezí 6 500 - 7 500 l mléka/krávu/rok). To se projevuje i v počtu odchovaných telat jako základny pro produkci hovězího masa.

T5.2/02 - Bilance výroby a spotřeby hovězího masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Stavy skotu celkem	tis. ks	1 520,1	1 473,8	1 428,3	1 397,3	1 373,6	98,3
Průměrný přírůstek býci výkrm	kg/ks/den	0,863	0,874	0,865	0,901	0,901	100,0
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	4,9	4,8	5,2	4,2	6,4	152,4
Výroba	tis. t j. hm.	108,9	107,1	95,6	90,1	92,1	102,2
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	3,1	3,7	10,4	19,3	18,7	96,9
Celková nabídka	tis. t j. hm.	116,9	115,6	111,2	113,6	117,2	103,2
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	99,6	101,0	81,5	85,3	87,3	102,3
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	12,5	9,4	25,2	21,9	23,4	106,8
Celková poptávka	tis. t j. hm.	112,1	110,4	106,7	107,2	110,7	103,3
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	4,8	5,2	4,2	6,4	6,5	101,6
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	44,78	44,17	47,62	48,54	51,20	105,5
CZV jateční býci celkem	Kč/kg ž. hm.	37,34	36,99	38,02	40,62	41,95	103,3
Přímé platby a dotace vstupů ⁵⁾	Kč/VDJ	.	.	.	2 006,6	2 581,6	128,7
CZV EU jatečný skot ⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	239,4	241,1	246,4	268,0	285,2	115,7
CZV ČR jatečný skot ⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	194,9	183,7	190,7	217,4	239,4	110,1

1) Koefficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,54.

2) Rok 2006 předběžně.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2006 odhad.

5) Národní doplňkové platby.

6) CZV na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Statistika zahraničního obchodu; GRČ; TIS²⁾; SZIF; OFIVAL; CAP Monitor; EC - DG for Agriculture; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: J. Ouředník (VÚZE), J. Holá (MZe)

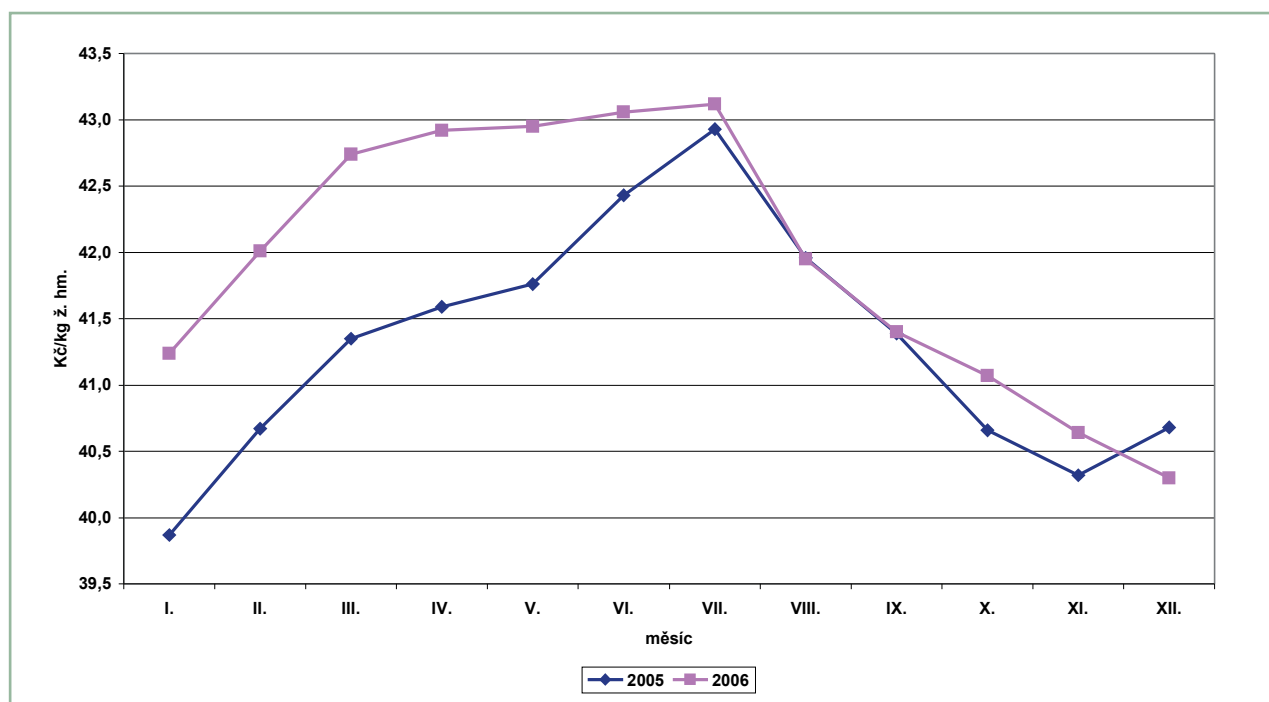
Výroba hovězího masa je určována především poptávkou a spotřebou, ale také vývozy zástavu a jatečného skotu. V roce 2005 došlo podle zpřesnění údajů ČSÚ ke zvýšení výroby z původních 148,5 tis. t ž. hm. na 166,9 tis. t ž. hm., tj. o 12 %. V roce 2006 se, i přes klesající počty skotu, meziročně zvýšila výroba hovězího masa včetně telecího o 2,2 % na 92,1 tis. t j. hm. (170,6 tis. t ž. hm.). Jateční býci se na celkové výrobě podíleli téměř stejným procentem (44,4 %) jako jatečné krávy (43,9 %). Podíl jalovic a telat byl přibližně stejný jako v předchozích letech. Produkce jatečného skotu na krávu průměrného stavu se v roce 2006 proti roku 2005 zvýšila o 2,4 % (tj. o 7 kg) na 304 kg ž. hm.

Objemové saldo zahraničního obchodu s živým skotem a hovězím masem zůstalo v roce 2006 kladné a dosáhlo 2,5 tis. t v přepočtu na j. hm. (tj. 4,7 tis. t ž. hm.). Nárůst domácí produkce hovězího masa se projevil v meziročním snížení dovozu jatečného skotu a hovězího masa o 3,1 %, tj. o 0,6 tis. t j. hm. (1,2 tis. t ž. hm.). Podíl dovozu na domácí spotřebě v roce 2006 dosáhl 21,4 % (22,6 % v roce 2005). Hlavním dovozním artiklem bylo z 85 % hovězí maso, které bylo dodáváno zejména z Polska (32 %), Rakouska (20 %) a Německa. Živý skot, převážně k jatečným účelům, pocházel ze Slovenska a Německa (celkem 70 %).

Podíl vývozu na domácí výrobě se v roce 2006 meziročně zvýšil o 1,1 p. b. a dosáhl 25,4 %. V roce 2006 bylo vyvezeno 23,4 tis. t j. hm. živého skotu a hovězího masa (tj. 43,4 tis. t ž. hm.). Ve srovnání s rokem 2005 došlo ke zvýšení exportu o 6,8 %. Obdobně jako v předchozích letech převažoval vývoz živého skotu, především jatečného (31 %), telat (31 %) a zástavu (26 %). Hlavními odběrateli těchto zvířat bylo Rakousko, Německo a Itálie, kam směřovalo téměř 53 % vývozu skotu. Hovězí maso, kterého bylo vyvezeno pouze 2,0 tis. t, bylo prodáváno zejména na Slovensko.

Vývoj CZV jatečného skotu byl v průběhu roku 2006 poměrně vyrovnaný a udržoval se na úrovni předchozího roku. Stabilita cen byla podmíněna poměrně vyrovnanou poptávkou v ČR i na evropských trzích. Průměrná cena jatečného skotu, podle TIS^{CR} SZIF, u tř. SEUR dosáhla 37,07 Kč/kg ž. hm. (tj. 68,65 Kč/kg j. hm.) a v meziročním srovnání se zvýšila o 2 %. Ke zvýšení CZV však došlo pouze u CZV jatečných býků tř. SEUR o 1,7 % na 41,95 Kč/kg ž. hm., zatímco CZV jatečných jalovic tř. SEUR se snížila o 0,7 % (31,91 Kč/kg ž. hm.) a jatečných krav tř. EUR o 0,8 % na 29,34 Kč/kg ž. hm. Ceny průmyslových výrobců hovězího masa ve srovnání s rokem 2005 byly ovlivněny mj. růstem cen energií. Průměrná CPV hovězího výsekového masa dosáhla 108,36 Kč/kg a byla proti roku 2005 vyšší o 2,1 %.

Graf T5.2/02 Měsíční vývoj CZV jatečných býků tř. SEUR

Pramen: TIS^{CR} SZIF
Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

V důsledku srovnatelných CZV a průměrných denních přírůstků nedošlo meziročně ke změně rentability ve výkrmu skotu. Podle odhadu VÚZE se náklady na výkrm jatečných býků v roce 2006 zvýšily o 5,5 % na 51,20 Kč/kg ž. hm. při průměrném přírůstku 0,867 kg/ks/den. Náklady na kilogram přírůstku se meziročně zvýšily o 5,6 % na 42,96 Kč/kg. Výše nákladů přesahovala v roce 2006 průměrnou realizační cenu za jatečného býka o 9,25 Kč/kg ž. hm. a proti roku 2005 se zhoršila o 1,97 Kč/kg.

5.2.2 Prasata - vepřové maso

Trh s vepřovým masem v ČR byl silně ovlivněn vývojem na trhu v EU. Produkce vepřového masa v roce 2006 se podle údajů OFIVAL meziročně v EU zvýšila o 0,5 % na 21,25 mil. t, z toho v EU 15 došlo k meziročnímu nárůstu jen o 0,1 %, zatímco v NČZ o 1,7 %. NČZ se na výrobě podílely 23,8 %, tj. 5,53 mil. t (ČR pouze 1,5 %). Nejvýrazněji zvýšilo produkci Polsko (4,4 %), Německo (2,6 %), Itálie a Irsko (2,2 %). Naopak k poklesu výroby v roce 2006 došlo zejména v ČR (-4,8 %), Nizozemsku (-4,4 %), Velké Británii (-2,8 %), Dánsku (-2,5 %), ale i Rakousku (-1,3 %).

Spotřeba vepřového masa v EU 25 se podle odhadu OFIVAL v roce 2006 zvýšila jen velmi mírně o 0,1 % na 20,03 mil. t. Její růst byl zaznamenán pouze v NČZ (o 0,7 %), zatímco v EU 15 zůstala na úrovni roku 2005. Spotřeba vepřového masa na osobu/rok v EU 25 zaznamenala meziroční snížení o 0,2 % na 43,2 kg. K jejímu růstu došlo zejména v Polsku (1,6 %). Méně vepřového masa proti roku 2005 bylo zkonsumováno v Irsku (-5,5 %), Dánsku (-2,3 %) a Nizozemsku (-2,2 %). Soběstačnost v roce 2006 dosáhla v rámci celé EU 25 cca 107,6 %, zatímco v ČR dosáhl tento ukazatel úrovně 78,5 %.

Také v roce 2006 si EU 25 udržela místo největšího světového exportéra vepřového masa. Meziročně se zvýšil vývoz této komodity ze Společenství do třetích zemí o 5,1 % na 1,66 mil. t. Z toho bylo z EU 15 exportováno proti roku 2005 více o 5,9 % (1,41 mil. t) a z NČZ o 0,9 % (0,21 mil. t). Objemové saldo zahraničního obchodu s vepřovým masem v roce 2006 dosáhlo 1,63 mil. t a meziročně se zvýšilo o 5,4 %. Vepřové maso směřovalo téměř z padesáti procent především na trhy Japonska a Ruska. Dánsko jako nejvýznamnější vývozců zvýšilo export o 1,6 % a na celkovém vývozu EU se podílelo téměř 33 %. Dovoz vepřového masa do zemí EU byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný, meziročně se však zvýšil o 44 % na 0,03 mil. t.

Růst exportu během roku 2006 příznivě ovlivnil vývoj producentských cen v EU. Průměrná cena jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích se meziročně zvýšila o 5,0 % a dosáhla úrovně 146,0 EUR/100 kg j. hm. K jejímu zvýšení došlo ve většině zemí EU, z toho nejvýrazněji vzrostly ceny v Itálii (+11,2 %) a Španělsku (+8,1 %).

V ČR byl trh s vepřovým masem v roce 2006 charakterizován dalším meziročním poklesem stavů a domácí produkce, rostoucími dovozy, omezením vývozu, snížením CZV za jatečná prasata, dále poklesem spotřeby vepřového masa a snížením procenta soběstačnosti. Proti roku 2005 došlo v chovu prasat však ke zlepšení reprodukčních ukazatelů.

Podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2006 bylo v ČR evidováno 2 840,4 tis. ks prasat celkem, což představovalo meziroční snížení počtu chovaných zvířat o 1,3 % (tj. o 36,4 tis. ks); z toho stavy prasnic meziročně klesly o 1,5 % na 229 tis. ks. Ke konci roku (k 1. 12. 2006) došlo k další redukci stavů prasnic, podle údajů ČSÚ, o 7,6 tis. ks na 221,3 tis. ks, zatímco počty prasniček se zvýšily o 2,4 tis. ks na 95,3 tis. ks. Průměrné stavy prasnic v roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 poklesly o 7,5 % na 241,1 tis. ks. Meziročně se v roce 2006 zlepšily některé reprodukční ukazatele v chovu prasat. Počet narozených selat na prasnici v roce 2006 stoupl o 1,4 % na 21,9 ks, počet odchovaných selat na prasnici byl ve srovnání s rokem 2005 vyšší o 1,6 % a dosáhl 19,5 ks/rok. Úhyn selat z narozených klesl o 0,1 p. b. na 11,0 %. V roce 2006 se narodilo v ČR 5 269,4 tis. ks selat, tj. o 6,4 % (358,1 tis. ks) méně než v roce 2005 v důsledku nižšího počtu oprasnených prasnic a prasniček. Také celkový počet odchovaných selat byl nižší o 311,7 tis. ks a dosáhl 4 698,9 tis. ks. Zatížení prasat na hektar orné půdy se snížilo z 94,4 ks v roce 2005 na 93,4 ks v roce 2006, tj. o 1,1 %.

Nižší stavy téměř všech kategorií prasat včetně prasnic a rostoucí dovozy ovlivnily nepříznivě vývoj výroby vepřového masa. V roce 2006 došlo k dalšímu meziročnímu omezení celkové domácí produkce o 4,8 % na 349,6 tis. t jatečné hmotnosti, tj. v přepočtu na živou hmotnost 449,3 tis. t. Z toho tržní produkce se snížila pouze o 0,8 % na 326,3 tis. t j. hm. (419,3 tis. t ž. hm.). Podle údajů SVS bylo v ČR v roce 2006 poraženo celkem 3 884,3 tis. ks prasat, z toho k jatečným účelům 3 785,3 tis. ks. Současně se však podle ČSÚ mírně zvýšila průměrná porážková hmotnost jatečných prasat ze 107,8 kg/ks ž. hm. v roce 2005 na 108,1 kg/ks ž. hm. v roce 2006, tj. o 0,3 %.

Domácí spotřeba vepřového masa v roce 2006 meziročně mírně poklesla o 1,2 % (tj. o 5,6 tis. t j. hm.) na 445,5 tis. t j. hm. (572,5 tis. t ž. hm.). Také v roce 2006 nebyla ČR ve výrobě vepřového masa soběstačná, neboť domácí spotřeba převyšovala produkci o 95,9 tis. t j. hm. (tj. o 123,2 tis. t ž. hm.). Stupeň soběstačnosti se v roce 2006 snížil na 78,5 % (81,4 % v roce 2005). Roční spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2006, podle odhadu VÚZE, dosáhla 41 kg a byla nižší proti roku 2005 o 1,2 %, tj. 0,5 kg.

T5.2/03 - Balance výroby a spotřeby vepřového masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Stavy prasat celkem	tis. ks	3 440,9	3 362,8	3 126,5	2 876,8	2 840,4	98,7
Průměrný přírůstek prasata výkrm	kg/ks/den	0,672	0,651	0,668	0,682	0,682	100,0
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	11,7	14,8	15,0	12,0	15,4	128,3
Výroba	tis. t j. hm.	455,6	451,3	425,7	367,3	349,6	95,2
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	26,7	31,3	69,5	124,1	128,9	103,9
Celková nabídka	tis. t j. hm.	494,0	497,4	510,2	503,4	493,9	98,1
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	456,0	468,9	439,4	451,1	445,5	98,8
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	23,2	13,5	58,8	36,9	34,9	94,6
Celková poptávka	tis. t j. hm.	479,2	482,4	498,2	488,0	480,4	98,4
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	14,8	15,0	12,0	15,4	13,5	87,7
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	36,32	32,01	33,83	31,07	32,27	103,9
CZV jatečná prasata celkem	Kč/kg ž. hm.	31,99	29,16	31,95	31,74	30,95	97,5
Přímé platby a dotace vstupů ⁵⁾	-	.	.	.	.	.	x
CZV EU prasata tř. E ⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	135,6	127,1	138,9	139,1	146,0	105,0
CZV ČR prasata tř. E ⁶⁾	EUR/100 kg j. hm.	132,2	133,9	140,7	143,8	147,8	102,8

1) Koefficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,778.

2) Rok 2006 předběžně.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2006 odhad.

5) Národní doplňkové platby.

6) CZV na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu prasat, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Statistika zahraničního obchodu; TIS²⁾; SZIF; OFIVAL; FADN; GRČ; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE), M. Pavlů (MZe)

V roce 2006 se ve srovnání s předchozím rokem zvýšily jak dovozy živých zvířat, tak dovozy vepřového masa. Vývozy živých zvířat meziročně poklesly o 3 tis. t ž. hm. (tj. o 14 tis. ks), zatímco export masa zůstal na úrovni roku 2005. Saldo zahraničního obchodu v živých prasatech dosáhlo 8,7 tis. t ž. hm. (ve finančním vyjádření 223,5 mil. Kč), kdy dovážena byla především selata a vyvážena jatečná prasata. Saldo zahraničního obchodu s vepřovým masem v roce 2006 bylo záporné -92 tis. t (ve finančním vyjádření -4 642,4 mil. Kč). Celková bilance zahraničního obchodu s živými prasaty a vepřovým masem dosáhla záporné hodnoty (-4 418,9 mil. Kč).

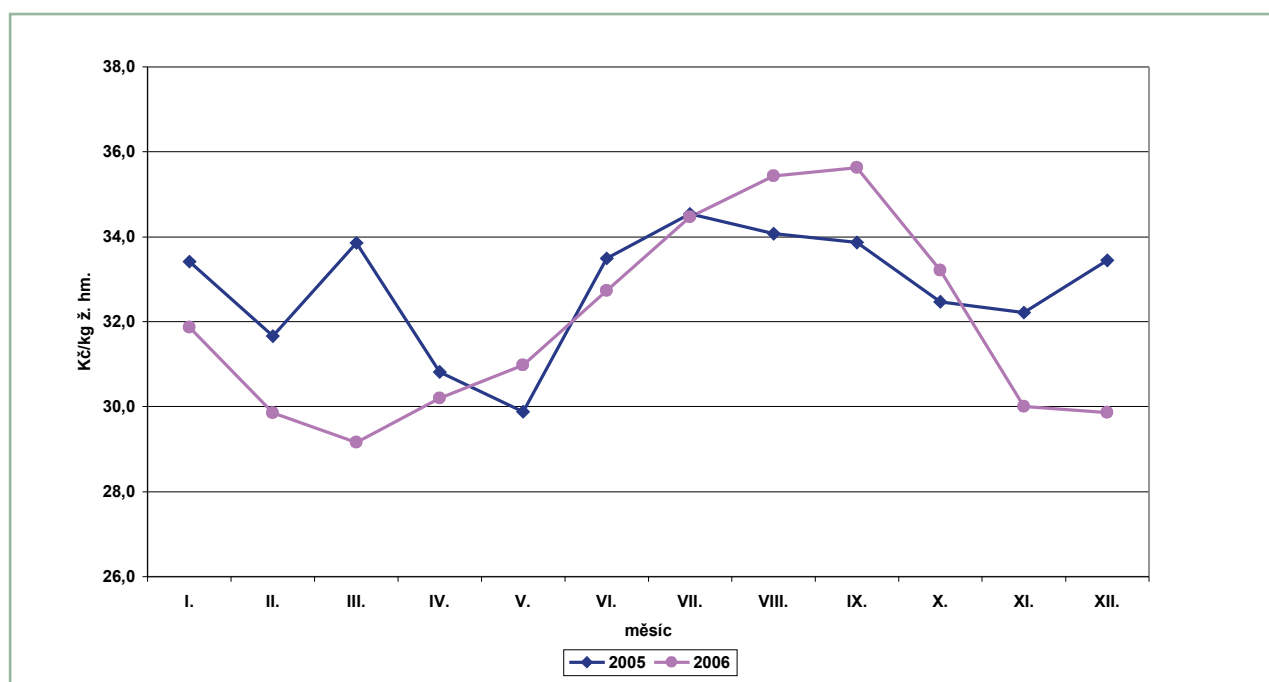
Dovozy živých prasat vzrostly meziročně o 75 % na 138 tis. ks., z toho nejvíce bylo dovezeno selat (102,7 tis. ks), méně jatečných prasat (15,6 tis. ks) a plemenných prasat (2,1 tis. ks). Největší počty selat byly dovezeny z Dánska (57 %), hlavními dodavateli jatečných prasat bylo Nizozemsko a Slovensko, odkud pocházelo 89 % zvířat. Dovozy vepřového masa v roce 2006 proti předchozímu roku vzrostly o 1,9 %, tj. o 2,1 tis. t a ovlivňovaly negativně ceny a poptávku po jatečných prasatech na domácím trhu. Maso čerstvé a chlazené se na importu podílelo 77,3 % (87,9 tis. t), ostatní tvořilo maso zmrazené. Hlavními dodavateli bylo Německo, Polsko a Rakousko, odkud pocházelo téměř 72 % dovozu.

V roce 2006 bylo vyvezeno 137,1 tis. ks (tj. 14,3 tis. t ž. hm.) živých prasat. Hlavním vývozním artiklem byla jatečná prasata, která se na tomto počtu podílela téměř 86 %. Hlavními obchodními partnery bylo Slovensko a Německo, kam směřovalo 90 % zvířat. Export vepřového masa se v roce 2006 meziročně zvýšil pouze o 2 % (418 t) a směřoval především na Slovensko (74 %).

CZV jatečných prasat v roce 2006 meziročně klesly. Jejich úroveň byla nepříznivě ovlivněna nižší poptávkou především v důsledku rostoucích dovozů partií vepřového masa za nízké ceny. Ve srovnání s předchozím rokem se v roce 2006 snížila CZV jatečných prasat tř. SEU, podle TIS^{CR} SZIF, o 2,7 % na 31,89 Kč/kg ž. hm. (tj. na 40,98 Kč/kg j. hm.). CZV jatečných prasat celkem v roce 2006 klesla o 2,5 % na 30,95 Kč/kg ž. hm. (tj. na 39,77 Kč/kg j. hm.).

Během roku 2006 byl vývoj CZV poměrně vyrovnaný; k poklesu cen začalo docházet až v posledním čtvrtletí. U většiny sledovaných druhů vepřového výsekového masa došlo ke snížení CPV v návaznosti na snižující se CZV jatečných prasat. Průměrná CPV vepřového výsekového masa, podle TIS^{CR} SZIF, klesla v roce 2006 o 2,2 % na 57,46 Kč/kg.

Graf T5.2/03 - Měsíční vývoj CZV jatečných prasat tř. SEU

Pramen: TIS^{CR} SZIF

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

Podle odhadu VÚZE dosáhly v roce 2006 náklady na produkci jatečných prasat ve výkrmu 32,27 Kč/kg ž. hm. při předpokládaném průměrném denním přírůstku na úrovni roku 2005, tj. 0,682 kg/ks/den. Meziročně došlo ke zvýšení nákladů prasat ve výkrmu o 3,9 %, tj. o 1,20 Kč/kg ž. hm. Tento růst byl ovlivněn zejména meziročním zvýšením nákladů za krmiva (o 5,3 %), ceny zastavovaného selete (o 2,5 %), ale také vyššími pracovními náklady (o 6,4 %). Odhadované náklady na jeden kilogram přírůstku prasat ve výkrmu dosáhly 24,0 Kč (23,0 Kč/kg v roce 2005). Lze očekávat, že v roce 2006 bude vykázána u komodity výkrm prasat ztráta, zatímco v roce 2005 byl poprvé od roku 2002 dosažen zisk (0,67 Kč/kg ž. hm.) v důsledku zejména nízké ceny krmiv.

5.2.3 Drůbeží maso – vejce

Drůbež

Produkce drůbežího masa v EU 25 se v roce 2006 snížila o 2,1 % na 10,73 mil. t vzhledem k vypuknutí ptačí chřipky na počátku roku 2006. Medializace ptačí chřipky způsobila v mnohých členských státech pokles zájmu spotřebitelů o drůbeží maso a snížila také exportní možnosti do třetích zemí. V roce 2006 došlo v EU 25 ke snížení jak dovozů, tak vývozů drůbežího masa. Spotřeba drůbežího masa poklesla v EU 25 o 3,2 % na 22,37 kg/obyv./rok. Podle odhadu EK průměrná obchodní cena jatečných kuřat proti roku 2006 nepatrně poklesla, a to o 0,2 %.

V ČR se podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2006 stavy drůbeže celkem v meziročním srovnání nepatrně zvýšily o 1,4 % na 25,7 mil. ks. Stavy kuřat na výkrm vzrostly o 2,4 % na 14,7 mil. ks, naopak stavy kuřat na chov poklesly o 2,7 % na 3,6 mil. ks. Stavy slepic se zvýšily o 6,3 % na 6,3 mil. ks. Z ostatní drůbeže došlo k výraznému poklesu počtů hus (o 46,8 % na 17,3 tis. ks) a krůt (o 44,1 % na 456,0 tis. ks).

V roce 2006 došlo ke snížení celkové produkce drůbežího masa o 5,4 % na 228,6 tis. t j. hm. (tj. 304,8 tis. t ž. hm.). Tržní produkce jatečné drůbeže se snížila v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 o 4,5 % na 216,6 tis. t j. hm. (tj. 288,8 tis. t ž. hm.) a přiblížila se tak úrovni dosažené v roce 2003. Samozásobení a drobný prodej se meziročně snížil a je odhadován v roce 2006 na 12 tis. t j. hm. (tj. 16 tis. t ž. hm.).

V roce 2006 pokračoval růst dovozu drůbeže a drůbežího masa. V porovnání s rokem 2005 se zvýšil dovoz o 7,9 % na 67 tis. t j. hm. Hlavním dovozcem drůbežího masa do ČR zůstalo v roce 2006 Polsko (15,2 tis. t), Brazílie obhájila druhé místo z roku 2005 (7,6 tis. t), třetí místo nově obsadilo Německo (6,9 tis. t) a čtvrté zůstalo Nizozemsku (5,9 tis. t). Sortiment dováženého masa se výrazně nezměnil. Ze zemí EU a Brazílie bylo převážně dováženo zmrazené vykostěné dělené kuřecí maso, dále pak zmrazené nevykostěné půlky a čtvrtky kuřecího masa.

Další významnou dovozní položkou byla kuřata, která byla dodávána především z Polska. V roce 2006 rovněž došlo k nárůstu dovozu živé drůbeže, a to o 28 %. Nejvíce živé drůbeže (jatečná kuřata) do ČR bylo importováno ze Slovenska (2 659 tis. ks) a Velké Británie (233 tis. ks). Podíl dovozu drůbežího masa včetně živé drůbeže na domácí spotřebě mírně vzrostl na 26 %.

V roce 2006 zaznamenal vývoz drůbeže a drůbežího masa z ČR pouze nepatrný pokles a proti roku 2005 se snížil o 1,2 % na 39,7 tis. t j. hm. Významnou vývozní destinací pro kuřecí maso zůstalo Slovensko, kam se v roce 2006 vyvezlo 11,7 tis. t. V roce 2006 došlo k dalšímu mírnému poklesu vývozu kuřecího masa do Německa a Nizozemska. Živá drůbež, zejména kuřata, byla nejvíce vyvážena do Německa (6 271 tis. ks), Polska (1 548 tis. ks) a na Slovensko (1 081 tis. ks). Podíl vývozu na domácí produkci činil 17,4 % v roce 2006. Záporné saldo zahraničního obchodu s živou drůbeží a drůbežím masem dosáhlo 27,3 tis. t j. hm. v roce 2006 (ve finančním vyjádření 1 074,6 mil. Kč).

Domácí spotřeba drůbežího masa v ČR poklesla na 257,3 tis. t j. hm. (343,1 tis. t ž. hm.), tj. o 4,7 %. Spotřeba drůbežího masa na obyvatele v roce 2006 podle odhadu stagnovala na úrovni předchozího roku a dosáhla 26,2 kg/rok.

T5.2/04 - Balance výroby a spotřeby drůbežího masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Stavy drůbeže celkem ³⁾	tis. ks	29 946,9	26 873,4	25 493,6	25 372,3	25 736,0	101,4
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	10,8	4,8	5,1	5,8	9,3	160,3
Výroba	tis. t j. hm.	237,8	228,0	232,7	241,7	228,6	94,6
Dovoz ⁴⁾	tis. t j. hm.	20,2	33,8	57,7	62,1	67,0	107,9
Celková nabídka	tis. t j. hm.	268,8	266,6	295,5	309,6	304,9	98,5
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	247,9	246,1	244,8	270,1	257,3	95,3
Vývoz ⁴⁾	tis. t j. hm.	16,1	15,4	44,9	40,2	39,7	98,8
Celková poptávka	tis. t j. hm.	264,0	261,5	289,7	310,3	297,0	95,7
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	4,8	5,1	5,8	9,3	7,9	84,9
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁵⁾	Kč/kg ž. hm.	21,72	20,68	21,88	19,83	19,97	100,7
CZV jatečných kuřat	Kč/kg ž. hm.	21,95	21,03	22,11	21,08	19,18	91,0
Přímé platby a dotace vstupů	-	-	-	-	-	-	x
CZV SRN jatečných kuřat ⁶⁾	EUR/kg ž. hm.	0,72	0,72	0,73	0,72	0,68	94,4
CZV ČR jatečných kuřat	EUR/kg ž. hm.	0,71	0,66	0,69	0,71	0,68	95,6

1) Koefficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,75.

2) Předběžné údaje.

3) Bez „hobby aktivit“ obyvatelstva (nová metodika ČSÚ).

4) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

5) Náklady respondentů s podvojním účetnictvím podle výběrového šetření FADN, rok 2006 odhad.

6) CZV na reprezentativních trzích v Německu.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu drůbeže, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Ceny zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu; Agri Europe; GRČ; SZIF; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE), J. Roubalová (MZe)

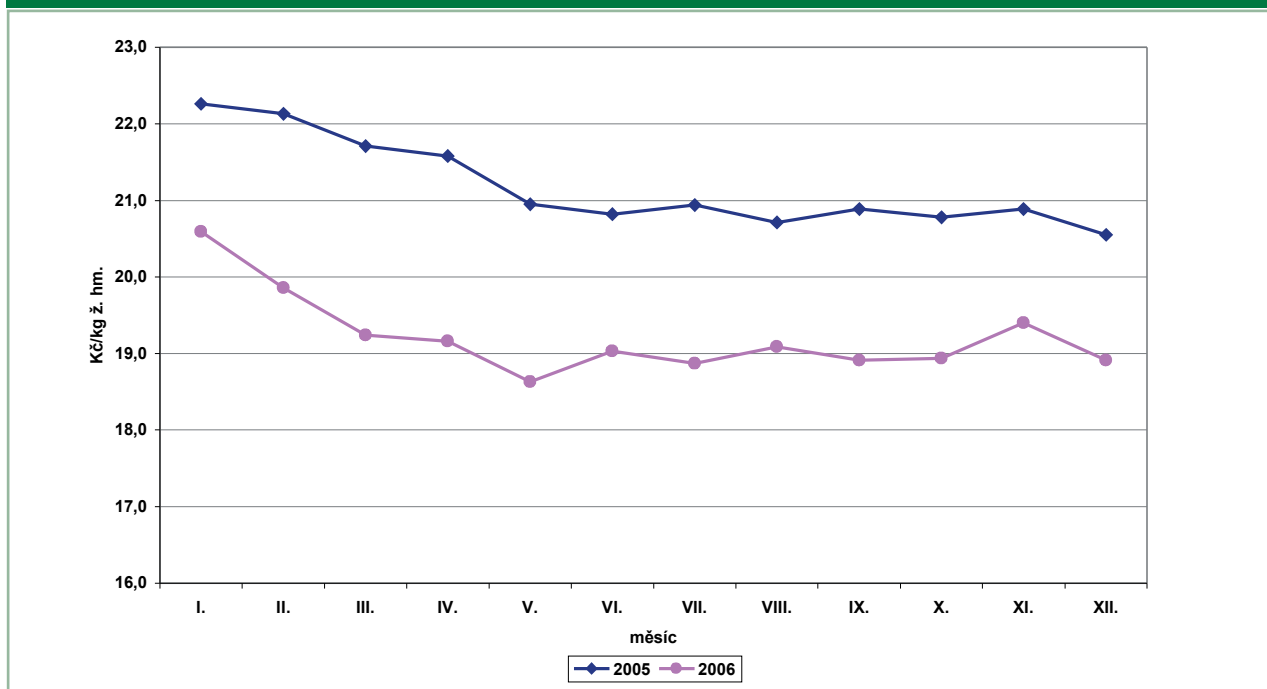
CZV jatečných kuřat tř. I. v roce 2006 dosáhly 19,18 Kč/kg ž. hm. a ve srovnání s rokem 2005 poklesly téměř o 9,0 % (tj. o 1,90 Kč/kg ž. hm.).

Průměrná CZV jatečných kachen se ve srovnání s rokem 2005 snížila o 1,8 % na 27,88 Kč/kg ž. hm., CZV brojlerových krůt oslabila o téměř 11 % na 26,68 Kč/kg ž. hm. a CZV jatečných slepic poklesla dvojnásobně na 3,65 Kč/kg ž. hm.

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchařských kuřat kopírovaly vývoj CZV a dosahovaly nižší úrovně než v roce 2005. Průměrná CPV kuchařských kuřat tř. I se snížila o 7,1 % na 35,40 Kč/kg a průměrná SC poklesla o 9,2 % na 46,81 Kč/kg.

Jednotkové náklady na produkci jatečných kuřat se podle odhadu VÚZE v roce 2006 meziročně nepatrně zvýšily o 0,7 %. Zvýšení bylo způsobeno především posilováním cen krmných směsí ve druhé polovině roku 2006. Ceny krmných směsí se podílely v roce 2006 na celkových nákladech 69 %.

Graf T5.2/04 - Měsíční vývoj CZV jatečných kuřat tř. jak. I

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Menzlová (VÚZE)

Vejsce

V roce 2006 se produkce vajec, včetně násadových, v EU 25 snížila o 1,7 %, a to na 6,2 mil. t. V roce 2006 došlo k poklesu produkce vajec z klecových chovů, odkud pochází 80 % evropské produkce vajec (v roce 1996 to bylo 96 %). Zvýšení počtu alternativních chovů je způsobeno zejména poptávkou spotřebitelů a snahou zlepšit pohodu (welfare) nosnic. Dovozy vajec do EU 25 se v roce 2006 snížily a vývozy stagnovaly. V roce 2006 podle EK průměrná tržní cena vajec posílila o 11,2 % na 95,73 EUR/100 kg (tj. přibližně 1,56 Kč/ks).

V ČR zaznamenal průměrný stav slepic v roce 2006 podle ČSÚ mírné zvýšení o 4,8 % na 10,4 mil. ks. Z toho průměrný počet slepic v zemědělském sektoru dosáhl 5,4 mil. slepic a v domácích hospodářstvích 5,0 mil. slepic.

Celková produkce vajec, tj. včetně domácích hospodářství, se proti roku 2005 o 1,8 % nepatrně zvýšila na 2 475,7 mil. ks. Podle ČSÚ se v roce 2006 snížila produkce vajec v zemědělském sektoru o 3,1 % na 1 508,1 mil. ks, z toho 305,8 mil. ks tvořila vejce násadová. Průměrná snáška vajec na slepici ve velkochovech poklesla o 1,1 % na 278 ks, v domácích hospodářstvích se podle odhadu ČSÚ snížila na 195 ks.

Dovoz vajec a vaječné hmoty do ČR v roce 2006 vzrostl v porovnání s rokem 2005 o 11 % na 425,4 mil. ks (v ekvivalentu skořápkových vajec). Vajec ve skořápce bylo dovezeno 343,3 mil. ks, z toho vajec konzumních 338,6 mil. ks. Nejvýznamnějším dodavatelem vajec se stalo v roce 2006 Polsko (236,83 mil. Kč), dále Litva (123,8 mil. Kč), Slovensko (40,3 mil. Kč) a Německo (25,1 mil. Kč). Dovoz sušených vaječných hmot se meziročně snížil o 13,1 % na 412,5 t (v ekvivalentu skořápkových vajec 29,7 mil. ks). Dovoz tekutých vaječných hmot se zvýšil o 12,6 % na 2,6 tis. t (v ekvivalentu skořápkových vajec 52,4 mil. ks). Podíl dovozu vajec a vaječných hmot se na domácí spotřebě meziročně zvýšil a dosáhl 15,8 %.

Vývoz vajec a vaječné hmoty v roce 2006 ve srovnání s předchozím rokem vzrostl o 4,6 % na 200,2 mil. ks. Vajec ve skořápce bylo vyvezeno 154,9 mil. ks, z toho bylo vyvezeno vajec konzumních 105,0 mil. ks. Největší objem putoval tradičně do Německa (87,9 mil. Kč), dále do Rakouska (13,6 mil. Kč), Švýcarska (10,3 mil. Kč) a na Slovensko (9,0 mil. Kč). Vývoz sušených vaječných hmot se proti roku 2005 mírně snížil, naopak vývoz tekutých vaječných hmot mírně vzrostl. Podíl vývozu vajec a vaječných hmot na domácí produkci činil 8,1 %. Saldo zahraničního obchodu s vejci v přepočtu na vejce skořápková bylo třetím rokem po sobě záporné a dosáhlo 225,3 mil. ks (ve finančním vyjádření 296,8 mil. Kč).

Domácí spotřeba vajec se v porovnání s rokem 2005 mírně zvýšila na 2 701 mil. ks a individuální spotřeba podle odhadu také mírně posílila o 2,2 % na 14 kg/obyv./rok. V roce 2006 došlo k dalšímu zhoršení soběstačnosti v produkci vajec. Stupeň soběstačnosti se snížil z 92,7 % v roce 2005 na 91,7 % v roce 2006.

T5.2/05 - Balance výroby a spotřeby vajec a jejich ekonomika

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾	Meziroční index
Balance							
Průměrný stav slepic	tis. ks	12 111,1	11 716,1	11 112,4	9 917,3	10 388,6	104,8
Průměrná roční užitkovost ²⁾	ks/nosnici	277,1	275,2	269,3	281,0	277,9	98,9
Výroba	mil. ks	2 931,4	2 841,1	2 652,6	2 432,3	2 475,7	101,8
z toho domácí hospodářství	mil. ks	1 102,0	982,3	944,0	875,6	967,5	110,5
Dovoz ³⁾	mil. ks	71,9	119,7	290,3	383,3	425,4	111,0
Celková nabídka	mil. ks	3 003,4	2 960,8	2 942,9	2 815,6	2 901,1	103,0
Domácí spotřeba	mil. ks	2 833,7	2 773,5	2 761,5	2 624,2	2 700,9	102,9
Vývoz ³⁾	mil. ks	169,7	187,3	181,4	191,4	200,2	104,6
Celková poptávka	mil. ks	3 003,4	2 960,8	2 942,9	2 815,6	2 901,1	103,0
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/ks	1,52	1,77	1,70	1,72	1,74	101,2
CZV tříděných vajec	Kč/ks	1,58	1,76	1,80	1,47	1,47	99,7
Přímé platby a dotace vstupů	-	-	-	-	-	-	x
CZV EU ⁵⁾	Kč/ks	1,65	1,99	1,16	1,09	0,91	83,5
CZV EU ⁵⁾	Kč/100 kg	2867,18	3470,56	2018,40	1 896,60	1 583,40	83,5

1) Předběžné údaje.

2) Užitkovost pouze za zemědělský sektor.

3) Dovoz a vývoz včetně násadových vajec. Konverzní koeficienty pro přepočet kg na kusy vajec: 1 kg = skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

4) Náklady podle výběrového šetření FADN, respondenti s podvojním účetnictvím, rok 2006 odhad.

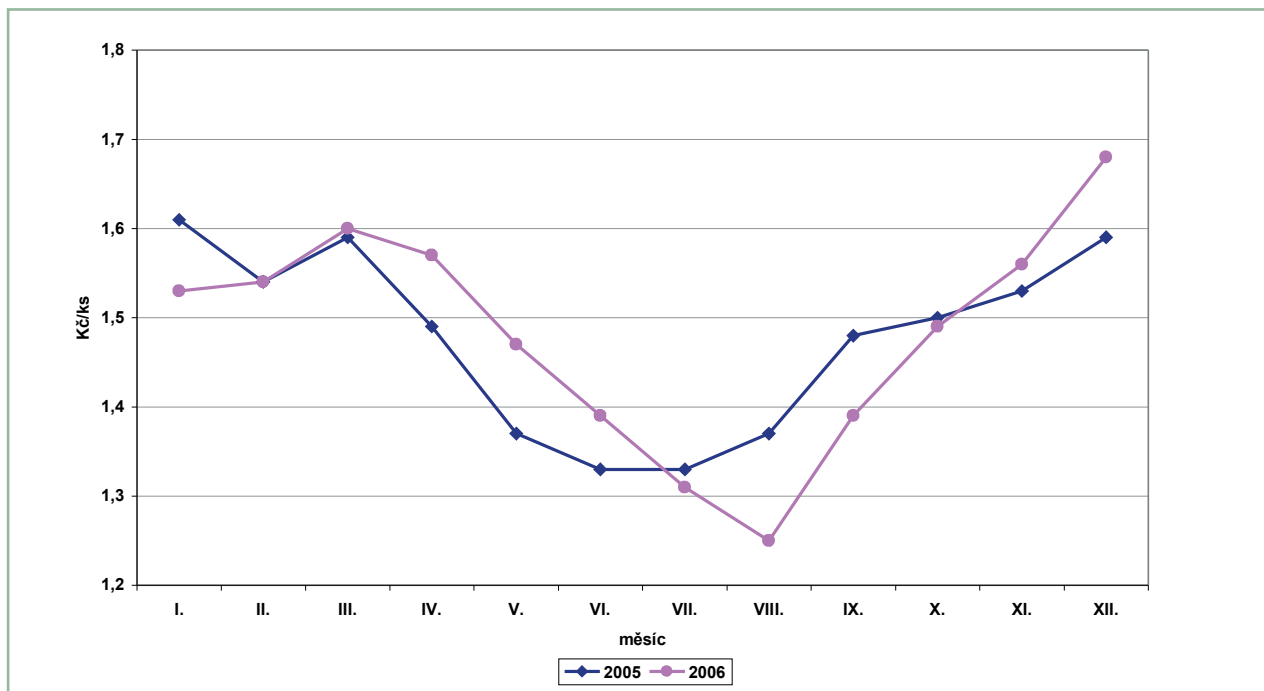
5) Od roku 2004 CZV vajec v Nizozemsku.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu drůbeže, Ceny zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu; GŘC; OFIVAL; Agra Europe; SZIF; výpočty VÚZE a MZe

Zpracoval: J. Menzllová (VÚZE), M. Roubalová (MZe)

Průměrná roční CZV tříděných vajec dosáhla 1,47 Kč/ks, tj. stejné úrovně jako v roce 2005 a přiblížila se cenové úrovni dosažené v roce 2002. Průměrná roční CZV netříděných vajec (1,43 Kč/ks) se meziročně nepatrně snížila o necelé jedno procento a dosáhla úrovně roku 2002. Spotřebitelské ceny kopírovaly pohyb cen zemědělských výrobců. Průměrná SC v roce 2006 dosáhla úrovně roku 2005, tj. 2,33 Kč/ks a přiblížila se ceně roku 2002. Hlavním problémem ovlivňující sektor vajec jsou především trvale vysoké objemy dovozu vajec za nízké ceny.

Graf T5.2/05 - Měsíční vývoj CZV vajec tříděných

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Menzllová (VÚZE)

Jednotkové náklady na produkci vajec se podle odhadu VÚZE v roce 2006 meziročně nepatrně zvýšily o 1,2 % na 1,74 Kč/ks. Zvýšení bylo způsobeno především meziročním růstem cen krmných směsí o 4,7 % a pracovních nákladů o 6,4 %.

5.2.4 Ovce, kozy - skopové a kozí maso

Hrubá produkce skopového masa v EU 25 dosáhla v roce 2006 podle odhadu OFIVAL celkem 1 027,7 tis. t, což představuje meziroční pokles o 2,2 %. Hrubá spotřeba v roce 2006 klesla ve srovnání s předchozím rokem o 1,5 % na 1 034,4 tis. t. Úroveň soběstačnosti EU 25 dosáhla podle odhadu 78,8 %.

Počet ovcí v ČR po prudkém poklesu v průběhu 90. let průběžně od roku 2000 roste a vzestupný trend se potvrdil i v roce 2006. K 1. 4. 2006 bylo v ČR evidováno celkem 148 412 ks ovcí a beranů, což je meziroční přírůstek 5,9 %. Zároveň bylo k uvedenému datu evidováno 14 402 koz a kozlů, což je o 14,1 % více než v předchozím roce. Podle údajů Svazu chovatelů ovcí a koz v ČR bylo z celkového stavu ovcí 54 % plemen s kombinovanou užitkovostí, 38 % masných plemen a 8 % plemen plodných a dojných.

Progresivní trend vývoje stavů byl ovlivněn dotačními a podpůrnými opatřeními státu. Sazba národní doplňkové platby na VDJ pro rok 2006 byla stanovena ve výši 2 581,60 Kč/VDJ, přepočítacím koeficientem 0,15 připadá na oprávněnou bahnici a kozu 387,20 Kč. Podpory nebyly do konce roku vyplaceny, neboť termín pro výplatu probíhá v období od 1. 12. 2006 do 30. 6. 2007. Další podpory jsou zaměřeny zejména na udržování a zlepšování genetického potenciálu.

T5.2/06 - Bilance výroby a spotřeby skopového a kozího masa¹⁾

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾	Meziroční index 2006/05
Stavy ovcí celkem	ks	96 286	103 129	115 852	140 197	148 412	105,9
Stavy koz celkem	ks	13 574	12 779	11 912	12 623	14 402	114,1
Výroba	t j. hm.	1 035,0	956,8	1 025,8	1 347,8	1 600,0	118,7
z toho - domácí hospodářství	t j. hm.	880,0	810,0	870,0	1 127,0	1 400,0	124,2
Dovoz ³⁾	t j. hm.	193,2	220,8	1 186,8	469,2	460,0	98,0
Celková nabídka	t j. hm.	1 228,2	1 177,6	2 212,6	1 817,0	2 060,0	113,4
Domácí spotřeba	t j. hm.	1 219,0	1 154,6	2 116,0	1 734,2	1 940,0	111,9
Vývoz ³⁾	t j. hm.	9,2	23,0	96,6	82,8	120,0	144,9
Celková poptávka	t j. hm.	1 228,2	1 177,6	2 212,6	1 817,0	2 060,0	113,4

1) Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46.

2) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

Pramen: ČSÚ; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; Svaz chovatelů ovcí a koz; výpočty MZe a VÚZE

Zpracoval: I. Bošková (VÚZE), J. Holá (MZe)

Porážky a zpracování skopového masa probíhalo v převážné míře formou samozásobení. Celkové porážky ovcí včetně domácích porážek činily podle odhadu ČSÚ celkem 89,5 tis. ks, z toho 71,9 tis. ks jehňat. Porážky koz včetně domácích porážek činily podle odhadu ČSÚ 13,5 tis. ks. Z toho na jatkách bylo podle údajů ČSÚ poráženo 12,3 tis. ks ovcí (včetně 10,2 tis. ks jehňat) a 201 ks koz. Počet porážek ovcí i koz na jatkách mírně meziročně klesl. Průměrná porážková hmotnost jehňat dosáhla 33,1 kg ž. hm./ks. Zpracování ovčího a kozího mléka je soustředěno výhradně do faremních chovů ovcí a koz, neboť v ČR není speciální mlékárna nebo sýrárna, která by vykupovala ovčí nebo kozí mléko.

V zahraničním obchodu byl zaznamenán výrazný meziroční růst vývozu živých ovcí, vývoz skopového masa zůstal na úrovni předchozího roku. Celkem bylo vyvezeno 7,6 tis. ks živých ovcí, což je více než trojnásobné množství ve srovnání s předchozím rokem. Z uvedeného množství bylo 55,2 % vyvezeno do Rakouska, dalším významným odběratelem bylo Řecko a Německo. Dovoz živých ovcí se uskutečnil v minimálním množství, dovoz a vývoz živých koz nebyl vykázán. Vývoz skopového masa dosáhl 0,04 tis. t, dovoz činil 0,46 tis. t.

Průměrná CZV jatečních jehňat v roce 2006 činila podle ČSÚ 47,32 Kč/kg ž. hm., což je meziroční pokles o 0,4 %, průměrná CZV jatečních ovcí, beranů a skopců byla vykázána ve výši 19,82 Kč/kg ž. hm., tj. o 9,4 % více než v roce 2005. Průměrné ceny během roku značně kolísají, což je způsobeno sezónností nabídky a poptávky.

Růst stavů ovcí a koz představuje pozitivní trend především z hlediska údržby travních porostů v horských a podhorských oblastech.

5.3 Produkce potravinářského odvětví celkem a podle rozhodujících oborů

Produkce potravinářského odvětví v roce 2006, měřená indexem průmyslové produkce (IPP) se mírně zvýšila, když meziroční IPP ve výrobě potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků za sledovaný rok dosáhl hodnoty 100,5. IPP za celý zpracovatelský průmysl v roce 2005 dosáhl výrazného růstu 110,5.

Ze sledovaných vybraných potravinářských výrobků bylo zvýšení tempa hmotného růstu produkce v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 dosaženo zejména u tuků (o 19,8 %), margarínu (o 16,0 %) a z objemově významné produkce u vepřového masa (o 9,8 %), mléka a smetany s obsahem tuku do 6 % (o 6,8 %) a dále u piva (o 6,7 %). Určitý obrat nastal u hovězího masa, když po několikaletém poklesu v roce 2006 produkce vzrostla (o 5,0 %).

Nižší meziroční tempo produkce v roce 2006 bylo u sledovaných vybraných výrobků zaznamenáno zejména u vína (o 14,2 %), másla (o 9,3 %), těstovin (o 7,3 %) a zeleniny zmrazené kromě brambor (o 6,8 %).

Index cen průmyslových výrobců v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 za potravinářské výrobky, nápoje a tabákové výrobky poklesl na hodnotu 98,6 (za potraviny a nápoje bez tabáku 99,5). To ukazuje, že trend snižování cen u sledované skupiny produkce z roku 2005 dále pokračoval. Za celý zpracovatelský sektor byl v roce 2006 mírný růst cen (index 100,7).

Z hlediska struktury se v roce 2006 na snížení cen podílely především krmiva, mlýnské a škrobářenské výrobky, ostatní potravinářské výrobky (zejména cukr a výrobky pekárenské a cukrářské) a rostlinné a živočišné oleje a tuky. Naopak cenový růst byl zaznamenán zejména u nápojů a u masa a masných výrobků.

Vlivem snížení cen průmyslových výrobců tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v potravinářském a tabákovém průmyslu v b. c. v roce 2006 klesly na úroveň 236,9 mld. Kč (meziročně o 0,3 %). Ve s. c. tyto tržby naopak mírně vzrostly (o 0,9 % na 224,5 mld. Kč). Tržby za výrobu potravinářských výrobků a nápojů bez zpracování tabáku v roce 2006 v meziročním porovnání vzrostly v b. c. na 229,1 mld. Kč (o 1,5 %) a ve s. c. na 215,6 mld. Kč (o 2,2 %).

Průmysl celkem dosáhl za rok 2006 v b. c. růst o 10 % a na něm se významně podílel i zpracovatelský průmysl. Při rychlém tempu růstu některých průmyslových odvětví se dále zmenšil podíl výroby potravinářských výrobků a nápojů včetně zpracování tabáku na průmyslu celkem měřeno tržbami v b. c. na 8,4 % (ve s. c. roku 2000 tento podíl činil 8,1 %). Tímto podílem potravinářský sektor v roce 2006 v rámci průmyslu ČR sice udržel čtvrtou pozici, ale toto postavení neodpovídá ani jeho tradici ani neobstojí v mezinárodním srovnání v rámci zemí EU, kde se umísťuje většinou na první či druhé příčce.

Oborovou a výrobní strukturu potravinářského sektoru v roce 2006 v meziročním srovnání uvádí T5.3/01.

T5.3/01 - Oborová a výrobní struktura potravinářského průmyslu podle tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy

Výrobní obor	Podíl na tržbách v b. c. (%)		
	2005 ¹⁾	2006	rozdíl ²⁾
Výroba masa a masných výrobků	21,9	19,9	-2,0
Zpracování ryb	0,7	0,5	-0,2
Zpracování ovoce, zeleniny, brambor	2,6	2,6	0,0
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů	4,9	4,8	-0,1
Úprava a zpracování mléka	16,9	16,1	-0,8
Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	2,5	2,6	0,1
Výroba hotových krmiv	6,1	5,3	-0,8
Výroba ostatních potravinářských výrobků	23,3	25,4	2,1
Výroba nápojů	21,1	22,8	1,7
Výroba potravinářských výrobků a nápojů	100,0	100,0	x

1) Údaje za rok 2005 byly zpřesněny.

2) Procentní body.

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních údajů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci (kód publikace: 8001 - 06 a oborové údaje)

Zpracoval: J. Mezera (VÚZE)

5.4 Nepotravinářská zemědělská produkce

V souladu se SZP EU vzrůstá význam nepotravinářské zemědělské produkce. Zároveň s rozvojem venkova nabývá na významu jeho energetická soběstačnost (příl. tab. 5.4/01). Nepotravinářskou zemědělskou produkci dělíme podle návazností na sektor energetiky, dopravy a další odvětví.

5.4.1 Nepotravinářská zemědělská produkce v energetice

Obnovitelné zdroje energie (OZE) se v energetice uplatňují při výrobě elektřiny i při výrobě tepelné energie. Hrubá výroba elektřiny z OZE se v roce 2005⁷⁵ podílela na tuzemské hrubé spotřebě elektřiny 4,5 % (tab. T5.4/01). Národní indikativní cíl tohoto podílu je pro ČR stanoven na 8 % v roce 2010. Na celkové tuzemské hrubé výrobě elektřiny se hrubá výroba elektřiny z OZE podílela 3,8 %.

V roce 2005 činila hrubá výroba elektřiny z OZE celkem 3 133,5 GWh, meziročně stoupla o 390,6 GWh. Nárůst výroby elektřiny v roce 2005 byl především ve vodních elektrárnách (o 18 % na 2 380 GWh). Výroba elektřiny z biomasy se podílela na výrobě zelené elektřiny (elektřina z OZE celkem) necelými 18 %, proti roku 2004 však stagnovala (560 GWh), neboť ČEZ, a. s., omezil spalování biomasy s hnědým uhlím. Významný podíl (280 GWh) vyrobené elektřiny z biomasy je z energetického využívání celulózo- a dřevních vláken. Zvyšuje se podíl rostlinných materiálů využitých k výrobě elektřiny (energetické rostliny, pelety), zatím představuje pouze 8 %. Výroba elektřiny z bioplynu má trvale rostoucí trend. V roce 2005 bylo z bioplynu vyrobeno více než 160 GWh elektřiny, z toho ze zemědělského bioplynu 8 GWh. Rozvoj provozování bioplynových stanic v ČR nastal díky přijetí zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů elektřiny, a zvýšení výkupní ceny za elektřinu vyrobenou z bioplynu (2,98 Kč za dodanou kWh), která zaručuje po dobu nejméně 15 let stabilní příjem. Výstavba bioplynových stanic splňuje priority Programu rozvoje venkova, k nimž se řadí diverzifikace tržeb zemědělců, snížení rostlinné produkce, posílení energetické soběstačnosti venkova i vytvoření nových pracovních míst. V průběhu roku 2006 bylo na území ČR v provozu 11 bioplynových stanic zpracovávajících zemědělské suroviny a zemědělský odpad a pokračuje příprava dalších kapacit.

⁷⁵ Údaje za rok 2006 budou k dispozici v září 2007.

T5.4/01 - Výroba elektřiny z OZE v roce 2005

Ukazatel	Hrubá výroba elektřiny	Vlastní spotřeba vč. ztrát	Dodávka do sítě	Podíl na zelené elektřině	Podíl na hrubé dom. spotřebě elektřiny	Podíl na hrubé výrobě elektřiny
	MWh	MWh	MWh	%	%	%
Celkem	3 133 463	434 228	2 699 235	100,00	4,48	3,79
z toho - vodní elektrárny	2 379 910	9 610	2 370 300	75,95	3,40	2,88
- biomasa celkem	560 252	349 873	210 379	17,88	0,80	0,68
- v tom - štěpka apod.	222 497	68 703	153 794	7,10	0,32	0,27
- celulózoové výluhy	279 582	279 582	0	8,92	0,40	0,34
- rostlinné materiály	53 735	1 353	52 382	1,71	0,08	0,07
- pelety	4 437	234	4 203	0,14	0,01	0,01
- bioplyn celkem	160 857	67 444	93 413	5,13	0,23	0,19
- z toho - zemědělský bioplyn	8 243	2 629	5 614	0,26	0,01	0,01
- větrné elektrárny (nad 100 kW)	21 442	179	21 263	0,68	0,03	0,03

Pramen: Buřka, A., Dušek, L.: Obnovitelné zdroje energie v roce 2005, MPO
Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

Při celkovém odhadu výroby tepelné energie z OZE je rozhodujícím faktorem spotřeba biomasy v domácnostech, jejíž využití je odhadováno na 23,5 PJ⁷⁶ (tab. T5.4/02). Mimo domácnosti bylo v roce 2005 vyrobeno z biomasy 17,4 PJ tepelné energie, z toho 89 % bylo využito ve vlastním závodě a 11 % bylo prodáno třetím osobám. Nezanedbatelná část energeticky využitelné biomasy se rovněž z ČR vyváží.

T5.4/02 - Výroba tepelné energie z OZE v roce 2005

Ukazatel	Hrubá výroba tepla		Vlastní spotřeba vč. ztrát	Dodávka tepla třetím osobám
	GJ	%	GJ	GJ
Celkem	45 518 858	100,00	41 991 425	3 527 433
z toho - biomasa mimo domácností	17 436 986	38,31	15 434 165	2 002 821
- v tom - štěpky, piliny apod.	8 493 573	18,66	7 792 873	700 701
- celulózoové výluhy	8 151 984	17,91	6 908 002	1 243 982
- palivové dřevo	640 525	1,41	639 925	600
- rostlinné materiály	105 487	0,23	53 776	51 711
- brikety a pelety	45 417	0,10	39 590	5 827
- biomasa domácností	23 454 572	51,53	23 454 572	0
- bioplyn celkem	1 009 902	2,22	928 351	81 551
- z toho - zemědělský bioplyn	67 223	0,15	67 223	0

Pramen: Buřka, A., Dušek, L.: Obnovitelné zdroje energie v roce 2005, MPO
Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

Obnovitelné zdroje energie – příležitosti z operačních programů

Investoři do výroby elektřiny a tepla z OZE mají od 1. 5. 2004 možnost získat podporu ze strukturálních fondů EU, která se uskutečňuje prostřednictvím OP:

OP Průmysl a podnikání (OPPP). Jedním z cílů OPPP je snižování energetické náročnosti průmyslu úsporou energií a rozvojem malého a středního podnikání (MSP) v oblasti využití OZE. V rámci OPPP existuje: „Program Úspory energie“ a „Program OZE“, kde investor z oblasti MSP může získat dotaci ve výši 0,5 – 30 mil. Kč, která nesmí překročit hranici 46 % uznatelných nákladů. V případě projektů OZE musela být předpokládána minimální redukce CO₂ 60 t/rok. V rámci OPPP opatření „Energetika“ pro období 2004-06 bylo podpořeno 69 projektů v celkové výši 751,9 mil. Kč.

OP Infrastruktura. Součástí OP pro roky 2004-06 je opatření „Využívání OZE“ určené pro PPO založené k nepodnikatelským účelům. Opatření je zaměřeno na rekonstrukci a stavbu elektráren využívajících k výrobě elektrické energie biomasu nebo jiné OZE, na změny stávajících systémů na systémy využívající OZE, na využití OZE pro dodávky tepla z obecních kotelen a na výstavbu kombinovaných zdrojů elektrické a tepelné energie využívajících biomasu a bioplyn. V roce 2006 v opatření 3.3.C „Využívání OZE“ bylo částkou 619,8 mil. Kč podpořeno 31 projektů.

OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ). V Prioritě I. „Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesního hospodářství“ je podopatření I.1.2. „Prohlubování diverzifikace zemědělských činností“, kde zemědělec může získat na výrobu a zpracování biomasy z vlastní zemědělské činnosti a její uvádění na trh dotaci do 50 % přijatelných nákladů v rozsahu 2 - 50 tis. EUR. V roce 2006 bylo přijato 34 žádostí se spolufinancováním ve výši 22,6 mil. Kč. V Prioritě II. „Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání“ v podopatření 2.1.5. „Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství“ mohl zemědělec získat podporu pro využívání alternativních zdrojů energie na investice, max. do 5 MW instalovaného výkonu. Zařízení je určeno pro zdroje tepla a elektrické energie z biomasy, výrobu lisovaných paliv a bioplynové stanice. Výše dotace může dosáhnout částky do 50 % přijatelných nákladů, v rozmezí 10 - 80 tis. EUR na každý projekt. V roce 2006 bylo přijato 49 žádostí se spolufinancováním ve výši 42,0 mil. Kč.

⁷⁶ PJ (petajoule) = 1 000 000 GJ.

Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP). V opatření „Lesnictví“ jsou dvě podopatření týkající se jednak zalesňování zemědělské půdy a jednak založení porostů rychle rostoucích dřevin (RRD) určených pro energetické užití. Zmíněné podopatření umožňuje získat podporu na zakládání těchto porostů. V roce 2006 bylo zaregistrováno 10 žádostí o podporu na založení 23,5 ha plantáží RRD ve výši 1,6 mil. Kč.

Národní podpora produkce a využití biomasy byla v souladu s politikou státních podpor Společenství. V roce 2006 byl program „I. U. – Podpora pěstování bylin pro energetické využití“ zařazen do národního programu podpor, tzv. Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2006 na základě § 2 a § 2d zák. č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Cílem je podpora založení a údržby porostů bylin pro energetické využití ve výši 2 tis. Kč/ha orné půdy. V roce 2006 bylo přijato 32 žádostí, oseto 1 033 ha a vyplaceno 2,1 mil. Kč.

5.4.2 Nepotravinářská zemědělská produkce v dopravě

Směrnice č. 2003/30/ES o podpoře využívání biopaliv stanoví referenční hodnotu 2 % tržního podílu pro biopaliva v roce 2005 a 5,75 % v roce 2010. Realizace tohoto programu je jednou z hlavních priorit MZe v dalším období. Dalším přínosem realizace jsou dopady na životní prostředí. V ČR je pro dosažení 5,75 % biopaliv v PHM v roce 2010 dostatek zemědělských surovin a připravují se i zpracovatelské kapacity.

Methylester řepkového oleje (MEŘO)

Osevní plocha řepky olejné v roce 2006 činila 292,3 tis. ha, pro výrobu MEŘO bylo k dispozici 298,5 tis. t suroviny. Vysoká kvalita MEŘO, výhodné ceny řepky olejné a vysoké ceny motorové nafty umožnily nadále výrobcům vývoz MEŘO. Podle šetření Sdružení pro výrobu bionafty bylo za období roku 2006 vyvezeno téměř 123,8 tis. t MEŘO (tab. T5.4/03).

T5.4/03 - Bilance výroby MEŘO a směsného paliva

Položka	MJ	2005	2006	Meziroční index
Dotované MEŘO	t	3 169	9 367	295,6
Dotované směsné palivo SMN 30 ¹⁾	tis. l	11 617	34 338	295,6
Výroba MEŘO celkem	t	126 894	110 574	87,1
Výroba směsného paliva celkem	tis. l	11 617	36 071	310,5
Dovoz MEŘO	t	7 811	22 532	288,5
Vývoz MEŘO	t	131 536	123 739	94,1

1) Směsná motorová nafta s podílem min. 31 % (hmotnostních) MEŘO.

Pramen: Sdružení pro výrobu bionafty; SZIF

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE), P. Jevič (VÚZT)

Jako přechodné řešení pro rok 2006 byl vypracován Návrh nařízení vlády o stanovení podmínek pro poskytování dotace na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu MEŘO. Cílem bylo nepřerušit kontinuitu výroby biopaliv v ČR, naplnit kritéria stanovená EU a zabezpečit výrobu všech druhů biopaliv v ČR. Podle nařízení vlády č. 148/2005 Sb. poskytoval SZIF dotaci na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu MEŘO zpracovaného na směsné palivo s obsahem min. 31 % objemových MEŘO pro zpracovatelské období v roce 2006 ve výši 6 570 Kč/t MEŘO. Dotace je poskytována na základě žadatelem prokázané výroby nebo prodeje MEŘO, zpracovaného na směsné palivo. V roce 2006 byla vyplacena finanční podpora na nepotravinářské užití řepky olejné ve výši 61,5 mil. Kč. Výrobní kapacita na výrobu MEŘO podle požadovaných kvalitativních parametrů (ČSN EN 14214) k 31. 12. 2006 činila 199 tis. t ročně. Usnesením vlády ze dne 20. září 2006 č. 1080 bylo rozhodnuto o uplatňování biopaliv v dopravě ČR bez dotací a podpor.

Bioetanol

V ČR byla výroba bioetanolu za účelem přimíchávání do PHM zahájena v roce 2006 v lihovarech v Dobručicích a ve Vrdech o celkové kapacitě 1,6 mil. hl/rok. V přípravě a ve výstavbě jsou lihovary s kapacitou 4 mil. hl/rok. Budoucí výrobní kapacita 5,6 mil. hl/rok je dostačující pro nahrazení 15 % předpokládaného prodeje motorových benzínů v roce 2010. Množství vyrobeného a spotřebovaného bioetanolu užitého ve směsném palivu s benzínem a k výrobě etyltercbutyléteru (ETBE) je uvedeno v tab. T5.4/04. V roce 2006 se jednalo především o pilotní projekty a ověřování provozu při přimíchávání bioetanolu či ETBE do benzínu.

T5.4/04 - Bilance bioetanolu ve směsném palivu a pro výrobu ETBE v roce 2006 (t)

Ukazatel	Bioetanol do směsi s benzínem	Bioetanol pro výrobu ETBE
Produkce	258,1	1 531,6
Dovoz	0,0	0,0
Vývoz	0,0	0,0
Počáteční zásoby	18,4	0,0
Konečné zásoby	27,5	0,0
Hrubá spotřeba	249,0	1 531,6

Pramen: MZe

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE), K. Trápl (MZe)

5.4.3 Nepotravinářská zemědělská produkce ve farmaceutickém průmyslu

Pěstování léčivých, aromatických a kořeninových rostlin (LAKR) pokračovalo v roce 2006 v útlumu (tab. T5.4/05). Sklízňové plochy léčivých rostlin klesly o 24,4 % na 2 429 ha, aromatických a kořeninových rostlin o 33,3 % na 3 429 ha. Celková produkce LAKR byla 4 727 t. Proti roku 2005 bylo dosaženo vyššího průměrného hektarového výnosu 0,81 t/ha.

T5.4/05 - Vývoj ploch produkce LAKR v ČR

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Léčivé rostliny							
- sklízňová plocha	ha	2 841	5 162	5 595	3 211	2 429	75,6
- produkce	t	2 086	3 003	5 257	2 596	1 963	75,6
- výnos	t/ha	0,73	0,58	0,94	0,84	0,81	96,4
Kořeninové a aromatické rostliny							
- sklízňová plocha	ha	5 118	6 259	6 153	5 144	3 429	66,7
- produkce	t	3 709	4 286	2 546	3 245	2 764	85,2
- výnos	t/ha	0,72	0,68	0,40	0,63	0,81	128,6

Pramen: ČSÚ; MZe

Zpracoval: J. Dvořáková, J. Prošková (VÚZE), Z. Přibyllová (MZe)

Významné postavení v ČR zaujímají velkoplošně pěstovaný kmín a ostropestřec. Ostropestřec se v posledních letech pěstoval na 2,5 tis. ha s výnosem 0,68 t/ha. V širším pojetí LAKR patří mezi velkoplošně pěstované plodiny také makovina, která je pro farmaceutické účely v ČR produkována zhruba ze 14 tis. ha s výnosem 0,35 t/ha. Námel je očkovan na žito na 1,5 tis. ha s výnosem 0,9 t/ha. Z maloplošně pěstovaných LAKR patří mezi nejvýznamnější heřmánek, máta, meduňka a jitrocel. Koření bylo v roce 2006 dovezeno 5 634 t v hodnotě 373 mil. Kč, a to především ze Španělska (27 %), Vietnamu a Německa. Za stejné období bylo z ČR vyvezeno 1 633 t koření v hodnotě 83 mil. Kč. Nejvýznamnější je vývoz kmínu.

5.4.4 Nepotravinářská zemědělská produkce pro obnovu krajiny, životního prostředí a spotřebitele

Podíl květinářství a školkařství na české zemědělské produkci vzrůstá. V roce 2006 podle předběžných údajů ČSÚ vzrostla produkce těchto zahradnických odvětví meziročně téměř o 11 %, zvýšil se i její podíl na celkové tuzemské zemědělské produkci z 2,3 % v roce 2005 na 2,9 % v roce 2006. Květinářská produkce vykazuje rostoucí trend především v pěstování hrnkových a záhonových rostlin, odklon je patrný v pěstování čerstvých řezaných květin a zeleně. Na rozdíl od většiny zemí EU vykazuje v ČR růst také spotřeba květin, která byla kryta českými produkty ze 49 %. Bilance zahraničního obchodu ČR květinářskými produkty je výrazně pasivní s prohlubujícím se schodkem (tab. T5.4/06). Hlavní dodavatelskou zemí květinářských produktů bylo v roce 2006 Nizozemsko a Německo. Tuzemská produkce okrasných rostlin a dřevin dosahuje podle šetření Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ) přibližně 0,7 mld. Kč. Charakteristický je pro okrasné školkařství mírný meziroční růst produkce, shodný trend má také spotřeba živých okrasných rostlin v ČR, česká produkce pokrývá jejich spotřebu více než ze 65 %. Okrasné rostliny a dřeviny byly v ČR v poslední době pěstovány na přibližně 925 ha. Největší podíl ve skupině školkařských produktů mají výpěstky v kontejnerech, roste podíl produkovaných výpěstků domácích druhů určených pro programy obnovy a údržby krajiny.

V roce 2006 dovozy školkařského zboží zůstaly na úrovni roku 2005, tj. 464,1 mil. Kč (tab. T5.4/06). Na rozdíl od předcházejících let bylo hlavním dodavatelem Nizozemsko (s 49% podílem na objemu dovezených okrasných rostlin), dále pak Německo (24 %). Vývoz z ČR si i v roce 2006 udržel stoupající trend (o 9,7 %) a dosáhl objemu 102,6 mil. Kč. Výpěstky z ČR směřovaly především na Slovensko (53 % z celkového objemu vyvezených okrasných rostlin), do Ruska (16 %) a Rakouska (11 %).

T5.4/06 - Bilance okrasného zahradnictví (mil. Kč)

Ukazatel	Květinářství				Okrasné školkařství			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Výroba ^{1,2)}	1 423	1 495	1 576	.	743	780	780	.
Dovoz	1 531	1 707	1 859	1 883	368	463	464	464
Vývoz	152	190	244	219	58	65	93	103

1) Okrasné školkařství v roce 2004 - odhad.

2) Okrasné školkařství v roce 2003 a 2004 - včetně kvalifikovaného odpočtu.

Pramen: Celní statistika; odhad Svazu květinářů a floristů ČR; šetření VÚKOZ

Zpracoval: J. Dvořáková, J. Prošková (VÚZE), Z. Přibyllová (MZe)

5.5 Rybářství

Rybářství v ČR je rozděleno do dvou základních oblastí - produkční rybářství a hospodaření v rybnících a revírech. Hlavní součástí produkčního rybářství je rybníkářství, kam patří chov lososovitých ryb neboli pstruhařství, doplňkově také chov ryb ve speciálních chovných zařízeních. Produkční rybářství (rybníkářství) je zaměřené na chov ryb v rybochovných zařízeních.

Plochy rybníků v ČR představují přibližně 52 tis. ha, z toho je 42 tis. ha využito k chovu ryb. V rybnících je dosahováno ročního přírůstku v průměru kolem 450 kg ryb/ha. Druhové zastoupení tržních ryb je poměrně stabilní a proti předchozím letům se nezměnilo. Kapr se podílel na celkovém objemu chovaných ryb 87,1 %, býložravé ryby (tolstolobik, amur bílý) 5 %, ryby lososovité (zejména pstruh duhový a siven americký) 3,5 %, lín obecný 1,2 %, dravé ryby a další rybí druhy 3,2 %.

Součástí odvětví je rovněž rekreační a sportovní rybářství uskutečňované na vodních plochách státem vyhlášených jako rybářské revíry. Počet rybářských revírů na území ČR přesahuje 2 000 s výměrou přibližně 42 tis. ha. Rekreačním rybářstvím se zabývá 350 tis. registrovaných členů všech rybářských svazů, kteří vylovili v roce 2006 podle odhadu cca 3,9 tis. t ryb.

Tržní produkce ryb v ČR v roce 2006 dosáhla 20,3 tis. t, což ve srovnání s rokem 2005 představovalo snížení o 1 %, tj. 114 t. Produkce ryb z pstruhařství byla 687 t. Spotřeba sladkovodních ryb podle odhadu Rybářského sdružení ČR v roce 2006 meziročně poklesla o 8,8 % na 1,35 kg/osobu/rok.

T5.5/01 - Produkce ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení (tis. t ž. hm.)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Produkce	19,2	19,7	19,4	20,5	20,3	99,0
z toho vývoz	9,2	9,6	9,9	9,5	9,9	104,2
Úlovky na revírech¹⁾	5,1	5,3	4,7	5,0	3,9	78,0
Spotřeba na osobu v kg/rok²⁾	1,43	1,49	1,46	1,48	1,35	91,2

1) Rok 2006 kvalifikovaný odhad.

2) Rok 2006 odhad spotřeby sladkovodních ryb.

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE), H. Kovářová (MZe)

Objemové saldo zahraničního obchodu s živými sladkovodními rybami bylo také v roce 2006 kladné a dosáhlo 9,2 tis. t ž. hm. Vývoz živých ryb dosahoval v roce 2006 téměř 49 % celkové produkce. Živých sladkovodních ryb bylo vyvezeno 9,9 tis. t ž. hm., což představovalo meziroční nárůst o 4,7 % (0,5 tis. t). Hlavním vývozním artiklem byl tradičně kapr, jehož export se ve srovnání s rokem 2005 zvýšil o 7,3 % na 8,8 tis. t ž. hm. za cenu 45,91 Kč/kg ž. hm. Kapr byl exportován především do Německa (3,6 tis. t), Polska (1,9 tis. t) a Slovenska (1,5 tis. t). Dovoz živých sladkovodních ryb do ČR byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný a meziročně poklesl o 20,3 % na 0,7 tis. t ž. hm. Nejvíce dováženými rybami byli pstruzi a kapři (0,3 tis. t, resp. 0,3 tis. t).

V roce 2006 CZV kapra tř. I podle ČSÚ dosáhla 47,05 Kč/kg ž. hm. a byla o 4,3 % nižší než v roce 2005.

Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb. Ročně se v ČR zpracuje 9 až 11 % tržní produkce sladkovodních ryb.

V posledních letech je kladen stále vyšší důraz na mimoprodukční funkce rybníků v krajině jako jsou environmentální, vodohospodářské, rekreační a krajinnotvorné funkce. Kvalitní rybníční soustava významně omezuje povodňové škody. Prokazatelně se tak stalo v letech 2002 a 2006.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností podpor do rybářského sektoru. V současné době jsou především využívány následující podpůrné prostředky:

1) Národní resortní podpory týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu, Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje.

2) Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (OP Zemědělství), kde mohou rybáři čerpat finanční prostředky na Opatření 2.3. – Rybářství, podopatření 2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb, podopatření 2.3.2. Chov vodních živočichů - akvakultura a podopatření 2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření.

5.6 Včelařství

Česká republika je v produkci medu jako jedna z mála zemí EU soběstačná. Zatímco spotřeba medu v EU je daleko vyšší než jeho produkce a téměř polovina spotřeby medu se dováží ze třetích zemí, český trh je domácí surovinou dobře zásoben a více než třetina produkce je exportována.

Rozložením včelstev je ČR celoplošně relativně dobře pokryta. Problémem je struktura z hlediska počtu včelstev na jednoho včelaře, kdy v českém včelařství výrazně převažují zájmoví chovatelé a malovčelaři. K 31. 12. 2006 bylo na území ČR evidováno 48 678 chovatelů s 525 560 včelstvy. Český svaz včelařů, jako nejvýznamnější organizace zastupující včelaře v ČR, sdružuje 97,5 % chovatelů včel s 98,3 % včelstvy.

Z včelařského hlediska byl rok 2006 nadprůměrný. Produkce medu byla nejvyšší za uplynulých dvacet let a dosáhla 9 081 t. Ve srovnání s rokem 2005 se zvýšila o 8,5 %, tj. o 710 t. Průměrný výnos medu na včelstvo byl rovněž rekordní a dosáhl 17,28 kg, což představuje proti roku 2005 nárůst o 13,9 %. Spotřeba medu na obyvatele za rok 2006 byla podle odhadu 0,5 kg (průměr EU 0,7 kg/obyv./rok).

T5.6/01 - Stavy včelstev, produkce medu a počet včelstev na včelaře v ČR

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Počet včelstev celkem	ks	517 743	477 743	556 853	551 681	525 560	95,3
Prům. počet včelstev na včelaře	ks	10,01	9,61	11,11	11,07	10,80	97,6
Produkce medu	t	5 883	6 303	7 738	8 371	9 081	108,5

Pramen: Český svaz včelařů

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

V důsledku vysoké produkce a rostoucích dovozů medu nastaly v roce 2006 na domácím trhu problémy s odbytem a následně došlo k poklesu ceny. CZV medu, podle údajů ČSÚ, v roce 2006 proti roku 2005 poklesla o 9,6 %, tj. o 5,45 Kč/kg, na 51,17 Kč/kg a spotřebitelská cena se snížila o 4,8 % na 130,93 Kč/kg.

Zahraniční obchod s medem má, i přes stále rostoucí dovozy, dlouhodobě kladnou bilanci, která v roce 2006 dosáhla 934 t. Z ČR bylo vyvezeno 3 394 t medu, což představovalo meziroční nárůst o 19,8 %. Export směřoval z 80 % do Německa (1 713 t) a Polska (1 003 t) za průměrnou cenu 49,51 Kč/kg. Dovoz medu se meziročně zvýšil o 50 % na 2 460 t za 48,34 Kč/kg. Hlavními dovozci do ČR byla Ukrajina (643 t), Argentina (551 t), Slovensko (214 t) a Španělsko (205 t).

Na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla stanovena na rok 2006 dotace I.D. Podpora včelařství ve výši do 180 Kč na jedno zazimované včelstvo. Celkem bylo včelařům takto vyplaceno 79,8 mil. Kč, tj. 152 Kč na jedno včelstvo. Dále bylo možno druhý rok čerpat podpory podle nařízení vlády č. 197/2005 Sb. z tříletého „Českého programu pro zlepšení produkce medu a jeho uvádění na trh“, který zajišťuje motivační tok finančních prostředků k jednotlivým včelařům. Uvedený program je spolufinancován na základě nařízení Rady (ES) č. 797/2004 (pro rok 2006 suma 585 379 EUR). Celkem bylo z tohoto programu v roce 2006 čerpáno 24,2 mil. Kč, z toho 50 %, tj. 12,1 mil. Kč ze zdrojů EU a 12,1 mil. Kč ze zdrojů ČR. V roce 2006 byla podle nařízení vlády vyplacena SZIF podpora na tato opatření: Technická pomoc ve výši 6,8 mil. Kč, boj proti varroáze ve výši 9 mil. Kč, racionalizace kočování ve výši 2,3 mil. Kč, rozbory medu ve výši 324 tis. Kč a obnova včelstev ve výši 5,8 mil. Kč. V současné době je připravován nový včelařský program na období 2008 - 2010.

6 CENY A TRHY AGRÁRNÍCH PRODUKTŮ A VSTUPŮ DO ZEMĚDĚLSTVÍ

6.1 Cenový vývoj na agrárním trhu ČR a EU

V roce 2006 došlo v ČR k meziročnímu oživení cen zemědělských výrobců o 2,2 %, zejména vlivem nižší produkce komodit rostlinné výroby ze sklizně v roce 2005 a 2006 v důsledku nepříznivého vývoje počasí.

T6.1/01 - Meziroční souhrnné cenové indexy

Ukazatel	2005/04	2006/05
Ceny zemědělských výrobců	90,8	102,2
Ceny průmyslových výrobců potravin, výrobků a nápojů	98,9	99,5
Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů	99,7	100,8
Ceny vstupů do zemědělství	104,0	101,6

Pramen: ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny potravinářského zboží; Index cen průmyslových výrobců; Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství.

Zpracoval: J. Krejsová, V. Mottl (VÚZE), odbor 2410 (ČSÚ)

Až do sklizně v roce 2006 měly rostoucí ceny obilovin vliv na růst spotřebitelských cen pečárenských výrobků, jmenovitě chleba a pečiva. Zvyšování cenové hladiny bylo patrné i u dalších komodit již po sklizni v roce 2005 a pokračovalo (kromě cukrovky) i v roce 2006. Snížená produkce v důsledku nepříznivého vývoje počasí značně ovlivnila ceny brambor, ovoce i zeleniny v ČR i okolních zemích. Naopak ceny cukru byly vzhledem k vysoké nabídce nižší než v roce 2005.

T6.1/02 - Meziroční indexy cen rostlinných výrobků v ČR

Ukazatel	2005/04	2006/05
Rostlinné výrobky celkem	75,0	113,3
z toho - obiloviny	74,9	110,0
- luštěniny	80,7	92,9
- olejniny	81,9	113,5
- brambory celkem	40,3	169,6
- cukrovka technická	88,6	78,7
- ovoce	94,5	109,8
- zelenina	85,0	133,7

Pramen: ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny potravinářského zboží.

Zpracoval: J. Krejsová, V. Mottl (VÚZE)

V meziročním porovnání došlo u všech hlavních komodit živočišné produkce ke snížení CZV s výjimkou jatečného skotu. Vývoj CZV hovězího masa byl v ČR příznivě ovlivněn vývojem situace na trhu hovězího masa v EU, kde došlo ke zvýšení CZV při zvýšení produkce i spotřeby.

T6.1/03 - Meziroční indexy cen živočišných výrobků v ČR

Ukazatel	2005/04	2006/05
Živočišné výrobky celkem	100,4	97,1
z toho - mléko	102,8	95,1
- jatečný skot	112,2	100,8
- jatečná prasata	98,4	98,1
- drůbež	96,2	91,1
- vejce	82,5	99,7

Pramen: ČSÚ - Ceny zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny potravinářského zboží.

Zpracoval: M. Abrahamová, V. Mottl (VÚZE)

T6.1/04 - Cenový vývoj rostlinných komodit ve vybraných zemích EU (EUR/t)

Ukazatel	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Pšenice¹⁾				
- Německo	132,8	105,2	127,1	120,8
- Francie	126,0	103,7	124,7	120,2
- Itálie	160,6	130,0	150,6	115,9
Ječmen¹⁾				
- Německo	116,9	102,4	113,3	110,7
- Francie	112,5	104,6	113,7	108,7
- Itálie	135,9	131,0	142,4	108,7
Řepka olejná²⁾				
- Hamburk	214,0	210,6	232,9	110,6
- Matif	230,9	211,5	251,2	118,8
Brambory konzumní				
- EU 5 ³⁾	64,1	131,5	256,6	195,1

1) Aritmetický průměr z měsíčních obchodních cen.

2) Průměrné ceny na mezinárodních burzách v Hamburku a Matif - CIF, EUROPE „00“ Oil.

3) EU 5: Německo, Francie, Velká Británie, Nizozemsko, Belgie.

Pramen: Agra Europe; Potato Market; USDA; Oil World

Zpracoval: J. Kreysová, V. Mottl (VÚZE)

Vývoj cen na trhu obilovin byl v roce 2006 v zemích EU ovlivněn snížením nabídky, ale zhoršená kvalita produkce zpomalila trend cenového růstu. Zvýšená nabídka řepkového semene ze sklizně 2005 i 2006 nenaplnila poptávku po semeni řepky olejné hlavně pro nepotravinářské užití. Proto cena řepkového semene rostla ve většině evropských zemích a měla vliv i na růst cen na největších mezinárodních trzích v Hamburku (Německo) a MATIF (Francie). Již druhý rok ovlivňuje nízká produkce vyvolaná vývojem počasí ceny konzumních brambor v bramborářsky nejvýznamnějších zemích EU. V roce 2005 činil meziroční cenový nárůst 205 % a v roce 2006 dalších 195 %.

T6.1/05 - Cenový vývoj živočišných komodit ve vybraných zemích EU (EUR/100 kg)

Ukazatel	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Jatečný skot v EU¹⁾				
- Německo	224,0	255,0	268,0	105,1
- Polsko	164,9	200,3	212,3	106,0
- Francie	271,1	290,1	304,8	105,1
Jatečná prasata tř. E v EU¹⁾				
- Německo	146,1	146,9	154,7	105,3
- Dánsko	121,2	122,1	128,8	105,5
- Polsko	141,7	133,2	129,5	97,2
Jatečná kuřata				
- Německo	73,0	72,0	68,0	94,4
- Dánsko	57,0	56,0	.	0,0
- Itálie	94,0	84,0	.	0,0
Mléko²⁾				
- Německo	28,0	28,6	27,0	94,1

1) Ceny výrobců na reprezentativních trzích EU 25.

2) Ceny za mléko s přirozeným obsahem tuku a bílkovin.

Pramen: OFIVAL; Eurostat; ZMP

Zpracoval: M. Abrahamová, V. Mottl (VÚZE)

Ceny zemědělských výrobců jatečného skotu se v EU v roce 2006 zvýšily ve srovnání s předchozím rokem o více než 6 % z důvodu stoupající poptávky a spotřeby hovězího masa.

Vývoje CZV jatečných prasat v EU byl v roce 2006 reakcí na snížení cen v předcházejících letech, ale zejména pozitivně reagoval na rostoucí export vepřového masa (o 5,1 %) do třetích zemí. Ceny v jednotlivých zemích EU se výrazně odchylovaly od průměru EU a reagovaly na podmínky jednotlivých regionů. CZV jatečných kuřat se v jednotlivých zemích EU v meziročním porovnání snižují v důsledku nasycení trhu drůbežím masem. Vývoj CZV mléka v EU směřuje ke vzájemnému sblížení úrovní cen v jednotlivých členských zemích s trendem přiblížení se ke světové ceně mléka. Meziroční pokles průměrné ceny mléka byl v EU menší, než se předpokládalo v důsledku vyšší poptávky na světových trzích po sušeném mléce a sýrech.

6.2 Agrární zahraniční obchod

6.2.1 Obecná charakteristika základních tendencí v agrárním zahraničním obchodě

Zlepšené podmínky vzájemného obchodu v rámci EU po vstupu ČR do EU v důsledku odstranění cel vůči členským zemím a uplatňování společné zahraniční obchodní politiky EU vůči třetím státům, vývoj cen zahraničního obchodu a posílení kurzu CZK vůči EUR a USD měly výrazný vliv na meziroční vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR v roce 2006.

Obrat agrárního zahraničního obchodu ČR v roce 2006 se meziročně zvýšil o 8 684,3 mil. Kč, tj. o 4,8 %, a to především v důsledku přírůstku dovozu o 8 195,8 mil. Kč (7,9 %). Souběžné zvýšení agrárního vývozu činilo 488,6 mil. Kč (0,6 %).

V důsledku většího meziročního zvýšení dovozu v porovnání s vývozem došlo k nárůstu hodnoty schodku bilance českého agrárního zahraničního obchodu z 25 224,6 mil. Kč na 32 931,8 mil. Kč, tj. o 30,6 %.

Celkový stupeň krytí agrárního dovozu vývozem se zhoršil proti roku 2005 ze 75,7 % na 70,6 %, z toho stupeň krytí dovozu vývozem v rámci obchodu se zeměmi EU 25 ze 72,0 % na 66,7 % (se státy EU 15 z 52,1 % na 49,2 % a se státy EU 10 ze 117,8 % na 103,3 %).

Dlouhodobě snižující se podíl agrárního zboží na celkovém zahraničním obchodu ČR v roce 2006 (obdobně jako v roce 2005) meziročně poklesl. Tento trend snížení významu agrárního zboží zcela odpovídá vývoji komoditní struktury zahraničního obchodu ve většině vyspělých zemí (tab. T6.2/01).

T6.2/01 - Podíl agrárního zahraničního obchodu na celkovém zahraničním obchodu ČR

Ukazatel	Podíl na hodnotě ukazatele za ČR celkem (%)		
	2005	2006	meziroční index
Obrat agrárního zahraničního obchodu	4,93	4,50	91,31
Agrární vývoz	4,20	3,69	87,70
Agrární dovoz	5,67	5,33	94,04

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlavá (VÚZE)

6.2.2 Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu

Rozhodujícími obchodními partnery českého agrárního sektoru byly v uplynulém období země EU 25, přičemž jejich pozice v této oblasti po vstupu nových členských států EU výrazně posílila. Hodnota vývozu v rámci agrárního obchodu se státy EU 25 v roce 2006 činila 68 588,8 mil. Kč a stoupla meziročně o 1 945,7 mil. Kč, tj. o 2,9 %. Hodnota dovozu ze zemí EU 25 (102 883,2 mil. Kč) se zvýšila proti roku 2005 o 10 296,7 mil. Kč, tj. o 11,1 %.

Vývoz zemědělských a potravinářských komodit do členských zemí EU 25 se na celkovém agrárním vývozu v roce 2006 podílel 86,8 % a odpovídající dovoz na celkovém agrárním dovozu 91,9 %.

V rámci teritoriální skladby celkového agrárního vývozu ČR do členských zemí EU 25 se hodnota exportu do zemí EU 15 zvýšila proti roku 2005 o 613,2 mil. Kč, tj. o 1,8 % a hodnota exportu do zemí EU 10 o 1 332,6 mil. Kč, tj. o 4,0 %. Naproti tomu hodnota agrárního dovozu ze zemí EU 15 vzrostla meziročně o 5 078,1 mil. Kč, tj. o 7,9 %, resp. o 13,3 % a hodnota dovozu ze zemí EU 10 o 5 218,7 mil. Kč, tj. o 18,6 %.

Nárůst hodnoty agrárního obchodu s novými členskými zeměmi EU byl tedy podstatně dynamičtější než odpovídající zvýšení tohoto obchodu se státy EU 15, v důsledku čehož vzrostla participace agrárního vývozu do zemí EU 10 na celkovém českém vývozu zemědělských a potravinářských komodit meziročně o 1,4 p. b. (na 43,4 %), zatímco podíl zemí EU 15 na tomto vývozu o 0,5 p. b. (na 43,4 %). Podíl zemí EU 10 na celkovém agrárním dovozu se rovněž zvýšil meziročně o 2,7 p. b. (na 29,7 %), zatímco podílové zastoupení zemí EU 15 na odpovídajícím dovozu pokleslo o 0,1 p. b. (na 62,2 %).

V důsledku většího meziročního přírůstku dovozu než vývozu se schodek bilance agrárního obchodu ČR se státy EU 25 zvýšil proti roku 2005 o 8 351 mil. Kč, z toho obchodní deficit se státy EU 15 o 4 464,9 mil. Kč. Snížilo se rovněž aktivum bilance agrárního obchodu se státy EU 10 proti roku 2005 o 3 886,1 mil. Kč.

V rámci teritoriální skladby agrárního vývozu do členských zemí EU 25 se podíl zemí EU 15 snížil meziročně z 50,5 % na 50,0 % a podíl zemí EU 10 naopak vzrostl ze 49,5 % na 50,0 %. Podílové zastoupení Slovenska na exportu do zemí EU 25 přitom pokleslo z 31,2 % na 30,3 %, Německa z 28,4 % na 26,7 %, Rakouska z 5,9 % na 5,8 %, Maďarska z 5,9 % na 5,4 %, Nizozemska a Francie shodně z 2,6 % na 2,4 % při souběžném zvýšení významu exportu do Polska z 10,7 % na 12,2 %, Itálie z 3,1 % na 3,9 % a do Velké Británie z 2,7 % na 3,1 %.

Participace zemí EU 15 na celkovém agrárním dovozu ze zemí EU 25 v roce 2006 rovněž poklesla z 69,8 % na 67,7 % při paralelním zvýšení významu importu ze zemí EU 10 z 30,2 % na 32,3 %. Podíl Německa se na tomto importu snížil z 29,0 % na 27,0 %, Nizozemska z 10,3 % na 10,2 %, Španělska z 5,7 % na 5,3 % a Maďarska z 4,4 % na 4,1 %. Naproti tomu podíl Polska se na tomto dovozu zvýšil z 13,8 % na 15,5 %, Slovenska z 11,4 % na 12,1 %, Itálie z 6,0 % na 6,1 %, Rakouska z 5,5 % na 5,6 % a Francie z 4,1 % na 4,2 %. (tab. T6.2/02 a příl. tab. 6.2/02, 6.2/03, 6.2/07 a 6.2/08).

Vývoz zemědělských a potravinářských komodit do rozvojových zemí (RZ) se v roce 2006 snížil proti předchozímu roku o 1 813,2 mil. Kč, tj. o 32,9 %. Na trzích RZ bylo umístěno 4,7 % vyvezeného agrárního zboží z ČR (7,0 % v roce 2005). RZ byly v roce 2006 destinací pro 4,0 % českého dovozu agrárního zboží (6,4 % v roce 2005) při meziročním snížení hodnoty dovozu z těchto zemí o 2 088,6 mil. Kč, tj. o 21,7 %. V důsledku tohoto vývoje se hodnota pasiva bilance agrárního zahraničního obchodu s RZ snížila o 275,3 mil. Kč, tj. o 25,5 % (příl. tab. 6.2/03).

Dalším významným teritoriím pro agrární zahraniční obchod ČR je Společenství nezávislých států (SNS). Vývoz do uvedených zemí se v roce 2006 snížil proti předchozímu roku o 208,4 mil. Kč, tj. o 7,1 % a jeho podíl na celkovém agrárním vývozu ČR poklesl z 3,7 % v roce 2005 na 3,4 % v roce 2006. Naproti tomu dovoz zemědělských a potravinářských produktů ze SNS meziročně stoupl o 34,8 mil. Kč (5,9 %) a participoval na celkové hodnotě agrárního importu ČR v roce 2006, obdobně jako v roce 2005, pouze 0,6 %. Důsledkem bylo meziroční snížení aktiva bilance agrárního obchodu ČR se zeměmi SNS o 243,2 mil. Kč, tj. o 10,4 % (příl. tab. 6.2/03).

Relativně nižší hodnota vývozu zemědělských a potravinářských výrobků do zemí zahrnutých do skupiny Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou (OSVTE) v roce 2006 vzrostla proti předchozímu roku o 72,6 mil. Kč při zvýšení jejího podílu na celkovém agrárním exportu z ČR o 0,1 p. b. Hodnota agrárního importu z této skupiny zemí se naopak meziročně snížila o 90,7 mil. Kč. Její podíl na celkovém agrárním dovozu do ČR vykázal přitom meziroční pokles o 0,2 p. b. Pasivní saldo agrárního obchodu s uvedenými zeměmi se snížilo proti roku 2005 o 163,4 mil. Kč, tj. o 13,4 %.

V rámci agrárního zahraničního obchodu ČR s ostatními regiony, resp. státy (včetně zemí EFTA) se hodnota agrárního vývozu zvýšila meziročně o 491,8 mil. Kč a hodnota dovozu o 43,5 mil. Kč. Participace uvedených teritorií na agrárním exportu ČR se v roce 2006 zvýšila z 2,5 % na 3,1 % při souběžném mírném snížení jejich podílu na odpovídajícím dovozu z 1,21 % na 1,16 % (tab. T6.2/02 a příl. tab. 6.2/01 – 03).

T6.2/02 - Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč)

Země	Vývoz			Země	Dovoz		
	2005	2006	meziroční index		2005	2006	meziroční index
Slovensko	20 817,3	20 773,5	99,8	Německo	26 817,5	27 828,8	103,8
Německo	18 908,7	18 289,0	96,7	Polsko	12 732,0	15 921,5	125,1
Polsko	7 148,7	8 399,3	117,5	Slovensko	10 556,2	12 441,0	117,9
Rakousko	3 912,1	3 998,9	102,2	Nizozemsko	9 569,1	10 484,3	109,6
Maďarsko	3 903,0	3 695,3	94,7	Itálie	5 551,0	6 257,9	112,7
Itálie	2 111,8	2 690,9	127,4	Rakousko	5 137,9	5 744,7	111,8
Velká Británie	1 784,8	2 100,1	117,7	Španělsko	5 300,3	5 485,7	103,5
Rusko	1 970,5	1 783,6	90,5	Francie	3 765,1	4 279,4	113,7
Nizozemsko	1 764,5	1 654,6	93,8	Maďarsko	4 058,6	4 239,4	104,5
Francie	1 713,9	1 629,9	95,1	Belgie	3 301,3	3 674,8	111,3
Belgie	1 305,2	1 210,5	92,7	Dánsko	1 746,9	1 760,9	100,8
Rumunsko	862,7	1 185,5	137,4	Velká Británie	1 265,3	1 475,6	116,6
Chorvatsko	933,3	850,8	91,2	USA	1 367,0	1 333,3	97,5
Vybrané země celkem	67 136,4	68 261,9	101,7	Vybrané země celkem	91 168,1	100 927,3	110,7
Podíl na celkovém agrárním vývozu	85,5	86,4	x	Podíl na celkovém agrárním dovozu	87,9	90,2	x

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlavá (VÚZE)

6.2.3 Komoditní skladba agrárního zahraničního obchodu

Agrární zahraniční obchod ČR zaznamenal v roce 2006 výraznější meziroční prohloubení schodku bilance v obchodě s produkty s nižší přidanou hodnotou⁷⁷ (o 4 384,4 mil. Kč) než v obchodě s vyšší přidanou hodnotou⁷⁸ (o 3 322,8 mil. Kč). Podíl pasivního salda obchodu s komoditami s nižší přidanou hodnotou na celkovém schodku agrárního zahraničního obchodu ČR v roce 2006 činil 46,6 % a meziročně se zvýšil o 3,1 p. b.

Hodnota vývozu komodit s nižší přidanou hodnotou se meziročně snížila o 256,1 mil. Kč, zatímco export hotových potravinářských výrobků vzrostl o 744,7 mil. Kč. Obě skupiny výrobků pak vykázaly shodně výrazný nárůst hodnoty dovozu, a to o 4 128,3 mil. Kč v případě komodit s nižší přidanou hodnotou a o 4 067,5 mil. Kč v případě výrobků s vyšší přidanou hodnotou (tab. T6.2/03 a příl. tab. 6.2/04, 6.2/05 a 6.2/06).

K nejvyššímu meziročnímu nárůstu exportu došlo v roce 2006 u komoditních agregací KN 04 Mléko a mléčné výrobky, vejce a med (o 1 946,2 mil. Kč) a KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 1 053,9 mil. Kč). Dalšími kapitolami s významným nárůstem hodnoty vývozu byly KN 07 Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy (o 590,1 mil. Kč) a KN 15 Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje (o 545,6 mil. Kč).

Naproti tomu největší meziroční pokles exportu vykázaly kapitoly KN 17 Cukr a cukrovinky (o 1 278,9 mil. Kč), KN 12 Olejnatá a ostatní semena a plody (o 1 164,4 mil. Kč), KN 10 Obiloviny (o 1 152,7 mil. Kč), KN 08 Ovoce a ořechy (o 838,9 mil. Kč) a KN 24 Tabák a tabákové výrobky (o 759,5 mil. Kč) – příl. tab. 6.2/04.

⁷⁷ Živočišné a rostlinné produkty kapitol 01 až 14 KN.

⁷⁸ Živočišné a rostlinné produkty kapitol 15 až 24 KN.

V komoditní skladbě dovozu došlo k nejvýraznějšímu nárůstu hodnoty importu u kapitol KN 07 Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy (o 1 841,4 mil. Kč), KN 10 Obiloviny (o 1 218,4 mil. Kč) a KN 04 Mléko a mléčné výrobky, vejce a med (o 1 131,5 mil. Kč). Značný meziroční nárůst dovozu zaznamenaly rovněž komoditní agregace KN 22 Nápoje, lihové tekutiny a ocet (o 754,2 mil. Kč) a KN 18 Kakao a kakaové přípravky (o 611,2 mil. Kč). Meziroční zvýšení hodnoty importovaných výrobků kapitoly KN 02 Maso a droby (o 2,6 %) nebylo v roce 2006 již tak významné jako v předešlých letech, v porovnání s rokem 2002 však hodnota jejich dovozu vzrostla téměř na čtyřnásobek.

Z pěti kapitol, které vykázaly snížení hodnoty dovozu, byl významný pouze pokles u komoditní agregace KN 08 Ovoce a ořechy (o 1 121,2 mil. Kč) - příl. tab. 6.2/05.

K meziročnímu zhoršení bilance došlo v roce 2006 u 17 zbožových skupin a k nejvýznamnějším negativním změnám patří snížení bilančního aktiva u kapitol KN 10 Obiloviny (o 2 371,1 mil. Kč), KN 12 Olejnatá a ostatní semena a plody (o 1 439,6 mil. Kč) a KN 17 Cukr a cukroviny (o 1 381,9 mil. Kč) a nárůst bilančního pasiva u kapitol KN 07 Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy (o 1 251,4 mil. Kč) a KN 24 Tabák a tabákové výrobky (o 1 326,7 mil. Kč).

T6.2/03 - Vývoj komoditní skladby agrárního zahraničního obchodu ČR

KN	Popis	Vývoz			Dovoz			Saldo		
		podíl na agrárním vývozu (%)		meziroční změna (%)	podíl na agrárním dovozu (%)		meziroční změna (%)	mil. Kč		meziroční rozdíl
		2005	2006		2005	2006		2005	2006	
1	Živá zvířata	4,88	4,96	1,57	1,01	0,91	-9,31	2 790,2	2 897,1	106,9
2	Maso a jedlé droby	3,65	3,43	-6,13	9,89	9,41	-4,90	-7 392,3	-7 819,8	-427,5
3	Ryby, koryši a jiní vodní bezobratlovci	1,65	1,74	5,46	1,79	1,77	-1,25	-562,5	-605,0	-42,5
4	Mléko a mléč. výrobky, ptačí vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	13,34	15,72	17,85	7,09	7,59	6,93	3 110,5	3 925,3	814,8
5	Ostatní produkty živočišného původu	0,55	0,67	21,44	0,93	0,95	2,42	-526,7	-531,1	-4,4
6	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	0,42	0,42	-0,65	2,53	2,34	-7,44	-2 299,3	-2 296,0	3,3
7	Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy	1,72	2,46	42,82	6,65	7,80	17,43	-5 544,6	-6 796,0	-1 251,3
8	Jedlé ovoce a ořechy	4,16	3,07	-26,15	11,18	9,36	-16,28	-8 334,5	-8 052,1	282,4
9	Káva, čaj, maté a koření	1,05	1,44	37,35	2,25	2,40	6,95	-1 507,8	-1 552,0	-44,2
10	Obiloviny	8,66	7,15	-17,46	1,12	2,12	90,22	5 643,6	3 272,5	-2 371,1
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	2,50	2,63	4,94	0,63	0,60	-6,09	1 307,4	1 408,5	101,1
12	Olejnatá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a píce	5,84	4,33	-25,87	2,36	2,43	3,10	2 134,4	694,8	-1 439,6
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	0,95	0,74	-22,27	0,50	0,42	-16,51	228,8	117,2	-111,6
14	Rostlinné pletací materiály	0,01	0,01	22,92	0,03	0,03	-1,75	-22,8	-23,4	-0,6
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	2,63	3,30	25,63	3,57	3,84	7,47	-1 643,2	-1 689,8	-46,6
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	2,14	2,23	4,30	2,56	2,75	7,45	-973,7	-1 313,8	-340,1
17	Cukr a cukrovinky	10,30	8,62	-16,33	3,58	3,41	-4,75	4 374,1	2 992,2	-1 381,9
18	Kakao a kakaové přípravky	3,46	3,94	13,92	4,86	5,05	3,92	-2 324,7	-2 538,6	-213,9
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	4,15	4,74	14,05	6,26	6,15	-1,61	-3 229,2	-3 148,1	81,2
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	2,57	2,78	8,16	4,57	4,77	4,29	-2 719,9	-3 135,6	-415,7
21	Různé potravinářské přípravky	7,97	7,68	-3,64	8,46	7,83	-7,43	-2 516,2	-2 696,0	-179,8
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	9,32	10,60	13,70	6,82	6,99	2,56	246,0	545,7	299,7
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	3,68	3,95	7,43	6,79	6,32	-6,89	-4 150,6	-3 949,6	201,1
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	4,39	3,40	-22,50	4,59	4,76	3,72	-1 311,4	-2 638,1	-1 326,8
Celkem		100,00	100,00	x	100,00	100,00	x	-25 224,6	-32 931,8	-7 707,2

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlavá (VÚZE)

6.3 Cenový vývoj materiálových a finančních vstupů do zemědělství

Vývoj cen materiálových vstupů do zemědělství

V průběhu celého roku 2006 pokračoval růst cen průmyslových výrobců, který byl způsoben především růstem cen ropy na světových trzích na počátku roku. Druhou výraznou příčinou meziročního růstu cen v průmyslu byl pokračující nárůst cen výrobců v odvětví elektřiny, chemie, plynu a vody. V ostatních odvětvích byl vývoj cen značně různorodý, nadále ale převažovala odvětví s mírným cenovým růstem. Současně klesaly ceny dovážených vstupů v důsledku pokračujícího posilování kurzu koruny vůči EUR a USD.

Nižší ceny energií koncem roku způsobily zpomalení ročního růstu celkových cen průmyslových výrobců.

Meziročně se index cen vstupů do zemědělství zvýšil o 1,6 %, přičemž ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství vzrostly o 1,7 % a ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic o 1,1 %. Vývoj průměrných indexů cen u vybraných vstupů do zemědělství je uveden v tab. T6.3/01.

T6.3/01 - Meziroční indexy cen vstupů do zemědělství		
Ukazatel	2005/04	2006/05
Vstupy celkem	104,0	101,6
Osivo a sadba	109,8	109,4
Energie a maziva	117,1	107,7
- paliva na topení	110,7	113,8
- motorová paliva	124,9	104,9
- elektřina	108,8	108,9
- maziva	108,5	118,9
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	108,8	102,7
Pesticidy	94,9	98,3
Krmiva	84,1	98,1
- jednoduchá krmiva	75,1	109,8
- krmné směsi	86,4	95,5
Údržba a oprava strojního zařízení	105,4	99,5
Veterinární služby	100,9	102,0
Ostatní výdaje	102,3	101,8
- voda, její úprava a rozvod	104,4	103,4
- doprava silniční nákladní	103,4	102,7
- služby pošt a telekomunikací	99,9	102,2
- pojištění zemědělské produkce	102,4	100,4
- služby právní, účetnictví, poradenství	102,6	102,8
Služby pro zemědělství	153,6	98,9
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	103,1	99,7

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

V průběhu roku 2006 došlo k výraznému růstu cen u osiv, sadby brambor a dalších komodit v důsledku souběhu více faktorů. Hlavní příčinou však byla průměrná sklizeň většiny rostlinných produktů.

Porovnání meziročního vývoje cen u rozhodujících vstupů do zemědělství je uvedeno v tab. T6.3/02.

T6.3/02 - Průměrné ceny osiv, hnojiv a krmiv prodaných zemědělské prvovýrobě (Kč/t)

Ukazatel	2005	2006	Meziroční index
Osiva			
Pšenice ozimá	7 191	7 694	107,0
Pšenice jarní	7 981	7 864	98,5
Žito ozimé	6 741	7 386	109,6
Ječmen ozimý	6 486	7 188	110,8
Ječmen jarní	7 997	7 979	99,8
Tritikale	7 157	7 340	102,6
Kukuřice (cena za výsevní jednotku)	1 749	1 737	99,3
Oves	6 447	6 228	96,6
Hrách setý	8 691	8 952	103,0
Rané brambory	7 072	8 653	122,4
Pozdní konzumní brambory	6 449	7 916	122,8
Jetel luční	67 004	72 561	108,3
Vojtěška	101 398	98 358	97,0
Řepka	191 013	224 468	117,5
Len	21 432	23 938	111,7
Hnojiva			
Dusíkatá - ledek amonný s vápencem	5 121	5 221	102,0
- ledek vápenatý 15%	4 242	4 630	109,2
- síran amonný 21%	2 911	3 149	108,2
- DAM 390	4 713	4 920	104,4
- močovina	7 710	7 829	101,5
Fosforečná - superfosfát gran. 18%	4 908	4 902	99,9
Draselná - draselná sůl gran. 60%	5 946	6 061	101,9
Kombinovaná - NPK (15:15:15)	6 681	6 777	101,4
- NPK (12:19:19)	6 667	6 978	104,7
- Amofos	8 505	8 642	101,6
Krmiva			
Krmné obilí - pšenice	2 368	2 402	101,4
- ječmen	2 385	2 408	101,0
Směsi pro prasata - pro selata ČOS	7 328	7 047	96,2
- pro prasata A2	4 594	4 242	92,3
- pro prasata CDP	4 421	4 046	91,5
- prasnice KPB	4 202	3 909	93,0
Směsi pro drůbež - pro nosnice	5 164	4 887	94,6
- pro brojery BR2	6 861	6 408	93,4
- pro brojery BR3	6 094	5 678	93,2
Směsi pro skot - pro telata ČOT - B	4 836	4 476	92,6

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

Přestože v roce 2006 sklizeň obilovin dosáhla nižší úrovně, nedošlo k významným změnám na vnitřním trhu s obilovinami a stále převažovala nabídka nad poptávkou. Průměrné ceny průmyslových krmiv v roce 2006 zaznamenaly výrazný pokles (tab. T6.3/02). Pokles cen nastal také u většiny chemických přípravků (fungicidů, insekticidů, herbicidů) a hnojiv používaných v zemědělství.

Vývoj cen finančních vstupů do zemědělství

V průběhu roku 2006 docházelo až do září s očekáváním zpřísnění měnové politiky ČNB k mírnému nárůstu úrokových sazeb korunových klientských úvěrů. Od konce října však úrokové sazby začaly opět postupně klesat v důsledku silného kurzu koruny a očekávání nižších zveřejněných údajů o inflaci (odlišných od prognózy ČNB na IV. čtvrtletí 2006 z července 2005).

Vývoj tržních úrokových sazeb na finančním trhu se promítl také ve výši klientských úrokových sazeb. Nominální úrokové sazby z nových úvěrů v listopadu dosáhly 6,0 %, sazby z nových termínovaných vkladů 2,0 %. Reálné sazby z nových úvěrů dosáhly v listopadu 4,5 %.

Vývoj úrokových sazeb z korunových klientských úvěrů nefinančních podniků podle časového hlediska k 31. 12. uvádí tab. T6.3/03.

T6.3/03 - Úrokové sazby z korunových klientských úvěrů nefinančních podniků (%)

Ukazatel	2005	2006
Úvěry nefinančním podnikům celkem (stavy obchodů)	4,203	4,449
v tom - krátkodobé (do 1 roku vč.)	3,843	4,228
- střednědobé (od 1 roku do 5 let vč.)	4,175	4,389
- dlouhodobé (nad 5 let)	4,718	4,743

Pramen: ČSÚ; ČNB

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

7 EKONOMICKÉ VÝSLEDKY AGRÁRNÍHO SEKTORU

Ekonomické výsledky za odvětví zemědělství a za zemědělské podniky v roce 2006 jsou prezentovány analogicky jako ve zprávě za rok 2005. Globální odhad výsledků odvětví za rok 2006 (podle metodologie Eurostatu) je kvantifikován ve 2. odhadu Souhrnného zemědělského účtu (ČSÚ, únor 2007). Výsledky tohoto odvětví za předchozí rok jsou prezentovány v SZÚ 2005 (tzv. semidefinitivní výsledky roku 2005, které ještě nemusí být konečné). Teprve výsledky roku 2004 lze pokládat za definitivní. Pro porovnání změn v ekonomických výsledcích odvětví zemědělství před vstupem a po vstupu do EU byl do zpracování zahrnut ještě SZÚ za rok 2003.

Analýza ekonomických výsledků zemědělských podniků podle údajů FADN CZ je zaměřena pouze na meziroční změny 2005/04, které vycházejí z definitivních údajů výběrového šetření za uvedené roky. Tento postup je v souladu s časovým harmonogramem EU pro zpracování údajů za zemědělství, který je závazný pro všechny členské země EU.

Ekonomické výsledky potravinářského odvětví za rok 2006 jsou analyzovány podle potravinářských oborů.

7.1 Celkový ekonomický výsledek zemědělství (Souhrnný zemědělský účet)

Podle odhadu výsledků SZÚ za rok 2006 a jejich porovnáním s výsledky za roky 2003 - 2005 (tab.T7.1/01) lze odvětví zemědělství charakterizovat jako relativně stabilizované. Finální ukazatel odvětví - podnikatelský důchod (PD) - byl za rok 2006 odhadnut ve výši 7,0 mld. Kč. V porovnání s rokem 2005 (zemědělsky průměrný rok) došlo k nevýznamnému poklesu o cca 0,6 mld. Kč (7,3 %), zatímco vzhledem k roku 2004 (zemědělsky nadprůměrný rok) činil pokles o 1,5 mld. Kč (téměř 18 %). Ve srovnání s rokem 2003 (zemědělsky podprůměrný rok), kdy ČR ještě nebyla členským státem EU, byl evidován skok podnikatelského důchodu o 9,5 mld. Kč.

T7.1/01 - Souhrnný zemědělský účet (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny				Meziroční index 2006/05
		2003	2004	2005 ¹⁾	2006 ²⁾	
10	Rostlinná produkce	43 927	63 011	49 965	48 883	97,8
13	Živočišná produkce	46 376	48 868	46 636	46 997	100,8
15	Produkce zemědělských služeb	1 335	1 451	2 164	2 335	107,9
16	Zemědělská produkce	91 638	113 330	98 766	98 215	99,4
17	Nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	2 033	2 422	3 056	3 039	99,4
18	Produkce zemědělského odvětví	93 671	115 752	101 822	101 254	99,4
19	Mezispotřeba celkem	66 082	75 897	73 557	74 389	101,1
20	Hrubá přidaná hodnota	27 589	39 855	28 265	26 865	95,1
21	Spotřeba fixního kapitálu	10 804	11 813	11 577	13 441	116,1
22	Čistá přidaná hodnota	16 785	28 042	16 688	13 424	80,4
23	Náhrady zaměstnancům	18 840	19 160	19 342	19 774	102,2
24	Ostatní daně na výrobu	3 932	4 215	4 822	3 856	80,0
25	Ostatní dotace na výrobu	7 271	7 158	19 025	21 680	114,0
26	Důchod z faktorů	20 123	30 985	30 891	31 247	101,2
27	Čistý provozní přebytek/Smíšený důchod	1 283	11 825	11 548	11 473	99,3
28	Předepsané pachtovné a ostatní nájemné z nemovitostí	2 134	2 569	3 056	3 587	117,4
29	Nákladové úroky	2 061	1 388	1 514	1 495	98,7
30	Výnosové úroky	448	691	605	636	105,1
31	Podnikatelský důchod	-2 463	8 558	7 583	7 027	92,7
	Počet pracovníků v zemědělství - AWU ³⁾ (tis. osob)	151	145	157	148	94,3
	Důchod z faktorů na 1 pracovníka (tis. Kč/AWU)	134	214	197	211	107,3

1) Semidefinitivní údaje.

2) Předběžné údaje.

3) AWU = Annual Working Unit = 1 přepočtený pracovník s roční pracovní kapacitou 1 800 hod.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Foltýn, I. Zedníčková (VÚZE)

Ke zmíněné stabilitě odvětví zemědělství přispěla zejména SZP EU, kterou v roce 2006 reprezentoval celkový objem podpor vyplacených zemědělským producentům ČR do 31. 12. 2006 a vztahujících se přímo nebo nepřímo k celkové produkci odvětví zemědělství, jejichž rozhodující část je zahrnuta do ukazatele 25 „Ostatní dotace na výrobu“ v tab.T7.1/01. Zvyšující se význam podpor ilustrují hodnoty tohoto ukazatele v roce 2005 (19,0 mld. Kč) a 2006 (21,7 mld. Kč, meziroční růst o 14 %).

Z celkového objemu podpor směřujících do zemědělství (33,5 mld. Kč v roce 2006, tab.T10/03) je do SZÚ⁷⁹ započítána pouze ta část podpor, která přímo ovlivňuje hospodářský výsledek zemědělských podniků, a následně pak hospodářský výsledek celého odvětví (ukazatel 31 „Podnikatelský důchod“ v tab.T7.1/01).

⁷⁹ Podle metodiky vydané Eurostatem se do SZÚ započítávají přímé podpory (SAPS a národní doplňkové platby), platby HRDP a některé vybrané položky SOT (např. podpory pěstitelům brambor, podpory při uvádění půdy do klidu apod.). Ostatní podpory uvedené v tab.T10/03 se do SZÚ nezapočítávají.

Zásadní vliv SZP na ekonomické výsledky odvětví zemědělství ukazuje hodnota podnikatelského důchodu bez započtení podpor, která by představovala v roce 2006 ztrátu (-14,7 mld. Kč) vyšší než v roce 2005 (-11,4 mld. Kč).

Produkce zemědělského odvětví (ZEM) v roce 2006 poklesla meziročně o 0,6 %, mezispotřeba vzrostla o 1,1 %. Výsledkem byl pokles hrubé přidané hodnoty (HPH) o 5,0 % a s ohledem na nárůst spotřeby fixního kapitálu (o 16,1 %) i pokles čisté přidané hodnoty (ČPH) o téměř 20 %. Důchod z faktorů (DF)⁸⁰ vykázal v roce 2006 hodnotu 31,2 mld. Kč (meziroční nárůst o 1,2 %). Čistý provozní přebytek (ČPP) představuje schopnost odvětví pokrýt z hospodářského výsledku v daném roce náklady na vynaloženou pracovní sílu. Přestože vývoj počtu přepočtených pracovníků (vyjádřených v AWU) vykazuje určité výkyvy, náhrady zaměstnancům rostly v důsledku růstu průměrných mezd (meziroční růst o 2,2 %). Na základě uvedeného vývoje ukazatel ČPP prakticky stagnuje (meziroční pokles o 0,7 %). Podnikatelský důchod (finální ukazatel SZÚ) ilustruje schopnost odvětví zemědělství pokrýt veškeré své závazky (pachtovné, nájemné a úroky).

Posouzení ekonomické efektivity odvětví zemědělství v období 2003 - 2006 názorně představuje graf T7.1/01.

Efektivnost zemědělství bez vlivu podpor lze měřit ukazatelem výtěžnost vstupů - podíl hrubé přidané hodnoty na 1 Kč produkce (HPH/ZEM). Hodnoty tohoto ukazatele v letech 2003 - 2006 s výjimkou roku 2004 mírně klesaly. To znamená, že vstupy (mezispotřeba) rostly rychleji než celková produkce v hodnotovém vyjádření.

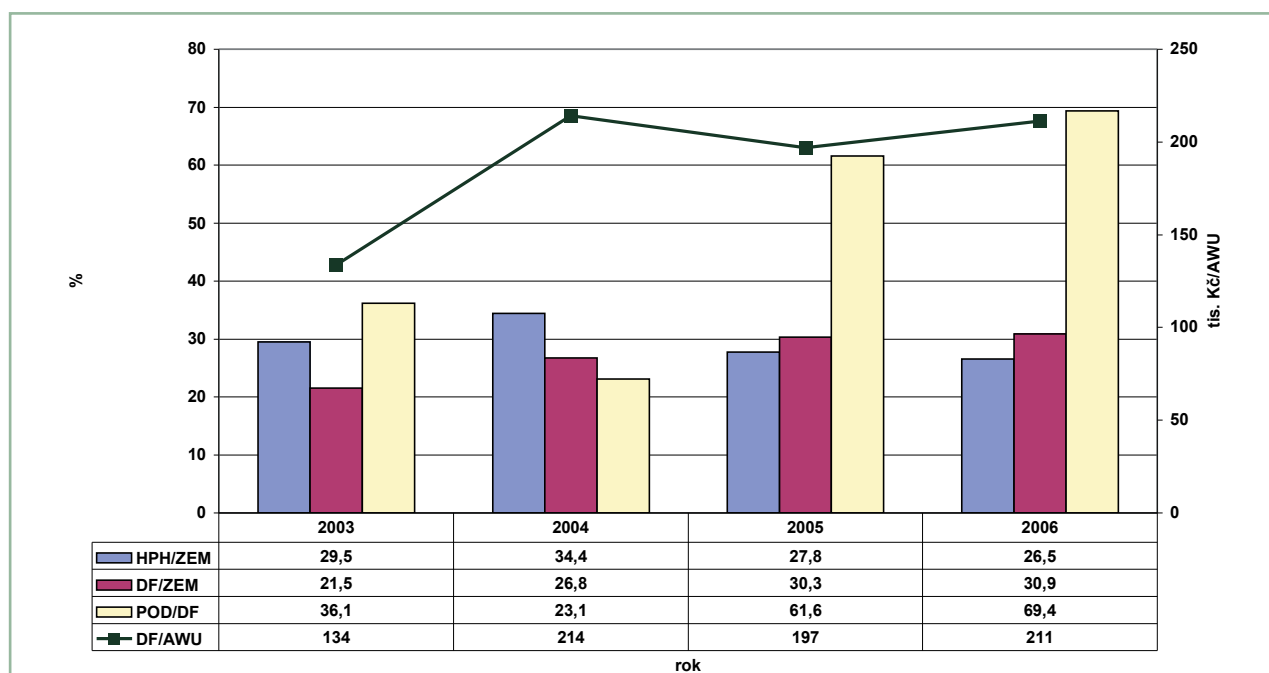
Efektivnost zemědělství se započtením podpor indikuje ukazatel podílu důchodu z faktorů na 1 Kč produkce (DF/ZEM). Ukazatel DF/ZEM na rozdíl od ukazatele HPH/ZEM ve sledovaném období 2003 - 2006 rostl.

Posouzení míry závislosti zemědělství na podporách lze měřit ukazatelem podílu podpor na důchodu z faktorů (POD/DF). Hodnoty tohoto ukazatele vykazaly v období 2003 - 2006 s výjimkou roku 2004 strmý nárůst.

Významnou změnou po přepočtu předběžných údajů za rok 2005 je určitá stabilizace počtu přepočtených pracovníků v zemědělství. V roce 2005 podle údajů Strukturálního šetření ČSÚ vzrostl tento ukazatel v porovnání s rokem 2004 o více než 8 %. V roce 2006 podle předběžného odhadu došlo opět k poklesu.

Promítnutí výše zmíněných tendencí do finálního ukazatele důchod z faktorů na 1 přepočteného pracovníka v zemědělství (DF/AWU) signalizuje zlepšující se výkonnost pracovních sil v zemědělství, ovšem v závislosti na rostoucích podporách z veřejných zdrojů.

Graf T7.1/01 - Ukazatele efektivity zemědělství podle SZÚ

Pramen: ČSÚ
Zpracoval: I. Foltýn (VÚZE)

7.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků

Výsledky zemědělských podniků jsou dokumentovány pomocí výběrového šetření sítě testovacích podniků FADN – CZ za roky 2004 a 2005. Jsou zpracovány ze dvou hledisek. Prvním hlediskem je meziroční porovnání celopodnikových výsledků analyticky zjištěných na základě účetních závěrek podniků právnických osob a výsledků daňové evidence podniků fyzických osob. Druhým hlediskem je porovnání podnikových výsledků ze zemědělské činnosti uspořádaných podle metodiky standardního výstupu EU. Uvedená hlediska jsou aplikována na jednotlivé kategorie podniků strukturovaných podle právních forem a velikosti podniků, podle regionální působnosti a podle výrobního zaměření.

⁸⁰ DF je odvozený z ČPH odpočtem ostatních daní na výrobu a přičtením ostatních datací na výrobu (tj. podpor, které nebyly přímo svázány s konkrétními komoditami promítnutými do tzv. základních cen komodit).

Zemědělské podniky jsou seskupeny do základních podnikatelských skupin právnických osob a velikostních skupin podniků fyzických osob. Výsledky dokládající úroveň hospodaření v jednotlivých méně příznivých oblastech (LFA) jsou sloučeny za podniky právnických i fyzických osob celkem. Z hlediska méně příznivých oblastí byly podniky tříděny následujícím způsobem:

- Horská oblast (H) = více než 50 % z. p. v LFA horská.
- Jiné než horské LFA (O) = více než 50 % z. p. v LFA ostatní a specifické, pokud H je menší než 50 %.
- Částečné zastoupení LFA (Z) = zastoupení LFA, které nevyhovuje klasifikaci H nebo O.
- Oblast mimo LFA (N) = 100 % z. p. mimo LFA (produkční oblasti).

Ekonomické ukazatele jsou udávány v přepočtu na 1 ha z. p., případně na 1 AWU.

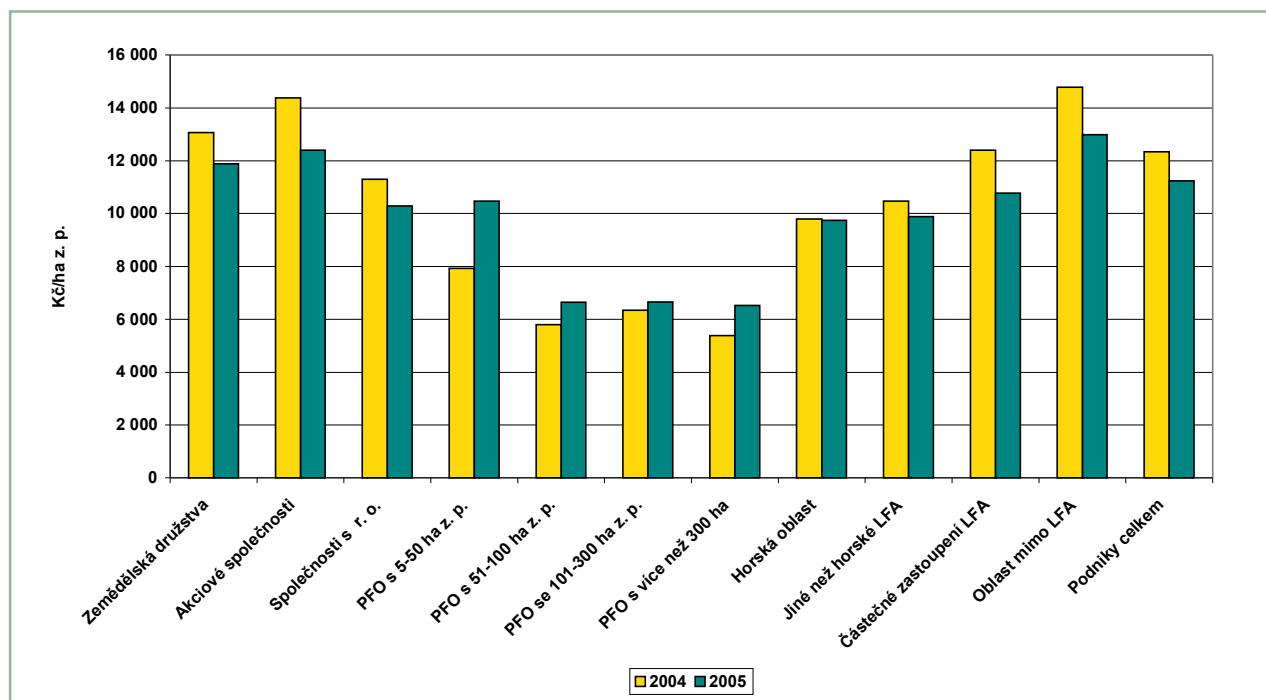
7.2.1 Celkové hospodářské výsledky zemědělských podniků

Výsledky získané z účetnictví PPO a podkladů daňové evidence PFO za souhrn všech činností byly uspořádány do ekonomických kategorií odvozených ze struktury standardního výstupu EU. Jejich úroveň dokumentují příl. tab. 7.2/01-03 (ukazatel A, vysvětlivky jsou uvedeny v legendě tabulek).

Přidaná hodnota, výsledek hospodaření

Ekonomický přínos dosažený v zemědělském podniku z hlediska výkonnosti jeho celkové provozní činnosti vyjadřuje čistá přidaná hodnota. Její úroveň a meziroční vývoj v jednotlivých skupinách podniků udává graf T7.2/01.

Graf T7.2/01 - Čistá přidaná hodnota za souhrn podnikových činností

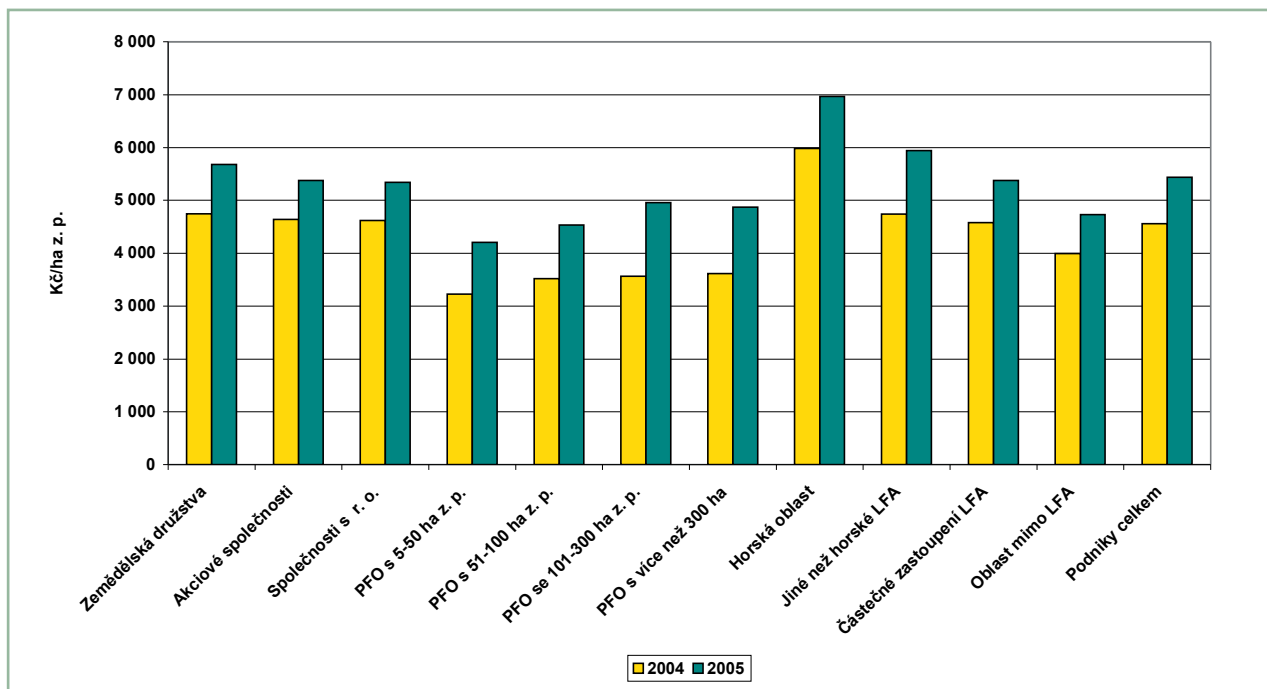

Pramen: Síť testovacích podniků FADN – CZ
Zpracoval: M. Vojtišek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná úroveň čisté přidané hodnoty v roce 2005 dosáhla 1 246 Kč/ha z. p. a proti roku 2004 poklesla o 1 099 Kč (-8,9 %). Na dosažené čisté přidané hodnotě se projevil především cenový vývoj. Cenové indexy ČSÚ za rok 2005 dokumentují meziroční pokles CZV o 9,2 % za současného růstu cen vstupů o 4 %. Rovněž hrubá zemědělská produkce svým výsledkem 73,6 mld. Kč ve s. c. 1989 nedosáhla mimořádně dobré úrovně roku 2004. Pokles ve stálých cenách o 3,7 mld. Kč představuje 4,8 % (výraznější byl pokles v běžných cenách o 10,2 %).

Úroveň čisté přidané hodnoty pozitivně ovlivnily dotace provozního charakteru. Jejich objem vzrostl ve všech uvedených skupinách podniků (viz graf T7.2/02).

Graf T7.2/02 - Provozní dotace ze souhrnu podnikových činností

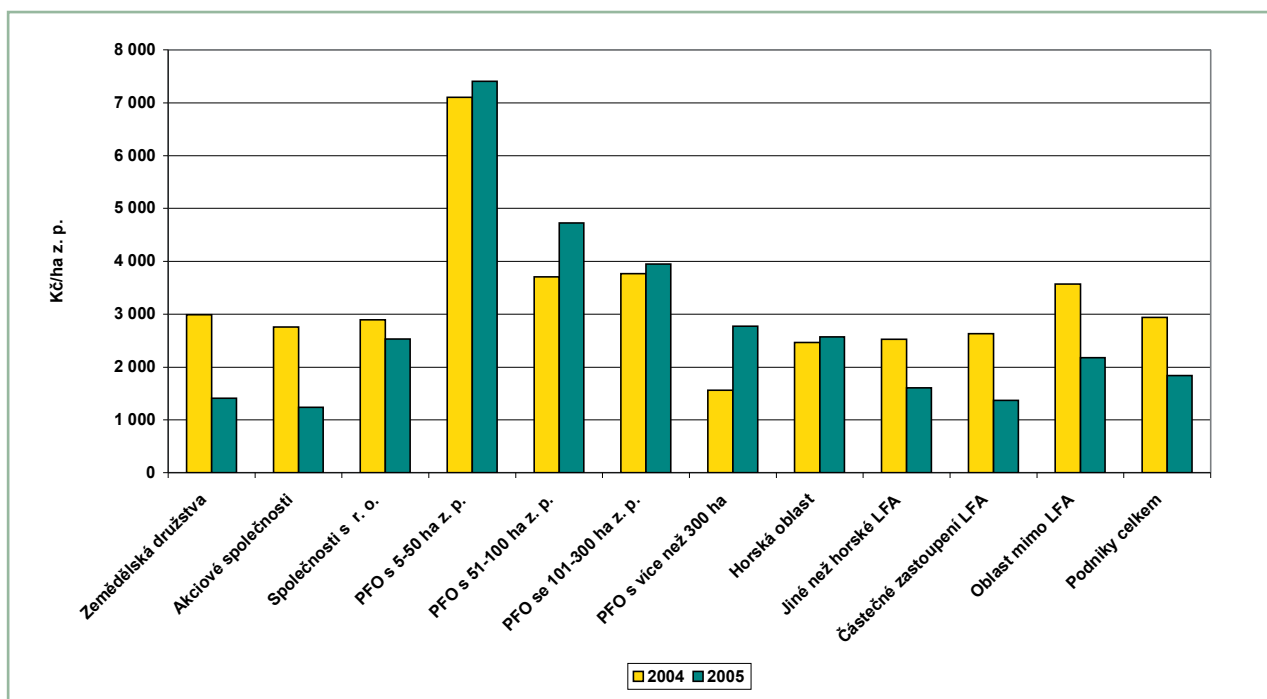

Pramen: Síť testovacích podniků FADN – CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná úroveň dotací dosáhla v roce 2005 za celý soubor podniků 5 440 Kč/ha z. p. s meziročním nárůstem 885 Kč (+19,4 %). Podíl dotací představuje 14,8 % z hrubého příjmu⁸¹ a je vyšší proti roku 2004 o 2,8 p. b. Kromě individuálních podnikových schopností získat dotace se do údajů promítá pořizování dat z hlediska rozdílného přístupu v účetnictví a daňové evidenci⁸².

Vývoj čisté přidané hodnoty v roce 2005 dal jednoznačný základ meziročnímu zhoršení výsledku hospodaření. V grafu T7.2/03 je uveden výsledek hospodaření před zdaněním, který je u podniků fyzických osob vyjádřen rozdílem příjmů a výdajů započítaných do základu daně z příjmů.

Graf T7.2/03 - Výsledek hospodaření před zdaněním

Pramen: Síť testovacích podniků FADN – CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

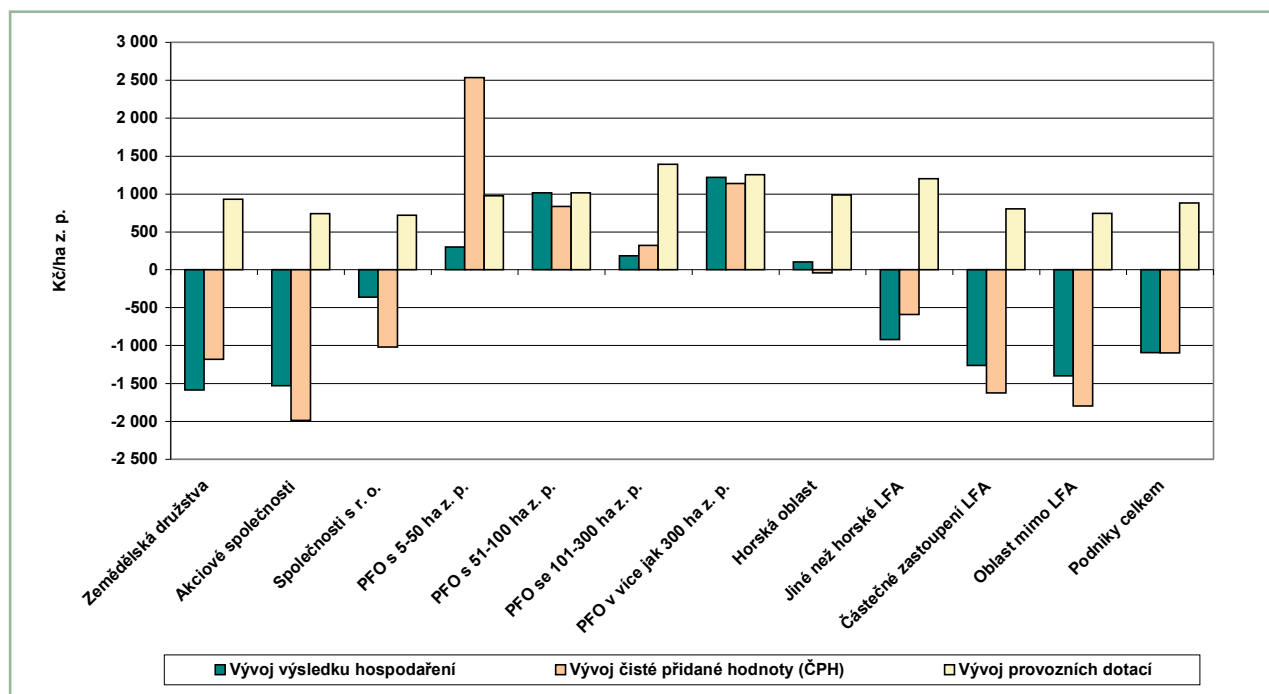
⁸¹ Výkony včetně tržeb za prodej zboží + dotace provozní.

⁸² V účetnictví uznané nároky PFO, v daňové evidenci vyplacené uznané nároky PFO.

Zisk za průměr podniků v souboru byl v roce 2005 vykázán ve výši 1 840 Kč/ha z. p. Jeho snížení ve srovnání s rokem 2004 představuje 1 094 Kč/ha z. p. (-37,3 %) a je výrazně shodné s poklesem čisté přidané hodnoty (-1 099 Kč/ha z. p.).

Graf T7.2/04 potvrzuje strukturu meziročního vývoje výsledku hospodaření z hlediska jeho základních ekonomických kategorií.

Graf T7.2/04 - Meziroční vývoj výsledku hospodaření, ČPH a provozních dotací

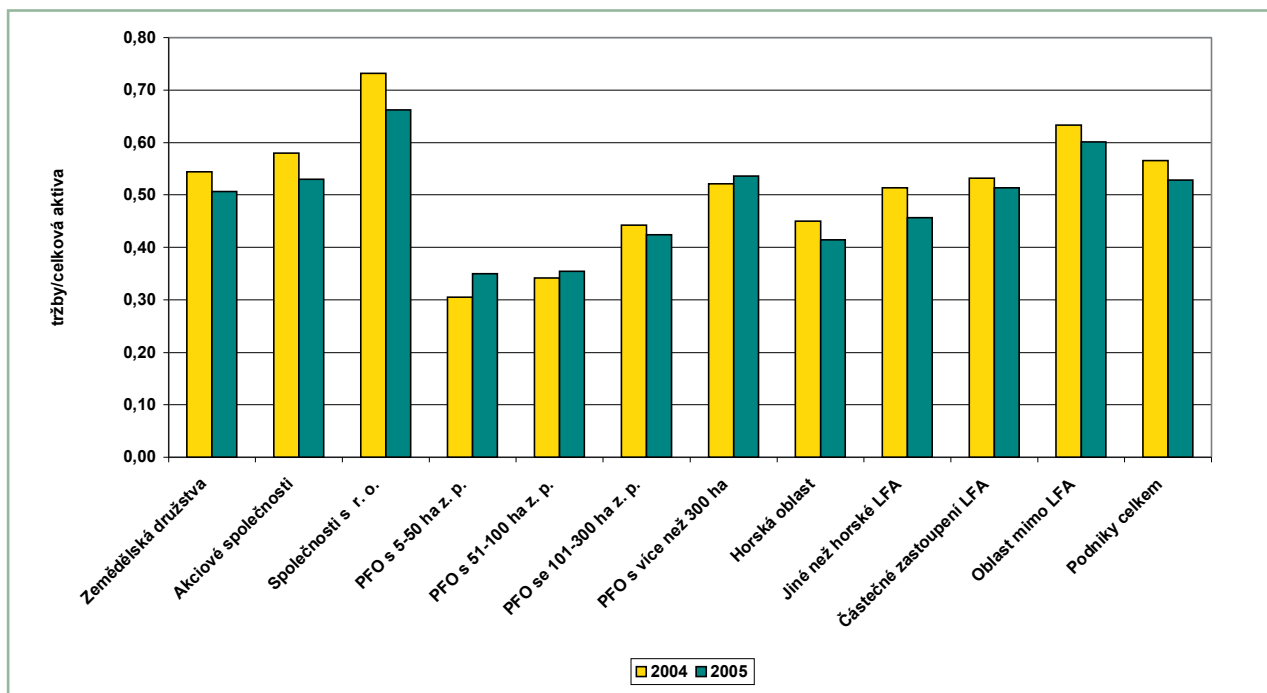
Pramen: Síť testovacích podniků FADN – CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Z uvedených údajů vyplývá jednoznačná závislost výsledku hospodaření na úrovni čisté přidané hodnoty s výrazným vlivem dotací provozního charakteru.

Majetek a kapitál

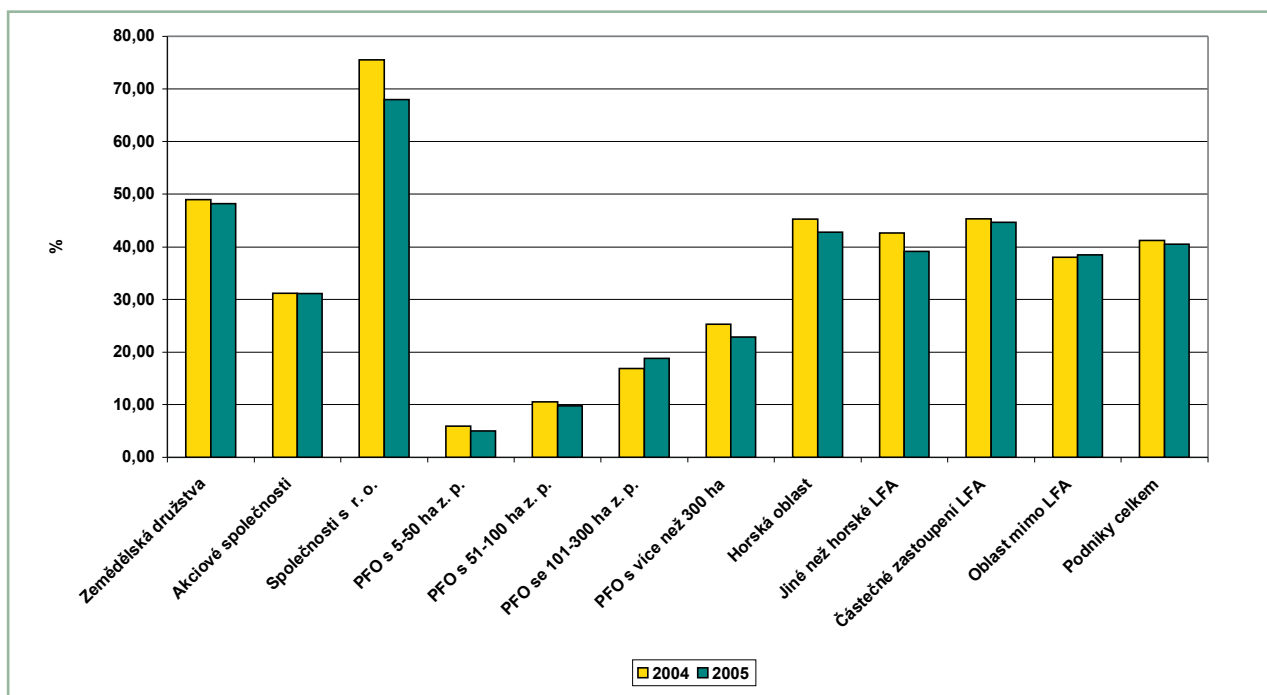
Vývoj objemů majetku oceněného v zůstatkových cenách účetnictví a daňové evidence za rok 2005 je uveden v příl. tab. 7.2/01-03. Efektivnost využití majetku prostřednictvím ukazatele obrátu celkového majetku⁸³ znázorňuje graf T7.2/05.

⁸³ Poměr tržeb k celkovým aktivům.

Graf T7.2/05 - Obrat celkových aktiv za souhrn podnikových činností

Pramen: Síť testovacích podniků FADN – CZ
 Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná hodnota koeficientu obratu aktiv celého souboru podniků v roce 2005 byla o něco nižší než v roce 2004 (0,53, resp. 0,57).
 Strukturu kapitálu deklaruje ukazatel míry zadluženosti⁸⁴ (graf T7.2/06).

Graf T7.2/06 - Míra zadluženosti za souhrn podnikových činností

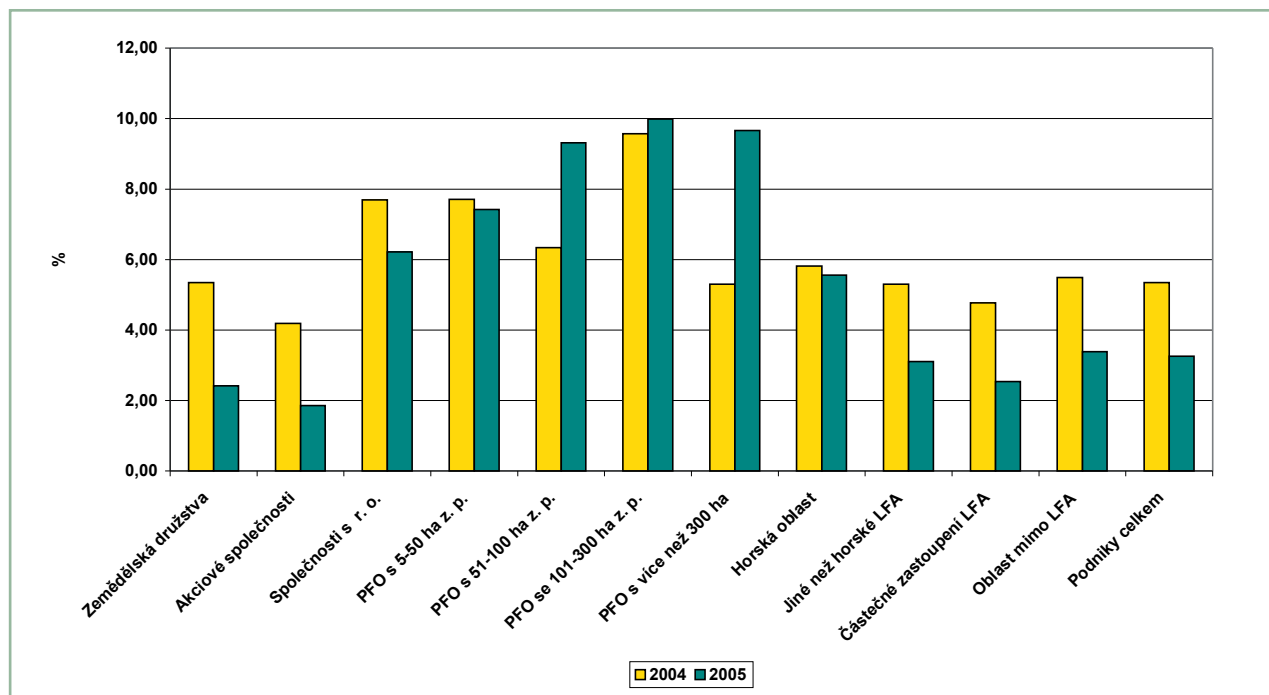
Pramen: Síť testovacích podniků FADN – CZ
 Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

⁸⁴ Procentický poměr cizích zdrojů na celkovém kapitálu.

Průměrná podniková míra zadluženosti dosáhla 40,5 % s minimálním meziročním poklesem (0,7 p. b.). Objemy vlastního kapitálu, cizích zdrojů a celkového kapitálu (resp. aktiv celkem) jsou uvedeny v příl. tab. 7.2/01-03.

Pro vyjádření úrovně zhodnocení vlastního i celkového kapitálu byl zvolen ukazatel výnosnosti celkového kapitálu⁸⁵. Graf T7.2/07 dokumentuje průměrné hodnoty ukazatele dosažené v uvedených skupinách podniků.

Graf T7.2/07 - Výnosnost celkového kapitálu za souhrn podnikových činností

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná výnosnost celkového kapitálu v roce 2005 dosáhla 3,3 % a proti roku 2004 poklesla o 2 p. b. Kladná výnosnost kapitálu byla vykázána ve všech uvedených skupinách podniků.

7.2.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků podle standardního výstupu EU

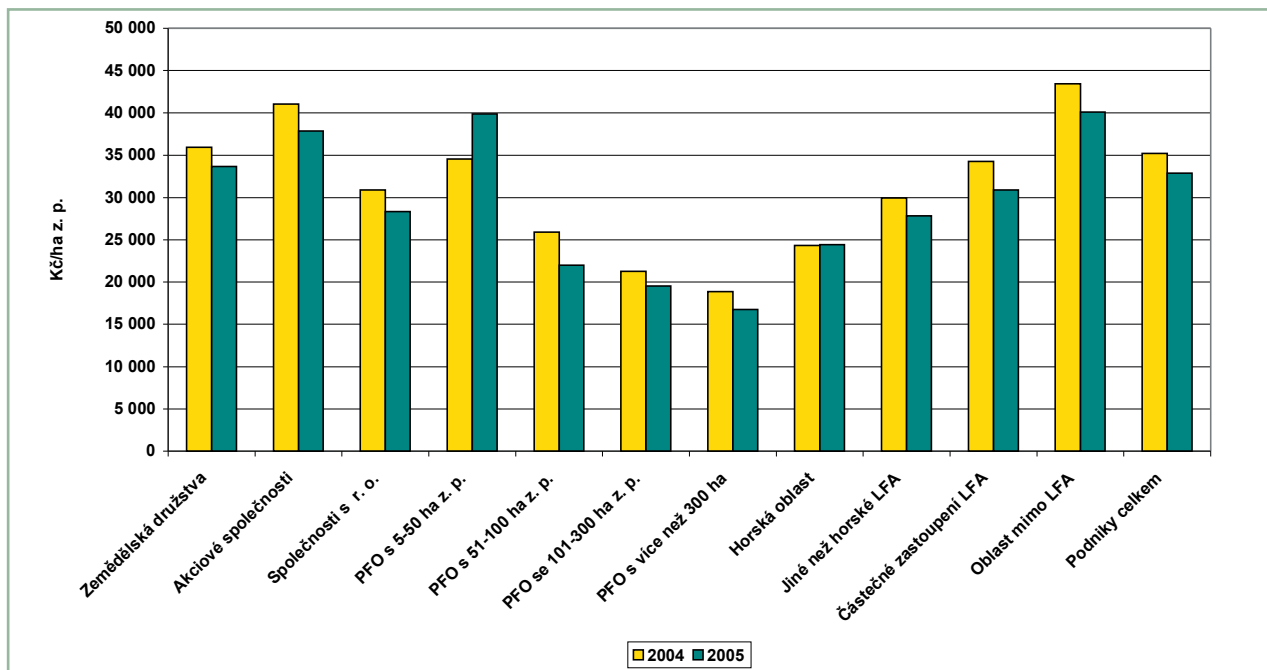
Metodika standardního výstupu EU byla použita pro znázornění dosažené ekonomické úrovně i meziročního vývoje zemědělských činností. Tato metodika přebírá údaje zjištěné v účetnictví a daňové evidenci, ovšem zahrnuje pouze činnosti vymezené jako zemědělské. Dále nezohledňuje všechny účetní operace (zejména finanční a mimořádné povahy) a vylučuje i rezervy a opravné položky. Jednotlivé ekonomické kategorie mají tedy samostatnou metodiku a nejsou plně kompatibilní s kategoriemi odvozenými z celopodnikových účetních a daňových systémů. Výsledky ukazatelů standardního výstupu jsou uvedeny v příl. tab. 7.2/01-05 (ukazatel B).

Výsledky zemědělských podniků podle právních forem a méně příznivých oblastí

V metodice standardního výstupu tvoří výchozí ekonomickou kategorii celková produkce. Průměrné hodnoty tohoto ukazatele uvádí graf T7.2/08.

⁸⁵ Poměr výsledku hospodaření k celkovému kapitálu, který lze chápat jako souhrnné vyjádření vlivu likvidity, aktivity a zadluženosti na zisk podniku.

Graf T7.2/08 - Celková produkce - standardní výstup EU

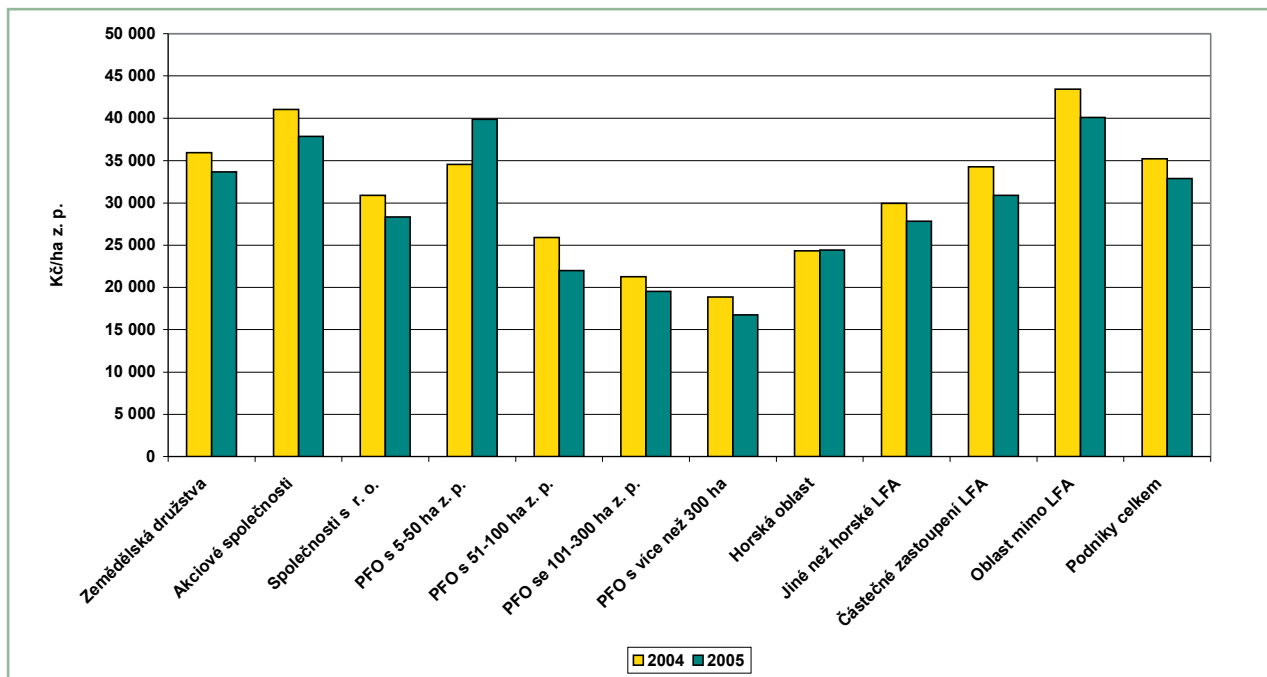

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

V roce 2005 dosáhla celková produkce za podniky celkem 32 860 Kč/ha z. p. s meziročním poklesem 2 347 Kč (-6,7 %). Většina podniků nedosáhla úrovně mimořádně úrodného roku 2004. Rozdíly v objemech celkové produkce mezi sledovanými skupinami naznačují různou úroveň intenzity zemědělské výroby v právních formách podniků i v méně příznivých oblastech.

Úroveň celkové produkce společně s efektivním využíváním vstupů ovlivňuje výši přidané hodnoty. Na úrovni čisté přidané hodnoty se v oblasti vstupů jedná o výrobní spotřebu a odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. V roce 2005 došlo k plošnému zhoršení efektivity ve využití rozhodujících nákladových druhů (graf T7.2/09) s přímým vlivem na čistou přidanou hodnotu.

Graf T7.2/09 - Vývoj efektivity využití vstupů - standardní výstup EU

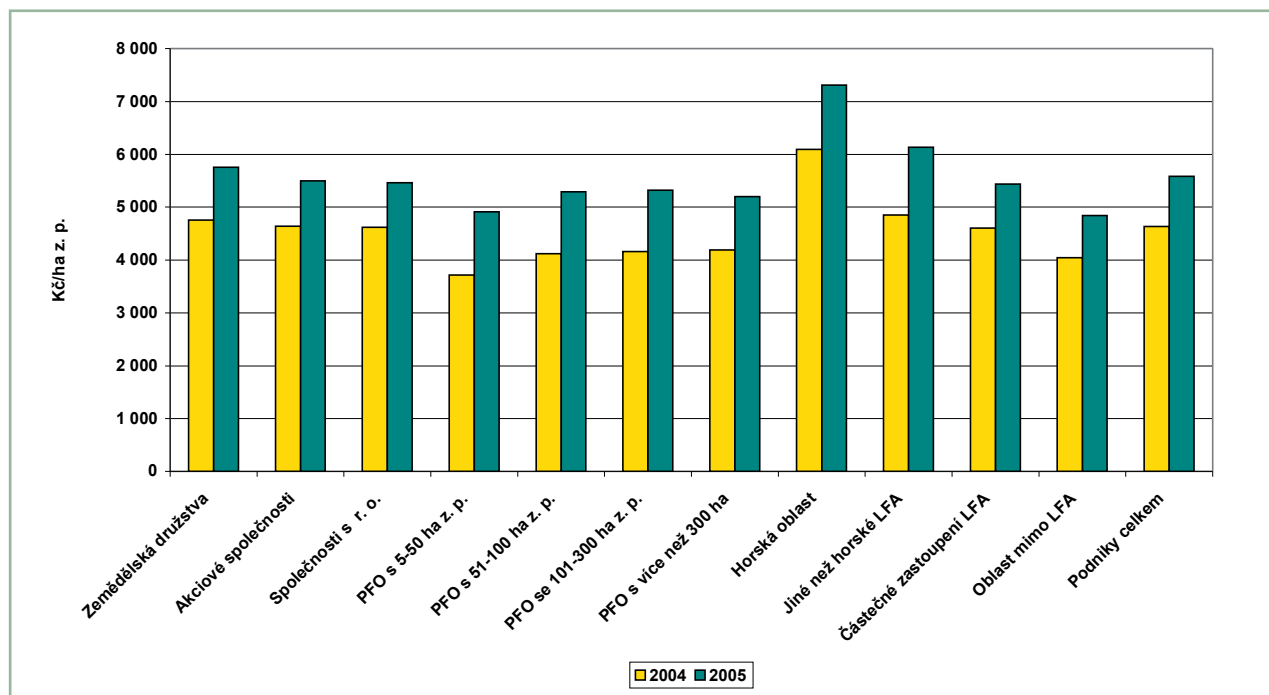

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrný podíl výrobní spotřeby k celkové produkci v roce 2005 dosáhl hodnoty 74,7 % (meziroční zhoršení o 3,8 p. b.). Obdobně se vyvíjela i efektivnost odpisů, která byla za soubor podniků v roce 2005 vykázána ve výši 8,5 % (snížení proti roku 2004 o 0,9 p. b.).

Důchodovou pozici zemědělských podniků posílil vývoj dotací provozního charakteru. Porovnání je uvedeno v grafu T7.2/10.

Graf T7.2/10 - Provozní dotace na zemědělské činnosti - standardní výstup EU

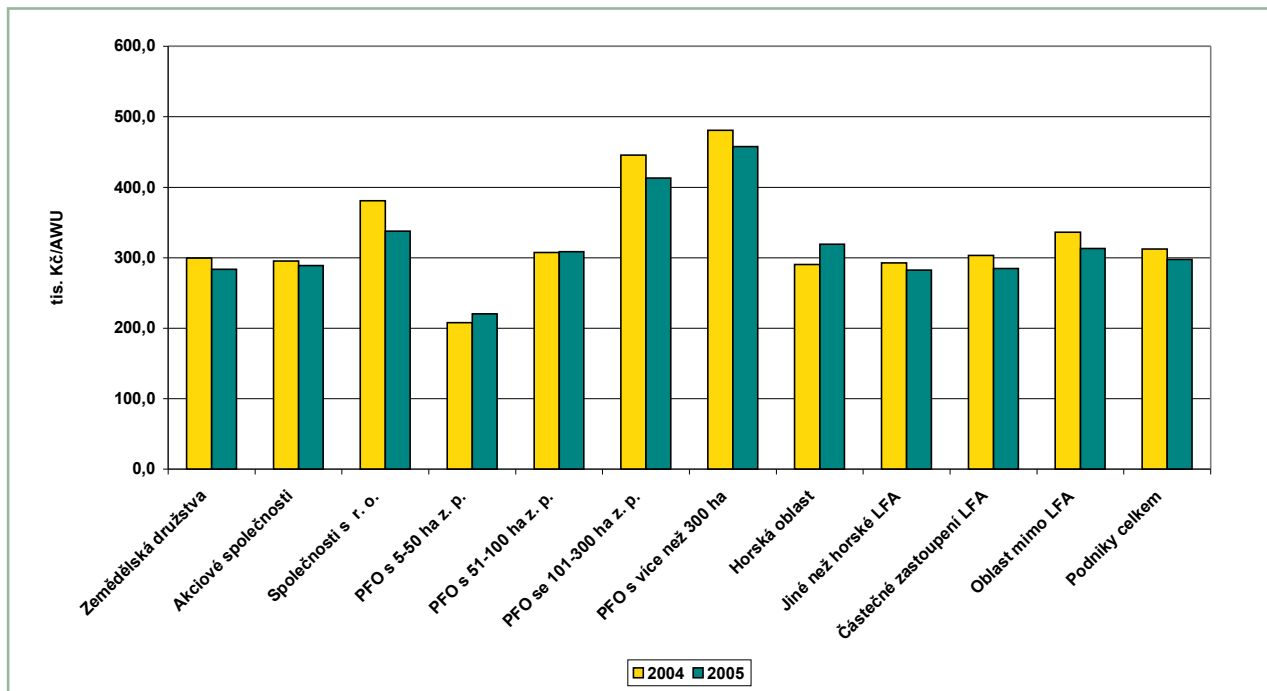
Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ

Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná úroveň provozních dotací zemědělských podniků dosáhla v roce 2005 částky 5 581 Kč/ha z. p. Proti roku 2004 jde o navýšení 951 Kč/ha z. p. s rozložením navazujícím na předchozí východiskový stav v jednotlivých skupinách podniků. Zvýšení dotací v jednotlivých skupinách podniků v průběhu roku 2005 se výrazně neodchyluje od průměrného meziročního nárůstu 20,5 %, zjištěného za celý soubor.

Syntetickým ukazatelem vývoje celkové produkce, efektivnosti vstupů a provozních dotací je čistá přidaná hodnota. Její podíl na přepočteného pracovníka (AWU) současně vyjadřuje jednu z forem měření produktivity práce (graf T7.2/11).

Graf T7.2/11 - Čistá přidaná hodnota ze zemědělských činností - standardní výstup EU

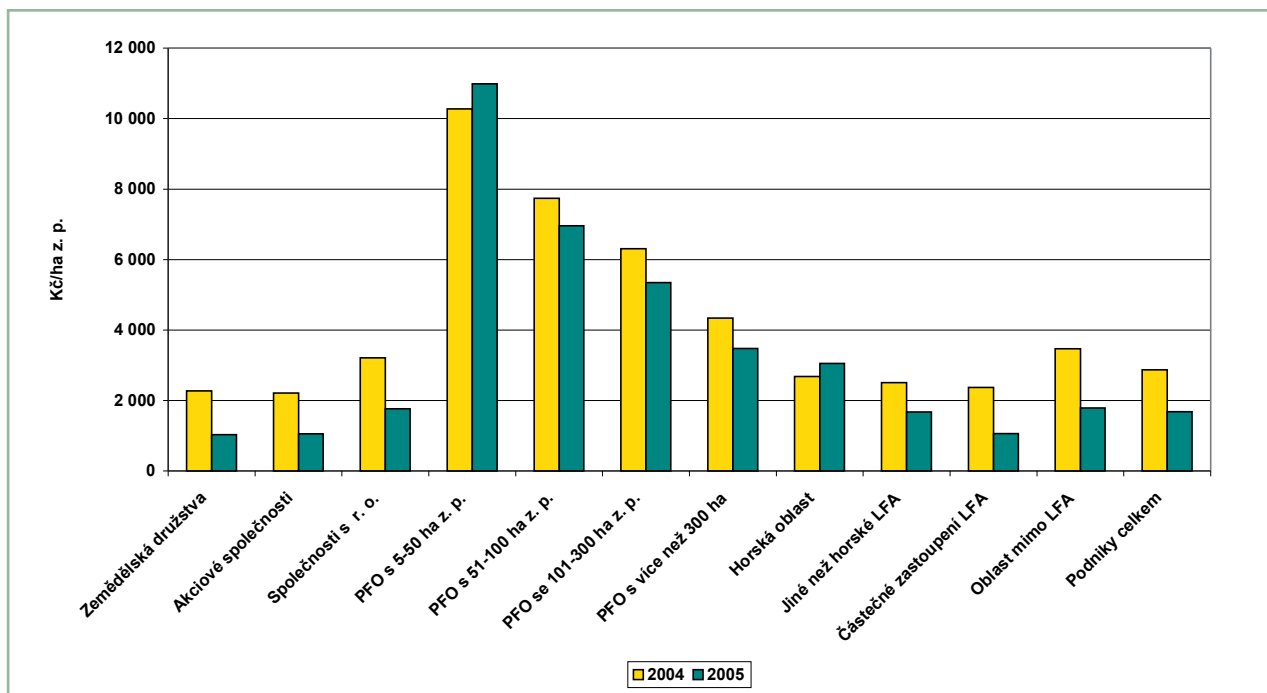

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtíšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná čistá přidaná hodnota dosáhla v roce 2005 úrovně 298,0 tis. Kč/AVU. Proti roku 2004 nastal pokles o 14,3 tis. Kč (-4,6 %). I v jednotlivých skupinách podniků se převážně projevuje klesající tendence.

V metodice standardního výstupu je finální výsledek zemědělských činností vyjádřen důchodem ze zemědělské činnosti. Graf T7.2/12 porovnává jeho dosažené hodnoty.

Graf T7.2/12 - Důchod ze zemědělské činnosti - standardní výstup EU

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtíšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrný důchod ze zemědělské činnosti za rok 2005 dosáhl 1 679 Kč/ha z. p. a proti roku 2004 se snížil o 1 191 Kč (-41,5 %). Klesající tendence se projevila u většiny skupin podniků.

Na základě vývoje již popsanych ekonomických kategorií lze za pomoci údajů uvedených v příl. tab. 7.2/01-03 rekapitulovat relativně výrazný pokles důchodu ze zemědělské činnosti. Údaje jsou uvedeny v tabulce T7.2/01 za skupiny PPO + PFO seskupené podle méně příznivých oblastí.

T7.2/01 - Meziroční vývoj důchodu ze zemědělské činnosti¹⁾ (Kč/ha z. p.)

Ukazatel standardního výstupu EU	H ²⁾	O ³⁾	Z ⁴⁾	N ⁵⁾	Celkem
Celková produkce	99	-2 115	-3 371	-3 367	-2 347
Produkce RV	-1 424	-3 064	-3 880	-3 186	-2 860
Produkce ŽV	2 409	1 687	1 116	831	1 351
Ostatní produkce	-886	-738	-607	-1 012	-839
Výrobní spotřeba	480	-247	-1 244	-874	-409
Dotace provozní	1 209	1 284	836	804	951
Daně provozní	-29	-32	-130	-183	-100
Hrubá přidaná hodnota	858	-552	-1 160	-1 506	-887
Odpisy	367	73	-8	210	130
Čistá přidaná hodnota	491	-625	-1 152	-1 716	-1 017
Osobní náklady	411	301	254	-98	206
Pachtovné	-2	29	75	212	126
Nákladové úroky	40	6	-148	-68	-47
Dotace investiční	334	132	26	75	110
Daně investiční	0	0	0	0	0
Důchod ze zemědělské činnosti	375	-829	-1 306	-1 687	-1 191

1) Rok 2005 minus rok 2004.

2) Horská oblast (více než 50 % z. p. v H).

3) Jiné než horské LFA (více než 50 % z. p. v O a S, pokud H je menší než 50 %).

4) Částečné zastoupení LFA (zastoupena z. p. v LFA, ale nazařazena do H nebo O).

5) Oblast mimo LFA (100 % z. p. mimo LFA).

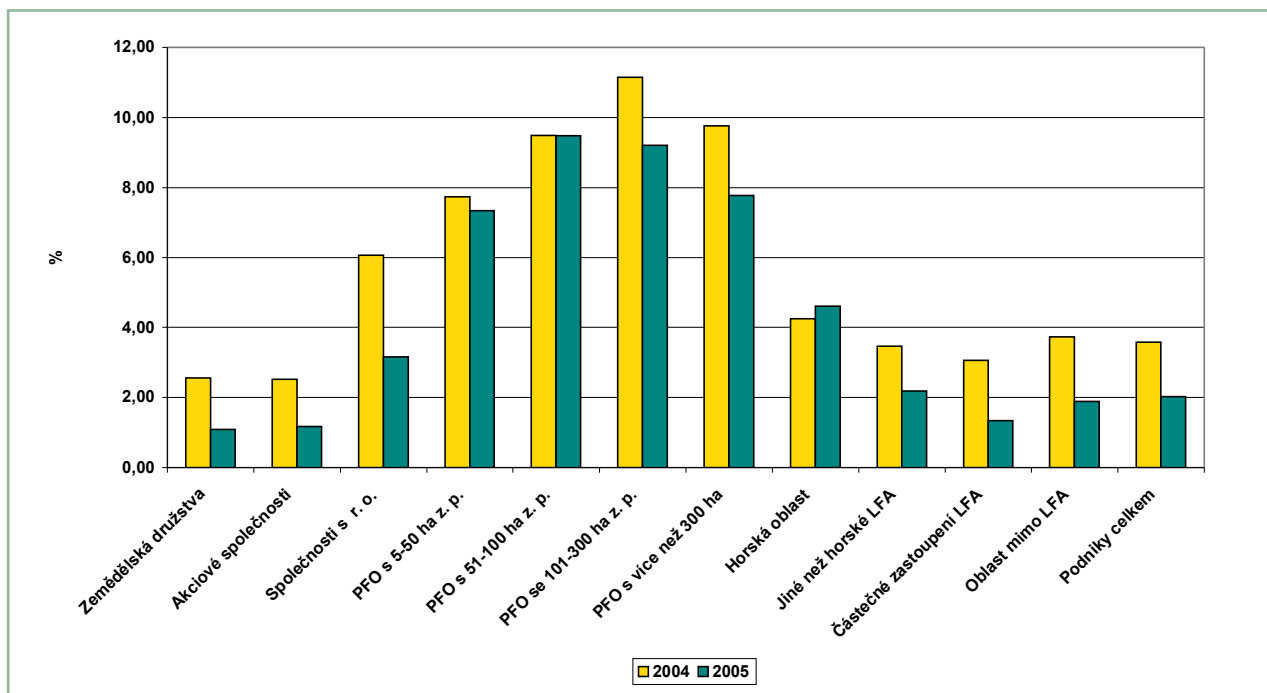
Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ

Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Za jednoznačnou příčinou poklesu důchodu ze zemědělské činnosti v roce 2005 je možno označit vývoj celkové produkce. Negativní dopad do ekonomiky byl zmírněn pozitivním nárůstem dotací, ovšem vyšší čerpání externích faktorů (osobní náklady, pachtovné, nákladové úroky) dále prohloubilo zhoršení důchodové pozice zemědělských podniků.

Důchod ze zemědělské činnosti přímo ovlivnil výnosnost celkového kapitálu (celkového majetku). Graf T7.2/13 uvádí její rozložení v jednotlivých sledovaných skupinách podniků.

Graf T7.2/13 - Výnosnost celkového kapitálu za zemědělské činnosti - standardní výstup EU

Pramen: Sít testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Průměrná výnosnost celkového kapitálu podle standardního výstupu klesla v roce 2005 na 2,0 % (pokles proti roku 2004 o 1,6 p. b.). Z hlediska právních forem podniků i méně příznivých oblastí je možno klesající vývojovou tendenci označit převážně jako plošnou (kromě podniků v horské oblasti).

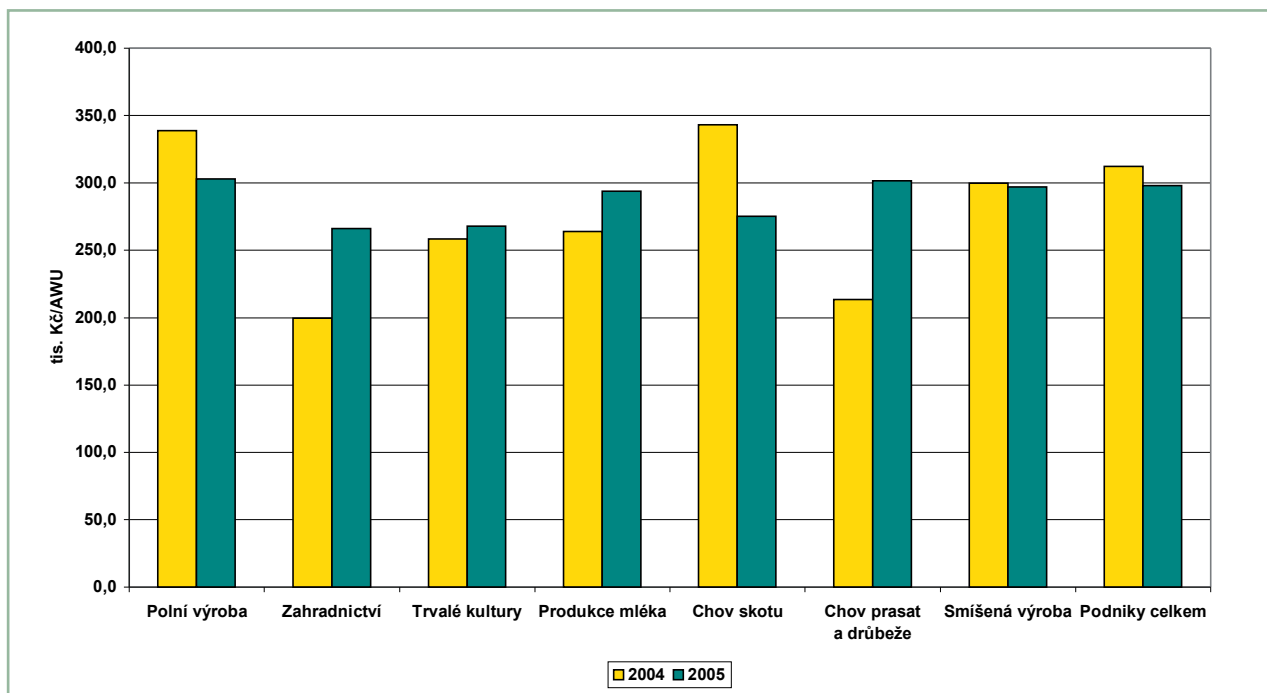
Výsledky zemědělských podniků podle výrobního zaměření

Do skupin podle výrobního zaměření jsou zemědělské podniky zařazeny na základě podílu jednotlivých odvětví na tvorbě podnikového standardního příspěvku na úhradu. Standardní příspěvek na úhradu vyjadřuje ekonomický přínos jednotky produkce jednotlivých odvětví rostlinné a živočišné výroby. Je stanoven na 1 ha každé plodiny a 1 ks jednotlivých kategorií zvířat. Jeho hodnota odpovídá standardní hodnotě produkce z 1 ha dané plodiny, resp. 1 kusu dané kategorie zvířat po odpočtu specifických (variabilních) nákladů na produkci této výroby.

V příl. tab. 7.2/04 je u každé skupiny podniků výrobního zaměření uvedena základní charakteristika v rozsahu jejich průměrné výměry z. p., výměry obilovin, výměry ostatních polních plodin, výměry krmných plodin, počtu dobytčích jednotek a vstupu pracovní síly v AWU.

Dosažená úroveň a vývoj čisté přidané hodnoty přepočtené na AWU nebyly z hlediska výrobního zaměření podniků jednoznačné. Rozložení hodnot ve skupinách podniků uvádí graf T7.2/14.

Graf T7.2/14 - Čistá přidaná hodnota podle výrobního zaměření - standardní výstup EU

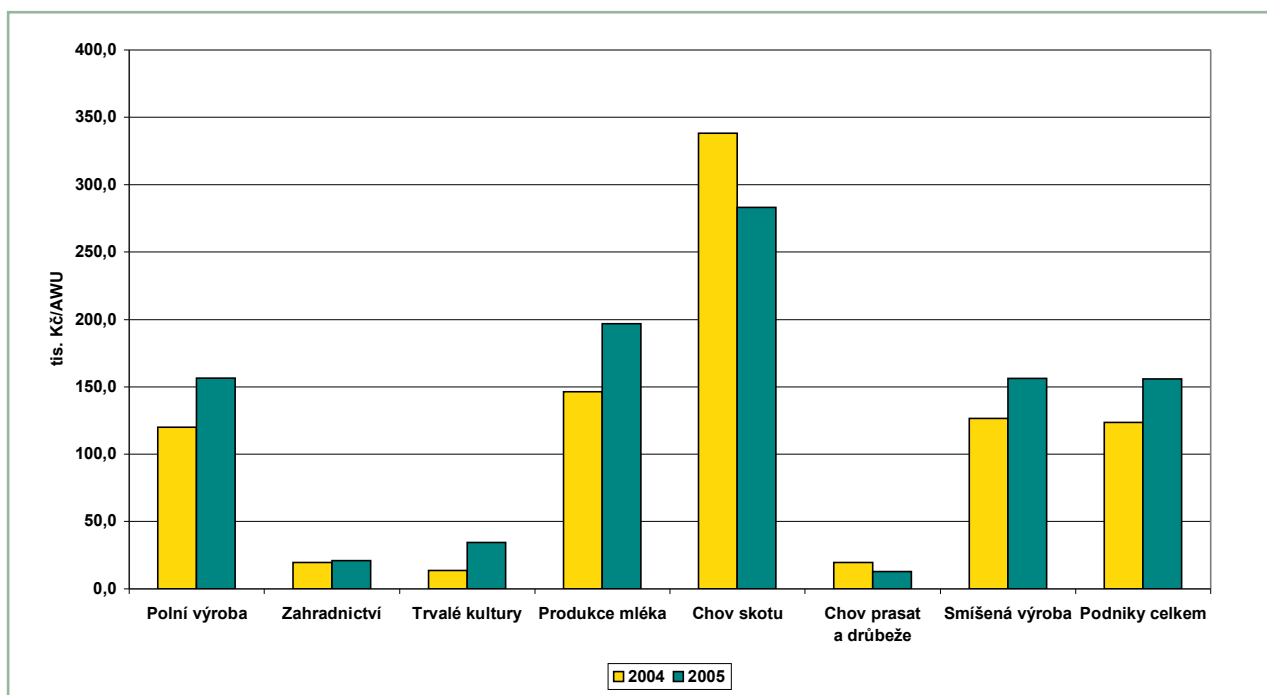

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Ve vztahu k průměru vypočtenému ze souboru všech podniků (298,0 tis. Kč/AVU) hodnota ukazatele v jednotlivých odvětvích kolísá. Z tohoto pohledu se jako vyrovnanější jeví rok 2005.

Graf T7.2/15 uvádí objemy provozních dotací, které dotvrčí čistou přidanou hodnotu v jednotlivých odvětvích.

Graf T7.2/15 - Provozní dotace podle výrobního zaměření - standardní výstup EU

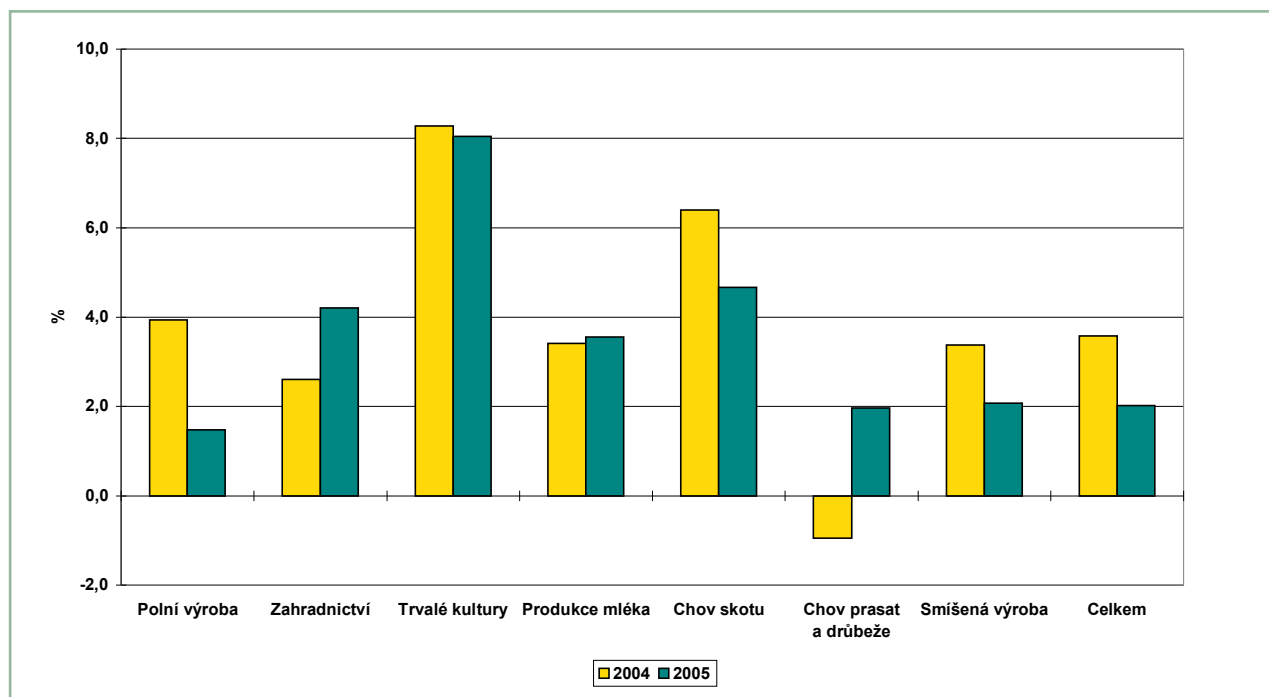

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Objemy provozních dotací roku 2005 přepočtené na AWU navázaly na úroveň dosaženou v roce 2004. Všeobecně rostoucí trend dotací porušila skutečnost v odvětvích chov skotu a dále chov prasat a drůbeže.

Pro posouzení výsledné úrovně podnikání z hlediska výrobního zaměření byl zvolen ukazatel výnosnosti celkového kapitálu. Hodnoty ukazatele jsou uvedeny v grafu T7.2/16.

Graf T7.2/16 - Výnosnost celkového kapitálu podle výrobního zaměření - standardní výstup EU

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Úroveň výnosnosti celkového kapitálu jednotlivých odvětví kolísá a rovněž meziroční změna ukazatele není ekonomicky jednoznačná. Při zhoršení výnosnosti u podniků celkem v roce 2005 (dosažená hodnota 2,0 % s meziročním poklesem 1,6 p. b.) je úroveň výnosnosti kapitálu kladná ve všech odvětvích.

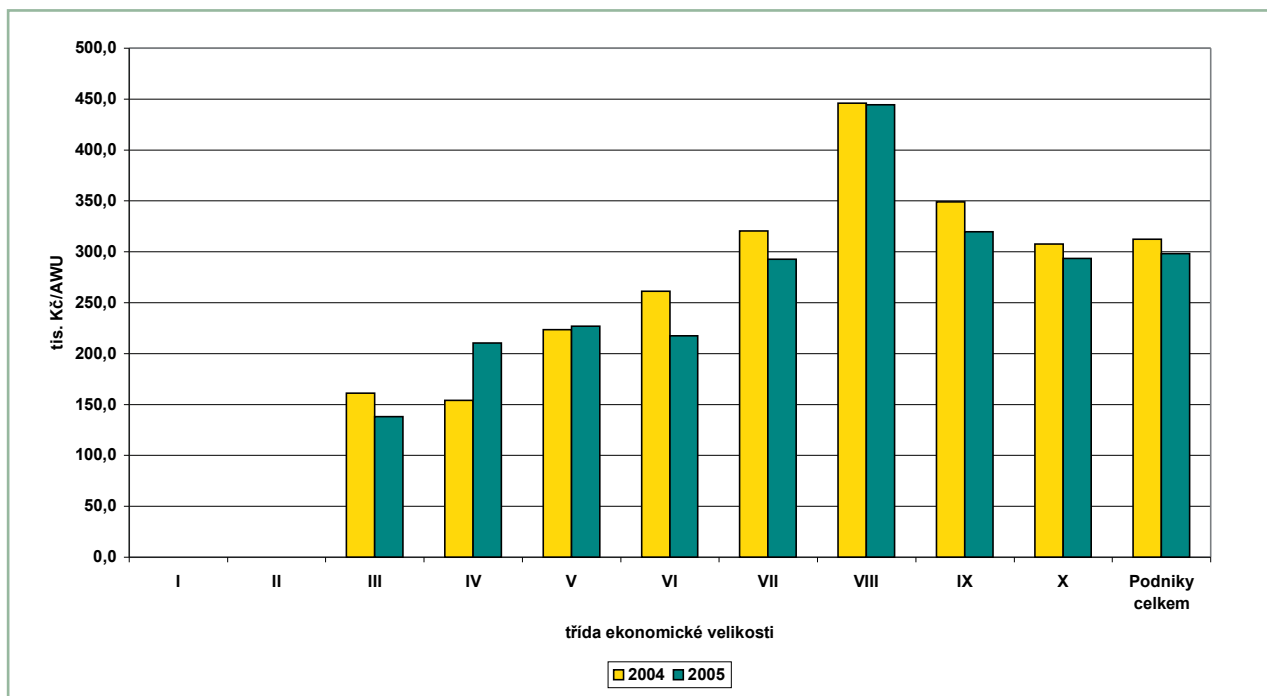
Výsledky zemědělských podniků podle ekonomické velikosti

Podnikový standardní příspěvek na úhradu umožňuje zařadit podnik do příslušné třídy ekonomické velikosti. Ekonomická velikost podniků je vyjadřována v Evropských velikostních jednotkách (EVJ). Hodnota podnikového standardního příspěvku na úhradu je převedena do měnové jednotky EUR a přepočtena na EVJ podle schématu: 1 EVJ = 1 200 EUR.

V příl. tab. 7.2/05 je u každé skupiny podniků seskupených podle třídy ekonomické velikosti uvedena základní charakteristika v rozsahu jejich velikosti v EVJ, průměrné výměry z. p., výměry obilovin, výměry ostatních polních plodin, výměry krmných plodin, počtu dobytčích jednotek a vstupu pracovní síly v AWU.

Zásadním ukazatelem, uvádějícím dosaženou úroveň podnikání ve skupinách rozložených podle ekonomické velikosti, je čistá přidaná hodnota v přepočtu na AWU. Údaje jsou uvedeny v grafu T7.2/17.

Graf T7.2/17 - Čistá přidaná hodnota podle ekonomické velikosti - standardní výstup EU

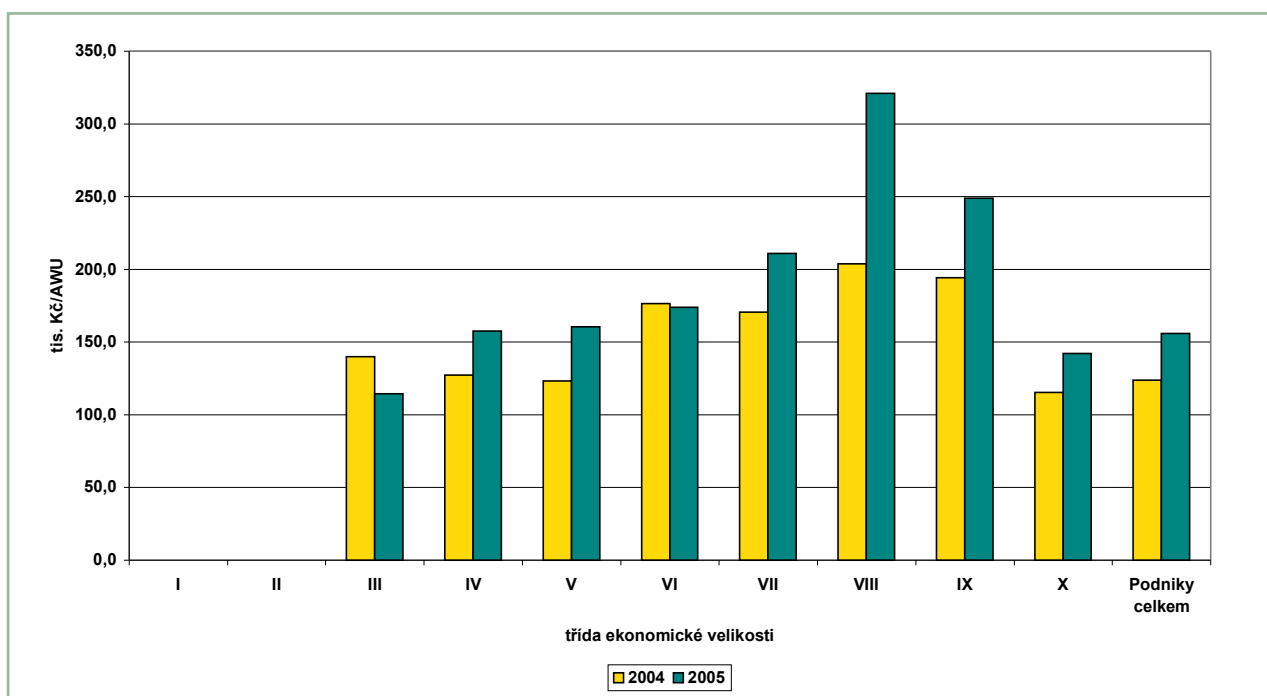

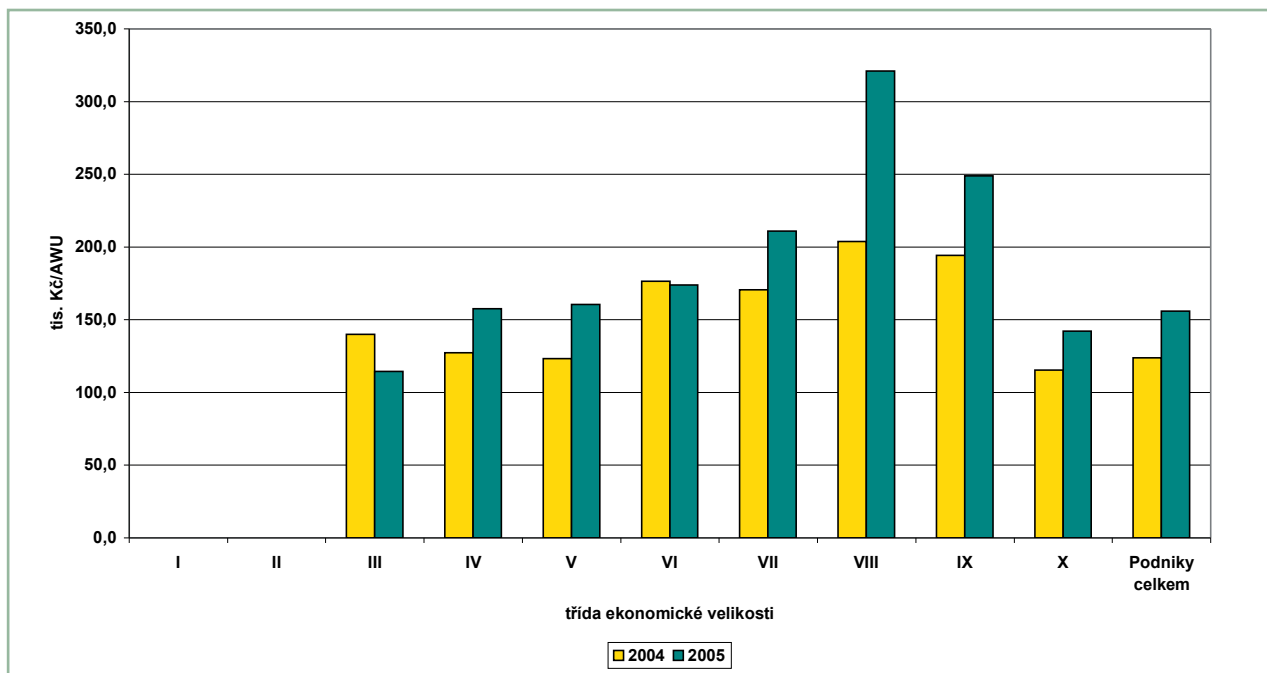
Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Ukazatel čisté přidané hodnoty má ve třídách ekonomické velikosti podniků v obou sledovaných letech velice podobnou úroveň. Nejproduktivnější třída VIII zahrnuje v roce 2005 podniky s průměrnou výměrou 227,9 ha z. p., vstupem pracovní síly 4,4 AVU a počtem 64,4 VDJ chovaných hospodářských zvířat.

Úroveň čisté přidané hodnoty ve všech třídách ekonomické velikosti je ovlivněna objemem provozních dotací. Úroveň dotací v jednotlivých třídách ekonomické velikosti podniků je znázorněna v grafu T7.2/18.

Graf T7.2/18 - Provozní dotace podle ekonomické velikosti - standardní výstup EU

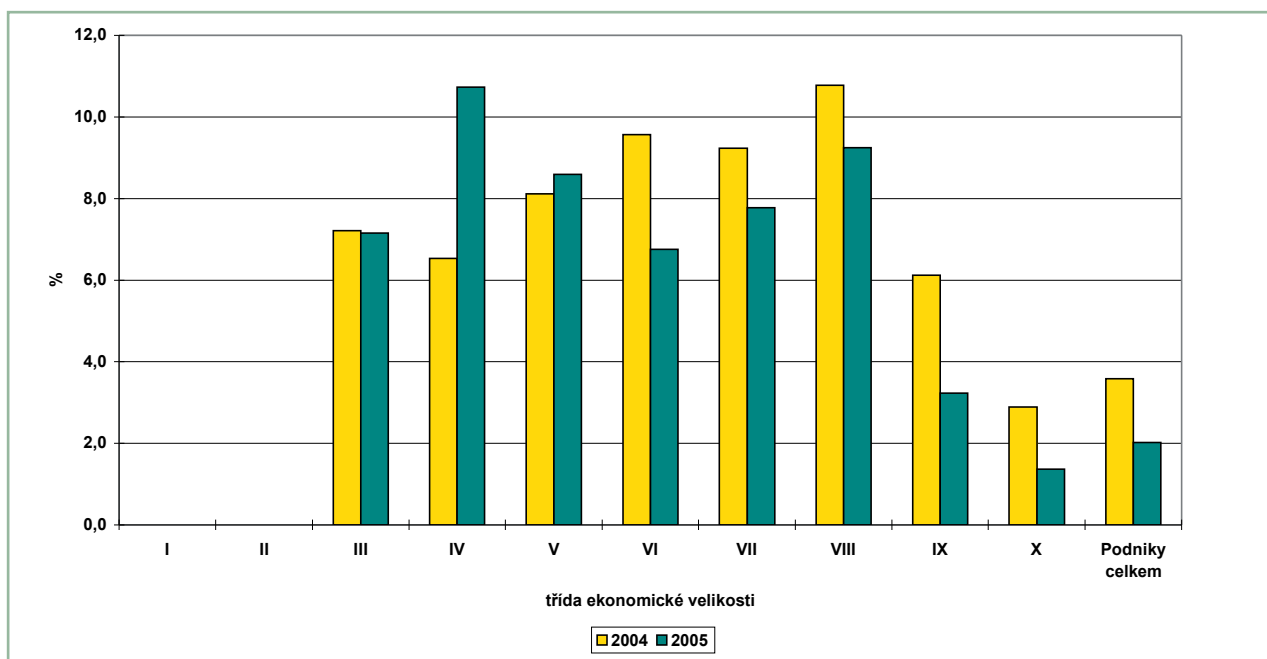

Graf T7.2/18 - Provozní dotace podle ekonomické velikosti - standardní výstup EU

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Podniky zařazené do tříd ekonomické velikosti vykazují rozdíly v úrovni dotací. Tyto rozdíly jsou významnější v roce 2005. Průměru výše dotací za podniky celkem se vymyká třída VIII ($40 \leq 100$ EVJ).

Ekonomiku zemědělských činností ve třídách ekonomické velikosti vyjadřují komplexně hodnoty výnosnosti celkového kapitálu uvedené v grafu T7.2/19.

Graf T7.2/19 - Výnosnost celkového kapitálu podle ekonomické velikosti - standardní výstup EU

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ
Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Kladná výnosnost celkového kapitálu byla vykázána ve všech třídách ekonomické velikosti, i když došlo mezi třídami k meziročnímu přeskupení dosažené úrovně. Nadprůměrnou výnosnost kapitálu dosáhly v roce 2005 všechny podniky mimo třídu X.

7.2.3 Shrnutí

V roce 2005 byly výsledky zemědělských podniků ovlivněny snížením průměrné úrovně indexu CZV o 9,2 % při současném růstu cen vstupů o 4,0 %.

Došlo ke zhoršení rozhodujících ekonomických ukazatelů. Hrubá zemědělská produkce ve s. c. roku 1989 dosáhla 73,6 mld. Kč (nižší byla pouze v letech 2002 a 2003) a meziročně proti roku 2004 poklesla o 3,7 mld. Kč. Podíl hrubé rostlinné produkce na hrubé zemědělské produkci dosáhl 49,2 %.

Čistá přidaná hodnota podle metodiky standardního výstupu v přepočtu na 1 ha z. p. poklesla v průměru o 1 017 Kč a jednoznačně ovlivnila i snížení důchodu ze zemědělské činnosti (-1 191 Kč). Nižší čistá přidaná hodnota přesto pokryla vynaložené průměrné náklady externích faktorů (osobní náklady, pachtovné, nákladové úroky).

U provozních dotací došlo podle standardního výstupu k průměrnému meziročnímu zvýšení o 951 Kč/ha z. p. (růst o 20,5 %). Jejich navýšení částečně vyrovnalo pokles celkové zemědělské produkce o 6,7 % za průměr podniků (2 347 Kč/ha z. p.). Podíl provozních dotací na hrubém příjmu podle celopodnikových údajů účetnictví a daňové evidence dosáhl v roce 2005 výše 14,8 %. Proti roku 2004 se zvýšil o 2,8 p. b.

Míra zadluženosti dosáhla v roce 2005 celkové průměrné hodnoty 40,5 %. Meziročně spíše stagnovala (pokles pouze 0,7 p. b.).

Souhrnný vliv likvidity, aktivity a zadluženosti na zisk podniku je vyjádřen výnosností celkového kapitálu. Průměrná úroveň výnosností celkového kapitálu v roce 2005 byla 3,3 %. Ve srovnání s rokem 2004 poklesla o 2 p. b. Uvedený ukazatel potvrzuje skutečnost, že na převažující části obhospodařované výměry zemědělské půdy nebylo dosaženo ekonomické úrovně roku 2004.

7.3 Ekonomické výsledky oborů zpracovávajících zemědělské suroviny

7.3.1 Ekonomické výsledky potravinářského odvětví a rozhodujících oborů⁸⁶

Tvorba hospodářského výsledku potravinářského průmyslu

Výsledek hospodaření před zdaněním za podnikatelské subjekty se 100 a více pracovníky v roce 2006 meziročně poklesl na hodnotu 15,4 mld. Kč (-1,1 %). Tempo růstu se zmírnilo i u účetní přidané hodnoty, i když zaznamenala zvýšení objemu o 760 mil. Kč (+1,5 %).

Strukturální změny při tvorbě hospodářského výsledku a intenzita působení změn jednotlivých složek výnosů a nákladů jsou zachyceny v tab. T7.3/01.

T7.3/01 - Struktura výnosů a nákladů potravinářského průmyslu

Ukazatel	Výnosy a náklady (mil. Kč)		Meziroční index	Podíl z celkových výnosů (%) ¹⁾	
	2005	2006		2005	2006
Výnosy celkem	269 355	267 646	99,4	100,0	100,0
v tom - tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	198 208	192 859	97,3	73,6	72,1
- tržby za prodej zboží	44 745	47 348	105,8	16,6	17,7
- změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby	2 051	1 567	76,4	0,8	0,6
- aktivace ²⁾	3 483	3 593	103,2	1,3	1,3
- ostatní výnosy	20 868	22 279	106,8	7,7	8,3
Náklady celkem	253 789	252 244	99,4	94,2	94,2
v tom - výkonová spotřeba	162 386	156 026	96,1	60,3	58,3
- náklady na prodané zboží	35 170	37 651	107,1	13,1	14,1
- osobní náklady	23 195	23 064	99,4	8,6	8,6
- odpisy investičního majetku	8 920	9 563	107,2	3,3	3,6
- ostatní náklady	24 118	25 940	107,6	9,0	9,7
Hospodářský výsledek před zdaněním	15 566	15 402	98,9	5,8	5,8
Účetní přidaná hodnota	50 931	51 691	101,5	18,9	19,3

1) Struktura výnosů a nákladů je ovlivněna i odlišnou oborovou a firemní strukturou podniků.

2) Aktivace - hodnota aktivovaných nákladů, zejména na zásoby a dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek vytvořený vlastní činností.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

⁸⁶ A) OKEČ 15.1 – výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků, OKEČ 15.2 – zpracování ryb a rybích výrobků, OKEČ 15.3 – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor, OKEČ 15.4 – výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků, OKEČ 15.5 – zpracování mléka, výroba mlékařských výrobků a zmrzliny, OKEČ 15.6 – výroba mlýnských a škrobářských výrobků, OKEČ 15.7 – výroba krmiv, OKEČ 15.8 – výroba ostatních potravinářských výrobků, OKEČ 15.9 – výroba nápojů.

B) Z důvodu individuálních údajů ČSÚ sloučil OKEČ 15.2 a 15.4 s podniky OKEČ 15.8.

Ve struktuře výnosů potravinářského průmyslu celkem se meziročně zvýšily tržby za prodej zboží (+5,8 %, tj. 2,6 mld. Kč), pomaleji rostla jejich minoritní složka – aktivace (+3,2 %, tj. 110 mil. Kč). Výnosy celkem klesly u většiny oborů. Nejvíce u OKEČ 15.6 (-23,9 %) v důsledku poklesu tržeb za prodej zboží (-34,6 %) a tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb (-17,7 %). Zatímco výnosy celkem zvýšily zejména OKEČ 15.8 (+6,1 %) a OKEČ 15.9 (+4,1 %).

Pokles nákladů potravinářského průmyslu celkem (-0,6 %, tj. 1,5 mld. Kč) byl ovlivněn především snížením jejich majoritní složky – výkonové spotřeby (-3,9 %, tj. 6,4 mld. Kč). Výrazná redukce nákladů celkem byla vykázána u OKEČ 15.6 (-23,0 %) zvláště vlivem poklesu výkonové spotřeby u tohoto oboru (-17,5 %).

Na poklesu výsledku hospodaření před zdaněním potravinářského průmyslu celkem mělo rozhodující vliv jeho meziroční snížení u většiny oborů, zejména u OKEČ 15.1 (-88,8 %), OKEČ 15.6 (-54,0 %) a OKEČ 15.3 (-11,5 %). Růst výsledku hospodaření si udržel pouze OKEČ 15.5 (+89,1 %) a OKEČ 15.8 (+36,7 %).

Účetní přidaná hodnota klesla diferencovaně u všech oborů s výjimkou OKEČ 15.8, přičemž tento meziroční nárůst (+16,0 %) se pozitivně promítl do jejího celkového mírného zvýšení (+1,5 %) v roce 2006.

Efektivnost potravinářského průmyslu

Meziroční vývoj vybraných souhrnných ukazatelů charakterizujících stav efektivnosti hodnoceného sektoru uvádí tab. T7.3/02. Nákladová rentabilita i výnosnost celkových pasiv zůstaly meziročně stabilní, pouze při poklesu vlastního kapitálu (-2,5 %, tj. 2,1 mld. Kč) vzrostla jeho výnosnost.

T7.3/02 - Efektivnost¹⁾ potravinářského průmyslu ze zisku před zdaněním (%)

Ukazatel	2005	2006	Rozdíl p. b.
Nákladová rentabilita	6,1	6,1	-0,0
Výnosnost vlastního kapitálu	18,6	18,9	0,3
Výnosnost celkových pasiv	9,5	9,5	0,1

1) Efektivnost je zčásti ovlivněna i odlišnou strukturou podniků v porovnávaných letech.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

Výkonnost potravinářského průmyslu

V roce 2006 v porovnání s rokem 2005 došlo ke zhoršení celkové výkonnosti potravinářského průmyslu za podnikatelské subjekty se 100 a více pracovníky. Ve snížení výkonů se odrazil především meziroční pokles tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb (-2,7 %, tj. 5,3 mld. Kč). Účetní přidaná hodnota zaznamenala mírný růst jak na jednotku výnosů (+0,4 p. b.), tak zejména na jednoho zaměstnance (+9,6 %, tj. 62 tis. Kč) především v důsledku poklesu průměrného evidenčního počtu zaměstnanců (-7,4 %, tj. o 5 818). Růst výkonů na zaměstnance se zvýšil o 5,9 % (tj. 168 tis. Kč). Přehled ukazatelů výkonnosti za sledované období 2005 – 2006 je uveden v tab. T7.3/03.

T7.3/03 - Výkonnost potravinářského průmyslu

Ukazatel	MJ	2005 ¹⁾	2006	Meziroční index
Výnosy celkem	mil. Kč	269 355	267 646	99,4
Výkony	mil. Kč	224 610	220 298	98,1
Prům. evid. počet zaměstnanců (přepočt.)	osoby	78 794	72 976	92,6
Účetní přidaná hodnota	mil. Kč	50 931	51 691	101,5
Účetní přidaná hodnota na jednotku výnosů	%	18,9	19,3	102,1
Účet. přid. hodnota/prům. evid. počet zaměstnanců	tis. Kč	646	708	109,6
Výkony na zaměstnance	tis. Kč	2 851	3 019	105,9
Prům. evid. počet zaměstnanců na podnik	osoby	280	290	103,6

1) Údaje roku 2005 byly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

Věcné a kapitálové zajištění potravinářského průmyslu

Celkový objem aktiv a pasiv u podnikatelských subjektů potravinářského průmyslu se 100 a více zaměstnanci se v roce 2006 v porovnání s rokem 2005 mírně snížil (-1,6 %, tj. 2,6 mld. Kč).

Celkový objem aktiv a pasiv poklesl především v důsledku propadu objemu aktiv a pasiv u OKEČ 15.6 (-23,3 %) a OKEČ 15.5 (-12,9 %). Výraznější nárůst zaznamenal jen OKEČ 15.9 (+3,5 %) a OKEČ 15.8 (+0,5 %).

Růst na straně aktiv potravinářského průmyslu celkem pozitivně ovlivnil jen dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek (+1,0 %, tj. 752 mil. Kč). Naopak všechny ostatní položky aktiv poklesly, nejvýrazněji pak peníze a účty v bankách (-18,1 %).

V rámci potravinářského průmyslu zaznamenala na straně aktiv meziroční snížení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku většina oborů, především pak OKEČ 15.6 (-20,9 %). Díky růstu u OKEČ 15.8 (+6,7 %) a OKEČ 15.9 (+6,1 %) dosáhla tato hlavní položka aktiv za potravinářský průmysl celkem v roce 2006 mírného nárůstu.

Negativně působil na objem celkových pasiv potravinářského průmyslu zejména pokles rezerv (-14,9 %, tj. 578 mil. Kč) a vlastního kapitálu (-2,5 %, tj. 2,1 mld. Kč), jehož podíl tak na celkových pasivech mírně poklesl (-0,4 p. b. na 50,4 %). Naopak jedinou položkou, která zaznamenala růst v rámci pasiv, jsou úvěry, půjčky a finanční výpomoci (+3,6 %, tj. 899 mil. Kč).

Pokles objemu vlastního kapitálu potravinářského průmyslu se projevil u většiny oborů, především pak OKEČ 15.5 (snížení o 20,3 %). Pouze u OKEČ 15.9 došlo k nárůstu (8,0 %). V důsledku tohoto potravinářský průmysl celkem vykázal meziroční pokles vlastního kapitálu o 2,5 %.

Podrobnější členění věcné struktury aktiv a pasiv a kapitálové zajištění potravinářského průmyslu celkem dokumentuje tab. T7.3/04.

T7.3/04 - Vybraná aktiva a pasiva v potravinářském průmyslu

Ukazatel	Aktiva a pasiva v absolutní výši ¹⁾ (mil. Kč)			Podíl z celkových aktiv či pasiv ¹⁾ (%)	
	2005	2006	meziroční index	2005	2006
Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek (bez poskytnutých záloh)	78 347	79 099	101,0	47,7	48,9
Zásoby celkem	24 551	22 624	92,2	14,9	14,0
z toho - materiál	8 135	8 080	99,3	4,9	5,0
- vlastní výroba	11 708	10 197	87,1	7,1	6,3
- zboží	4 707	4 347	92,4	2,9	2,7
Peníze a účty v bankách	7 176	5 877	81,9	4,4	3,6
Akcie, účasti a podíly	7 414	6 240	84,2	4,5	3,9
Pohledávky	45 017	44 525	98,9	27,4	27,5
Vlastní kapitál	83 544	81 472	97,5	50,8	50,4
Rezervy	3 889	3 311	85,1	2,4	2,1
Dluhopisy a směnky	1 234	1 232	99,8	0,8	0,8
Úvěry, půjčky a finanční výpomoci	25 098	25 997	103,6	15,3	16,1
Aktiva a pasiva	164 376	161 768	98,4	100,0	100,0

1) Stav ke konci roku.

Pramen: Vypočteno z údajů ČSÚ a MPO - výkaz P3-04

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

Efektivnost jednotlivých výrobních oborů

Meziroční vývoj efektivnosti v rámci oborové struktury potravinářského průmyslu (bez zpracovatelů tabáku) u podnikatelských subjektů se 100 a více zaměstnanci je poměrně diferencovaný. Převládaly negativní tendence.

Výrazné zlepšení finančních výsledků zaznamenal OKEČ 15.5, který dosáhl výnosnosti vlastního jmění 18,7 % (nárůst o 10,8 p. b.) díky snížení objemu vlastního kapitálu a zvýšení výsledku hospodaření před zdaněním.

Velmi dobré výsledky docílila poměrně široká skupina výrob OKEČ 15.8+15.2+15.4, jež se významně podílí na zisku odvětví. Výnosnost vlastního jmění vzrostla meziročně o 7,1 p. b. (na 23,0 %) především při poklesu vlastního kapitálu a zároveň zvýšení výsledku hospodaření před zdaněním.

Zhoršila se však efektivnost OKEČ 15.9, která z hlediska finanční výkonnosti odvětví je klíčovou skupinou výrob, jejíž výsledky ovlivňuje export piva. Nákladová rentabilita poklesla o 2,8 p. b. vzhledem k růstu nákladů celkem při současném poklesu výsledku hospodaření před zdaněním v roce 2006. Snížila se také výnosnost vlastního kapitálu o 4,3 p. b. na 23,0 % v souvislosti s růstem vlastního kapitálu. V rámci potravinářského sektoru jde i přes uvedené skutečnosti o nejvyšší dosaženou hodnotu v tomto ukazateli spolu s OKEČ 15.8+15.2+15.4. Pokles efektivnosti zaznamenal také OKEČ 15.1, kde se do finančních výsledků promítl dopad „ptačí chřipky“. Nejvýrazněji poklesla výnosnost vlastního kapitálu (-10,7 p. b. na 1,6 %) v důsledku výrazného meziročního snížení výsledku hospodaření před zdaněním a vlastního kapitálu.

Meziroční změny efektivnosti jednotlivých výrobních oborů, měřená výše uvedenými indikátory, zachycují tab. T7.3/05 a T7.3/06.

T7.3/05 - Nákladová rentabilita a výnosnost celkových pasiv výrobních oborů potravinářského průmyslu (%)

Výrobní obor	Nákladová rentabilita			Výnosnost celkových pasiv		
	2005	2006	rozdíl (p. b.)	2005	2006	rozdíl (p. b.)
15.1	2,2	0,2	-2,0	4,8	0,6	-4,2
15.3	5,0	5,2	0,2	7,9	7,2	-0,7
15.5	1,1	2,4	1,3	2,9	6,2	3,3
15.6	3,2	1,9	-1,3	4,8	2,9	-1,9
15.7	2,5	2,5	0,0	4,0	3,9	-0,1
15.8+2+4	4,9	6,4	1,5	7,6	10,3	2,7
15.9	19,2	16,4	-2,8	17,4	15,3	-2,1
15	6,1	6,1	-0,0	9,5	9,5	0,0

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky

Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

T7.3/06 - Výnosnost a zadluženost vlastního kapitálu výrobních oborů potravinářského průmyslu (%)

Výrobní obor	Výnosnost vlastního kapitálu			Zadluženost vlastního kapitálu		
	2005	2006	rozdíl (p. b.)	2005	2006	rozdíl (p. b.)
15.1	12,3	1,6	-10,7	55,1	67,9	12,8
15.3	13,7	14,0	0,3	35,0	48,0	13,0
15.5	7,9	18,7	10,8	71,0	66,8	-4,2
15.6	11,1	5,6	-5,5	61,3	47,1	-14,2
15.7	7,7	7,6	-0,1	57,0	57,4	0,4
15.8+2+4	15,9	23,0	7,1	36,5	43,3	6,8
15.9	27,3	23,1	-4,3	18,9	18,5	-0,4
15	18,6	18,9	0,3	36,2	37,5	1,3

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků se 100 a více pracovníky
Zpracoval: L. Mejstříková (VÚZE)

Shrnutí

Ve srovnání s rokem 2005 poklesl v roce 2006 výsledek hospodaření před zdaněním v potravinářském průmyslu zjištěný na základě výkazu P 3-04 za podnikatelské subjekty se 100 a více pracovníky na hodnotu 15,4 mld. Kč (-1,1 %). Účetní přidaná hodnota, i přes meziroční zpomalení růstu, se zvýšila o 1,5 % na hodnotu 51,7 mld. Kč.

Efektivnost potravinářského sektoru si meziročně udržela stejnou úroveň, zhoršila se však jeho výkonnost v důsledku poklesu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb. V rámci jednotlivých výrobních oborů, resp. jejich skupin, jsou hodnoty základních ukazatelů výrazně diferencované, převládá negativní trend.

7.3.2 Práce a mzdy

V roce 2006 pokračoval trend ve vývoji celkového počtu pracovníků v rámci potravinářského sektoru u podniků s 20 a více zaměstnanci dalším poklesem, který byl zaznamenán v průběhu posledních let. Celkový pokles počtu pracovníků v roce 2006 proti roku 2005 představoval 3,2 %, tj. 3 428 pracovníků, přičemž bylo evidováno celkem 105,1 tis. osob. Vývoj počtu pracovníků potravinářského průmyslu koresponduje s klesajícím trendem počtu pracovníků průmyslu celkem. V porovnání s předcházejícím sledovaným obdobím (2004 – 2005) se pokles celkového počtu pracovníků mírně zrychlil, a to o 1,2 p. b.

V roce 2006 vzrostl podíl pracovníků agregace výrob ostatních potravinářských výrobků na celkovém počtu pracovníků sektoru o 0,3 p. b. ve srovnání s rokem 2005 a s podílem 40,8 % tak zůstává nejpočetnější výrobní skupinou. V rámci této agregace největší podíl z hlediska počtu pracovníků (63,9 %) vykazovala výroba pekárenských a cukrářských výrobků. Druhým nejvýznamnějším oborem vzhledem k počtu pracovníků je obor výroby a zpracování masa s podílem 20,3 % na celkovém počtu pracovníků potravinářského průmyslu.

T7.3/07 - Vývoj počtu pracovníků a mezd v potravinářském průmyslu v oborové struktuře

Název	Počet zaměstnanců (osoby)			Průměrná měsíční nominální mzda (Kč)		
	2005 ¹⁾	2006	meziroční index	2005 ¹⁾	2006	meziroční index
Výroba masa a masných výrobků	22 496	21 337	94,8	14 217	14 947	105,1
Zpracování ryb a rybích výrobků	812	552	68,0	14 380	14 191	98,7
Zpracování ovoce, zeleniny a brambor	3 341	3 441	103,0	14 432	15 142	104,9
Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	2 509	2 275	90,7	23 365	23 520	100,7
Úprava a zpracování mléka	11 108	10 153	91,4	15 531	16 707	107,6
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	3 233	3 371	104,3	15 084	16 693	110,7
Výroba hotových krmiv	5 941	5 842	98,3	17 367	17 969	103,5
Výroba ostatních potravinářských výrobků	43 896	42 988	97,9	14 224	15 372	108,1
Výroba nápojů	15 206	15 156	99,7	22 512	23 929	106,3
Celkem (OKEČ 15)	108 542	105 114	96,8	15 934	16 998	106,7

1) Údaje roku 2005 byly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - Výsledky zpracování měsíčních výkazů za podnikatelské subjekty s 20 a více zaměstnanci (Kód publikace: 8001-06 a oborové údaje)
Zpracoval: M. Putičová (VÚZE)

Nárůst průměrných měsíčních nominálních mezd v potravinářském průmyslu svým trendem i nadále odpovídá vývoji tohoto ukazatele v celém národním hospodářství. Průměrná měsíční nominální mzda v potravinářském průmyslu dosáhla ve sledovaném období 16 998 Kč, což představuje ve srovnání se stejným obdobím roku 2005 nárůst o 1 064 Kč (6,7 %).

Nejvyšší nárůst průměrné měsíční mzdy ve srovnání s rokem 2005 byl zaznamenán u výroby mlýnských a škrobářských výrobků (10,7 %) především vlivem zvýšení mezd ve výrobě mlýnských výrobků (13,2 %). Druhého nejvyššího tempa růstu průměrné měsíční mzdy dosáhla skupina výrob ostatních potravinářských výrobků (8,1 %) a v jejím rámci výroba kakaa, čokolády a cukrovinek (13,3 %) a výroba koření a aromatických výtažků (31,2 %). Pokračující nárůst měsíčních mezd (7,6 %) se projevil i u zpracování mléka a výroby mlékářských výrobků.

K oborům s nejvyšší průměrnou nominální měsíční mzdou patřila v roce 2006 výroba nápojů (23 929 Kč) a výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (23 520 Kč). Nižší než průměrné nominální měsíční mzdy v roce 2006 vykazovaly zejména potravinářské obory: zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor (15 142 Kč), kde má výroba výrazně sezónní charakter, dále pak obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků (14 947 Kč), kde v současné době probíhá restrukturalizace. Nadále zůstává nejnižší průměrná měsíční mzda (14 191 Kč) u oboru zpracování ryb a rybích výrobků (meziroční index 98,7).

8 ROZVOJ VENKOVA A ZEMĚDĚLSTVÍ

8.1 Evropský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

V novém sedmiletém programovacím období byl na podporu rozvoje venkova jako součásti SZP EU ustaven zvláštní finanční nástroj – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, tzv. EAFRD.

Právní předpisy upravující pravidla financování z tohoto fondu vyžadovala, aby členské země zpracovaly strategii pro rozvoj venkova a vlastní program s konkrétními cíli intervencí pro období let 2007 – 2013. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV) vychází z hlavních strategických priorit EU pro léta 2007 – 2013, vyjádřené nařízením Rady (ES) č. 1698/2005, s důrazem na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. Dále navazuje na nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, o financování SZP, a na rozhodnutí Rady (ES) č. 144/2006, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova: programové období 2007 – 2013.

NSPRV ČR zajišťuje vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a cíli rozvoje venkova ČR, odpovídajícími „evropským strategickým směrům“, třem strategickým rozvojovým osám (konkurenceschopnost; ochrana přírody, životního prostředí a krajiny; rozvoj a diverzifikace venkovského života) a ose LEADER.

Ministerstvo zemědělství proto v roce 2004, ve spolupráci s VÚZE a s dalšími institucemi, připravilo dva strategické materiály, a to Národní strategický plán (NSP) a Program rozvoje venkova (PRV). Oba dokumenty představují pro ČR nástroj k realizaci evropské i národní politiky rozvoje venkova. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR bude realizován v období let 2007 – 2013 prostřednictvím Programu rozvoje venkova.

Národní strategický plán je rozbor situace a potenciálu českého zemědělství a venkova, popisuje hlavní problémy, vymezuje evropské a národní strategické cíle, obsahuje rozbor dosavadních zkušeností z HRDP, OP, SAPARD a definuje prostředky k zajištění koordinace mezi rezorty ve vazbě na ostatní evropské fondy.

Program rozvoje venkova obsahuje návrh řešení a podrobné vymezení priorit, souhrn a základní popis všech opatření, popis základních administrativních a finančních souvislostí. Podrobnosti pak stanoví nařízení vlády a prováděcí pokyny SZIF.

Česká republika předkládá jeden Program rozvoje venkova, který je vymezen a určen pro celé území ČR, s výjimkou hlavního města Prahy. Pouze agroenvironmentální opatření mohou být prováděna na celém území státu⁸⁷.

Základní cíle Programu rozvoje venkova

V souladu s evropskou strategií rozvoje venkova jsou definovány základní cíle, ke kterým se ČR v rámci PRV zavazuje a které by měly být díky jeho realizaci dosaženy. Obecně jde o udržitelný rozvoj venkova, konkurenceschopnost zemědělství a potravinářství, zlepšování stavu životního prostředí prostřednictvím péče o přírodu a krajinu a snižování negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, dále o rozvoj podnikání na venkově a tvorbu nových pracovních míst.

Ke stanoveným cílům jsou definovány také nástroje k jejich plnění - tzv. opatření (také podpory či dotační tituly), která jsou podle svého zaměření členěna do čtyř os.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Podpora v rámci osy I směřuje ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomuto cíli jsou v ose I nastavena opatření převážně investičního charakteru (např. modernizace zemědělských podniků, zvyšování hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, nebo investice do lesů), ve kterých je k získání podpory nutné předložit projekt.

Opatření osy I navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovacím období 2004 – 2006 z OP RVMZ. Vzhledem k zájmu žadatelů o finanční prostředky z operačního programu a velmi obdobným podmínkám nastaveným v Programu rozvoje venkova se dá v novém období předpokládat úspěšné čerpání podpor osy I.

Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny

Podpory v ose II se zaměřují na zlepšování životního prostředí a krajiny s cílem vytvořit multifunkční zemědělské a lesnické systémy prospěšné životnímu prostředí, přírodě a krajině.

Osa směřuje zejména k uplatňování zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí ve venkovské krajině, k zastavení úbytku biodiverzity, k ochraně vody a půdy a ke zmírňování změn klimatu. K tomu přispěje také rozvoj ekologického zemědělství a plně zavedení požadavků správného hospodaření tzv. cross compliance. Bude podpořeno hospodaření v méně příznivých oblastech k vyrovnání příjmů s produkčními oblastmi a k předcházení fenoménu opouštění půdy, zachování péče o krajinu i pracovních míst. Podpory v ose II představují víceletý závazek žadatelů a budou vypláceny v tzv. nárokovém režimu, tzn. po splnění podmínek stanovených v příslušném nařízení vlády. Opatření osy II navazují na podpory vyplácené v předcházejícím programovacím období 2004 – 2006 z HRDP.

Osa III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Osa III směřuje ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem podpor je vytvoření různorodých pracovních příležitostí a podmínek pro atraktivní život na venkově.

Opatření nastavená v ose III (např. diverzifikace činností nezemědělské povahy, zakládání podniků a jejich rozvoje, cestovního ruchu, základní služby pro hospodářství a obyvatelstvo venkova, obnova a rozvoj vesnic) jsou investičního charakteru a předpokládá se předkládání a výběr projektů.

Osa IV - Leader

Průřezově doprovází opatření I. a II. osy specifická osa IV – Leader. Jejím cílem je iniciovat vytváření a rozvoj místních partnerství a podporovat využití vnitřního rozvojového potenciálu venkova. Metoda Leader umožní spojit cíle konkurenceschopnost, životní prostředí a kvalitu života a diverzifikaci hospodářství na venkově. Integrovaný přístup pomůže chránit a rozvíjet místní přírodní a kulturní dědictví, zvyšovat povědomí o ochraně životního prostředí, podporovat výrobu specialit, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energie a investovat do nich. Metodu Leader uplatňují tzv. místní akční skupiny, které s využitím přirozeného vnitřního potenciálu mikroregionů pomáhají realizovat projekty k naplnění místní strategie.

⁸⁷ Podle čl. 39 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD.

Technická pomoc

Technická pomoc je potřebná na podporu aktivit nezbytných pro monitoring a hodnocení řízení a realizace PRV a pro zdokonalování opatření obsažených v tomto Programu. Jedná se zejména o práce spojené s vypracováním postupů a materiálů nezbytných pro proces administrativy od podání žádostí až po vyhodnocování jednotlivých opatření.

Přehled podopatření je následující:

- V.1. Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu
- V.2. Zřízení a provoz Celostátní sítě pro venkov
- V.2.1. Struktury potřebné pro provoz sítě
- V.2.2. Akční plán

T8.1/01 - Rozdělení národních finančních prostředků z EAFRD, roční průměr 2007 - 2013 (mld. Kč)

Osy	Veřejné zdroje			Podíl na osy (z EAFRD) %
	celkem	EAFRD	ČR	
Osa I	3,11	2,33	0,78	22,39
Osa II	7,19	5,75	1,45	55,20
Osa III	2,35	1,76	0,59	16,93
Osa IV	0,65	0,52	0,13	5,00
Technická pomoc	0,07	0,05	0,02	0,48
Celkem	13,37	10,41	2,96	100,00

Pramen: Národní strategický plán, prosinec 2006

Zpracoval: M. Trantinová (VÚZE)

Národní strategický plán rozvoje venkova byl schválen vládou ČR, Program rozvoje venkova byl schválen vládou ČR a byl předložen ke schválení Evropské Komisi.

8.2 Programy rozvoje venkova

8.2.1 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)

V průběhu realizace OP Zemědělství bylo administrováno celkem 4 900 žádostí, z toho nejvíce žádostí bylo administrováno na RO SZIF v Brně (1 267 žádostí, tj. 26 % z celkového počtu zaregistrovaných žádostí) a v Českých Budějovicích (1 189 žádostí, tj. 24 %). Naopak nejméně na RO SZIF v Ústí nad Labem (271 žádostí, tj. 6 %) a v Opavě (319 žádostí, tj. 7 %).

K 31. říjnu 2006 bylo vydáno celkem 3 327 Rozhodnutí o poskytnutí podpory v celkové hodnotě 7,2 mld. Kč, z toho podíl EU činil 5,0 mld. Kč a podíl ČR činil 2,2 mld. Kč. Tyto částky představovaly skutečně vydaná Rozhodnutí bez korekcí o žadatele vyřazené z administrace a finanční částky podpory snížené v průběhu realizace projektu.

V porovnání s disponibilními zdroji byl velký zájem žadatelů o prostředky alokované do podprogramů 1.1. „Investice do zemědělského majetku“, 1.2. „Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing“ a podopatření 2.1.2. „Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny“, 2.1.3. „Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů“ a 2.1.5. „Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství“, které byly průběžně čerpány. V podopatření 2.1.1. „Pozemkové úpravy“ podané žádosti vyčerpaly alokované prostředky na roky 2005 a 2006 již v roce 2005.

Naproti tomu o možnost čerpat z podopatření 1.3.4. „Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd“ a opatření 2.3. „Rybářství“ byl relativně malý zájem a o podopatření 1.3.3. „Sdružování majitelů lesa“ nebyl zájem žádný. V rámci celého opatření 1.3. „Lesní hospodářství“ pokračovala v roce 2006 osvěta.

Největší počet proplacených projektů byl v rámci podopatření 1.1.1. „Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům“, konkrétně se jednalo o investiční záměr e) Stroje pro zemědělskou výrobu. Pozitivní byl i vzrůstající počet proplacených projektů v opatření 1.3. „Lesní hospodářství“ a 2.3. „Rybářství“.

K 31. říjnu 2006 bylo proplaceno celkem 1 298 projektů v celkové výši 2,0 mld. Kč, z toho činily 1,4 mld. Kč zdroje EU a 0,6 mld. Kč zdroje ČR.

8.2.2 Ostatní programy podporující rozvoj venkova

Dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel venkovských regionů je cílem Společného regionálního operačního programu (SROP) v gesci MMR, na který mohlo být poskytnuto až 31,2 % všech prostředků ze strukturálních fondů, které k nám v období 2004 - 2006 mohly plynout (cca 454,3 mil. EUR).

Na obnovu hospodářského a kulturního života na venkově a ochranu krajiny a přírody byl orientován Program obnovy venkova (POV), který se zaměřil na dotování akcí a programů obcí, které nelze dotovat z jiných programů. V rámci dotačních titulů MZe bylo možno předkládat projekty pro LEADER ČR, jejichž cílem bylo vytvoření takových podmínek pro venkovské regiony, aby se mohly ucházet o účast v programu EU LEADER+. V roce 2006 uvolnilo MMR na POV 136,9 mil. Kč pro 352 žadatelů. Tyto prostředky byly poskytnuty na obnovu a údržbu venkovské zástavby a vybavenosti, na místní komunikace, veřejné osvětlení, internetové projekty venkovských mikroregionů a další. V roce 2006 pokračovalo naplňování programu podpory výstavby nájemního bydlení a technické infrastruktury. Celková výše finančních prostředků dosáhla 99,3 mil. Kč, z toho obce do 2 000 obyvatel získaly 55,2 mil. Kč, tj. 56 %.

MZe v roce 2006, podobně jako v letech předchozích, podporovalo rozvoj venkova prostřednictvím programů PGRLF a dalších opatření. Pro obce a města do 5 000 obyvatel byly v roce 2006 poskytnuty podpory v rámci programů MZe na výstavbu a technickou obnovu vodovodů, kanalizací a úpraven vod včetně navazující infrastruktury ve výši celkem 689,2 mil. Kč na podaných 205 žádostí. Přestože se situace zlepšila, technická vybavenost venkova ve srovnání s městy stále zaostává, a to zejména ve vybavení obcí kanalizací a čistírnami odpadních vod.

Programy MPO a MMR na podporu malého a středního podnikání VESNICE a REGENERACE, na které bylo v roce 2005 vydáno 11,6 mil. Kč, v roce 2006 již nepokračovaly. V roce 2006 byl otevřen program JARNÍ POVODNĚ 2006, o který ale byl jen velmi malý zájem (pouze 1 projekt ve výši 148 tis. Kč). Důvodem malého zájmu o tento typ podpory se uvádí, že po zkušenostech s povodněmi v roce 2002 se většina podnikatelů již proti tomuto riziku pojistila.

Do venkovského prostoru je také orientován i program Ministerstva kultury „Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny“, v rámci kterého bylo v roce 2006 uvolněno 16,6 mil. Kč na obnovu 131 kulturních památek.

V oblasti ochrany přírody a krajiny bylo v roce 2006 pod záštitou SFŽP ČR schváleno závěrečné vyhodnocení ukončených akcí ve výši 331,8 mil. Kč, které se týkalo celkem 264 akcí s ekologickým přínosem.

8.3 Trh práce a sociální postavení zemědělců na venkově

8.3.1 Pracovní síly

Pracovních sil v zemědělství ubývá, tento trend se projevuje dlouhodobě jak v ČR, tak i ve většině zemí EU. V roce 2006 pracovalo v zemědělských podnicích ČR 134 tis.⁸⁸ pracovníků. Meziroční pokles byl proti minulým letům mírnější a dosáhl 1,9 % (příl. tab. 8.3/01). Podíl pracovníků v zemědělství ve struktuře zaměstnanosti národního hospodářství⁸⁹ činil 2,8 % a zůstal stabilizovaný na úrovni předchozího roku.

Nejvyšší relativní úbytek pracovníků, avšak poněkud mírnější než v předchozích letech, zaznamenala družstva (o 3,8 %). Nižší úbytek se projevil i v obchodních společnostech (o 1,4 %) a v podnicích fyzických osob (o 1,0 %).

Ve struktuře celkové zaměstnanosti v zemědělství převládají obchodní společnosti, v nichž pracuje více než polovina všech zemědělců (53,1 %), v družstvech pak téměř čtvrtina (24,8 %) a v podnicích fyzických osob více než pětina (21,9 %). Meziročně nedošlo k výrazným strukturálním změnám, byť nadále pokračoval mírný trend poklesu podílu zaměstnanosti v družstvech ve prospěch zejména obchodních společností.

Nejvíce pracovníků je zaměstnáno v podnicích se smíšenou výrobou (86,5 %), výrazně méně v podnicích se specializací na živočišnou výrobu (8,6 %) a na rostlinnou výrobu (4,9 %)⁹⁰. Podniky zaměřené na rostlinnou výrobu jsou z hlediska počtu pracovníků nejmenšími, zaměstnávají v průměru 38 pracovníků proti 65 pracovníkům v podnicích se smíšenou výrobou a 71 v podnicích s živočišnou výrobou. Meziroční úbytek počtu pracovníků se nejvíce projevil v podnicích s rostlinnou výrobou (o 5,4 %) a obecně v podnicích se 100 a více zaměstnanci (o 8,5 %).

Ve věkové struktuře pracovníků v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) ve srovnání s rokem 2005 nedošlo k výrazným změnám⁹¹. V roce 2006 představovali nejčetnější kategorií pracovníci ve věku 45 - 59 let (47,9 %), dále následovaly kategorie 30 - 44 let (34,2 %), 15 - 29 let (11,0 %) a nad 60 let (6,9 %). Výraznější meziroční změna (o více než 1 p. b.) nastala v kategoriích 15 - 29 let (pokles o 1,4 p. b.) a nad 60 let (nárůst o 1,3 p. b.).

Věková struktura pracovníků sektoru zůstává nepříznivá i ve srovnání s věkovou strukturou pracovníků národního hospodářství celkem. Mezi zemědělci byl v roce 2006 proti pracovníkům národního hospodářství vyšší podíl pracovníků ve starších věkových kategoriích 45 - 59 let (o 12,8 p. b.) a nad 60 let (o 2,6 p. b.) a naopak nižší podíl pracovníků v mladších věkových kategoriích 15 - 29 let (o 9,7 p. b.) a 30 - 44 let (o 5,7 p. b.). Diference věkové struktury zemědělců vůči pracovníkům národního hospodářství se po dvou letech opět mírně prohloubila.

Podíl žen mezi pracovníky v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) v průběhu transformace klesal⁹². V roce 2006 činil 30,5 % a proti roku 2005 se snížil přibližně o 2,5 p. b. Rozdíl mezi zaměstnaností žen v sektoru a v národním hospodářství se v roce 2006 zvýšil na 12,6 p. b. (v roce 2006 ženy tvořily 43,1 % pracovníků národního hospodářství).

Poslední údaje o vzdělání zemědělců v ČR jsou k dispozici za rok 2003⁹³. I bez aktuálních dat lze obecně konstatovat, že vzdělanostní úroveň v zemědělství se po celé transformační období zvyšuje. Nejvyšší podíl trvale představují pracovníci vyučení (54,2 % v roce 2003). Snižuje se podíl pracovníků se základním vzděláním (18,6 % v roce 2003) a narůstá podíl pracovníků s úplnou středoškolskou kvalifikací (21,0 % v roce 2003) a vysokoškolskou kvalifikací (6,2 % v roce 2003). Srovnání vzdělanostních struktur mužů a žen v zemědělství ukazuje výrazné difference: mezi ženami jsou vyšší podíly osob se základním a středoškolským vzděláním, mezi muži je více vyučených a vysokoškoláků.

Přes pozitivní změny ve vzdělanostní struktuře zůstává vzdělanostní úroveň zemědělců i nadále výrazně nižší než pracovníků národního hospodářství celkem. Mezi zemědělci jsou výrazně vyšší podíly pracovníků se základním vzděláním a vyučených, naopak výrazně nižší podíly pracovníků se středoškolským a vysokoškolským vzděláním.

Profesní struktura odvětví se výrazně nemění⁹⁴. Podle klasifikace zaměstnání představovali v roce 2006 ve struktuře zaměstnanosti v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) 38,4 % kvalifikovaní dělníci, 18,2 % obsluha strojů a zařízení, 12,9 % techničtí pracovníci, 11,7 % pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, 7,6 % řemeslníci a opraváři, 3,6 % odborní a vědecktí pracovníci, 2,9 % vedoucí a řídicí pracovníci, 2,8 % nižší administrativní pracovníci a 1,9 % provozní pracovníci ve službách a obchodu.

Agrární zaměstnanost zůstává stále výrazně regionálně diferencována⁹⁵. Nejvyšší podíl na celkové zaměstnanosti v zemědělství zaujímaly v roce 2006 kraje Vysočina (13,8 %), Středočeský (13,3 %), Jihomoravský (12,7 %) a Jihočeský (10,5 %), naopak nejméně zemědělců pracovalo - stejně jako v minulém roce - v krajích Karlovarském (0,9 %), Hl. městě Praze (0,9 %) a Libereckém (1,8 %). Meziroční úbytek byl zaznamenán ve všech krajích ČR. Nejvýrazněji se v relativním vyjádření projevil (vedle Hl. města Prahy) v krajích Jihočeském (o 6,2 %), Zlínském (o 6,0 %) a Jihomoravském (o 5,7 %), naopak minimální úbytky pracovníků byly zaznamenány v krajích Královéhradeckém (o 1,5 %), Středočeském a Libereckém (shodně o 1,8 %).

⁸⁸ Průměrný evidenční počet pracovníků (fyzické osoby) v podnicích zemědělské prvovýroby bez souvisejících služeb a myslivosti, předběžný údaj.

⁸⁹ Pramen: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za I. - 4. čtvrtletí 2005, 2006, ČSÚ 2006, 2007.

⁹⁰ Pramen: Čtvrtletní výkaz P 3-04 pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách, podniky s 20 a více zaměstnanci), I. až 4. čtvrtletí 2006, ČSÚ 2007.

⁹¹ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2005, 2006), ČSÚ 2006, 2007. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví. Pro srovnání s rokem 2005 byly provedeny výpočty VÚZE.

⁹² Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2005, 2006), ČSÚ 2006, 2007. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví. Pro srovnání s rokem 2005 byly provedeny výpočty VÚZE.

⁹³ Pramen: Strukturální šetření v zemědělství 2003, ČSÚ 2004. Podrobnější analýza viz Zpráva o stavu zemědělství České republiky za rok 2004, MZe 2005.

⁹⁴ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006), ČSÚ 2007. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví. Nelze provést přesné srovnání s předchozími roky.

⁹⁵ Pramen: Čtvrtletní výkaz P 3-04 pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách, podniky s 20 a více zaměstnanci), I. až 4. čtvrtletí 2006, ČSÚ 2007.

Nejvyšší podíl zemědělců (včetně pracovníků myslivosti a lesnictví) na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství příslušného kraje⁹⁶ byl zaznamenán v kraji Vysočina (7,7 %), dále pak v krajích Jihočeském (6,2 %), Olomouckém (6,0 %) a Pardubickém (4,8 %). Naopak hodnoty výrazně pod celorepublikovým průměrem (3,6 %) vykazovaly kromě Hl. města Prahy kraje Karlovarský (2,2 %), Liberecký (2,3 %) a Moravskoslezský (2,4 %).

8.3.2 Trh práce a postavení zemědělců

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo venkova představuje přibližně čtvrtinu ekonomicky aktivního obyvatelstva ČR⁹⁷. Ve venkovských obcích (do 2000 obyvatel) dosahuje míra ekonomické aktivity nižší hodnoty než ve městech, v roce 2001 činil podíl ekonomicky aktivních na všech obyvatelích na venkově 49,3 % a ve městech 52,1 %. Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva je nejnižší v malých obcích a s velikostí obce roste; v roce 2001 činil v obcích do 199 obyvatel 47,3 % a ve městech nad 100 tis. obyvatel 53,1 % (výraznější rozdíl byl v ekonomické aktivitě žen – 39,0 % proti 47,6 %)⁹⁸.

Pro odvětvovou strukturu ekonomicky aktivních jsou charakteristické výrazné difference mezi městským a venkovským prostředím. Na venkově je ve srovnání s městy více osob zaměstnaných v zemědělství (absolutně i v podílu), ve struktuře ekonomicky aktivních na venkově jsou rovněž vyšší podíly pracujících v průmyslu a ve stavebnictví. Podíly zaměstnanosti ve všech ostatních odvětvích národního hospodářství jsou naopak vyšší ve městech.

Podíl pracovníků agrárního sektoru na ekonomicky aktivních obyvatelích venkova činil v roce 2001 přibližně 11 %. Tento podíl je nepřímě úměrný velikosti obce, v obcích do 100 obyvatel dosahoval téměř 20 % a ve městech nad 100 tis. obyvatel nepřevyšil 1 %. Agrární sektor je přitom jediným sektorem národního hospodářství, který zaměstnává převážně venkovské obyvatelstvo (v roce 2001 přes 63 %) a je tedy výrazně spjatý s venkovskou zaměstnaností.

Co se týče nezaměstnanosti ve venkovském prostoru, byla její míra v roce 2001 nižší než celorepublikový průměr, v roce 2006 však registrovaná míra nezaměstnanosti na venkově celorepublikový průměr (7,7 %) převyšovala a dosáhla hodnoty 8,2 %, zatímco ve městech klesla na hodnotu 7,5 %⁹⁹.

Situace na agrárním trhu práce zůstává po roce 1989 podmíněna tím, že sektor zemědělství v důsledku restrukturalizace podnikatelského prostředí a tlaku na zefektivňování výroby omezuje počty pracovníků a nová pracovní místa prakticky nevytváří. Nárůst agrární nezaměstnanosti však zaznamenán nebyl, specifická míra agrární nezaměstnanosti v roce 2006 poklesla na 6 %¹⁰⁰ (srovnatelně konstruovaná „obecná“ míra nezaměstnanosti v ČR by v meziročním srovnání poklesla na 4,9 %)¹⁰¹. Značný rozdíl zaznamenaly míry agrární nezaměstnanosti podle pohlaví: u mužů dosáhla tato míra 3,8 %, u žen 10,5 %. Výrazná difference v závislosti na pohlaví (6,7 p. b.) je specifická pro zemědělství, v rámci národního hospodářství činí pouhé 2 p. b. Problémy s uplatněním na trhu práce mají zemědělství muži přibližně stejné jako uchazeči o zaměstnání obecně, zatímco situace zemědělských žen je výrazně horší.

Ekonomická transformace a restrukturalizace odvětví spolu se specifickou vlastnicko - podnikatelskou a velikostní strukturou zemědělských podniků se promítá do struktury pracovních sil v zemědělství podle postavení v hlavním zaměstnání a majetkoprávního vztahu k výrobním zdrojům. Mezi pracujícími v zemědělství (včetně myslivosti a lesnictví) lze rozlišit pět sociálně ekonomických skupin¹⁰²:

- zaměstnanci (tj. pracovníci placení mzdou v podnicích právnických i fyzických osob, včetně najatého managementu). Jejich strukturální podíl na pracovních silách v resortu v roce 2006 činil 72,7 %;
- pracující členové zemědělských družstev (sebezaměstnaní podílíci na zemědělské půdě, majetku, kapitálu, činnosti a řízení družstva). Jejich podíl ve struktuře činil 7,3 %;
- podnikatelé pracující na vlastní účet (sebezaměstnané fyzické osoby s podnikatelským oprávněním, bez zaměstnanců). Jejich podíl ve struktuře činil 16,1 %;
- zaměstnavatelé (sebezaměstnaní podnikatelé v podnicích právnických i fyzických osob neplacení mzdou, kteří najímají pracovní sílu). Jejich podíl ve struktuře činil 2,3 %;
- pomáhající rodinní příslušníci (sebezaměstnané osoby v podnicích podnikatelů pracujících na vlastní účet). Jejich podíl ve struktuře činil 1,6 %.

Pro strukturální vývoj zaměstnanosti v zemědělství podle postavení v zaměstnání je nejpříznivější dlouhodobý pokles podílu kategorie členů družstev a mírný nárůst podílu kategorie zaměstnanců.

Vzhledem k tomu, že většina zemědělců v ČR má status pracovní síly odměňované mzdou, lze za relevantní ukazatel sociálního postavení zemědělců považovat úroveň mezd. Mzdy v zemědělství již dlouhodobě zaostávají za průměrnými mzdami v národním hospodářství a ani rok 2006 neznamená zásadní obrát (příl. tab. 8.3/02). Průměrná měsíční nominální mzda v národním hospodářství celkem již přesáhla hranici 20 tis. Kč a dosáhla 20 211 Kč, v průmyslu 19 544 Kč a v zemědělství pak pouze 14 514 Kč. Relativní nárůst proti předchozímu roku činil v zemědělství 6,4 %, přičemž obdobného nárůstu mezd dosáhl jak průmysl (6,6 %), tak i národní hospodářství celkem (6,2 %). Vzhledem k výrazně nižšímu průměru nominálních mezd v zemědělství to znamenalo další prohloubení jejich absolutního rozdílu jak vůči průmyslu (na 5 030 Kč), tak i národnímu hospodářství (na 5 697 Kč) - v obou případech schodek meziročně narostl o více než 300 Kč. Disparita mezd se meziročně prakticky nezměnila a činila vůči průmyslu 74,3 % a vůči národnímu hospodářství 71,8 % (vůči průmyslu došlo k prohloubení o 0,1 p. b., vůči národnímu hospodářství naopak ke zmírnění o 0,1 p. b.).

Vzhledem k meziročnímu relativnímu nárůstu mezinárodních mezd v zemědělství byly i hodnoty nárůstu reálných mezd (příl. tab. 8.3/03) značně vyrovnané. Ani v roce 2006 nedosáhlo zemědělství úrovně roku 1989, i když se již značně přiblížilo (95,6 %), a lze očekávat, že se tak stane v časovém horizontu 1 až 2 let. Situace v národním hospodářství (145,3 %) a průmyslu (136,1 %) je výrazně příznivější.

Postavení zemědělců nadále negativně podmiňuje nízká cena práce v odvětví (nízká úroveň mezd, přetrvávající disparita mezd zemědělství vůči národnímu hospodářství apod.), ovlivňuje ho i celková situace na agrárním trhu práce a nízká nabídka pracovních míst ve venkovském prostoru obecně. Sektor zemědělství omezuje počty pracovních míst a nová prakticky nevytváří, přesto agrární nezaměstnanost mírně klesá, což je do velké míry dáno skutečností, že z resortu v poslední době odcházejí zejména pracovníci důchodového věku (a nezvyšují tak tlak na agrárním trhu práce). Zároveň se na agrárním trhu práce projevuje nesoulad v požadavcích na kvalitní pracovní sílu a v nedostatečné nabídce kvalifikovaných, zejména mladších pracovníků.

⁹⁶ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2006), ČSÚ 2007. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví.

⁹⁷ Pramen: SLDB 2001. Poslední dostupná data o ekonomické aktivitě obyvatel na úrovni obcí.

⁹⁸ Odhad míry ekonomické aktivity za rok 2006 pro venkov činí 47,6 %, zatímco pro města dosáhl hodnoty 51,9 %. Míra ekonomické aktivity na venkově klesá výrazněji, zvyšuje se rozdíl vůči městům. Pramen: výpočty VÚZE podle ČSÚ – SLDB 2001, VŠPS 2006, Lexikon obcí ČR 2006.

⁹⁹ Pramen: výpočty VÚZE podle údajů ze SLDB 2001 a podle údajů MPSV k 31. 12. 2006.

¹⁰⁰ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2005, 2006), ČSÚ 2006, 2007. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví. Nelze provést přesné srovnání s předchozími roky.

¹⁰¹ Míry specifické agrární i srovnatelně vyjádřené obecné nezaměstnanosti uváděné v textu mají pouze orientační charakter; ukazatele zahrnují nezaměstnané registrované na úřadech práce i zprostředkovatelských práce a neregistrované nezaměstnané, kteří pracovali v posledních 8 letech. Údaje pro výpočet míry agrární nezaměstnanosti srovnatelné s registrovanou mírou nezaměstnanosti podle MPSV (7,7 %) nejsou dostupné.

¹⁰² Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2005, 2006), ČSÚ 2006, 2007. Pramen od roku 2006 slučuje data za zemědělství, myslivost a lesnictví. Nelze provést objektivní srovnání s předchozími roky.

9 PODPORY AGRÁRNÍHO SEKTORU

9.1 Přímé a ostatní platby

Jednou z hlavních kategorií finančních podpor do českého zemědělství jsou po vstupu ČR do EU přímé platby (PP), poskytované na hektar obhospodařované zemědělské půdy (tab.T9.1/01). Tyto podpory jsou vypláceny v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb. V roce 2004 byla tato výše na úrovni 25 % přímých plateb zemí EU 15, v roce 2005 dosáhla úrovně 30 % a v roce 2006 to bylo 35 %. Od roku 2006 se do přímých plateb, hrazených EU, řadí také oddělená platba za cukr.

U přímých plateb byla vyjednána možnost jejich navýšení z národních zdrojů (tzv. národní doplňkové platby). Pro většinu podporovaných komodit dosáhlo v roce 2005 navýšení úrovně 60 % a v roce 2006 úrovně 65 % podpor stávajících zemí EU, tj. o 30 p. b. nad úroveň PP.V ČR administruje a kontroluje vyplácení přímých plateb SZIF. K dalším přímým platbám náleží rovněž podpory vybraných komodit, schválené EU jako národní podpory (state aid), financované ze zdrojů ČR. Tyto podpory se poskytují podle tzv. Zásad, vydávaných na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

T9.1/01 - Přímé a ostatní platby zemědělským podnikům (mil. Kč)

[illegible]

Podpora včelařství	Dotační program I.D. - národní podpory	2005: Požadavek chovatele včel, platba 150 Kč na 1 zazimované včelstvo. Platby prostřednictvím Českého svazu včelařů. 2006: Požadavek chovatele včel, platba 180 Kč na 1 zazimované včelstvo. Platby prostřednictvím Českého svazu včelařů.	80	80	0	80	80	0
Komplexní sklizeň máku	2005: Dotační program I.S. - národní podpory 2006: dtto	2005, 2006: Podpora komplexní sklizeň máku setého pro zajištění bezpečnosti území z hlediska omamných a psychotropních látek 500 Kč/ha komplexně sklizené plochy.	5	5	0	8	8	0
Pěstování bylin pro energetické využití	2005: Dotační program I.U. - národní podpory 2006: dtto	2005, 2006: Podpora založení a údržby porostů bylin pro energetické využití.	2	2	0	2	2	0
Celkem podpory vybraných komodit			87	87	0	90	90	0
Celkem			14 287	6 948	7 339	16 764	7 499	9 265

1) SAPS - vyplaceno z nároků 2005, národní platby pro jednotlivé komodity byly rozpočteny podle celkové vyplacené sumy.

2) SAPS - odhad vyplaceno do 30. 6. 2007; platby pěstitelům brambor - vyplaceno k 31. 12. 2006, národní doplňkové platby - požadováno k 31. 12. 2006.

3) Seznam plodin pěstovaných na orné půdě pro platbu na pěstování plodin na orné půdě: Pšenice tvrdá, pšenice ostatní a sourež, žito, ječmen, oves, kukuřice na zrno, siláž a na zeleno, čirok, pohanka, proso, lesknice a ostatní obiloviny, cukrová kukuřice, soja, řepka, řepice, slunečnice, hrách, boby, sladká lupina, konopí na vlákno, len olejný.

Pramen: podklady MZe; SZIF

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

9.1.1 Jednotná platba na plochu – SAPS, oddělená platba za cukr

Na rok 2005 byl v ČR celkový objem podpor v rámci SAPS určen ve výši 249,3 mil. EUR. Podle nařízení Komise (ES) č. 1044/2005 byl stanoven pro ČR kurz ve výši 29,553 Kč/EUR, tzn. celková částka přepočtená na koruny dosáhla 7 367,4 mil. Kč. Na základě přiznaných žádostí v roce 2005 bylo SZIF vyplaceno v období 1. 12. 2005 až 30. 6. 2006 celkem 7 338,5 mil. Kč.

Celkový objem podpor pro rok 2006 v rámci SAPS ze zdrojů EU byl pro ČR určen ve výši 310,5 mil. EUR, což při stanoveném kurzu 28,326 Kč/EUR představovalo částku 8 794,0 mil. Kč. V roce 2006 bylo SZIF předloženo 21 186 žádostí na výplatu jednotné platby na plochu na celkovou rozlohu 3 492,7 tis. ha v požadované částce 8 793,4 mil. Kč.

Do 31. 12. 2006 byla prostřednictvím SZIF realizována výplata u 14 830 žádostí na rozlohu 3 105 tis. ha v celkové částce 7 818,4 mil. Kč. Zbývajících 6 356 žádostí bude proplaceno do 30. 6. 2007.

Účelem oddělené platby za cukr je částečně kompenzovat pěstitelům finanční ztráty způsobené postupným snižováním garantované (minimální) ceny cukrové řepy. Sazba oddělené platby za cukr byla v ČR stanovena pro rok 2006/07 ve smyslu nařízení vlády č. 142/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy za kalendářní rok 2006. ČR byla přiznána pro oddělenou platbu za cukr na rok 2006 z EU celková částka 27 851 tis. EUR. Pěstitelům řepy bude z této sumy poskytnuta částka 19 130 tis. EUR (tj. po přepočtu 565,35 mil. Kč) a zbytek bude vyplacen na plochu z p. v rámci SAPS. Částka 19 130 tis. EUR byla vydělena celkovým množstvím cukrové řepy, v přepočtu na standardní 16% cukernatost, určené k výrobě kvótového cukru, v příslušných smlouvách o dodávkách cukrové řepy za reprezentativní období. Tímto obdobím byl v ČR zvolen rok 2005/06. Platba je podmíněna přiznáním SAPS žadateli pro kalendářní roky 2005 a 2006. Pro rok 2006 byla stanovena SZIF sazba v rámci oddělené platby za cukr ve výši 170,61 Kč/t cukrové řepy přepočtené na standardní 16% cukernatost.

V roce 2006 podali pěstitelé 821 žádostí na vyplacení oddělené platby za cukr na 3 176 017,57 t cukrové řepy v přepočtu na standardní 16% cukernatost. Do 31. 12. 2006 bylo SZIF vyplaceno pěstitelům 24,86 mil. Kč, ostatní žádosti budou proplaceny do 30. 6. 2007.

9.1.2 Národní doplňkové platby

ČR má možnost v souladu s Přístupovou smlouvou EU dorovnávat přímé platby z vlastních zdrojů formou národních doplňkových plateb. Na národní doplňkové platby pro rok 2005 bylo SZIF kladně posouzeno 15 615 žádostí v celkové částce 6 788,8 mil. Kč; z toho v období od 1. 12. do 31. 12. 2005 byla na 1 203 žádostí vyplacena celková částka 2 755,5 mil. Kč a ostatní žádosti byly proplaceny v období 1. 1. do 30. 6. 2006 v částce 4 033,3 mil. Kč.

Pro rok 2006 jsou národní doplňkové přímé platby ze zdrojů ČR vypláceny podle nařízení vlády č. 145/2005 Sb. v období od 1. 12. 2006 do 30. 6. 2007. S ohledem na potřebu cílené podpory byly pro národní doplňkové platby vybírány komodity, které jsou systémem SAPS nejvíce znevýhodněny. Pro tyto komodity byly v roce 2006 národní doplňkové platby vypočteny v minimální možné výši dané Přístupovou smlouvou EU. MZe stanovilo na rok 2006 sazby národních doplňkových plateb na pěstování chmele, pěstování lnu na vlákno, pěstování vybraných plodin na orné půdě a na chov přežvýkavců. Na SZIF bylo v roce 2006 na tyto platby podáno celkem 17 571 žádostí a vyčleněna částka 7 302,2 mil. Kč. Na doplňkovou platbu na pěstování plodin na orné půdě bylo podáno 13 793 žádostí na výměru 2 056,8 tis. ha, na pěstování lnu na vlákno podáno 80 žádostí na výměru 2,8 tis. ha, na pěstování chmele 140 žádostí na výměru 5,6 tis. ha a na chov přežvýkavců (tj. skotu, ovcí a koz) 10 676 žádostí na 1 025,3 tis. VDJ. Do konce roku 2006 bylo na 2 762 žádostí vyplaceno 3 324,4 mil. Kč, zbýající částka bude na přiznané žádosti uhrazena do 30. 6. 2007.

Kromě těchto plateb obdrželi v roce 2006 pěstitelé brambor národní doplňkovou platbu pro pěstitelé brambor, určených k výrobě bramborového škrobu, která byla vyplacena v souladu s nařízením vlády č. 115/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Sazba plateb pro ČR byla vypočtena na základě rozhodnutí Komise (ES) ze dne 29. 6. 2004 pro hospodářský rok 2004/05 a ze dne 27. 5. 2005 pro hospodářský rok 2005/06. Z rozpočtu ČR bylo SZIF vyplaceno 107,5 mil. Kč na 107,9 tis. t brambor.

9.1.3 Podpory vybraných komodit

Podpory vybraných zemědělských komodit byly vypláceny žadatelům z národních zdrojů na základě dotačních programů stanovených v Zásadách, kterými se poskytují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2006 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Týkaly se podpory včelařství, podpory pěstitelům máku a podpory založení a údržby porostů bylin pro energetické využití (tab.T9.1/01).

9.2 Podpory v rámci strukturální politiky EU

9.2.1 Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)

Operační program Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství umožňuje čerpání prostředků z fondů EU pro období 2004 – 2006 celkem ve výši 250 mil. EUR. OP je zaměřen především na podporu investičních akcí v agrárním sektoru. Skládá se ze tří priorit, které jsou dále rozpracovány na jednotlivá opatření a podopatření. Celkový přehled podpor v rámci OP je za rok 2006 uveden v tab.T9.2/01.

T9.2/01- Podpory v rámci strukturální politiky EU (mil. Kč)

Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro získání platby	2005 ¹⁾			2006 ²⁾		
			celkem	z toho		celkem	z toho	
				ČR	EU		ČR	EU
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)								
Program pomoci méně příznivým oblastem	2005, 2006: NV č. 241/2004 Sb.	2005, 2006: Vyrovnávací příspěvek - méně příznivé oblasti (LFA) - pouze na travní porosty: - horské oblasti - oblast A - 4 680 Kč/ha; - horské oblasti - oblast B - 4 014 Kč/ha - ostatní oblasti - oblast A - 3 490 Kč/ha; - ostatní oblasti - oblast B - 2 820 Kč/ha; - specifické oblasti - 3 420 Kč/ha; - oblasti s ekologickým omezením - 2 800 Kč/ha;	2 459	492	1 967	2 893	579	2 314
Předčasné ukončení zemědělské činnosti	2005, 2006: HRDP	2005, 2006: Umožňuje starším zemědělcům po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost. Žadatel bude pobírat dávku vypočtenou na základě paušální sazby 75 000 Kč a částky vypočtené na základě počtu převedených hektarů (max. 30 ha) zemědělské půdy násobených sazbou 4 500 Kč.	0	0	0	33	7	26
Skupiny výrobců	2005, 2006: HRDP	2005, 2006: Podpora má formu přímé nenávratné dotace na založení skupin výrobců a zajištění jejich fungování v průběhu 5 let. Výše podpory se vypočítává na základě hodnoty roční produkce pocházející od členů seskupení. Podpora je nejvýše (tis. EUR): 100 v 1. roce, 100 v 2. roce, 80 v 3. roce, 60 ve 4. roce, 50 v 5. roce.	0	0	0	70	14	56
Technická pomoc	2005, 2006: HRDP	2005, 2006: Podpora pokrytí nákladů spojených s řízením, realizací, monitorováním, kontrolou, analýzou a poskytováním informací na úrovni celého programu.	0	0	0	0	0	0
Lesní hospodářství	2005, 2006: HRDP	2005, 2006: a) Dotace na zalesnění zemědělské půdy (tis. Kč/ha): listnaté dřeviny 92, jehličnaté dřeviny 74 + roční dotace na následnou péči o takto vzniklý lesní porost 12, dále roční dotace ve formě náhrady za zalesněnou ornou půdu 8,6 a za zalesněné travní porosty 4,2. b) Dotace na založení porostu bude poskytnuta pouze v roce jeho výsadby, ve výši (tis. Kč/ha) 60 za výsadbu produkčního porostu rychle rostoucích dřevin, 75 za výsadbu reprodukčního porostu rychle rostoucích dřevin.	76	15	61	94	19	75
Ekologické zemědělství	2005, 2006 Podpory v rámci HRDP	2005, 2006: Kompenzace u podniků, které hospodaří podle pravidel ekologického zemědělství daných zákonem č. 242/2000 Sb. Výše podpory: o. p. 3 520 Kč/ha; travní porosty I 100 Kč/ha; trvalé kultury 12 235 Kč/ha; zelenina a speciální byliny na orné půdě II 050 Kč/ha.	291	58	233	308	62	246
Ošetřování travních porostů	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: • 1 920 Kč/ha louky, na které žadatel uplatňuje standardní podmínky údržby; • 2 800 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva; • 5 130 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva a navíc provede první seč až po 15. 7.; • 3 130 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva a navíc vynechá při první seči pásy o šíři 6 až 12 m; • 2 890 Kč/ha pastviny, na které žadatel uplatňuje standardní podmínky údržby s intenzitou 0,5 až 1,25 VDJ/ha pastvin; • 4 330 Kč/ha pastviny, na které žadatel uplatňuje zákaz použití hnojiv a navíc se sníženou intenzitou chovu pasených zvířat - 0,4 až 1,05 VDJ/ha pastvin.	1 832	366	1 466	1 866	373	1 493
Zatravnění	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: 7 265 Kč/ha travního porostu založeného úředně uznaným osivem; 9 210 Kč/ha travního porostu založeného pomocí regionální travní směsi na území CHKO Bílé Karpaty.	106	21	85	246	49	197

Travnaté pásy	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: Podpora zakládání protierozních travnatých pásů (9 440 Kč/ha).	1	0	1	1	0	1
Pěstování meziplodin	2005, 2006: Podpory v rámci HRDP	2005, 2006: Sazba dotace 4 580 Kč/ha orné půdy oseté „povolenou“ meziplodinou.	925	185	740	928	186	742
Podmáčené louky	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: Udržování podmáčených luk, mokřadů. Dotace na trvale podmáčené a rašelinné louky činí 12 100 Kč/ha.	2	1	1	2	0	2
Ptačí lokality	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: Udržování ptačích lokalit na TP: chřástal polní, bahňáci. Sazba dotace: 5 180 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita chřástala polního, 5 550 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita bahňáků.	33	7	26	32	6	26
Biopásy a ochranné zóny	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: a) Vytváření biopásů (směsí 4 plodin pro volně žijící zvěř). Sazba 10 630 Kč/ha biopáso. b) Dotace na protierozní travnaté pásy. Sazba 9 440 Kč/ha vytvořeného travnatého pásu.	6	1	5	14	3	11
Integrované systémy pěstování ovoce a vinné révy	2005, 2006: HRDP - agro-environmentální opatření	2005, 2006: Kompenzace u podniků, které hospodaří podle pravidel integrovaného zemědělství. 2005: ovoce 3 940 Kč/ha, vinná réva 4 655 Kč/ha. 2006: ovoce 9 857 Kč/ha, vinná réva 11 632 Kč/ha.	63	16	47	162	32	130
Celkem HRDP			5 794	1 163	4 632	6 649	1 330	5 319
OP Zemědělství								
OP Zemědělství - zemědělství	2005, 2006: Opatření 1.1	Podpora 50 % ceny investic v živočišné výrobě v oblasti welfare a skladování odpadů, v rostlinné výrobě skladování ovoce a zeleniny a pořízení strojů a diverzifikace zemědělských činností.	907	272	635	1 567	470	1 097
OP Zemědělství - potravinářský průmysl	2005, 2006: Opatření 1.2	Podpora 50 % ceny investic do modernizování a rekonstrukce výrobních zařízení, na zavádění nových technologií, zlepšení a racionalizaci postupů zpracovávání zemědělských produktů.	42	13	29	174	52	122
OP Zemědělství - lesnictví	2005, 2006: Opatření 1.3	Podpora 50 % ceny investic na zavádění nových technologických postupů pro zpracování lesních produktů, obnovu lesního potenciálu poškozeného přírodními kalámitami a požárem a zavedení příslušných ochranných opatření, zlepšení a udržování ekologické stability chráněných lesů, zakládání sdružení vlastníků lesů malých výměr, zalesňování zemědělsky nevyužívané půdy.	42	13	29	183	55	128
OP Zemědělství - rozvoj venkova	2005, 2006: Opatření 2.1	Podpora realizace KPÚ, obnovy a rekonstrukce rybníků a podopatření LEADER+.	504	101	403	1 523	305	1 218
OP Zemědělství - odborné vzdělávání	2005, 2006: Opatření 2.2	Podpora odbornému vzdělávání.	0	0	0	17	3	14
OP Zemědělství - rybářství	2005, 2006: Opatření 2.3	Podpora výstavby a rekonstrukcí zpracovatelských zařízení, zakládání odbytových organizací a zvyšování produkce ryb.	17	5	12	121	36	85
OP Zemědělství - technická pomoc	2005, 2006: Opatření 3.1	Financování implementace a monitoringu OP.	4	1	3	7	2	5
Celkem OP Zemědělství			1 516	405	1 111	3 592	923	2 669
OP MPO	2005, 2006	2005, 2006: Podpora z prostředků Operačního programu Průmysl a podnikání - program 2.1 Rozvoj; program 2.3 Úspory energie.	752	188	564	90	23	67

1) Vyplaceno v roce 2006.

2) Požadavky za rok 2006. U všech podpor z programu HRDP, včetně plateb LFA, jsou uvedeny objemy podpor podle žádostí podaných v roce 2006, které budou dopláceny do 30. 6. 2007.

Pramen: SZIF

Zpracoval: J. Humpál

Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku/zemědělských podniků

Podpory v rámci opatření 1.1. (v roce 2006 ve výši 1 567 mil. Kč) byly použity na stavební a technologické investice pro pohodu zvířat, na zlepšení míst pro skladování kejdy a chlévské mrvy, investice do rekonstrukce/výstavby skladovacích kapacit pro obiloviny a olejnin; investice do technologií posklizňových úprav, hodnocení a skladování obilovin a olejnin, pro skladování ovoce a zeleniny a na pořízení strojů pro zemědělskou výrobu. Další podpora směřovala k prohlubování diverzifikace zemědělských činností. V rámci OP směřuje do tohoto opatření zhruba polovina celkových zdrojů. Plánovaná alokace na rok 2006 byla plně pokryta schválenými projekty. Zájem ze strany žadatelů převýšil finanční plán zhruba o 100 %. Finálně byly podpořeny všechny projekty na podopatření 1.1.1. z roku 2006, které splnily podmínky přijatelnosti a prošly administrativní kontrolou.

Opatření 1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing

Podpora v rámci opatření 1.2. (v roce 2006 ve výši 174,2 mil. Kč) je zaměřena na strojní a technologické investice pro zpracování vybraných produktů a potravin, na zařízení přímo související s finální úpravou, balením a značením výrobků, skladováním, chlazením a mrazením a na měřicí a kontrolní přístroje ke sledování jakosti výrobků a zlepšení marketingu. Finanční prostředky jsou plynule čerpány. V roce 2006 byla vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace všem zaregistrovaným zájemcům, kteří splnili administrativní náležitosti.

Opatření 1.3. Lesní hospodářství

Podpora (v roce 2006 ve výši 182,4 mil. Kč) směřuje na pořízení strojů a zařízení pro údržbu lesa, na obnovu lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavedení příslušných ochranných opatření, na zlepšení a udržování ekologické stability chráněných lesů. Dále se podporuje zakládání sdružení vlastníků lesů malých výměr a zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd. V roce 2006 byl zájem zejména o podporu investic v lesích.

Opatření 2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí

V rámci tohoto opatření je poskytována podpora (v roce 2006 ve výši 1 523,1 mil. Kč) na uspořádání vlastnických práv k pozemkům, prostorovou a funkční úpravu pozemků a jejich zpřístupnění, na obnovu a rekonstrukci rybníků a zemědělských vodních nádrží, na pořízení a obnovu staveb k vodohospodářským melioracím pozemků a na diverzifikaci zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství (např. podpora agroturistiky, využívání alternativních zdrojů energie), zakládání Místních akčních skupin (MAS) a přípravy strategií rozvoje venkova. V roce 2006 byl zaznamenán značný počet žadatelů. Menší zájem projeвили žadatelé o obnovu poldrů, malých vodních nádrží, protipovodňových hrází a čerpacích závlahových a odvodňovacích zařízení poškozených povodněmi apod. V rámci realizace strategií vybraných MAS byly podpořeny projekty v celkové částce 140,5 mil. Kč.

Opatření 2.2. Odborné vzdělávání

V rámci tohoto opatření je poskytována podpora (v roce 2006 ve výši 17,2 mil. Kč) na zprostředkování vzdělávacích akcí, na které ÚZPI uzavírá smlouvy s vybranými dodavateli.

Opatření 2.3. Rybářství

Podpora v rámci tohoto opatření (v roce 2006 ve výši 121,4 mil. Kč) je zaměřena na výstavbu nových nebo rekonstrukci stávajících zpracovatelských zařízení a na modernizaci nebo pořízení nového technologického vybavení na zpracování ryb. Dále je podporováno zvýšení produkce ryb, zakládání producentů organizací a hledání nových odbytišť. Z celkové aktuální alokace bylo proplaceno či zazávazkováno více než 90 % finančních prostředků (alokace roku 2005 byla pro poměrně nízký zájem převedena na opatření 1.1.).

Opatření 3.1. Technická pomoc

Opatření je zaměřeno na financování řízení, implementace, monitorování a kontroly podpor OP. V roce 2006 bylo schváleno 23 projektů. Z těchto 23 schválených projektů bylo v roce 2006 předáno k proplacení 20 projektů v celkové částce 7,5 mil. Kč.

9.2.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

HRDP je orientován především na ekonomickou stabilizaci zemědělství v horších přírodních podmínkách a na uplatňování principů udržitelného rozvoje v zemědělském sektoru prostřednictvím agroenvironmentálních opatření. V jejich rámci byla v roce 2005 nově zavedena podpora integrovaných systémů pěstování ovoce a révy vinné a zahájeno opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti.

V roce 2006 byly především vypláceny nároky na podpory HRDP z roku 2005. Celkem bylo vyplaceno 6 490 mil. Kč, při tom z nároků v roce 2006 bylo vyplaceno 2 834 mil. Kč, z toho 2 771 mil. Kč na podporu LFA. Ostatní podpory nárokové na rok 2006 budou vyplaceny v I. pololetí 2007. Celkem bylo v rámci HRDP podáno 25 773 žádostí v celkové hodnotě 6 650 mil. Kč. Celkový přehled podpor HRDP v roce 2005 a 2006 je uveden v tab. T9.2/01.

Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními

V rámci HRDP plyne největší objem finančních prostředků na podporu hospodaření v LFA. Nárok na dotace v roce 2006 činil 2 893 mil. Kč. Podpory jsou vypláceny pouze na travní porosty a mají proto také povahu opatření, které podporuje chov skotu a dalších zvířat, využívajících travní porosty. Průměrná výše dotace na opatření LFA je 3 971 Kč/ha TTP.

Agroenvironmentální opatření

Celkový objem podpor v podaných žádostech v rámci AEO dosáhl v roce 2006 částky 3 559,6 mil. Kč, z toho nejvíce na ošetřování travních porostů (1 866 mil. Kč) a na pěstování meziplojin (928 mil. Kč). Požadavky na integrované systémy pěstování ovoce nebo révy vinné ve výši 162,5 mil. Kč se týkají plochy 15 251 ha. AEO byla v roce 2006 realizována na celkové ploše 1 185 tis. ha, především na ošetřování travních porostů. Celkový nárok na dotace na ošetřování travních porostů byl na plochu 707 tis. ha. Ekologické zemědělství bylo podpořeno na ploše 218,8 tis. ha; proti roku 2005 došlo k navýšení. EZ je zaváděno zejména v regionech s vysokým podílem travních porostů na zemědělské půdě. Zájem o podporu pěstování meziplojin s protierozními účinky je trvale vysoký. Meziplojiny byly v roce 2006 zasety na více než 202,6 tis. ha o. p.

Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Na opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti zažádalo v roce 2006 celkem 150 žadatelů, vyplaceno bylo celkem 28,6 mil. Kč.

Zakládání skupin výrobců

V roce 2006 bylo podáno 44 žádostí o zařazení do opatření Zakládání skupin výrobců, největší zájem byl o odvětví produkce týkající se masa. Celkem bylo zažádáno o 70 mil. Kč a vyplaceno bylo 60,5 mil. Kč.

Lesnictví

V rámci opatření Lesnictví bylo v roce 2006 podáno 1 045 žádostí na celkovou výměru 1 254 ha, z toho činilo zalesnění zemědělské půdy 382 ha, založení porostů rychle rostoucích dřevin 34 ha a následná péče 838 ha. Celková částka na podané žádosti v roce 2006 činila 94 mil. Kč.

9.3 Národní podpory a opatření

Přehled vyplacených národních podpor v období 2005 - 2006 je uveden v tab. T9.3/01.

T9.3/01 - Národní podpory a opatření v letech 2005 a 2006 (mil. Kč) (bez národních podpor v T9.1/01)

Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro podpory	2005	2006 ¹⁾
Dotace MZe			1 513	1 633
Zlepšování kvality produkce	2005, 2006: Dotační program I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích.	25	22
Dotace na restrukturalizaci ovocných sadů	2005, 2006: Dotační program I.R.	Restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce.	59	103
Udržování a zlepšování genetického potenciálu	2005, 2006: Dotační programy 2.A, 5 a 6	Dotace na investice a provoz při udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat a rostlin, včetně „Národního programu ochrany biodiverzity“, podpora NH Kladruhy n/L., ZH Písek a Tlumačov.	355	364
Ozdravování polních a speciálních plodin	2005, 2006: Dotační program 3	Podpora zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob.	437	414
Nákazový fond	2005, 2006: Dotační program 8	Úhrada odstraňování kadáverů.	262	299
Podpora poradenství a vzdělávání	2005, 2006: Dotační program 9	Podpora poradenství a vzdělávání dospělých organizovaného MZe za spoluúčasti Agrární komory a ostatních profesních organizací zemědělců.	83	105
Integrace nevládních organizací	2005, 2006: Dotační program 10.D	Podpora evropské integrace nevládních organizací.	14	13
Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	2005, 2006: Dotační program 13	Dotace do 40 % přijatelných nákladů na projekt, max. do 10 mil. Kč na každý jednotlivý projekt a subjekt	210	244
Mimoprodukční funkce rybníků	2005, 2006: Dotační program 15	Částečná kompenzace újmy rybářským subjektům za mimoprodukční funkce rybníků.	68	69
Ostatní výdaje MZe			1 040	1 551
Odbahňování rybníků	Zásady MZe čj. 3553/2001-6000 a rozpočtová opatření (včetně odstranění škod po povodních)	Daňový doklad o vytěžení sedimentu.	16	356
Ochrana lesních porostů a údržba porostů RRD založených podle NV č. 505/2000Sb.	Platby podle NV č. 505/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů	Ochrana lesních porostů: žádost vlastníka půdy, dotace na hektar lesního porostu. Údržba porostů RRD, dotace na hektar porostu RRD.	15	11
Povodně 2006	2006: Zmírňení škod způsobených jarními povodněmi na základě usnesení vlády ze dne 31. 5. 2006 č. 670	Kompenzace podle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na zmírňení škod na polních kulturách a zvěři, způsobených povodněmi roku 2006, čj. 25071/2006 17240: 30 032 ha z. p. a 5 641 ks zvěře.	0	96
Výdaje na výzkum	Výdaje MZe + NAZV + GA ČR a programy dalších rezortů + mezinárodní granty	Výběrová řízení na výzkumné granty. Institucionální příspěvky.	727	767
Servisní činnosti pro MZe	Rozpočet MZe	Výdaje na účelové činnosti výzkumných ústavů a dalších institucí.	260	304
Výdaje na majetkovou újmu	Rozpočet MZe	Náhrady podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů.	8	3
Kontrola ekologického zemědělství	Výdaje MZe	Výdaje na kontrolní systém ekologického zemědělství.	4	4
Výdaje na propagaci	Výdaje MZe	Výdaje MZe na výstavy a propagaci v ČR i v zahraničí.	10	10
Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro podpory	2005	2006 ¹⁾
Dotace PGRLF			1 013	968
Subvence úroků PGRLF - zemědělství	Úvěry na investice a na provoz (vč. programu LESY, bez programů EXPORT a HYGIENA) a dále vyrovnání úrokového zatížení	Zemědělské podniky s více než 50 % příjmů ze zemědělství, podnikatelský záměr (projekt) akceptovaný bankou a odsouhlasený PGRLF, zapojení alespoň do jednoho z programů PGRLF.	764	667
Subvence úroků PGRLF - potravinářský průmysl	Podprogramy ZPRACOVATEL PGRLF a HYGIENA PGRLF	Zpracovatelské organizace.	30	23
Subvence úroků u úvěrů na platby LFA z PGRLF	2005, 2006: Úvěry před vyplacením podpor na LFA	Překlenovací úvěry před obdržetím plateb LFA.	21	15
Subvence úroků PGRLF u návratných půjček	Podpory PGRLF	Zemědělské podniky - příjemci půjček podle: usnesení vlády č. 470/1997, č. 317/1998.	25	25
Podpora zemědělského pojištění	Program PGRLF	Zemědělské podniky.	173	238
Ostatní národní podpory institucí rezortu MZe a jiných rezortů			2 877	3 154

Podpory cenového zvýhodnění záruk, zvýhodněných úvěrů a příspěvků na úhradu úroků z bankovních úvěrů	Programy ČMZRB pro malé a střední podnikání - potravinářský průmysl	Nezemědělské podniky do 249 zaměstnanců, podnikatelský záměr akceptovaný bankou, odsouhlasený ČMZRB, realizace záměru v ČR.	188	43
Daňové zvýhodnění pro bionaftu - spotřební daň	Snížená sazba od 1. 7. 2001 do 30. 4. 2004. Přerušení zvýhodnění v období 5/2004 - 6/2005	Produkce a prodej bionafty z tuzemského MEŘO.	36	106
Řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty	Vratka spotřební daně (státní rozpočet)	Vratka spotřební daně podle normativů spotřeby nafty.	1 499	1 477
Daňové úlevy pro malé nezávislé pivovary	Odhad		119	100
Výdaje na monitoring cizorodých látek	Výdaje ČZPI, SVS ČR, SRS, ÚKZÚZ, ZVHS	Výdaje státních kontrolních institucí na tuto činnost (kontrola u výrobců) a výdaje spojené s BSE.	58	257
Výdaje na propagaci	Výdaje SZIF (Marketingový fond)	Výdaje SZIF na propagaci v ČR.	182	275
Výdaje na údržbu melioračních zařízení a zemědělské vodní toky	2005: PF ČR a ZVHS včetně výdajů MZe 2006: výdaje MZe	2005: PF ČR a ZVHS včetně výdajů MZe 2006: výdaje MZe	100	172
Programy MŽP	Programy MŽP, SFŽP	Programy „Revitalizace říčních systémů“ a „Péče o krajinu“ (včetně výdajů pro ZVHS) ad.	70	52
Pozemkové úpravy	Výdaje MZe (pozemkového úřadu - nad rámec podpor v rámci OP zemědělství)	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	396	456
Pozemkové úpravy	Výdaje PF ČR	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	162	74
Pozemkové úpravy	Výdaje Ministerstva dopravy	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	65	138
Pozemkové úpravy	Výdaje MŽP	Výdaje na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy.	2	4
Celkem²⁾			6 443	7 307

1) Předpoklad.

2) Dále byla poskytnuta ze zdrojů MZe návratná finanční výpomoc Vinařskému fondu ve výši 20 mil. Kč (2005), 47 mil. Kč (2006).

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

Po vstupu do EU vstoupil v platnost nový systém a nová struktura národních podpor zemědělství a venkova. Národní podpory podléhají schválení Evropskou komisí.

V souboru národních podpor a opatření tvořily v letech 2005 i 2006 největší položku národní doplňkové platby, které jsou uvedeny v kap. 9.1 spolu s národními podporami vybraných komodit.

Druhou velkou skupinu podpor představovaly dotační programy poskytované na základě „Zásad“ podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Další podstatnou část podpor představovaly podpory - dotace z úvěrů, poskytovaných prostřednictvím PGRLF především v rámci jednotlivých programů Investic. Kromě toho poskytl PGRLF dotace úroků z překlenovacích úvěrů pro subjekty hospodařící v LFA a také významnou pomoc v rámci programu „Podpora pojištění“.

T9.3/02 - Podpory PGRLF, a. s., podle typu podniků a programů do 31. 12. 2006¹⁾

Typ organizace	Počet žádostí		Výše podporovaných úvěrů		Garance úvěrů - závazek 1. 1. 1994 - 31. 12. 2006		Dotace úroků 1. 1. 1994 - 31. 12. 2006	
	podaných	schválených	1. 1. 1994 - 31. 12. 2006 (mil. Kč)	v roce 2006 (mil. Kč)	mil. Kč	% garance k výši úvěru	závazek (mil. Kč)	vyplaceno (mil. Kč)
SHR	9 920	9 108	16 833	1 614	5 927	35,21	4 044	3 471
s. r. o.	5 450	4 975	19 122	1 227	7 137	37,32	3 583	3 349
a. s.	6 869	6 562	42 498	2 412	10 100	23,77	6 906	6 377
ZD	7 060	6 735	28 272	1 245	7 948	28,11	5 061	4 676
ostatní	196	166	835	33	192	22,98	125	114
<i>Podle typu programu:</i>								
Provoz	8 598	8 212	28 636	-0	7 117	24,85	2 521	2 524
Vyrovnaní úrokového zatížení	945	917	4 095	2 101	1 468	35,85	77	43
LFA	419	411	809	-1	606	74,89	58	56
Investice	18 447	17 051	59 257	4 430	19 084	32,20	15 074	13 399
Export	122	90	7 115	0	0	0,00	405	405
Lesy	71	61	294	0	52	17,82	45	47
Služby	536	475	3 782	0	2 781	73,53	1 267	1 239
Restituent	14	13	18	0	0	0,00	3	3
Nabyvatel	30	22	34	0	34	99,48	0	0
TOZ	212	196	544	0	163	29,94	0	0
Krmné obilí	101	98	2 975	0	0	0,00	270	270
Krajina ²⁾	4 220	3 963	.	.	.	x	.	.
Mládí ²⁾	3 249	3 028	.	.	.	x	.	.
Agroregion ²⁾	1 841	1 702	.	.	.	x	.	.
Povodně ²⁾	450	439	.	.	.	x	.	.
KPV ²⁾	1	1	.	.	.	x	.	.
Skot ²⁾	634	589	.	.	.	x	.	.
Celkem	29 495	27 546	107 560	6 530	31 305	29,10	19 720	17 987
Nesplacené úvěry k 31. 12. 2006		7 865	26 090		4 289	16,44	4 531	2 866

1) Údaje za rok 2006 jsou získány odpočtem stavu k 31. 12. 2006 a k 31. 12. 2005.

2) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.

Pramen: PGRLF

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Významnou část národních podpor a opatření tvořily v roce 2005 také opatření na řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty, daňová zvýhodnění u bionafty, úvěrové výpomoci prostřednictvím ČMZRB a dále výdaje na tzv. obecné služby, tj. výzkum, servisní činnosti, monitoring cizorodých látek, pozemkové úpravy ad.

9.4 Podpory tržních cen

T9.4/01 - Výdaje na podporu cen (mil. Kč)

Komodita	2005 ¹⁾			2006 ²⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Mléko						
Školní mléko	30	21	51	33	16	49
Podpora výroby kaseinu a kaseinátů a ostatního užití mléka	0	38	38	0	5	5
Subvence na vývoz	0	698	698	0	389	389
Jat. skot a hovězí maso - subvence vývozu	0	14	14	0	7	7
Prasata a vepřové maso - subvence vývozu	0	0	0	0	0	0
Vejce a drůbeží maso - subvence vývozu	0	1	1	0	1	1
Obiloviny						
Subvence na vývoz obilovin	0	1	1	0	4	4
Skládování a přeprava	289	0	289	0	404	404
Řepka - nepotravinářské užití	20	0	20	51	0	51
Brambory a pšenice - zpracování na škrob ³⁾	0	25	25	0	29	29
Cukr a cukrovka						
Náhrady na škrob a cukr pro chem. průmysl	0	39	39	0	41	41
Subvence na vývoz	0	29	29	0	87	87
Sušená krmiva	0	64	64	0	29	29
Víno						
Rekonstrukce vinic	0	25	25	0	25	25
Zpracování vína	0	6	6	0	11	11
Včelařské produkty - zlepšení výroby	0	13	13	12	12	24
Ovoce a zelenina						
Organizace producentů ovoce a zeleniny ⁴⁾	0	36	36	1	21	22
Podpora na zpracování ovoce a zeleniny	0	15	15	0	12	12
Subvence na vývoz	0	0	0	0	2	2
Len a konopí	0	0	0	0	15	15
Drůbež - ptačí chřipka, podpora trhu	0	0	0	20	20	40
Ostatní nezpracované výrobky - subvence vývozu	0	39	39	0	35	35
Celkem	339	1 064	1 403	117	1 165	1 282

1) Vyplaceno k 30. 6. 2006.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2007.

3) Prémie výrobcům bramborového škrobu a výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu.

4) Včetně předběžně uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny.

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: J. Šlaisová (VÚZE)

V zahraničním obchodu se třetími zeměmi se ČR řídí Společnou obchodní politikou EU a Společnou zemědělskou politikou EU, jakož i společnými celními předpisy, společným celním sazebníkem a pro regulaci vývozu a dovozu aplikuje obchodní mechanismy SZP. Ve značné míře se v rámci této politiky využívá licencí na dovoz a vývoz zemědělských komodit, přičemž při uplatňování tohoto systému (při získávání preferencí na dovoz a subvencí na vývoz) je nutné skládat kauce a jsou stanovena přísná pravidla kontroly agrárního obchodu se třetími zeměmi a využívá se rovněž řada dalších opatření. Tato činnost je upravována horizontálními právními akty stanovujícími obecná základní pravidla pro agrární obchod se třetími zeměmi a řadou komoditních předpisů upřesňujících administrativu a kontrolu systémů. Tyto evropské předpisy platí pro ČR přímo, jen některá dílčí opatření doplňují národní předpisy.

Režimy a mechanismy SZP administruje SZIF, což platí i pro obchodní mechanismy zahrnující pravidla vydávání licencí, poskytování vývozních subvencí, administraci kaucí a kontroly jednotlivých kroků spojených s uvedenými opatřeními.

Ve své zahraničně-obchodní činnosti ČR může využívat koncese sjednané v dohodách EU s třetími zeměmi. V současné době se ČR již přímo podílí na úpravách stávajících a sjednávání nových dohod.

V rámci celních předpisů se ČR řídí nařízeními Komise Evropského společenství (ES).

Opatření v oblasti agrárního dovozu

V roce 2006 bylo uděleno 1 358 hlavních a dílčích dovozních licencí, přičemž veškerý dovoz řady komodit ze třetích zemí byl realizován v rámci licencovaného množství (5,9 tis. t rýže, 1,0 tis. t žita, 331 t pohanky, 102 t pšenice, 25 t ječmene, 62 t zrn čiroku, 117 t lesknice kanárské, 45 t ostatních obilovin, 20 tis. t krmiv (především přípravků pro výživu zvířat), 23,8 t sýrů, 1,4 t obilných zrn jinak zpracovaných (ne mouky a krupice), 3,5 tis. t bílého cukru, 19,4 tis. t ostatních cukrů (KN 1702 20, 90), 106,6 tis. hl vína, 7,5 tis. t banánů, 3,3 tis. t připravených nebo konzervovaných hub, 3,2 tis. t konzervovaných mandarinek, 551 t česneku, 81 t hovězího masa, 464 t jablek, 10 t bramborového škrobu, 34 t kukuřičné mouky, 130 t krupice a 385 t potravinových přípravků).

Licencovaný dovoz se podílel na celkovém dovozu ze třetích zemí u ostatních cukrů ve výši 126 t (KN 1702 30, 90) 94,3 %, dovoz 112 t třtinové melasy 87,0 %, 403 t neseťové kukuřice 83,8 %, 2 t pšeničné mouky 52,6 %, 1 t ságové mouky 33,3 %, 37 t maniokového škrobu 21,0 %, 551 t česneku 9,2 %, 7 t drůbežího masa a 1,0 tis. t žita 0 %.

Opatření v oblasti agrárního vývozu

Celková výše subvenčních podpor na vývoz zemědělských a potravinářských výrobků v roce 2006 prostřednictvím SZIF v rámci SOT činila 525,6 mil. Kč, z toho subvencí na vývoz nezpracovaných výrobků bylo 490,4 mil. Kč a subvencí na vývoz zpracovaných výrobků bylo 35,2 mil. Kč.

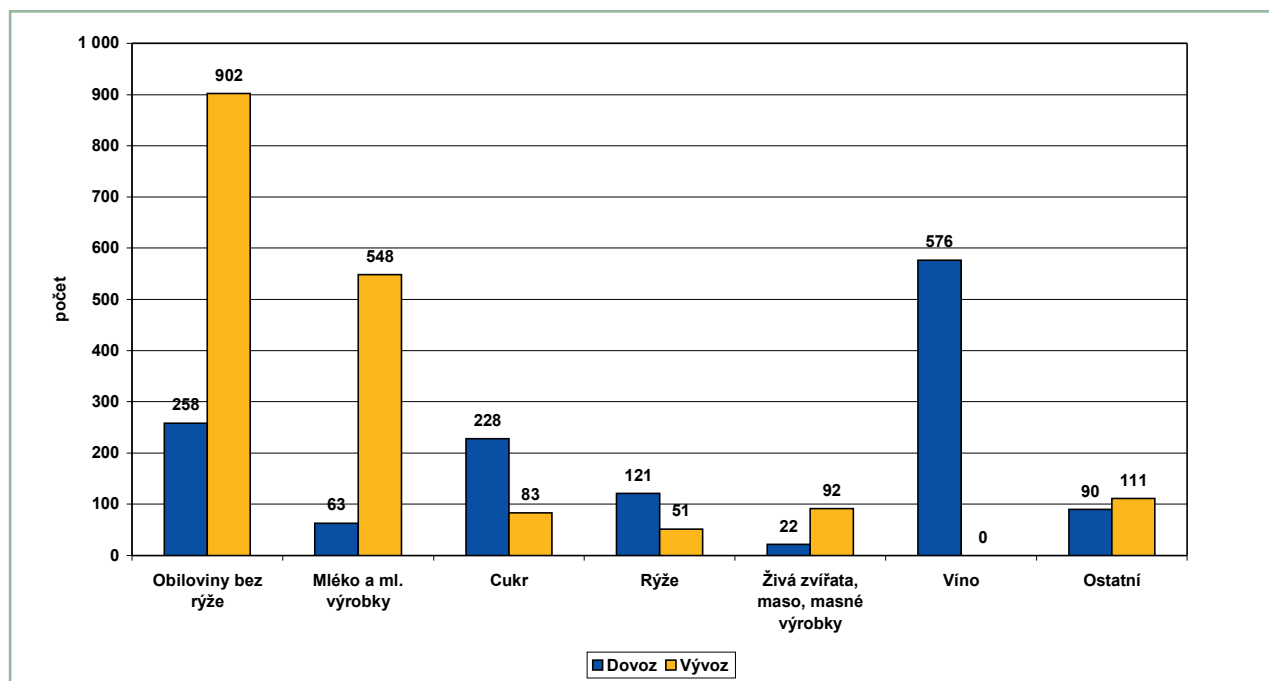
V rámci subvencovaného vývozu bylo vyvezeno 9 403 t sušeného plnotučného mléka, 7 008 t sušeného odtučněného mléka, 5 128 t másla, 5 711 t sýrů, 170 t máslového tuku, 75 t ostatních mléčných výrobků, 687 t hovězího masa, 1 252 tis. ks vajec, 1 793 t obilovin, 7 160 t cukru, 1 603 tis. ks drůbeže a 1 843 t čerstvého ovoce a zeleniny.

Subvence na celkový vývoz tzv. nezpracovaných výrobků v roce 2006 participovaly na celkové výši podpory českého agrárního exportu u másla 29,9 %, u sušeného plnotučného mléka 28,4 %, cukru 17,8 %, sýrů 14,7 %, sušeného odtučněného mléka 5,0 %, hovězího masa 1,4 %, máslového tuku 1,2 %, obilovin 0,9 %, čerstvého ovoce a zeleniny 0,3 %, ostatních mléčných výrobků 0,2 %, drůbeže 0,1 % a vajec 0,1 %. Podíl subvencovaného vývozu na celkovém agrárním vývozu v roce 2006 činil 0,7 %, resp. 5,0 % na celkovém vývozu do třetích zemí.

V rámci 1 787 vydaných vývozních licencí (včetně dílčích) v roce 2006 celkové množství exportované produkce do třetích zemí nepřekročilo licenční závazek u pšenice (386,6 tis. t), ječmene (307,2 tis. t), ova (7,9 tis. t), neseťové kukuřice (2,4 tis. t), pohanky (50 t), obilných zrn jinak zpracovaných (KN 1104 12, 19) – 673 t, pšeničného škrobu (35 t), bramborového škrobu (5,4 tis. t), pšeničného lepku (1 545 t), ostatních cukrů (KN 1702 30, 90) – 107 t, otrub (177 t), bílého cukru (96,4 tis. t), sýrů (6,6 tis. t), živého skotu (5,4 tis. ks) a jedlé moučky z masa nebo drobtů (10 t).

Podílové zastoupení preferenčního vývozu na celkovém vývozu do třetích zemí u másla (5,0 tis. t) činilo 98,4 %, sladu (74, tis. t) 98,2 %, sušeného plnotučného mléka (9,2 tis. t) 93,6 %, rýže (754 t) 92,6 %, jablek (6,8 tis. t) 61,1 %, krmiv (5,1 tis. t) 54,9 %, sušeného odstředěného mléka (2,0 tis. t) 45,2 %, živých kuřat (1 960 tis. ks) 40,4 %, vepřového masa (21 t) 22,8 %, máselného tuku (42,9 t) 12,4 %, uzenek a salámů (12,0 t) 9,6 %, kukuřičné mouky (1 t) 7,7 % a žitné mouky (120 t) 0,8 %.

Graf T9.4/01 - Celkový počet vydaných licencí v roce 2006

Pramen: SZIF

Zpracoval: J. Vološin (VÚZE)

Preferenční ujednání dohod EU se třetími zeměmi a teritorii v oblasti agrárního obchodu

Pro rozvoj a prohloubení spolupráce a zejména pro usnadnění vzájemného agrárního obchodu se třetími zeměmi může ČR využívat rozsáhlý systém různých typů dohod sjednaných EU s jednotlivými zeměmi nebo regionálními uskupeními. Z regionálního pohledu má EU uzavřenou dohodu se státy Afriky, Karibiku a Pacifiku (ACP) a Dohodu o Evropském hospodářském prostoru (EEA). Pro region západního Balkánu se sjednávají stabilizační a asociační dohody.

Pro oblast agrárního obchodu poskytovaly koncese bilaterální dohody s Alžírem, Bulharskem, Rumunskem, Chorvatskem, Makedonií, Chile, Egyptem, Islandem, Izraelem, Jihoafrickou republikou, Jordánskem, Libanonem, Marokem, Mexikem, Norskem, Palestinou, Sýrií, Švýcarskem, Tuniskem a Tureckem. Existuje i řada dalších ujednání o preferenčním zacházení různého typu, např. s USA, Kanadou, Austrálií a Novým Zélandem.

Převážná většina preferenčních ujednání EU doznává postupně značných změn zaměřených na prohlubování liberalizace obchodu se třetími zeměmi a v souvislosti se vstupem nových států do EU byla také řada dohod a předpisů EU upravena tak, aby byla v souladu s předchozími preferencemi těchto zemí, ale především v souladu s tradičními obchodními toky a požadavky příslušných třetích zemí. Týká se to rovněž Evropské dohody s Bulharskem a Rumunskem, kde byly preference upraveny ještě před jejich vstupem do EU.

V červnu 2006 byla podepsána Dohoda o stabilizaci a přidružení s Albánií, obchodní ustanovení této dohody se provádí prozatímní dohodou účinnou od prosince 2006. V lednu 2006 vstoupila v účinnost liberalizace obchodu se zemědělskými a zpracovanými zemědělskými výrobky s Jordánskem. Od ledna 2006 se provádí adaptační opatření (vzhledem ke vstupu nových členských zemí do EU) v obchodu se zemědělskými výrobky se Švýcarskem. S Tureckem byly adaptace obchodu se zemědělskými výrobky účinné až koncem roku 2006.

Pro rozvojové země je uplatňován nový zjednodušený systém všeobecných celních preferencí GSP¹⁰³ (účinný od ledna 2006, některá ustanovení byla účinná od července 2005) a pro nejméně rozvinuté země iniciativa EBA¹⁰⁴ umožňující bezcelní přístup na trh EU s určitými výjimkami.

9.5 Dofinancování podpor z předvstupního období

Program SAPARD

Mezi dobíhající podpory z předvstupního období lze řadit program SAPARD, který vychází z nařízení Rady (ES) č. 1268/1999 o podpoře Společenství ve prospěch předvstupních opatření uplatňovaných v zemědělství a při rozvoji venkova v kandidátských zemích střední a východní Evropy. Základním programovým dokumentem je „Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000 - 2006“. Plán je členěn na priority a opatření.

Od 1. prosince 2005 se začal evropský podíl finančních prostředků pro zbylé projekty programu SAPARD proplácet v souladu s nařízením Komise (ES) č. 447/2004 z finančních zdrojů záruční sekce EAGGF v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP). Z rozhodnutí Komise ze dne 12. prosince 2005 byly provedeny změny v programovém dokumentu pro rozvoj venkova ČR pro programovací období 2004 - 2006 a byla rozšířena finanční tabulka HRDP o opatření programu SAPARD s tím, že výdaje spojené se změnami, které se schvalují uvedeným rozhodnutím, jsou uznatelné od 18. října 2005.

V roce 2006 bylo čerpáno z finančních prostředků HRDP celkem 120 951 tis. Kč. Z této částky bylo čerpáno 26 241 tis. Kč ze zdrojů státního rozpočtu ČR a z fondů Evropské unie 94 710 tis. Kč. Čerpání prostředků podle opatření je zřejmé z tabulky T9.5/01.

T9.5/01 - Podpory programu SAPARD v členění podle jednotlivých opatření (mil. Kč)

Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro získání platby	2005			2006		
			celkem	z toho		celkem	z toho	
				ČR	EU		ČR	EU
SAPARD (zemědělství)	2005, 2006: Opatření 1.1, 2.3, 3.1, 3.2	Podpory pro zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, pro trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí a na odbornou pomoc.	70	17	53	16	4	12
SAPARD (pozemkové úpravy)	2005, 2006: Opatření 1.4	Podpory pozemkovým úpravám.	127	32	95	3	0	3
SAPARD (potravinářský průmysl)	2005, 2006: Opatření 1.2.1, 1.2.2, 1.3.1, 1.3.2	Podpora zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských výrobků a usnadnění zavádění standardů kvality EU.	133	33	100	59	15	44
SAPARD (venkov)	2005, 2006: Opatření 2.1, 2.2	Podpora rozvoje venkova.	285	71	214	43	7	36
Celkem SAPARD			616	154	462	121	26	95

Pramen: SZIF

Zpracoval: A. Juřica (VÚZE)

¹⁰³ GSP - Generalised System of Preferences (Všeobecný systém preferencí).

¹⁰⁴ EBA - Everything But Arms (vše kromě zbraní).

I0 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ AGRÁRNÍ POLITIKY

Po vstupu do EU dochází k výraznému nárůstu podpor agrárního sektoru. Hodnocení se týká podpor vyplacených k 30. 6. následujícího roku, ke kterému se podpory věcně vztahují (pro rok 2006 předpoklad). Nejsou přitom uvažovány podpory zemědělství ze strany spotřebitelů, ani podpory vyplácené z krajských zdrojů.

Souhrnná rekapitulace výdajů na podporu agrárního sektoru v období 2005 - 2006 je podle institucí uvedena v tab. T10/01. Tyto výdaje se meziročně zvýšily z 30,8 mld. Kč na 35,8 mld. Kč, tj. o 16,2 %, z toho podpory zemědělským podnikům z 27,6 mld. Kč na 33,5 mld. Kč, tj. o 21,3 %. Ve srovnání s předstupním rokem 2003 vzrostly v roce 2006 celkové podpory o 63,5 %, avšak samotné podpory zemědělským podnikům se zvýšily mezi uvedenými roky více než dvojnásobně.

T10/01 - Výdaje na agrární politiku podle institucí (mil. Kč)

Druh výdaje		2005 ¹⁾	2006 ²⁾	Meziroční index
I.	Rezort MZe celkem	13 401	15 274	113,98
I.1	Výdaje MZe: dotace, nařízení vlády a ostatní	2 740	3 447	125,79
	<i>návratné výdaje do Vinařského fondu</i>	20	47	235,00
I.2	Výdaje z PGRLF	1 013	968	95,56
	<i>výdaje ze státního rozpočtu do PGRLF</i>	401	0	0,00
I.3	Výdaje ČR ze SZIF	9 000	10 073	111,92
	<i>výdaje do SZIF (ze SR/MZe, MF, PF ČR, EU)³⁾</i>	13 261	0	0,00
I.4	Pozemkové úřady	428	456	106,54
I.5	Ostatní instituce rezortu MZe	220	331	150,52
2.	Jiné rezorty	2 238	1 950	87,13
2.1	MŽP a SFŽP	72	56	77,78
2.2	ČMZRB, MPO	376	66	17,55
2.3	MMR	71	7	9,86
2.4	MD	65	138	x
2.5	Ostatní (MF - daň. úlevy, odpisy dluhů, ost. rezorty)	1 654	1 683	101,75
3.	EU	15 171	18 580	122,47
Celkem výdaje na agrární politiku v daném roce		30 810	35 805	116,21
z toho - výdaje pro zemědělské podniky		27 631	33 505	121,26

1) Vyplaceno k 30. 6. 2006.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2007.

3) Vztážené k podporám roku 2005, resp. 2006.

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Podpory podle hlavních směrů a zdrojů (ČR, EU) jsou uvedeny v tab. T10/02. Největší podíl podpor připadá na přímé platby: 46 % v roce 2005 a 47 % v roce 2006. Na podpory v rámci HRDP, OP a SAPARD připadá v obou letech téměř 30% podíl. Meziročně mírně poklesl podíl národních podpor (bez národních doplňkových plateb) z 20,9 % na 20,4 %. Podíl zdrojů EU na agrární politice ČR se zvýšil ze 49 % v roce 2005 na 52 % v roce 2006. Podrobnější rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR je uvedena v příl. tab. I0/01.

T10/02 - Rekapitulace výdajů podle hlavních směrů podpor

Podpory (mil. Kč)	2005 ¹⁾			2006 ²⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	6 948	7 339	14 287	7 499	9 265	16 764
HRDP	1 163	4 632	5 794	1 330	5 319	6 649
OP a SAPARD	747	2 137	2 884	972	2 831	3 803
Národní podpory	6 443	0	6 443	7 307	0	7 307
Organizace trhu	339	1 064	1 403	117	1 165	1 282
Celkem	15 639	15 171	30 810	17 224	18 580	35 805
Podpory (% z celku)	2005 ¹⁾			2006 ²⁾		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	44,43	48,37	46,37	43,54	49,87	46,82
HRDP	7,43	30,53	18,81	7,72	28,63	18,57
OP a SAPARD	4,77	14,09	9,36	5,64	15,24	10,62
Národní podpory	41,20	0,00	20,91	42,42	0,00	20,41
Organizace trhu	2,17	7,01	4,55	0,68	6,27	3,58
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

1) Vyplaceno k 30. 6. 2006.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2007.

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Souhrnné výdaje na podporu agrárního sektoru a venkova a z toho na podporu zemědělství podle věcného zaměření a forem podpor jsou uvedeny v tab. T10/03. Největší část podpor samotného zemědělství si zachovávají přímé platby (73 % v roce 2005 a 69 % v roce 2006), jejichž základem jsou platby SAPS a národní doplňkové platby. Druhou největší oblast podpor (kolem 15 – 16 % všech podpor zemědělství v roce 2005 a 2006) představují podpory cen vstupů, včetně úlev na spotřební dani u nafty pro zemědělství. Z celkového objemu podpor je naprostá většina (90 % v roce 2005, resp. 94 % v roce 2006) alokována zemědělským podnikům. Podíl podpor zpracovatelskému průmyslu vykazuje nadále sestupnou tendenci, z 5,6 % v roce 2005 na 3,4 % v roce 2006.

T10/03 - Rekapitulace podpor podle věcného zaměření a forem¹⁾

Věcné zaměření	2005 ²⁾		2006 ³⁾	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
AGRÁRNÍ SEKTOR A SPOTŘEBITELÉ CELKEM				
A. Podpora cen	833	2,7	586	1,6
v tom - zem. výrobců	782	2,5	525	1,5
- spotřebitelských	51	0,2	61	0,2
B. Přímé podpory	20 130	65,3	23 288	65,0
C. Subvence vstupů a úlevy plateb	6 361	20,6	7 027	19,6
D. Obecné služby	3 486	11,3	4 904	13,7
Celkem	30 810	100,0	35 805	100,0
v tom - zemědělství	27 631	89,7	33 505	93,6
- lesnictví (HRDP, OP)	42	0,1	183	0,6
- vodní hospodářství (OP)	0	0,0	0	0,0
- venkov	285	0,9	43	0,1
- zprac. průmysl	1 730	5,6	1 044	3,4
- obchod	1 071	3,5	969	2,7
- spotřebitelé	51	0,2	61	0,2
ZEMĚDĚLSTVÍ				
B. Přímé podpory	20 085	72,7	23 153	69,1
v tom - komoditní	4 202	15,2	5 510	16,4
- obecné	15 883	57,5	17 643	52,7
C. Subvence vstupů a úlevy plateb	4 060	14,7	5 448	16,3
v tom - investiční	1 916	6,9	3 210	9,6
- ostatní	2 144	7,8	2 238	6,7
D. Obecné služby	3 486	12,6	4 904	14,6
Celkem	27 631	100,0	33 505	100,0

1) Bez výdajů spotřebitelů.

2) Vyplaceno k 30. 6. 2006.

3) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2007.

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Tab. T10/04 poskytuje orientační přehled o rozdělení podpor agrárního sektoru ČR podle dlouhodobých cílů agrární politiky. Největší podíl podpor dlouhodoběji připadá na podpory příjmů zemědělských podniků (57 % v roce 2005 a 56 % v roce 2006). Druhý největší podíl podpor se týká zlepšování vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu, jejich podíl se v obou letech 2005 i 2006 stabilizoval na úrovni kolem 23 %. Značnou část podpor na zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí však tvoří platby LFA, které vedle svých environmentálních účinků přímo zvyšují příjmy zemědělských podniků ve vymezených oblastech. Proti předvstupnímu období výrazně poklesly v roce 2005 i 2006 podpory obnovitelným zdrojům energie, především v důsledku přerušení předchozích podpor MEŘO a bionafty. Podíl těchto podpor je marginální (kolem 0,5 % v roce 2006).

T10/04 - Rekapitulace podpor podle cílů zemědělské politiky

Cíle	2005 ¹⁾		2006 ²⁾	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
Rozvoj a stabilizace podnikatelské struktury	1 374	4,5	2 510	7,0
Restrukturalizace a modernizace výroby, zlepšení ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti podniků	4 326	14,0	4 428	12,4
Zlepšení ekonomické situace podniků (zvýšení, resp. udržení příjmu zemědělců)	17 523	56,9	19 908	55,6
Zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu	7 175	23,3	8 162	22,8
Rozšíření úlohy zemědělství jako producenta obnovitelných zdrojů energie	80	0,3	171	0,5
Přiměřené ceny zdravotně nezávadných potravin	331	1,1	626	1,7
Celkem	30 810	100,0	35 805	100,0

1) Vyplaceno k 30. 6. 2006.

2) Předpoklad vyplacení do 30. 6. 2007.

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (VÚZE)

Souhrnně lze konstatovat, že zemědělská politika ČR po vstupu do EU, jako součást Společné zemědělské politiky EU, je prostřednictvím pilíře I (tzn. přímých plateb pouze částečně oddělených od produkce a podpory tržních cen) nadále orientována především na podporu příjmů farem, na úkor podpor zaměřených na žádoucí restrukturalizaci zemědělství ČR.

PI PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ VE VZTAHU K AGRÁRNÍMU SEKTORU

PI.1 Úvodní stručný komentář k přehledu legislativních opatření

V roce 2006 bylo Parlamentem ČR, vládou a MZe projednáno a schváleno několik desítek právních předpisů týkajících se bezprostředně zemědělství, mnoho jiných bylo zpracováváno v různých stupních legislativního procesu, např. ve stadiu návrhu zákona, návrhu nařízení vlády nebo návrhu vyhlášky. Naprostá většina z těchto legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru byla v roce 2006 předkládána s cílem jejich harmonizace s předpisy Evropských společenství, včetně zdokonalování právních předpisů z oblasti zemědělství.

K nejvýznamnějším změnám právních úprav v oblasti agrárního sektoru v roce 2006 došlo na základě pokračování v implementaci předpisů komunitárního práva v souvislosti se závazky ČR vyplývajícími z členství v EU. Jednalo se o několik následujících novelizací stávajících zákonů:

- zákon č. 48/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči;
- zákon č. 77/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání;
- zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat;
- zákon č. 131/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči;
- zákon č. 178/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, a
- zákon č. 215/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství.

V oblasti vodního hospodářství bylo v roce 2006 přijato několik následujících zákonů k řešení problematiky vodovodů a kanalizací a financování protipovodňových opatření:

- zákon č. 76/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích;
- zákon č. 232/2006 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou od mezinárodní finanční instituce na financování investičních potřeb souvisejících s prováděním programu Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací, a
- zákon č. 572/2006 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou od Evropské investiční banky na financování protipovodňových opatření.

V roce 2006 rovněž ve velké intenzitě probíhal proces přípravy a schválení desítek prováděcích právních předpisů, a to ve formě nařízení vlády, zejména dotačního charakteru v působnosti Státního zemědělského intervenčního fondu, a vyhlášek k provedení většiny z výše uvedených zákonů, a o tyto právní předpisy byl náš právní řád významně rozšířen.

PI.2 Přehled legislativních opatření přijatých od roku 1. 1. 2006 do 1. 3. 2007 a publikovaných ve Sbírce zákonů

PI.2.1 Zákony

Zákon č. 48/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
(pozn.: účinnost předpisu od 27.2.2006)

Zákon č. 75/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 61/1997 Sb., o lihu a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona České národní rady č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o lihu), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2007)

Zákon č. 76/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 15.3.2006)

Zákon č. 77/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 15.3.2006)

Zákon č. 130/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 14.4.2006)

Zákon č. 131/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 14.4.2006)

Zákon č. 178/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 5.5.2006)

Zákon č. 215/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2006, část od 22.5.2006)

Zákon č. 232/2006 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou od mezinárodní finanční instituce na financování investičních potřeb souvisejících s prováděním programu Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2006)

Zákon č. 572/2006 Sb., o přijetí úvěru Českou republikou od Evropské investiční banky na financování protipovodňových opatření
(pozn.: účinnost předpisu od 27.12.2006)

PI.2.2 Nařízení vlády

Nařízení vlády č. 82/2006 Sb., o stanovení dalších údajů evidovaných u půdního bloku nebo u dílu půdního bloku v evidenci využití zemědělské půdy
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2006)

Nařízení vlády č. 83/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem
(pozn.: účinnost předpisu od 17.3.2006)

Nařízení vlády č. 141/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 15.4.2006)

Nařízení vlády č. 142/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy pro kalendářní rok 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 15.4.2006)

Nařízení vlády č. 143/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 15.4.2006)

Nařízení vlády č. 144/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 144/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro kalendářní roky 2005 a 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 15.4.2006)

Nařízení vlády č. 257/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění nařízení vlády č. 99/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2006)

Nařízení vlády č. 269/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění nařízení vlády č. 120/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 15.6.2006)

Nařízení vlády č. 306/2006 Sb., o stanovení některých podmínek pro dodávky potravin z intervenčních zásob ve prospěch nejchudších osob
(pozn.: účinnost předpisu od 15.6.2006)

Nařízení vlády č. 337/2006 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2006)

Nařízení vlády č. 339/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2006)

Nařízení vlády č. 351/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.9.2006)

Nařízení vlády č. 432/2006 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 141/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 8.9.2006)

Nařízení vlády č. 450/2006 Sb., o stanovení některých podmínek provádění některých výjimečných opatření na podporu trhu s vejci a drůbeží
(pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2006)

Nařízení vlády č. 512/2006 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti strukturálních opatření v zemědělství
(pozn.: účinnost předpisu od 1.12.2006)

Nařízení vlády č. 33/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, ve znění nařízení vlády č. 83/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 26.2.2007)

PI.2.3 Vyhlášky

Vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství
(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2006)

Vyhláška č. 84/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2006)

Vyhláška č. 85/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 124/2001 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků a principy metod laboratorního zkoušení krmiv, doplňkových látek a premixů a způsob uchovávání vzorků, ve znění vyhlášky č. 497/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2006)

Vyhláška č. 88/2006 Sb., o způsobu a rozsahu vyžadování údajů o ovocných sadech obhospodařovaných v režimu intenzivního ovocnářství
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2006)

Vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy
(pozn.: účinnost předpisu od 20.3.2006)

Vyhláška č. 97/2006 Sb., o předpokladech a způsobu podpory marketingu a prodeje produktů, podpory rozvoje turistiky v oblasti vinohradnictví a vinařství a podrobnostech o poskytování informací veřejnosti Vinařským fondem
(pozn.: účinnost předpisu od 22.3.2006)

Vyhláška č. 155/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 380/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se spermatem, vaječnými buňkami a embryi a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí
(pozn.: účinnost předpisu od 1.5.2006)

Vyhláška č. 156/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění vyhlášky č. 260/2005 Sb., a kterou se zrušuje vyhláška č. 383/2003 Sb., o veterinárních podmínkách dovozu některých živočišných produktů ze třetích zemí
(pozn.: účinnost předpisu od 1.5.2006)

Vyhláška č. 211/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhláška č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu
(pozn.: účinnost předpisu od 19.5.2006)

Vyhláška č. 220/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 255/2003 Sb., kterou se stanoví správná lékařská praxe, bližší podmínky přípravy a úpravy léčivých přípravků, výdeje a zacházení s léčivými přípravky ve zdravotnických zařízeních a bližší podmínky provozu lékáren a dalších provozovatelů vydávajících léčivé přípravky
(pozn.: účinnost předpisu od 15.6.2006)

Vyhláška č. 239/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2006, část od 1.1.2007)

Vyhláška č. 244/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2006, část od 1.1.2009)

Vyhláška č. 268/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 333/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, ve znění vyhlášky č. 93/2000 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2006)

Vyhláška č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2006)

Vyhláška č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku
(pozn.: účinnost předpisu od 30.6.2006)

Vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat
(pozn.: účinnost předpisu od 15.7.2006)

Vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat
(pozn.: účinnost předpisu od 1.8.2006)

Vyhláška č. 371/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2007, část od 21.7.2006)

Vyhláška č. 375/2006 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti veterinární péče
(pozn.: účinnost předpisu od 25.7.2006)

Vyhláška č. 384/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu
(pozn.: účinnost předpisu od 8.8.2006)

Vyhláška č. 447/2006 Sb., o genetických zdrojích zvířat
(pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2006)

Vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona
(pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2006)

Vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd
(pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2006)

Vyhláška č. 468/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 456/2005 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2007)

Vyhláška č. 493/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 13.11.2006)

Vyhláška č. 515/2006 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění vyhlášky č. 146/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2007)

Vyhláška č. 580/2006 Sb., o náhradě nákladů spojených s výkonem veterinární prohlídky jatečných zvířat a masa, s vyšetřením a posouzením živočišných produktů a se sledováním přítomnosti některých látek a jejich reziduí u zvířat a v jejich produktech
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2007)

Vyhláška č. 581/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 206/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2007)

Vyhláška č. 4/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 201/2003 Sb., vyhláška č. 202/2003 Sb., vyhláška č. 203/2003 Sb. a vyhláška č. 638/2004 Sb. a zrušuje vyhláška č. 200/2003 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 4.1.2007)

Vyhláška č. 6/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 255/2003 Sb., kterou se stanoví správná lékařská praxe, bližší podmínky přípravy a úpravy léčivých přípravků, výdeje a zacházení s léčivými přípravky ve zdravotnických zařízeních a bližší podmínky provozu lékáren a dalších provozovatelů vydávajících léčivé přípravky, ve znění vyhlášky č. 220/2006 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 16.1.2007)

Vyhláška č. 7/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, ve znění vyhlášky č. 619/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2007)

Vyhláška č. 8/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 29.1.2007)

Vyhláška č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky
(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2007)

Vyhláška č. 36/2007 Sb., o opatřeních pro tlumení aviární influenzy a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nálezů a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2007)

P1.3 Připravované právní předpisy v roce 2006

V roce 2006 probíhaly legislativní práce na tvorbě právních předpisů vycházející především z usnesení vlády ze dne 21. prosince 2005 č. 1651 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2006. MZe předložilo, mimo legislativní úkoly obsažené v tomto usnesení, několik dalších návrhů právních předpisů k řešení některých aktuálních problémů z oblasti zemědělství a z důvodů implementace předpisů komunitárního práva do našeho právního prostředí.

Mezi některé významné návrhy zákonů připravované v roce 2006 patří zejména:

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2008);
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2008).

K většině z výše uvedených návrhů zákonů byly v roce 2006 rovněž souběžně připravovány návrhy prováděcích právních předpisů.

Mezi některé významné návrhy nařízení vlády připravované v roce 2006 patří zejména:

- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 337/2006 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru
(pozn.: publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 44/2007 Sb. s účinností od 15. 3. 2007);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy
(pozn.: publikováno ve Sbírce zákonů pod č. 45/2007 Sb. s účinností od 15. 3. 2007);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – březen 2007);
- návrh nařízení vlády o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – duben 2007);
- návrh nařízení vlády o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – duben 2007);
- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – duben 2007);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování platby pro pěstování energetických plodin
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – duben 2007);
- návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – květen 2007);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – červenec 2007);
- návrh nařízení vlády o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití
(pozn.: předpokládaný termín nabytí účinnosti – říjen 2007).

P2 STRUČNÝ POPIS DAŇOVÉHO ZÁKONODÁRSTVÍ ČR (STAV A VÝVOJ)

Pro stanovení daňových povinností v roce 2006 platila standardní soustava daňových zákonů, která doznala pro toto zdaňovací období dalších novelizačních změn.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, byl novelizován zákony č. 438/2003 Sb. s účinností od 1. 1. 2006 (5. část), č. 179/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006, č. 530/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006, č. 545/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006 (2. část), č. 552/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006, č. 56/2006 Sb. s účinností od 8. 3. 2006, č. 57/2006 Sb. s účinností od 1. 4. 2006, č. 203/2006 Sb. s účinností od 17. 5. 2006, č. 223/2006 Sb. s účinností od 26. 5. 2006, č. 245/2006 Sb. s účinností od 31. 5. 2006, č. 223/2006 Sb. s účinností od 1. 6. 2006 (2. část).

Hlavními tematickými okruhy novel, které souvisí s podnikáním, jsou:

- snížení sazby daně z příjmů právnických osob z 26 % na 24 %;
- snížení sazby daně z příjmů fyzických osob ve dvou nejnižších příjmových pásmech (z 15 % na 12 %, resp. z 20 % na 19 %);
- zvýšení limitu pro možné stanovení daně z příjmů fyzických osob paušální částkou z 1 mil. Kč na 5 mil. Kč;
- povinnost zvýšení základu daně o hodnotu zásob a cenin, poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný majetek, hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdánlivým příjmem při přechodu z daňové evidence na účetnictví u podniků s převážně zemědělskou a lesní výrobou (resp. jedná se o zrušení dosud platné výjimky).

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, byl novelizován zákony č. 545/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006, č. 109/2006 Sb. s účinností od 1. 4. 2006 (1. část), č. 230/2006 Sb. s účinností od 1. 6. 2006, č. 319/2006 Sb. s účinností od 15. 7. 2006.

Těmito novelami dochází ke snížení daňového zatížení u kávy, kakaa, čokolády a obdobných pochutin. Další změny v daňovém režimu se přímo nedotýkají zemědělské výroby. Byly provedeny i úpravy technického rázu.

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, byl novelizován zákony č. 545/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006, č. 217/2005 Sb. s účinností od 31. 3. 2006 (3. část), č. 217/2005 Sb. s účinností od 1. 4. 2006 (4. část), č. 310/2006 Sb. s účinností od 1. 7. 2006.

Na základě těchto novel dochází ke zpřesnění daňových pravidel při výrobě tichého vína u fyzických osob, změně sazby daně z tabákových výrobků a vymezení režimu prodeje cigaret v jednotkovém balení menším než 20 ks.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, byl novelizován zákonem č. 545/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006.

Touto novelou se za stanovených podmínek upravuje snížení daně u vozidel splňujících limity EURO 2 o 40 % a EURO 3 o 48 %. Snížení platí do 31. prosince 2007.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, byl novelizován zákonem č. 179/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006.

Novela zpřesňuje vymezení poplatníků daně ze staveb, zejména v případech majetku ve vlastnictví státu a majetku spravovaného Pozemkovým fondem České republiky a Správou státních hmotných rezerv.

Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, byl novelizován zákony č. 179/2005 Sb. s účinností od 1. 1. 2006, č. 245/2006 Sb. s účinností od 31. 5. 2006, č. 230/2006 Sb. s účinností od 1. 6. 2006.

V uvedených novelách je (kromě dalších legislativních úprav) reakce na zrušení Fondu národního majetku České republiky.

V roce 2006 platila i soustava specifických daňových úlev ovlivňujících ekonomiku zemědělských podniků:

- daňové úlevy na silniční dani pro speciální zemědělská vozidla (sazba daně nižší o 25 % pro vozidla rostlinné výroby), což představuje přibližně 75 mil. Kč ročně;
- nárok na vrácení 60 % spotřební daně nafty (zelená nafta), nakoupené s touto daní a prokazatelně spotřebované (maximálně do stanoveného limitu) v zemědělské prvovýrobě, lesních školkách a při obnově a výchově lesa přibližně 1,477 mld. Kč;
- zvýhodnění bionafty na spotřební dani ve výši 105,8 mil. Kč.

V ekonomice zemědělských podniků se dále projeví obecně platné ustanovení umožňující odečíst ztrátu od základu daně z příjmů po dobu 7 let (resp. 5 let od roku 2004 za stejných podmínek), počínaje rokem následujícím po roce, ve kterém byla ztráta zjištěna.

I v roce 2006 působilo ekonomické opatření využitelné všemi podnikateli, kterým je zkrácení doby odepisování vybraných skupin dlouhodobého hmotného majetku, zavedené v roce 2005. Dále můžou zemědělské podniky s převážně zemědělskou a lesní výrobou uplatnit u vybraných skupin strojů v prvním roce odepisování vyšší odpisové sazby o 20 %, a to za předpokladu, že jsou jejich prvními vlastníky.

P3 OFICIÁLNÍ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ FADN ZEMÍ EU 25 ZA ÚČETNÍ ROK 2004

Oficiální výsledky šetření Zemědělské účetní datové sítě (FADN) v členských státech EU jsou pravidelně publikovány Evropskou Komisí - Generálním ředitelstvím pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI). Veřejnosti jsou tyto výsledky přístupné mj. na internetové adrese http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm.

Výsledky jsou publikovány po ukončení šetření ve všech státech EU a po všech předepsaných kontrolních procedurách prováděných pracovištěm DG AGRI. V termínu zpracování Zprávy o stavu zemědělství ČR za rok 2006 jsou k dispozici oficiální výsledky za účetní rok 2004.

Výsledky jsou prezentovány na základě jednotného metodického postupu ve formě Standardního výstupu FADN. V příl. tab. P3/01 a P3/02 jsou uvedeny oficiální výsledky za EU 25 (bez Malty) v rozsahu prakticky všech ukazatelů Standardního výstupu. Ve stejné struktuře jsou prezentovány Evropskou komisí obdobné výsledky i za srovnatelné skupiny zemědělských podniků jednak podle jednotlivých kategorií výrobního zaměření (polní výroba, zahradnictví, víno, ostatní trvalé porosty, mléko, chov skotu, chov prasat a drůbeže, smíšená výroba) a jednak podle velikostních tříd¹⁰⁵ zemědělských podniků. Ve Zprávě 2006 jsou tedy poprvé představeny oficiální výrobní a ekonomické výsledky všech členských států EU 25. Jedná se o zachycení základních výrobních struktur v naturálních ukazatelích (v ha, VDJ podle metodiky EU) a celé řady hodnotových indikátorů. Jmenovitě se jedná o ukazatele hrubé zemědělské produkce v členění na jednotlivé komodity, dále ukazatele podnikových nákladů, podpor do zemědělství, salda podpor a daní, ukazatele důchodové povahy a charakteristiky pasiv a aktiv. Za každý průměrný podnik jsou uvedeny pracovní síly celkem v přepočtu na AWU¹⁰⁶ a neplacené pracovní síly v přepočtu na FWU¹⁰⁷.

Způsob výpočtu základních ukazatelů hospodářského výsledku zemědělského podniku podle metodiky Standardního výstupu EU zobrazuje schéma na obr. P3/01.

Oficiální výsledky, tak jak jsou prezentované EK (příl. tab. P3/01), jsou přepočteny na průměrné podniky jednotlivých zemí poměrně složitou procedurou vážení. Každý podnik souboru FADN má přidělen tzv. nápočtový koeficient, který reprezentuje určitý počet podniků téhož výrobního zaměření a velikostní skupiny korespondující s celkovým počtem podniků obdobného zaměření příslušné země. Hodnoty šetření FADN u jednotlivých podniků jsou násobeny tímto koeficientem a tím jsou dosaženy hodnoty za celé zemědělství příslušného státu EU (tu část, která je pokryta sítí FADN, tj. tržně orientované farmy). Vydělením těchto hodnot celkovým počtem všech podniků dané země, reprezentovaných sítí FADN, vznikne výsledek za průměrný podnik dané země. Jedná se v podstatě o vážený průměr na jeden podnik, kde jako váhy fungují počty podniků v jednotlivých kategoriích výrobního zaměření (specializace) a velikostní třídy zemědělského podniku, tak jak jsou zjištěny Zemědělským strukturálním šetřením (FSS). V ČR síť FADN reprezentuje všechny zemědělské podniky a farmy zachycené FSS, jejichž velikost přesahuje 4 EVJ, tj. 13 640 podniků, které celkově obhospodařují cca 3 500 tis. ha z. p.

Pro lepší srovnatelnost výsledků států EU 25 jsou uvedeny v příl. tab. P3/02 stejné ukazatele přepočtené na 1 ha obhospodařované z. p.

¹⁰⁵ EVJ - Ekonomická velikostní jednotka (1 EVJ se rovná hodnotě 38 268 Kč podnikového standardního příspěvku na úhradu).

¹⁰⁶ AWU - Roční pracovní jednotka (1 AWU je ekvivalent 2 000 hod. práce).

¹⁰⁷ FWU - Rodinná pracovní jednotka neplacené práce (1 FWU je ekvivalent 2 000 hod. práce).

Obr. P3/01 - Odvození ukazatelů ekonomických výsledků podle metodiky FADN EU

Celková hrubá produkce (Total output)			Balance provozních podpor a daní (Balance current subsidies & taxes)		
Celková hrubá rostlinná produkce (Output crops & crop products)	Celková hrubá živočišná produkce (Output livestock & livestock products)	Ostatní hrubá produkce (Other output)	Hrubá přidaná hodnota (Gross Farm Income)		
Mezispotřeba celkem (Intermediate consumption)					
Přímé náklady celkem (Specific costs)	Režijní náklady celkem (Farming over-heads)				
			Odpisy (Depreciation)	Čistá přidaná hodnota (Farm Net Value Added)	Balance investičních podpor a daní (Balance subsidies & taxes on investment)
			Externí faktory celkem (External factors)		
			Vyplacené mzdy (Wages)	Vyplacené pachtovné (Rent)	Důchod ze zemědělské činnosti (Family Farm Income)
			Nákladové úroky (Interest)		

Pramen: Farm Accountancy Data Network, Commission of the European Communities, 1984, s. 66, terminologie podle VÚZE
Zpracoval: J. Hanibál, F. Slavík (VÚZE)

P4 TABULKY V PŘÍLOZE

1.1/01	-	Podíl zemědělství, lesnictví, rybolovu a potravinářského průmyslu na hrubé přidané hodnotě v základních cenách
1.3/01	-	Daňové zatížení zemědělských podnikatelských subjektů
2.2/01	-	Aplikace průmyslových hnojiv
3.4/01	-	Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží
3.5/01	-	Podíl jednotlivých druhů vydání na spotřebních vydáních průměrné zpravodajské domácnosti
3.5/02	-	Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností v zemích EU
4.1/01	-	Velikostní struktura podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2006
4.1/02	-	Vývoj podnikatelské struktury zemědělství v období 1995 - 2006
4.1/03	-	Podniková struktura zemědělství ve vybraných zemích EU v roce 2005
4.4/01	-	Přihlášené množitelé plochy v ČR
4.4/02	-	Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR
4.4/03	-	Výroba krmných směsí v ČR
4.4/04	-	Celková výroba průmyslových krmných směsí v EU 25
4.4/05	-	Stroje a zařízení v zemědělství
4.4/06	-	Prodej traktorů a sklízecích mlátiček
4.6/01	-	Pojištění hospodářských zvířat a plodin
4.9/01	-	Tržní ceny zemědělských kultur a lesa podle velikosti prodáváných pozemků za období 2000 - 2006
4.10/01	-	Pronájem státní půdy a ostatního státního majetku ve správě PF ČR
5.1/01	-	Osevní a sklizňové plochy, výroba a hektarové výnosy hlavních produktů rostlinné výroby
5.1/02	-	Vyhodnocení cukrovarnických kampaní 2005/06 a 2006/07
5.1/03	-	Bilance výroby a spotřeby nativního bramborového škrobu
5.1/04	-	Bilance produkce a užití dlouhého líného vlákna v ČR
5.2/01	-	Stavy hospodářských zvířat
5.2/02	-	Výroba a užitkovost v odvětví živočišné výroby
5.2/03	-	Porážky hospodářských zvířat
5.4/01	-	Obce s centralizovaným vytápěním na biomasu
6.2/01	-	Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu ČR
6.2/02	-	Agrární zahraniční obchod ČR v letech 2005 a 2006 v rámci extraobchodu a intraobchodu
6.2/03	-	Vývoj teritoriální skladby agrárního zahraničního obchodu ČR
6.2/04	-	Vývoj komoditní skladby agrárního vývozu
6.2/05	-	Vývoj komoditní skladby agrárního dovozu
6.2/06	-	Vývoj komoditní skladby bilance agrárního zahraničního obchodu ČR
6.2/07	-	Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými členskými zeměmi EU 15
6.2/08	-	Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s novými členskými zeměmi EU 10
7.1/01	-	SZÚ - Celková produkce - rostlinná výroba v základních cenách
7.1/02	-	SZÚ - Celková produkce - živočišná produkce a ostatní zemědělské činnosti v základních cenách
7.1/03	-	SZÚ - Důchod ze zemědělské činnosti v základních cenách
7.1/04	-	SZÚ - Kapitálový účet v základních cenách
7.2/01	-	Výsledky hospodaření podniků právnických osob
7.2/02	-	Výsledky hospodaření podniků fyzických osob
7.2/03	-	Výsledky hospodaření podniků podle LFA (podniky právnických a fyzických osob celkem)
7.2/04	-	Výsledky hospodaření podniků podle výrobního zaměření ze standardního výstupu EU (podniky právnických a fyzických osob celkem)
7.2/05	-	Výsledky hospodaření podniků podle třídy ekonomické velikosti ze standardního výstupu EU (podniky právnických a fyzických osob celkem)
8.3/01	-	Vývoj počtu pracovníků zemědělství
8.3/02	-	Vývoj nominálních mezd v zemědělství, průmyslu a národním hospodářství
8.3/03	-	Vývoj indexu reálných mezd ve vybraných sektorech
10/01	-	Rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR podle hlavních směrů podpor
P3/01	-	Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 25 za rok 2004 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik
P3/02	-	Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU-25 za rok 2004 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

I.1/01 - Podíl zemědělství¹⁾, lesnictví²⁾, rybolovu³⁾ a potravinářského průmyslu⁴⁾ na hrubé přidané hodnotě v základních cenách (%)

Rok	Zemědělství	Lesnictví	Rybolov	Potravinářský průmysl
Běžné ceny				
2000	2,99	0,87	0,030	3,50
2002	2,51	0,78	0,027	3,75
2003	2,42	0,68	0,026	3,39
2004	2,64	0,63	0,026	3,30
2005	2,25	0,63	0,016	3,29
2006	2,00	0,69	0,015	2,97
Stálé ceny roku 2000				
2000	2,99	0,87	0,030	3,50
2002	2,74	0,95	0,036	3,81
2003	2,79	0,94	0,027	3,12
2004	2,84	1,01	0,031	2,84
2005	2,75	0,99	0,023	2,68
2006	2,31	0,97	0,019	2,58

1) Včetně myslivosti a souvisejících činností.

2) Včetně souvisejících činností.

3) Včetně chovu ryb a souvisejících činností.

4) Výroba potravinářských výrobků a nápojů, výroba tabákových výrobků.

Pramen: ČSÚ, údaje čtvrtletních národních účtů; revidované údaje

Zpracoval: E. Divilá (VÚZE)

I.3/01 - Daňové zatížení¹⁾ zemědělských podnikatelských subjektů (mil. Kč)

Ukazatel	2005	2006	Meziroční index
Daň z příjmu	1 417	902	63,7
Daň z nemovitostí	980	934	95,3
Daň z přidané hodnoty (nadměrný odpočet²⁾)	-4 197	-4 743	113,0
Daň spotřební - vratka daně za zelenou naftu³⁾	-1 499	-1 477	98,5

1) Údaje převzaté z databáze MF.

2) Odpočet daně převyšuje daň na výstupu za zdaňovací období.

3) Údaj MZe.

Pramen: Databáze MF a MZe

Zpracoval: M. Vojtěšek, A. Picková (VÚZE)

2.2/01 - Aplikace průmyslových hnojiv (kg č. ž./ha z. p.)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006
N	72,3	60,6	75,8	73,2	77,4
P₂O₅	12,2	11,7	13,7	11,7	11,7
K₂O	7,7	7,3	9,9	7,7	9,4
Celkem	92,2	79,6	99,4	92,6	98,5

Pramen: MZe 2002 - 2006

Zpracoval: M. Budňáková (MZe)

3.4/01 - Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží

Ukazatel	2002/01	2003/02	2004/03	2005/04	2006/05
Maso a masné výrobky	92,6	94,4	102,8	101,1	98,5
v tom - maso hovězí výsekové	101,2	98,6	103,8	104,9	103,5
- maso vepřové výsekové	87,7	90,3	106,0	99,2	97,1
- drůbež	86,0	93,5	103,7	99,1	93,7
- ostatní masa a vnitřnosti	96,8	94,0	99,9	102,7	100,6
- uzenářské zboží	95,4	95,4	101,5	101,9	99,7
- masové konzervy a ost. masné výrobky	99,3	96,8	99,1	101,6	101,5
Ryby a rybí výrobky	100,6	96,2	97,9	99,8	101,5
Mléko, mléčné výrobky, vejce	100,0	97,1	103,9	100,6	99,1
v tom - mléko čerstvé, trvanlivé	98,2	93,4	104,4	102,3	97,4
- mléko konzervované a sušené	106,3	101,5	102,4	100,8	102,9
- sýry	102,3	96,0	104,1	103,3	100,5
- ostatní mléčné výrobky	101,5	98,3	101,6	101,4	99,0
- vejce a vaječné výrobky	87,6	103,2	114,0	84,1	97,9
Oleje a tuky	101,7	99,0	104,1	100,3	96,9
v tom - máslo	104,6	103,2	111,4	100,2	95,1
- sádlo a slanina	99,2	94,2	103,8	106,6	101,4
- jedlé oleje	100,0	93,8	99,3	97,7	101,2
- rostlinné a ostatní tuky	100,7	99,1	100,4	101,1	95,8
Pekárenské výrobky, obiloviny	99,7	101,0	110,6	98,1	107,0
v tom - mouka pšeničná	99,3	100,0	109,9	85,9	92,3
- chléb	98,9	99,8	109,2	96,9	109,1
- pečivo běžné	98,8	104,7	125,3	96,8	116,6
- pečivo jemné	101,3	101,6	108,9	101,0	102,5
- pečivo trvanlivé	100,7	99,6	102,1	99,8	100,1
- těstoviny	99,7	99,8	103,4	100,2	100,3
- ostatní výrobky z obilovin	100,0	98,1	99,6	102,2	104,5
- rýže	100,1	100,6	103,1	106,2	99,5
Cukr, marmeláda, cukrovinky, cukrářské výrobky	100,9	98,6	105,3	102,5	98,2
z toho - cukr	94,8	87,1	123,0	104,5	94,6
- čokoláda a čokoládové cukrovinky	102,2	100,4	100,6	102,1	96,6
- nečokoládové cukrovinky	103,9	102,7	99,3	100,7	99,2
- cukrářské výrobky	102,0	102,1	105,0	103,2	103,2
Ovoce a ovocné výrobky	97,3	101,5	102,5	101,4	93,8
z toho - čerstvé ovoce mírného pásma	100,0	106,0	100,7	92,1	92,8
- čerstvé jižní ovoce	96,7	100,9	101,0	105,4	92,2
- ovocné výrobky	101,9	96,6	100,0	97,3	98,4
- suché plody	87,6	86,7	121,6	125,4	103,1
Zelenina a zeleninové výrobky, brambory	105,7	97,5	95,1	90,6	117,4
z toho - čerstvá zelenina	105,2	96,2	92,3	97,7	110,9
- mražená zelenina	96,9	92,3	97,8	97,3	100,1
- zeleninové výrobky	102,2	99,1	99,4	100,0	101,7
- brambory	113,5	101,0	99,2	63,5	167,9
- bramborové výrobky	99,6	95,2	101,5	96,7	102,6
Ostatní potravinářské výrobky a přípravky	101,7	102,7	101,2	101,4	101,6
Káva, čaj, kakao	93,1	96,1	100,4	99,0	99,0
z toho - káva	87,7	90,8	100,8	99,1	100,7
- čaj	100,7	99,7	99,6	96,9	96,7
- kakao	104,8	116,1	102,9	102,3	95,2
Minerální vody, ostatní nealkoholické nápoje	100,1	99,7	100,2	98,5	98,8
z toho - minerální a stolní vody	98,0	98,4	98,8	96,8	96,3
- ovocné a zeleninové šťávy	104,6	102,7	100,6	100,0	102,1
- ostatní nealkoholické nápoje	100,0	99,3	100,1	97,8	100,4

Pramen: Interní materiály ČSÚ

Zpracoval: I. Mrhálková (VÚZE)

3.5/01 - Podíl jednotlivých druhů vydání na spotřebních vydáních průměrné zpravodajské domácnosti (%)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005
Vydání za potraviny, nápoje a tabák	25,3	24,2	24,1	23,5
v tom - potraviny	19,8	18,9	19,0	18,5
- nápoje	4,1	4,0	3,9	3,8
- tabák	1,4	1,3	1,2	1,2
Doprava a spoje, dopravní prostředky	14,0	15,0	15,6	15,7
v tom - doprava a spoje	5,8	6,1	6,3	6,3
- osobní dopravní prostředky	8,2	8,9	9,3	9,4
Rekreace a kultura	10,5	10,8	10,9	10,6
Zdraví	1,8	1,9	1,9	2,0
v tom - léčebná péče	0,4	0,4	0,4	0,4
- léčiva, zdravotní potřeby	1,4	1,5	1,5	1,6
Bydlení	19,8	19,7	19,3	20,1
v tom - nájemné a komunální služby	8,1	8,4	8,3	9,0
- elektřina	4,6	4,4	4,4	4,4
- plyn	3,1	2,9	2,8	2,9
- ústřední topení a teplá voda	3,6	3,6	3,5	3,4
- palivo	0,4	0,4	0,4	0,4
Odívání a obuv, bytové vybavení	13,4	12,9	12,5	12,3
Ostatní vydání	15,2	15,5	15,7	15,8
Celkem spotřební vydání	100,0	100,0	100,0	100,0

Pramen: Statistika rodinných účtů, I. díl, ČSÚ, 2003 - 2006; výpočty VÚZE

Zpracoval: H. Sekavová (VÚZE)

4.1/01 - Velikostní struktura podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2006

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z.p. (ha)	Obchodní společnosti celkem				Společnosti s ručením omezeným				Akciové společnosti				Družstva			
	podniky		výměra z.p.		podniky		výměra z.p.		podniky		výměra z.p.		podniky		výměra z.p.	
	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%
>0 až < 5	156	7,7	347	0,0	130	9,0	286	0,0	20	3,7	50	0,0	3	0,5	5	0,0
5 ≤ 10	68	3,3	490	0,0	54	3,7	383	0,1	12	2,2	92	0,0	3	0,5	24	0,0
10 ≤ 50	241	11,8	6 373	0,4	207	14,3	5 527	0,7	26	4,8	678	0,1	4	0,7	101	0,0
50 ≤ 100	120	5,9	8 585	0,5	105	7,2	7 627	1,0	13	2,4	836	0,1	10	1,7	648	0,1
100 ≤ 500	439	21,5	122 185	7,5	381	26,2	106 853	13,4	47	8,6	13 078	1,6	59	10,2	20 425	2,4
500 ≤ 1 000	391	19,2	289 878	17,8	295	20,3	213 164	26,8	90	16,5	72 104	8,8	164	28,2	125 483	14,7
1 000 ≤ 2 000	419	20,5	590 547	36,3	226	15,6	311 564	39,1	189	34,6	273 127	33,5	203	34,9	296 599	34,8
2 000 a více	205	10,1	608 703	37,4	54	3,7	151 261	19,0	150	27,4	454 999	55,8	135	23,2	409 616	48,0
Celkem	2 039	100,0	1 627 109	100,0	1 452	100,0	796 664	100,0	547	100,0	814 964	100,0	581	100,0	852 901	100,0

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

4.1/02 - Vývoj podnikatelské struktury zemědělství v období 1995 - 2006¹⁾

Právní forma	Počet podniků				ha				Obhospodařovaná z. p.				%			
	1995		2003		2006		2006		2006		2006		2000		2003	
	1995	2000	2003	2006	2006	2006	2006	2006	2006	2006	2006	2006	2000	2000	2003	2006
Fyzické osoby celkem	20 820	24 053	23 586	21 661	21 661	21 661	21 661	21 661	21 661	21 661	21 661	21 661	25,8	25,8	27,3	28,5
z toho - SHR²⁾	19 648	20 115	19 975	19 330	19 330	19 330	19 330	19 330	19 330	19 330	19 330	19 330	23,5	23,5	25,4	27,3
Právnícké osoby celkem	2 395	2 587	2 430	2 604	2 604	2 604	2 604	2 604	2 604	2 604	2 604	2 604	74,2	74,2	72,7	71,5
z toho - obchodní společnosti celkem	1 196	1 726	1 752	1 936	1 936	1 936	1 936	1 936	1 936	1 936	1 936	1 936	43,7	43,7	46,1	46,3
z toho - spol. s r. o.	945	1 171	1 181	1 364	1 364	1 364	1 364	1 364	1 364	1 364	1 364	1 364	21,7	21,7	21,4	22,7
- a. s.	223	519	536	537	537	537	537	537	537	537	537	537	21,6	21,6	24,2	23,2
- družstva	1 105	723	609	581	581	581	581	581	581	581	581	581	29,3	29,3	25,6	24,3
Celkem	23 215	26 640	26 016	24 265	24 265	24 265	24 265	24 265	24 265	24 265	24 265	24 265	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Podniky s výměrou od 3 ha z. p.

2) SHR - samostatné hospodařící rolníci.

Pramen: ČSÚ, Agencius 1995 a 2000; strukturální šetření ZEM 2003; aktualizovaný zemědělský registr (2006)

Zpracoval: E. Divila (VÚZE)

4.1/03 - Podniková struktura zemědělství ve vybraných zemích EU v roce 2005¹⁾

Ukazatel	Česko	Belgie	Dánsko	Německo	Nizozemsko	Rakousko
Počet podniků (tis.)	26,4	49,5	48,1	371,1	81,8	137,0
v tom (%) - fyzické osoby	89,7	92,9	99,2	93,7	92,9	99,1
- právnické osoby	10,3	7,1	0,8	1,3	4,9	0,4
- podniková sdružení ²⁾	0,0	0,0	0,0	5,0	2,1	0,4
Výměra obhospodařované z. p. (tis. ha)	3 520,7	1 383,5	2 588,3	16 975,3	1 958,1	2 690,2
podíl (%) - orná půda	74,8	61,1	92,7	70,1	57,0	51,4
- trvalé kultury	1,1	1,5	0,3	1,2	1,6	2,5
- trvalé louky a pastviny	24,0	37,4	7,0	28,7	41,3	45,9
Podíl vlastní půdy (%)	13,6	32,0	75,2	36,1	60,8	67,5
z toho - u podniků s výměrou nad 50 ha z. p.	9,7	28,2	71,8	28,2	56,6	58,3
Podíl podniků s výměrou nad 50 ha z. p. (%)	24,2	17,2	33,3	22,8	13,1	6,4
- jejich podíl na celkové výměře obhosp. z. p. (%)	93,5	52,2	77,1	73,0	44,8	32,2
Průměrná výměra z. p. (ha/podnik)	133,6	27,9	53,8	45,7	23,9	19,6
z toho - u podniků s výměrou nad 50 ha z. p.	514,6	84,9	124,7	146,4	82,1	99,1
Počet přepočtených pracovníků (AWU) ³⁾ celkem (tis.)	141,3	68,7	58,4	634,7	173,9	152,3
z toho - rodinní pracovníci (%)	19,8	80,2	62,3	69,5	63,1	90,4
Podíl podniků s počtem pracovníků (%):						
- méně než 1 AWU	30,8	26,9	53,9	34,3	23,1	43,5
- 1 až méně než 2 AWU	38,4	50,8	26,0	39,3	41,5	44,6
- 2 až méně než 3 AWU	13,2	16,9	10,9	17,5	21,0	9,9
- 3 a více AWU	17,5	5,4	9,2	8,9	14,5	2,0
Podíl osob v čele podniku s částečným (part-time) úvazkem (%)	44,2	32,0	59,6	53,5	33,6	56,9
z toho - méně než poloviční úvazek	22,3	22,6	12,2	21,8	15,8	25,7
Podíl žen na celkovém počtu osob v čele podniku (%)	13,9	14,8	10,6	8,2	6,7	35,1
Provozovatelé podniků fyzických osob (tis.)	23,6	46,0	47,7	366,2	77,8	136,4

z toho - ve věkové skupině (%):										
- méně než 35 let		11,7	7,3	7,1	9,4	5,3				11,7
- 35 až 54 let		47,2	50,8	50,6	63,3	51,7				63,2
- 55 let a více		41,1	42,0	42,1	27,3	43,0				25,0
Podíl podniků s ekologickým hospodařením (%)		2,2	1,1	5,0	3,6	1,5				12,9
Podíl ekologicky obhospodařované z. p. (%)		5,5	1,5	5,3	4,1	2,0				12,4
Podíl podniků bez hospodářských zvířat (%)		26,2	12,1	37,0	27,5	31,7				21,3
Počet VDJ na 100 ha z. p.		58,1	280,7	170,8	106,8	326,2				90,6
Počet kusů skotu na 100 ha z. p.		40,3	194,9	59,7	76,7	194,0				74,2
z toho - dojnice		12,5	39,7	21,6	25,0	73,2				19,9
- ostatní krávy		4,0	38,6	3,8	4,4	7,7				9,9
Počet kusů prasat na 100 ha o. p.		114,3	747,8	561,5	225,7	1 012,7				226,9
Počet kusů drůbeže na 100 ha o. p.		990,8	4 213,5	729,7	1 012,8	8 549,7				852,7
Počet hosp. zvířat na 1 podnik s daným chovem:										
- skot (ks/podnik)		115,2	88,5	93,1	71,8	101,8				25,2
- dojnice (ks/podnik)		71,9	36,2	85,8	38,4	60,9				9,8
- ostatní krávy (ks/podnik)		32,6	25,9	11,0	10,2	11,5				5,3
- prasata (ks/podnik)		292,2	819,1	1 515,4	95,8	1 167,8				63,5
- brojleři (1 000 ks/podnik)		32,3	16,8	34,1	6,1	58,4				2,2
Podíl zemědělských podniků s nezemědělskou výdělečnou činností (%)		13,9	4,2	18,3	23,1	22,5				24,7
z toho - zpracování zemědělských surovin		3,8	0,9	0,6	9,0	1,3				11,1
- turistika		1,2	0,9	0,9	3,9	3,5				8,3
- výroba energie z obnovitelných zdrojů		0,1	0,0	2,2	4,3	2,6				1,6

1) Údaje se týkají zemědělských podniků s ekonomickým rozměrem větším než jedna Evropská velkostní jednotka (1 EVJ = 1 200 eur).

2) Sdružení bez právní subjektivity.

3) AWU - roční pracovní jednotka; 1 AWU = 1 přepočtený pracovník s roční pracovní kapacitou 1 800 hod.

Pramen: Eurostat - Statistics in focus, 18/2006, 2/1/2006, 5/2007, 11/2007, 13/2007, 26/2007

Zpracoval: E. Diviš (VÚZE)

4.4/01 - Přihlášené množitelské plochy v ČR

Plodina	2005		2006
	Přihlášené množitelské plochy (ha)	Vyrobené osivo, sadba (t)	Přihlášené množitelské plochy (ha)
Obiloviny	72 046	183 155	74 552
Luskoviny	5 513	7 208	5 408
Olejníky a přádné rostliny	13 522	7 518	13 503
Semenné okopaniny	31	44	14
Brambory	4 504	69 689	3 745
Jeteloviny	9 126	1 495	9 123
Trávy a jednoleté píce, ostatní krmné plodiny	21 551	7 962	23 048

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), B. Dobířšová (ÚKZÚZ)

4.4/02 - Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR (kg, l)

Kategorie	2002	2003	2004	2005	2006
Aditivum a adheziva	20 819	54 072	97 303	74 177	89 439
Antitranspirant	62 360	35 932	55 620	34 488	35 278
Fungicidy	2 446 464	2 000 038	2 133 576	2 101 078	1 975 108
Herbicidy a desikanty	5 973 371	5 837 902	5 025 215	5 368 803	5 848 823
Mořidlo fungicidní	476 334	493 500	419 322	342 598	364 864
Mořidlo insekticidní	1 462	588	6 948	13 702	53 971
Mykobakteriální přípravek	12 288	8 028	9 053	5 519	6 646
Olej	4 472	190	114	1 050	297
Regulátor růstu aktivní	942 537	752 193	806 195	763 007	883 616
Repelent	797	2 557	2 569	581	4 662
Rodenticidy	146 746	5 408	68 930	509 274	198 311
Zoocidy	596 529	444 526	437 354	431 167	463 116
Celkem	10 684 180	9 634 934	9 062 200	9 645 444	9 924 131

Pramen: SRS

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), Š. Kužma (SRS)

4.4/03 - Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾
Krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata	3 103	3 138	3 041	2 869	2 775
Krmné směsi pro domácí zvířata	108	121	103	283	285
Celkem	3 211	3 259	3 144	3 152	3 060

1) Kvalifikovaný odhad.

Pramen: MZe

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE), J. Saksún (MZe)

4.4/04 - Celková výroba průmyslových krmných směsí v EU 25 (tis. t)

Země	2003	2004	2005	2006 ¹⁾
Belgie	6 150	6 347	6 096	5 460
Dánsko	5 562	5 630	5 329	5 000
Česko	3 259	3 155	3 152	3 060
Estonsko	206	227	223	227
Finsko	1 399	1 415	1 453	1 482
Francie	22 609	22 320	21 993	21 445
Irsko	3 740	3 590	3 625	3 442
Itálie	13 464	14 264	14 100	13 500
Kypr	234	220	209	209
Litva	244	284	299	328
Lotyšsko	233	239	239	239
Maďarsko	5 123	4 759	4 500	4 500
Německo	20 009	20 139	19 449	20 020
Nizozemsko	12 846	13 078	13 500	13 350
Polsko	5 559	5 464	5 276	5 650
Portugalsko	3 780	3 800	3 805	3 436
Rakousko	1 124	1 136	1 140	1 144
Slovensko	1 279	1 082	1 002	1 000
Slovinsko	503	501	484	474
Španělsko	19 425	20 339	21 094	20 227
Švédsko	2 324	2 241	2 155	2 155
V. Británie	13 718	14 085	13 619	14 048
EU 25 ²⁾	142 790	144 315	142 742	140 396

1) Odhad FEAC.

2) Mimo Lucemburska, Řecka a Maltu.

Pramen: FEAC

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

4.4/05 - Stroje a zařízení v zemědělství (stav k 30. 9.)¹⁾

Stroje a zařízení	2003	2005
Traktory (kolové, pásové) a malotraktory	91 648	87 039
v tom - do 39 kW	22 367	17 617
- 40 až 59 kW	37 376	33 089
- 60 až 99 kW	21 184	24 288
- 100 a více kW	10 721	12 045
Pluhy traktorové	34 153	32 408
Stroje na zpracování půdy	28 526	30 077
Žací stroje	25 010	26 162
Sklízecí mlátičky	12 060	11 606
Sklízeče brambor	6 659	6 196
Sklízeče řepy kombinované	630	521
Rozmetadla tuhých průmyslových hnojiv	12 321	12 211
Rozmetadla hnoje a kompostu	13 303	12 830
Samostatné dojírny	1 410	1 549
Zavlažovací zařízení	7 844	3 606
Osobní počítače	16 668	21 712
z toho - napojené na internet	4 339	8 736

1) Výsledky Strukturálního šetření v zemědělství v roce 2003 a 2005.

Pramen: ČSÚ - Statistická ročenka 2006

Zpracoval: V. Pokorný (VÚZE)

4.4/06 - Prodej traktorů a sklízecích mlátiček (ks)

Stroj	2002	2003	2004	2005	2006
Traktory	1 034	809	1 401	1 630	2 231
Sklízecí mlátičky	210	132	127	144	182

Pramen: Statistika SDZT

Zpracoval: Z. Abrham (VÚZT)

4.6/01 - Pojištění hospodářských zvířat a plodin (mil. Kč)

Ukazatel	2005	2006	Meziroční index ¹⁾
Předepsané pojistné - celkem	838,3	864,9	103,2
- plnění celkem	436,4	624,9	143,2
v tom - zvířata - předepsané pojistné	325,2	326,4	100,4
- plnění	154,6	129,3	83,6
- plodiny - předepsané pojistné	513,1	538,5	105,0
- plnění	281,8	495,6	175,9
Škodní průběh celkem (%)²⁾	52,1	72,3	20,2

1) Pro škodní průběh se jedná o meziroční rozdíl procentních bodů.

2) Škodní průběh = plnění celkem / (předepsané pojistné celkem) * 100.

Pramen: Česká asociace pojišťoven

Zpracoval: A. Picková (VÚZE)

4.9/01 - Tržní ceny zemědělských kultur a lesa podle velikosti prodávaných pozemků za období 2000 - 2006¹⁾

Ukazatel	MJ	Velikost prodávaných pozemků (ha)								Celkem
		do 0,10	> 0,10 ≤ 0,25	> 0,25 ≤ 0,50	> 0,50 ≤ 1,00	> 1,00 ≤ 2,00	> 2,00 ≤ 5,00	> 5,00 ≤ 10,00	nad 10,00	
Tržní ceny jednotlivých druhů pozemků										
- orná půda	Kč/m ²	348,37	200,12	84,99	67,39	27,17	15,55	5,62	4,49	31,26
- chmelnice	Kč/m ²	6,04	11,02	6,22	8,79	6,08	5,96	8,03	6,23	6,71
- vinice	Kč/m ²	44,29	33,85	26,56	40,15	7,03	13,65	76,03	4,34	27,08
- zahrada	Kč/m ²	202,29	163,69	81,59	88,07	47,37	16,96	8,61	2,35	144,07
- ovocný sad	Kč/m ²	155,27	146,04	84,18	67,55	102,58	43,54	3,47	6,92	69,54
- trvalý travní porost	Kč/m ²	95,14	68,29	36,76	17,79	9,08	4,92	2,66	2,65	11,21
- celky ²⁾	Kč/m ²	188,51	108,10	42,53	37,26	14,77	8,05	3,57	3,13	10,25
- zemědělská půda	Kč/m ²	237,49	151,25	63,09	47,96	20,06	10,78	4,29	3,61	22,78
- les	Kč/m ²	84,44	46,08	25,87	17,90	9,78	8,54	8,40	8,67	11,02
- panenské stavební pozemky ³⁾	Kč/m ²	419,58	319,50	259,00	235,27	169,58	224,70	171,47	93,83	166,98
Uskutečněný prodej										
- počet prodejů	%	50,44	20,01	8,76	7,12	5,22	4,69	2,11	1,64	100,00
- prodaná výměra	%	2,58	3,65	3,73	6,09	8,86	17,50	17,78	39,81	100,00
Průměrná velikost pozemku	m ²	428	1 528	3 563	7 158	14 224	31 277	70 442	202 735	8 374

1) 1. polovina roku 2006.

2) Celky - zemědělská půda nezatříděná do jednotlivých kultur.

3) Panenské stavební pozemky - zemědělské pozemky připravované k převodu na stavební pozemky.

Pramen: Vyběrové šetření VÚZE

Zpracoval: J. Kučera (VÚZE)

4.10/01 - Pronájem státní půdy a ostatního státního majetku ve správě PF ČR		MJ		K 31. 12. 2006	
Pronajatý majetek					
Zemědělské pozemky celkem¹⁾		ha z. p.		410 933	
v tom pronajato - fyzickým osobám (vč. restituentů)		ha z. p.		122 155	
- právnickým osobám		ha z. p.		288 778	
Celkem uzavřeno nájemních smluv		počet		60 175	

1) Výměra nepronajaté zemědělské půdy činí 12 669 ha.

Pramen: PF ČR

Zpracoval: A. Juriša (VÚZE)

5.1/01 - Osevní a sklizňové plochy, výroba a hektarové výnosy hlavních produktů rostlinné výroby

Plodina	Rok	Osevní plocha (tis. ha)	Produkční plocha ¹⁾ (tis. ha)	Výnos ²⁾ (t/ha)	Výroba ³⁾ (tis. t)
Obiloviny celkem	2001	1 626,8	1 623,6	4,52	7 337,6
	2002	1 562,1	1 562,1	4,33	6 770,8
	2003	1 452,3	1 459,7	3,95	5 762,4
	2004	1 607,3	1 609,5	5,46	8 783,8
	2005	1 593,5	1 611,5	4,75	7 659,9
	2006	1 527,1	1 532,0	4,17	6 386,1
Pšenice celkem	2001	927,2	923,2	4,85	4 476,1
	2002	848,8	848,8	4,56	3 866,5
	2003	648,4	648,4	4,07	2 637,9
	2004	863,2	863,2	5,84	5 042,5
	2005	820,4	820,4	5,05	4 145,0
	2006	781,5	781,5	4,49	3 506,3
Žito	2001	41,0	40,1	3,72	149,3
	2002	35,3	35,3	3,37	119,2
	2003	41,9	41,9	3,80	159,3
	2004	59,2	59,2	5,29	313,3
	2005	46,9	46,9	4,19	196,8
	2006	22,5	22,5	3,33	74,8
Ječmen celkem	2001	497,9	495,1	3,97	1 965,6
	2002	488,1	488,1	3,67	1 792,6
	2003	550,0	550,0	3,76	2 068,7
	2004	469,0	469,0	4,97	2 330,6
	2005	521,5	521,5	4,21	2 195,4
	2006	528,1	528,1	3,59	1 897,7
Oves	2001	49,4	47,8	2,85	136,4
	2002	61,0	61,0	2,75	167,7
	2003	77,4	77,4	3,02	233,6
	2004	58,6	58,6	3,88	227,0
	2005	51,7	51,7	2,92	151,1
	2006	57,7	57,7	2,68	154,9
Kukuřice	2001	54,3	61,9	6,60	408,7
	2002	70,6	70,6	8,73	616,2
	2003	78,0	85,4	5,58	476,4
	2004	87,8	89,9	6,13	551,6
	2005	80,0	98,0	7,17	702,9
	2006	84,9	89,8	6,75	606,4
Luskoviny celkem	2001	38,4	37,2	2,46	91,4
	2002	34,2	34,2	1,91	65,1
	2003	31,4	31,4	1,98	62,1
	2004	28,4	28,4	3,11	88,3
	2005	39,3	39,3	2,44	96,0
	2006	39,0	39,0	2,24	87,5
Brambory celkem ⁴⁾	2001	54,3	54,1	20,88	1 130,5
	2002	-	46,9	23,57	1 106,0
	2003	-	43,5	19,35	841,5
	2004	-	42,1	23,57	993,2
	2005	-	41,2	28,05	1 156,0
	2006	-	38,5	21,70	836,6
Cukrovka	2001	77,8	77,7	45,41	3 529,0
	2002	77,5	77,5	49,45	3 832,5
	2003	77,3	77,3	45,20	3 495,1
	2004	71,1	71,1	50,34	3 579,3
	2005	65,6	65,6	53,31	3 495,6
	2006	61,0	61,0	51,48	3 138,3

Krmné okopaniny	2001	6,0	6,0	36,73	219,4
	2002	1,7	1,7	35,73	58,9
	2003	1,4	1,4	30,44	43,1
	2004	1,4	1,4	35,09	47,9
	2005	1,3	1,3	36,80	47,3
	2006	1,0	1,0	30,64	31,7
Olejniný celkem	2001	436,6	432,3	2,50	1 078,8
	2002	409,7	409,7	2,01	823,4
	2003	421,3	421,3	1,43	601,2
	2004	382,4	382,4	2,90	1 108,5
	2005	399,5	399,5	2,40	958,7
	2006	437,9	437,9	2,41	1 056,1
Řepka	2001	344,1	343,0	2,84	973,3
	2002	313,0	313,0	2,27	709,5
	2003	251,0	251,0	1,55	387,8
	2004	259,5	259,5	3,60	934,7
	2005	267,2	267,2	2,88	769,4
	2006	292,2	292,2	3,01	880,2
Mák	2001	34,5	33,2	0,64	21,3
	2002	29,6	29,6	0,57	16,9
	2003	38,1	38,1	0,51	19,5
	2004	27,6	27,6	0,90	24,8
	2005	44,6	44,6	0,82	36,4
	2006	57,8	57,8	0,55	31,6
Len setý přadný - stonky	2001	7,0	6,6	2,70	17,7
	2002	5,8	5,8	2,55	14,9
	2003	5,7	5,7	2,18	12,4
	2004	5,4	5,4	3,27	17,6
	2005	4,5	4,5	2,99	13,5
	2006	2,9	2,9	3,02	8,8
Jednoleté píce	2001	.	288,7	28,46	8 216,5
	2002	268,7	268,7	29,19	7 843,7
	2003	268,8	261,4	24,35	6 366,2
	2004	278,1	276,0	27,23	7 516,0
	2005	271,0	252,9	30,75	7 776,3
	2006	246,7	241,8	28,39	6 865,9
Víceleté píce na orné půdě (sena)	2001	375,5	373,5	6,02	2 250,0
	2002	258,7	258,7	6,59	1 705,7
	2003	244,3	244,3	5,11	1 248,4
	2004	222,5	222,5	6,88	1 529,7
	2005	220,9	220,9	6,75	1 492,1
	2006	212,6	212,6	6,67	1 418,7
Zelenina	2001	26,2	26,0	16,20	421,2
	2002	.	18,0	18,46	332,3
	2003	.	16,9	17,49	295,6
	2004	.	16,7	19,30	322,3
	2005	.	12,7	21,53	273,4
	2006	.	16,4	17,78	291,6
Chmel	2001	.	6,1	1,09	6,6
	2002	.	6,0	1,08	6,4
	2003	.	5,9	0,93	5,5
	2004	.	5,8	1,08	6,3
	2005	.	5,7	1,38	7,8
	2006	.	5,4	1,01	5,5

Vinná réva	2001	.	11,3	6,04	68,3
	2002	.	10,8	5,25	56,7
	2003	.	11,8	5,70	67,4
	2004	.	13,0	5,36	69,7
	2005	.	14,2	4,41	62,6
	2006	.	15,5	3,72	57,6
Louky trvalé	2001	673,8	656,6	3,27	2 148,3
Pastviny	2001	297,4	283,6	2,37	671,7
TTP ⁵⁾	2002	838,8	802,7	3,08	2 471,7
	2003	875,0	875,0	2,41	2 113,0
	2004	858,1	858,1	3,23	2 768,9
	2005	852,7	852,7	3,12	2 663,9
	2006	889,4	889,4	3,14	2 793,5
Ovoce celkem ⁶⁾	2001	.	30,6	9,68	296,3
	2002	.	30,0	13,41	401,8
	2003	.	28,3	11,81	333,7
	2004	.	29,6	13,61	402,8
	2005	.	29,1	9,61	279,7
	2006	.	29,0	13,80	400,3
z toho - jabloně ⁶⁾	2001	.	19,1	11,58	221,2
	2002	.	18,3	17,27	316,8
	2003	.	17,6	13,86	243,4
	2004	.	18,3	15,34	280,8
	2005	.	18,5	11,31	209,2
	2006	.	17,5	15,06	263,6

1) Od roku 2002 produkční plocha, která vychází z výměry zjištěné soupisem ploch ořevů k 31. 5. sledovaného roku.

2) Výnos je hodnota převzatá z uvedeného pramene.

3) Skutečně sklizené množství plodin se uvádí z výměry produkční plochy.

4) Od roku 2002 po dopočtu domácností.

5) Od roku 2002 uvádí ČSÚ trvalé travní porosty zahrnující dříve odděleně sledované louky trvalé a pastviny.

Sklizené plochy luk trvalých a pastvin (TTP) jsou, na rozdíl od ostatních plodin, uváděny ve skutečném rozsahu provedené sklizně.

6) Sklizišová plocha = počet stromů v mil. kusů (bez bobulovin) včetně ořešáků vlašských, výnos = kg/1 strom.

Pramen: ČSÚ - Soupis ploch ořevů v ČR k 31. 5., Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin

Zpracoval: J. Kreysová, I. Součková (VÚZE)

5.1/02 - Vyhodnocení cukrovarnických kampaní 2005/06 a 2006/07

Ukazatel	MJ	2005/06	2006/07 ¹⁾
Produkční plocha cukrovky podle SZIF	tis.ha	63,17	55,80
Zpracovaná řepa	tis. t	3 431	2 812
Výnos cukrové řepy	t/ha	54,31	50,39
Počet činných cukrovarů		11	10
Celková doba zpracování cukrovky	d	139	88
Průměrný počet kampaňových dnů	d	86,8	72,3
Celkový jmenovitý výkon cukrovarů	t/d ř.	41 350	39 700
Průměrný jmenovitý výkon cukrovaru	t/d ř.	3 759	3 970
Průměrné zpracování řepy cukrovarem za rok	tř.	311 909	281 202
Průměrné zpracování řepy cukrovarem za den	t/d ř.	4 003,10	4 141,00
Cukernatost (polarizace) sladkých řízků	%	18,7	18,48
Výroba cukru 100 Rd z řepy (rafinády)	tis. t	558,9	467,4
Výtěžnost cukru 100 Rd z polarizačního cukru řepy	% p. c. ř.	87,11	89,94
Výtěžek cukru z řepy	% ř.	16,29	16,62
Cukr vyrobený z kapacity 1000 t/d ř.	t/kampaň	13 516	11 774
Cukr vyrobený z kapacity 1000 t/d ř.	t/den	155,6	165,1
Výnos bílého cukru z 1 ha	t/ha	10,16	9,31
Výnos rafinády z 1 ha skliz. plochy	t/ha	8,8	8,4
Výroba bilanční melasy (P = 50 %)	tis. t	130,98	92,90
Zůstatek polarizačního cukru v melase	% ř.	1,910	1,65
Měrná spotřeba elektrické energie k výrobě rafinády	kWh/tr.	20,80	22,60
Spotřeba měrného paliva k výrobě rafinovaného cukru	% ř.	24,10	19,08
Spotřeba paliva k výrobě rafinovaného cukru	% ř.	3,75	3,16

1) Předběžně.

Pramen: ČMCS; VUC; MZe; SZIF

Zpracoval: H. Strnadlová (VÚZE), I. Svoboda (MZe), J. Gebler (VUC)

5.1/03 - Bilance výroby a spotřeby nativního bramborového škrobu¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Počáteční zásoba	4,2	4,2	3,0	0,3	0,2	2,0
Výroba	29,6	36,0	22,9	33,6	36,3	25,0
Dovoz	2,0	2,0	0,3	2,9	4,5	6,0
Celková nabídka	35,8	42,2	26,2	36,8	41,0	33,0
Domácí spotřeba	27,3	34,8	21,8	31,7	32,7	24,9
Vývoz	4,3	4,4	4,1	4,9	6,3	8,0
Celková poptávka	31,6	39,2	25,9	36,6	39,0	32,9
Konečná zásoba	4,2	3,0	0,3	0,2	2,0	0,1

1) Marketingový rok u bramborového škrobu začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; materiály VÚZE, MZe a ČSÚ

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), J. Žižka (MZe)

5.1/04 - Bilance produkce a užití dlouhého lněného vlákna v ČR¹⁾ (t)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾
Počáteční zásoba	1 261	21	801	491	154	423
Produkce dlouhého vlákna	1 591	1 598	1 750	1 889	2 300	1 217
Dovoz dlouhého vlákna	2 198	2 102	1 733	2 093	977	605
Dovoz vochlovaného vlákna ³⁾	1 006	1 374	821	430	719	505
Celková nabídka	6 056	5 095	5 105	4 903	4 150	2 750
Domácí průmyslové zpracování	5 969	4 273	4 540	4 749	3 428	2 539
Vývoz dlouhého vlákna	66	21	74	0	299	5
Celková poptávka	6 035	4 294	4 614	4 749	3 727	2 544
Konečná zásoba	21	801	491	154	423	206

1) Bilance produkce a užití dlouhého vlákna za kalendářní rok.

2) Předběžné údaje Lnářského svazu.

3) Dovoz vochlovaného vlákna přepočteného na třené vlákno.

Pramen: Lnářský svaz ČR; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; MZe; VÚZE

Zpracoval: V. Mottl (VÚZE), M. Tošovská (MZe)

5.2/01 - Stav hospodářských zvířat (tis. ks)

Ukazatel	2002	2003 ¹⁾	2004 ¹⁾	2005 ¹⁾	2006 ¹⁾	2007 ¹⁾	Meziroční index 2007/06
Skot celkem	1 520	1 474	1 428	1 397	1 374	1 391	101,3
z toho - krávy	596	590	573	574	564	565	100,2
v tom - krávy bez trž. prod. mléka	100	124	136	141	140	154	110,5
- krávy s trž. prod. mléka	496	466	437	433	424	410	96,7
Prasata celkem	3 441	3 363	3 127	2 877	2 840	2 830	99,6
z toho - prasnice	289	283	251	233	229	225	98,3
Ovce a berani celkem	96	103	116	140	148	169	113,8
z toho - bahnice	56	56	65	80	75	87	115,7
Drůbež celkem	29 947	26 873	25 494	25 372	25 736	24 592	95,6
z toho - slepice	6 838	7 044	6 394	5 941	6 316	6 289	99,6
- husy	28	34	32	33	17,3	16	94,3
- kachny	279	532	258	420	494,4	410	83,0
- krůty	887	670	837	816	456	566	124,2

1) Bez „hobby aktivit“ obyvatelstva.

Pramen: ČSÚ - Soupis hospodářských zvířat (rok 1989 k 1. 1., roky 2001 - 2002 k 1. 3., roky 2003 - 2007 k 1. 4.)

Zpracoval: M. Abrahamová (VUZE)

5.2/02 - Výroba a užitkovost v odvětví živočišné výroby

Ukazatel	MJ	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Výroba mléka	mil. l	2 728	2 646	2 602	2 738	2 694	98,4
Prům. užitkovost	l mléka/krávu/rok	5 718	5 756	6 006	6 253	6 370	101,9
Výroba hovězího masa	tis. t ž. hm.	201,7	198,4	177,0	166,9	170,6	102,2
Průměrné přírůstky skotu ve výkrmu³⁾	kg/ks/den	0,863	0,874	0,865	0,901	0,901	100,0
Výroba vepřového masa¹⁾	tis. t ž. hm.	585,4	579,9	547,0	472,0	449,3	95,2
Průměrné přírůstky prasat ve výkrmu³⁾	kg/ks/den	0,672	0,651	0,668	0,682	0,682	100,0
Výroba drůbežího masa¹⁾	tis. t ž. hm.	317,0	304,0	310,2	322,3	304,9	94,6
Celková produkce vajec²⁾	mil. ks	2 931	2 841	2 653	2 432	2 476	102
Průměrná užitkovost	ks vajec/slepici/rok	277,1	275,2	269,3	281,0	277,9	98,9

1) Celkový prodej včetně samozásobení.

2) Celková produkce včetně samozásobení.

3) Rok 2006 odhad VUZE.

Pramen: ČSÚ - Měsíční výsledky živočišné výroby za prosinec, Výsledky chovu skotu, Výsledky chovu prasat, Výsledky chovu drůbeže, Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže za 4. čtvrtletí, materiály VUZE a MZe

Zpracoval: M. Abrahamová, I. Bošková, J. Menzlová (VUZE)

5.2/03 - Porážky hospodářských zvířat (tis. ks)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006	Meziroční index 2006/05
Skot celkem	432,6	410,8	369,5	301,3	304,3	101,0
z toho - krávy	169,0	169,0	157,6	133,9	140,0	104,6
- jalovice	42,4	38,4	36,3	28,2	26,6	94,3
- ostatní skot	200,5	185,2	159,8	128,5	128,1	99,7
- telata	20,7	18,2	15,8	10,8	9,6	88,9
Prasata celkem	4 548,2	4 478,8	4 229,0	3 804,3	3 884,3	102,1
z toho - ostatní prasata	4 416,3	4 338,3	4 098,0	3 702,1	3 785,3	102,2
- prasnice	131,9	140,5	131,0	102,1	99,0	97,0
Ovce a jehňata	10,2	11,0	15,6	15,2	14,5	95,4
Kozy a kůzlata	1,3	1,2	1,0	0,7	0,7	100,0
Drůbež celkem	152 889,5	146 135,5	143 324,6	146 325,2	149 159,2	101,9
z toho - kuřata	141 777,9	135 863,7	134 705,4	138 930,8	141 452,1	101,8
- slepice a kohouti	6 820,0	6 034,0	4 865,8	3 526,8	3 743,1	106,1
- kachny, husy	2 115,7	2 287,6	1 924,5	2 499,6	3 136,7	125,5
- krůty	2 175,9	1 950,2	1 828,6	1 368,0	827,3	60,5

Pramen: SVS

Zpracoval: M. Abrahamová (VÚZE)

5.4/01 - Obce s centralizovaným vytápěním na biomasu ¹⁾		
Lokalita	Rok zprovoznění	Instalovaný výkon (MW)
Kardašova Řečice, o. Jindřichův Hradec	1994	5 (2 × 2,5)
Neznašov, o. České Budějovice	1994	0,24 (0,17 + 0,07)
Pelhřimov, o. Pelhřimov	1995	6
Hartmanice, o. Klatovy	1995 (2000)	4,4 (2 × 1,75 + 0,88)
Nová Pec, o. Prachatice	1996	3,3 (2,2 + 1,1)
Staré Město pod Landštejnem, o. Jindřichův Hradec	1997	2,8 (1,8 + 1)
Dešná, o. Jindřichův Hradec	1997/1998	2,7 (1,8 + 0,9)
Rokytnice v Orl. horách, o. Rychnov n. Kněžnou	1999	5 (2 × 2,5)
Svatý Jan n. Malší, o. České Budějovice	1999	0,19
Trhové Sviny, o. České Budějovice	1999 (2005)	6 (2,5+3,5)
Hoštětín, o. Uherské Hradiště	2000	0,7
Bouzov, o. Olomouc	2001	2,4 (1,8 + 0,6)
Moravany u Kyjova, o. Hodonín	2001	0,35
Třebíč, o. Třebíč	2001 (2005)	9,6 (3+6,6)
Bystřice nad Pernštejnem, o. Žďár n. Sázavou	2001	9 (2 × 4,5)
Velký Karlov, o. Znojmo	2001	1
Třebívlice, o. Litoměřice ²⁾	2001/2002	0,38 (0,3 + 0,8)
Jindřichovice pod Smrkem, o. Liberec	2001/2002	0,35 (0,20 + 0,15)
Žlutice, o. Karlovy Vary	2002	7,9 (3 × 1,8 + 2,5)
Roštín, o. Kroměříž	2002	4
Rybníště, o. Děčín	2003	1 (0,6 + 0,4)
Zruč nad Sázavou, o. Kutná Hora ²⁾	2003	4,4
Nový Bor, o. Česká Lípa	2003	2,2
Zlaté Hory, o. Jeseník	2003	5 (2 × 2,5)
Slavičín, o. Zlín	2003	1,6
Dříteň, o. České Budějovice	2004	2,0 (2 × 1,0)
Jindřichův Hradec - Vajgar, o. Jindřichův Hradec	2005	6
ZOO Olomouc - Svatý Kopeček, o. Olomouc	2005	0,36
Kašperské Hory, o. Klatovy	2006	4 (1,6 + 2,4)
Valašská Bystřice, o. Vsetín	2006	1,5 (0,6 + 0,9)
Nová Cerekev, o. Pelhřimov	2006	2
Kněžice, o. Nymburk	2006	1,2 (0,8 + 0,4)

1) K dispozici jsou pouze údaje vyplývající z realizací podpořených SFŽP.

2) Spalují biomasu s uhlím, podíl biomasy činí v průměru 30 - 50 %.

Pramen: SFŽP

Zpracoval: J. Dvořáková (VÚZE)

6.2/03 - Vývoj teritoriální skladby agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Region	Vývoz				Dovoz				Balance		
	2005	podíl (%)	2006	podíl (%)	meziroční index	2005	podíl (%)	2006	podíl (%)	meziroční index	2006
EU 15	33 647,1	42,9	34 260,3	43,4	101,8	64 586,7	62,3	69 664,7	62,2	107,9	-30 939,5
EU 10	32 995,9	42,0	34 328,5	43,4	104,0	27 999,8	27,0	33 218,5	29,7	118,6	4 996,1
EFTA ¹⁾	376,9	0,5	593,7	0,8	157,5	347,2	0,3	401,1	0,4	115,5	29,7
OSVTE	1 507,6	1,9	1 580,2	2,0	104,8	2 724,4	2,6	2 633,7	2,4	96,7	-1 216,8
RZ	5 515,4	7,0	3 702,2	4,7	67,1	6 593,2	6,4	4 504,6	4,0	68,3	-1 077,8
SNS	2 927,8	3,7	2 719,4	3,4	92,9	585,2	0,6	620,0	0,6	105,9	2 342,6
Ostatní regiony	1 548,9	2,0	1 823,9	2,3	117,8	907,7	0,9	897,3	0,8	98,9	641,2
Cellkem	78 519,6	100,0	79 008,2	100,0	100,6	103 744,2	100,0	111 940,0	100,0	107,9	-25 224,6
											-32 931,8
											130,6

1) EFTA = EEA (Evropský hospodářský prostor, tj. Norsko, Island a Lichtenštejnsko + Švýcarsko).

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: L. Šedříková, J. Vološin (VÚZE)

6.2/04 - Vývoj komoditní skladby agrárního vývozu (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

KN	Komodita	2002	2003	2004	2005	2006	V roce 2006 z toho:						Meziroční index 2006/05
							EU 15		EU 10		EU 25		
							mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
01	Živá zvířata	1 542,5	1 455,9	3 268,2	3 833,9	3 918,4	2 543,1	64,9	1 171,8	29,9	3 715,0	94,8	102,2
02	Maso a jedlé droby	2 024,4	1 451,5	2 526,4	2 869,6	2 710,3	966,4	35,7	1 652,1	61,0	2 618,6	96,6	94,4
03	Ryby, koryši a jiní vodní bezobratlovci	1 130,3	1 161,4	1 240,0	1 292,1	1 371,2	826,8	60,3	508,2	37,1	1 334,9	97,4	106,1
04	Mléko a mléč. výrobky, ptáci vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	5 515,8	6 254,2	8 238,7	10 470,8	12 417,0	7 011,6	56,5	3 433,8	27,7	10 445,4	84,1	118,6
05	Ostatní produkty živočišného původu	484,4	708,4	617,5	435,7	532,4	432,6	81,2	82,4	15,5	515,0	96,7	122,2
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zelen	199,3	240,0	269,2	328,6	328,4	176,8	53,8	130,7	39,8	307,5	93,6	100,0
07	Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy	444,3	460,7	788,7	1 349,9	1 940,0	501,7	25,9	1 317,5	67,9	1 819,2	93,8	143,7
08	Jedlé ovoce a ořechy	753,1	756,6	1 753,1	3 265,5	2 426,6	775,8	32,0	1 541,3	63,5	2 317,1	95,5	74,3
09	Káva, čaj, maté a koření	496,0	522,2	494,5	824,2	1 139,1	516,4	45,3	416,6	36,6	933,0	81,9	138,2
10	Obiloviny	803,9	3 398,8	1 670,6	6 801,3	5 648,6	3 563,1	63,1	1 112,2	19,7	4 675,3	82,8	83,1
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	1 879,2	2 079,5	2 538,5	1 964,8	2 074,6	354,3	17,1	1 180,7	56,9	1 535,0	74,0	105,6
12	olejnatá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a pšiciny	4 261,9	2 643,6	3 619,3	4 582,9	3 418,5	1 699,3	49,7	758,6	22,2	2 457,9	71,9	74,6
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	501,6	528,0	736,8	748,5	585,4	265,2	45,3	81,9	14,0	347,2	59,3	78,2
14	Rostlinné pletací materiály	5,1	5,2	5,2	4,2	5,2	0,7	13,0	4,2	80,8	4,8	93,8	123,7
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	1 176,4	1 072,7	1 226,3	2 065,6	2 611,0	1 243,3	47,6	1 300,6	49,8	2 543,9	97,4	126,4
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	565,2	557,6	991,4	1 682,3	1 765,6	193,9	11,0	1 528,7	86,6	1 722,7	97,6	105,0
17	Cukr a cukrovinky	3 276,7	3 293,5	7 124,7	8 087,7	6 808,8	3 180,4	46,7	2 342,3	34,4	5 522,8	81,1	84,2
18	Kakao a kakaové přípravky	2 081,5	2 672,4	2 722,4	2 716,2	3 113,4	1 137,4	36,5	1 872,7	60,1	3 010,1	96,7	114,6
19	Přípravky ze zeleniny, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	2 213,9	2 539,1	2 877,5	3 260,3	3 741,6	1 324,0	35,4	2 160,8	57,7	3 484,7	93,1	114,8
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	1 256,1	1 447,5	1 719,8	2 020,7	2 199,2	373,5	17,0	1 463,5	66,6	1 837,1	83,5	108,8
21	Různé potravinářské přípravky	4 115,5	5 425,3	5 910,8	6 258,9	6 068,5	1 931,9	31,8	3 096,4	51,0	5 028,3	82,9	97,0
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	5 806,4	5 569,8	6 517,9	7 317,1	8 371,0	3 246,2	38,8	3 745,6	44,7	6 991,8	83,5	114,4
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	1 730,6	1 839,1	2 135,4	2 889,7	3 123,6	1 125,0	36,0	1 749,6	56,0	2 874,6	92,0	108,1
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	2 859,7	2 710,9	2 533,0	3 449,2	2 689,7	871,0	32,4	1 676,2	62,3	2 547,2	94,7	78,0
Celkem		45 123,8	48 793,7	61 526,1	78 519,6	79 008,2	34 260,3	43,4	34 328,5	43,4	68 588,8	86,8	100,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: L. Šafářková, J. Voloshin (VÚZE)

6.2/05 - Vývoj komoditní skladby agrárního dovozu (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

KN	Komodita	2002	2003	2004	2005	2006	V roce 2006 z toho:						Meziroční index 2006/05	
							EU 15		EU 10		EU 25			
							mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%		
01	Živá zvířata	465,7	453,4	634,4	1 043,7	1 021,3	533,0	52,2	454,1	44,5	987,0	96,6	97,9	
02	Maso a jedlé droby	2 944,1	3 416,2	7 231,0	10 261,9	10 530,1	7 556,0	71,8	2 874,7	27,3	10 430,7	99,1	102,6	
03	Ryby, koryši a jiní vodní bezobratlovci	1 553,9	1 457,8	1 510,7	1 854,6	1 976,2	976,9	49,4	367,3	18,6	1 344,2	68,0	106,6	
04	Mléko a mléč. výrobky, ptačí vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	3 401,6	3 976,9	5 556,0	7 360,3	8 491,8	3 828,9	45,1	4 630,2	54,5	8 459,0	99,6	115,4	
05	Ostatní produkty živočišného původu	1 033,8	1 293,9	1 026,7	962,4	1 063,5	809,4	76,1	98,5	9,3	907,9	85,4	110,5	
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	1 976,3	2 210,5	2 664,3	2 627,8	2 624,5	2 324,8	88,6	213,2	8,1	2 538,0	96,7	99,9	
07	Zelenina, požívatelné rostliny, kořeny a hlízy	5 345,8	5 344,7	6 227,8	6 894,6	8 736,0	6 343,5	72,6	2 119,4	24,3	8 462,9	96,9	126,7	
08	Jedlé ovoce a ořechy	7 957,1	8 166,6	10 459,4	11 599,9	10 478,7	7 782,8	74,3	1 634,3	15,6	9 417,2	89,9	90,3	
09	Káva, čaj, maté a koření	1 538,4	1 586,9	1 868,5	2 332,0	2 691,1	1 359,1	50,5	700,8	26,0	2 060,0	76,5	115,4	
10	Obiloviny	1 232,2	1 197,3	1 296,8	1 157,7	2 376,2	1 093,5	46,0	1 200,5	50,5	2 294,1	96,5	205,2	
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	414,1	413,9	556,7	657,4	666,1	372,0	55,9	289,7	43,5	661,7	99,4	101,3	
12	Olajnatá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a pícniny	1 756,8	1 802,3	2 730,5	2 448,5	2 723,7	1 640,0	60,2	772,9	28,4	2 412,9	88,6	111,2	
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	389,1	455,1	507,4	519,7	468,2	293,9	62,8	11,2	2,4	305,1	65,2	90,1	
14	Rostlinné pletací materiály	79,2	69,0	48,1	27,0	28,6	16,6	58,0	4,8	16,6	21,4	74,7	106,0	
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	3 086,0	3 813,3	3 984,4	3 708,8	4 300,8	3 258,5	75,8	955,0	22,2	4 213,5	98,0	116,0	
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	1 672,0	1 764,1	2 217,4	2 656,0	3 079,4	1 641,7	53,3	1 151,8	37,4	2 793,5	90,7	115,9	
17	Cukr a cukrovinky	2 025,2	1 985,8	3 154,9	3 713,6	3 816,5	1 798,8	47,1	1 773,3	46,5	3 572,1	93,6	102,8	
18	Kakao a kakaové přípravky	3 618,6	4 040,0	4 880,0	5 040,9	5 652,1	3 222,4	57,0	1 716,3	30,4	4 938,8	87,4	112,1	
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	4 325,9	4 924,6	6 098,8	6 489,6	6 889,7	3 768,4	54,7	2 707,9	39,3	6 476,3	94,0	106,2	
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	3 535,1	4 012,6	4 389,2	4 740,6	5 334,7	3 164,8	59,3	1 669,3	31,3	4 834,2	90,6	112,5	
21	Různé potravinářské přípravky	6 806,2	7 526,3	7 964,4	8 775,2	8 764,5	4 279,8	48,8	3 418,4	39,0	7 698,2	87,8	99,9	
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	4 016,4	4 633,4	6 494,6	7 071,1	7 825,3	5 184,1	66,2	2 149,1	27,5	7 333,1	93,7	110,7	
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	7 126,4	6 618,1	7 831,8	7 040,4	7 073,2	5 757,3	81,4	888,8	12,6	6 646,0	94,0	100,5	
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	2 550,2	2 866,4	4 209,9	4 760,6	5 327,9	2 658,5	49,9	1 417,0	26,6	4 075,5	76,5	111,9	
Celkem		68 850,0	74 029,2	93 543,6	103 744,2	111 940,0	69 664,7	62,2	33 218,5	29,7	102 883,2	91,9	107,9	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: L. Šafářková, J. Voloshin (VÚZE)

6.2/06 - Vývoj komoditní skladby bilance agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

KN	Komodita	2002	2003	2004	2005	2006	V roce 2006 z toho:			Meziroční index 2006/05
							EU 15	EU 10	EU 25	
01	Živá zvířata	1 076,8	1 002,5	2 633,9	2 790,2	2 897,1	2 010,1	717,8	2 727,9	103,8
02	Maso a jedlé droby	-919,7	-1 964,7	-4 704,5	-7 392,3	-7 819,8	-6 589,5	-1 222,6	-7 812,1	105,8
03	Ryby, koryši a jiní vodní bezobratlovci	-423,6	-296,3	-270,8	-562,5	-605,0	-150,2	140,9	-9,3	107,6
04	Mléko a mléč. výrobky, ptáci vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	2 114,2	2 277,3	2 682,7	3 110,5	3 925,3	3 182,7	-1 196,4	1 986,3	126,2
05	Ostatní produkty živočišného původu	-549,4	-585,5	-409,2	-526,7	-531,1	-376,8	-16,1	-393,0	100,8
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	-1 777,1	-1 970,5	-2 395,1	-2 299,3	-2 296,0	-2 148,0	-82,5	-2 230,5	99,9
07	Zelenina, poživatelé rostliny, kořeny a hlízy	-4 901,6	-4 884,1	-5 439,1	-5 544,6	-6 796,0	-5 841,8	-801,9	-6 643,7	122,6
08	Jedlé ovoce a ořechy	-7 204,0	-7 410,0	-8 706,2	-8 334,5	-8 052,1	-7 007,1	-93,0	-7 100,1	96,6
09	Káva, čaj, maté a koření	-1 042,4	-1 064,8	-1 373,9	-1 507,8	-1 552,0	-842,8	-284,2	-1 127,0	102,9
10	Obiloviny	-428,3	2 201,4	373,9	5 643,6	3 272,5	2 469,6	-88,3	2 381,2	58,0
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	1 465,1	1 665,6	1 981,8	1 307,4	1 408,5	-17,7	891,0	873,3	107,7
12	Oléjnata a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a pícniny	2 505,1	841,4	888,8	2 134,4	694,8	59,3	-14,3	45,0	32,6
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	112,6	72,9	229,4	228,8	117,2	-28,7	70,8	42,1	51,2
14	Rostlinné pletací materiály	-74,1	-63,8	-42,8	-22,8	-23,4	-15,9	-0,6	-16,5	102,8
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	-1 909,5	-2 740,6	-2 758,2	-1 643,2	-1 689,8	-2 015,2	345,6	-1 669,6	102,8
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	-1 106,8	-1 206,5	-1 226,0	-973,7	-1 313,8	-1 447,8	377,0	-1 070,9	134,9
17	Kukr a cukrovinky	1 251,5	1 307,7	3 969,9	4 374,1	2 992,2	1 381,6	569,0	1 950,6	68,4
18	Kakao a kakaové přípravky	-1 537,0	-1 367,6	-2 157,6	-2 324,7	-2 538,6	-2 085,0	156,3	-1 928,7	109,2
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	-2 111,9	-2 385,5	-3 221,4	-3 229,2	-3 148,1	-2 444,4	-547,2	-2 991,6	97,5
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	-2 279,0	-2 565,1	-2 669,4	-2 719,9	-3 135,6	-2 791,3	-205,8	-2 997,1	115,3
21	Různé potravinářské přípravky	-2 690,7	-2 101,0	-2 053,6	-2 516,2	-2 696,0	-2 347,9	-322,0	-2 669,9	107,1
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	1 790,0	936,3	23,4	246,0	545,7	-1 937,9	1 596,5	-341,3	221,8
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	-5 395,8	-4 779,0	-5 696,4	-4 150,6	-3 949,6	-4 632,3	860,8	-3 771,4	95,2
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	309,5	-155,5	-1 676,9	-1 311,4	-2 638,1	-1 787,5	259,3	-1 528,3	201,2
Celkem		-23 726,2	-25 235,5	-32 017,5	-25 224,6	-32 931,8	-35 404,4	1 110,0	-34 294,4	130,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracovali: L. Šafářková, J. Vološin (VÚZE)

6.2/07 - Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými členskými zeměmi EU 15 (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Rok	Vývoz													
	AT	BE+LU	DE	DK	ES	FI	FR	GB	GR	IE	IT	NL	PT	SE
2002	1 506,5	1 576,8	9 845,4	252,5	377,1	70,6	832,7	1 208,8	106,0	45,8	503,2	1 290,5	16,2	259,9
2003	1 863,9	1 559,3	9 934,1	249,6	367,0	61,8	859,9	1 564,9	92,4	85,4	782,4	1 242,4	22,6	220,8
2004	3 119,4	2 252,5	12 038,8	394,9	506,2	211,8	1 071,3	2 337,7	294,9	97,4	1 785,0	1 885,4	18,7	345,2
2005	3 912,1	1 311,6	18 908,7	412,9	541,9	231,8	1 713,9	1 784,8	357,4	84,7	2 111,8	1 764,5	29,1	482,1
2006	3 998,9	1 214,0	18 289,0	488,5	664,7	276,8	1 629,9	2 100,1	472,4	128,7	2 690,9	1 654,6	30,9	620,9
	Dovoz													
2002	2 640,5	1 884,1	12 783,2	1 330,9	4 316,7	180,7	2 659,5	863,3	1 046,4	259,2	4 026,7	3 767,2	32,9	333,2
2003	2 938,8	1 963,4	14 651,7	1 352,0	4 477,4	135,6	2 564,9	864,4	840,7	297,1	4 197,8	3 785,6	58,6	358,5
2004	4 065,0	4 406,5	23 687,5	1 873,7	4 983,0	131,8	3 576,5	1 146,9	869,9	382,5	4 987,9	9 048,4	57,0	454,5
2005	5 137,9	3 344,1	26 817,5	1 746,9	5 300,3	236,3	3 765,1	1 265,3	785,4	496,3	5 551,0	9 569,1	80,1	491,3
2006	5 744,7	3 701,6	27 828,8	1 760,9	5 485,7	414,0	4 279,4	1 475,6	1 020,3	553,8	6 257,9	10 484,3	115,5	542,2
	Balance													
2002	-1 134,0	-307,3	-2 937,8	-1 078,4	-3 939,6	-110,1	-1 826,8	345,5	-940,4	-213,4	-3 523,5	-2 476,7	-16,7	-73,3
2003	-1 074,9	-404,1	-4 717,6	-1 102,4	-4 110,4	-73,8	-1 705,0	700,5	-748,3	-211,7	-3 415,4	-2 543,2	-36,0	-137,7
2004	-945,6	-2 153,9	-11 648,7	-1 478,8	-4 476,8	80,0	-2 505,2	1 190,8	-575,0	-285,0	-3 202,9	-7 163,0	-38,3	-109,3
2005	-1 225,7	-2 032,5	-7 908,8	-1 334,1	-4 758,4	-4,6	-2 051,1	519,5	-428,0	-411,6	-3 439,2	-7 804,7	-51,0	-9,2
2006	-1 745,8	-2 487,6	-9 539,8	-1 272,4	-4 821,0	-137,1	-2 649,5	624,5	-547,9	-425,2	-3 567,1	-8 829,7	-84,6	78,7

I) AT - Rakousko, BE - Belgie, DE - Německo, DK - Dánsko, ES - Španělsko, FI - Finsko, FR - Francie, GB - V. Británie, GR - Řecko, IE - Irsko, IT - Itálie, LU - Lucembursko, NL - Nizozemsko, PT - Portugalsko, SE - Švédsko.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracovali: K. Pohlová, J. Volosín (VÚZE)

6.2/08 - Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s novými členskými zeměmi EU 10 (mil. Kč) bez rozlišení celních režimů

Rok	Vývoz									
	CY	EE	HU	LT	LV	MT	PL	SI	SK	Celkem
2002	14,6	165,3	1 545,3	344,9	172,8	1,4	5 037,5	289,3	11 548,2	19 119,3
2003	3,1	435,4	1 952,5	340,4	195,1	6,6	5 459,4	743,7	11 453,1	20 589,3
2004	8,4	265,6	3 838,1	356,0	164,2	5,3	5 808,9	441,4	14 946,3	25 834,2
2005	7,8	130,9	3 903,0	304,0	182,7	3,6	7 148,7	497,9	20 817,3	32 995,9
2006	18,8	152,3	3 695,3	357,0	352,7	6,3	8 399,3	573,3	20 773,5	34 328,5
	Dovoz									
2002	150,1	77,6	2 921,3	66,3	65,7	0,3	5 305,0	120,3	7 164,1	15 870,7
2003	171,3	74,6	3 029,5	41,3	71,9	0,6	6 021,6	156,9	7 932,3	17 500,0
2004	234,5	69,5	3 852,4	183,3	87,9	0,4	9 307,9	156,1	9 644,7	23 536,7
2005	127,9	93,5	4 058,6	246,5	88,8	0,0	12 732,0	96,4	10 556,2	27 999,8
2006	75,8	96,4	4 239,4	253,4	106,2	2,7	15 921,5	82,1	12 441,0	33 218,5
	Balance									
2002	-135,5	87,7	-1 376,0	278,6	107,1	1,1	-267,5	169,0	4 384,1	3 248,6
2003	-168,2	360,8	-1 077,0	299,1	123,2	6,0	-562,2	586,8	3 520,8	3 089,3
2004	-226,1	196,1	-14,3	172,8	76,3	4,9	-3 498,9	285,3	5 301,6	2 297,5
2005	-120,1	37,5	-155,6	57,5	93,9	3,6	-5 583,3	401,5	10 261,1	4 996,1
2006	-57,0	55,9	-544,0	103,6	246,6	3,5	-7 522,2	491,2	8 332,4	1 110,0

1) CY - Kypr, EE - Estonsko, HU - Maďarsko, LT - Litva, LV - Lotyšsko, MT - Malta, PL - Polsko, SI - Slovinsko a SK - Slovensko.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracovali: K. Pohlová, J. Volcšin (VÚZE)

7.1/01 - SZÚ - Celková produkce - rostlinná výroba v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Běžné ceny			Stálé ceny roku 2000		
		2004	2005	2006	2004	2005	2006
01	OBILOVINY (VČETNĚ OSIVA)	29 985	20 091	18 451	26 950	23 704	19 973
01.1	Pšenice a špalda	17 139	10 752	10 274	15 889	13 140	11 166
01.1/1	Pšenice měkká a špalda	17 139	10 752	10 274	15 889	13 140	11 166
01.1/2	Pšenice tvrdá (durum)	0	0	0	0	0	0
01.2	Žito a ozimé směsky	1 085	438	213	827	511	198
01.3	Ječmen	8 096	6 130	5 498	6 904	6 497	5 651
01.4	Oves a letní směsky	708	336	365	561	359	366
01.5	Kukuřice na zrno	2 111	1 930	1 788	2 065	2 604	2 256
01.6	Rýže	0	0	0	0	0	0
01.7	Ostatní obiloviny	846	504	314	705	594	336
02	TECHNICKÉ PLODINY	15 654	13 783	13 199	13 655	12 922	12 348
02.1	Výsev olejnin a olejnaté plodiny (včetně osiva)	8 339	6 587	7 960	7 949	7 120	7 462
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	429	354	306	377	400	366
02.4	Cukrová řepa	4 909	4 709	3 327	3 468	3 387	3 041
02.5	Ostatní technické plodiny	1 976	2 135	1 606	1 860	2 014	1 478
03	KRMNÉ PLODINY	7 354	7 632	7 229	8 528	8 532	8 168
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	4 029	3 873	4 537	4 077	3 664	3 775
04.1	Čerstvá zelenina	1 567	1 270	1 637	1 767	1 394	1 322
04.2	Sazenice a květiny	2 462	2 603	2 901	2 310	2 270	2 453
05	BRAMBORY (VČETNĚ SADBÝ)	3 143	2 510	3 029	3 607	4 305	3 032
06	OVOCE	1 678	1 351	1 507	2 340	1 308	1 384
07	VÍNO	716	324	515	0	590	555
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	452	401	416	430	390	393
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	63 011	49 965	48 883	59 587	55 412	49 630

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracovali: H. Gregorová (ČSÚ)

7.1/02 - SZÚ - Celková produkce - živočišná produkce a ostatní zemědělské činnosti v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny			Základní stálé ceny roku 2000			
		2004	2005	2006	2004	2005	2006	2006
11	ZVÍŘATA	25 943	23 340	24 958	26 393	24 168	25 446	
11.1	Skot	5 895	4 866	7 241	5 522	4 448	5 681	
11.2	Prasata	13 478	11 862	11 804	14 674	13 158	13 411	
11.3	Lichokopytníci	0	0	0	0	0	0	
11.4	Ovce a kozy	80	71	87	77	121	67	
11.5	Dřúbež	6 339	6 449	5 737	5 976	6 348	6 194	
11.6	Ostatní zvířata	150	91	88	144	93	93	
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKÝ	22 925	23 297	22 039	21 544	22 425	22 203	
12.1	Mléko	20 390	21 354	20 175	18 906	20 003	19 859	
12.2	Vejce	2 507	1 918	1 841	2 609	2 393	2 315	
12.3	Ostatní živočišné výrobky	28	25	23	28	29	29	
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	48 868	46 636	46 997	47 937	46 593	47 649	
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	111 879	96 601	95 880	107 524	102 006	97 279	
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	1 451	2 164	2 335	1 184	1 150	1 255	
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	113 330	98 766	98 215	108 708	103 156	98 534	
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 422	3 056	3 039	2 578	3 478	3 239	
17.1	Zpracování zemědělských výrobků	2 331	2 879	2 778	2 493	3 318	3 007	
17.2	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	91	177	261	84	160	232	
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (16+17)	115 752	101 822	101 254	111 286	106 634	101 772	

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracovali: H. Gregorová (ČSÚ)

7.1/03 - SZÚ - Důchod ze zemědělské činnosti v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny		Základní stálé ceny roku 2000		
		2004	2005	2006	2004	2005
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ	115 752	101 822	101 254	111 286	106 634
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	75 897	73 557	74 389	72 777	71 065
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18-19)	39 855	28 265	26 865	38 508	35 569
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	11 813	11 577	13 441	11 126	10 187
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20-21)	28 042	16 688	13 424	27 382	25 382
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	19 160	19 342	19 774	.	.
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	4 215	4 822	3 856	.	.
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	7 158	19 025	21 680	.	.
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	30 985	30 891	31 247	.	.
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (26-23)	11 825	11 548	11 473	.	.
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	2 569	3 056	3 587	.	.
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 388	1 514	1 495	.	.
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	691	605	636	.	.
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (26-23-28-29+30)	8 558	7 583	7 027	.	.

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracoval: H. Gregorová (ČSÚ)

7.1/04 - SZÚ - Kapitálový účet v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny		Základní stálé ceny roku 2000		
		2004	2005	2006	2004	2005
32	HTEFK ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ	2 821	2 634	.	2 876	2 630
32.1	HTEFK Výsadby	177	165	.	139	118
32.2	HTEFK Zvířata	2 644	2 469	.	2 737	2 512
33	HTEFK NEZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ	8 986	10 607	.	8 625	9 807
33.1	HTEFK Stroje a zařízení	6 938	7 532	.	6 822	7 180
33.2	HTEFK Budovy	2 031	3 033	.	1 787	2 591
33.3	Ostatní HTEFK	17	42	.	15	37
34	HRUBÁ TVORBA FIXNÍHO KAPITÁLU (BEZ ODEČITATELNÉ DPH) (32+33)	11 807	13 242	.	11 500	12 437
35	ČISTÁ TVORBA FIXNÍHO KAPITÁLU (BEZ ODEČITATELNÉ DPH) (34-21)	-6	1 665	.	374	2 250
36	ZMĚNA STAVU ZASOB	4 334	-1 316	.	4 128	-1 486
37	KAPITÁLOVÉ TRANSFERY	2 270	1 391	.	1 940	1 176
37.1	Investiční dotace	1 891	920	.	1 616	778
37.2	Ostatní kapitálové transfery	379	470	.	324	398

Pramen: ČSÚ - odbor statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí

Zpracoval: H. Gregorová (ČSÚ)

7.2/01 - Výsledky hospodaření podniků právnických osob

Ukazatel		Zemědělská družstva				Akciové společnosti				Společnosti s r. o.				Právnické osoby celkem			
A	B	Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Průměry za podnik	Průměry za podnik																
Počet ha z. p.	Počet ha z. p.	1 614,9	1 502,6	1 614,9	1 502,6	1 744,9	1 697,2	1 744,9	1 697,2	1 132,5	998,0	1 132,5	998,0	1 530,8	1 425,1	1 530,8	1 425,1
Počet AWU	Počet AWU	65,5	59,4	65,5	59,4	75,5	67,6	75,5	67,6	31,7	28,3	31,7	28,3	60,5	53,7	60,5	53,7
Ukazatele z účetnictví (Kč/ha z. p.)	Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)																
Výkony ¹⁾	Celková produkce	33 408	31 386	35 935	33 646	41 183	36 995	41 036	37 857	29 407	27 592	30 894	28 322	35 640	32 919	36 997	34 400
Tržby RV	Produkce RV	11 401	10 112	17 721	15 165	13 100	11 772	19 965	16 541	13 305	11 365	17 794	14 503	12 426	11 113	18 620	15 705
Tržby ŽV	Produkce ŽV	14 869	15 585	15 451	16 732	18 189	18 460	18 109	19 356	10 347	11 796	10 341	11 860	15 314	15 966	15 533	16 832
Tržby z ost. činností ¹⁾	Ostatní produkce	4 168	3 836	2 764	1 749	6 861	4 908	2 962	1 960	3 846	3 836	2 759	1 959	5 113	4 217	2 844	1 863
Výkonová spotřeba ²⁾	Výrobní spotřeba	20 849	20 772	25 370	25 157	26 648	25 014	29 137	28 179	19 815	19 453	22 513	21 730	22 880	22 252	26 325	25 793
Dotace provozní	Dotace provozní	4 746	5 678	4 750	5 752	4 638	5 381	4 640	5 500	4 616	5 337	4 619	5 461	4 699	5 527	4 702	5 629
Daně provozní	Daně provozní	563	442	558	436	630	494	611	481	453	408	447	402	569	455	558	447
Hrubá příd. hodnota ³⁾	Hrubá příd. hodnota	16 742	15 849	14 757	13 805	18 544	16 868	15 928	14 697	13 755	13 069	12 553	11 651	16 891	15 738	14 815	13 790
Odpisy	Odpisy	3 674	3 965	2 607	2 602	4 165	4 472	3 147	3 190	2 452	2 783	1 890	2 050	3 657	3 964	2 693	2 750
Čistá příd. hodnota ⁴⁾	Čistá příd. hodnota	13 068	11 884	12 151	11 203	14 379	12 397	12 780	11 507	11 304	10 286	10 663	9 600	13 234	11 774	12 122	11 039
Osobní náklady	Osobní náklady	9 248	9 591	8 922	9 219	10 280	9 934	9 463	9 438	6 634	7 085	6 334	6 795	9 195	9 280	8 690	8 879
Pachtovné	Pachtovné	837	985	835	981	948	1 065	921	1 052	950	1 052	930	1 044	896	1 022	882	1 014
Nákladové úroky	Nákladové úroky	472	432	219	182	549	492	256	205	368	322	217	127	481	435	231	181
Dotace investiční	Dotace investiční	94	247	93	207	106	272	80	241	48	148	30	132	91	238	77	205
Daně investiční	Daně investiční	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provozní přebytek ⁵⁾	Důchod ze zemědělské činnosti	2 606	1 124	2 268	1 028	2 709	1 176	2 220	1 053	3 400	1 975	3 211	1 766	2 752	1 275	2 396	1 171
Výsl. hospodaření ⁶⁾	x	2 993	1 409	x	x	2 759	1 232	x	x	2 893	2 533	x	x	2 891	1 546	x	x
Aktiva celkem	Aktiva celkem	55 938	58 360	88 716	93 952	65 805	66 346	88 066	89 960	37 580	40 791	52 988	55 942	56 598	58 413	82 546	85 781

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2006

Dlouhodobý majetek	Stálá aktiva	32 898	33 391	66 885	70 317	39 328	39 487	62 958	64 591	17 917	20 154	34 566	36 935	32 843	33 466	60 060	62 271
Oběžná aktiva	Oběžná aktiva	22 560	24 447	21 831	23 634	25 965	26 333	25 108	25 370	18 927	19 461	18 423	19 007	23 222	24 317	22 486	23 510
Vlastní kapitál	Vlastní kapitál	28 497	30 161	61 794	66 635	45 205	45 586	69 040	71 329	9 035	12 960	26 691	30 708	31 649	33 267	58 799	62 310
Cizí zdroje	Cizí zdroje	27 388	28 138	26 922	27 317	20 506	20 635	19 026	18 632	28 399	27 712	26 297	25 234	24 865	25 050	23 748	23 472
ČPH / AWU v tis. Kč	ČPH / AWU v tis. Kč	322,1	300,6	299,5	283,4	332,2	311,3	295,3	289,0	403,8	362,2	380,9	338,1	334,9	312,3	306,8	292,8
Účinnost výk. spotřeby ⁷⁾	Účinnost výk. spotřeby ⁷⁾	160,24	151,09	141,64	133,74	154,55	147,90	140,84	134,35	148,41	141,84	137,23	130,33	155,77	147,94	140,54	133,37
Obrat celk. aktiv ⁸⁾	Obrat celk. aktiv ⁹⁾	0,54	0,51	0,41	0,36	0,58	0,53	0,47	0,42	0,73	0,66	0,58	0,51	0,58	0,54	0,45	0,40
Míra zadluženosti ⁹⁾	Míra zadluženosti ⁹⁾	48,96	48,22	30,35	29,08	31,16	31,10	21,60	20,71	75,57	67,94	49,63	45,11	43,93	42,88	28,77	27,36
Výnosnost celkového kapitálu ¹⁰⁾	Výnosnost celkového kapitálu ¹⁰⁾	5,35	2,41	2,56	1,09	4,19	1,86	2,52	1,17	7,70	6,21	6,06	3,16	5,11	2,65	2,90	1,37

1) Včetně tržeb za prodej zboží.

2) Výkonová spotřeba - pachovné + náklady na prodané zboží.

3) Výkony - výkonová spotřeba + dotace provozní - daně provozní.

4) Hrubá přidaná hodnota - odpisy.

5) Čistá přidaná hodnota - osobní náklady - pachovné - nákladové úroky + dotace investiční - daně investiční.

6) Výsledek hospodářství před zdaněním.

7) Účinnost¹⁾ = výkony / výkonová spotřeba * 100; standardní výstup = celková produkce / výrobní spotřeba * 100.8) Účinnost²⁾ = tržby / aktiva celkem; standardní výstup = celková produkce / aktiva celkem.

9) Cizí zdroje / aktiva celkem * 100.

10) Účinnost³⁾ = výsledek hospodářství / aktiva celkem * 100; standardní výstup = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN - CZ

Zpracoval: M.Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

7.2/02 - Výsledky hospodaření podniků fyzických osob

Ukazatel		Skupina 5-50 ha z. p.				Skupina 51-100 ha z. p.				Skupina 101-300 ha z. p.				Skupina nad 300 ha z. p.				Fyzické osoby celkem			
A	B	Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Průměry za podnik	Průměry za podnik																				
Počet ha z. p.	Počet ha z. p.	29,7	28,3	29,7	28,3	72,5	74,0	72,5	74,0	162,1	168,3	162,1	168,3	627,9	592,0	627,9	592,0	124,8	124,8	124,8	128,4
Počet AWU	Počet AWU	1,6	1,6	1,6	1,6	2,1	2,0	2,1	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	10,3	8,7	10,3	8,7	2,9	2,8	2,9	2,8
Ukazatele z daňové evidence (Kč/ha z. p.)	Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)																				
Výkony ¹⁾	Celková produkce	28 116	34 880	34 541	39 862	20 011	17 994	25 911	21 991	17 404	16 773	21 288	19 543	15 330	15 401	18 861	16 775	18 436	19 183	22 707	21 515
Tržby RV	Produkce RV	17 916	19 007	23 567	23 357	12 156	9 838	17 478	13 275	10 741	10 066	14 352	12 296	12 283	11 664	15 404	12 597	12 838	12 189	16 685	14 138
Tržby ŽV	Produkce ŽV	8 835	14 928	9 431	15 188	7 384	7 611	7 749	8 021	6 079	6 035	6 192	6 395	2 683	3 143	2 959	3 471	5 056	6 338	5 310	6 562
Tržby z ost. činností ²⁾	Ostatní produkce	1 365	945	1 542	1 317	471	545	685	695	583	672	745	853	364	594	497	706	543	655	712	815
Výkonová spotřeba ³⁾	Výrobní spotřeba	18 309	22 205	22 412	25 985	13 801	12 320	17 363	15 809	11 695	11 286	14 483	13 980	11 139	10 627	12 947	12 310	12 750	12 902	15 343	15 319
Dotace provozní	Dotace provozní	3 222	4 200	3 710	4 914	3 518	4 532	4 119	5 287	3 563	4 956	4 156	5 317	3 617	4 873	4 192	5 199	3 551	4 805	4 129	5 228
Daně provozní	Daně provozní	456	503	456	503	348	269	348	269	293	258	293	258	230	213	230	213	293	267	293	267
Hrubá příd. hodnota ⁴⁾	Hrubá příd. hodnota	12 572	16 371	15 383	18 287	9 380	9 937	12 319	11 200	8 980	10 184	10 668	10 622	7 578	9 434	9 875	9 451	8 944	10 819	11 200	11 157
Odpisy	Odpisy	4 642	5 904	4 395	5 484	3 578	3 300	3 240	2 998	2 643	3 529	2 369	3 246	2 201	2 914	1 974	2 710	2 809	3 467	2 547	3 205
Čistá příd. hodnota ⁵⁾	Čistá příd. hodnota	7 930	10 468	10 989	12 804	5 802	6 637	9 079	8 203	6 336	6 655	8 299	7 376	5 377	6 520	7 901	6 741	6 136	7 352	8 653	7 952
Osobní náklady	Osobní náklady	1 422	2 482	485	1 125	1 286	1 145	705	495	1 475	1 616	1 125	1 181	2 695	2 454	2 525	2 232	1 991	2 080	1 616	1 611
Pachtovné	Pachtovné	517	567	517	567	723	685	723	685	720	795	720	795	884	961	884	961	778	850	778	850
Nákladové úroky	Nákladové úroky	189	220	153	132	293	260	217	194	284	353	182	176	275	306	163	121	275	312	177	153
Dotace investiční	Dotace investiční	438	3	438	3	317	135	312	133	33	123	33	121	9	55	9	53	104	85	103	83
Daně investiční	Daně investiční	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provozní přebytek ⁶⁾	Důchod ze zemědělské činnosti	6 239	7 202	10 271	10 982	3 816	4 682	7 745	6 961	3 891	4 014	6 304	5 346	1 532	2 854	4 338	3 480	3 196	4 195	6 185	5 421
Výsl. hospodaření ⁷⁾	x	7 105	7 406	x	x	3 709	4 722	x	x	3 763	3 947	x	x	1 558	2 776	x	x	3 236	4 004	x	x
Aktiva celkem	Aktiva celkem	92 212	99 781	132 794	149 739	58 558	50 720	81 618	73 433	39 313	39 522	56 551	58 103	29 410	28 726	44 450	44 765	43 196	42 154	62 933	63 728

ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2006

Dlouhodobý majetek	Stálá aktiva	68 834	75 238	110 157	126 066	43 237	37 932	66 655	61 282	29 030	29 366	46 592	48 439	19 341	18 806	34 652	35 189	30 753	30 105	50 830	52 146
Oběžná aktiva	Oběžná aktiva	23 378	24 543	22 636	23 673	15 321	12 789	14 964	12 151	10 284	10 156	9 959	9 664	10 069	9 920	9 797	9 576	12 442	12 049	12 103	11 582
Vlastní kapitál	Vlastní kapitál	86 798	94 811	127 394	144 772	52 425	45 751	75 510	68 472	32 690	32 089	49 943	50 712	21 980	22 162	37 067	38 321	36 350	35 553	56 118	57 197
Cizí zdroje	Cizí zdroje	5 447	4 970	5 399	4 968	6 153	4 969	6 108	4 962	6 624	7 433	6 608	7 391	7 431	6 564	7 382	6 444	6 851	6 601	6 815	6 531
ČPH / AWU v tis. Kč	ČPH / AWU v tis. Kč	149,9	180,3	207,8	220,5	196,5	249,6	307,5	308,5	340,2	372,4	445,6	412,8	327,2	442,6	480,8	457,6	268,4	336,7	378,6	364,1
Účinnost výk. spotřeby ⁸⁾	Účinnost výk. spotřeby ⁸⁾	153,56	157,08	154,12	153,41	145,00	146,06	149,24	139,11	148,82	148,61	146,99	139,79	137,63	144,93	145,67	136,27	144,60	148,68	148,00	140,45
Obrat celk. aktiv ⁹⁾	Obrat celk. aktiv ⁹⁾	0,30	0,35	0,26	0,27	0,34	0,35	0,32	0,30	0,44	0,42	0,38	0,34	0,52	0,54	0,42	0,37	0,43	0,46	0,36	0,34
Míra zadluženosti ¹⁰⁾	Míra zadluženosti ¹⁰⁾	5,91	4,98	4,07	3,32	10,51	9,80	7,48	6,76	16,85	18,81	11,69	12,72	25,27	22,85	16,61	14,40	15,86	15,66	10,83	10,25
Výnosnost celkového kapitálu ¹¹⁾	Výnosnost celkového kapitálu ¹¹⁾	7,71	7,42	7,73	7,33	6,33	9,31	9,49	9,48	9,57	9,99	11,15	9,20	5,30	9,66	9,76	7,77	7,49	9,50	9,83	8,51

1) Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb + tržby za prodej zboží.

2) Včetně tržeb za prodej zboží.

3) Nákup materiálu + nákup zboží + provozní režie - pachtové - pojistné majetku a výroby - daně - úroky.

4) Výkony - výkonová spotřeba + dotace provozní - daně provozní.

5) Hrubá přidaná hodnota - odpisy.

6) Čistá přidaná hodnota - osobní náklady - pachtové - nákladové úroky + dotace investiční - daně investiční.

7) Rozdíl příjmů a výdajů zahrnovaných do základu daně z příjmů fyzických osob.

8) Daňová evidence = výkony / výkonová spotřeba * 100; standardní výstup = celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

9) Daňová evidence = tržby / aktiva celkem (resp. majetek celkem); standardní výstup = celková produkce / aktiva celkem.

10) Cizí zdroje (resp. součet závazků) / aktiva celkem * 100.

11) Daňová evidence = výsledek hospodaření / aktiva celkem * 100; standardní výstup = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN - CZ

Zpracoval: M. Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

7.2/03 - Výsledky hospodaření podniků dle LFA (podniky právnických a fyzických osob celkem)

Ukazatel		Horská oblast (H) ⁽¹⁾				Jiné než horské LFA (O) ⁽²⁾				Částečné zastoupení LFA (Z) ⁽³⁾				Oblast mimo LFA (N) ⁽⁴⁾				Celkem			
A	B	Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B		Ukazatel A		Ukazatel B	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Průměry za podnik	Průměry za podnik																				
Počet ha z. p.	Počet ha z. p.	615,1	523,8	615,1	523,8	649,3	647,4	649,3	647,4	379,5	364,3	379,5	364,3	514,7	491,6	514,7	491,6	635,1	645,5	635,1	645,5
Počet AWU	Počet AWU	20,9	17,0	20,9	17,0	22,8	22,2	22,8	22,2	50,6	47,8	50,6	47,8	21,0	18,8	21,0	18,8	23,8	23,1	23,8	23,1
Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)	Ukazatele ze standardního výstupu EU (Kč/ha z. p.)																				
Výkony ⁽⁵⁾	Celková produkce	20 689	20 313	24 329	24 428	26 816	25 303	29 952	27 837	32 622	29 524	34 268	30 897	43 564	39 704	43 467	40 101	33 486	31 277	35 207	32 860
Tržby RV	Produkce RV	4 110	3 170	9 158	7 734	8 476	6 796	14 325	11 262	11 377	9 357	17 925	14 044	18 947	17 894	24 857	21 672	12 477	11 241	18 378	15 518
Tržby ŽV	Produkce ŽV	12 060	13 767	12 602	15 010	12 774	13 915	13 329	15 016	13 603	14 260	14 131	15 247	15 917	16 144	15 617	16 448	14 029	14 815	14 253	15 604
Tržby z ost. činností ⁽⁶⁾	Ostatní produkce	2 885	2 226	2 569	1 683	3 196	2 901	2 297	1 559	4 408	4 146	2 213	1 606	6 309	4 604	2 993	1 981	4 541	3 791	2 577	1 738
Výkonová spotřeba ⁽⁷⁾	Výrobní spotřeba	13 593	13 763	18 297	18 777	17 394	17 372	21 774	21 527	20 909	20 088	24 797	23 553	28 027	26 512	29 792	28 919	21 611	21 135	24 950	24 541
Dotace provozní	Dotace provozní	5 979	6 965	6 095	7 305	4 741	5 942	4 850	6 134	4 579	5 381	4 604	5 441	3 989	4 734	4 042	4 845	4 555	5 440	4 630	5 581
Daně provozní	Daně provozní	273	241	268	239	394	364	390	358	548	417	539	409	731	542	716	533	534	433	525	425
Hrubá příd. hodnota ⁽⁸⁾	Hrubá příd. hodnota	12 803	13 274	11 859	12 717	13 769	13 510	12 637	12 086	15 744	14 400	13 536	12 376	18 796	17 385	17 000	15 494	15 896	15 150	14 362	13 475
Odpisy	Odpisy	3 010	3 525	1 966	2 333	3 296	3 626	2 345	2 418	3 344	3 624	2 412	2 404	4 021	4 404	3 284	3 494	3 551	3 904	2 675	2 805
Čistá příd. hodnota ⁽⁹⁾	Čistá příd. hodnota	9 793	9 749	9 893	10 384	10 472	9 884	10 293	9 668	12 401	10 776	11 124	9 972	14 775	12 981	13 716	12 000	12 345	11 246	11 688	10 670
Osobní náklady	Osobní náklady	6 979	7 307	6 737	7 148	7 346	7 812	7 100	7 401	8 411	8 577	7 788	8 042	9 491	9 043	8 761	8 662	8 293	8 419	7 804	8 010
Pachtovné	Pachtovné	437	434	430	428	551	584	549	578	833	904	820	894	1 332	1 526	1 309	1 520	881	1 001	869	994
Nákladové úroky	Nákladové úroky	336	332	99	139	402	412	173	179	555	401	284	135	497	462	282	214	456	421	225	177
Dotace investiční	Dotace investiční	56	387	50	384	50	225	33	165	89	191	137	163	144	196	110	184	92	220	80	190
Daně investiční	Daně investiční	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provozní přebytek ⁽¹⁰⁾	Důchod ze zemědělské činnosti	2 096	2 064	2 678	3 053	2 223	1 301	2 504	1 675	2 691	1 085	2 369	1 063	3 598	2 146	3 474	1 788	2 808	1 624	2 870	1 679
Výsl. hospodaření ⁽¹¹⁾	x	2 463	2 569	x	x	2 523	1 604	x	x	2 632	1 374	x	x	3 573	2 176	x	x	2 934	1 840	x	x
Aktiva celkem	Aktiva celkem	42 327	46 215	62 970	66 346	47 604	51 675	72 201	76 718	55 256	54 010	77 537	79 378	65 058	64 301	93 172	94 684	54 919	56 469	80 090	83 145
Dlouhodobý majetek	Stálá aktiva	26 087	28 369	47 856	49 871	28 544	31 160	54 178	57 413	32 719	30 743	56 407	57 452	38 075	37 252	67 351	69 016	32 582	33 064	58 904	61 060
Oběžná aktiva	Oběžná aktiva	15 865	17 293	15 114	16 475	18 666	20 054	18 023	19 305	21 966	22 783	21 130	21 926	26 469	26 373	25 821	25 668	21 872	22 850	21 186	22 084
Vlastní kapitál	Vlastní kapitál	23 113	26 421	44 562	48 450	27 280	31 433	52 633	57 360	30 144	29 817	53 387	56 396	40 222	39 425	69 775	71 847	32 238	33 540	58 463	61 698
Cizí zdroje	Cizí zdroje	19 172	19 759	18 408	17 896	20 281	20 214	19 568	19 358	25 032	24 103	24 150	22 982	24 732	24 741	23 397	22 837	22 610	22 844	21 627	21 446

ČPH / AWU v tis. Kč	ČPH / AWU v tis. Kč	287,7	299,6	290,6	319,1	297,7	288,6	292,6	282,3	338,2	307,6	303,3	284,6	362,4	338,8	336,4	313,2	329,9	314,1	312,3	298,0
Účinnost výk. spotřeby ¹²⁾	Účinnost výr. spotřeby ¹³⁾	152,21	147,59	132,97	130,10	154,16	145,66	137,56	129,31	156,02	146,97	138,19	131,18	155,44	149,76	145,90	138,67	154,95	147,99	141,11	133,90
Obrat celk. aktiv ¹³⁾	Obrat celk. aktiv ¹³⁾	0,45	0,41	0,39	0,37	0,51	0,46	0,41	0,36	0,53	0,51	0,44	0,39	0,63	0,60	0,47	0,42	0,57	0,53	0,44	0,40
Míra zadluženosti ¹⁴⁾	Míra zadluženosti ¹⁴⁾	45,29	42,75	29,23	26,97	42,60	39,12	27,10	25,23	45,30	44,63	31,15	28,95	38,02	38,48	25,11	24,12	41,17	40,45	27,00	25,79
Výnosnost celkového kapitálu ¹⁵⁾	Výnosnost celkového kapitálu ¹⁵⁾	5,82	5,56	4,25	4,60	5,30	3,10	3,47	2,18	4,76	2,54	3,06	1,34	5,49	3,38	3,73	1,89	5,34	3,26	3,58	2,02

1) Více než 50 % z p. v H.

2) Více než 50 % z p. v O a S, pokud H bude menší než 50 %.

3) Zastoupena z. p. v LFA, ale nezahrnuta do H nebo O.

4) 100 % z p. mimo LFA.

5) U podniků právnických osob započítány výkony + tržby za prodej zboží, u podniků fyzických osob započítány tržby za prodej vlastních výrobků a služeb + tržby za prodej zboží.

6) Včetně tržeb za prodej zboží.

7) U podniků právnických osob započítána výkonná spotřeba - pachtové - náklady na prodané zboží, u podniků fyzických osob započítán nákup materiálu + nákup zboží + provozní režie - pachtové - pojistné majetku a výroby - daně - úroky.

8) Výkony - výkonná spotřeba + dotace provozní - daně provozní.

9) Hrubá přidaná hodnota - odpisy.

10) Čistá přidaná hodnota - osobní náklady - pachtové - nákladové úroky + dotace investiční - daně investiční.

11) U podniků právnických osob započítán výsledek hospodaření za účetní období, u podniků fyzických osob započítán rozdíl příjmů a výdajů zahrnovaných do základu daně z příjmů fyzických osob.

12) Účinitivní a daňová evidence = výkony / výkonná spotřeba * 100; standardní výstup = celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

13) Účinitivní a daňová evidence = tržby / aktiva celkem (resp. majetek celkem); standardní výstup = celková produkce / aktiva celkem.

14) Cizí zdroje (resp. součet závazků) / aktiva celkem * 100.

15) Účinitivní a daňová evidence = výsledek hospodaření / aktiva celkem * 100; standardní výstup = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN - CZ

Zpracoval: M. Vojíšek, J. Špička (VÚZE)

7.2/04 - Výsledky hospodaření podniků podle výrobního zaměření ze standardního výstupu EU (podniky právnických a fyzických osob celkem)

Ukazatel	Polní výroba		Zahradnictví		Trvalé kultury		Produkce mléka		Chov skotu		Chov prasat a drůbeže		Smíšená výroba		Celkem	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Průměry za podnik																
Počet ha z. p.	650,4	686,0	48,5	49,8	16,1	39,1	430,6	426,0	268,9	342,2	60,6	9,7	905,2	963,5	635,1	645,5
Počet ha obilovin	372,4	394,9	25,5	12,2	2,3	12,2	77,1	80,7	27,4	35,1	44,7	6,5	380,7	411,8	301,1	301,9
Počet ha ostat. polních plodin	146,3	158,6	11,0	15,4	1,3	2,8	17,0	16,0	2,6	6,5	13,5	1,6	134,6	150,3	112,2	115,0
Počet ha krmných plodin	115,3	117,7	0,0	0,3	0,8	0,9	334,2	325,1	237,9	300,5	2,4	1,6	384,5	393,3	211,3	217,8
Počet DJ celkem	220,1	226,3	10,1	0,0	0,5	4,9	247,5	251,1	119,9	146,3	2 207,1	720,2	513,7	566,7	317,8	335,9
Počet AWU	22,3	21,5	9,5	7,7	2,3	4,4	19,3	16,2	5,3	9,2	30,3	10,8	34,9	36,3	23,8	23,1
Ukazatele ze standardního výstupu EU (tis. Kč/AWU)																
Celková produkce	1 018,6	978,5	646,6	972,9	607,5	571,7	680,9	760,1	693,1	547,6	1 776,2	1 632,8	885,8	882,6	940,7	917,8
Produkce RV	649,9	604,1	597,5	951,7	589,5	525,5	184,5	192,4	246,0	181,0	46,4	17,1	395,5	347,4	491,0	433,4
Produkce ŽV	284,9	315,4	30,5	0,0	0,9	23,6	420,4	538,2	379,5	297,0	1 665,2	1 598,8	434,1	491,5	380,8	435,8
Ostatní produkce	83,8	59,0	18,6	21,2	17,1	22,6	76,0	29,5	67,6	69,6	64,6	17,0	56,2	43,7	68,9	48,5
Výrobní spotřeba	700,8	726,4	394,0	636,1	259,5	261,2	505,1	585,1	621,1	484,5	1 488,8	1 238,1	635,7	661,0	666,6	685,4
Dotace provozní	120,0	156,3	19,4	21,1	13,6	34,4	146,2	196,8	338,2	283,3	19,4	12,8	126,4	156,2	123,7	155,9
Daně provozní	18,4	15,5	3,9	7,4	6,4	7,3	7,1	8,4	8,5	7,7	8,3	5,6	11,5	10,2	14,0	11,9
Hrubá příd. hodnota	419,3	393,0	268,2	350,5	355,2	337,5	314,8	363,4	401,7	338,7	298,6	401,9	364,9	367,6	383,7	376,3
Odpisy	80,4	89,9	68,5	84,5	96,7	69,5	50,9	69,5	58,3	63,4	85,0	100,5	65,2	70,5	71,5	78,3
Čistá příd. hodnota	338,9	303,1	199,6	266,0	258,5	268,0	264,0	293,9	343,3	275,3	213,6	301,5	299,8	297,1	312,3	298,0
Osobní náklady	212,7	227,1	147,3	170,7	31,8	116,8	192,1	212,8	164,3	166,6	227,7	223,3	210,6	228,8	208,5	223,7
Pachtovné	32,8	40,2	11,3	27,2	6,9	10,1	10,1	14,4	17,4	19,1	13,0	4,6	16,7	21,6	23,2	27,8
Nákladové úroky	6,9	5,0	1,1	-2,9	10,8	3,7	2,5	4,4	4,8	5,9	8,6	6,2	5,6	5,1	6,0	5,0
Dotace investiční	2,6	5,2	0,0	0,0	52,4	0,7	0,6	13,3	1,6	8,9	3,4	0,0	1,5	4,9	2,1	5,3
Daně investiční	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Důchod ze zemědělské činnosti	89,0	36,1	40,0	71,0	261,4	138,0	59,8	75,6	158,5	92,6	-32,4	67,4	68,4	46,5	76,7	46,9
Aktiva celkem	2 262,0	2 445,7	1 528,5	1 689,6	3 155,6	1 714,8	1 752,8	2 125,6	2 475,3	1 984,0	3 419,1	3 417,6	2 023,4	2 246,2	2 139,9	2 322,2
Stálá aktiva	1 629,6	1 765,2	1 100,5	1 108,7	2 736,9	1 398,3	1 368,9	1 639,7	1 904,1	1 436,4	2 576,4	2 660,4	1 504,0	1 660,5	1 573,9	1 705,4
Oběžná aktiva	632,4	680,5	428,0	580,8	418,7	316,5	383,9	485,8	571,1	547,6	842,7	757,2	519,4	585,7	566,1	616,8

Vlastní kapitál	I 659,1	I 824,2	I 350,4	I 258,0	2 831,9	I 396,2	I 295,7	I 564,1	I 873,2	I 428,2	2 564,5	2 800,8	I 450,4	I 649,6	I 562,1	I 723,2
Cizí zdroje	602,9	621,5	178,0	431,6	323,7	318,7	457,1	561,4	602,1	555,8	854,6	616,8	573,0	596,7	577,9	599,0
ČPH / AWU v tis. Kč	338,9	303,1	199,6	266,0	258,5	268,0	264,0	293,9	343,3	275,3	213,6	301,5	299,8	297,1	312,3	298,0
Účinnost výrobní spotřeby ¹⁾	145,33	134,71	164,10	152,96	234,08	218,83	134,79	129,92	111,58	113,02	119,31	131,89	139,33	133,52	141,11	133,90
Obrát celk. aktiv ²⁾	0,45	0,40	0,42	0,58	0,19	0,33	0,39	0,36	0,28	0,28	0,52	0,48	0,44	0,39	0,44	0,40
Míra zadluženosti ³⁾	26,65	25,41	11,65	25,54	10,26	18,58	26,08	26,41	24,32	28,02	25,00	18,05	28,32	26,56	27,00	25,79
Výnosnost celkového kapitálu ⁴⁾	3,94	1,47	2,61	4,20	8,28	8,05	3,41	3,56	6,40	4,67	-0,95	1,97	3,38	2,07	3,58	2,02

1) Celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

2) Celková produkce / aktiva celkem.

3) Cizí zdroje / aktiva celkem * 100.

4) Důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Sít testovacích podniků FADN - CZ

Zpracovali: M.Vojtěšek, J. Špička (VÚZE)

Aktiva celkem	2 014,6	1 842,1	2 003,1	1 871,1	2 520,8	2 460,0	2 428,3	2 759,8	2 911,2	2 932,5	2 875,3	2 925,5	2 182,8	2 484,1	2 096,9	2 275,1	2 139,9	2 322,2
Stálá aktiva	1 703,1	1 544,5	1 667,8	1 489,8	2 094,5	2 079,0	1 956,8	2 299,4	2 378,2	2 425,4	2 297,6	2 328,9	1 683,6	1 853,0	1 523,6	1 653,1	1 573,9	1 705,4
Oběžná aktiva	311,5	297,6	335,3	381,3	426,3	381,0	471,5	460,4	533,0	507,1	577,7	596,6	499,2	631,1	573,2	622,0	566,1	616,8
Vlastní kapitál	1 912,7	1 794,1	1 939,6	1 796,7	2 420,7	2 348,1	2 322,2	2 617,2	2 671,3	2 654,6	2 425,6	2 399,3	1 504,1	1 725,2	1 507,4	1 671,5	1 562,1	1 723,2
Cizí zdroje	101,9	48,0	63,5	74,5	100,1	111,9	106,0	142,6	239,8	277,9	449,7	526,2	678,7	758,9	589,4	603,6	577,9	599,0
ČPH / AWU v tis. Kč	161,4	138,1	154,0	210,5	223,4	227,0	261,5	217,5	320,2	292,6	445,9	444,5	349,2	319,6	307,5	293,3	312,3	298,0
Účinnost výrobní spotřeby²⁾	122,36	126,70	124,74	124,17	143,28	131,38	133,57	128,96	144,21	133,54	147,60	137,85	137,95	125,39	141,13	134,49	141,11	133,90
Obrat celk. aktiv³⁾	0,20	0,23	0,22	0,33	0,24	0,26	0,28	0,23	0,31	0,29	0,39	0,36	0,42	0,35	0,45	0,41	0,44	0,40
Míra zadluženosti⁴⁾	5,06	2,61	3,17	3,98	3,97	4,55	4,37	5,17	8,24	9,48	15,64	17,99	31,09	30,55	28,11	26,53	27,00	25,79
Výnosnost celkového kapitálu⁵⁾	7,22	7,15	6,53	10,73	8,11	8,59	9,57	6,76	9,24	7,78	10,78	9,24	6,12	3,23	2,89	1,37	3,58	2,02

1) Údaje se v síti testovacích podniků nevyskytují.

2) Celková produkce / výrobní spotřeba * 100.

3) Celková produkce / aktiva celkem.

4) Cizí zdroje / aktiva celkem * 100.

5) Důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem * 100.

Pramen: Síť testovacích podniků FADN - CZ

Zpracovali: M.Vojtěšek, J. Šprčka (VÚZE)

8.3/01 - Vývoj počtu pracovníků zemědělství¹⁾ (tis.)

Podnikatelská forma	Průměrný evidenční počet pracovníků (fyzické osoby)				
	2002	2003	2004	2005	2006 ²⁾
Podniky právnických osob	126,5	117,9	110,8	106,9	104,6
v tom - státní podniky	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- družstva	46,4	41,8	37,0	34,5	33,2
- obchodní společnosti³⁾	79,8	75,8	73,5	72,1	71,1
Podniky fyzických osob⁴⁾	29,5	30,1	30,2	29,7	29,4
Celkem	156,0	148,0	141,0	136,6	134,0

1) Bez souvisejících služeb a myslivosti.

2) Předběžné údaje.

3) A. s., s. r. o. a ostatní obchodní společnosti se zemědělskou činností (vč. odhadu počtu zaměstnanců v organizacích do 19 osob a celkového počtu zaměstnavatelů).

4) Odhad vč. námezdních pracovníků a pomáhajících rodinných příslušníků.

Pramen:

propočty VÚZE podle: Zaměstnanci a průměrné mzdy (Účelová legenda), 2002 - 2005, ČSÚ 2003 - 2006;

Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS, 4. čtvrtletí 2002 - 2006, ČSÚ 2003 - 2007;

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. - 4. čtvrtletí 2002 - 2006, ČSÚ 2003 - 2007

Zpracoval: D. Spěšná, J. Drlik a kol. (VÚZE)

8.3/02 - Vývoj nominálních mezd v zemědělství, průmyslu a národním hospodářství (Kč)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾
Zemědělství²⁾	11 506	11 762	12 930	13 635	14 514
Průmysl	15 345	16 301	17 490	18 326	19 544
Národní hospodářství	15 866	16 917	18 035	19 030	20 211
Relace zem./průmysl (%)	75,0	72,2	73,9	74,4	74,3
Relace zem./NH (%)	72,5	69,5	71,7	71,7	71,8

1) Předběžné údaje.

2) Bez podniků fyzických osob.

Pramen: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. - 4. čtvrtletí 2002 - 2006, ČSÚ 2003 - 2007

Zpracoval: J. Drlik (VÚZE)

8.3/03 - Vývoj indexu reálných mezd ve vybraných sektorech¹⁾ (%)

Ukazatel	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾
Zemědělství³⁾	81,5	83,2	89,0	92,1	95,6
Průmysl	115,0	121,9	127,2	130,8	136,1
Národní hospodářství	122,6	130,5	135,4	140,2	145,3

1) Je odvozen z indexu životních nákladů, přepočteno na rok 1989 = 100 %.

2) Předběžné údaje.

3) Bez podniků fyzických osob.

Pramen: propočty VÚZE podle: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1. - 4. čtvrtletí 2002 - 2006, ČSÚ 2003 - 2007; Statistická ročenka, FSÚ 1989; Indexy spotřebitelských cen, ČSÚ 2003 - 2007

Zpracoval: J. Drlik (VÚZE)

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

